

รายงานการติดตาม

โครงการภายใต้แผนงาน
ยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลัง
ทางสังคม

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

รอบ 6 เดือน (1 ตุลาคม 2566 – 31 มีนาคม 2567)

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานการติดตามโครงการสำคัญภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รอบ 6 เดือน เป็นผลการดำเนินงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 - 31 มีนาคม 2567 โดยรวบรวมผลการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งการติดตามในพื้นที่ ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ประเมินผล และเจ้าหน้าที่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 - 12 จำนวน 18 โครงการ

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ พบว่า ณ วันที่ 31 มีนาคม 2567 โครงการสำคัญภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 14,249,296 บาท ร้อยละ 12.96 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 109,979,991 บาท

ผลได้จากการดำเนินงาน ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร รวมทั้งจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการที่เป็นเกษตรกร และตำรวจตระเวนชายแดน รวม 3,709 ราย ร้อยละ 55 ของเป้าหมาย 6,708 ราย นอกจากนี้ ได้มีการสนับสนุนพันธุ์สัตว์ในจุดสาธิตการเลี้ยงปศุสัตว์ 188 ตัว ครบตามเป้าหมาย จัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ด้านการเกษตรในพื้นที่ 2,057 ไร่ ร้อยละ 34 ของเป้าหมาย 5,977 ไร่ ผลิตปัจจัยเพื่อแจกจ่าย โดยผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ 1,112,000 ตัว ร้อยละ 37 ของเป้าหมาย 3,040,000 ตัว สำหรับการจัดกิจกรรมคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร รวม 140 ครั้ง ร้อยละ 45 ของเป้าหมาย 308 ครั้ง และมีเกษตรกรเข้ารับบริการคลินิกต่าง ๆ รวม 62,821 ราย ร้อยละ 79 ของเป้าหมาย 79,934 ราย โดยเกษตรกร 1 ราย สามารถเข้ารับบริการได้มากกว่า 1 คลินิก

ผลการติดตามในพื้นที่ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลผลกระทบที่เกิดขึ้นในปี 2566 พบว่า ด้านเศรษฐกิจครัวเรือน เกษตรกรที่นำความรู้มาปรับใช้ ร้อยละ 66 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิต เฉลี่ย 21,589 บาทต่อปี เกษตรกรร้อยละ 78 ลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตที่ได้รับมาบริโภคในครัวเรือน โดยลดลงเฉลี่ย 3,588 บาทต่อปี และเกษตรกรร้อยละ 59 มีค่าใช้จ่ายทางการเกษตรลดลงจากการลดการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี ปรับเปลี่ยนมาทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ รวมทั้งการปลูกพืชอาหารสัตว์ มาใช้ภายในฟาร์มเฉลี่ย 4,200 บาทต่อปี ด้านสิ่งแวดล้อม เกษตรกรปรับเปลี่ยนมาทำการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ดินและน้ำ การปลูกหญ้าแฝก เพื่อป้องกันการพังทลายของดินในชุมชน ส่งผลทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น ร้อยละ 78 ดินมีคุณภาพดีขึ้น มีความร่วนซุย และสิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มมากขึ้น ด้านสังคมและความยั่งยืน เกษตรกรที่ได้รับการอบรม และส่งเสริมอาชีพแล้ว ร้อยละ 69 มีการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร เช่น กลุ่มผู้เลี้ยงโค กลุ่มผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง กลุ่มแปรรูปเห็ด กลุ่มทอผ้า และกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ และด้านความยั่งยืน

เกษตรกรร้อยละ 80 ยังคงดำเนินการตามความรู้ที่ได้รับอย่างต่อเนื่อง และร้อยละ 52 มีการนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดต่อเกษตรกรรายอื่น ๆ และด้านความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของโครงการในภาพรวมเกษตรกรที่ได้รับการบริการจากโครงการฯ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.56 (ค่าคะแนนเต็ม 5)

ข้อค้นพบในพื้นที่ เกษตรกรได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ และปัจจัยการผลิตเพื่อลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร จากการทำปุ๋ยหมัก น้ำหมัก และสารชีวภัณฑ์ นอกจากนี้จะสามารถลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตรได้แล้ว ยังสร้างความปลอดภัยในการทำเกษตร อีกทั้งการส่งเสริมอาชีพด้านการปลูกพืชผักเศรษฐกิจ การเลี้ยงไก่ไข่ กบ และแปรรูปสินค้าเกษตรทำให้มีผลผลิตบริโภคในครัวเรือน และสามารถนำมาจำหน่ายสร้างรายได้ในครัวเรือน และจากราคาปัจจัยการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น อาทิ ปุ๋ยเคมี สารเคมี อาหารสัตว์ ส่งผลให้เกษตรกรลดการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีลง โดยปรับเปลี่ยนมาผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพมากขึ้น และทำอาหารสัตว์ใช้เองเพื่อลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร ทั้งนี้ เกษตรกรในพื้นที่โครงการส่วนใหญ่ยังคงขาดแหล่งน้ำในการทำเกษตร ยังคงอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งยังต้องการได้รับการพัฒนา รวมทั้งด้านการรวมกลุ่มที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเฉพาะกิจในการอบรมถ่ายทอดความรู้ ลักษณะการทำเกษตร ต่างคน ต่างทำ ไม่มีการขับเคลื่อนในรูปแบบของการรวมกลุ่มผลิต รวมกลุ่มจำหน่าย อีกทั้งด้านคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร ที่เกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตแบบทั่วไป ไม่ได้ผลิตเพื่อการรับรองมาตรฐาน ส่งผลให้ไม่มีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน จำหน่ายได้ในราคาทั่วไป

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ กรมชลประทาน ควรสำรวจพื้นที่ พัฒนาแหล่งน้ำให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างเพียงพอ และกรมพัฒนาที่ดิน ควรดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ให้มีน้ำใช้ในการทำการเกษตร เพื่อการดำรงชีวิต และผลิตสินค้าเกษตรสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร กรมส่งเสริมสหกรณ์ ควรส่งเสริมการรวมกลุ่ม ในรูปแบบรวมกันผลิต รวมกลุ่มจำหน่าย เพื่อให้เกิดกลุ่มเกษตรกรที่เข้มแข็ง สามารถต่อรองในการจำหน่ายสินค้าเกษตรได้ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในด้านการส่งเสริมการผลิต ควรเร่งส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย ได้การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เพื่อยกระดับไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มในสินค้าเกษตร สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้อย่างยั่งยืน

คำนำ

รายงานการติดตามผลการดำเนินงานโครงการ ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม (โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) ฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ และประเด็นข้อค้นพบจากการติดตามในพื้นที่ ตลอดจนข้อคิดเห็นต่อการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นบทบาทภารกิจของศูนย์ประเมินผล ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 กำหนดกรอบแผนงานการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม (โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) ซึ่งครั้งนี้เป็นการรายงานรอบ 6 เดือน ผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 – 31 มีนาคม 2567

สุดท้ายนี้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูล และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในการกำกับ ดูแล และปรับปรุงการดำเนินงานโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ข
คำนำ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 สารสำคัญของโครงการภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม (โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	1
1.1 ความเป็นมาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	1
1.2 ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	
1.3 ลักษณะโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	
1.4 ประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	
1.5 หน่วยงานที่รับผิดชอบ	6
บทที่ 2 แนวทางการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	7
2.1 ความสำคัญของการติดตาม	7
2.2 วัตถุประสงค์ของการติดตาม	8
2.3 ขอบเขตการติดตาม	8
2.4 วิธีการติดตาม	9
2.5 ตัวชี้วัดเป้าหมายโครงการ (output) และตัวชี้วัดผลลัพธ์ (outcome)	14
2.6 ระยะเวลาดำเนินการ	15
2.7 งบประมาณ	15
2.8 หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการ	15
2.9 ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (ผลสัมฤทธิ์)	15
บทที่ 3 ผลการติดตามการดำเนินงาน	17
3.1 การดำเนินงานภาพรวม	17
3.2 ผลการติดตามรายโครงการ รอบ 6 เดือน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	20
3.3 ผลการติดตามรายโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	51

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ รอบ 6 เดือน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	17
ตารางที่ 3.2 ผลการดำเนินงาน รอบ 6 เดือน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	20

บทที่ 1

สาระสำคัญของโครงการภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม (โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

1.1 ความเป็นมาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

นับแต่ที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เถลิงถวัลยสิริราชสมบัติเป็นต้นมา พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียนประชาชนตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทยากจนภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อทรงค้นหาข้อมูลที่แท้จริงจากประชาชน เจ้าหน้าที่ของรัฐประจำพื้นที่ และทรงสังเกตการณ์ สืบเสาะสภาพทางภูมิศาสตร์ไปพร้อม ๆ กันด้วย ทั้งนี้ เพื่อทรงรวบรวมข้อมูลไว้เป็นแนวทางที่จะพระราชทานพระราชดำริ ในการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่อไป

ในระยะแรกนั้นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีลักษณะการดำเนินการศึกษาค้นคว้า และทดลองเป็นการส่วนพระองค์ เพื่อเตรียมพระองค์ด้านข้อมูลและความรู้ที่จะทรงนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและเผยแพร่วิทยาการสู่เกษตรกร เป็นการเริ่มโครงการจากในเขตพื้นที่รอบ ๆ ที่ประทับ ในส่วนภูมิภาคก่อน จากนั้นจึงขยายขอบเขตออกไปสู่พื้นที่เกษตรกรรมที่กว้างขึ้น โดยมีโครงการวิจัย ค้นคว้า และทดลองของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในทุกภูมิภาค ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่วิทยาการที่ทันสมัยให้แก่เกษตรกรในการ จัดทำโครงการต่าง ๆ ตามหลักวิชาการก่อน เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้และประโยชน์ที่คุ้มค่า โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ตั้งแต่การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เช่น สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ แหล่งน้ำ และการประกอบอาชีพ ก่อนที่จะเสด็จพระราชดำเนินไปยังพื้นที่ เพื่อสำรวจและเก็บข้อมูลจริงจากประชาชนและเจ้าหน้าที่ประจำท้องถิ่น แล้วจึงทรงวางแผนพัฒนาและพระราชทานข้อเสนอแนะให้รัฐบาลร่วมดำเนินการตามพระราชดำริในโครงการต่าง ๆ โดยพระองค์เสด็จพระราชดำเนิน ร่วมทรงงานกับหน่วยงานของรัฐทุกฝ่าย ทั้งพลเรือน ตำรวจ ทหาร เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างจริงจัง จากนั้นจึงจะเสนอขออนุมัติโครงการและงบประมาณในการจัดทำ หากโครงการใดติดขัดด้านระเบียบ วิธีการ งบประมาณ เป็นผลให้เกิดความล่าช้า พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ยังได้พระราชทาน กองทุนส่วนพระองค์ เพื่อให้โครงการดำเนินการต่อไปได้และทันกับการแก้ไขปัญหา ซึ่งมีสำนักงาน คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นหน่วยงานช่วยประสานงาน และแผนงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องกันโดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทรงกำกับดูแล ตลอดจนทรงติดตามผลการดำเนินงาน และเสด็จพระราชดำเนินกลับไปยังโครงการทุกครั้งที่มีโอกาส เพื่อทอดพระเนตรความเจริญก้าวหน้าของโครงการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ภายใต้หลักการทำงาน ที่สำคัญ คือ โครงการต้องสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่ราษฎรกำลังประสบอยู่ได้อย่างรีบด่วน และมีผลในระยะยาว โดยที่การพัฒนานั้นต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอนตามความจำเป็นและประหยัด

ผู้ที่ได้รับประโยชน์ คือ ประชาชนที่สามารถ “พึ่งพาตนเองได้” ในที่สุด ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ

ปัจจุบันโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะที่เป็นโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ เช่น โครงการด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ โครงการด้านการส่งเสริมอาชีพ และโครงการด้านการเกษตร มีทั้งที่ดำเนินการเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาสั้นมีกิจกรรมเดียวดำเนินการแล้วเสร็จภายในปีเดียว และบางโครงการมีหลายกิจกรรม ดำเนินการต่อเนื่องในปีต่อไป และระยะเวลายาวที่มากกว่า 5 ปี

1.2 ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังนี้

1.2.1 เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับอยู่ในพระตำหนัก แต่มีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้น เช่น มีพายุ หรืออุทกภัย ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนอย่างหนัก ก็จะมีพระราชดำริให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องไปดำเนินการช่วยเหลือ

1.2.2 เมื่อเสด็จพระราชดำเนินยังพื้นที่ต่าง ๆ จะพระราชทานพระราชดำริให้กับคณะผู้ตามเสด็จฯ (องคมนตรี เจ้าหน้าที่กรม / กองที่เกี่ยวข้อง ผู้ว่าราชการจังหวัด เจ้าหน้าที่สำนักงาน กปร. ฯลฯ) ดำเนินการโครงการต่าง ๆ

- เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องซึ่งรับสนองพระราชดำริ จัดทำโครงการเสนอผู้บังคับบัญชาจนถึง ปลัดกระทรวง เพื่อนำส่งสำนักงาน กปร.

- สำนักงาน กปร. ประสานงาน วิเคราะห์ว่าสอดคล้องกับพระราชดำริ แล้วนำเสนอในขั้นตอนต่อไป เพื่อพิจารณาอนุมัติ

- ที่ประชุม กปร. หรือ ประธาน กปร. พิจารณาอนุมัติ

- สำนักงาน กปร. แจ้งหน่วยงาน และสำนักงบประมาณ เพื่อดำเนินการต่อไป

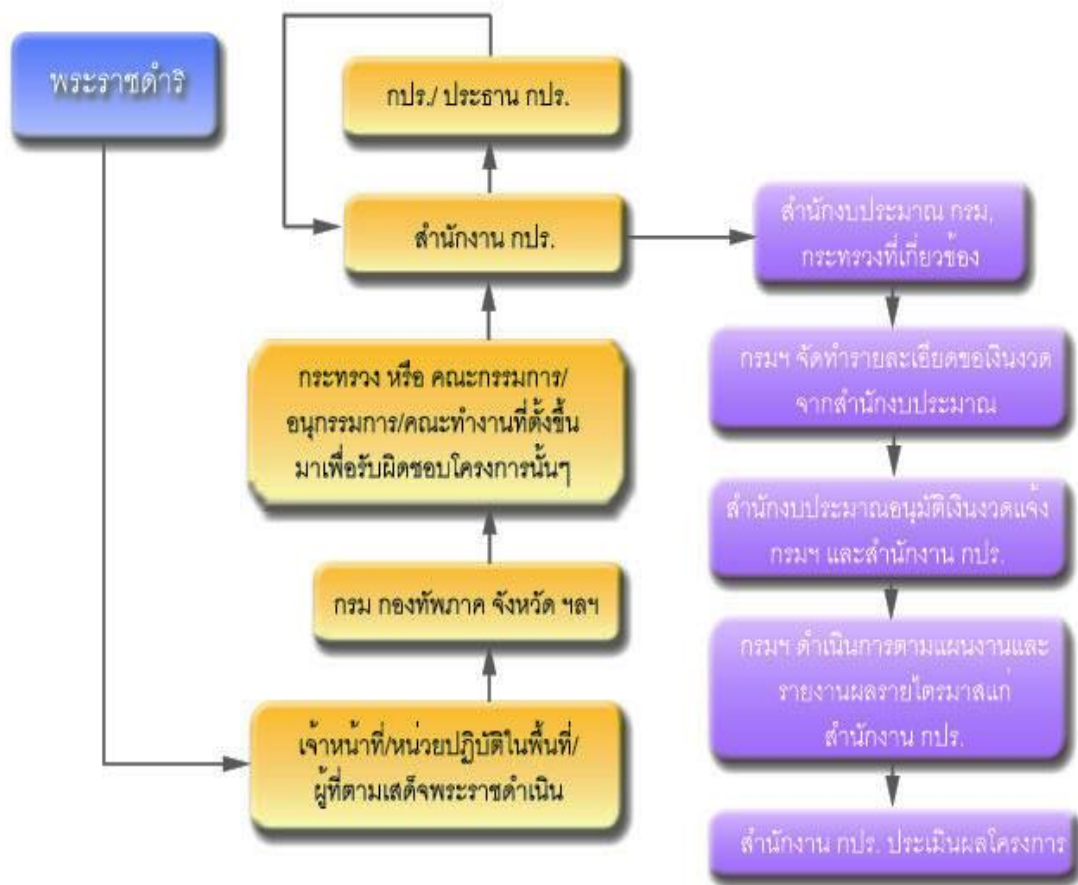
- หน่วยงานเหล่านั้นดำเนินการตามแผนงานโครงการ

- สำนักงาน กปร. ทำการติดตาม ประเมินผล จัดทำรายงานทูลเกล้า ฯ ถวาย แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ได้ประโยชน์สูงสุดตามพระราชดำริที่ได้พระราชทานไว้

1.2.3 การถวายฎีกา มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

เมื่อมีการถวายฎีกาเกี่ยวกับโครงการทางด้านการพัฒนา สำนักงาน กปร. จะทำหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลหาข้อเท็จจริง เพื่อจัดทำรายละเอียดกราบบังคมทูล ฯ เพื่อขอพระราชทานพระราชวินิจฉัย หากทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริก็จะพระราชทานแนวพระราชดำริว่าควรพัฒนาตรงนั้นอย่างไร จากนั้น สำนักงาน กปร. ก็จะดำเนินการประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าดำเนินการเช่นเดียวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ขั้นตอนการปฏิบัติงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1.3 ลักษณะโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการพระราชดำรินี้ในระยะแรก ๆ นั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1.3.1 โครงการที่มีลักษณะศึกษา ค้นคว้า ทดลองเป็นการส่วนพระองค์ โครงการดังกล่าวนี้เท่ากับเป็นการเตรียมพระองค์ในด้านข้อมูล และความรอบรู้ที่จะทรงนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา และเผยแพร่แก่เกษตรกร รวมทั้งเป็นการแสวงหาแนวทางการพัฒนาที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพสังคมไทยและสภาพแวดล้อมในแต่ละท้องถิ่นด้วย

1.3.2 โครงการที่มีลักษณะเริ่มเข้าไปแก้ไขปัญหาหลักของเกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรประสบปัญหา และอุปสรรคในการทำเกษตรกรรมมากขึ้นทุกขณะซึ่งในขณะที่พระองค์ทรงมีโครงการทดลอง และเรียนรู้ไปด้วยกัน จะทรงเริ่มก้าวเข้าสู่การดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาของเกษตรกรอย่างแท้จริง ระยะแรกโครงการยังจำกัดขอบเขตอยู่เฉพาะบริเวณรอบ ๆ ที่ประทับในส่วนภูมิภาค รูปแบบของการพัฒนาแก้ปัญหา คือ การพัฒนาแบบผสมผสาน (Integrated Development) หลังจากนั้นโครงการในลักษณะนี้ค่อย ๆ ขยายขอบเขตออกไปสู่สังคมเกษตรกรในพื้นที่ที่กว้างขึ้น

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีอยู่มากมายหลายสาขา หลายประเภท ในระยะแรก มีชื่อเรียกแตกต่างกันไป ดังนี้

1) โครงการตามพระราชประสงค์ หมายถึง โครงการซึ่งทรงศึกษาทดลองปฏิบัติเป็นส่วนพระองค์ ทรงศึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญในวงงาน ทรงแสวงหาวิธีการทดลองปฏิบัติ ทรงพัฒนาและส่งเสริมแก้ไขเปลี่ยนแปลงวิธีการเป็นระยะเวลาหนึ่ง เพื่อดูแลผลผลิตทั้งในพระราชฐานและนอกพระราชฐาน ซึ่งต้องทรงใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ในการดำเนินการทดลองจนกว่าจะเกิดผลดี ต่อมาเมื่อทรงแน่พระทัยว่าโครงการนั้น ๆ ได้ผลดี เป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างแท้จริง จึงโปรดเกล้า ฯ ให้รัฐบาลเข้ามารับงานต่อภายหลัง

2) โครงการหลวง หมายถึง พระองค์ทรงเจาะจงดำเนินการพัฒนาและบำรุงรักษาต้นน้ำลำธารในบริเวณป่าเขาในภาคเหนือ เพื่อบรรเทาอุทกภัยในที่ลุ่มล่าง ด้วยเหตุผลที่พื้นที่เหล่านี้เป็นเขตแดนชาวไทยภูเขา จึงทรงมีโอกาสดูแลพัฒนาชาวเขาชาวตอยให้อยู่ดีกินดี ให้เลิกการปลูกฝิ่น เลิกการตัดไม้ทำลายป่า ทำไร่เลื่อนลอย และเลิกการค้าไม้เถื่อน ของเถื่อน อาวุธยุทโธปกรณ์นอกกฎหมาย ทรงพัฒนาช่วยเหลือให้ปลูกพืชหมุนเวียนที่มีคุณค่าสูง ขนส่งง่าย ปลูกข้าวไร่ และเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อบริโภค รวมคุณค่าผลผลิตแล้วให้ได้คุณค่าแทนการปลูกฝิ่น ทั้ง ๆ ที่งานของโครงการนี้กินเวลายาวนานกว่าจะเกิดผลได้ ต้องใช้เวลานานนับสิบปี การดำเนินงานจะยากลำบากสักเพียงใดมิได้ทรงท้อถอย การพัฒนาค่อย ๆ ได้ผลดีขึ้น ๆ ชาวเขาชาวตอยจึงมีความจงรักภักดี เรียกพระองค์ว่า “พ่อหลวง” และเรียกสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถว่า “แม่หลวง” โครงการของทั้งสองพระองค์จึงเรียกว่า “โครงการหลวง”

3) โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์ หมายถึง โครงการที่พระองค์ได้พระราชทานข้อเสนอแนะและแนวทางพระราชดำริให้เอกชนไปดำเนินการ ด้วยกำลังเงิน กำลังปัญญา และกำลังแรงงาน พร้อมทั้งการติดตามผลงานให้ต่อเนื่องโดยภาคเอกชน เช่น โครงการพัฒนาหมู่บ้านสหกรณ์ เนินดินแดง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งสโมสรโรตารีแห่งประเทศไทยเป็นผู้จัดและดำเนินงานตามพระราชดำริ โครงการพจนานุกรม โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

4) โครงการตามพระราชดำริ หมายถึง โครงการประเภทนี้เป็นโครงการที่ทรงวางแผนพัฒนา ทรงเสนอแนะให้รัฐบาลร่วมดำเนินการตามแนวพระราชดำริ โดยพระองค์เสด็จฯ ร่วมทรงงานกับหน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งมีทั้งฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร โครงการตามพระราชดำรินี้ในปัจจุบันเรียกว่า “โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” มีกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ปัจจุบันมีลักษณะที่เป็นโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่ดำเนินการเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาสั้น และระยะเวลายาวที่มากกว่า 5 ปี ขณะเดียวกันก็มีลักษณะที่เป็นงานด้านวิชาการ เช่น โครงการเพื่อการศึกษาค้นคว้าทดลอง หรือโครงการที่มีลักษณะเป็นงานวิจัย

1.4 ประเภทของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1.4.1 โครงการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ เป็นการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูก หรือการชลประทานที่มีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ โดยลักษณะของโครงการแบ่งเป็น

1) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อพื้นที่เพาะปลูกที่ส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทาน ต้องอาศัยน้ำฝนและน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นหลัก มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้สามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี

2) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค มุ่งสร้างแหล่งน้ำและระบบประปาเพื่อจัดหาน้ำสะอาดให้กับประชาชนในพื้นที่ห่างไกล รวมถึงโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร ทั้งนี้ เมื่อโครงการบางประเภทดำเนินการแล้วเสร็จจะถ่ายโอนภารกิจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์จากน้ำ และบริหารจัดการค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้น้ำเพื่อป้องกันการขัดแย้งต่าง ๆ

3) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อช่วยป้องกันและบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ อาทิ โครงการแก้มลิง เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ โครงการเขื่อนขุนด่านปราการชล โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1.4.2 โครงการพัฒนาด้านการเกษตร เป็นโครงการด้านการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัยหาพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ส่วนใหญ่ดำเนินการอยู่ในศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และนำผลสำเร็จจากการศึกษาทดลองไปถ่ายทอดสู่ประชาชน ด้วยการฝึกอบรมให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการเกษตรแผนใหม่ นอกจากนี้ ยังประกอบด้วย โครงการเพื่อการส่งเสริมการเกษตร เช่น โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวและทำนาขั้นบันได อำเภอสุคิริน จังหวัดนราธิวาส โครงการพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสระบุรี โครงการสาธิตทฤษฎีใหม่ บ้านแดนสามัคคี อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

1.4.3 โครงการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่จะเป็นการทำนุบำรุง และปรับปรุงสภาพทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น แบ่งเป็น

1) ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรดิน เช่น โครงการแก้มลิง ดำเนินการในศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส สนับสนุนให้เกษตรกรเรียนรู้เข้าใจวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำ ปรับปรุงบำรุงดินและสามารถนำไปปฏิบัติได้เอง การจัดสรร และปฏิรูปที่ดิน พัฒนาที่ดินว่างเปล่า แล้วจัดสรรให้แก่เกษตรกรที่ไร้ที่ทำกินได้ประกอบอาชีพในรูปของหมู่บ้านสหกรณ์ ทั้งนี้ เป็นการให้สิทธิทำกินแต่ไม่ให้กรรมสิทธิ์ในการถือครอง พร้อมกับจัดบริการพื้นฐานให้ตามความเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีการจัดพื้นที่ทำกินให้ราษฎรชาวไทยภูเขา ให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้เป็นหลักแหล่ง โดยไม่ต้องบุกรุกทำลายป่าอีกต่อไป

2) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรแหล่งน้ำ เป็นการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมของการพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำลำธาร เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ รวมทั้ง การพัฒนารูปแบบต่าง ๆ ที่ทำให้เกษตรกรพึ่งตนเองได้โดยไม่ต้องทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ หรือการสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้น (Check Dam) อาทิ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่

3) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ดำเนินการในโครงการพัฒนาพื้นที่ดินเสื่อมโทรม อาทิ โครงการศึกษาวิธีการฟื้นฟูที่ดินเสื่อมโทรมเขาชะงุ้มอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดราชบุรี

1.4.4 โครงการพัฒนาด้านส่งเสริมอาชีพ เป็นการช่วยเหลือให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้ครอบครัว เช่น โครงการฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรในหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ โครงการศิลปาชีพ โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มขนาดเล็ก โครงการศูนย์บริการการพัฒนาขยายพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลบ้านไร่ จังหวัดเชียงใหม่

1.4.5 โครงการพัฒนาด้านสาธารณสุข มุ่งเน้นการพัฒนาด้านการสาธารณสุขให้กับประชาชน ทั้งการพัฒนาสถานพยาบาล และการแก้ปัญหาสาธารณสุขในพื้นที่ อาทิ การแก้ไขปัญหาเด็กโลหิตจาง และได้รับสัมผัสสารตะกั่วในพื้นที่ชายแดน จังหวัดตาก โครงการพัฒนาโรงพยาบาลในมูลนิธิชัยพัฒนาตามแนวพระราชดำริ จังหวัดพังงา

1.4.6 โครงการพัฒนาด้านคมนาคม/ สื่อสาร เป็นการปรับปรุงถนนหนทาง ทั้งในชนบทที่อยู่ห่างไกลความเจริญ เพื่อใช้สัญจรไปมาและขนส่งสินค้าออกสู่ตลาดได้โดยสะดวก อาทิ โครงการสร้างถนนเข้าสู่หมู่บ้านห้วยมงคล ตำบลหินเหล็กไฟ (ปัจจุบันคือตำบลทับใต้ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

1.4.7 โครงการด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา เป็นโครงการจัดหาที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน และสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตให้แก่ประชาชน เพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อาทิ โครงการพัฒนาพื้นที่วัดญาณสังวรารามอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดชลบุรี โครงการห้วยองคตอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดกาญจนบุรี

1.4.8 โครงการพัฒนาแบบบูรณาการ และโครงการพัฒนาด้านอื่น ๆ เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินอกเหนือจากโครงการทั้ง 7 ประเภทที่ระบุข้างต้น โดยเป็นการดำเนินกิจกรรมมากกว่าหนึ่งด้านและ/หรือมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากกว่าหนึ่งหน่วยงานขึ้นไป เช่น โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้ง 6 แห่ง โครงการพัฒนาราชภูรชาวไทยภูเขาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน โครงการขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอลำปาง จังหวัดกาฬสินธุ์ โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.5 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

หน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทที่ 2

แนวทางการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

2.1 ความสำคัญของการติดตาม

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงเสียดลุ่มเทพระวรกาย ทรงงานหนักเพื่อความเจริญผาสุกของมหาชนชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรซึ่งเป็นประชาชนในชนบท โดยทรงพระราชทานแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” และทรงริเริ่มโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินานกว่า 5,151 โครงการ โดยมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตร ประกอบด้วย โครงการด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ โครงการด้านการส่งเสริมอาชีพ และโครงการด้านการเกษตร ซึ่งโครงการดังกล่าวมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบดำเนินงานเพื่อสนองแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ตามภารกิจของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งบางโครงการมีลักษณะการบูรณาการทำงานร่วมกันหลายหน่วยงานการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาประสบผลสำเร็จในระดับที่ดี แต่ยังมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินงานสนองพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาเกิดความสมดุลอย่างยั่งยืน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยศูนย์ประเมินผลและสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 - 12 มีภารกิจในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานแผนงาน/โครงการ ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบการติดตามผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินานภาพรวม ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับทิศทางการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 15 พลังทางสังคม แผนแม่บทย่อยการเสริมสร้างทุนทางสังคม และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 หมายความว่า 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม โดยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินีมีการดำเนินงานบูรณาการร่วมกันหลายหน่วยงาน เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม จึงได้ติดตามและสนับสนุนให้การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ เพื่อทราบผลการดำเนินงาน ผลสัมฤทธิ์ และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีสารสนเทศ สำหรับประกอบการพิจารณา และตัดสินใจปรับปรุง แก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะทำการดำเนินงานโครงการบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานต่อไป

2.2 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานโครงการ และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค สำหรับปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ

2.3 ขอบเขตการติดตาม

2.3.1 พื้นที่เป้าหมาย ครอบคลุมพื้นที่การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 18 โครงการ

1) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 - 12 (สศท. 1 - 12)

1.1) สศท. 1 โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ลุ่มน้ำปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.2) สศท. 2 โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน จังหวัดอุดรดิตถ์

1.3) สศท. 3 โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน จังหวัดเลย

1.4) สศท. 4 โครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริฯ ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ

จังหวัดมหาสารคาม

1.5) สศท. 5 โครงการเพิ่มศักยภาพระบบงาน เกษตรภายใต้แผนพัฒนาเด็กและ

เยาวชนในถิ่นทุรกันดาร โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฉลิมพระเกียรติฯ บ้านโรงเลื่อย ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

1.6) สศท. 6 โครงการนำร่องการแก้ไขปัญหาทางด้านการเกษตรโดยน้อมนำแนวทาง

พระราชดำริมาปรับใช้ในพื้นที่บ้านหนองกระทิง ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2567

1.7) สศท. 7 โครงการนำร่องการแก้ไขปัญหาทางด้านการเกษตร โดยน้อมนำแนว

พระราชดำริปรับใช้ในพื้นที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

1.8) สศท. 8 โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัด

นครศรีธรรมราช

1.9) สศท. 9 โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัด

สงขลา และพัทลุง

1.10) สศท. 10 โครงการพัฒนาชุมชนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและอุทยานแห่งชาติ

จังหวัดกาญจนบุรี

1.11) สศท. 11 โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

จังหวัดยโสธร

1.12) สศท. 12 โครงการสถานีพัฒนาเกษตรที่สูงบ้านป่าคา ตำบลโป่งน้ำร้อน

อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

2) ศูนย์ประเมินผล

- 2.1) โครงการศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดศรีสะเกษ
  - 2.2) โครงการอ่างเก็บน้ำน่านฤดินทรจินดาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (เขื่อนห้วยโสมง) จังหวัดปราจีนบุรี
  - 2.3) โครงการร่วมพัฒนาพื้นที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพื้นที่ค่ายนเรศวร อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
  - 2.4) โครงการพัชรสุธาชานูร์รักษ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
  - 2.5) โครงการศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
  - 2.6) โครงการศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตองตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
  - 2.7) โครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขา จังหวัดสระแก้ว-ปราจีนบุรี ตามพระราชดำริ
  - 2.8) โครงการศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี
- 3) โครงการร่วมบูรณาการ ศูนย์ประเมินผล กับ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 - 12
- โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

2.3.2 กลุ่มเป้าหมาย

- 1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- 2) เจ้าหน้าที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

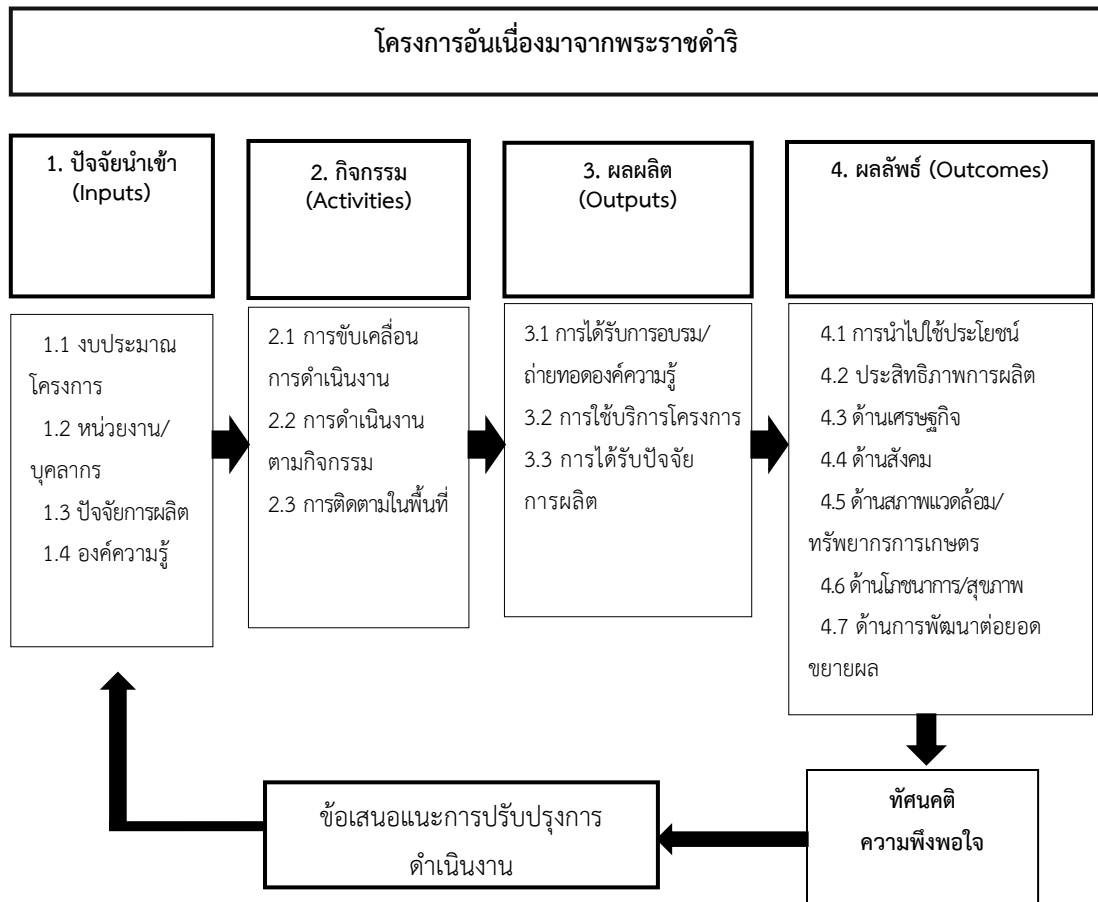
2.3.3 ระยะเวลาของข้อมูล

- 1) ผลการดำเนินงานโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 - 30 กันยายน 2566
- 2) ผลลัพธ์ของโครงการ ในปีเพาะปลูก 2566/67

2.4 วิธีการติดตาม

2.4.1 รูปแบบของการติดตาม เป็นการประยุกต์ใช้รูปแบบเชิงตรรกะ (Logic Model) เป็นวิธีการสื่อที่เป็นระบบ และเห็นภาพได้ชัดเจน ที่สามารถนำเสนอความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานของแผนงานหรือโครงการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ และผลงานที่ต้องการให้บรรลุผลสำเร็จตามที่คาดหวังไว้

2.4.2 กรอบแนวคิดในการติดตาม โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ดังนี้

ที่มา : จากการศึกษา

กรอบแนวคิดในการติดตามโครงการ

2.4.3 แผนของการติดตาม เปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายที่โครงการกำหนดไว้ รวมทั้งเป็นการเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยหรือค่าเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ เป็นต้น

2.4.4 ประเด็นและตัวชี้วัด การติดตามผลการดำเนินงานภาพรวม

ประเด็นการติดตาม	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)		
1.1 งบประมาณ	- ร้อยละงบประมาณที่เบิกจ่าย	ร้อยละ 100
1.2 หน่วยงาน/บุคลากร	- จำนวนคณะกรรมการ คณะทำงานโครงการ	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด
1.3 ปัจจัยการผลิต	- ปริมาณปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน - ประเภทปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด
1.4 องค์กรความรู้	- จำนวนหลักสูตร องค์กรความรู้ที่ถ่ายทอด	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด
2. กิจกรรม (Activities)		
2.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงาน	- จำนวนครั้งในการจัดประชุมการดำเนินงานโครงการ ฯ	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด
2.2 การดำเนินงานตามกิจกรรมของหน่วยงาน	- ร้อยละของกิจกรรมที่แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด (การอบรม การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การพัฒนาแหล่งน้ำ และการพัฒนาพื้นที่)	ร้อยละ 90
2.3 การติดตามในพื้นที่	- จำนวนครั้งของการติดตามงานในพื้นที่	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด
3. ผลผลิต (Outputs)		
3.1 การอบรม	- จำนวนของเกษตรกรที่ได้รับการอบรมด้านต่าง ๆ - ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรต่อความรู้ที่ได้รับ	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด ระดับมากขึ้นไป
3.2 การใช้บริการโครงการ	- จำนวนของเกษตรกรที่ใช้บริการโครงการ	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด
3.3 การได้รับปัจจัยการผลิต	- จำนวนเกษตรกรที่ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต - ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด ระดับมากขึ้นไป
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)		
4.1 ด้านการนำไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ - ร้อยละของเกษตรกรที่นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
4.2 ด้านประสิทธิภาพการผลิต	- ผลผลิตต่อหน่วย (พืชรายได้หลัก)	เพิ่มขึ้นร้อยละ 5
4.3 ด้านเศรษฐกิจ	- ร้อยละของเกษตรกรที่ลดรายจ่ายในครัวเรือน - รายจ่ายในครัวเรือน - ร้อยละของเกษตรกรที่เพิ่มรายได้ทางการเกษตร - รายได้ทางการเกษตร - ร้อยละของเกษตรกรที่ลดค่าใช้จ่ายการผลิตทางการเกษตร - ค่าใช้จ่ายการผลิตทางการเกษตร	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ลดลงร้อยละ 5 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ลดลงร้อยละ 5

ประเด็นการติดตาม	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
4.4 ด้านสังคม	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมทางการเกษตร	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในพื้นที่โครงการ	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
	- ร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ได้รับการจ้างงานในชุมชนที่เพิ่มขึ้น	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
4.5 ด้านสภาพแวดล้อม/ ทรัพยากรการเกษตร	- ร้อยละของเกษตรกรที่คุณภาพดินในพื้นที่เข้าร่วมโครงการดีขึ้น	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
	- ร้อยละของเกษตรกรที่พันธุ์สัตว์น้ำในพื้นที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
	- ร้อยละของเกษตรกรที่พันธุ์พืชในพื้นที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
	- ร้อยละของเกษตรกรที่สิ่งมีชีวิตในดินพื้นที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
4.6 ด้านโภชนาการ/สุขภาพ	- ร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่มีอาหารบริโภค 3 มื้อหลัก	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
	- ร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่บริโภคอาหารครบ 5 หมู่	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
4.7 ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีการเผยแพร่ขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่น ๆ	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
5. ความพึงพอใจ		
ความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ	ระดับมากขึ้นไป
	- ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินโครงการ	ระดับมากขึ้นไป

หมายเหตุ : 1. เกณฑ์ที่ใช้ในการติดตามขึ้นอยู่กับบริบทและความเหมาะสมของแต่ละโครงการ

2. คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หมายถึง ความรู้สึกมีความสุขอันมาจากความเป็นอยู่ที่ดี สภาพแวดล้อมที่ดี มีความผูกพันที่ดีทั้งในครอบครัวและสังคม (องค์การอนามัยโลก The WHOQOLGroup, 1994)

ที่มา : จากการศึกษา

2.4.5 การรวบรวมข้อมูล

1) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการติดตามประเมินผลโครงการฯ เป็นการติดตามผลการดำเนินงานและการพัฒนา โดยศูนย์ประเมินผล และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 - 12 จากผู้เข้าร่วมโครงการของทั้ง 18 โครงการ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ซึ่งในแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวได้กำหนดเป็นคำถามปิด (Closed - end - Questions) เพื่อให้ผู้ตอบสามารถเลือกตอบเฉพาะคำตอบที่ต้องการ และคำถามเปิด (Opened - end - Questions) ซึ่งเป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้ตอบคำถามอย่างอิสระ

2) แหล่งข้อมูล

2.1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถาม โดยสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการ 18 โครงการ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในแต่ละโครงการ ตามหลักทางวิชาการ

2.2) ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโครงการ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ของแต่ละหน่วยงาน และข้อมูลจากเอกสารรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) จากการนำข้อมูลที่เป็นตัวเลขมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายประกอบค่าตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งแสดงด้วยค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าผลรวม เพื่อนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบายประกอบตารางข้อมูล

ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ โดยสรุปข้อมูลที่เป็นคำถามปลายเปิด คำอธิบาย ประเด็น ปัญหา ข้อเสนอแนะ และทัศนคติ จัดเป็นกลุ่ม หมวดหมู่ การให้คะแนน ความเห็น ความพึงพอใจจากคะแนนเต็ม 5 โดย 1 = น้อยที่สุด เพิ่มไปจนถึง 5 = มากที่สุด โดยใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale แบ่งช่วงของคะแนน ออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จากนั้นคำนวณคะแนนของความคิดเห็นในแต่ละระดับ และจัดช่วงคะแนน ได้ดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนน} = \frac{\text{คะแนนมาก} - \text{คะแนนน้อย}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

โดยที่ คะแนนมาก	คือ คะแนนที่กำหนดมากที่สุด
คะแนนน้อย	คือ คะแนนที่กำหนดน้อยที่สุด
จำนวนระดับ	คือ ระดับการวัดที่กำหนดไว้

ค่าที่คำนวณได้จากสูตรด้านบน เช่น กรณี 5 ระดับ จะได้ช่วงคะแนนเท่ากับ $(5 - 1) / 5 = 0.80$ นำค่าช่วงคะแนนดังกล่าวไปกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ระดับคะแนน	การแปลผล
1.00 - 1.80	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1.81 - 2.60	เห็นด้วยน้อย
2.61 - 3.40	เห็นด้วยปานกลาง
3.41 - 4.20	เห็นด้วยมาก
4.21 - 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด

2) การวัดร้อยละความสำเร็จของโครงการ วัดรายตัวชี้วัดของโครงการ เทียบกับเกณฑ์การติดตาม ผ่านหรือไม่ผ่านเกณฑ์การติดตามที่กำหนดไว้ และนับจำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเทียบกับจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมดคิดเป็นค่าร้อยละความสำเร็จของโครงการ ดังนี้

(ตัวอย่าง)

ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม	ผลการติดตาม	ผ่าน/ไม่ผ่าน
1. ร้อยละของเกษตรกรที่เข้าใช้บริการโครงการฯ	ร้อยละ 80	ร้อยละ 90	ผ่าน
2. ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการอบรมด้านต่าง ๆ	ร้อยละ 80	ร้อยละ 85	ผ่าน
3. ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรต่อความรู้ที่ได้รับ	ระดับมากขึ้นไป	ระดับมากที่สุด (4.50)	ผ่าน
4. ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต	ร้อยละ 80	ร้อยละ 75	ไม่ผ่าน
5. ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน	ระดับมากขึ้นไป	ระดับมากที่สุด (4.80)	ผ่าน
ภาพรวมผลการติดตาม	$4/5 \times 100 = 80$	โครงการประสบความสำเร็จที่ร้อยละ 80	

2.5 ตัวชี้วัดเป้าหมายโครงการ (output) และตัวชี้วัดผลลัพธ์ (outcome)

2.5.1 ตัวชี้วัดเป้าหมายโครงการ (output)

รายงานการติดตามผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการที่มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.5.2 ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (outcome)

ผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบผลการติดตามฯ และนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง หรือวางแผนการดำเนินงานโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ

2.6 ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (1 ตุลาคม 2566 - 30 กันยายน 2567)

2.8 งบประมาณ

งบประมาณที่ใช้ในการติดตามรวม 999,900 บาท (งบพลางก่อน ปี 2566)

2.9 หน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการ

ศูนย์ประเมินผล และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 - 12

2.10 ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (ผลสัมฤทธิ์)

โครงการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น

บทที่ 3

ผลการติดตามการดำเนินงาน

3.1 การดำเนินงานภาพรวม

3.1.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

ณ วันที่ 31 มีนาคม 2567 จำนวน 14,249,296 บาท ร้อยละ 12.96 ของงบประมาณ ที่ได้รับการจัดสรร 109,979,991 บาท ซึ่งส่วนใหญ่โครงการมีผลการเบิกจ่าย น้อยกว่าร้อยละ 50.00 ซึ่งโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอิงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดยโสธรมีผลเบิกจ่ายสูงสุด เบิกจ่ายได้ ร้อยละ 59.07 หรือ 145,100 บาท ของเป้าหมาย 245,700 บาท รองลงมาโครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาตามพระราชดำริ จังหวัดสระแก้ว - ปราจีนบุรี เบิกจ่าย ร้อยละ 58.19 หรือ 641,200 บาท ของเป้าหมาย 1,102,000 บาท โครงการเพิ่มศักยภาพพระบวงษาน เกษตรภายใต้แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน ในถิ่นทุรกันดาร โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฉลิมพระเกียรติฯ บ้านโรงเลื่อย ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ เบิกจ่าย ร้อยละ 51.67 หรือ 15,500 บาท ของเป้าหมาย 30,000 บาท สำหรับโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีผลการเบิกจ่าย 7,119,400 บาท ร้อยละ 39.05 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร 18,229,250 บาท (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ รอบ 6 เดือน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

แผนงาน/โครงการ	การเบิกจ่ายงบประมาณ (บาท)		
	แผน	ผล	ร้อยละ
1. โครงการศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.ศรีสะเกษ	3,658,200	896,875	24.52
2. โครงการอ่างเก็บน้ำน่านฤดินทรจินดาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.ปราจีนบุรี	19,689,000	27,760	0.14
3. โครงการร่วมพัฒนาพื้นที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อดำเนินงานตาม “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” พื้นที่ค่ายนเรศวร อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี	230,600	26,100	11.32
4. โครงการพัชรสุธาธารนุรักษ์	3,097,231	737,100	23.80
5. โครงการศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	2,294,900	997,100	43.45
6. โครงการศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตองตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	915,100	171,500	18.74
7. โครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาตามพระราชดำริ จังหวัดสระแก้ว - ปราจีนบุรี	1,102,000	641,200	58.19
8. โครงการศูนย์พัฒนาไม่ผลตามพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี	1,231,350	416,200	33.80
9. โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน	47,701,520	1,154,791	2.42
10. โครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริฯ ตำบลกำแพง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม	174,200	59,240	34.01

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

แผนงาน/โครงการ	การเบิกจ่ายงบประมาณ (บาท)		
	แผน	ผล	ร้อยละ
11. โครงการเพิ่มศักยภาพพระบงงาน เกษตรภายใต้แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฉลิมพระเกียรติฯ บ้านโรงเลื่อย ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์	30,000	15,500	51.67
12. โครงการนำร่องการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรโดยน้อมนำแนวทางพระราชดำริมาปรับใช้ในพื้นที่บ้านหนองกระทิง ตำบลท่ากระดาน อำเภอสยามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2567	248,500	33,130	13.33
13. โครงการนำร่องการแก้ไขปัญหาทางการเกษตร โดยน้อมนำแนวพระราชดำริปรับใช้ในพื้นที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี	140,000	12,840	9.17
14. โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	9,276,700	1,507,180	16.25
15. โครงการพัฒนาชุมชนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและอุทยานแห่งชาติ จ.กาญจนบุรี	721,340	197,880	27.43
16. โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอิงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.ยโสธร	245,700	145,100	59.07
17. โครงการสถานีพัฒนาเกษตรที่สูงบ้านป่าคา ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร	994,400	90,400	9.09
18. โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร	18,229,250	7,119,400	39.05
รวม	109,979,991	14,249,296	12.96

ที่มา : จากการรายงานความก้าวหน้าผ่านระบบประเมินผล และติดตามโครงการเชิงนโยบาย กษ. (ข้อมูล ณ 31 มี.ค. 2567)

3.1.2 ผลการดำเนินงาน (ตารางที่ 3.2)

1) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1.1) การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรให้เกษตรกร 485 ราย ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 970 ราย

1.2) การอบรมถ่ายทอดความรู้ ดำเนินการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร 3,224 ราย ร้อยละ 56.20 ของเป้าหมาย 5,738 ราย รวมถึงแนะนำ ส่งเสริมการดำเนินกิจการของสหกรณ์ให้สหกรณ์ส่งเสริมให้สหกรณ์มีความเข้มแข็ง 32 แห่ง ร้อยละ 53.33 ของเป้าหมาย 60 แห่ง เกษตรกร 442 ราย ร้อยละ 42.09 ของเป้าหมาย 1,076 ราย

1.3) การจัดทำแปลงสาธิต/ แปลงเรียนรู้ ดำเนินการจัดทำแปลงสาธิต และแปลงเรียนรู้ด้านการเกษตร 5 แห่ง ร้อยละ 27.78 ของเป้าหมาย 18 แห่ง พื้นที่แปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ 2,057 ไร่ ร้อยละ 34.42 ของเป้าหมาย 5,977 ไร่

1.4) สนับสนุนปัจจัยการผลิต สนับสนุนพันธุ์สัตว์ในแปลงสาธิต จุดเรียนรู้ 188 ตัว ครบตามเป้าหมาย และสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านพัฒนาที่ดิน 270 ไร่ ร้อยละ 29.90 ของเป้าหมาย 903 ตัว

1.5) การผลิตปัจจัยเพื่อแจกจ่าย ดำเนินการผลิตพันธุ์สัตว์ 852 ตัว ร้อยละ 47.23 ของเป้าหมาย 1,804 ตัว และผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ 1,112,000 ตัว ร้อยละ 36.58 ของเป้าหมาย 3,040,000 ตัว

2) โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ดำเนินการจัดกิจกรรมคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ 140 ครั้ง ร้อยละ 45.45 ของเป้าหมาย 308 ครั้ง และมีเกษตรกรเข้ารับบริการคลินิก จำนวน 62,821 ราย ร้อยละ 78.59 ของเป้าหมาย 79,934 ราย

ตารางที่ 3.2 ผลการดำเนินงาน รอบ 6 เดือน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

โครงการ	กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลงาน	ร้อยละ
1. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	1. การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ	ราย	970	485	50.00
	2. การอบรมถ่ายทอดความรู้	ราย	5,738	3,224	56.20
	3. แนะนำ ส่งเสริมการดำเนินกิจการของสหกรณ์	แห่ง	60	32	53.33
		ครั้ง	98	44	44.90
		ราย	1,076	442	42.09
	4. การจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้	ไร่	5,977	2,057	34.42
5. สนับสนุนปัจจัยการผลิต	ตัว	188	188	100.00	
	ไร่	903	270	29.90	
	6. ผลิตปัจจัยเพื่อแจกจ่าย				
	6.1 ผลิตพันธุ์สัตว์	ตัว	1,804	852	47.23
	6.2 ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ	ตัว	3,040,000	1,112,000	36.58
2. โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ	1. จัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ	ครั้ง	308	140	45.45
	2. เกษตรกรใช้บริการคลินิกเกษตร	ราย	79,934	62,821	78.59

ที่มา : จากการรายงานความก้าวหน้าผ่านระบบประเมินผล และติดตามโครงการเชิงนโยบาย กษ. (ข้อมูล ณ 31 มี.ค. 2567)

3.2 ผลการติดตามรายโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (รอบ 6 เดือน)

3.2.1 โครงการศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดศรีสะเกษ

1) สารระสำคัญโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) ศึกษาทดลองวิจัยแนวทางและวิธีการพัฒนาตามแนวพระราชดำริและตัวแบบความสำเร็จในลักษณะพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต

(2) เป็นศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จที่จุดเดียวที่บูรณาการดำเนินงานอย่างเป็นองค์รวมเป็นระบบครบวงจร

(3) ขยายผลองค์ความรู้สู่ประชาชนโดยพัฒนาส่งเสริมฐานการผลิตด้านการเกษตรและอาชีพที่ สอดคล้องกับภูมิสังคม เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารให้ประชาชนกินดีอยู่ดีพึ่งตนเองได้

(4) พัฒนาคนและคุณภาพของคนให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงของมนุษย์

(5) ขยายผลองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ เพื่อสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติเป็นภูมิคุ้มกันรองรับผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(6) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เชิงรุกแก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ และขยายผลสู่ระดับ ประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินการ

(1) เป้าหมาย ประกอบด้วย หมู่บ้านเป้าหมายเร่งด่วนอันดับ 1 จำนวน 27 หมู่บ้าน 7 ตำบล หมู่บ้านเป้าหมายเร่งด่วนอันดับ 2 จำนวน 41 หมู่บ้าน 4 ตำบล หมู่บ้านเป้าหมายเร่งด่วนอันดับ 3 จำนวน 13 หมู่บ้าน 2 ตำบล แปลงเกษตรกรต้นแบบ และหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

(2) พื้นที่ดำเนินการ จังหวัดศรีสะเกษ

1.3) หน่วยงาน กรมวิชาการเกษตร เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับ กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมหม่อนไหม กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.4) งบประมาณ จำนวน 3,658,200 บาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 - วันที่ 31 มีนาคม 2567

3) ผลการดำเนินงาน

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ เบิกจ่ายแล้ว 896,875 บาท ร้อยละ 24.52 ของเป้าหมาย 3,658,200 บาท

3.2) การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ เกษตรกรได้รับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ จำนวน 28 ราย ร้อยละ 17.72 ของเป้าหมาย 158 ราย โดยส่งเสริมพัฒนาอาชีพเกษตรกรด้านปศุสัตว์ 20 ราย 2 กลุ่ม ครอบคลุมเป้าหมาย ขยายผลเทคโนโลยีในพื้นที่เกษตรกร 8 ราย ร้อยละ 5.80 ของเป้าหมาย 138 ราย กิจกรรมส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดและการดูแลรักษาแปลงหม่อน 1 แห่ง

3.3) การอบรมถ่ายทอดความรู้ ดำเนินการแล้ว 130 ราย ร้อยละ 51.79 ของเป้าหมาย 251 ราย ประกอบด้วย กิจกรรมสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้านปศุสัตว์ 5 ครั้ง 50 ราย อบรมการจัดทำบัญชี 30 ราย การถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรหลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชไร่ พืชผัก และการให้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ 50 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

3.4) แนะนำส่งเสริมการดำเนินกิจการของสหกรณ์ โดยแนะนำ ส่งเสริมการดำเนินกิจการของสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็งและดำเนินการตามแผนพัฒนาสหกรณ์ที่กำหนดพร้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน และแนะนำ ส่งเสริมการดำเนินงานให้ยกระดับความเข้มแข็งของสหกรณ์และผลการดำเนินงานมีกำไรสุทธิประจำปีสามารถปิดบัญชีและประชุมใหญ่ได้ตามกำหนดโดยให้เป็นไปตามข้อบังคับระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการแล้ว 1 แห่ง 6 ครั้ง ร้อยละ 50 ของเป้าหมาย 12 ครั้ง

3.5) การจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ ดำเนินการจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ 358 ไร่ ของเป้าหมาย 358 ไร่ โดยจัดทำแปลงเรียนรู้และสาธิตการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี 5 ไร่ ปลูกพืชอาหารสัตว์ 20 ไร่ การทำการใช้น้ำหมักชีวภาพ 300 ไร่ การทำปุ๋ยหมัก พด. 25 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย จัดทำแปลงเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรด้านพืช 8 ไร่ ร้อยละ 12.90 ของเป้าหมาย 62 ไร่

3.6) สนับสนุนปัจจัยการผลิต ดำเนินการสนับสนุนพันธุ์สัตว์ในการจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ กิจกรรมสาธิตการเลี้ยงสัตว์ปีก 100 ตัว ครอบคลุมเป้าหมาย

3.7) ผลิตปัจจัยเพื่อแจกจ่าย ดำเนินการผลิตลูกสัตว์ 400 ตัว ร้อยละ 40.00 ของเป้าหมาย 1,000 ตัว ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ 29,000 ตัว ร้อยละ 9.67 ของเป้าหมาย 300,000 ตัว

5) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ กิจกรรมอื่น ๆ อยู่ระหว่างดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานและงบประมาณ ซึ่งมีแผนดำเนินการในไตรมาสที่ 3 ควรเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด

3.2.2 โครงการอ่างเก็บน้ำอันฤๅดินทรจันดาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจันบุรี

1) สารระสำคัญโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่อเป็นแหล่งน้ำต้นทุทุและเพิ่มพื้นที่ชลประทานในฤดูฝน 111,300 ไร่ และฤดูแล้ง 45,000 ไร่ ในเขตอำเภอนาดี และกบินทร์บุรี จังหวัดปราจันบุรี

(2) เพื่อช่วยบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจันบุรี และลุ่มน้ำสาขาในเขตพื้นที่อำเภอนาดี และอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจันบุรี

(3) เพื่อเป็นแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคของราษฎรและการประปา

(4) เพื่อช่วยรักษาระบบนิเวศ ผลักดันน้ำเค็มและน้ำเน่าเสียในแม่น้ำปราจันบุรี และแม่น้ำบางปะกง

(5) เพื่อใช้อ่างเก็บน้ำเป็นแนวกันชนหรือแนวป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานและอุทยานแห่งชาติปางสีดา รวมทั้งช่วยเพิ่มระดับความชุ่มชื้นในพื้นที่ป่าไม้ ทำให้โอกาส การเกิดไฟไหม้ป่าลดลง หรือหากเกิดไฟป่าก็จะมีแหล่งน้ำต้นทุทุที่จะสามารถนำน้ำมาใช้ดับไฟป่าได้

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน เพิ่มพื้นที่ชลประทาน 94,800 ไร่ ในเขตอำเภอนาดี และกบินทร์บุรี จังหวัดปราจันบุรี

1.3) หน่วยงาน กรมชลประทาน เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับ กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรติดตามผลการดำเนินงาน

1.4) งบประมาณ งบประมาณก่อสร้างทั้งโครงการ 1,282,000,000 บาท งบประมาณในปี 2567 จำนวน 19,689,000 บาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 - วันที่ 31 มีนาคม 2567

3) ผลการดำเนินงาน

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ เบิกจ่ายแล้ว 27,760 บาท ร้อยละ 0.14 ของเป้าหมาย 19,689,000 บาท

3.2) งานจ้างก่อสร้างอาคารพร้อมส่วนประกอบอื่น ๆ ของระบบส่งน้ำ ดำเนินการก่อสร้างส่วนประกอบอื่นเสร็จเรียบร้อยแล้ว

3.3) งานก่อสร้างระบบชลประทานฝั่งซ้าย สัญญาที่ 1 ประกอบด้วย งานก่อสร้างคลองส่งน้ำสายใหญ่ความยาว 46.968 กิโลเมตร และคลองส่งน้ำสายซอย จำนวน 12 สาย ความยาวรวม 37.018 กิโลเมตร พร้อมอาคารประกอบ ครอบคลุมพื้นที่ชลประทาน 40,000 ไร่ ดำเนินการแล้ว ร้อยละ 97.21 ส่วนที่เหลือร้อยละ 2.79 ดำเนินการได้ล่าช้า เนื่องจากมีราษฎรบางรายไม่ยินยอมให้เข้าใช้พื้นที่ซึ่งต้องใช้พระราชกฤษฎีกาเวนคืน เพื่อส่งมอบพื้นที่ให้กับผู้รับจ้างได้อย่างต่อเนื่อง และอยู่ระหว่างการดำเนินจ่ายค่าที่ดินให้กับราษฎรฯ

3.4) งานก่อสร้างระบบชลประทานฝั่งซ้าย สัญญาที่ 2 ประกอบด้วย งานก่อสร้างคลองส่งน้ำสายซอย จำนวน 25 สาย ความยาวรวม 102.697 กิโลเมตร พร้อมอาคารประกอบ ครอบคลุมพื้นที่ชลประทาน 54,800 ไร่ ดำเนินการแล้วร้อยละ 60.54 ส่วนที่เหลือร้อยละ 39.46 ดำเนินการได้ล่าช้า เนื่องจากการจัดหาที่ดินไม่เป็นไปตามแผน จากการเปลี่ยนแปลงลักษณะทำประโยชน์ที่ดินของราษฎร และมีการแก้ไขสัญญาจากการแก้ไขแบบเพื่อลดผลกระทบต่อราษฎรฯ

3.5) งานจ้างก่อสร้างระบบระบายน้ำฝั่งซ้าย ประกอบด้วย งานก่อสร้างคลองระบายน้ำ 9 สาย ความยาวรวม 44.10 กิโลเมตร พร้อมอาคารประกอบ 52 แห่ง ดำเนินการแล้ว ร้อยละ 81.81 ดำเนินการได้ล่าช้า เนื่องจากอยู่ระหว่างการจัดหาที่ดินและส่งมอบพื้นที่ให้กับผู้รับจ้าง ซึ่งจัดหาที่ดินได้ 405 แปลง และจ่ายค่าที่ดินแล้ว 312 แปลง ร้อยละ 77.04

3.6) งานก่อสร้างระบบชลประทานฝั่งขวา ประกอบด้วย งานก่อสร้างคลองส่งน้ำสายใหญ่ยาว 14.57 กิโลเมตร คลองส่งน้ำสายซอย 9 สาย ความยาวรวม 19.35 กิโลเมตร คลองระบายน้ำ 2 สาย ความยาวรวม 8.95 กิโลเมตร พื้นที่ชลประทาน 16,500 ไร่ ดำเนินการแล้ว ร้อยละ 36.42 ดำเนินการได้ล่าช้า เนื่องจากผู้รับจ้างไม่นำเครื่องจักร และบุคลากรมาปฏิบัติตามแผน ซึ่งคณะกรรมการได้ส่งหนังสือเร่งรัดแจ้งผู้รับจ้าง 23 ฉบับ และอยู่ระหว่างลดค่าปรับ

3.2.3 โครงการร่วมพัฒนาพื้นที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อดำเนินงานตาม “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” พื้นที่ค่ายนเรศวร อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่อเป็นการน้อมนำพระราชโอบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการสืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

(2) เพื่อเป็นแหล่งกระจายสินค้าทางการเกษตรอินทรีย์ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสากล ปลอดภัยและมี

(3) เพื่อเป็นแหล่งสาธิตหรือเยี่ยมชมการทำเกษตรอินทรีย์ตามแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

(4) เพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนหรือแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติสำหรับนักท่องเที่ยวที่ผ่านไปมาในเส้นทางเพชรเกษม

(5) เพื่อเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้กับข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนและครอบครัว โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และประชาชนในพื้นที่ดำเนินโครงการที่สมัครเข้าเป็นสมาชิก

(6) เพื่อเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร หรือผลิตภัณฑ์แปรรูปจากโครงการพระราชดำริ

(7) เพื่อน้อมนำแนวทางตามหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานและการดำรงชีวิตประจำวัน

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

(1) ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนและครอบครัว

(2) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

(3) ประชาชนในพื้นที่และรอบเขตพื้นที่ดำเนินโครงการที่สมัครเข้าเป็นสมาชิก

(4) โครงการพระราชดำริ

(5) นักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้เส้นทางถนนเพชรเกษม

1.3) หน่วยงาน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหลัก ร่วมกับ กรมการข้าว กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.4) งบประมาณ จำนวน 230,600 บาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 - วันที่ 31 มีนาคม 2567

3) ผลการดำเนินงาน

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ เบิกจ่ายงบประมาณแล้ว 26,100 บาท ร้อยละ 11.32 ของเป้าหมาย 230,600 บาท

3.2) การอบรมถ่ายทอดความรู้ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้เรื่องเทคโนโลยีทางการเกษตรด้านพืช (เกษตรกรขยายผล) 1 ราย ครบตามเป้าหมาย

3.3) การจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ ดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้ 32 ไร่ ครบตามเป้าหมาย ประกอบด้วย แปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี แปลงการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรด้านพืช

3.4) การอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ

(1) ประสานข้อมูลกรอบดำเนินงาน 1 ครั้ง ประชุมพิจารณากำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงาน คัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย 1 ครั้ง และจัดเวทีประชาคมเพื่อสำรวจความต้องการและจัดทำแผน 1 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

(2) การติดตามและรายงานผล ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง จัดทำสรุปรายงานการติดตามเสนอผู้บริหาร 1 ครั้ง ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 ครั้ง และติดตามผลการดำเนินการในพื้นที่ 1 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

3.2.4 โครงการพัชรสุธาชาวนุรักษ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1) สาระสำคัญโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า ให้มีความอุดมสมบูรณ์

(2) เพื่อให้คนอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติโดยมีความสมดุลของระบบนิเวศ

(3) เพื่อพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตของชุมชน

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

(1) เป้าหมาย

(1.1) ระยะสั้น เกิดแผนภาพรวมอนุรักษ์ และพัฒนาของพื้นที่ร่วมกัน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน แผนการดำเนินงาน รวมถึงเกิดพื้นที่ตัวอย่างความสำเร็จ จัดการปัญหา เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคนและช้าง และเกิดเครือข่ายภาคประชาชน อนุรักษ์ช้าง กลุ่มอาสาสมัครทำงานร่วมกัน

(1.2) ระยะกลาง เกิดระบบจัดการปัญหาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคน และช้างที่สามารถขยายผลความสำเร็จอย่างต่อเนื่องได้

(1.3) ระยะยาว เกิดระบบติดตามประเมิน จัดการปัญหาเพื่อการอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับช้าง และเกิดแนวทางพัฒนาจัดการปัญหาเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลระหว่างคน และช้างอย่างยั่งยืน

(2) พื้นที่ดำเนินการ ดำเนินงานในพื้นที่หมู่บ้านคชาวนุรักษ์ต้นแบบ และหมู่บ้านเครือข่ายใน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง สระแก้ว และจันทบุรี

1.3) หน่วยงาน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.4) งบประมาณ จำนวน 3,097,231 บาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) เก็บรวบรวมข้อมูล รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 - วันที่ 31 มีนาคม 2567

3) ผลการดำเนินงาน

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ เบิกจ่ายแล้ว 737,100 บาท ร้อยละ 23.80 ของเป้าหมาย 3,097,231 บาท

3.2) การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ ดำเนินการพัฒนาอาชีพเกษตรกรด้านปศุสัตว์ 13 ราย ร้อยละ 10.83 ของเป้าหมาย 120 ราย

3.3) การอบรมถ่ายทอดความรู้ ดำเนินการอบรมเกษตรกร 753 ราย ร้อยละ 56.11 ของเป้าหมาย 1,342 ราย ประกอบด้วย ความรู้ด้านการเลี้ยงปลาในบ่อดิน 50 ราย ร้อยละ 55.56 ของเป้าหมาย 90 ราย ด้านการเลี้ยงปศุสัตว์ 313 ราย ร้อยละ 72.45 ของเป้าหมาย 432 ราย การพัฒนาที่ดิน 100 ราย ร้อยละ 23.26 ของเป้าหมาย 430 ราย และการจัดทำบัญชี 70 ราย ร้อยละ 77.78 ของเป้าหมาย 90 ราย การทำเกษตรตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 80 ราย ร้อยละ 80.00 ของเป้าหมาย 100 ราย อีกทั้งเกษตรกรได้รับการอบรมในด้านการเลี้ยงหมูพุก 10 ราย การจัดการระบบการผลิต 10 ราย การปลูกพืชสมุนไพร 20 ราย การแปรรูปสมุนไพร 15 ราย การเพาะเห็ดจากวัสดุเหลือใช้ 20 ราย การจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น 10 ราย การผลิตถ่านไบโอชาร์ 20 ราย และการผลิตพืชปลอดภัย 35 ราย ครบตามเป้าหมาย

3.4) แนะนำ ส่งเสริมการดำเนินกิจการของสหกรณ์ ดำเนินการส่งเสริมกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่โครงการให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาการประกอบอาชีพเกษตรกรโดยนำรูปแบบการบริหารจัดการสหกรณ์ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม และส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่โครงการให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต 8 แห่ง 160 ราย ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 16 แห่ง 320 ราย

3.5) สนับสนุนปัจจัยการผลิต ดำเนินการสนับสนุนการปลูกพืชปุ๋ยสด 270 ไร่ ร้อยละ 96.43 ของเป้าหมาย 280 ไร่ และสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 0.5 ตัน ครบตามเป้าหมาย

3.6) การอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ

(1) การจัดประชุม ดำเนินการจัดประชุมคณะทำงานเพื่อพิจารณากรอบแนวทางและคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย/เกษตรกรเป้าหมาย 1 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการส่งเสริมการรวมกลุ่มให้เข้มแข็ง โดยใช้รูปแบบของสหกรณ์ 4 ครั้ง 80 ราย ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 8 ครั้ง 160 ราย

(2) ดำเนินการจัดเวทีการมีส่วนร่วมโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด ร้อยละ 60.00 ของเป้าหมาย 5 จังหวัด

(3) การติดตาม และรายงานผล ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจัดทำสรุปรายงานผลการติดตาม เสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 1 ครั้ง ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 ครั้ง ประสานข้อมูลและกรอบการดำเนินงานแผนแม่บทโครงการ 1 ครั้ง และติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่จากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

3.2.5 โครงการศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1) สารระสำคัญโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ โดยสาธิต แสดงไว้ในลักษณะพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต

(2) เพื่อพัฒนาส่งเสริมและขยายผลการพัฒนาเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ จัดความยากจนให้ประชาชนพออยู่พอกินและพึ่งตนเอง

(3) พัฒนาศักยภาพคนและคุณภาพชีวิตของคนให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ได้รับสวัสดิการพื้นฐานตามสิทธิในการดำรงชีวิตอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(4) เพื่อเสริมสร้างฐานความมั่นคงของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แหล่งต้นน้ำลำธารเพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศและรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(5) เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึก รวมกลุ่มรวมพลังเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในพื้นที่และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

(6) ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนด้วยเทคโนโลยีพลังงาน ประชาชนใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า เต็มประสิทธิภาพ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ตามแนวพระราชดำริ

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

(1) พื้นที่ดำเนินงานภายในศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

(2) พื้นที่ 6 หมู่บ้านในตำบลผาบ่อง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ได้แก่ หมู่ 2 บ้านป่าขี้ หมู่ 3 บ้านห้วยเตี๋ย หมู่ 5 บ้านท่าโป่งแดง หมู่ 7 บ้านห้วยแก้ว หมู่ 8 บ้านห้วยเสือเฒ่า หมู่ 11 บ้านม่อนตะแลง และพื้นที่ 7 หมู่บ้านในตำบลปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ได้แก่ หมู่ 3 บ้านทุ่งกองมู หมู่ 4 บ้านในสอย หมู่ 6 บ้านสบป่อง หมู่ 7 บ้านสบสอย หมู่ 8 บ้านไม้แจะ หมู่ 9 บ้านไม้สะเป และหมู่ 13 บ้านดอยแสง

1.3) หน่วยงาน มีหน่วยงานร่วมดำเนินการโครงการ ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมหม่อนไหม กรมพัฒนาที่ดิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.4) งบประมาณ จำนวน 2,294,900 บาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 - วันที่ 31 มีนาคม 2567

3) ผลการดำเนินงาน

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ เบิกจ่ายแล้ว 997,100 บาท ร้อยละ 43.45 ของเป้าหมาย 2,294,900 บาท

3.2) การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ ดำเนินการพัฒนาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มเกษตรกร โดยสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อจัดระบบนิเวศเกษตร การพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ 1 กลุ่ม 10 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

3.3) การอบรมถ่ายทอดความรู้ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรแล้ว 80 ราย ร้อยละ 61.54 ของเป้าหมาย 130 ราย แบ่งเป็น การสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้านปศุสัตว์ 1 ครั้ง 10 ราย ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตรการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง 50 ราย อบรมการจัดทำบัญชี 20 ราย

3.4) แนะนำส่งเสริมการดำเนินกิจการของสหกรณ์ ดำเนินการแนะนำ ส่งเสริมกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่โครงการให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาการประกอบอาชีพเกษตรกรโดยนำรูปแบบการบริหารจัดการสหกรณ์ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม และแนะนำ ส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่โครงการให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต 1 แห่ง 20 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

3.5) การจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ ดำเนินการได้ 95 ไร่ ร้อยละ 82.61 ของเป้าหมาย 115 ไร่ แบ่งเป็น สาธิตการทำกรใช้น้ำหมักชีวภาพ 20 ไร่ สาธิตการทำปุ๋ยหมัก พด. 20 ไร่ ดูแลแปลงแม่พันธุ์และแปลงรวบรวมพันธุ์ แปลงเรียนรู้การผลิตไม้ดอกไม้ประดับ 1 ไร่ แปลงเรียนรู้การผลิตกุหลาบ 1 ไร่ ส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดและการดูแลรักษาแปลงหม่อน 1 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย แปลงเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรด้านพืช (ศูนย์รู้เรียนรู้การผลิตพืชตามแนวพระราชดำริ ทฤษฎีใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จุดเรียนรู้การผลิตและเพาะขยายพันธุ์กล้วยไม้เอื้องแซะตามพระราชเสาวนีย์ จุดเรียนรู้การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าการผลิตพืช แปลงเรียนรู้การผลิตพืชอินทรีย์

จุดเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีการขยายพันธุ์พืชพันธุ์ดีสู่ชุมชน จุดเรียนรู้การผลิตไม้ผลเชิงเศรษฐกิจ ที่มีศักยภาพพืชทางเลือกท้องถิ่นในพื้นที่ราบเชิงเขาตามพระราชดำริ จุดเรียนรู้พืชไร้ที่มีศักยภาพการผลิต ในท้องถิ่น จุดเรียนรู้การผลิตพืชผักคุณภาพปลอดภัยตามฤดูกาล) 53 ไร่ ร้อยละ 89.83 ของเป้าหมาย 59 ไร่

3.6) ผลิตปัจจัยเพื่อแจกจ่าย ดำเนินการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ 20,000 ตัว ร้อยละ 25.00 ของเป้าหมาย 80,000 ตัว

3.7) การอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ

(1) ประชุมพิจารณากำหนดกรอบ/แนวทางดำเนินงาน คัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย และเกษตรกรเป้าหมายโครงการ 1 ครั้ง ประชุมพิจารณาแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม และงบประมาณ 1 ครั้ง และจัดทำเวทีประชาคมเพื่อสำรวจศักยภาพและความต้องการเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายและ จัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย

(2) ประสานข้อมูล/กรอบการดำเนินงาน อาทิ แผนแม่บทโครงการ 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย บูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการร่วมกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่/ จังหวัด 1 ไตรมาส ร้อยละ 25.00 ของเป้าหมาย 4 ไตรมาส

(3) ติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่จากเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย ลงพื้นที่/ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานและ จัดทำสรุปรายงานเสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบ 1 ไตรมาส ร้อยละ 25.00 ของ เป้าหมาย 4 ไตรมาส รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง พร้อมจัดทำสรุปรายงานผลการติดตามเสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 1 ครั้ง ร้อยละ 50 ของเป้าหมาย 2 ครั้ง

3.2.6 โครงการศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตองตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1) สารสำคัญโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่อพัฒนาศึกษาการอยู่ร่วมกันของคนกับป่าบนพื้นที่สูง รวมทั้งสาธิต และแสดงไว้เป็นองค์ความรู้ในลักษณะพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต

(2) เพื่อขยายผลการพัฒนาสู่ประชาชนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในลักษณะศูนย์บริการและพัฒนาต้นแบบเพื่อยกระดับความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของ ประชาชน

(3) เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามแนวทางการอยู่ ร่วมกันของคนและป่า

(4) เพื่อพัฒนาส่งเสริมเรียนรู้การท่องเที่ยวสืบสานตามรอยพระยุคลบาท และพัฒนาสร้างอาชีพสร้างรายได้เพิ่มให้กับประชาชน

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

(1) พื้นที่ดำเนินงานภายในศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตองตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

(2) ราษฎรในหมู่บ้านโดยรอบศูนย์ฯ ตามโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้รับความรู้และบริการ 14 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้านในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สะงา ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน 9 หมู่บ้าน มีประชากร 8,967 คน และหมู่บ้านในพื้นที่ต่อเนื่องกับลุ่มน้ำสะงา บริเวณตำบลห้วยผา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน 4 หมู่บ้าน 4,669 คน และตำบลปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 หมู่บ้าน 1,329 คน

1.3) หน่วยงาน หน่วยงานร่วมดำเนินการโครงการ ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมพัฒนาที่ดิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.4) งบประมาณ จำนวน 915,100 บาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 - วันที่ 31 มีนาคม 2567

3) ผลการดำเนินงาน

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ เบิกจ่ายแล้ว 171,500 บาท ร้อยละ 18.74 ของเป้าหมาย 915,100 บาท

3.2) การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ มีแผนดำเนินการพัฒนาอาชีพเกษตรกร และกลุ่มเกษตรกร แบ่งเป็น จัดทำแปลงเรียนรู้สำหรับเกษตรกรต้นแบบการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง 5 ราย ยกกระดับเกษตรกรต้นแบบพัฒนาสู่การขยายผลองค์ความรู้ (ปี 2566) 5 ราย พัฒนาอาชีพเกษตรกรด้านปศุสัตว์ โดยสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อจัดระบบนิเวศเกษตร/สนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ 1 กลุ่ม 10 ราย และส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 10 ราย

3.3) การอบรมถ่ายทอดความรู้ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร 20 ราย ร้อยละ 15.38 ของเป้าหมาย 130 ราย โดยอบรมการจัดทำบัญชี 20 ราย ครบตามเป้าหมาย

3.4) แนะนำส่งเสริมการดำเนินกิจการของสหกรณ์ ดำเนินการแนะนำ ส่งเสริมกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่โครงการให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาการประกอบอาชีพเกษตรกรโดยนำรูปแบบการบริหารจัดการสหกรณ์ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม 1 แห่ง 20 ราย แนะนำ ส่งเสริม

เกษตรกรในพื้นที่โครงการให้ผ่อนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต 1 แห่ง 20 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

3.5) การจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ มีแผนดำเนินการ 58 ไร่ โดยแบ่งเป็น ดูแลแปลงแม่พันธุ์และแปลงรวบรวมพันธุ์ ฐานเรียนรู้กล้วยไม้ท้องถิ่นและเฟิร์น 3 ไร่ ฐานเรียนรู้การผลิตไม้ผลไม้ยืนต้นบนพื้นที่สูง 1 ไร่ ดูแลแปลงไม้ดอกไม้ประดับและปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในพื้นที่ศูนย์ฯ 2 ไร่ แปลงสาธิตผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี 12 ไร่ สาธิตการทำกรใช้น้ำหมักชีวภาพ 20 ไร่ สาธิตการทำปุ๋ยหมัก พด. 20 ไร่ การขยายพันธุ์ไม้ในโรงเรือนเพาะชำ 1 โรงเรือน ปลูกหม่อนผลสดและการดูแลรักษาแปลงหม่อน (ในพื้นที่โครงการและพื้นที่ขยายผล) 2 แห่ง และผลิตและขยายพันธุ์หม่อน 1 แห่ง

3.6) ผลิตปัจจัยเพื่อแจกจ่าย ดำเนินการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ 20,000 ตัว ร้อยละ 25.00 ของเป้าหมาย 80,000 ตัว

3.7) การอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

(1) ประชุมพิจารณากำหนดกรอบ/แนวทางดำเนินงาน คัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย และเกษตรกรเป้าหมายโครงการ 1 ครั้ง ประชุมพิจารณาแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม และงบประมาณ 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย

(3) ประสานข้อมูล/กรอบการดำเนินงาน อาทิ แผนแม่บทโครงการ 1 ครั้ง จัดทำเวทีประชาคมเพื่อสำรวจศักยภาพและความต้องการเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายและจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย การบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่/จังหวัด 1 ไตรมาส ร้อยละ 25.00 ของเป้าหมาย 4 ไตรมาส

(4) ติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่จากเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย ลงพื้นที่/ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานและจัดทำสรุปรายงานเสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบ 1 ไตรมาส ร้อยละ 25.00 ของเป้าหมาย 4 ไตรมาส รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง พร้อมจัดทำสรุปรายงานผลการติดตามเสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 1 ครั้ง ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 ครั้ง

3.2.7 โครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาตามพระราชดำริ จังหวัดสระแก้ว – ปราจีนบุรี

1) สารสำคัญโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่อศึกษาทดลองการพัฒนาตามแนวทางการพัฒนาด้านจิตใจ การประกอบอาชีพ และที่ดินทำกิน ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อแสดงไว้เป็นองค์ความรู้ในลักษณะพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต

(2) เป็นศูนย์บริการพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จที่บูรณาการงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในลักษณะองค์รวม

(3) ขยายผลการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมฐานการผลิตด้านการเกษตร และอาชีพ สอดคล้องกับภูมิสังคม เพื่อประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี พึ่งพาตนเองได้

(4) พัฒนาคนและคุณภาพชีวิตของคนให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ได้รับ สวัสดิการด้านต่าง ๆ รวมกลุ่มรวมพลังในการพัฒนาและสร้างความมั่นคง

(5) สร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ เป็นภูมิคุ้มกันรองรับผลกระทบ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และสนับสนุนพัฒนาการท่องเที่ยว

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

(1) เป้าหมาย เกษตรกรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขาตามพระราชดำริ จังหวัดสระแก้ว - ปราจีนบุรี

(2) พื้นที่ดำเนินงาน ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดสระแก้วและปราจีนบุรีประมาณ 407,543 ไร่ แบ่งพื้นที่การพัฒนาเป็น 9 พื้นที่ 106 หมู่บ้าน (หมู่บ้านหลัก 19 หมู่บ้าน หมู่บ้านรอง 87 หมู่บ้าน)

1.3) หน่วยงาน กรมชลประทาน เป็นหน่วยงานหลัก และมีกรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมหม่อนไหม กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริม สหกรณ์ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงาน ร่วมดำเนินงาน

1.4) งบประมาณ จำนวน 1,102,000 บาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการรายงานความก้าวหน้า ผลการดำเนินงานโครงการผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตร และสหกรณ์

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 - วันที่ 31 มีนาคม 2567

3) ผลการดำเนินงาน

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ เบิกจ่ายแล้ว 641,200 บาท ร้อยละ 58.19 ของเป้าหมาย 1,102,000 บาท

3.2) อบรมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรแล้ว 125 ราย ร้อยละ 51.02 ของเป้าหมาย 245 ราย โดยถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าว การจัดทำบัญชี เทคโนโลยีด้านการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจ พอเพียง เป็นต้น

3.3) แนะนำส่งเสริมการดำเนินกิจการของสหกรณ์ ให้มีความเข้มแข็งและดำเนิน ตามแผน พัฒนาสหกรณ์ที่กำหนด พร้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน 2 แห่ง 8 ครั้ง ร้อยละ 33.33 ของเป้าหมาย 1 แห่ง 12 ครั้ง

3.4) การจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ ดำเนินการจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ 230 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย ประกอบด้วย แปลงสาธิตการทำน้ำหมักการใช้น้ำหมักชีวภาพ 200 ไร่ และแปลงสาธิตการทำปุ๋ยหมัก พต. 30 ไร่

3.5) การผลิตปัจจัยเพื่อแจกจ่าย ดำเนินการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำได้ 40,000 ตัว ร้อยละ 20.00 ของเป้าหมาย 200,000 ตัว

3.6) การอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ ติดตามผลดำเนินการโดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง และจัดทำสรุปรายงานผลการติดตามเสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 1 ครั้ง ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 ครั้ง

3.2.8 โครงการศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบและแหล่งศึกษาและถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร ด้านไม้ผลในระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ให้แก่เกษตรกรและประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ

(2) พัฒนาการผลิตไม้ผลชนิดต่าง ๆ ในรูปแบบเกษตรดีที่เหมาะสมที่มีคุณภาพ มาตรฐานที่ดีเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลผลิตเพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพและการมีงานทำให้กับ ประชาชนในพื้นที่ที่สามารถพึ่งตนเองได้ ด้วยการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร และขยายผลการดำเนินงานสู่ชุมชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่ออนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรดิน และน้ำในพื้นที่ศูนย์ฯ และชุมชนหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างภูมิคุ้มกันในอาชีพ การเกษตรและรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติต่าง ๆ

(3) เพื่อพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์ฯ มุ่งบูรณาการ ดำเนินงานโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

(1) เป้าหมาย

(1.1) พื้นที่ศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี ดำเนินการ ทั้งสิ้น 109.99 ไร่

(1.2) พื้นที่หมู่บ้านรอบศูนย์ 8 หมู่บ้าน 25,250 ไร่

(2) พื้นที่ดำเนินการ ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี

1.3) หน่วยงาน กรมวิชาการเกษตร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริม สหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.4) งบประมาณ จำนวน 1,231,350 บาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 - วันที่ 31 มีนาคม 2567

3) ผลการดำเนินงาน

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ เบิกจ่ายแล้ว 416,200 บาท ร้อยละ 33.80 ของเป้าหมาย 1,231,350 บาท

3.2) การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ ด้านการเกษตร 5 ราย ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 10 ราย โดยดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้สำหรับเกษตรกรต้นแบบ 5 ราย ครบตามเป้าหมาย

3.3) การอบรมถ่ายทอดความรู้ ดำเนินการอบรมเกษตรกร 198 ราย ร้อยละ 104.21 ของเป้าหมาย 190 ราย ประกอบด้วย การทำเกษตรตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 108 ราย ร้อยละ 108.00 เกินจากเป้าหมาย 100 ราย ความรู้ด้านการขยายผลเทคโนโลยีในพื้นที่เกษตรกร 80 ราย และการจัดทำบัญชี 10 ราย ครบตามเป้าหมาย

3.4) แนะนำ ส่งเสริมการดำเนินกิจการของสหกรณ์ ดำเนินการส่งเสริมกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่โครงการให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาการประกอบอาชีพเกษตรกรโดยนำรูปแบบการบริหารจัดการสหกรณ์ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม และส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่โครงการให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต 2 แห่ง 40 ราย ครบตามเป้าหมาย

3.5) จัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ โดยดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้ 259 ไร่ ร้อยละ 89.62 ของเป้าหมาย 289 ไร่ ประกอบด้วย จัดทำแปลงเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร ด้านพืช 109 ไร่ และแปลงสาธิตการทำการใช้น้ำหมักชีวภาพ 150 ไร่ และสาธิตการเลี้ยงสัตว์ 30 ตัว ครบตามเป้าหมาย

3.6) การอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ

(1) การจัดประชุม ดำเนินการจัดประชุมคณะทำงานเพื่อพิจารณากรอบแนวทาง และคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย/เกษตรกรเป้าหมาย 1 ครั้ง และจัดประชุมพิจารณาแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม และงบประมาณ 1 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

(2) ดำเนินการจัดทำเวทีประชาคมเพื่อสำรวจศักยภาพและความต้องการเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายและจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม 1 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

(3) การติดตาม และรายงานผล ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงาน ส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจัดทำสรุปรายงานผลการติดตาม เสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ 1 ครั้ง ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 ครั้ง บูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่/จังหวัดและลงพื้นที่ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานพร้อมทั้ง จัดทำสรุปรายงานผลการติดตาม เสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 4 ครั้ง รวมถึงประสาน ข้อมูลและกรอบการดำเนินงานแผนแม่บทโครงการ 1 ครั้ง และติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่จาก เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย

3.2.9 โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาลุ่มน้ำให้เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ มีการใช้ทรัพยากร ธรรมชาติอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่ลุ่มน้ำมีความเป็นอยู่ ให้ดีขึ้น พร้อมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการทำการเกษตร และการดำเนินชีวิต ในด้านต่าง ๆ

(2) เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างพอเพียง มีความสมดุลกับ สิ่งแวดล้อม และเกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากลุ่มน้ำได้อย่างเหมาะสม

(3) เพื่อให้ชุมชนมีเครือข่ายการเรียนรู้ด้วยตนเองในด้านพืช สัตว์ ประมง ข้าว อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

(4) เพื่อศึกษาวิจัย ทดสอบงานด้านพืช สัตว์ ประมง ข้าว และหาแนวทางการพัฒนา ที่เหมาะสม

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

(1) เป้าหมาย ลดการบุกรุกทำลายป่า และฟื้นฟูสภาพป่าต้นน้ำลำธาร ในพื้นที่ เป้าหมาย ตลอดจนอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยมีปัจจัยพื้นฐานที่เพียงพอและมีรายได้จากการประกอบอาชีพที่เหมาะสม กับสภาพภูมิสังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่กับป่าได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน มีศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอด เทคโนโลยีในระดับชุมชน และกลุ่มบ้าน โดยเชื่อมโยงกับองค์กร สถาบัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และเอกชน เพื่อให้ประชาชนพึ่งพาตนเองได้

(2) พื้นที่ดำเนินงาน 11 ลุ่มน้ำ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงราย เชียงใหม่ น่าน อุตรดิตถ์ พิษณุโลก และเลย

1.3) หน่วยงาน กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยหลักร่วมกับ กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมหม่อนไหม สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.4) งบประมาณ จำนวน 47,701,520 บาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจาก หน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 - วันที่ 31 มีนาคม 2567

3) ผลการดำเนินงาน

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ เบิกจ่ายแล้ว 1,154,791 บาท ร้อยละ 2.42 ของ เป้าหมาย 47,701,520 บาท

3.2) การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ ดำเนินการพัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์ โดยสนับสนุน ปัจจัยการผลิตเพื่อจัดระบบนิเวศเกษตร หรือสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ 7 กลุ่ม 70 ราย ร้อยละ 77.78 ของเป้าหมาย 9 กลุ่ม 90 ราย

3.3) การอบรมถ่ายทอดความรู้ ดำเนินการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรแล้ว รวม 1,106 ราย ร้อยละ 51.83 ของเป้าหมาย 2,134 ราย โดยสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ด้านปศุสัตว์ 9 ครั้ง 90 ราย ครบตามเป้าหมาย สร้างกระบวนการเรียนรู้เกษตรกรที่ยั่งยืนในโรงเรียน 2 โรงเรียน ครบตามเป้าหมาย ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสมตามศักยภาพของ พื้นที่ดำเนินการได้ 750 ราย ร้อยละ 79.79 ของเป้าหมาย 940 ราย ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าว 40 ราย ร้อยละ 10.26 ของเป้าหมาย 390 ราย ขยายผลเทคโนโลยีในพื้นที่เกษตรกร เกี่ยวกับการผลิต กาแฟอาราบิก้า และการผลิตพืชปลอดภัยสู่มาตรฐาน GAP 63 ราย ร้อยละ 40.13 ของเป้าหมาย 157 ราย อบรมการจัดทำบัญชี 108 ราย ร้อยละ 90.76 ของเป้าหมาย 119 และถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี ด้านการประมง 55 ราย ร้อยละ 13.55 ของเป้าหมาย 406 ราย

3.4) แนะนำส่งเสริมการดำเนินกิจการของสหกรณ์ ดำเนินการแนะนำส่งเสริมกลุ่ม ชาวบ้านในพื้นที่โครงการให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาการประกอบอาชีพเกษตร โดยนำรูปแบบการบริหารจัดการสหกรณ์ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม และส่งเสริมเกษตรกร ในพื้นที่โครงการให้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต 2 แห่ง 40 ราย ร้อยละ 9.52 ของเป้าหมาย 21 แห่ง 420 ราย

3.5) การจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ ดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้รวม 621 ไร่ ร้อยละ 20.65 ของเป้าหมาย 3,007 ไร่ โดยแบ่งเป็นด้านพืช จัดทำแปลงเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรด้านพืช 61 ราย ร้อยละ 60.40 ของเป้าหมาย 101 ไร่ ได้แก่ แปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟอาราบิก้า และแปลงเรียนรู้การผลิตพืชผักปลอดภัย ส่งเสริมการปลูกหม่อนผลสดและดูแลแปลงหม่อน 3 แห่ง ร้อยละ 60.00 ของเป้าหมาย 5 แห่ง ด้านพัฒนาที่ดิน สาธิตการทำกรังใช้ น้ำหมักชีวภาพ 480 ไร่ ร้อยละ 37.50 ของเป้าหมาย 1,280 ไร่ สาธิตการทำปุ๋ยหมัก พด. 80 ไร่ ร้อยละ 40.00 ของเป้าหมาย 200 ไร่

3.6) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต ดำเนินการสนับสนุนพันธุ์สัตว์ในการจัดทำแปลงสาธิตแปลงเรียนรู้ 58 ตัว ครอบคลุมเป้าหมาย

3.7) ผลิตปัจจัยเพื่อแจกจ่าย ดำเนินการผลิตพันธุ์สัตว์ 252 ตัว ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 504 ตัว และผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ 243,000 ตัว ร้อยละ 31.15 ของเป้าหมาย 780,000 ตัว

3.8) การอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ

(1) การจัดประชุม ดำเนินการ ประชุมพิจารณากำหนดกรอบแนวทางดำเนินงานคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย 1 ครั้ง และประชุมพิจารณาแผนงานโครงการ กิจกรรมและงบประมาณ 1 ครั้ง ประสานข้อมูลรอบการดำเนินงาน และแผนปฏิบัติการระยะ 4 ปี ครอบคลุมเป้าหมาย

(4) การติดตามและรายงานผล ลงพื้นที่ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานและจัดทำสรุปรายงานเสนอผู้บริหาร 2 ครั้ง ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 ครั้ง

3.2.10 โครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริฯ ตำบลกำแพง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

- (1) เพื่อเป็นแหล่งจ้างแรงงานในชุมชน
- (2) เพื่อเป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัยจากสารพิษ
- (3) เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน
- (4) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน รายงานการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการที่มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.3) หน่วยงาน กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 4

1.4) งบประมาณ จำนวน 174,200 บาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 – วันที่ 31 มีนาคม 2567

3) ผลการดำเนินงาน

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ เบิกจ่ายแล้ว 59,240 บาท ร้อยละ 34.01 ของเป้าหมาย 174,200 บาท

3.2) การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ ดำเนินการขยายผลเทคโนโลยีในพื้นที่เกษตรกรโดย 10 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

3.3) การจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ ดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้รวม 5 ไร่ ร้อยละ 83.33 ของเป้าหมาย 6 ไร่ โดยจัดทำแปลงเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรด้านพืช พื้นที่ 5 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย

3.4) ผลิตปัจจัยเพื่อแจกจ่าย ดำเนินการพัฒนาสุขภาพสัตว์ 200 ตัว ร้อยละ 66.67 ของเป้าหมาย 300 ตัว

3.5) การอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ

ติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่จากเกษตรกร ที่เข้าร่วม โครงการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย และจัดทำสรุปรายงานผลการติดตามเสนอผู้บริหาร 1 ครั้ง ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 ครั้ง

3.2.11 โครงการเพิ่มศักยภาพระบบงาน เกษตรภายใต้แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฉลิมพระเกียรติฯ บ้านโรงเลื่อย ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่อสนับสนุนโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารในการพัฒนานักเรียน ให้มีทักษะด้านการเกษตร มีโภชนาการ ที่ดี มีสุขภาพแข็งแรง สามารถลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก นำไปสู่การพึ่งพาตนเอง รักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ ภาควุมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติได้

(2) เพื่อขยายการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ ครอบคลุม และชุมชนเกิดการพัฒนา ช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนานักเรียนและโรงเรียนไปพร้อมๆ กัน

(3) เพื่อผลักดันให้สถานศึกษาพัฒนาเป็นศูนย์บริการความรู้ให้แก่ผู้ประกอบการ และชุมชน เพิ่มขีดความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน พื้นที่ดำเนินการ คือ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ชมรม 9 สมาคมจีนแห่งประเทศไทย เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542 ตั้งอยู่บ้านละหานทราย หมู่ที่ 1 ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ มีพื้นที่ดำเนินการอยู่ในเขตพื้นที่ดิน จำนวน 63 ไร่

1.3) หน่วยงาน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 4

1.4) งบประมาณ จำนวน 30,000 บาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) เก็บรวบรวมข้อมูล รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 - วันที่ 31 มีนาคม 2567

3) ผลการดำเนินงาน

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ เบิกจ่ายแล้ว 15,500 ล้านบาท ร้อยละ 51.67 ของเป้าหมาย 30,000 บาท

3.2) ติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่จากเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 1 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในส่วนกลาง 1 ครั้ง ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 ครั้ง พร้อมจัดทำสรุปรายงานผลการติดตามเสนอผู้บริหาร กษ. 1 ครั้ง ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 ครั้ง

3.2.12 โครงการรณรงค์การแก้ไขปัญหาทางด้านการเกษตรโดยน้อมนำแนวทางพระราชดำริมาปรับใช้ในพื้นที่บ้านหนองกระทิง ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนมชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ปี 2567

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่อน้อมนำแนวพระราชดำริไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร

(2) เพื่อพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

(3) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจาก

ปัญหาภัยช้างป่า

(4) เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ที่มีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น

1.2) เป้าหมายของโครงการ เกษตรกรและประชาชนทั่วไปที่สนใจในพื้นที่บ้านหนองกระทิง หมู่ 20 ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

1.3) งบประมาณ งบประมาณพ่วงก่อนปี 2566

1.4) หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานส่งเสริมหม่อนไหม การยางแห่งประเทศไทย และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รวม 17 หน่วยงาน และหน่วยงานนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำชนครินทร์ รวม 1 หน่วยงาน

2) วิธีการติดตาม

2.1) เก็บรวบรวมข้อมูล รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 - วันที่ 31 มีนาคม 2567

3) ผลการดำเนินงาน

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ หน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับการสรรงงบประมาณ ร่วมบูรณาการโครงการและมีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ 31 มีนาคม 2567 จำนวน 33,130 บาท ร้อยละ 13.33 ของเป้าหมาย 248,500 บาท

3.2) ปัจจัยการผลิต ปริมาณปัจจัยการผลิต มีหน่วยงานสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ได้แก่ สำนักงานประมงจังหวัดฉะเชิงเทรา โคเนื้อ 20 ตัว แร่ธาตุก้อนสำหรับสัตว์ 12 ก้อน เมล็ดพันธุ์หญ้ารัฐ 10 กิโลกรัม สถานีพัฒนาที่ดินฉะเชิงเทรา ถังพลาสติก 11 ถัง กากน้ำตาล 520 กิโลกรัม ผลไม้ 800 กิโลกรัม ปุ๋ยคอก 2,250 กิโลกรัม สำนักงานสหกรณ์จังหวัดฉะเชิงเทรา ต้นกล้าพันธุ์พืช 20 ต้น น้ำหมักชีวภาพ 20 ขวด สารเร่ง พด. 20 ซอง สำนักงานประมงจังหวัดฉะเชิงเทรา พันธุ์ปลากินพืช 20,000 ตัว ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา ต้นมะนาว 25 ต้น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เปิดปากน้ำ ไก่เขาหินซ้อน กบ และปลากินพืช

3.4) การขับเคลื่อนการดำเนินงาน หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานส่งเสริมหม่อนไหม การยางแห่งประเทศไทย และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รวม 17 หน่วยงาน และหน่วยงานนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำชนครินทร์ รวม 1 หน่วยงาน จัดประชุมในพื้นที่จำนวน 4 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

(3.5) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 6 กิจกรรมติดตามผลการดำเนินงาน และจัดทำสรุปผลการติดตามเสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 1 ครั้ง ดำเนินการแล้วตามแผนที่กำหนด

4) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1) หน่วยงานที่ร่วมบูรณาการบางส่วนไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ และการจัดสรรงบประมาณค่อนข้างล่าช้าและจำกัด ระยะเวลาการดำเนินงานโครงการเริ่มในช่วงไตรมาส 2 หน่วยงานจึงต้องวางแผนให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับงบประมาณเพื่อให้ดำเนินงานได้ตามระยะเวลาที่กำหนด

4.2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ จึงเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของหน่วยงาน

4.3) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการขอให้หน่วยงานสนับสนุนในการป้องกันการบุกรุกของข้างป่า มีงบประมาณในการเยียวยากรณีได้รับความเสียหาย และส่งเสริมการผลิต แจกปัจจัยการผลิต พันธุ์พืช ปศุสัตว์ สัตว์น้ำ สนับสนุนระบบน้ำในแปลงรวมพร้อมอุปกรณ์โซล่าเซลล์ ส่งเสริมให้มีตลาดกลางรับซื้อผลผลิต เป็นต้น นอกจากนี้ควรส่งเสริมความรู้การเลี้ยงสัตว์ การเพาะปลูกพืชต่าง ๆ และการทำอาชีพเสริม ทำอาหาร และแปรรูปอาหาร

3.2.13 โครงการนำร่องการแก้ไขปัญหาทางด้านการเกษตร โดยน้อมนำแนวพระราชดำริปรับใช้ในพื้นที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่อน้อมนำแนวพระราชดำริไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรและพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดียิ่งขึ้น

(2) เพื่อให้เกษตรกรได้ปรับตัวและได้รับการบรรเทาผลกระทบจากปัญหาอุทกภัย

(3) เพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพด้านการเกษตรและความมั่นคงด้านอาหาร

ให้กับเกษตรกร

(4) เพื่อสร้างการรับรู้ การตระหนักถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม และความเสียหายจากภัยพิบัติและการปรับตัวรวมทั้งการจัดการรับมือผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลง

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน เกษตรกร นักเรียน ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไปที่สนใจ ในพื้นที่ตำบลหนองเมือง และตำบลพุดา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

1.3) หน่วยงาน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมง กรมหม่อนไหม กรมพัฒนาที่ดิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.4) งบประมาณ จำนวน 140,000 บาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) เก็บรวบรวมข้อมูล รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 - วันที่ 31 มีนาคม 2567

3) ผลการดำเนินงาน

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ เบิกจ่ายแล้ว 12,840 บาท ร้อยละ 9.17 ของเป้าหมาย 140,000 บาท

3.2) การอบรมถ่ายทอดความรู้ ดำเนินการสอนและการจัดทำบัญชีในพื้นที่ตำบลพุดา 6 ราย และในพื้นที่ตำบลหนองเมือง 38 ราย ครบตามเป้าหมาย

3.5) การติดตามและรายงานผล ดำเนินการติดตามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 1 ครั้ง ติดตามการจัดทำบัญชี ในพื้นที่ตำบลพุดา 6 ราย ครบตามเป้าหมาย

4) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ บางหน่วยงานอยู่ระหว่างพิจารณาจัดสรรงบประมาณตาม พ.ร.บ. ปี 2567 ส่งผลให้ผลการเบิกจ่ายและผลการดำเนินงานน้อย ดังนั้นเมื่อหน่วยงานได้รับจัดสรรงบประมาณเรียบร้อยแล้ว ควรเร่งรัดการดำเนินงานให้ได้ตามแผนที่กำหนดไว้

3.2.14 โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่ออนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับภูมิสังคม

(2) เพื่อบริหารจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำ และเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ ตลอดจนฟื้นฟูคุณภาพน้ำ

(3) เพื่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรดิน โดยส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ การปรับปรุงดินให้เหมาะสมกับลักษณะการใช้ประโยชน์

(4) เพื่อพัฒนาและส่งเสริมอาชีพของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอย่างเป็นระบบครบวงจรเพื่อให้เกิด ความมั่นคง

(5) เพื่อขับเคลื่อนการบริหารดำเนินงานแบบองค์รวมอย่างบูรณาการให้เกิดเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

(6) เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน

(7) เพื่อขยายผลองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ พัฒนาต่อยอดต้นแบบความสำเร็จ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

(1) พื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช รวม 10 อำเภอ ได้แก่ ปากพนัง เขียวใหญ่ ร่อนพิบูลย์ จุฬาภรณ์ ชะอวด หัวไทร พระพรหม เถลิงพระเกียรติ ลานสกา และเมืองนครศรีธรรมราช

(2) พื้นที่จังหวัดพัทลุง 2 อำเภอ ได้แก่ ควนขนุน ป่าพะยอม

(3) พื้นที่จังหวัดสงขลา 1 อำเภอ ได้แก่ ระโนด

1.3) หน่วยงาน หน่วยงานร่วมดำเนินการโครงการ ได้แก่ กรมชลประทาน กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.4) งบประมาณ จำนวน 9,276,700 บาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 - วันที่ 31 มีนาคม 2567

3) ผลการดำเนินงาน

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ เบิกจ่ายแล้ว 1,507,180 ล้านบาท ร้อยละ 16.25 ของเป้าหมาย 9,276,700 บาท

3.2) การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ ดำเนินการพัฒนาอาชีพเกษตรกร 130 ราย ร้อยละ 56.03 ของเป้าหมาย 232 ราย และกลุ่มเกษตรกร 13 กลุ่ม ร้อยละ 76.47 ของเป้าหมาย 17 กลุ่ม แบ่งเป็น ส่งเสริมการอนุรักษ์พันธุ์ข้าวพื้นเมืองลุ่มน้ำปากพนัง พร้อมสนับสนุนเกษตรกรเพื่อเป็นเกษตรกรต้นแบบ 5 ราย สนับสนุนเกษตรกรเพื่อเป็นเกษตรกรต้นแบบด้านการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น 15 ราย สนับสนุนเกษตรกรต้นแบบการผลิตพืชอายุสั้นเพื่อเป็นรายได้เสริม ด้านพืชอายุสั้นที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง 3 กลุ่ม ครบตามเป้าหมาย การสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อจัดระบบนิเวศเกษตร หรือ สนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ 10 กลุ่ม ร้อยละ 83.33 ของเป้าหมาย 12 กลุ่ม 110 ราย ร้อยละ 91.67 ของเป้าหมาย 120 ราย

3.3) การอบรมถ่ายทอดความรู้ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร 875 ราย ร้อยละ 69.44 ของเป้าหมาย 1,260 ราย แบ่งเป็น ด้านอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ จากหม่อนไหม 10 ราย ส่งเสริมการปลูกพืชอายุสั้นเพื่อสร้างรายได้เสริม โดยถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยี ด้านการเกษตร หลักสูตรพืชอายุสั้นที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง 120 ราย ด้านพืช ถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตรการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น 120 ราย การถ่ายทอด ความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตรการทำเกษตรแบบผสมผสาน 120 ราย ด้านบัญชี อบรม การจัดทำบัญชี 205 ราย ครบตามเป้าหมาย การอบรมด้านการเกษตรตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร ด้านข้าว 20 ราย ร้อยละ 40.00 ของเป้าหมาย 50 ราย การขยายเทคโนโลยีในพื้นที่เกษตรกรเรื่องการ พัฒนาการผลิตพืชคุณภาพปลอดภัย เทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันแบบครบวงจร เทคโนโลยีการผลิต พืชและพัฒนาการผลิต 60 ราย ร้อยละ 70.59 ของเป้าหมาย 85 รายด้านปศุสัตว์ สร้างกระบวนการ เรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้านปศุสัตว์ 22 ครั้ง 220 ราย ร้อยละ 91.67 ของเป้าหมาย 24 ครั้ง 240 ราย

3.4) แนะนำส่งเสริมการดำเนินกิจการของสหกรณ์ ดำเนินการแนะนำ ส่งเสริม การดำเนินกิจการของสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็งและดำเนินการตามแผนพัฒนาสหกรณ์ที่กำหนด พร้อมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน 1 แห่ง 6 ครั้ง แนะนำ ส่งเสริมการดำเนินงานให้ยกระดับความเข้มแข็งของสหกรณ์และผลการดำเนินงานมีกำไรสุทธิประจำปี สามารถปิดบัญชีและประชุมใหญ่ได้ตามกำหนด โดยให้เป็นไปตามข้อบังคับระเบียบและกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง แนะนำ ส่งเสริมกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่โครงการให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือและพัฒนา การประกอบอาชีพเกษตรกรโดยนำรูปแบบการบริหารจัดการสหกรณ์ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม และแนะนำ ส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่โครงการให้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ในการดำเนินชีวิต 1 แห่ง 6 ครั้ง ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 12 ครั้ง

3.5) การจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ ดำเนินการได้ 274 ไร่ ร้อยละ 20.52 ของ เป้าหมาย 1,335 ไร่ โดยแบ่งเป็น การจัดทำแปลงสาธิตเมล็ดข้าวพื้นเมือง 2 ไร่ สาธิตการทำปุ๋ยหมัก พด. 100 ไร่ ครบตามเป้าหมาย แปลงเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรด้านพืช (แปลงเรียนรู้การ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟ) 172 ไร่ ร้อยละ 64.91 ของเป้าหมาย 265 ไร่

3.6) ผลิตปัจจัยเพื่อแจกจ่าย ดำเนินการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำได้ 660,000 ตัว ร้อยละ 44.00 ของเป้าหมาย 1,500,000 ตัว

3.7) การอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ

(1) ประสานข้อมูล/กรอบการดำเนินงาน อาทิ แผนแม่บทโครงการ และ แผนพัฒนาอาชีพโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ 1 ครั้ง ประชุมพิจารณากำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย และเกษตรกร 1 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย การบูรณาการขับเคลื่อน การดำเนินงานโครงการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่/จังหวัด 1 ไตรมาส ร้อยละ 25.00 ของ เป้าหมาย 4 ไตรมาส

(2) ติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่จากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย ลงพื้นที่/ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานและจัดทำสรุปรายงานเสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบ 1 ครั้ง ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 ครั้ง

3.2.15 โครงการพัฒนาชุมชนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและอุทยานแห่งชาติ จ.กาญจนบุรี

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการบำรุงรักษา อนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(2) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลได้เข้าถึงสิทธิพื้นฐานที่พึงได้รับ

(3) เพื่อสนับสนุนการสืบทอดวิถีวัฒนธรรมของชุมชน

(4) เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่อยู่ภายใต้กฎระเบียบ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

(1) เป้าหมาย เกษตรกรในโครงการ ฯ ที่เข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี 2567

(2) พื้นที่ดำเนินการ ชุมชนไล่โว่ และชุมชนสาละวะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

1.3) หน่วยงาน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.4) งบประมาณ จำนวน 721,340 บาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 - วันที่ 31 มีนาคม 2567

3) ผลการดำเนินงาน

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ เบิกจ่ายแล้ว 197,880 บาท ร้อยละ 27.43 ของเป้าหมาย 721,340 บาท

3.2) การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ ดำเนินการส่งเสริมอาชีพเกษตรกร 179 ราย ร้อยละ 9.21 ของเป้าหมาย 199 ราย โดยการส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัว รั้วกินได้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 60 ราย ครบตามเป้าหมาย ตรวจสอบเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เพื่อให้คำแนะนำด้านการเลี้ยงสัตว์กับชาวบ้านพื้นที่เดิม 52 ราย ร้อยละ 104.00 ของเป้าหมาย 50 ราย (บ้านสาละวะ 40 ครัวเรือน และบ้านไล่โว่ 10 ครัวเรือน 50 ราย) พื้นที่ขยาย 37 ราย ร้อยละ 185 ของเป้าหมาย 20 ราย (บ้านทีไล่ป่า 10 ครัวเรือนและบ้านจะแก 10 ครัวเรือน 20 ราย) และส่งเสริมอาชีพด้านการประมง การเลี้ยงปลาในบ่อดิน 10 ราย ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 20 ราย การเลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก/บ่อดิน 10 ราย และการเลี้ยงกบในกระชัง 10 ราย ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 20 ราย

3.3) การอบรมถ่ายทอดความรู้ โดยถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตรการปลูกพืชผักสวนครัว รั้วกินได้ตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 60 ราย ครบตามเป้าหมาย

3.4) แนะนำส่งเสริมการดำเนินกิจการของสหกรณ์ แนะนำส่งเสริมกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่โครงการให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาการประกอบอาชีพเกษตรกรโดยนำรูปแบบการบริหารจัดการสหกรณ์ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม 2 แห่ง 40 ราย และแนะนำส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่โครงการให้ผ่อนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต 2 แห่ง 40 ราย ครบตามเป้าหมาย

3.5) การจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตข้าวผลผลิตสูง และเหมาะสมกับพื้นที่ 1 ไร่ ครบตามเป้าหมาย

3.6) การอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ

(1) ประสานข้อมูล/กรอบการดำเนินงาน อาทิ แผนแม่บทโครงการ 1 ครั้ง ประชุมพิจารณากำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงาน คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายและเกษตรกรเป้าหมาย โครงการ 1 ครั้ง ประชุมพิจารณาแผนงาน/โครงการกิจกรรมและงบประมาณ 1 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย บูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่/จังหวัด 1 ไตรมาส ร้อยละ 25.00 ของเป้าหมาย 4 ไตรมาส

(2) การติดตามและรายงานผล โดยการประเมินผลสำเร็จโครงการและถอดบทเรียน 1 ครั้ง และติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่จากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 1 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย ลงพื้นที่/ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานและจัดทำสรุปรายงานเสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบ 1 ไตรมาส ร้อยละ 25.00 ของเป้าหมาย 4 ไตรมาส และจัดทำสรุปรายงานผลการติดตามเสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 1 ครั้ง ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 ครั้ง

3.2.16 โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.ยโสธร

1) สารสำคัญโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่อพัฒนาชุดลอกหนองอึ่งสาธารณประโยชน์ เพื่อเป็นแหล่งน้ำทำการเกษตร และขยายพันธุ์ปลา

(2) เพื่อพัฒนา/ปรับปรุงพื้นที่สภาพดินโดยปลูกต้นไม้และหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

(3) เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าโดยรอบหนองอึ่ง ให้คนสามารถอยู่กับป่าได้อย่างเกื้อกูลกัน

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

(1) เป้าหมาย เกษตรกรในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดยโสธร

(2) พื้นที่ดำเนินการ ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

1.3) หน่วยงาน กรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานหลัก และมีกรมการข้าว กรมพัฒนาที่ดิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานร่วมดำเนินงาน

1.4) งบประมาณ จำนวน 245,700 บาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการรายงานความก้าวหน้า ผลการดำเนินงานโครงการผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตร และสหกรณ์

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 – วันที่ 31 มีนาคม 2567

3) ผลการดำเนินงาน

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ เบิกจ่ายแล้ว 145,100 บาท ร้อยละ 59.07 ของเป้าหมาย 245,700 บาท ซึ่งบางหน่วยงานจะได้รับงบประมาณตาม พ.ร.บ. ในช่วงไตรมาส 3 - 4

3.2) อบรมถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรแล้ว 30 ราย ครบตามเป้าหมาย โดยถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดทำบัญชี 30 ราย

3.3) แนะนำส่งเสริมการดำเนินกิจการของสหกรณ์ ให้มีความเข้มแข็งและดำเนินการตามแผนพัฒนาสหกรณ์ที่กำหนด พร้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน 2 แห่ง 12 ครั้ง ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 แห่ง 12 ครั้ง

3.4) การจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ ดำเนินการจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ 80.06 ไร่ ครบตามเป้าหมาย ประกอบด้วย แปลงสาธิตการทำน้ำหมักการใช้หมักชีวภาพ 50 ไร่ การทำปุ๋ยหมัก พด. 30 ไร่ และแปลงเรียนรู้การผลิตพันธุ์แห่นาง 0.06 ไร่

3.5) การอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ ติดตามผลดำเนินการโดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง และจัดทำสรุปรายงานผลการติดตามเสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 1 ครั้ง ร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 ครั้ง

4) ข้อค้นพบ มีบางหน่วยงานจะได้รับงบประมาณในช่วงไตรมาส 3 – 4 เนื่องจากกรอบงบประมาณตาม พ.ร.บ. ของปี 2567

3.2.17 โครงการสถานีพัฒนาเกษตรที่สูงบ้านป่าคา ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ โดยมุ่งส่งเสริมอาชีพการเกษตรให้กับราษฎรในพื้นที่

(2) ยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรในพื้นที่ ให้ดีขึ้น

(3) สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ สิ่งแวดล้อม ให้กับราษฎรชาวไทยภูเขา บ้านป่าคา บ้านโล๊ะโคะ บ้านป่าหมาก

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน ครอบคลุมพื้นที่การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านป่าคา ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

1.3) หน่วยงาน กรมการข้าว กรมชลประทาน กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.4) งบประมาณ จำนวน 994,400 บาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 – วันที่ 31 มีนาคม 2567

3) ผลการดำเนินงาน

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ เบิกจ่ายแล้ว 90,400 บาท ร้อยละ 9.09 ของเป้าหมาย 994,400 บาท

3.2) การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ ดำเนินการพัฒนาอาชีพเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร โดยพัฒนาอาชีพเกษตรกรแล้ว 10 ราย ร้อยละ 30.30 ของเป้าหมาย 33 ราย โดยการสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมพัฒนาอาชีพเกษตรกร สนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อจัดระบบนิเวศเกษตร หรือสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ 1 กลุ่ม 10 ราย ครบตามเป้าหมาย

3.3) แนะนำ ส่งเสริมกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่โครงการให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาการประกอบอาชีพเกษตรกรโดยนำรูปแบบการบริหารจัดการสหกรณ์ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม 1 แห่ง 20 ราย และแนะนำส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่โครงการให้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต 1 แห่ง 20 ราย ครบตามเป้าหมาย

3.4) การจัดทำแปลงสาธิต/แปลงเรียนรู้ ดำเนินการแล้ว 101 ไร่ ร้อยละ 60.84 ของเป้าหมาย 166 ไร่ โดยจัดทำแปลงสาธิตผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี 1 ไร่ และแปลงสาธิตการทำกาใช้น้ำหมักชีวภาพ 100 ไร่ ครบตามเป้าหมาย

3.5) ผลิตปัจจัยเพื่อแจกจ่าย โดยมีการดำเนินการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ 100,000 ตัว ครบตามเป้าหมาย

3.2.18 โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

(1) เพื่อสนองพระราชดำริ และเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 28 กรกฎาคม

(2) เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงการบริการทางการเกษตร และได้รับการแก้ไขปัญหา ด้านการเกษตรอย่างครบวงจรในคราวเดียวกัน

(3) เพื่อบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิชาการ หน่วยงานส่งเสริม และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในการให้บริการและแก้ไขปัญหาทางการเกษตร

1.2) เป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน ดำเนินงานในพื้นที่ 77 จังหวัด เกษตรกร 79,934 ราย (เกษตรกร 1 ราย เข้ารับบริการได้มากกว่า 1 คลินิก) และจัดคลินิก 308 ครั้ง (เป็นเป้าหมายของกรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะหน่วยงานหลักในการจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ)

1.3) หน่วยงาน กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับ กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมหม่อนไหม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.4) งบประมาณ จำนวน 18,229,250 บาท

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2) ช่วงระยะเวลาข้อมูล ผลการดำเนินงานโครงการ เป็นผลงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 – วันที่ 31 มีนาคม 2567

3) ผลการดำเนินงาน

3.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ เบิกจ่ายแล้ว 7,119,400 บาท ร้อยละ 39.05 ของเป้าหมาย 18,229,250 บาท

3.2) ดำเนินการจัดกิจกรรมคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ แล้ว 140 ครั้ง ร้อยละ 45.45 ของเป้าหมาย 308 ครั้ง ซึ่งกรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะเป็นหน่วยงานหลักในการจัดงานคลินิก ซึ่งมีเกษตรกรมาใช้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ 62,821 ราย ร้อยละ 78.59 ของเป้าหมาย 79,934 ราย โดยเกษตรกร 1 ราย เข้ารับบริการได้มากกว่า 1 คลินิก

3.3 ผลการติดตามรายโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ผลการติดตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปี 2566

อีสาน รักษา ต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์โครงการ :

เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการที่มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นหลังการดำเนินงานโครงการ และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค สำหรับปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ

กลุ่มเป้าหมาย :

ครอบคลุมพื้นที่ดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 11 โครงการ และโครงการที่มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1 โครงการ

งบประมาณ

81,9567 ล้านบาท

หน่วยงานรับผิดชอบ :

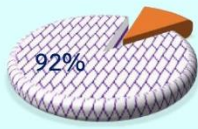
ผลการติดตามโครงการ

1. การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตใช้ประโยชน์

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

การนำปัจจัยไปใช้ประโยชน์

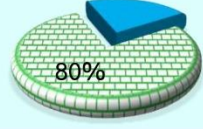
ประสิทธิผล
สำเร็จ 86%

5. ด้านการพัฒนาต่อขยายผล

การนำความรู้ไปเผยแพร่ต่อยอด

การนำความรู้ไปปฏิบัติต่อเนื่อง

2. ด้านเศรษฐกิจ

- รายได้ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น 21,589 บาท/ครัวเรือน/ปี
- รายจ่ายในครัวเรือนลดลง 3,588 บาท/ครัวเรือน/ปี
- รายจ่ายทางการเกษตรลดลง 4,200 บาท/ครัวเรือน/ปี

3. ด้านสังคม

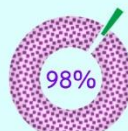
มีการจ้างแรงงานชุมชนเพิ่มขึ้น	55%
มีส่วนร่วมกิจกรรมโครงการ	85%
มีการรวมกลุ่ม	69%
มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น	87%

4. ด้านสิ่งแวดล้อม

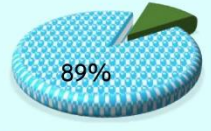
สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น	63%
พันธุ์พืชมากขึ้น	46%
พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น	39%
คุณภาพดินดีขึ้น	78%

6. ด้านโภชนาการ/สุขภาพ

การมีอาหารบริโภค 3 มื้อ

การบริโภคอาหาร ครบ ๕ หมู่

ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ ระดับมากที่สุด (4.56)

ข้อค้นพบ/ข้อเสนอแนะ

- เกษตรกรได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต ในการทำปุ๋ยหมัก น้ำหมัก และสารชีวภัณฑ์ รวมทั้งผลิตอาหารสัตว์ใช้เอง สามารถลดค่าใช้จ่ายการผลิตได้ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ควรส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง พต. และ ปศ. ควรขยายผลองค์ความรู้โดยสร้างเกษตรกรต้นแบบ ถ่ายทอดความรู้ให้เกิดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งขยายผลองค์ความรู้ไปสู่หมู่บ้านใกล้เคียง
- เกษตรกรส่วนใหญ่รวมกลุ่มเฉพาะกิจในการอบรมถ่ายทอดความรู้ ลักษณะทำการเกษตร ต่างคน ต่างทำ ไม่มีการขับเคลื่อนในรูปแบบของการรวมกลุ่มผลิต รวมกลุ่มจำหน่าย กสส. ควรส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบรวมกันผลิต รวมกลุ่มจำหน่าย เพื่อให้เกิดกลุ่มเกษตรกรที่เข้มแข็ง สามารถต่อรองในการจำหน่ายสินค้าเกษตรได้
- เกษตรกรผลิตสินค้าแบบทั่วไป ไม่ได้ผลิตเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ส่งผลให้มีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน จำหน่ายได้ในราคาทั่วไป กสท. ปศ. กป. และ กข. ควรเร่งส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เพื่อยกระดับไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร

โครงการอ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา (ห้วยโสมง) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี

สาระสำคัญของโครงการ

1. ประเภทโครงการ

โครงการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ

2. พระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับโครงการห้วยโสมง จำนวน 6 ครั้ง ครั้งแรกเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2521 ให้กรมชลประทานพิจารณาวางโครงการชลประทานประเภทอ่างเก็บน้ำในลุ่มน้ำห้วยพระปาง และลุ่มน้ำห้วยโสมง ดังพระราชดำริที่ว่า "...ควรพิจารณาสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำห้วยโสมง ทำเลที่ตั้งเขื่อน พิกัด 48 PSA 806-585 แผนที่ มาตราส่วน 1:50,000 ระหว่าง 5437 III โดยด่วน ทั้งนี้ควรพิจารณาเก็บกักน้ำอย่างเต็มที่เพื่อจัดหาน้ำให้ราษฎรสองฝั่งห้วยโสมง ในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ทำเพาะปลูกได้ทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง และมีน้ำเพื่อการอุปโภคตลอดปี..."

3. วัตถุประสงค์โครงการ

เพื่อเป็นแหล่งน้ำต้นทุนและเพิ่มพื้นที่ชลประทานในฤดูฝน จำนวน 111,300 ไร่ และฤดูแล้งจำนวน 45,000 ไร่ บริเวณเทือกทิวเขาในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี และลุ่มน้ำสาขา ในเขตพื้นที่อำเภอเวียงเก่า และอำเภอท่าวุ้งบุรี จังหวัดปราจีนบุรี และเป็นแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคของราษฎรและการประปา ช่วยรักษาระบบนิเวศ ผลักดันน้ำเค็มและน้ำเน่าเสียในแม่น้ำปราจีนบุรี และแม่น้ำบางปะกง เป็นแนวกันชนหรือแนวป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานและอุทยานแห่งชาติปางสีดา

4. การเชื่อมโยงข้อมูลกับ สำนักงาน กปร.

โครงการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของสำนักงาน กปร.

5. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ

เป็นแหล่งน้ำต้นทุนและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน

ผลการดำเนินงานโครงการ ปี 2566

1. หน่วยงาน/กิจกรรมที่เข้าไปดำเนินการ

- 1) **ขบ.** เป็นหน่วยงานหลัก ดำเนินการก่อสร้างของโครงการ ประกอบด้วย งานก่อสร้างเขื่อนและอาคารประกอบ และงานก่อสร้างระบบส่งน้ำ
- 2) **กข.** ถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตข้าว ณ ศูนย์ข้าวชุมชน แก่เกษตรกร 20 ราย
- 3) **ปม.** บริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ แก่ประชาชน 2 ครั้ง/ปี และกลุ่มเกษตรกร 20 ราย/2 ครั้ง/ปี ส่งเสริมส่งเสริมการเลี้ยงปลาในเขตพื้นที่ตำบลแก่งดินสอ แก่เกษตรกร 40 ราย และนักเรียนในพื้นที่ 40 ราย
- 4) **ปศ.** ดำเนินการภายใต้โครงการธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ เกษตรกรที่สนใจโครงการในพื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำ จำนวน 10 ราย
- 5) **พต.** ดำเนินการป้องกันการเสื่อมโทรมของดินในพื้นที่ชลประทาน และติดตามตรวจสอบทรัพยากรดิน และการใช้ที่ดิน
- 6) **กสก.** ถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร 15 ราย ปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนไปผลิตพืชชนิดใหม่ 15 แปลง สนับสนุนปัจจัยการผลิตปลูกพืชทางเลือกใหม่ 15 แปลง และติดตาม ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาและประเมินผลการดำเนินงาน 3 หน่วยงาน
- 7) **สป.กษ.** สำรวจความต้องการพัฒนา ด้านการเกษตร ภายใต้โครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป้าหมาย เกษตรกร 300 ราย
- 8) **สศก.** โดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง และจัดทำสรุปรายงานผลการติดตามเสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 4 ครั้ง

2. แหล่งงบประมาณ

งบปกติ กข. 30,465,000 บาท

3. ประชาชนได้รับประโยชน์

5 หมู่บ้าน 1,664 ครัวเรือน

4. ปัญหา/อุปสรรค

การก่อสร้างระบบน้ำในบางส่วนยังไม่แล้วเสร็จ

5. แนวทางแก้ไข

ควรเร่งดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

1. การนำความรู้ไปใช้/ปัจจัยการผลิตใช้ประโยชน์

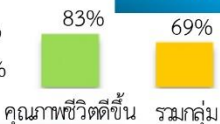
นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ 96%

ไม่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ 4%

นำปัจจัยไปใช้ประโยชน์ 98% การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำชลประทานในโครงการ 58%

- 1) ด้านพืช 50%
- 2) ด้านประมง 14%
- 3) ด้านปศุสัตว์ 11%

คุณภาพชีวิตดีขึ้น รวมกลุ่ม

ผลการติดตามโครงการ ปี 2566

2. ด้านประสิทธิภาพการผลิต

ผลผลิตเพิ่มขึ้น 40 กิโลกรัม/ไร่ คิดเป็น 10%

3. ด้านเศรษฐกิจ

- 1) รายได้ทางการเกษตร เพิ่มขึ้น 12,414 บ./คร./ปี
- 2) รายจ่ายการบริโภคลดลง 9,213 บ./คร./ปี
- 3) รายจ่ายทางการเกษตรลดลง 3,259 บ./คร./ปี

4. ด้านสังคม

มีส่วนร่วม

5. ด้านสภาพแวดล้อม/ทรัพยากรการเกษตร

- 1) ดินมีคุณภาพดีขึ้น 72%
- 2) นำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์ 62%

6. ด้านโภชนาการ/สุขภาพ

- 1) มีอาหารบริโภคครบ 3 มื้อหลัก 100%
- 2) มีอาหารบริโภคครบ 5 หมู่ 97%
- 3) สุขภาพร่างกายแข็งแรง 44%

7. ด้านการพัฒนาต่อยอด

- 1) การปฏิบัติต่อเนื่อง 100%
- 2) การเผยแพร่องค์ความรู้ 53%
- 3) ทายาททำการเกษตร 86%

8. ความพึงพอใจ

พึงพอใจระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.73

**สรุปผลการติดตามโครงการอ่างเก็บน้ำนฤบดินทรจินดา (ห้วยโสมง) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี**

1.สาระสำคัญของโครงการ

1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1 เป็นแหล่งน้ำต้นทุนและเพิ่มพื้นที่ชลประทานในฤดูฝนจำนวน 111,300 ไร่ และฤดูแล้งจำนวน 45,000 ไร่ ในเขตอำเภอชาติ และอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

1.1.2 ช่วยบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี และลุ่มน้ำสาขา ในเขตพื้นที่อำเภอชาติ และอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

1.1.3 เป็นแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคของราษฎรและการประปา

1.1.4 ช่วยรักษาระบบนิเวศ ผลักดันน้ำเค็มและน้ำเน่าเสียในแม่น้ำปราจีนบุรี และแม่น้ำบางปะกง

1.1.5 อ่างเก็บน้ำจะเป็นแนวกันชนหรือแนวป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานและอุทยานแห่งชาติปางสีดา รวมทั้งช่วยเพิ่มระดับความชุ่มชื้นในพื้นที่ป่าไม้ ทำให้โอกาสการเกิดไฟไหม้ป่าลดลง หรือหากเกิดไฟป่าก็จะมีแหล่งน้ำต้นทุนที่จะสามารถนำน้ำมาใช้ดับไฟป่าได้

1.2 เป้าหมายของโครงการ อ่างเก็บน้ำและบริเวณโดยรอบ ได้รับการพัฒนา อนุรักษ์ฟื้นฟู ประกอบกับราษฎรโดยรอบโครงการฯ มีความรู้ ทักษะการประกอบอาชีพในด้านต่าง ๆ ส่งผลให้มีอาชีพที่มั่นคงและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

1.3 งบประมาณ งบประมาณก่อสร้างทั้งโครงการ 1,282 ล้านบาท งบประมาณปี พ.ศ. 2566 จำนวน 30.4960 ล้านบาท

1.4 หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ กรมชลประทาน เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับ กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2. ระเบียบวิธีการติดตาม

2.1 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

2.1.1 เพื่อติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงานโครงการ

2.1.2 เพื่อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค สำหรับปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ

2.2 ขอบเขตการติดตาม

2.2.1 ติดตามความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงานกิจกรรมของโครงการอ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา (ห้วยโสมง) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี ของหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ร่วมดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

2.2.2 ติดตามผลได้ที่เกิดขึ้น จากการเข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานร่วมบูรณาการโครงการ กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย เกษตรกรผู้เข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการในปีงบประมาณ 2566 และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของแต่ละหน่วยงาน

2.3 วิธีการติดตาม

2.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ และเกษตรกรที่ได้ใช้ประโยชน์ หรือผู้เข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการอ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา (ห้วยโสมง) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี ปี 2566

2.3.2 แหล่งข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Date) เป็นข้อมูลที่ได้จากการติดตามในพื้นที่โดยวิธีการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ และแบบสัมภาษณ์เกษตรกรที่ได้ใช้ประโยชน์ หรือผู้เข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการอ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา (ห้วยโสมง) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี โดยกำหนดขนาดตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1) เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ เป็นแบบสอบถามข้อมูลผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน ปี 2566 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากหน่วยงานที่ตกเป็นตัวอย่าง หน่วยงานละ 1 ราย

1.2) เกษตรกรผู้เข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการฯ ปี 2566 เป็นแบบสอบถามข้อมูลผลการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ ความพึงพอใจของเกษตรกรที่ใช้ประโยชน์ หรือเข้ารับบริการ โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายแบบไม่ใส่คืน (Simple Random Sampling Without Replacement) จากบัญชีรายชื่อเกษตรกรที่ใช้ประโยชน์ หรือเข้ารับบริการ จากโครงการฯ ปี 2566 กำหนดขนาดตัวอย่างที่ ร้อยละ 30

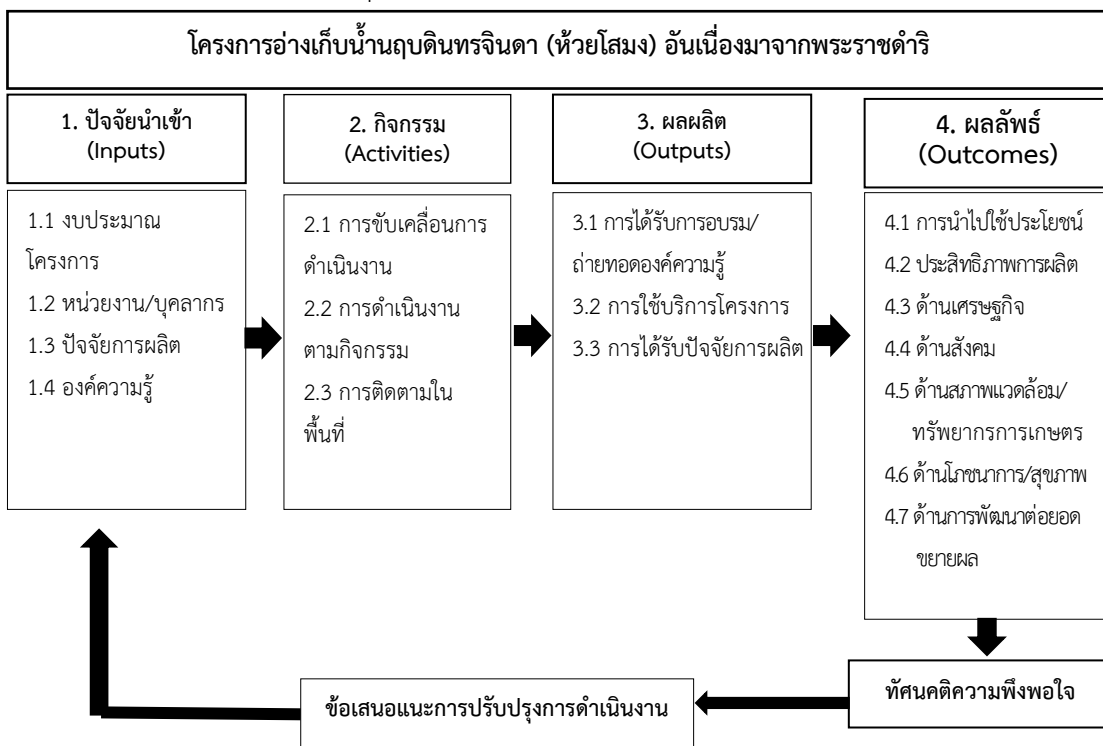
2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานแผนงานโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ

2.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) จากการนำข้อมูลที่เป็นตัวเลขมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายประกอบค่าตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งแสดงด้วยค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าผลรวม เพื่อนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบายประกอบตารางข้อมูล

2) การวัดร้อยละความสำเร็จของโครงการ วัดรายตัวชี้วัดของโครงการ เทียบกับเกณฑ์การติดตาม ผ่านหรือไม่ผ่าน เกณฑ์การติดตามที่กำหนดไว้ และนับจำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเทียบกับจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมดคิดเป็นค่าร้อยละความสำเร็จของโครงการ

2.3.3 กรอบแนวคิด ประยุกต์ใช้แบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) (ภาพที่ 1)

ที่มา : จากการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการติดตามโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

3. ผลการติดตาม

ผลการดำเนินงานโครงการอ่างเก็บน้ำน่านฤบดีนทรจินดา (ห้วยโสมง) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี (ข้อมูลผลการดำเนินงาน ณ 30 กันยายน 2566) มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

3.1.1 งบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณ หน่วยงานร่วมบูรณาการโครงการเบิกจ่าย งบประมาณรวม 30,394,835 บาท ร้อยละ 93.82 ของเป้าหมาย 32,398,435 บาท โดยหน่วยงานในพื้นที่ ได้รับงบประมาณทันเวลาในการดำเนินกิจกรรมโครงการ (ตารางที่ 1)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 90.00

ตารางที่ 1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

หน่วยงาน	งบประมาณ ที่ได้รับจัดสรร (บาท)	ผลการเบิกจ่าย งบประมาณ (บาท)
1. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ปราจีนบุรี	10,535	10,535
2. สำนักงานเกษตรจังหวัดปราจีนบุรี	355,900	355,900
3. สำนักงานประมงจังหวัดปราจีนบุรี	500,000	500,000
4. หน่วยป้องกันและปราบปรามประมงน้ำจืดอ่างเก็บน้ำน่านฤบดีนทรจินดา	500,000	500,000
5. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา	500,000	500,000
6. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี	งบ EIMP เบิกแทนกรมชลประทาน	
7. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปราจีนบุรี	6,000	6,000
8. ศูนย์วิจัยข้าวปราจีนบุรี	30,000	30,000
9. กรมชลประทาน	30,465,000	28,461,400
10. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	31,000	31,000
รวม	32,398,435	30,394,835

ที่มา : 1. รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ คณะทำงานฯ ครั้งที่ 1/2567,

2. ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.1.2 หน่วยงาน/บุคลากร

1) คณะกรรมการ/คณะทำงานโครงการ คณะกรรมการอำนวยการและคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ โครงการอ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา อย่างมีส่วนร่วม โดยมีองค์ประกอบ

1.1) คณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดาอย่างมีส่วนร่วม (ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี เป็นประธาน หัวหน้าสำนักงานจังหวัดปราจีนบุรี เป็นกรรมการและเลขานุการ)

1.2) คณะทำงานการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่โครงการโครงการอ่างเก็บน้ำ นฤปดินทรจินดาอย่างมีส่วนร่วม ด้านการบริหารจัดการน้ำ (ผู้อำนวยการโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานฤปดินทรจินดา เป็นประธาน หัวหน้าฝ่ายจัดสรรน้ำและปรับปรุงระบบชลประทานฯ เป็นคณะทำงานและเลขานุการ)

1.3) คณะทำงานการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่โครงการโครงการอ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดาอย่างมีส่วนร่วม ด้านการปรับโครงสร้างการผลิตภาคการเกษตร (เกษตรกรและสหกรณ์จังหวัดปราจีนบุรีเป็นประธาน หัวหน้ากลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษฯ เป็นคณะทำงานและเลขานุการ)

1.4) คณะทำงานการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่โครงการโครงการอ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดาอย่างมีส่วนร่วม ด้านเมืองสมุนไพร (นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดปราจีนบุรี เป็นประธาน หัวหน้ากลุ่มงานการแพทย์แผนไทยฯ เป็นคณะทำงานและเลขานุการ)

1.5) คณะทำงานการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่โครงการโครงการอ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดาอย่างมีส่วนร่วม ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปราจีนบุรี เป็นประธาน นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ/ชำนาญการฯ เป็นคณะทำงานและเลขานุการ)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ครอบคลุมเป้าหมายการจัดตั้งคณะกรรมการ

3.1.3 ปัจจัยการผลิต

1) ปริมาณปัจจัยการผลิต หน่วยงานสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ครอบคลุมเป้าหมาย โดยกรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนพันธุ์พืช 1,434 ตัน ปุ๋ยคอก 70 กระสอบ กรมประมง สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ 128,000 ตัว อาหารปลา 120 กระสอบ และสนับสนุนพันธุ์กุ้งก้ามกราม 1,000,000 ตัว ปลาตะเพียนขาว ปลาตะเพียนทอง ปลาโพง 220,000 ตัว และปลาสร้อย 280,000 ตัว ปล่อย่างอ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา กรมปศุสัตว์ สนับสนุนพันธุ์แม่โค-กระบือ รายละเอียด 1 ตัว 10 ราย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ครอบคลุมเป้าหมายการสนับสนุนปัจจัยการผลิตของหน่วยงาน

2) ประเภทปัจจัยการผลิต ที่สนับสนุนเกษตรกรครอบคลุมเป้าหมาย ด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 3 ประเภทปัจจัยการผลิต

3.1.4 องค์ความรู้ หน่วยงานฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เช่น หลักสูตรการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หลักสูตรการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อการปลูกพืชแบบเกษตรผสมผสาน หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผลไม้ยืนต้นเพื่อการปลูกพืชแบบเกษตรผสมผสาน หลักสูตรระบบธนาคารโค หลักสูตรการผลิตและการใช้อินทรีย์ชีวภาพ การทำและการใช้น้ำหมักชีวภาพ หลักสูตรปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ครบตามเป้าหมายการถ่ายทอดความรู้ของหน่วยงาน

3.2 กิจกรรม (Activities)

3.2.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงาน การบูรณาการของหน่วยงานโครงการอ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา (ห้วยโสมง) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมดำเนินโครงการ 10 หน่วยงาน ได้แก่ กรมชลประทาน เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับ กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยมีการจัดประชุมในพื้นที่ 1 ครั้งต่อปี ครบตามเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ครบตามเป้าหมายของหน่วยงาน

3.2.2 การดำเนินงานตามกิจกรรมของหน่วยงาน โดยมีหน่วยงานร่วมบูรณาการตามแผน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ดังนี้

1) กรมชลประทาน โดยสำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดใหญ่ที่ 11 สำนักบริหารโครงการ ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานฤปดินทรจินดา ดำเนินการเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจด้านการป้องกันแก้ไขและติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการน้ำ การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว และติดตามตรวจสอบสภาพภูมิอากาศ อุตุวิทยามวิทยา ผลกระทบอุตุวิทยาน้ำผิวดิน และใต้ดิน มีความก้าวหน้าการดำเนินการก่อสร้างของโครงการ ประกอบด้วย งานก่อสร้างเขื่อนและอาคารประกอบ และงานก่อสร้างระบบส่งน้ำรายละเอียดงานก่อสร้าง ดังนี้

1.1) งานจ้างการก่อสร้างอาคารพร้อมส่วนประกอบอื่น ๆ ของระบบส่งน้ำ มีการดำเนินการก่อสร้างส่วนประกอบอื่นเสร็จเรียบร้อยแล้ว

1.2) งานก่อสร้างระบบชลประทานฝั่งซ้าย สัญญาที่ 1 ประกอบด้วย งานก่อสร้างคลองส่งน้ำสายใหญ่ความยาว 46.968 กิโลเมตร และคลองส่งน้ำสายซอย จำนวน 12 สาย ความยาวรวม 37.018 กิโลเมตร พร้อมอาคารประกอบ ครอบคลุมพื้นที่ชลประทาน 40,000 ไร่ ดำเนินการแล้วร้อยละ 97.21 ส่วนที่เหลือร้อยละ 2.79 ดำเนินการได้ล่าช้า เนื่องจากมีราษฎรบางรายไม่ยินยอมให้เข้าใช้พื้นที่ซึ่งต้องใช้พระราชกฤษฎีกาเวนคืน เพื่อส่งมอบพื้นที่ให้กับผู้รับจ้างได้อย่างต่อเนื่อง และอยู่ระหว่างการดำเนินจ่ายค่าที่ดินให้กับราษฎรฯ

1.3) งานก่อสร้างระบบชลประทานฝั่งซ้าย สัญญาที่ 2 ประกอบด้วย งานก่อสร้างคลองส่งน้ำสายซอย จำนวน 25 สาย ความยาวรวม 102.697 กิโลเมตร พร้อมอาคารประกอบ ครอบคลุมพื้นที่ชลประทาน 54,800 ไร่ ดำเนินการแล้วร้อยละ 60.54 ส่วนที่เหลือร้อยละ 39.46 ดำเนินการได้ล่าช้า เนื่องจากการจัดหาที่ดินไม่เป็นไปตามแผน จากการเปลี่ยนลักษณะทำประโยชน์ที่ดินของราษฎร และมีการแก้ไขสัญญาจากการแก้ไขแบบเพื่อลดผลกระทบให้กับราษฎรฯ

1.4) งานจ้างก่อสร้างระบบระบายน้ำฝั่งซ้าย ประกอบด้วย งานก่อสร้างคลองระบายน้ำ 9 สาย ยาวรวม 44.10 กิโลเมตร พร้อมอาคารประกอบ 52 แห่ง ดำเนินการแล้วร้อยละ 81.81 ส่วนที่เหลือร้อยละ 18.19 ดำเนินการได้ล่าช้า เนื่องจากอยู่ระหว่างการจัดหาที่ดินและส่งมอบพื้นที่ให้กับผู้รับจ้าง ซึ่งจัดหาที่ดินได้ 405 แปลง จ่ายค่าที่ดินแล้ว 312 แปลง (ร้อยละ 77)

1.5) งานก่อสร้างระบบชลประทานฝั่งขวา ประกอบด้วย งานก่อสร้างคลองส่งน้ำสายใหญ่ยาว 14.569 กิโลเมตร คลองส่งน้ำสายซอย 9 สาย ความยาวรวม 19.346 กิโลเมตร คลองระบายน้ำ 2 สาย ความยาวรวม 8.950 กิโลเมตร พื้นที่ชลประทาน 16,500 ไร่ ดำเนินการแล้วร้อยละ 36.42 ส่วนที่เหลือร้อยละ 63.58 ดำเนินการได้ล่าช้า เนื่องจากผู้รับจ้างไม่นำเครื่องจักรและบุคลากรมาปฏิบัติตามแผน ซึ่งคณะกรรมการได้ส่งหนังสือเร่งรัดแจ้งผู้รับจ้าง 23 ฉบับ

2) กรมการข้าว โดยศูนย์วิจัยข้าวปราจีนบุรี ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตข้าว ณ ศูนย์ข้าวชุมชน หมู่ที่ 9 บ้านบุเจริญ ต.แก่งดินสอ อ.นาดี จ.ปราจีนบุรี และจัดเวทีชุมชน/อบรมถ่ายทอดองค์ความรู้/จัดทำแปลงเรียนรู้ และติดตามงานพื้นที่ขยายผล/สนับสนุนปัจจัยการผลิตเกษตรกร 20 ราย

3) กรมประมง

สำนักงานประมงจังหวัดปราจีนบุรี ดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำแก่ประชาชน 2 ครั้ง/ปี และกลุ่มสหกรณ์ 20 ราย/2 ครั้ง/ปี ส่งเสริมการเลี้ยงปลาในเขตพื้นที่ตำบลแก่งดินสอ เพื่อเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำและสร้างรายได้ในช่วงฤดูการหยุด การจับสัตว์น้ำในฤดูปลามีไข่ วางไข่ หรือเลี้ยงตัวอ่อน แก่เกษตรกร 40 ราย และนักเรียนในพื้นที่ 40 ราย

หน่วยป้องกันและปราบปรามประมงน้ำจืดฯ ดำเนินการตรวจปราบปรามผู้กระทำ ความผิดด้านการประมง ชาวประมงผู้จับสัตว์น้ำในอ่าง 24 ครั้ง/ปี ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับชุมชน และ ชาวประมงบริเวณรอบอ่าง ชาวประมงผู้จับสัตว์น้ำ 1 รุ่น/ปี 40 ราย ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักเรียน และชาวประมงบริเวณรอบอ่าง นักเรียนในพื้นที่รอบอ่าง 1 รุ่น/ปี 40 ราย และสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้กับกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการ และประชาชนทั่วไป ติดป้ายไว้นิล และแจกแผ่นพับกฎหมาย ประมง แก่ประชาชนในพื้นที่รอบอ่าง 1 ครั้ง/ปี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครราชสีมา ดำเนินการตรวจสอบด้านนิเวศวิทยา ทางน้ำและทรัพยากรประมงในพื้นที่โครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอนาดี จังหวัด ปราจีนบุรี ถึงต้นน้ำแม่ น้ำปราจีนบุรี อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี บริเวณพื้นที่ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ 3 จุด และบริเวณท้ายพื้นที่อ่างเก็บน้ำ 3 จุด

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปราจีนบุรี ดำเนินการผลิตและ ปลอ่ยพันธุ์สัตว์น้ำอ่างเก็บน้ำนฤดินทรจินดา (EIMP) ได้แก่ กุ้งก้ามกราม 1,000,000 ตัว ปลาตะเพียน ชาว ปลาตะเพียนทอง ปลาโพง 220,000 ตัว

4) กรมปศุสัตว์ โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปราจีนบุรี ดำเนินการภายใต้โครงการ ธนาкарโค-กระบือ เพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ เกษตรกรที่สนใจในโครงการในพื้นที่โครงการอ่างเก็บน้ำ 10 ราย

5) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดินปราจีนบุรี ดำเนินการป้องกันการเสื่อมโทรม ของดินในพื้นที่ชลประทาน และติดตามตรวจสอบทรัพยากรดิน และการใช้ที่ดิน

6) กรมส่งเสริมการเกษตร โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดปราจีนบุรี ดำเนินการถ่ายทอด ความรู้แก่เกษตรกร 15 ราย ปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนไปผลิตพืชชนิดใหม่ 15 แปลง สนับสนุนปัจจัยการผลิตปลูกพืชทางเลือกใหม่ 15 แปลง และติดตาม ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาและ ประเมินผลการดำเนินงาน

7) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ปราจีนบุรี สำนวจความต้องการพัฒนา ด้านการเกษตร ภายใต้โครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ เป้าหมาย เกษตรกร 300 ราย ตำบลบ้านนา ตำบลบ่อทอง และตำบลเมืองเก่า

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ทุกหน่วยงานดำเนินงานได้ตามแผนที่กำหนด

3.2.3 ติดตามผลการดำเนินงาน โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จากหน่วยงานภายใน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ และจัดทำสรุปรายงานผลการติดตามเสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 4 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 4 ครั้ง

3.3 ผลผลิตของโครงการ (Outputs)

3.3.1 การอบรม/การถ่ายทอดองค์ความรู้ เกษตรกรที่ได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ 205 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ประกอบด้วย ความรู้ทางเทคโนโลยีการเกษตรด้านพืช 15 ราย ด้านการประมง 160 ราย สร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้านปศุสัตว์ 10 ราย และการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตข้าว 20 ราย (ตารางที่ 2)

โดยเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการด้านพืช เช่น หลักสูตรการปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนไปผลิตพืชชนิดใหม่ ด้านการประมง เช่น หลักสูตรการเลี้ยงปลาในเขตพื้นที่ตำบลแก่งดินสอ เพื่อเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำและสร้างรายได้ในช่วงฤดูการหยุด การจับสัตว์น้ำในช่วงฤดูปลาแม่ไข่ วางไข่ หรือเลี้ยงตัวอ่อน ด้านปศุสัตว์ ได้รับการถ่ายทอดความรู้ระบบธนาคารโค-กระบือ และด้านการผลิตข้าว

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 205 ราย

ตารางที่ 2 การได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

รายการ	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
1. ความรู้ทางเทคโนโลยีการเกษตรด้านพืช	15	15
2. ความรู้การติดตามขยายผลด้านการผลิตข้าว	20	20
3. ความรู้และเทคโนโลยีด้านการประมง	160	160
4. สร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้านปศุสัตว์	10	10
รวม	205	205

ที่มา : รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ คณะทำงานฯ ครั้งที่ 1/2567

3.3.2 ระดับความเข้าใจต่อความรู้ที่ได้รับจากโครงการ ภาพรวมเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจต่อหลักสูตรที่อบรมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 52.93 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.30 (คะแนนเต็ม 5) โดยมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุดในด้านปศุสัตว์และพัฒนาที่ดิน ร้อยละ 26.35 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ร้อยละ 18.75 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง และร้อยละ 1.97 มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย (ตารางที่ 3)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

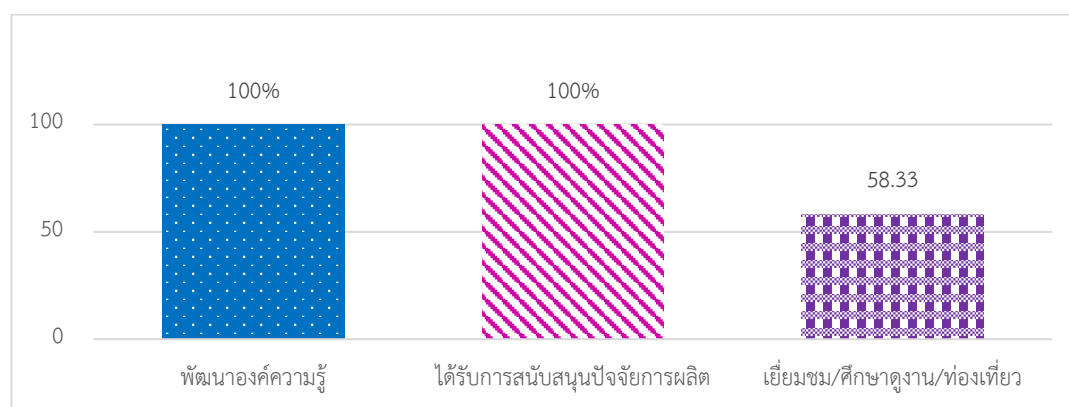
ตารางที่ 3 ระดับความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรต่อการพัฒนาองค์ความรู้ ปี 2566

รายการ	ระดับความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านพืช	55.56	22.22	16.67	5.56	-	4.28	มากที่สุด
2. ด้านปศุสัตว์	62.50	31.25	6.25	-	-	4.56	มากที่สุด
3. ด้านประมง	37.04	29.63	33.33	-	-	4.04	มาก
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	62.50	25.00	6.25	6.25	-	4.44	มากที่สุด
5. ด้านบัญชี	50.00	-	50.00	-	-	4.00	มาก
เฉลี่ย	52.93	26.35	18.75	1.97	-	4.30	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.3 การใช้บริการจากโครงการ เกษตรกรทุกรายได้รับการฝึกอบรมพัฒนาเพิ่มเติมองค์ความรู้และการส่งเสริมอาชีพ ได้รับแจกปัจจัยการผลิต และร้อยละ 58.33 เข้าเยี่ยมชม/ศึกษาดูงาน/ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ (ภาพที่ 2)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80

หมายเหตุ : ใช้บริการได้มากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 2 ร้อยละของการใช้บริการโครงการอ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา

3.3.4 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรทุกรายได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต โดยร้อยละ 69.44 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านประมง อาทิ พันธุ์ปลาชนิด พันธุ์ปลาตุ๊ก อาหารปลา รองลงมาร้อยละ 27.78 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านพืช อาทิ พันธุ์ไม้ผล เมล็ดพันธุ์พืช เมล็ดพันธุ์ผัก และด้านปศุสัตว์ อาทิ โค อาหารสัตว์ และร้อยละ 19.44 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านพัฒนาที่ดิน อาทิ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก น้ำหมัก (ตารางที่ 4)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80

ตารางที่ 4 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตของเกษตรกร ปี 2566

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ด้านพืช	ด้านปศุสัตว์	ด้านประมง	ด้านพัฒนาที่ดิน
1. ได้รับ	27.78	27.78	69.44	19.44
2. ไม่ได้รับ	72.22	72.22	30.56	80.56

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.5 ระดับความพึงพอใจต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการ ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการในระดับมากที่สุด ร้อยละ 88.43 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.77 (คะแนนเต็ม 5) มีความพึงพอใจระดับมากและปานกลางในสัดส่วนเท่ากัน ร้อยละ 4.00 และมีความพึงพอใจระดับน้อย ร้อยละ 3.57 เนื่องจากปริมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร ปัจจัยการผลิตที่แจกน้อยกว่าพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกร เช่น ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ (ตารางที่ 5)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ปี 2566

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านพืช	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
2. ด้านปศุสัตว์	85.71	-	-	14.29	-	4.57	มากที่สุด
3. ด้านประมง	68.00	16.00	16.00	-	-	4.52	มากที่สุด
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	19.44	100.00	-	-	-	5.00	มากที่สุด
ภาพรวม	88.43	4.00	4.00	3.57	-	4.77	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4 ผลลัพธ์ของโครงการ (Outcomes)

3.4.1 การนำไปใช้ประโยชน์

1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรร้อยละ 96.33 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ด้านพืช ได้แก่ การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อการปลูกพืชแบบเกษตรผสมผสาน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผล ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ ระบบธนาคารโค การเลี้ยงโค ด้านประมง ได้แก่ การเลี้ยงปลานิล ปลาตุ๊ก และร้อยละ 3.67 ไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์ อาทิ การทำบัญชีครัวเรือน เนื่องจากเกษตรกรบางรายไม่มีเวลาดำเนินการ (ภาพที่ 3)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 90

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 3 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

2) การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรที่ได้รับแจกปัจจัยการผลิตทุกราย นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 97.50 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 2.50 ไม่ได้นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิตนำไปให้เกษตรกรรายอื่น (ตารางที่ 6) สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 50

ตารางที่ 6 การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ปี 2566

รายการ	หน่วย: ร้อยละ				
	ด้านพืช	ด้านปศุสัตว์	ด้านประมง	ด้านพัฒนาที่ดิน	ภาพรวม
1. ใช้	100.00	90.00	100.00	100.00	97.50
2. ไม่ได้ใช้	-	10.00	-	-	2.50

ที่มา : จากการสำรวจ

3) การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำชลประทาน โครงการช่วยเพิ่มพื้นที่ชลประทานในฤดูฝน 113,000 ไร่ และในฤดูแล้ง 45,000 ไร่ ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ใช้ประโยชน์เป็นแหล่งน้ำต้นทุน ช่วยลดน้ำท่วมบริเวณพื้นที่โดยรอบได้ และรักษาระบบนิเวศผลักต้นน้ำเค็ม สามารถระบายน้ำได้ 1.50 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน

3.1) ร้อยละของเกษตรกรที่ได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำชลประทาน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 58.33 ได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำชลประทาน โดยเกษตรกรร้อยละ 50.00 ใช้เพื่อทำการเกษตรในการเพาะปลูกพืชทั้งหมด ร้อยละ 13.89 ทำการประมง และร้อยละ 11.11 ใช้เลี้ยงปศุสัตว์ นอกจากนี้ ร้อยละ 8.33 ใช้เพื่อเป็นแหล่งจับสัตว์น้ำในพื้นที่อ่างเก็บน้ำ ในส่วนของเกษตรกรร้อยละ 41.67 ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำโครงการ เนื่องจาก พื้นที่อยู่ห่างจากคลองชลประทาน และอยู่ในพื้นที่ก่อสร้างยังไม่แล้วเสร็จ (ตารางที่ 7)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 50

ตารางที่ 7 การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำชลประทาน

รายการ	ร้อยละ
1. ใช้	58.33
1) การเกษตร	50.00
- ด้านพืช	50.00
- ด้านประมง	13.89
- ด้านสัตว์	11.11
2) จับสัตว์น้ำ	8.33
2. ไม่ใช้	41.67

หมายเหตุ : ใช้ได้มากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.2 ด้านประสิทธิภาพการผลิต (สินค้าข้าว) ผลผลิตต่อหน่วยข้าวนาปี ในปีเพาะปลูก 2565 เกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ย 400 กิโลกรัมต่อไร่ และในปีเพาะปลูก 2566 มีผลผลิตเฉลี่ย 440 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้น 40 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 10 จากการมีน้ำจากระบบชลประทานใช้ทำการเกษตร และการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการส่งเสริมไปปฏิบัติในการปรับปรุงบำรุงดิน การดูแลรักษาที่ถูกต้องวิธีขึ้น
สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

3.4.3 ด้านเศรษฐกิจ

1) การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตมาบริโภค

1.1) เกษตรที่ลดรายจ่ายในครัวเรือน พบว่า ร้อยละ 66.67 มีรายจ่ายในครัวเรือนที่ลดลงจากการซื้อสินค้าอุปโภค บริโภค ปรับเปลี่ยนมาบริโภคสินค้าเกษตรที่ผลิตได้ในครัวเรือน อาทิ ข้าว พืชผักสวนครัว ผลไม้ ปลา ไก่ ไข่ไก่จากองค์ความรู้ และปัจจัยการผลิตที่หน่วยงานภาครัฐเข้ามาส่งเสริมในส่วนที่เหลือร้อยละ 12.10 ยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลดรายจ่ายในการบริโภค

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 60

1.2) ลดรายจ่ายในครัวเรือน จากการนำองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 9,212.50 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 46.21 ส่วนใหญ่มาจากด้านพืช เฉลี่ย 3,418.90 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 43.02 เป็นการนำผลผลิตที่ปลูกเองในแปลง อาทิ พืชผักสวนครัว และพืชผักตามฤดูกาล มาบริโภค รองลงมา ด้านประมง จากการบริโภคปลาที่เลี้ยงในสระน้ำของตนเอง และที่ได้จากการจับปลาในแหล่งน้ำโครงการ เฉลี่ย 3,152.86 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 41.57 และด้านปศุสัตว์ จากการนำไก่ ไข่ไก่ เป็ด และไข่เป็ด ที่เลี้ยงมาบริโภค เฉลี่ย 2,640.74 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 59.98 (ตารางที่ 8)

สรุปผล รายจ่ายในครัวเรือนลดลง ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5

ตารางที่ 8 การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตในครัวเรือนมาบริโภค ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. ด้านพืช	7,948.09	4,529.19	3,418.90	43.02
2. ด้านปศุสัตว์	4,402.60	1,761.86	2,640.74	59.98
3. ด้านประมง	7,584.31	4,431.45	3,152.86	41.57
รวม	19,935.00	10,722.50	9,212.50	46.21

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ทางการเกษตร

2.1) เกษตรกรที่มีรายได้ทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้น พบว่า ร้อยละ 44.44 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิต โดยทำการเกษตรในรูปแบบเกษตรผสมผสาน เช่น พืชผักสวนครัว ปลา ไก่เนื้อ ไข่ โคเนื้อ และการแปรรูปผลผลิต เป็นต้น ส่วนที่เหลือร้อยละ 55.56 รายได้ยังไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องจาก ผลผลิตยังไม่ได้จำหน่ายมากนักอยู่ระหว่างการเพาะปลูก และดูแลรักษา

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 50

2.2) รายได้ทางการเกษตร จากนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติแล้ว เกษตรกรมีรายได้ทางการเกษตร ในครัวเรือนเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 12,413.76 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 27.00 สำหรับรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิตด้านพืชมากที่สุด เฉลี่ย 7,772.09 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.55 เนื่องมาจากการมีน้ำใช้ทำการเกษตรตลอดทั้งปีส่งผลให้เกษตรกรปลูกพืชที่มีอายุสั้น เช่น ถั่วฝักยาว ต้นหอม ผักชี ผักบุ้ง กวางตุ้ง ด้านประมง เฉลี่ย 2,891.67 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และด้านปศุสัตว์ เฉลี่ย 1,750.00 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 9)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

ตารางที่ 9 การเพิ่มขึ้นของรายได้จากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการประกอบอาชีพการเกษตร ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. ด้านพืช	26,302.08	34,074.17	7,772.09	29.55
2. ด้านปศุสัตว์	4,750.00	6,500.00	1,750.00	36.84
3. ด้านประมง	14,916.67	17,808.33	2,891.67	19.39
เฉลี่ย	45,968.75	58,382.50	12,413.76	27.00

ที่มา : จากการสำรวจ

3) การลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร

3.1) เกษตรกรที่ลดรายจ่ายทางการเกษตร พบว่า ร้อยละ 44.44 มีรายจ่ายทางการเกษตรลดลงจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในการลดการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ รวมทั้งการใช้สารชีวภัณฑ์ และร้อยละ 55.56 ยังไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องจาก เกษตรกรเน้นการเพิ่มผลผลิต บำรุงดูแลรักษาเพิ่มขึ้น รวมทั้งราคาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี สารเคมี และอาหารสัตว์ปรับราคาสูงขึ้น

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 50

3.2) รายจ่ายทางการเกษตร จากการนำองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร เฉลี่ย 3,258.84 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 14.46 โดยส่วนใหญ่มาจากการนำวัสดุเหลือใช้มาทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ และการผลิตอาหารสัตว์ ทำให้เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรได้ เฉลี่ย 1,742.75 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 12.90 รองลงมาเกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรได้ เฉลี่ย 1,087.38 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 16.49 จากการลดใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช และจากการเก็บพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ไว้ใช้ในฤดูกาลผลิตปีต่อไป ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรได้ เฉลี่ย 428.71 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 17.58 (ตารางที่ 10)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5

ตารางที่ 10 การลดค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. นำวัสดุเหลือใช้มาทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ	13,507.17	11,764.42	1,742.75	12.90
2. ลดการใช้สารกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช	6,592.44	5,505.06	1,087.38	16.49
3. ลดค่าพันธุ์พืช/สัตว์ จากการขยายพันธุ์เอง	2,438.64	2,009.93	428.71	17.58
รวม	22,538.25	19,279.41	3,258.84	14.46

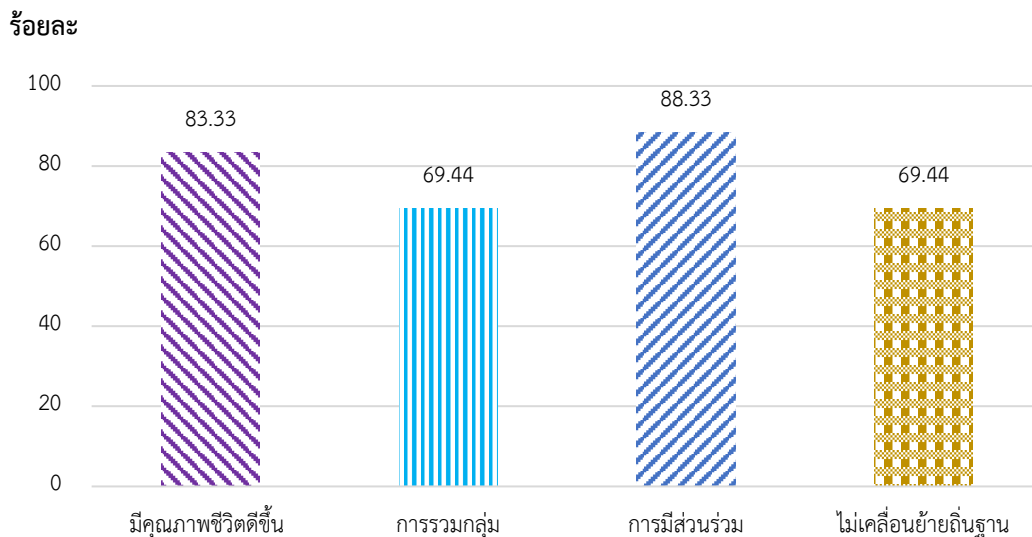
3.4.4 ด้านสังคม เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ร้อยละ 83.33 มีคุณภาพชีวิตดีขึ้นจากการมีรายได้เพิ่มขึ้น ลดรายจ่ายในครัวเรือน ทำให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น เกษตรกรร้อยละ 69.44 มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรม เช่น กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาและทำการประมง กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ เกษตรกรร้อยละ 88.33 มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในพื้นที่โครงการ/ชุมชน เช่น ร่วมกันดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะ ร่วมกันปลูกป่าในพื้นที่โครงการ และ ร่วมกันปล่อยสัตว์น้ำในแหล่งน้ำโครงการ นอกจากนี้สมาชิกในครัวเรือน ร้อยละ 69.44 ไม่มีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานออกนอกชุมชน ยังคงยึดการทำเกษตรเป็นอาชีพหลักของครัวเรือน (ภาพที่ 4)

สรุปผล คุณภาพชีวิต ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80

การรวมกลุ่ม ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 60

การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80

การไม่เคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 60

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 4 ประโยชน์ที่ได้รับด้านสังคม

3.4.5 ด้านสภาพแวดล้อม/ทรัพยากรการเกษตร

1) การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม/ทรัพยากรการเกษตร พบว่าเกษตรกรร้อยละ 72.22 เกิดการเปลี่ยนแปลงในแปลงทำการเกษตร โดยร้อยละ 72.22 ดินมีความชุ่มชื้นและมีคุณภาพดีขึ้น ร้อยละ 44.44 ในแปลงทำการเกษตรมีสิ่งมีชีวิตในดินมีปริมาณเพิ่มขึ้น เนื่องจาก เกษตรกรใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืชมากขึ้น ร้อยละ 19.44 สภาพอากาศภายในแปลงดีขึ้น (อากาศในแปลงไม่มีกลิ่นสารเคมี สารพิษ) ร้อยละ 16.67 มีความหลากหลายของพันธุ์พืชมากขึ้น ร้อยละ 13.89 มีปริมาณพันธุ์สัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติเพิ่มขึ้น และร้อยละ 27.78 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเกษตรกรส่วนนี้ทำการเกษตรแบบเดิม (ทั่วไป) คือ ยังใช้ปุ๋ยเคมีเป็นหลัก และใช้ปุ๋ยหมัก/น้ำหมักในปริมาณน้อย (ตารางที่ 11)

สรุปผล ร้อยละของเกษตรกรเกิดการเปลี่ยนแปลงภายในแปลงเกษตร ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 50

คุณภาพดินดีขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 50

สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 50

สภาพอากาศภายในแปลงดีขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 50

พันธุ์พืชเพิ่มขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 50

พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 50

ตารางที่ 11 การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. เปลี่ยนแปลง	72.22
1.1 ดินชุ่มชื้น/มีคุณภาพดีขึ้น	72.22
1.2 สิ่งมีชีวิตในดินมีปริมาณเพิ่มขึ้น	44.44
1.3 สภาพอากาศภายในแปลงดีขึ้น	19.44
1.4 มีความหลากหลายของพันธุ์พืชมากขึ้น	16.67
1.6 ปริมาณพันธุ์สัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติเพิ่มขึ้น	13.89
2. ไม่เปลี่ยนแปลง	27.78

หมายเหตุ : เปลี่ยนแปลงได้มากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การนำวัสดุเหลือใช้ในครัวเรือนกลับมาใช้ประโยชน์ พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 61.11 มีการนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์ โดยร้อยละ 52.78 นำมูลสัตว์มาปรับปรุงบำรุงดิน ร้อยละ 50.00 นำเศษผักเศษอาหารใช้ทำปุ๋ยหมัก/น้ำหมัก ร้อยละ 30.56 นำเศษใบไม้ใช้ทำปุ๋ยพืชสด และร้อยละ 11.11 ใช้เป็นอาหารสัตว์ ในส่วนร้อยละ 38.89 ไม่มีการนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์ เนื่องจากเกษตรกรบางรายใช้ปุ๋ยเคมีเป็นหลักและขาดวัสดุในการทำปุ๋ยหมัก/น้ำหมัก เช่น มูลสัตว์ กากน้ำตาล ถึงที่ใช้ในการหมัก (ตารางที่ 12)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 60

ตารางที่ 12 การใช้อินทรีย์วัตถุในการปรับปรุงบำรุงดิน

รายการ	ร้อยละ
1. ใช้วัสดุเหลือ	61.11
1.1 มูลสัตว์	52.78
1.2 ปุ๋ยหมัก/น้ำหมัก	50.00
1.3 ปุ๋ยพืชสด	30.56
1.4 อาหารสัตว์	11.11
2. ไม่ใช้วัสดุเหลือ	38.89

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.7 ด้านโภชนาการ/สุขภาพ พบว่า ครั้วเรือ่นเกษตรกรทุกราย มีอาหารเพียงพอในการบริโภค 3 มือหลัก โดยนำผลผลิตที่ผลิตได้มาบริโภคในครั้วเรือ่น เช่น พืชผักสวนครั้ว ไข่ไก่ ปลา ข้าว และผลไม้ ในส่วนการมีอาหารบริโภคครบ 5 หมู่ ร้อยละ 97.22 มีอาหารบริโภคครบ 5 หมู่ จากการนำผลผลิตมาบริโภคในครั้วเรือ่น เช่น โปรตีนจาก ไข่ไก่ ปลา ไข่ไก่ คาร์โบไฮเดรตจาก ข้าว เกลือแร่จากพืชผัก วิตามินจากผลไม้ และไขมันจาก เนื้อสัตว์ และเกษตรกรร้อยละ 2.78 มีอาหารบริโภคไม่ครบ 5 หมู่ นอกจากนี้ ยังพบว่า ร้อยละ 44.44 มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงเจ็บป่วยน้อยลง และร้อยละ 55.56 สุขภาพร่างกายไม่เปลี่ยนแปลง (ตารางที่ 13)

สรุปผล การบริโภคอาหาร 3 มือหลัก ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80
 การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่ ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80
 สุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 50

ตารางที่ 13 การบริโภคอาหารของครั้วเรือ่นเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. การบริโภคอาหาร 3 มือหลัก	
1.1 ครบ 3 มือ	100.00
1.2 ไม่ครบ 3 มือ	-
2. การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่	
2.1 ครบ 5 หมู่	97.22
2.2 ไม่ครบ 5 หมู่	2.78
3. สุขภาพร่างกาย	
3.1 สุขภาพร่างกายแข็งแรงเจ็บป่วยน้อยลง	44.44
3.2 สุขภาพร่างกายไม่เปลี่ยนแปลง	55.56

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.9 ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล

1) การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง พบว่า เกษตรกรทุกราย นำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อ โดยร้อยละ 80.56 นำความรู้ทางวิชาการด้านประมงมาปฏิบัติต่อ ในการเลี้ยงปลานิล ปลาตุ๊ก รองลงมาร้อยละ 36.11 นำความรู้ทางวิชาการด้านพืชปฏิบัติต่อในการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อการปลูกพืชแบบเกษตรผสมผสาน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผล ร้อยละ 33.33 นำความรู้ทางวิชาการด้านปศุสัตว์ปฏิบัติต่อ ในเรื่องระบบธนาคารโค การเลี้ยงโค (ตารางที่ 14)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80

ตารางที่ 14 การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื้อ

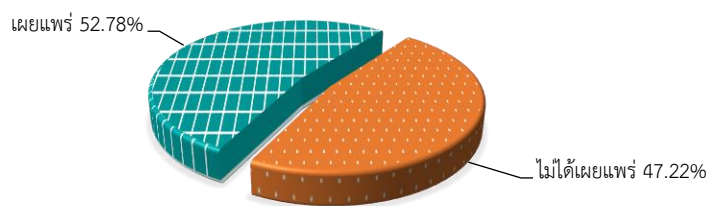
รายการ	ร้อยละ
1. ปฏิบัติต่อเนื้อ	100.00
1.1 ด้านประมง	80.56
1.2 ด้านพืช	36.11
1.3 ด้านปศุสัตว์	33.33
1.4 ด้านพัฒนาที่ดิน	27.78
1.5 ด้านบัญชี	5.56
1.6 ด้านสหกรณ์	5.56
1.7 ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	5.56
1.8 ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ	2.78
2. ไม่นำปฏิบัติต่อ	-

หมายเหตุ : นำไปปฏิบัติได้มากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การเผยแพร่องค์ความรู้ การนำความรู้จากการฝึกอบรมไปเผยแพร่ขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่น ในภาพรวมเกษตรกรที่ผ่านการอบรม ร้อยละ 52.78 นำความรู้ไปเผยแพร่ต่อบุคคลอื่น เช่น ความรู้ด้านการปลูกไม้ผล การปรับปรุงบำรุงดิน การเลี้ยงปลา ซึ่งในส่วนของเกษตรกรที่ได้รับการเผยแพร่เฉลี่ย 7 ราย มีเกษตรกรที่ได้รับการเผยแพร่นำไปปฏิบัติตามแล้ว 5 ราย และร้อยละ 47.22 ไม่ได้นำองค์ความรู้ไปเผยแพร่ขยายต่อบุคคลอื่น เนื่องจากไม่มีเวลามีภาระงานในแปลงเกษตรของตนเองค่อนข้างมาก เกษตรกรรายอื่นมีความรู้อยู่แล้ว และเกษตรกรบางรายมีอายุมาก (ภาพที่ 5)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 50

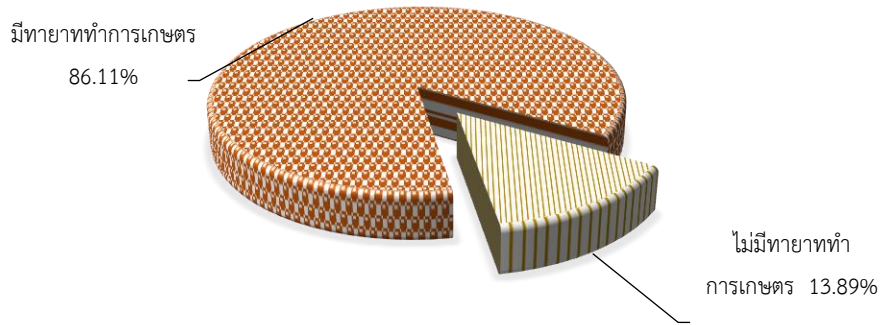

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 5 การเผยแพร่องค์ความรู้

3) ทายาททำการเกษตร พบว่า ร้อยละ 86.11 สมาชิกในครัวเรือนให้ความสนใจ สืบทอดทำการเกษตร ส่วนที่เหลือร้อยละ 13.89 สมาชิกในครัวเรือนไม่มีความสนใจ (ภาพที่ 6)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 70

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 6 ทายาททำการเกษตร

3.5 ความพึงพอใจ

ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากที่สุด ร้อยละ 77.22 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.73 (คะแนนเต็ม 5) ร้อยละ 18.89 พึงพอใจระดับมาก และร้อยละ 3.89 พึงพอใจปานกลาง โดยพึงพอใจต่อหลักสูตรการอบรม วิทยากร สถานที่ เจ้าหน้าที่ และการดำเนินงานของหน่วยงาน (ตารางที่ 15)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 15 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ

หน่วย : ร้อยละ

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. หลักสูตรการอบรม	69.44	25.00	5.56	0.00	0.00	4.64	มากที่สุด
2. วิทยากร/การถ่ายทอดความรู้	80.56	16.67	2.78	0.00	0.00	4.78	มากที่สุด
3. สถานที่จัดอบรม	77.78	19.44	2.78	0.00	0.00	4.75	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่	80.56	16.67	2.78	0.00	0.00	4.78	มากที่สุด
5. การดำเนินงาน	77.78	16.67	5.56	0.00	0.00	4.72	มากที่สุด
เฉลี่ย	77.22	18.89	3.89	0.00	0.00	4.73	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.6 สรุปผลการติดตามโครงการ

จากผลการติดตามโครงการอ่างเก็บน้ำน่านฤดินทรจินดา (ห้วยโสมง) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ตามแบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 16)

3.6.1 ปัจจัยนำเข้า จำนวนทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.2 กิจกรรม จำนวนทั้งหมด 3 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.3 ผลผลิต จำนวนทั้งหมด 4 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.4 ผลลัพธ์ จำนวนทั้งหมด 27 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตามจำนวน 22

ตัวชี้วัด

3.6.5 ความพึงพอใจ จำนวน 2 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

สรุปผลการติดตาม โครงการอ่างเก็บน้ำน่านฤดินทรจินดา (ห้วยโสมง) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ผ่านตัวชี้วัด จำนวน 36 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 41 ตัวชี้วัด โครงการประสบความสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 87.81

ตารางที่ 16 สรุปผลการติดตามโครงการ

รายการ	จำนวนตัวชี้วัด		ร้อยละ ความสำเร็จ
	ทั้งหมด	ผ่านเกณฑ์	
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	5	5	100.00
2. กิจกรรม (Activities)	3	3	100.00
3. ผลผลิต (Outputs)	4	4	100.00
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)	27	22	81.48
5. ความพึงพอใจ	2	2	100.00
ภาพรวม	41	36	87.80

ที่มา : จากการสำรวจ

4. ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1 เกษตรกรในพื้นที่โครงการส่วนใหญ่ได้ใช้ประโยชน์จากการก่อสร้างแหล่งน้ำ ระบบชลประทาน ในการอุปโภค บริโภค ทำการเกษตรด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ ส่งผลให้มีรายได้ทางการเกษตรที่เพิ่มขึ้น แต่ทั้งนี้การก่อสร้างระบบน้ำในบางส่วนยังไม่แล้วเสร็จเต็มพื้นที่ ดังนั้นกรมชลประทาน ควรเร่งดำเนินการ ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อให้เกษตรกรส่วนที่เหลือได้มีน้ำใช้ในการทำการเกษตรที่เพิ่มขึ้น

4.2 เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต ในกิจกรรมทำปุ๋ยหมัก น้ำหมัก และสารชีวภัณฑ์ รวมทั้งการผลิตอาหารสัตว์ใช้เอง สามารถลดค่าใช้จ่ายการผลิตลงได้ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ควรส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นกรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมการข้าว และกรมพัฒนาที่ดิน ควรขยายผลองค์ความรู้โดยสร้างเกษตรกรต้นแบบ ถ่ายทอดความรู้ในกลุ่มให้เกิด การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งขยายผลองค์ความรู้ไปสู่หมู่บ้านใกล้เคียงให้ครอบคลุมทั้งพื้นที่

4.3 เกษตรกรส่วนใหญ่รวมกลุ่มเฉพาะกิจในการอบรมถ่ายทอดความรู้ ลักษณะทำการเกษตร ต่างคนต่างทำ ไม่มีการขับเคลื่อนในรูปแบบของการรวมกลุ่มผลิต รวมกลุ่มจำหน่าย ดังนั้น กรมส่งเสริม สหกรณ์ ควรส่งเสริมการรวมกลุ่ม ในรูปแบบรวมกันผลิต รวมกลุ่มจำหน่าย เพื่อให้เกิดกลุ่มเกษตรกรที่ เข้มแข็ง สามารถต่อรองในการจำหน่ายสินค้าเกษตรได้

4.4 เกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตสินค้าแบบทั่วไป ไม่ได้ผลิตเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ส่งผลให้ไม่มีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน จำหน่ายได้ในราคาทั่วไป ดังนั้นเพื่อเป็นการยกระดับสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง และกรมการข้าว ควรเร่งส่งเสริมให้เกษตรกรผลิต สินค้าเกษตรที่ปลอดภัย ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เพื่อยกระดับไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น

โครงการร่วมพัฒนาพื้นที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อดำเนินงาน “ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” จังหวัดเพชรบุรี

สาระสำคัญของโครงการ

1. ประเภทโครงการ

พัฒนาด้านการเกษตรส่งเสริมอาชีพ

2. พระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เมื่อวันที่ 30 พ.ย.2560 เพื่อรับพระราชทานโฉนดที่ดินค่ายพระรามหก และฉโนดที่ดินค่ายนครสวรรค์ เพื่อเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามพระราชโองบายในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระองค์ทรงสืบสาน รักษา และต่อยอดโครงการพระราชดำริ โดยเฉพาะเรื่องการน้อมนำแนวทางตามหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้ในการปฏิบัติราชการและการดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจและครอบครัว

3. วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อเป็นการน้อมนำพระราชโองบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
2. เพื่อเป็นแหล่งกระจายสินค้าทางการเกษตรอินทรีย์ที่มีคุณภาพ
3. เพื่อเป็นแหล่งสาธิตหรือเยี่ยมชมการทำเกษตรอินทรีย์ตามแนวทางพระราชดำริ
4. เพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนหรือแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
5. เพื่อเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรลดรายจ่ายเพิ่มรายได้
6. เพื่อเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร หรือผลิตภัณฑ์แปรรูป
7. เพื่อน้อมนำแนวทางตามหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน และการดำรงชีวิตประจำวัน

4. การเชื่อมโยงข้อมูลกับ สำนักงาน กปร.

ไม่เชื่อมโยงฐานข้อมูลของสำนักงาน กปร.

5. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ

เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้หลักการทรงงานในหลวง ร.9 และการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการปฏิบัติงาน

ผลการดำเนินงาน

1. ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องเทคโนโลยีด้านพืช

(เกษตรกรขยายพืช) 1 ราย (100%) (กวก.)

2. แปลงเรียนรู้/แปลงสาธิต

- แปลงปลูกข้าว 2 ไร่ พืชหลังนา 2 ไร่ (กข.)

- แปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการเกษตรด้านพืช 30 ไร่ (กวก.)

- แปลงฝึกโรงเรียนกวางมั่ง 1 โรงเรียน (กสก.)

- จุดสาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 1 แห่ง (ปม.)

3. การแนะนำส่งเสริมด้านสหกรณ์

1 แห่ง 30 ราย (100%) (กสส.)

4. ประชุม/ประสานงาน/อำนวยความสะดวก (สป.กษ.)

5. รวบรวมผลการดำเนินงาน และจัดทำสรุปผลการติดตาม

เสนอผู้บริหาร กษ. 4 ครั้ง (100%) (สศค.)

การได้รับประโยชน์

แหล่งงบประมาณ

งบปกติ กษ. 236,500 บาท

ข้าราชการตำรวจตระเวน

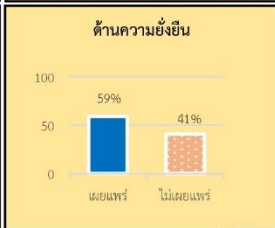
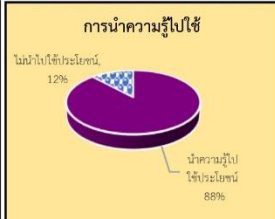
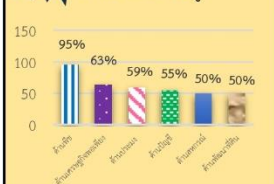
ชายแดนและครอบครัว

ประชาชนรอบเขตพื้นที่โครงการ

ผลการติดตามโครงการ ปี 2566

ประสบความสำเร็จ 93%

ได้อบรม 100%

- ### ด้านโภชนาการ
- 1) มีอาหารบริโภคครบ 3 มื้อ (100%)
  - 2) บริโภคอาหารครบ 5 หมู่ (64%)
- ### ด้านสิ่งแวดล้อม
- 1) ดินชุ่มชื้นร่วนซุยขึ้น (83%)
  - 2) สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น (67%)
  - 3) พันธุ์พืชหลากหลายขึ้น (50%)
  - 4) พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น (8%)
- ### ด้านสังคม
- 1) มีส่วนร่วมทำกิจกรรมในพื้นที่โครงการ (95%)
  - 2) เกิดการรวมกลุ่ม (68%)

ข้อค้นพบในพื้นที่

การดำเนินงานในพื้นที่โครงการสามารถทำกิจกรรมได้สำเร็จตามเป้าหมาย การดำเนินงานมีความเข้มแข็งขึ้น สามารถขยายผลไปยังข้าราชการตำรวจในพื้นที่ค่ายนครสวรรค์เพิ่มเติม มีการจัดตั้งกลุ่มและให้ประชาชนรอบๆ พื้นที่โครงการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทำให้มีรายได้เสริม อีกทั้งยังได้พัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และกำลังพลตำรวจตระเวนชายแดนที่ได้รับการอบรมความรู้สามารถนำความรู้ไปขยายผลในแปลงตนเอง แต่ยังคงขาดองค์ความรู้เรื่องการปรับปรุงดิน และการใช้สารชีวภัณฑ์ กรมพัฒนาที่ดิน และกรมวิชาการเกษตร ควรให้ความรู้ในเรื่องการกำจัดแมลงอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมเรื่องการลดการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีในพื้นที่เกษตร

ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ

เจ้าหน้าที่ ระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.67
 ผู้เข้ารับการอบรม ระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.59

สรุปผลการติดตามโครงการร่วมพัฒนาพื้นที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อดำเนินงาน
ตามหลัก “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

1.สาระสำคัญของโครงการ

1.1 พระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2560 เพื่อรับพระราชทานโฉนดที่ดินค่ายพระรามหก และโฉนดที่ดินค่ายนเรศวร เพื่อเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน และเพื่อประโยชน์ในทางราชการ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติพร้อมข้าราชการตำรวจค่ายนเรศวร ได้เข้าสำรวจพื้นที่เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2561 โดยราชเลขานุการในพระองค์ฯ มีดำริให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทำการพัฒนาพื้นที่ว่างเปล่าติดถนนเพชรเกษม เพื่อให้เป็นไปตามพระราชโองบายในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระองค์ทรงสืบสาน รักษา และต่อยอดโครงการพระราชดำริ โดยเฉพาะเรื่องการน้อมนำแนวทางตามหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้ในการปฏิบัติราชการและการดำเนินชีวิตของ ข้าราชการตำรวจและครอบครัว โดยให้พัฒนาพื้นที่ในการทำการเกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน และนำผลผลิตที่ได้มาเลี้ยงกำลังพล หากเหลือก็นำมาจำหน่าย

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 เพื่อเป็นการน้อมนำพระราชโองบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการสืบสาน รักษา ต่อยอด ตามแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

1.2.2 เพื่อเป็นแหล่งกระจายสินค้าทางการเกษตรอินทรีย์ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานสากลปลอดภัย

1.2.3 เพื่อเป็นแหล่งสาธิตหรือเยี่ยมชมการทำเกษตรอินทรีย์ตามแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

1.2.4 เพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนหรือแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติสำหรับนักท่องเที่ยวที่ผ่านไปมาในเส้นทางเพชรเกษม

1.2.5 เพื่อเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้กับข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนและครอบครัว โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และประชาชนในพื้นที่ดำเนินโครงการที่สมัครเข้าเป็นสมาชิก

1.2.6 เพื่อเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร หรือผลิตภัณฑ์แปรรูปจากโครงการพระราชดำริ

1.2.7 เพื่อน้อมนำแนวทางตามหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานและการดำรงชีวิตประจำวัน

1.3 เป้าหมายของโครงการ

- 1.3.1 ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนและครอบครัว
- 1.3.2 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
- 1.3.3 ประชาชนในพื้นที่และรอบเขตพื้นที่ดำเนินโครงการที่สมัครเข้าเป็นสมาชิก
- 1.3.4 โครงการพระราชดำริ
- 1.3.5 นักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้เส้นทางถนนเพชรเกษม

1.4 งบประมาณ จำนวน 0.2365 ล้านบาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566)

1.5 หน่วยงานร่วมดำเนินการ หน่วยงานบูรณาการสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 10 หน่วยงาน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับ กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2. ระเบียบวิธีการติดตาม

2.1 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

เพื่อติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ระหว่างการดำเนินงาน และเสนอแนะแนวทางแก้ไข ปัญหา อุปสรรค สำหรับปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานโครงการ

2.2 ขอบเขตการติดตาม

2.2.1 ด้านพื้นที่ ติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของโครงการร่วมพัฒนาพื้นที่ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัด เพชรบุรี

2.2.2 ด้านประชากร ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการร่วมพัฒนาพื้นที่ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนฯ กำลังพลตำรวจตระเวนชายแดน (ค่ายนเรศวร) และผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2.3 ด้านระยะเวลาข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลผลการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และข้อมูลผลผลิต ผลลัพธ์ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

2.3 วิธีการติดตาม

2.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Date) เป็นข้อมูลที่ได้จากการติดตามในพื้นที่โดยวิธีการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม ดังนี้

(1) เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่จัดอบรม เป็นแบบสอบถามข้อมูลผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน ปี 2566

(2) ผู้เข้าร่วมโครงการที่ผ่านการฝึกอบรมปี 2566 เป็นแบบสอบถามข้อมูลความพึงพอใจของเกษตรกรที่ผ่านการอบรมและผลการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ

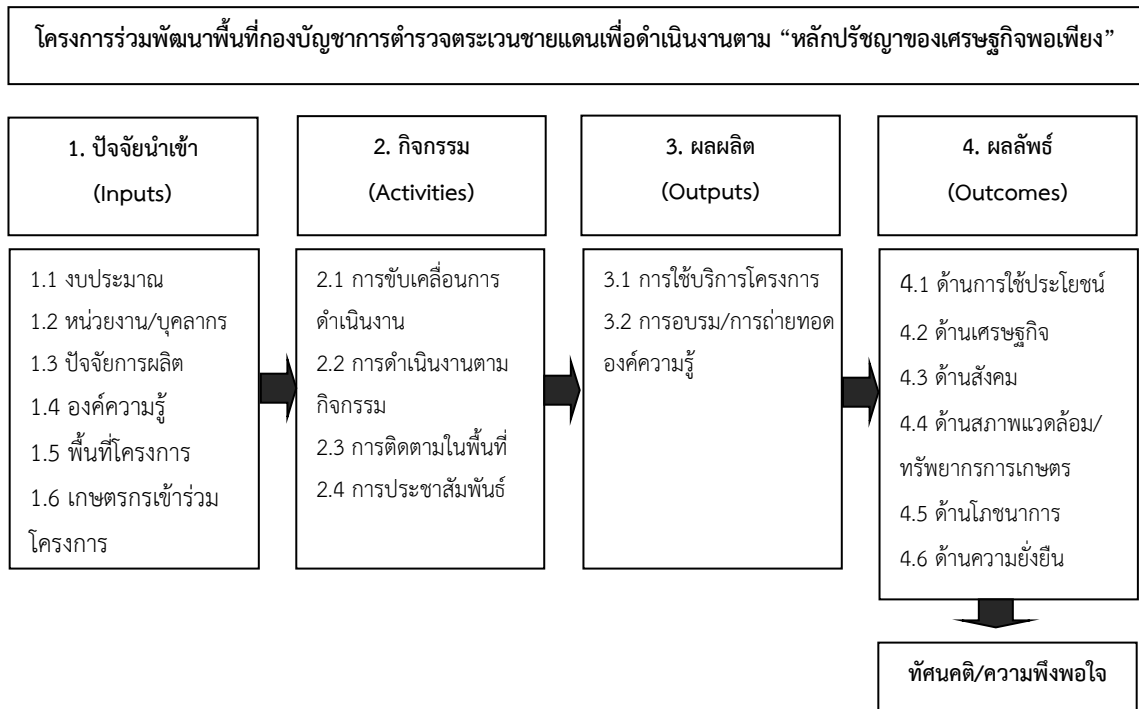
2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานแผนงาน/โครงการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการข้าว กรมประมง และกรมวิชาการเกษตร

2.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) จากการนำข้อมูลที่เป็นตัวเลขมาใช้ในการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายประกอบค่าตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งแสดงด้วยค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าผลรวม เพื่อนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบายประกอบตารางข้อมูล

2) การวัดร้อยละความสำเร็จของโครงการ วัดรายตัวชี้วัดของโครงการ เทียบกับเกณฑ์การติดตาม ผ่านหรือไม่ผ่าน เกณฑ์การติดตามที่กำหนดไว้ และนับจำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเทียบกับจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมดคิดเป็นค่าร้อยละความสำเร็จของโครงการ

2.3.3 กรอบแนวคิดในการติดตาม ประยุกต์ใช้แบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) เป็นกรอบในการกำหนดประเด็นที่ต้องการติดตาม 4 ด้าน คือ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลได้ (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) ซึ่งสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการติดตามโครงการร่วมพัฒนาพื้นที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อดำเนินงานตาม “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” พื้นที่ค่ายนเรศวร อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ดังนี้ (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการติดตามโครงการ

3. ผลการติดตาม

ผลการดำเนินงานโครงการร่วมพัฒนาพื้นที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อดำเนินงานตาม “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

3.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

3.1.1 งบประมาณ

1) การเบิกจ่ายงบประมาณ หน่วยงานที่ร่วมดำเนินงานโครงการร่วมพัฒนาพื้นที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อดำเนินงานตามหลัก “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ทั้งหมด 10 หน่วยงาน เบิกจ่ายงบประมาณทั้งสิ้น 236,500 บาท ครอบคลุมเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 100.00

2) ความทันเวลาของงบประมาณ หน่วยงานที่ร่วมดำเนินงานโครงการร้อยละ 71.43 เห็นว่างบประมาณทันเวลาต่อการดำเนินงานโครงการ และร้อยละ 28.57 เห็นว่างบประมาณมีความล่าช้าไม่ทันต่อการดำเนินงานโครงการ

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 70.00

3.1.2 หน่วยงาน/บุคลากร

คณะกรรมการ/คณะทำงานโครงการ มีคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อดำเนินงานตาม “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” จำนวน 1 คณะ และมีคณะทำงานดำเนินงานโครงการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานที่ 14 กรมชลประทาน เป็นประธาน เกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี เป็นรองประธาน หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นคณะทำงาน เจ้าหน้าที่สำนักงานชลประทานที่ 14 ได้รับมอบหมายเป็นคณะทำงานและเลขานุการ และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี ที่ได้รับมอบหมายเป็นคณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ ครอบคลุมเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม

3.1.3 ปัจจัยการผลิต

1) ปริมาณปัจจัยการผลิต หน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้สนับสนุนปัจจัยการผลิตในพื้นที่โครงการ โดยกรมปศุสัตว์สนับสนุนพันธุ์ไก่ไข่เล็กรฮอร์น 120 ตัว ท่อนพันธุ์หญ้าหวาน 50 ท่อน วัคซีนไก่ 24 ตัว กรมประมงสนับสนุนอาหารปลากินพืช กรมการข้าวสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว 4 กระสอบ และวัสดุทางการเกษตร กรมพัฒนาที่ดินสนับสนุนปุ๋ยหมักพด. 80 ตัน กรมวิชาการเกษตรสนับสนุนมูลสัตว์ ชูมมะพร้าว สารชีวภัณฑ์เมตาไรเซียม ก้อนเชื้อเห็ดฟาง 10 ก้อน ไม้เดือนฝอยสายพันธุ์ไทย 80 ชุด แมลงหางหนีบ 4,000 ตัว แตนเบียน 1,000 ตัว ต้นโกโก้ 80 ต้น ต้นกาแฟ 20 ต้น ครอบคลุมเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ครอบคลุมเป้าหมายของหน่วยงาน

2) ประเภทปัจจัยการผลิต สนับสนุนให้พื้นที่โครงการครบตามเป้าหมาย ทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 3 ประเภทปัจจัยการผลิต

3.1.4 องค์ความรู้/หลักสูตรที่ถ่ายทอดความรู้

จากผลการดำเนินงานกิจกรรมของแต่ละหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นอกจากการจัดทำแปลงสาธิต และแปลงเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในบริเวณโครงการแล้ว หน่วยงานยังให้ความรู้ ด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง พัฒนาที่ดิน ด้านบัญชี และด้านการจัดการสหกรณ์ แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน (ค่ายนเรศวร) และกลุ่มแม่บ้านตำรวจพลร่ม จำนวน 6 หลักสูตร เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจด้านการเกษตรเพิ่มขึ้น สำหรับหลักสูตรที่อบรม ประกอบด้วย การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง องค์ความรู้เรื่องข้าวและการแปรรูปข้าว องค์ความรู้ทางวิชาการด้านพืชและเทคโนโลยีทางการเกษตรด้านพืช ได้แก่ การเพาะเห็ด แปลงไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง และการปลูกผักในโรงเรือนกางมุ้ง การทำและการใช้น้ำหมักชีวภาพ การทำปุ๋ยหมักพด. ส่งเสริมการรวมกลุ่มโดยนำรูปแบบการบริหารจัดการสหกรณ์ไปประยุกต์ใช้ในการบริหาร น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพเสริมด้านการเกษตร การจัดทำบัญชีครัวเรือน และบัญชีต้นทุนอาชีพ

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 6 หลักสูตร

3.2 กิจกรรม (Activities)

3.2.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงาน มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมดำเนินงานโครงการ จำนวน 10 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับ กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยมีการจัดประชุมในพื้นที่ จำนวน 4 ครั้ง ทุกไตรมาส ครบตามเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 4 ครั้ง

3.2.2 การดำเนินงานตามกิจกรรมของหน่วยงาน

1) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรม สาธิตการแปรรูปสินค้าเกษตร ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณป้ายด้านหน้าโครงการ ป้ายแปลงเรียนรู้ผักในโรงเรือนกางมุ้ง และพืชผักในภาชนะ ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2) กรมการข้าว จัดทำแปลงปลูกข้าว 2 ไร่ แปลงปลูกพืชหลังนา 2 ไร่ สนับสนุนปัจจัยการปลูกพืชหลังนาหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวฤดูนาปี 2566 ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องข้าว การแปรรูปข้าว จำนวน 2 ครั้ง ๆ ละ 30 ราย รวม 60 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

3) กรมประมง จุดเรียนรู้และสาธิตการเพาะเลี้ยงปลานวลจันทร์ทะเล 1 แห่ง และจุดสาธิตการเลี้ยงปลาตะเพียนในนาข้าว ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

4) กรมปศุสัตว์ แนะนำสูตรการลดต้นทุนอาหารสัตว์ และตรวจติดตามให้คำแนะนำการเลี้ยงไก่ไข่เล็กฮอร์น จำนวน 2 ครั้ง เพื่อให้ไก่มีสุขภาพแข็งแรง ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด (ไม่ใช้งบประมาณในการดำเนินการ)

5) กรมชลประทาน ดำเนินการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (ด้านน้ำ) ตรวจวัดคุณภาพน้ำทั้ง 4 จุด ทุกเดือน ๆ ละ 1 ครั้ง และให้คำแนะนำในการบริหารจัดการน้ำช่วงฤดูแล้ง ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด (ไม่ใช้งบประมาณในการดำเนินการ)

6) กรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการจัดทำปุ๋ยหมักเพื่อปรับปรุงดินและเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน พร้อมทั้งสนับสนุนปุ๋ยหมัก จำนวน 80 ตัน เพื่อนำไปปรับปรุงแปลงนา และแปลงเกษตรผสมผสาน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินในพื้นที่โครงการฯ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด (ไม่ใช้งบประมาณในการดำเนินการ)

7) กรมวิชาการเกษตร ถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการด้านพืชและเทคโนโลยีทางการเกษตรด้านพืช (เกษตรกรขยายผล) จำนวน 1 ราย จัดทำแปลงเรียนรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรด้านพืช ได้แก่ กิจกรรมโรงเพาะเห็ด กิจกรรมไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง การปลูกพืชมะพร้าว พุทรา ฝรั่ง การใช้เชื้อราเขียวเมตาไรเซียมเพื่อควบคุมด้วงมะพร้าว จำนวน 30 ไร่ ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

8) กรมส่งเสริมการเกษตร กิจกรรมดูแลแปลงผักในโรงเรียนกangมุ้ง และพืชผักในภาชนะ 1 โรงเรือน จัดหาวัสดุที่จำเป็นเพื่อใช้ในการดูแลรักษาแปลงเรียนรู้ภายในพื้นที่โครงการ เพื่อพัฒนาต่อยอดให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร ได้แก่ ปุ๋ยอินทรีย์ และเมล็ดพันธุ์ผัก จัดทำป้ายแปลงเรียนรู้ในโรงเรียนกangมุ้ง และพืชผักในภาชนะ และป้ายแสดงนิทรรศการ ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

9) กรมส่งเสริมสหกรณ์ แนะนำ ส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่ม การตลาด และการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การส่งเสริมการรวมกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การรวมกันซื้อรวมกันขายการสร้างเครือข่าย การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ฯลฯ 1 แห่ง 30 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

10) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รวบรวมผลการดำเนินงาน และจัดทำสรุปผลการติดตามเสนอผู้บริหารระดับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 4 ครั้ง ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 90.00

3.2.3 การติดตามในพื้นที่ คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ มีการติดตาม กำกับดูแลการปฏิบัติงาน และขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ และมีการบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวนครั้งในการติดตามของทุกหน่วยงานเฉลี่ย 3 ครั้ง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 3 ครั้ง

3.2.4 การประชาสัมพันธ์ ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ผ่าน 3 ช่องทาง โดยประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อบุคคลทั้งหมด ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ ร้อยละ 40.91 ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ เว็บไซต์ กลุ่ม Line Facebook และร้อยละ 13.64 ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ ป้ายโฆษณา

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามไม่น้อยกว่า 3 สื่อ

3.3 ผลผลิตของโครงการ (Outputs)

3.3.1 การใช้บริการจากโครงการ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนที่ได้รับการอบรมทุกรายเคยเข้าใช้บริการในพื้นที่โครงการ โดยเข้าใช้บริการเพื่อศึกษาดูงานที่จุดเรียนรู้ และชมแปลงสาธิต ร้อยละ 77.27 เข้ามาเพื่อฝึกอบรมอาชีพ ร้อยละ 59.09 เข้ามาเพื่อร่วมดูแลจุดเรียนรู้ในพื้นที่โครงการ ร้อยละ 36.36 และเข้ามาเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 22.73 (ตารางที่ 1)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามร้อยละ 80.00

ตารางที่ 1 การใช้บริการในพื้นที่โครงการ

รายการ	ร้อยละ
1. เคยใช้บริการ	100.00
1.1 ศึกษาดูงานที่จุดเรียนรู้ แปลงสาธิต	77.27
1.2 ฝึกอบรมอาชีพ	59.09
1.3 เข้าร่วมดูแลจุดเรียนรู้ในพื้นที่โครงการ	36.36
1.4 ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ	22.73
2. ไม่เคยใช้บริการ	-
รวม	100.00

หมายเหตุ : การใช้บริการได้มากกว่า 1 กิจกรรม

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.2 การอบรม และการถ่ายทอดความรู้

1) การได้รับอบรมความรู้ในด้านต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนทุกรายได้รับการอบรม โดยหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ร่วมกันดำเนินการจัดอบรมหลักสูตรต่างๆ ทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง พัฒนาที่ดิน ด้านบัญชี และด้านการจัดการสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ร้อยละ 95.45 อบรมหลักสูตรด้านการเกษตร (ด้านพืช) ได้แก่ การปลูกข้าว การเพาะเห็ด แปลงไม้ 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง และการปลูกผักในโรงเรียนกึ่ง มุ้ง ร้อยละ 63.64 ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ 59.09 ด้านประมง ร้อยละ 54.55 ด้านบัญชี ร้อยละ 50.00 ทั้งด้านพัฒนาที่ดิน และด้านสหกรณ์ (ตารางที่ 2)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามร้อยละ 80.00

ตารางที่ 2 การอบรม และถ่ายทอดความรู้

รายการ	ร้อยละ
1. ได้รับการอบรม	100.00
1.1 ด้านพืช	95.45
1.2 ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	63.64
1.3 ด้านประมง	59.09
1.4 ด้านบัญชี	54.55
1.5 ด้านสหกรณ์	50.00
1.6 ด้านพัฒนาที่ดิน	50.00
2. ไม่ได้รับการอบรม	-

หมายเหตุ : ได้รับอบรมมากกว่า 1 ด้าน

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ระดับความรู้ความเข้าใจต่อความรู้ที่ได้รับ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำรวจ ตระเวนชายแดนในภาพรวม พบว่า เจ้าหน้าที่สำรวจตระเวนชายแดนมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.23 (คะแนนเต็ม 5) โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 55.66 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากในด้านสหกรณ์ รองลงมาร้อยละ 33.62 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุดในด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และร้อยละ 10.72 มีความรู้ความเข้าใจน้อยในด้านประมง (ตารางที่ 3)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 3 ระดับความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการอบรม

รายการ	ระดับความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านพืช	31.58	47.35	21.05	-	-	4.11	มาก
2. ด้านประมง	46.15	30.77	23.08	-	-	4.23	มากที่สุด
3. ด้านพัฒนาที่ดิน	20.00	80.00	-	-	-	4.20	มาก
4. ด้านบัญชี	33.33	55.56	11.11	-	-	4.22	มากที่สุด
5. ด้านสหกรณ์	9.09	81.82	9.09	-	-	4.00	มาก
6. ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	61.54	38.46	-	-	-	4.62	มากที่สุด
เฉลี่ย	33.62	55.66	10.72	-	-	4.23	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4 ผลลัพธ์ของโครงการ (Outcome)

3.4.1 การนำไปใช้ประโยชน์ เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนที่ได้รับการอบรม ร้อยละ 88.08 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ อาทิ การปลูกผักกางมุ้ง การปลูกผักปลอดสารพิษ การเพาะพันธุ์กล้าไม้ การตอนกิ่ง การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าว การรวมกลุ่ม การแปรรูปปลาโดยการทำปลาต้ม และปลาแดดเดียว การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และการทำบัญชีครัวเรือน และบัญชีต้นทุนอาชีพ และร้อยละ 11.92 ยังไม่ได้ นำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ เนื่องจาก เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนบางรายไม่มีพื้นที่ทำการเกษตร และไม่มีเวลา (ตารางที่ 4)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามร้อยละ 70.00

ตารางที่ 4 การนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์

รายการ	หน่วย: ร้อยละ	
	ใช้	ไม่ใช้
1. ด้านพืช	94.74	5.26
2. ด้านประมง	92.31	7.69
3. ด้านพัฒนาที่ดิน	100.00	-
4. ด้านบัญชี	77.78	22.22
5. ด้านสหกรณ์	63.64	36.36
6. ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	100.00	-
ภาพรวม	88.08	11.92

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.2 ด้านเศรษฐกิจ

1) การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตมาบริโภค เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ร้อยละ 68.18 สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตไปบริโภค อาทิ พืชผัก ปลา กบ ไข่ไก่ และผลไม้ เฉลี่ย 3,066 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และร้อยละ 31.82 ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง ยังคงซื้อสินค้ามาบริโภค เนื่องจาก ไม่มีพื้นที่เพียงพอในการทำการเกษตร และไม่มีเวลาเนื่องจากมีภารกิจทำงานประจำ (ภาพที่ 1)

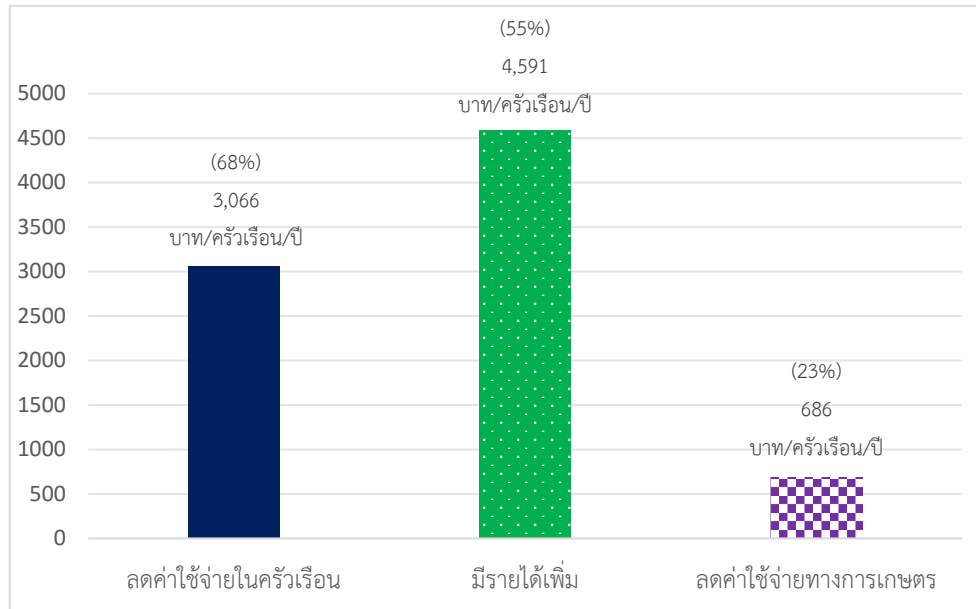
สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามร้อยละ 60.00

2) การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ทางการเกษตร เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ได้มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ร้อยละ 54.55 มีรายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 4,591 บาทต่อครัวเรือนต่อปี รายได้ที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่มาจากการแปรรูปผลผลิต และจากการทำการเกษตรในแปลง (ภาพที่ 1)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามร้อยละ 40.00

3) การลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ร้อยละ 22.73 สามารถลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตรเฉลี่ย 686.36 บาทต่อครัวเรือนต่อปี โดยการปรับลดการใช้ปุ๋ยเคมีลง และได้มีการนำวัสดุเหลือใช้มาทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ (ภาพที่ 1)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามร้อยละ 20.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 1 ด้านเศรษฐกิจ

3.4.3 ด้านสังคม

1) การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในพื้นที่โครงการ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนเรื่อง พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ร้อยละ 95.45 มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในพื้นที่โครงการ โดยร่วมกันลงแขกเกี่ยวข้าว ร่วมดูแลแปลง/จุดเรียนรู้ในพื้นที่โครงการ ร่วมปลูกพืชในแปลงเรียนรู้ และดูแลรักษาพื้นที่รอบศูนย์ ที่เหลือร้อยละ 4.55 ไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเนื่องจาก ติดภารกิจในวันดังกล่าว (ตารางที่ 5)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามร้อยละ 80.00

ตารางที่ 5 การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในพื้นที่โครงการ

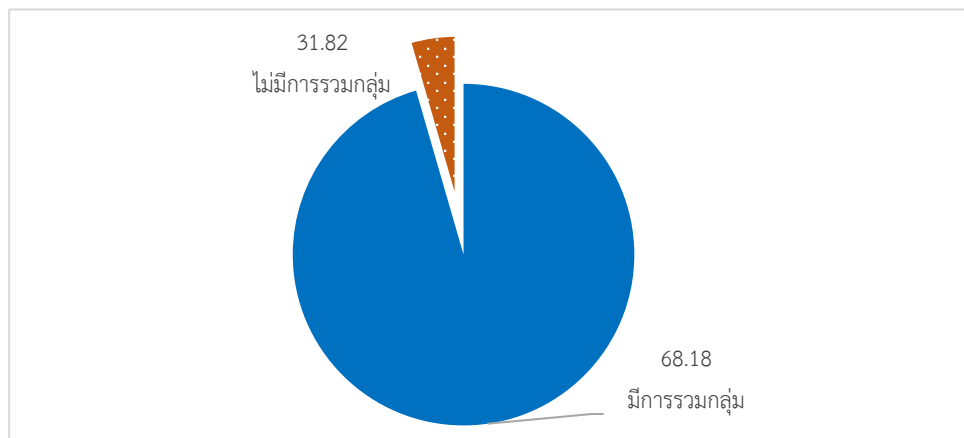
รายการ	ร้อยละ
1. มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	95.45
- ลงแขกเกี่ยวข้าว	52.38
- ร่วมปลูกพืชในแปลงเรียนรู้	33.33
- ดูแลแปลง/จุดเรียนรู้ในพื้นที่โครงการ	33.33
- ดูแลรักษาพื้นที่โดยรอบศูนย์และร้านค้าสหกรณ์	9.52
2. ไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.55
รวม	100.00

หมายเหตุ : มีส่วนร่วมมากกว่า 1 กิจกรรม

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การรวมกลุ่ม เจ้าหน้าที่สำรวจตระเวนชายแดนร้อยละ 68.18 มีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม โดยตั้งกลุ่มทั้งหมด 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปลูกผักปลอดสาร กลุ่มเพาะพันธุ์กล้าไม้ กลุ่มเพาะเลี้ยงสัตว์ปีก และกลุ่มอาชีพแม่บ้านตำรวจพลร่ม โดยสมาชิกแต่ละกลุ่มมีทั้งกำลังพลตำรวจตระเวนชายแดนและประชาชนรอบ ๆ พื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ที่เหลือร้อยละ 31.82 ยังไม่มีการรวมกลุ่ม เนื่องจากมีภาระงานประจำค่อนข้างมาก เลยทำให้ไม่มีเวลา (ภาพที่ 2)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามร้อยละ 50.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 2 การรวมกลุ่ม

3.4.4 ด้านสภาพแวดล้อม และทรัพยากรการเกษตร พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ร้อยละ 54.55 มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในแปลงเกษตร โดยร้อยละ 83.33 ดินชุ่มชื้นและร่วนซุยขึ้น ร้อยละ 66.67 สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น ร้อยละ 50.00 พันธุ์พืชหลากหลายมากขึ้น และร้อยละ 8.33 พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ส่วนที่เหลือร้อยละ 45.45 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม เนื่องจาก ไม่ได้ใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมีเป็นหลักเลยทำให้สภาพดินปกติ (ตารางที่ 6)

สรุปผล คุณภาพดินดีขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามร้อยละ 60.00

สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามร้อยละ 60.00

พันธุ์พืชหลากหลายขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามร้อยละ 50.00

พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามร้อยละ 20.00

ตารางที่ 6 การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร

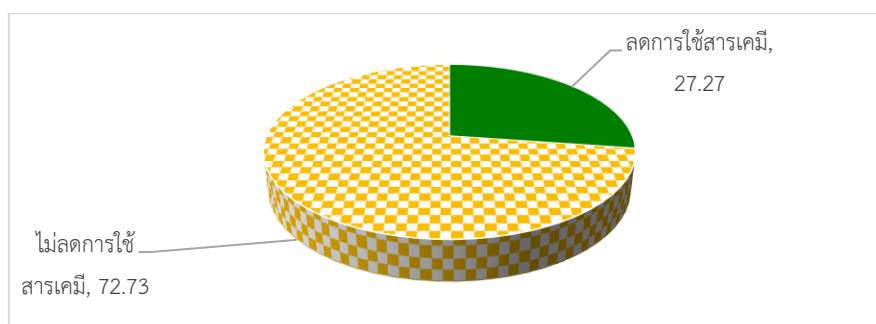
รายการ	ร้อยละ
1. เปลี่ยนแปลง	54.55
- ดินชุ่มชื้นและร่วนซุยขึ้น	83.33
- สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น	66.67
- พันธุ์พืชหลากหลายมากขึ้น	50.00
- พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น	8.33
2. ไม่เปลี่ยนแปลง	45.45
รวม	100.00

หมายเหตุ : เปลี่ยนแปลงได้มากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

การลดการใช้สารเคมี จากการสัมภาษณ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ที่มีพื้นที่ทำการเกษตร ได้ลดการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีลง ร้อยละ 27.27 โดยหันมาใช้ปุ๋ยคอก และสารชีวภัณฑ์แทนการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี ที่เหลือร้อยละ 72.73 ยังไม่ได้ลดการใช้สารเคมีลง เนื่องจากพื้นที่การเกษตรมีโรคและแมลงศัตรูพืชรบกวน ทำให้ไม่สามารถลดการใช้สารเคมีลงได้ (ภาพที่ 3)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามร้อยละ 50.00

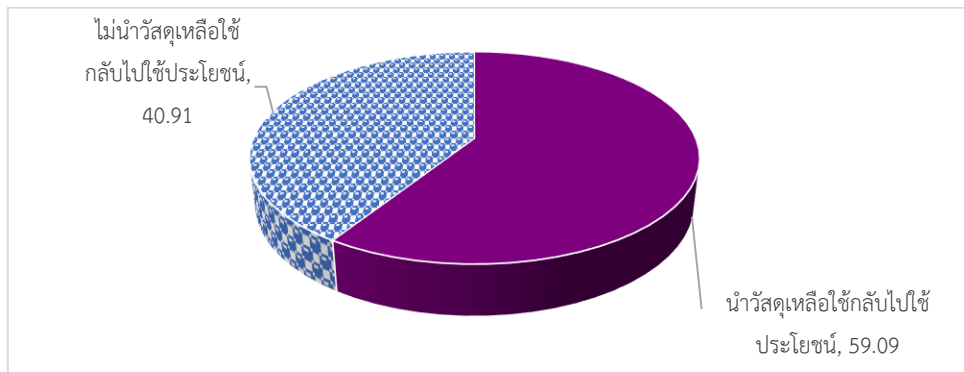

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 3 การลดการใช้สารเคมี

การนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์ พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ร้อยละ 59.09 นำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ประโยชน์ โดยการนำผลผลิตในแปลง อาทิ เศษผัก ผลไม้ และ ใบไม้มาหมักทำเป็นน้ำหมักชีวภาพ ส่วนที่เหลือร้อยละ 40.91 ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ เนื่องจาก ไม่มีเวลาและไม่มีอุปกรณ์ในการทำ (ภาพที่ 4)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามร้อยละ 50.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาพที่ 4 การนำวัสดุเหลือใช้มาใช้ประโยชน์

3.4.5 ด้านโภชนาการ พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนทุกรายมีอาหารเพียงพอในการบริโภค 3 มื้อหลัก โดยนำผลผลิตที่ได้มาบริโภคในครัวเรือน เช่น ผักสวนครัว ผลไม้ ข้าว ปลา กบ และ ไข่ไก่ ส่วนการมีอาหารบริโภคครบ 5 หมู่ เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน ร้อยละ 63.64 มีอาหารบริโภคครบ 5 หมู่จากการนำผลผลิตในครัวเรือนมาบริโภค เช่น โปรตีนจาก ไข่ ปลา คาร์โบไฮเดรตจาก ข้าว และวิตามินจากพืชผักและผลไม้ ไขมันจากเนื้อสัตว์ (ตารางที่ 7)

สรุปผล การบริโภคอาหาร 3 มื้อหลัก ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามร้อยละ 70.00

การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่ ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามร้อยละ 60.00

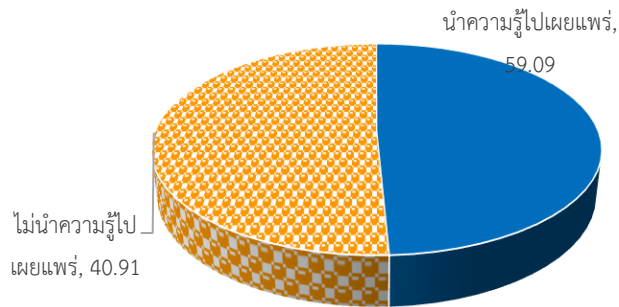
ตารางที่ 7 การบริโภคอาหารของครัวเรือน

รายการ	ร้อยละ
1. การบริโภคอาหาร 3 มื้อหลัก	
1.1 ครบ 3 มื้อ	100.00
1.2 ไม่ครบ 3 มื้อ	-
2. การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่	
2.1 ครบ 5 หมู่	63.64
2.2 ไม่ครบ 5 หมู่	36.36

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.6 ด้านความยั่งยืน พบว่า ร้อยละ 59.09 มีการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปเผยแพร่ อาทิ การปลูกผักปลอดสาร การเพาะพันธุ์กล้าไม้ การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ การทำบัญชีครัวเรือน และการแปรรูป เช่น กลัวยฉาบ ปลาต้ม ปลาแดดเดียว น้ำลูกหม่อน ชาข้าวน้ำผึ้งมะนาว และร้อยละ 40.91 ไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปเผยแพร่ เนื่องจากไม่มีเวลา และคิดว่าตนเองไม่มีความรู้เพียงพอที่จะแนะนำให้คนอื่นต่อ (ภาพที่ 5)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามร้อยละ 40.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 5 การนำความรู้ไปเผยแพร่

3.5 ความพึงพอใจ

3.5.1 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

ในภาพรวมของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากที่สุด ร้อยละ 66.67 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.67 (คะแนนเต็ม 5) และร้อยละ 33.33 พึงพอใจในระดับมาก

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามระดับมากขึ้นไป

3.5.2 เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนที่ได้รับการอบรม

ในภาพรวมพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนที่ได้รับการอบรมมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากที่สุด ร้อยละ 66.36 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.59 (คะแนนเต็ม 5) ร้อยละ 28.18 พึงพอใจระดับมาก ร้อยละ 3.64 พึงพอใจระดับปานกลาง และร้อยละ 1.82 พึงพอใจระดับน้อย เนื่องจากกำลังพลในการจัดสรรให้ดูแลแปลงเรียนรู้มีน้อยไม่เพียงพอ (ตารางที่ 8)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 8 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. หลักสูตรการอบรม	45.45	45.45	9.10	-	-	4.36	มากที่สุด
2. วิทยากร/การถ่ายทอดความรู้	72.73	22.73	4.54	-	-	4.68	มากที่สุด
3. สถานที่จัดอบรม	86.36	13.64	-	-	-	4.86	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่	68.18	27.27	4.55	-	-	4.64	มากที่สุด
5. การดำเนินงาน	59.09	31.82	-	9.09	-	4.41	มากที่สุด
เฉลี่ย	66.36	28.18	3.64	1.82	-	4.59	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.6 สรุปผลการติดตามโครงการ

จากผลการติดตามโครงการร่วมพัฒนาพื้นที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อดำเนินงาน "ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ตามแบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 9)

3.6.1 ปัจจัยนำเข้า จำนวนทั้งหมด 6 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.2 กิจกรรม จำนวนทั้งหมด 4 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.3 ผลผลิต จำนวนทั้งหมด 3 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.4 ผลลัพธ์ จำนวนทั้งหมด 15 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด 13

ตัวชี้วัด

3.6.5 ความพึงพอใจ จำนวน 2 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

สรุปผลการติดตาม โครงการร่วมพัฒนาพื้นที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อดำเนิน "ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ผ่านเกณฑ์การติดตาม 28 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 30 ตัวชี้วัด โครงการประสบความสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 93.34

ตารางที่ 9 สรุปผลการติดตามโครงการ

รายการ	จำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด	จำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	6	4
2. กิจกรรม (Activities)	4	4
3. ผลผลิต (Outputs)	3	3
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)	15	13
5. ความพึงพอใจ	2	2
ภาพรวม	30	28

ที่มา: จากการสำรวจ

4. ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1 การร่วมบูรณาการหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระดับพื้นที่ร่วมกับกำลังพลตำรวจตระเวนชายแดน ทำให้การดำเนินงานมีความเข้มแข็งขึ้น สามารถขยายผลไปยังข้าราชการตำรวจในพื้นที่ค่ายนเรศวรเพิ่มเติมได้

4.2 มีการจัดตั้งกลุ่มและให้ประชาชนรอบ ๆ พื้นที่โครงการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ทำให้มีรายได้เสริม อีกทั้งได้พัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และกำลังพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไป

4.3 การอบรมความรู้ กำลังพลตำรวจตระเวนชายแดนที่ได้รับสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปขยายผลในแปลงตนเอง แต่ยังคงขาดองค์ความรู้เรื่องการปรับปรุงดิน และการใช้สารชีวภัณฑ์ในการกำจัดแมลง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน และกรมวิชาการเกษตร ควรให้ความรู้ในเรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และการใช้สารชีวภัณฑ์ในการกำจัดแมลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมเรื่องการลดการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีในพื้นที่การเกษตร

โครงการศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี

สาระสำคัญของโครงการ

1. ประเภทโครงการ

การเกษตรด้านการพัฒนาผลไม้

2. พระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริว่าในอนาคต จะมีการขยายการทำสวนผลไม้เพิ่มขึ้นอีกจำนวนมาก ถึงแม้ว่าจังหวัดจันทบุรีจะมีปริมาณฝนมาก จำนวนวันที่ฝนตกกว่าครึ่งปีจนเกิดน้ำไหลหลากท่วมจังหวัดจันทบุรีเป็นประจำ แต่ฤดูแล้งจะขาดน้ำ พระองค์ทรงวางแนวทางการช่วยเหลือราษฎรโดยการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเป็นระยะๆ ในลำธาร ลำคลองตามร่องเนินในรูปร่างพวงง เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการเกษตรลดปริมาณน้ำในแม่น้ำจันทบุรี และป้องกันน้ำท่วม ในอนาคตพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชกระแสให้คณะทำงานโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ สำรวจพื้นที่ และพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์จัดซื้อที่ดินสวนผลไม้ซึ่งมีลำคลองพาดผ่านพื้นที่ในอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จำนวน 109 ไร่ เพื่อดำเนินการตามโครงการ

3. วัตถุประสงค์โครงการ

1. เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ และแหล่งศึกษา เพื่อถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรด้านไม้ผลในระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม
2. พัฒนาการผลิตไม้ผลชนิดต่าง ๆ ในรูปแบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ที่มีคุณภาพมาตรฐานที่ดีเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลผลิต เพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่
3. เพื่อพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์ฯ

4. การเชื่อมโยงข้อมูลกับ สำนักงาน กปร.

โครงการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของสำนักงาน กปร.

5. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

เป็นศูนย์ศึกษาด้านการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรในรูปแบบเกษตรอินทรีย์

ผลการดำเนินงานโครงการ ปี 2566

1. หน่วยงาน/กิจกรรมที่เข้าไปดำเนินการ

- 1) กวก. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก กำกับดูแลการบริหารงานภายในศูนย์ฯ และงานพัฒนาด้านวิชาการเกษตร ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีด้านการเกษตร ด้านพืช และจัดทำแปลงเรียนรู้ 53 ไร่
- 2) ปม. สาธิตการเลี้ยงปลาในกระชังจำนวน 3 กระชัง สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ 1,600 ตัว และสนับสนุนอาหารปลากินพืช 20 กระสอบ
- 3) ปศ. สาธิตการเลี้ยงสุกร 10 ตัว และสาธิตการเลี้ยงสัตว์ปีก 45 ตัว
- 4) พต. สาธิตการทำน้ำหมักชีวภาพ 200 ไร่ สาธิตการทำปุ๋ยหมัก พต. 60 ไร่ สาธิตการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด 60 ไร่ และสาธิตการใช้พืชปุ๋ยสด 60 ไร่
- 5) กสท. อบรมเกษตรกรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การผลิตและการใช้น้ำหมักคุณภาพสูง จัดทำแปลงเรียนรู้เกษตรกรรดินแบบ 5 ราย ชุดผลิตน้ำหมักคุณภาพสูง ชุดแคลเซียม - โบรอน 5 ชุด พัฒนา/ปรับปรุงแปลงเรียนรู้การเลี้ยงชันโรง และผึ้งโพรง 5 ไร่ และส่งเสริมการเลี้ยงชันโรงแก่เกษตรกร จำนวน 80 ไร่
- 6) กสส. แนะนำ ส่งเสริมการค้าเนกิจการสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง และดำเนินการตามแผนพัฒนาสหกรณ์ที่กำหนด 1 ครั้ง 25 ราย
- 7) ตส. อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 10 ราย
- 8) สป.กษ. จัดประชุมพิจารณากำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายและเกษตรกรเป้าหมายโครงการ และจัดประชุมพิจารณาแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม และงบประมาณ

2. แหล่งงบประมาณ

งบปกติ กษ. 1,525,520 บาท

3. ประชาชนได้รับประโยชน์

ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน 25,250 ไร่

5. ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล

1. เผยแพร่ความรู้ขยายผลต่อ 36.84 %
2. นำมาปฏิบัติต่อเนื่อง 15.31 %

6. ความพึงพอใจ

ระดับมากที่สุด 4.58/5

ผลการติดตามโครงการ ปี 2566

1. การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์

1. นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ 84.42 %
2. นำปัจจัยไปใช้ประโยชน์ 80 %

2. ด้านเศรษฐกิจ

3. ด้านสังคม

1. คุณภาพชีวิตดีขึ้น 86.84 %
2. มีการรวมกลุ่ม 44.74 %
3. มีส่วนร่วมกิจกรรมโครงการ 44.74 %

4. ด้านสภาพแวดล้อม / ทรัพยากรการเกษตร

1. ดินมีคุณภาพดีขึ้น 92.86 %
2. สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น 78.57 %
3. อากาศดีขึ้น 39.29 %
4. พันธุ์พืชมากขึ้น 21.43 %

7. ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

1. ดำเนินการจัดอบรมให้เกษตรกรในพื้นที่ค่อนข้างยาก ข้อเสนอแนะให้หน่วยงานร่วมบูรณาการให้มีการจัดอบรมร่วมกัน และเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสมไม่อยู่ในช่วงฤดูการดูแลและเก็บเกี่ยวผลผลิต
2. เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้อบรมเพิ่มเติมในหลักสูตรน้ำหมักเห็ดเรืองแสงสิรินธรคีมี จึงควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตดังกล่าวแก่เกษตรกรที่มีความสนใจ เพื่อให้เกษตรกรนำไปใช้ที่ได้รับสนับสนุนไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่
3. กรมวิชาการเกษตร ควรเข้าไปส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและปุ๋ยเคมี
4. เกษตรกรบางส่วนไม่มีความพร้อมในการประกอบกิจกรรมตามที่ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต จึงควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรที่มีความสนใจในการดำเนินกิจกรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง อีกทั้งควรคำนึงถึงความพร้อมของเกษตรกรและพื้นที่ทำการเกษตร

ประสบผลสำเร็จ

82 %

สรุปผลการติดตามโครงการศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี

1. สารสำคัญของโครงการ

1.1 ความเป็นมา/พระราชดำริ เนื่องด้วยสภาพพื้นที่จังหวัดจันทบุรีเป็นพื้นที่ลอนเนินและลาดเขามีร่องน้ำลำคลองสายเล็กสายน้อยที่มีความยาวไม่มาก มีความลาดชันสูง ในฤดูฝนน้ำมีปริมาณมากไหลแรง ในฤดูแล้งน้ำมีปริมาณน้อย ทำให้ตลิ่งสูงชัน และทุกสายไหลลงสู่แม่น้ำจันทบุรีประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร โดยเฉพาะการทำสวนผลไม้

ในปี พ.ศ. 2521 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำริสรุปความว่า “ในอนาคตจะมีการขยายการทำสวนผลไม้เพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก ถึงแม้จังหวัดจันทบุรีจะมีปริมาณฝนมาก จำนวนวันที่ฝนตกกว่าครึ่งปีจนเกิดน้ำไหลหลากท่วมจังหวัดจันทบุรีเป็นประจำ แต่ฤดูแล้งจะขาดน้ำ” จึงทรงให้วางแนวทางการช่วยเหลือราษฎรโดยการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเป็นระยะ ๆ ในลำธาร ลำคลองตามร่องเนินในรูปอ่างพวง เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการเกษตร และได้พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์จัดซื้อที่ดินสวนผลไม้ซึ่งมีลำคลองพาดผ่านพื้นที่ในอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรีจำนวน ๑๐๙ ไร่ โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็นสวนผลไม้เดิม จำนวน 60 ไร่ สระเก็บน้ำ จำนวน 12 ไร่ และพื้นที่ว่างเปล่า จำนวน 37 ไร่ เพื่อจัดทำแปลงไม้ผล สำหรับการศึกษา วิจัย และพัฒนาตามหลักการเกษตรในลักษณะ “ศูนย์พัฒนาไม้ผล”

ต่อมาในปี พ.ศ. 2524 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำริให้จัดตั้ง “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาไม้ผล ไร่เป็นตัวอย่างในการประกอบอาชีพ และสร้างแหล่งน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็นสวนผลไม้ เพื่อการศึกษาทดลองทางการเกษตร และใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรแก่ประชาชน” ซึ่งคณะทำงานโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกรมทหารราบที่ 21 รักษาพระองค์ฯ ได้ร่วมกันดำเนินงานสนองพระราชดำริตามโครงการ “ศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริจังหวัดจันทบุรี” และปี พ.ศ. 2558 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้กรมวิชาการเกษตร โดยสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6 จันทบุรีเป็นผู้จัดการศูนย์พัฒนาไม้ผลฯ

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบและแหล่งศึกษาและถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรด้านไม้ผลในระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ให้แก่เกษตรกรและประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ

1.2.2 พัฒนาการผลิตไม้ผลชนิดต่างๆ ในรูปแบบเกษตรดีที่เหมาะสมที่มีคุณภาพมาตรฐานที่ดีเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลผลิตเพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพและการมีงานทำให้กับประชาชนในพื้นที่ให้สามารถพึ่งตนเองได้ ด้วยการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร และขยายผลการดำเนินงานสู่ชุมชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่ออนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรดินและน้ำในพื้นที่ศูนย์ฯ และชุมชนหมู่บ้านรอบศูนย์ฯ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างภูมิคุ้มกันในอาชีพการเกษตรและรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่าง ๆ

1.2.3 เพื่อพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์ฯ มุ่งบูรณาการดำเนินงานโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

1.3 เป้าหมายของโครงการ

1.3.1 พื้นที่ศูนย์พัฒนาไม่ผลตามพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี ดำเนินการทั้งสิ้น 109.99 ไร่

1.3.2 พื้นที่หมู่บ้านรอบศูนย์ 8 หมู่บ้าน 25,250 ไร่

1.4 งบประมาณ จำนวน 1.5255 ล้านบาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566)

1.5 หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ หน่วยงานบูรณาการ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 9 หน่วยงาน ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร หน่วยงานนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 21 รักษาพระองค์ หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 14 ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 17 จันทบุรี สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดจันทบุรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตจันทบุรี มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ระเบียบวิธีการติดตาม

2.1 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

2.1.1 เพื่อติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงานโครงการ

2.1.2 เพื่อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค สำหรับปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ

2.2 ขอบเขตการติดตาม

2.2.1 ด้านพื้นที่ ศูนย์พัฒนาไม่ผลตามพระราชดำริ ตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี มีพื้นที่ดำเนินการทั้งสิ้น 109.99 ไร่ โดยมีหมู่บ้านรอบศูนย์ 8 หมู่บ้าน เนื้อที่รวมทั้งสิ้น 25,250 ไร่

2.2.2 ด้านประชากร ประกอบด้วย เกษตรกรในโครงการ ฯ ที่เข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี 2566 และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมส่งเสริมสหกรณ์

2.2.3 ด้านระยะเวลาข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลผลการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และข้อมูลผลผลิต ผลลัพธ์ ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปีเพาะปลูก 2566/67

2.3 วิธีการติดตาม

2.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) สํารวจด้วยตัวอย่าง ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ จากหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ตกเป็นตัวอย่างหน่วยงานละ 1 ราย จำนวน 8 หน่วยงาน รวม 8 ราย และเกษตรกรผู้เข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการฯ ปี 2566จากบัญชีรายชื่อเกษตรกรที่ใช้ประโยชน์ หรือเข้ารับบริการจากโครงการฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 70 ราย

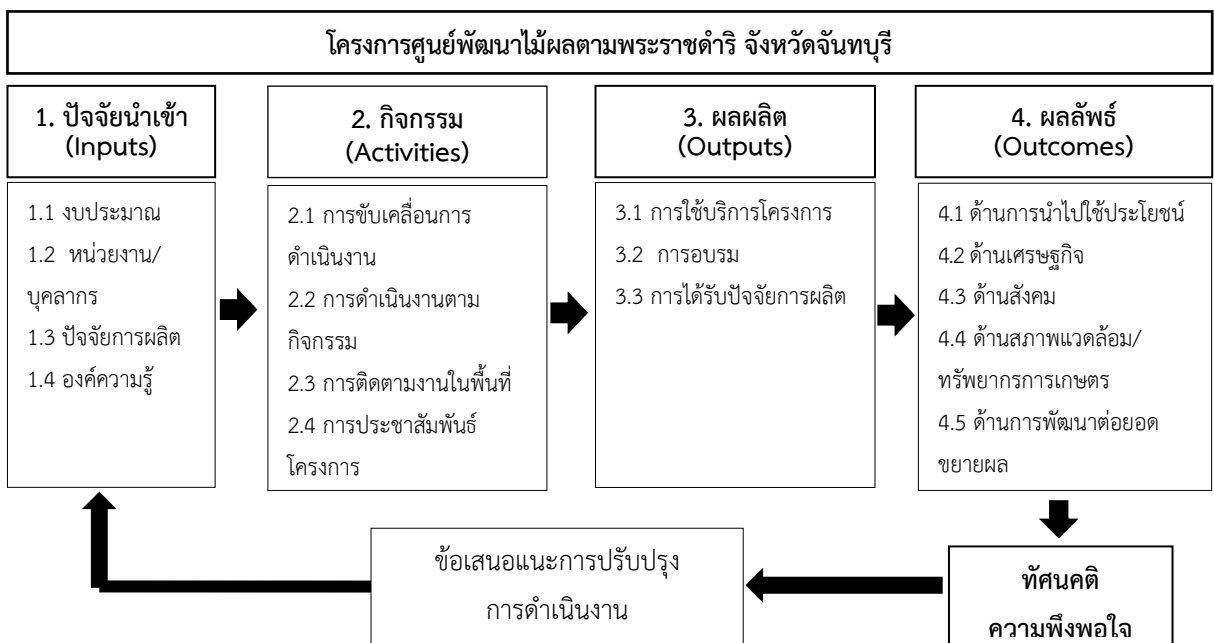
2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโครงการ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ของแต่ละหน่วยงาน และข้อมูลจากเอกสารรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) จากการนำข้อมูลที่เป็นตัวเลขมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายประกอบค่าตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งแสดงด้วยค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าผลรวม เพื่อนำเสนอรายงานเป็น คำอธิบายประกอบตารางข้อมูล

2) การวัดร้อยละความสำเร็จของโครงการ วัดรายตัวชี้วัดของโครงการ เทียบกับเกณฑ์การติดตาม ผ่านหรือไม่ผ่าน เกณฑ์การติดตามที่กำหนดไว้ และนับจำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเทียบกับจำนวนตัวชี้วัด ทั้งหมดคิดเป็นค่าร้อยละความสำเร็จของโครงการ

2.3.3 กรอบแนวคิดในการติดตาม ประยุกต์ใช้แบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) (ภาพที่ 1)

ที่มา : จากการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการติดตามโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

3. ผลการติดตาม

ผลการดำเนินงานโครงการศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี (ข้อมูลผลการดำเนินงาน ณ 30 กันยายน 2566) มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

3.1.1 งบประมาณ หน่วยงานร่วมบูรณาการโครงการเบิกจ่ายงบประมาณรวม จำนวน 1,525,520 บาท ครอบคลุมเป้าหมาย โดยกรมวิชาการเกษตร เบิกจ่าย 1,000,000 บาท สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เบิกจ่าย 30,000 บาท กรมประมง เบิกจ่าย 21,100 บาท กรมปศุสัตว์ เบิกจ่าย 34,320 บาท กรมพัฒนาที่ดิน เบิกจ่าย 217,000 บาท กรมส่งเสริมการเกษตร เบิกจ่าย 75,000 บาท กรมส่งเสริมสหกรณ์ เบิกจ่าย 6,800 บาท สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เบิกจ่าย 137,500 บาท และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ เบิกจ่าย 3,800 บาท

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 90.00

3.1.2 หน่วยงาน/บุคลากร หน่วยงานร่วมสนองพระราชดำริ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ ประกอบด้วย หน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ครอบคลุมเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม อย่างน้อย 3 หน่วยงาน

3.1.3 ปัจจัยการผลิต

1) ปริมาณปัจจัยการผลิต หน่วยงานสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ครอบคลุมเป้าหมาย โดยกรมประมงสนับสนุนพันธุ์ปลานิล จำนวน 1,600 ตัว สาธิตการเลี้ยงปลาในกระชัง กรมปศุสัตว์สาธิตการเลี้ยงสุกร 10 ตัว สาธิตการเลี้ยงสัตว์ปีก จำนวน 45 ตัว กรมพัฒนาที่ดิน สาธิตการทำการใช้น้ำหมักชีวภาพ 200 ไร่ การทำปุ๋ยหมัก พด. 60 ไร่ สาธิตการปรับปรุงดินกรดด้วยปูนโดโลไมท์ 60 ไร่ สาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสด 60 ไร่ กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ชุดผลิตน้ำหมักคุณภาพสูง และชุดแคลเซียม - โบรอน 2 ชุด สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ส่งเสริมการเลี้ยงชันโรงแก่เกษตรกร จำนวน 80 ไร่

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ครอบคลุมเป้าหมายของหน่วยงาน

2) ประเภทปัจจัยการผลิต ที่สนับสนุนเกษตรกรครอบคลุมเป้าหมาย ด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 3 ประเภทปัจจัยการผลิต

3.1.4 องค์ความรู้ ฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรจำนวน 12 หลักสูตร ได้แก่

- 1) หลักสูตรการใช้ถุ่ท้อผลไม้
- 2) หลักสูตรถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการ GAP ของทุเรียน
- 3) หลักสูตรสาธิตการทำและการใช้น้ำหมักชีวภาพ
- 4) หลักสูตรสาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสด

- 5) หลักสูตรส่งเสริมการเลี้ยงชันโรงแก่เกษตรกร
  - 6) หลักสูตรการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
  - 7) หลักสูตรแปลงเรียนรู้ผลิตไม้ผลคุณภาพ
  - 8) หลักสูตรจัดทำแปลงเรียนรู้สำหรับเกษตรกรต้นแบบ
  - 9) หลักสูตรการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ
  - 10) หลักสูตรด้านการสหกรณ์ หลักการอุดมการณ์วิธีการสหกรณ์ การนำรูปแบบของการบริหารจัดการสหกรณ์ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม
  - 11) หลักสูตรการผลิตและการใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศ
  - 12) หลักสูตรการใช้ชีวภัณฑ์น้ำหมักเห็ดเรืองแสงและไตรโคเดอร์มา
- สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 12 หลักสูตร

3.2 กิจกรรม (Activities)

3.2.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงาน มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมดำเนินโครงการจำนวน 9 หน่วยงาน ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยมีการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จำนวน 4 ครั้ง ในทุกไตรมาส ครบตามเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 4 ครั้ง

3.2.2 การดำเนินงานตามกิจกรรมของหน่วยงาน

- 1) กรมวิชาการเกษตร ถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรด้านพืช และจัดทำแปลงเรียนรู้ 53 ไร่ แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด
- 2) กรมประมง สาธิตการเลี้ยงปลาในกระชังจำนวน 3 กระชัง สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ 1,600 ตัว และสนับสนุนอาหารปลากินพืช 20 กระสอบ แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด
- 3) กรมปศุสัตว์ สาธิตการเลี้ยงสุกร 10 ตัว และกิจกรรมการสาธิตการเลี้ยงสัตว์ปีก 45 ตัว แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด
- 4) กรมพัฒนาที่ดิน การสาธิตการทำน้ำหมักชีวภาพ 200 ไร่ สาธิตการทำปุ๋ยหมักพด. 60 ไร่ สาธิตการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด 60 ไร่ และสาธิตการใช้พืชปุ๋ยสด 60 ไร่ แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด
- 5) กรมส่งเสริมการเกษตร อบรมการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง การผลิตและการใช้น้ำหมักคุณภาพสูงเพื่อลดต้นทุนการผลิต จัดทำแปลงเรียนรู้สำหรับเกษตรกรต้นแบบ 5 ราย วัสดุอุปกรณ์ ชุดผลิตน้ำหมักคุณภาพสูง ชุดแคลเซียม – โบรอน ในการจัดทำแปลงเรียนรู้ 5 ชุด พัฒนา/ปรับปรุงแปลงเรียนรู้การเลี้ยงชันโรงและผึ้งโพรง 5 ไร่ และส่งเสริมการเลี้ยงชันโรงแก่เกษตรกร จำนวน 80 ไร่ แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

6) กรมส่งเสริมสหกรณ์ แนะนำ ส่งเสริมการดำเนินกิจการสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง และดำเนินการตามแผนพัฒนาสหกรณ์ที่กำหนด 1 ครั้ง 25 ราย แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

7) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 10 ราย แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

8) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดประชุมพิจารณากำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายและเกษตรกรเป้าหมายโครงการ จัดประชุมพิจารณาแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม และงบประมาณ แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดไว้

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 90 ตามแผนที่กำหนด

3.2.3 การติดตามในพื้นที่ มีการติดตาม กำกับดูแลการปฏิบัติงาน และขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ และมีการบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวนครั้งในการติดตามของทุกหน่วยงานเฉลี่ย 1 ครั้ง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 ครั้ง

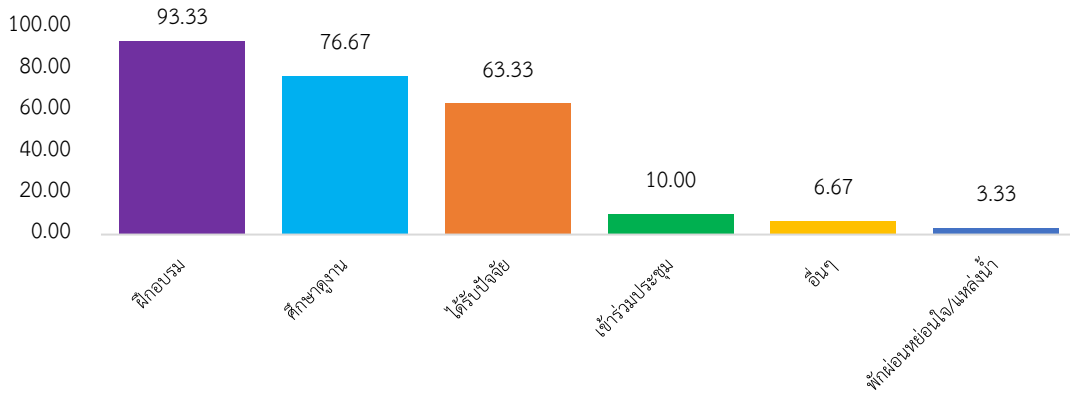
3.2.4 การประชาสัมพันธ์โครงการ ของหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ร่วมดำเนินการ การประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานอื่น ๆ

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 ครั้ง

3.3 ผลผลิตของโครงการ (Outputs)

3.3.1 การใช้บริการจากโครงการ เกษตรกรร้อยละ 78.95 เคยเข้ารับบริการจากโครงการ โดยเกษตรกรได้รับการฝึกอบรมพัฒนาเพิ่มเติมองค์ความรู้และการส่งเสริมอาชีพ ร้อยละ 93.33 รองลงมา ศึกษาดูงานที่จุดเรียนรู้/แปลงสาธิต ร้อยละ 76.67 ได้รับการแจกปัจจัยการผลิต ร้อยละ 63.33 เข้าร่วมประชุม ร้อยละ 10.00 อื่นๆ เช่น มาซื้อผลผลิตที่ทางโครงการ ฯ จำหน่าย ร้อยละ 6.67 และท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจและใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำโครงการเท่ากันที่ ร้อยละ 3.33 ตามลำดับ และอีกร้อยละ 21.05 ไม่เคยเข้ารับบริการจากโครงการ เนื่องจากติดภารกิจดูแลผลผลิตภายในแปลง และไม่รู้จักที่ตั้งของโครงการ ฯ (ภาพที่ 2)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

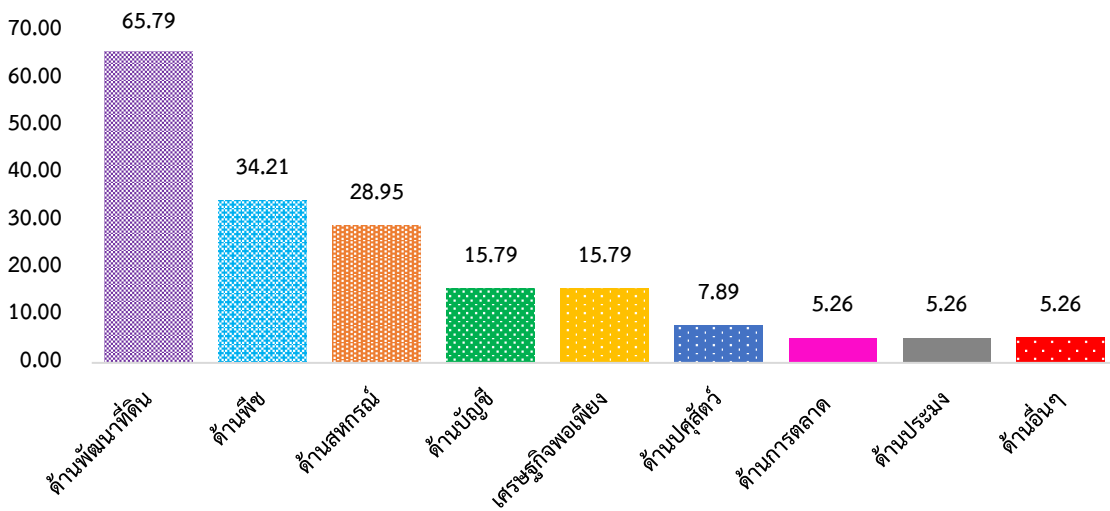

หมายเหตุ : ใช้บริการได้มากกว่า 1 ด้าน
ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 2 การใช้บริการในโครงการศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี

3.3.2 การอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ เกษตรกรทุกรายได้รับการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านพัฒนาที่ดิน เช่น การทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ ร้อยละ 65.79 รองลงมาด้านพืช เช่น การทำแปลงเรียนรู้ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรต้นแบบ ร้อยละ 34.21 ด้านสหกรณ์ ร้อยละ 28.95 ด้านบัญชีและด้านเศรษฐกิจพอเพียงเท่ากัน ร้อยละ 15.79 ด้านปศุสัตว์ ร้อยละ 7.89 ด้านการตลาด ด้านประมง และด้านอื่นๆ เช่น การใช้ไตรโคเดอร์มาควบคุมโรคในทุเรียน ร้อยละ 5.26 (ภาพที่ 3)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

หมายเหตุ : ได้รับมากกว่า 1 ด้าน
ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 3 การพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกร

3.3.3 ระดับความเข้าใจต่อความรู้ที่ได้รับจากโครงการ ภาพรวมเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจต่อหลักสูตรที่อบรมในระดับมาก ร้อยละ 53.29 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.19 (คะแนนเต็ม 5) รองลงมา ร้อยละ 33.61 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 11.28 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง และร้อยละ 1.82 มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย ในด้านบัญชีสาเหตุจากเกษตรกรไม่มีเวลา และบางรายเป็นผู้สูงอายุ รวมถึงอ่านหนังสือไม่ออก (ตารางที่ 1)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 1 ระดับความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรต่อการพัฒนาองค์ความรู้ ปี 2566

รายการ	ระดับความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านพืช	33.33	41.67	25.00	-	-	4.08	มาก
2. ด้านปศุสัตว์	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
3. ด้านประมง	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	59.09	36.36	4.55	-	-	4.55	มากที่สุด
5. ด้านบัญชี	40.00	-	40.00	20.00	-	3.60	มาก
6. ด้านสหกรณ์	27.27	18.18	54.55	-	-	3.73	มาก
7. ด้านปฏิรูปที่ดิน	50.00	50.00	-	-	-	4.50	มากที่สุด
8. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	60.00	40.00	-	-	-	4.60	มากที่สุด
9. ด้านการตลาด	66.67	33.33	-	-	-	4.67	มากที่สุด
10. ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
11. อื่นๆ	33.33	66.67	-	-	-	4.33	มาก
เฉลี่ย	33.61	53.29	11.28	1.82	-	4.19	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.4 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกร ร้อยละ 13.16 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต โดยร้อยละ 44.74 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านพัฒนาที่ดิน อาทิ น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์ แคลเซียมโบรอน รองลงมา ร้อยละ 13.16 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านบัญชี ได้แก่ สมุดบัญชี ร้อยละ 10.53 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านอื่น ๆ อาทิ ไตรโคเดอร์มา น้ำหมักเห็ดเรืองแสงสิรินรัศมี ร้อยละ 5.26 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านพืช อาทิ เมล็ดพันธุ์พืชต่าง ๆ ร้อยละ 2.63 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านปศุสัตว์และด้านประมง เป็นต้น (ตารางที่ 2)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20

ตารางที่ 2 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตของเกษตรกร ปี 2566

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ด้านพืช	ด้านปศุสัตว์	ด้านประมง	ด้านพัฒนาที่ดิน	บัญชี	อื่น ๆ
ได้รับ	5.26	2.63	2.63	44.74	13.16	10.53
ไม่ได้รับ	94.74	97.37	97.37	55.26	86.84	89.47

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.5 ระดับความพึงพอใจต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 59.26 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.48 (คะแนนเต็ม 5) รองลงมา มีความพึงพอใจระดับมาก ร้อยละ 29.46 มีความพึงพอใจระดับปานกลาง ร้อยละ 11.28 (ตารางที่ 3)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ปี 2566

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านพืช	50.00	-	50.00	-	-	4.00	มาก
2. ด้านปศุสัตว์	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
3. ด้านประมง	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	70.59	11.76	17.65	-	-	4.53	มากที่สุด
5. ด้านบัญชี	60.00	40.00	-	-	-	4.60	มากที่สุด
6. ด้านอื่นๆ	75.00	25.00	-	-	-	4.75	มากที่สุด
ภาพรวม	59.26	29.46	11.28	-	-	4.48	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4 ผลลัพธ์ของโครงการ (Outcomes)

3.4.1 การนำไปใช้ประโยชน์

1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรร้อยละ 84.42 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ด้านพืช เช่น การปลูกพืชไม้ผล การถนอมอาหารและแปรรูปผลผลิต ด้านปศุสัตว์ เช่น การเลี้ยงผึ้งชันโรง ด้านประมง เช่น การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และร้อยละ 15.58 ไม่ได้ นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์ ในด้านการทำบัญชีครัวเรือน เนื่องจากเกษตรกรบางรายไม่มีเวลาดำเนินการ (ตารางที่ 4)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

ตารางที่ 4 การนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ปี 2566

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	พืช	ปศุสัตว์	ประมง	พัฒนาที่ดิน	บัญชี	สหกรณ์	ปฏิรูปที่ดิน	เศรษฐกิจพอเพียง	การตลาด	พัฒนาแหล่งน้ำ	อื่น ๆ	ภาพรวม
1. ใช้	75.00	100.00	100.00	86.36	40.00	27.27	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	84.42
2. ไม่ได้ใช้	25.00	-	-	13.64	60.00	72.73	-	-	-	-	-	15.58

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรที่ได้รับแจกปัจจัยการผลิตนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 80.00 ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 20.00 ไม่ได้นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิตไม่มีเวลาดำเนินการต่อยอด อาทิ ด้านปศุสัตว์ จึงนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับให้ญาติหรือเพื่อนบ้านแทน (ตารางที่ 5)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

ตารางที่ 5 การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ปี 2566

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ด้านพืช	ด้านปศุสัตว์	ด้านประมง	ด้านพัฒนาที่ดิน	ด้านบัญชี	อื่น ๆ	ภาพรวม
1. ใช้	100.00	-	100.00	100.00	80.00	100.00	80.00
2. ไม่ได้ใช้	-	100.00	-	-	20.00	-	20.00

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.2 ด้านเศรษฐกิจ

1) การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 50.00 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ ทำให้เกษตรกรมีรายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 197,052.63 บาทต่อครัวเรือนต่อปี จากการจำหน่ายผลผลิตไม้ผล เช่น ทุเรียน มังคุด ลองกอง และการแปรรูปผลผลิต ส่วนที่เหลือร้อยละ 50.00 รายได้ยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากผลผลิตยังไม่ได้จำหน่ายมากนักอยู่ระหว่างการเพาะปลูก ดูแลรักษา (ภาพที่ 4)

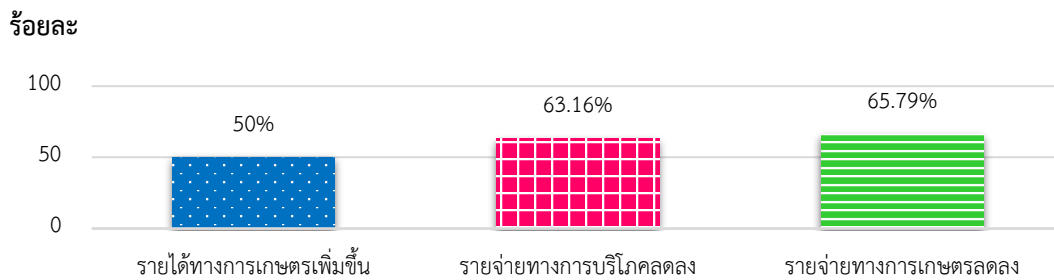
สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50.00

2) การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตมาบริโภค พบว่า เกษตรกรร้อยละ 63.16 สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำองค์ความรู้ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ทำให้สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 6,894.44 บาทต่อครัวเรือนต่อปี โดยเป็นการนำผลผลิตที่ปลูกเองในแปลง อาทิ ทุเรียน มังคุด พืชผักสวนครัว และพืชผักตามฤดูกาลมาบริโภค อีกร้อยละ 36.84 ยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลดรายจ่ายในการบริโภค (ภาพที่ 4)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50.00

3) การลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 65.79 สามารถลดค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรจากการนำองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ทำให้เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร เฉลี่ย 27,268.75 บาทต่อครัวเรือนต่อปี โดยส่วนใหญ่มาจากการนำวัสดุเหลือใช้มาทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ การผลิตอาหารสัตว์ และการลดใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ปุ๋ยเคมี ในส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 34.21 ยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากเกษตรกรเน้นการเพิ่มผลผลิต และเกษตรกรบางส่วนยังคงใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีในการดูแลรักษา (ภาพที่ 4)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50.00

ที่มา : จากการสำรวจ

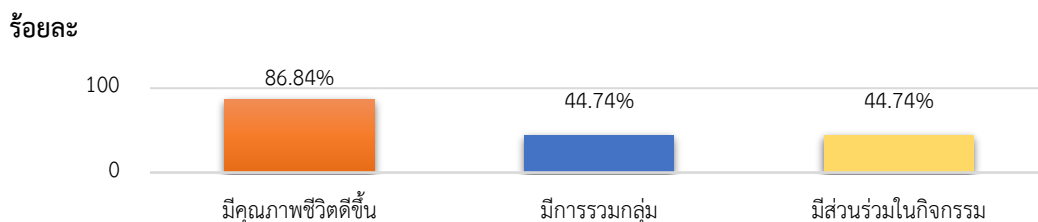
ภาพที่ 4 ประโยชน์ที่ได้รับด้านเศรษฐกิจ

3.4.3 ด้านสังคม เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ร้อยละ 86.84 มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สืบเนื่องจากการมีรายได้เพิ่มขึ้น ลดรายจ่ายในครัวเรือน ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น นอกจากนี้ เกษตรกรร้อยละ 44.74 มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรม เช่น กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมังคุด กลุ่มเกษตรกรทำปุ๋ยหมักเติมอากาศ และเกษตรกรร้อยละ 44.74 มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในพื้นที่โครงการ/ชุมชน เช่น ปลูกพืชในแปลงเรียนรู้ ร่วมกันดูแลรักษาพัฒนาแปลงเรียนรู้ (ภาพที่ 5)

สรุปผล คุณภาพชีวิตดีขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การรวมกลุ่ม ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 40.00

การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 40.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 5 ประโยชน์ที่ได้รับด้านสังคม

3.4.4 ด้านสภาพแวดล้อม/ทรัพยากรการเกษตร

1) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเกษตรกรทางด้านการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช/ปุ๋ยเคมี พบว่า เกษตรกรร้อยละ 92.11 มีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในแปลงเกษตรของเกษตรกร โดยร้อยละ 28.57 ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชลดลง หรือลดลงเฉลี่ย 16.5 ลิตร/ไร่ ร้อยละ 65.71 ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเท่าเดิม และบางส่วนร้อยละ 5.72 มีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีวัชพืชในแปลงจำนวนมากยากต่อการตัดทำลาย และเกษตรกรร้อยละ 7.89 ไม่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช นอกจากนี้ยังเกษตรกร ร้อยละ 94.74 มีการใช้ปุ๋ยเคมีในแปลงเกษตรของเกษตรกร โดยร้อยละ 41.67 ใช้ปุ๋ยเคมีลดลง หรือลดลงเฉลี่ย 11 กระสอบ/ไร่ ร้อยละ 55.56 ใช้ปุ๋ยเคมีเท่าเดิม ร้อยละ 2.77 ใช้ปุ๋ยเคมีเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น และร้อยละ 5.26 ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี (ตารางที่ 6)

สรุปผล การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชลดลง ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 50.00

การใช้ปุ๋ยเคมีลดลง ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 50.00

ตารางที่ 6 การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช/ปุ๋ยเคมี

รายการ	ร้อยละ
1. การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช	
1.1 ใช้	92.11
- ลดลง	28.57
- เท่าเดิม	65.71
- เพิ่มขึ้น	5.72
1.2 ไม่ใช้	7.89
2. การใช้ปุ๋ยเคมี	
2.1 ใช้	94.74
- ลดลง	41.67
- เท่าเดิม	55.56
- เพิ่มขึ้น	2.77
2.2 ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี	5.26

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การใช้อินทรีย์วัตถุในการปรับปรุงบำรุงดิน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 84.21 มีการใช้อินทรีย์วัตถุในการปรับปรุงบำรุงดิน โดยร้อยละ 46.88 ใช้มูลสัตว์ ร้อยละ 78.13 ใช้ปุ๋ยหมัก/น้ำหมัก ร้อยละ 68.75 ใช้สารอินทรีย์ชีวภาพ และร้อยละ 15.79 ไม่มีการใช้อินทรีย์วัตถุในการปรับปรุงบำรุงดิน เนื่องจากเกษตรกรบางรายใช้ปุ๋ยเคมีเป็นหลักและขาดวัสดุในการทำปุ๋ยหมัก/น้ำหมัก เช่น มูลสัตว์ กากน้ำตาล ถังที่ใช้ในการหมัก (ตารางที่ 7)

สรุปผล การใช้การใช้อินทรีย์วัตถุ ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 7 การใช้อินทรีย์วัตถุในการปรับปรุงบำรุงดิน

รายการ	ร้อยละ
1. ไม่ใช้อินทรีย์วัตถุ	15.79
2. ใช้อินทรีย์วัตถุ	84.21
2.1 มูลสัตว์	46.88
2.2 ปุ๋ยหมัก/น้ำหมัก	78.13
2.3 สารอินทรีย์ชีวภาพ	68.75

หมายเหตุ : ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา : จากการสำรวจ

3) การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 72.48 มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในแปลงเกษตร โดยร้อยละ 92.86 ดินชุ่มชื้นและมีคุณภาพดีขึ้น ร้อยละ 78.57 ในแปลงทำการเกษตรมีสิ่งมีชีวิตในดินมีปริมาณเพิ่มขึ้น เนื่องจาก เกษตรกรใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืชมากขึ้น ร้อยละ 39.29 สภาพอากาศภายในแปลงดีขึ้น (อากาศในแปลงไม่มีกลิ่นสารเคมี สารพิษ) ร้อยละ 21.43 มีความหลากหลายของพันธุ์พืชมากขึ้น ตามลำดับ และส่วนที่เหลือร้อยละ 27.52 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเกษตรกรส่วนนี้ทำการเกษตรแบบเดิม (ทั่วไป) คือ ยังใช้ปุ๋ยเคมีเป็นหลัก และใช้ปุ๋ยหมัก/น้ำหมักในปริมาณน้อย (ตารางที่ 8)

สรุปผล คุณภาพดินดีขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 75.00

สภาพอากาศภายในแปลงดีขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม

ร้อยละ 30.00

พันธุ์พืชเพิ่มขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 30.00

ตารางที่ 8 การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. เปลี่ยนแปลง	72.48
1.1 ดินชุ่มชื้น/มีคุณภาพดีขึ้น	92.86
1.2 สิ่งมีชีวิตในดินมีปริมาณเพิ่มขึ้น	78.57
1.3 สภาพอากาศภายในแปลงดีขึ้น	39.29
1.4 มีความหลากหลายของพันธุ์พืชมากขึ้น	21.43
2. ไม่เปลี่ยนแปลง	27.52

หมายเหตุ : เปลี่ยนแปลงได้มากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.5 ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล

1) การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 15.31 นำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง โดยร้อยละ 55.26 นำความรู้ทางวิชาการด้านพัฒนาที่ดินมาปฏิบัติต่อเนื่อง เช่น หลักสูตรการทำปุ๋ยหมัก หลักสูตรการทำน้ำหมักชีวภาพ ร้อยละ 28.95 นำความรู้ทางวิชาการด้านพืชปฏิบัติต่อเนื่อง เช่น หลักสูตรการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช การจัดทำแปลงเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรด้านพืชและขยายผลเทคโนโลยีในพื้นที่เกษตรกร การจัดทำแปลงเรียนรู้สำหรับเกษตรกรต้นแบบ ร้อยละ 18.42 นำความรู้ทางวิชาการด้านบัญชีและสหกรณ์ปฏิบัติต่อเนื่อง และเกษตรกรร้อยละ 84.69 ไม่ได้ นำความรู้/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการมาปฏิบัติต่อเนื่อง เนื่องจากปัจจัยการผลิตที่ได้รับใช้หมดไปโดยไม่มีการต่อยอด และเกษตรกรบางส่วนไม่มีเวลา เนื่องจากต้องดูแลผลผลิตภายในแปลง (ตารางที่ 9)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 50.00

ตารางที่ 9 การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง

หน่วย: ร้อยละ

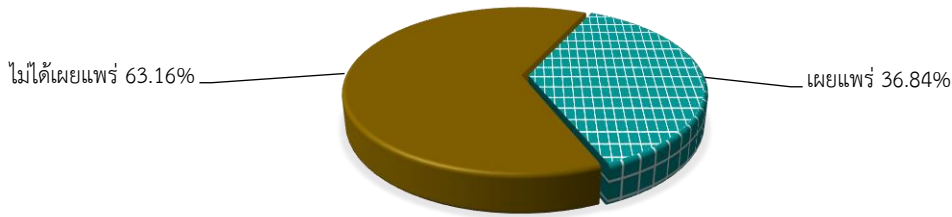
รายการ	ปฏิบัติต่อ	ไม่ปฏิบัติต่อ
1. ด้านพืช	28.95	71.05
2. ด้านปศุสัตว์	5.26	94.74
3. ด้านประมง	2.63	97.37
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	55.26	44.74
5. ด้านบัญชี	18.42	81.58
6. ด้านสหกรณ์	18.42	81.58
7. ด้านปฏิรูปที่ดิน	7.89	92.11
8. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	13.16	86.84
9. ด้านการตลาด	7.89	92.11
10. ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ	2.63	97.37
11. ด้านอื่นๆ	7.89	92.11
ภาพรวม	15.31	84.69

หมายเหตุ : ปฏิบัติได้มากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การถ่ายทอดองค์ความรู้ พบว่า ร้อยละ 36.84 นำความรู้ไปเผยแพร่ต่อบุคคลอื่น เช่น ความรู้ด้านการปลูกไม้ผล การผลิตสารอินทรีย์ชีวภาพ ซึ่งในส่วนของเกษตรกรที่ได้รับการเผยแพร่ 13 ราย มีเกษตรกรที่ได้รับการเผยแพร่นำไปปฏิบัติตามแล้ว 12 ราย ที่เหลือร้อยละ 63.16 ไม่ได้ นำองค์ความรู้ไปเผยแพร่ขยายต่อบุคคลอื่น เนื่องจากไม่มีเวลา มีภาระงานในแปลงเกษตรของตนเองค่อนข้างมาก และเกษตรกรบางรายมีอายุมาก (ภาพที่ 6)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 6 การเผยแพร่องค์ความรู้

3.5 ความพึงพอใจ

3.5.1 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการทุกรายมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 (คะแนนเต็ม 5)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

3.5.2 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากที่สุด ร้อยละ 67.89 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.58 (คะแนนเต็ม 5) ร้อยละ 22.11 พึงพอใจระดับมาก และร้อยละ 10.00 พึงพอใจระดับปานกลาง (ตารางที่ 10)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 10 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ

หน่วย : ร้อยละ

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. หลักสูตรการอบรม	52.63	26.32	21.05	-	-	4.32	มาก
2. วิทยากร/การถ่ายทอดความรู้	68.43	23.68	7.89	-	-	4.61	มากที่สุด
3. สถานที่จัดอบรม	76.32	15.79	7.89	-	-	4.68	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่	73.68	21.05	5.27	-	-	4.61	มากที่สุด
5. การดำเนินงาน	68.43	23.68	7.89	-	-	4.58	มากที่สุด
เฉลี่ย	67.89	22.11	10.00	-	-	4.58	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.6 สรุปผลการติดตามโครงการ

จากผลการติดตามโครงการศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี ตามแบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 11)

3.6.1 ปัจจัยนำเข้า จำนวนทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.2 กิจกรรม จำนวนทั้งหมด 4 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.3 ผลผลิต จำนวนทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตาม 4 ตัวชี้วัด

3.6.4 ผลลัพธ์ จำนวนทั้งหมด 17 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตามจำนวน 12 ตัวชี้วัด

3.6.5 ความพึงพอใจ จำนวน 2 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

สรุปผลการติดตาม ศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี ผ่านตัวชี้วัด 27 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 33 ตัวชี้วัด โครงการประสบความสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 81.82

ตารางที่ 11 สรุปผลการติดตาม

หน่วย: ตัวชี้วัด

รายการ	จำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด	จำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	5	5
2. กิจกรรม (Activities)	4	4
3. ผลผลิต (Outputs)	5	4
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)	17	12
5. ความพึงพอใจ	2	2
ภาพรวม	33	27

ที่มา : จากการสำรวจ

4. ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1 หน่วยงานในพื้นที่เข้าไปดำเนินการจัดอบรมให้เกษตรกรในพื้นที่ค่อนข้างยาก เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ติดภารกิจดูแลผลผลิตภายในแปลงเกษตร เสนอแนะให้หน่วยงานร่วมบูรณาการให้มีการจัดอบรมร่วมกัน และเลือกช่วงเวลา que เกษตรกรไม่อยู่ในช่วงฤดูการดูแลและเก็บเกี่ยวผลผลิต

4.2 เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการให้อบรมเพิ่มเติมในหลักสูตรน้ำหมักเห็ดเรืองแสงสิรินรัศมี เพื่อรักษาและควบคุมโรครากเน่าโคนเน่าในทุเรียน เนื่องจากได้ผลดีกว่าการใช้สารชีวภัณฑ์ไตรโคเดอร์มา กรมส่งเสริมการเกษตรจึงควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตดังกล่าวแก่เกษตรกรที่มีความสนใจ เพื่อให้เกษตรกรนำปัจจัยที่ได้รับสนับสนุนไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

4.3 กรมวิชาการเกษตร ควรเข้าไปส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและปุ๋ยเคมี โดยการเข้าไปอบรมและสนับสนุนอินทรีย์วัตถุให้แก่เกษตรกรเพิ่มเติม เช่น ปุ๋ยหมักเติมอากาศเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน

4.4 เกษตรกรบางส่วนไม่มีความพร้อมในการประกอบกิจกรรมตามที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ทำให้ปัจจัยการผลิตที่ได้รับถูกใช้หมดไปโดยไม่มี การต่อยอดปฏิบัติต่อเนื่อง จึงควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรที่มีความสนใจในการดำเนินกิจกรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย หรือกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการเข้าร่วมกิจกรรมให้ชัดเจน อีกทั้งควรคำนึงถึงความพร้อมของเกษตรกรและพื้นที่ทำการเกษตร และมีการติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรนำปัจจัยที่ได้รับสนับสนุนไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่และต่อยอดขยายผลในกิจกรรมอื่น ๆ ได้

โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ลุ่มน้ำปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

สาระสำคัญของโครงการ

- ประเภทโครงการ** พัฒนาด้านเกษตร แหล่งน้ำ ส่งเสริมอาชีพ และการเกษตร
- พระราชดำริ** สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง วันที่ 3-5 มีนาคม 2549 "มีพระราชเสาวนีย์เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานหลายประการ ได้แก่ ด้านการเกษตร หัตถกรรม การพัฒนาแหล่งน้ำ พัฒนาสังคม ชุมชน และการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และมีพระประสงค์ที่จะให้พสกนิกรที่อาศัยบนพื้นที่สูง ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ น้ำและดิน และสามารถดำรงชีวิตและมีวิถีชีวิตที่อยู่กับป่าได้อย่าง
- วัตถุประสงค์โครงการ**
  - เพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์สภาพป่าต้นน้ำ ลำธาร ให้สามารถเกิดประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน
  - เพื่อพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชากรให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างพอเพียงและ มีความสมดุลกับสิ่งแวดล้อม
  - เพื่อสนับสนุนให้ชุมชนมีเครือข่ายการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสมภายใต้การสนับสนุน ของรัฐและองค์กรในท้องถิ่น
  - เพื่อกระจายการพัฒนาให้ครอบคลุมกลุ่มบ้านเป้าหมายและยกระดับการพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่าง
- การเชื่อมโยงข้อมูลกับ สำนักงาน กปร.**
โครงการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของสำนักงาน กปร.
- สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ**
ฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าต้นน้ำลำธารให้สามารถเกิดประโยชน์ ประชาชนสามารถดำรงชีพอยู่กับป่าได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

ผลการดำเนินงานโครงการ ปี 2566

- หน่วยงาน/กิจกรรมที่เข้าไปดำเนินการ**
  - สปกช.** ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง ปรับปรุงบำรุงดิน บัญชีครัวเรือน ป้องกันไฟป่าและการสร้างจิตสำนึกการรักษาดิน จำนวน 30 ราย
  - กสท.** ถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีทางการเกษตรด้านพืช และการแปรรูป จำนวน 75 ราย
  - กวก.** ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรด้านพืช จำนวน 14 ราย
  - ปม.** ปลอ่ยพันธุ์สัตว์น้ำ จำนวน 40,000 ตัว กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาอาชีพ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดจำนวน 20 ราย
  - พต.** จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ทำการเกษตร และการปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืช จำนวน 4 ราย
  - ตส.** ถ่ายทอดองค์ความรู้ กำกับและนำด้านการจัดทำบัญชีรับ-จ่าย ในครัวเรือนและบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ จำนวน 13 ราย
  - กสส.** ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านหลักการ อุดมการณ์ และวิธีการของสหกรณ์ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์/สินค้าเกษตรพื้นถิ่น จำนวน 41 ราย
  - พม.** ผูกอบรมและส่งเสริมอาชีพการทำไม้กวาดดอกหญ้าและไม้กวาดทางมะพร้าว จำนวน 55 ราย

2. แหล่งงบประมาณ

งบประมาณ 1,285,302.50 บาท

3. ประชาชนได้รับประโยชน์

เป้าหมายโครงการ
14 หมู่บ้าน 3 ตำบล
รวมจำนวน 15,219 ราย

1. การนำความรู้ไปจัดกิจกรรมผลิตใช้ประโยชน์

นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ 86.78 %

ไม่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ 13.22 %

นำไปจัดใช้ประโยชน์ 93.10 %

3. ด้านเศรษฐกิจ

- รายได้ทางการเกษตร เพิ่มขึ้น 4,337.63 บ./คร./ปี
- รายจ่ายการบริโภคลดลง 4,165.31 บ./คร./ปี
- รายจ่ายทางการเกษตรลดลง 2,456.43 บ./คร./ปี

6. ด้านโภชนาการ/สุขภาพ

- มีอาหารบริโภค 3 มื้อหลัก 97.50 %
- บริโภคอาหารครบ 5 หมู่ 80.00 %

9. ข้อค้นพบ

- ลดรายจ่ายในครัวเรือนได้มากกว่าการเพิ่มรายได้
- มีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน บางกลุ่มยังไม่เข้มแข็ง
- มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- การประชาสัมพันธ์ไม่ถึง

ผลการติดตามโครงการ ปี 2566

4. ด้านสังคม

- คุณภาพชีวิตดีขึ้น 82.50 %
- มีการรวมกลุ่ม 71.25 %
- มีส่วนร่วมกิจกรรมโครงการ 80.00 %
- มีการช่วยเหลือเกื้อกูล สามัคคี 86.25 %

7. ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล

- เผยแพร่ความรู้ขยายผลต่อ 41.25 %
- นำมาปฏิบัติต่อเนื่อง 81.63 %

2. ด้านประสิทธิภาพการผลิต (สินค้าข้าว)

ผลผลิต ก่อนโครงการ 562.36 กก./ไร่
หลังโครงการ 564.14 กก./ไร่
เพิ่มขึ้น 1.79 กก./ไร่ คิดเป็น 0.32 %

5. ด้านสภาพแวดล้อม/ทรัพยากรการเกษตร

- ดินมีคุณภาพดีขึ้น 62.96 %
- พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น 25.93 %
- พันธุ์พืชมากขึ้น 14.81 %
- สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น 3.70 %

8. ความพึงพอใจ

ระดับมากที่สุด 4.70/5.00

10. ข้อเสนอแนะ

- ส่งเสริมการอบรมองค์ความรู้ที่สามารถต่อยอดไปสู่การเพิ่มรายได้
- ส่งเสริมการจัดตั้งแปลงต้นแบบ /แปลงขยายผล
- ส่งเสริม/สนับสนุนพันธุ์สัตว์ที่เกษตรกรในพื้นที่สนใจ
- ส่งเสริมให้มีการดำเนินกิจกรรมการรวมกลุ่มเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง
- ควรบูรณาการการวางแผนการส่งเสริม/ฝึกอบรม ระหว่างหน่วยงาน

สรุปผลการติดตามโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน กลุ่มน้ำปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. สารสำคัญของโครงการ

1.1 พระราชดำริ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง วันที่ 3 – 5 มีนาคม 2549 “มีพระราชเสาวนีย์กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เฝ้ารับเสด็จ ทรงห่วงใยสภาพป่าต้นน้ำลำธาร โดยมีพระราชประสงค์ที่จะให้พสกนิกรที่อยู่อาศัยบนพื้นที่สูงได้ตระหนักถึงความสำคัญของต้นไม้ น้ำ และดิน ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และให้พสกนิกรเหล่านั้นสามารถดำรงชีพอยู่กับป่าได้อย่างเหมาะสม และยั่งยืน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงจัดทำโครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์สภาพป่าต้นน้ำลำธาร ให้สามารถเกิดประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน
- 2) เพื่อพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชากรให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างพอเพียง และมี ความสมดุลกับสิ่งแวดล้อม
- 3) เพื่อสนับสนุนให้ชุมชนมีเครือข่ายการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสมภายใต้การสนับสนุน ของรัฐและองค์กรในท้องถิ่น
- 4) เพื่อกระจายการพัฒนาให้ครอบคลุมกลุ่มบ้านเป้าหมายและยกระดับการพัฒนาหมู่บ้าน ให้มี ความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง

1.3 เป้าหมายของโครงการ พื้นที่ดำเนินการโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน พื้นที่กลุ่มน้ำปาย มีพื้นที่ดำเนินการ 14 กลุ่มบ้าน 4 ตำบล 2 อำเภอ

1.4 งบประมาณ จำนวน 1.29 ล้านบาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566) ซึ่งเป็นงบประมาณในการ ส่งเสริมและฝึกอบรม จำนวน 1.24 ล้านบาท

1.5 หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ หน่วยงานบูรณาการ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 12 หน่วยงาน และหน่วยงานนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 26 หน่วยงาน

2. ระเบียบวิธีการติดตาม

2.1 วัตถุประสงค์ของการติดตาม เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการดำเนินงาน โครงการ

2.2 ขอบเขตการติดตาม

- 1) ด้านพื้นที่ ในพื้นที่กลุ่มน้ำปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีพื้นที่ดำเนินการ 14 กลุ่มบ้าน 4 ตำบล 2 อำเภอ
- 2) ด้านประชากร ประกอบด้วย เกษตรกรผู้เข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ ฯ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 3) ด้านระยะเวลาข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลผลการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และข้อมูลผลผลิต ผลลัพธ์ ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปีเพาะปลูก 2566/67

2.3 วิธีการติดตาม

1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) สํารวจด้วยตัวอย่าง ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่ผู้รับผิดชอบโครงการ จากหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ตกเป็นตัวอย่างหน่วยงานละ 1 ราย 9 หน่วยงาน และเกษตรกรผู้เข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการฯ ปี 2566 จากบัญชีรายชื่อเกษตรกรที่ใช้ประโยชน์ หรือเข้ารับบริการจากโครงการฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 80 ราย

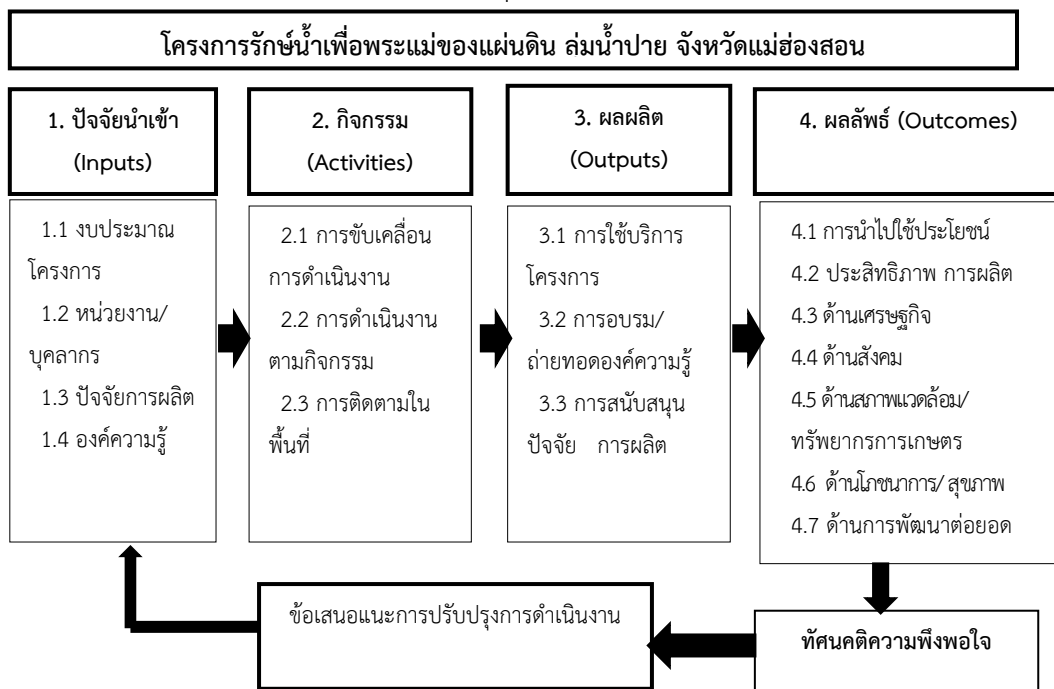
1.2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโครงการ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ของแต่ละหน่วยงาน และข้อมูลจากเอกสารรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) จากการนำข้อมูลที่เป็นตัวเลขมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายประกอบค่าตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งแสดงด้วยค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าผลรวม เพื่อนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบายประกอบตารางข้อมูล

2.2) การวัดร้อยละความสำเร็จของโครงการ วัดรายตัวชี้วัดของโครงการ เทียบกับเกณฑ์การติดตาม ผ่านหรือไม่ผ่าน เกณฑ์การติดตามที่กำหนดไว้ และนับจำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเทียบกับจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมดคิดเป็นค่าร้อยละความสำเร็จของโครงการ

3) กรอบแนวคิดในการติดตาม ประยุกต์ใช้แบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) (ภาพที่ 1)

ที่มา : จากการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการติดตามโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

3. ผลการติดตาม

ผลการดำเนินงานโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน พื้นที่ลุ่มน้ำปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ข้อมูลผลการดำเนินงาน ณ 30 กันยายน 2566) มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

3.1.1 งบประมาณ

1) การเบิกจ่ายงบประมาณ หน่วยงานร่วมบูรณาการโครงการเบิกจ่ายงบประมาณรวม 1,285,302.50 บาท ครบตามเป้าหมาย โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน เบิกจ่าย 44,280 บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน เบิกจ่าย 19,000 บาท ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแม่ฮ่องสอน เบิกจ่าย 55,000 บาท ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดแม่ฮ่องสอน เบิกจ่าย 56,267.50 บาท สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน เบิกจ่าย 1,045,000 บาท สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์แม่ฮ่องสอน เบิกจ่าย 4,560 บาท สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน เบิกจ่าย 13,600 บาท ศูนย์พัฒนาราชภูรบนพื้นที่สูงจังหวัดแม่ฮ่องสอน เบิกจ่าย 47,595.00 บาท

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 100.00

3.1.2 หน่วยงาน/บุคลากร

คณะกรรมการ/คณะทำงานโครงการ มีคณะกรรมการโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน พื้นที่ลุ่มน้ำปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ 1 คณะ ประกอบด้วย หน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้ง มีคณะทำงาน 1 คณะ ครบตามเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 คณะกรรมการ / 1 คณะทำงาน

3.1.3 ปัจจัยการผลิต

1) ปริมาณปัจจัยการผลิต หน่วยงานสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ กรมประมง สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ จำนวน 6,000 ตัว กรมพัฒนาที่ดิน จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำครอบคลุมพื้นที่ 150 ไร่ ครบตามเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ครบตามเป้าหมายของหน่วยงาน

2) ประเภทปัจจัยการผลิต ที่สนับสนุนเกษตรกรเพียงด้านพืช และประมง

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด เนื่องจากปศุสัตว์ไม่มีการดำเนินการในพื้นที่โครงการ (ลุ่มน้ำปาย)

3.1.4 องค์ความรู้ ฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร 10 หลักสูตร ได้แก่

1) หลักสูตรฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพการทำไม้กวาดดอกหญ้าและไม้กวาดทางมะพร้าว

2) หลักสูตรการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

3) หลักสูตรส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

4) หลักสูตรถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรด้านพืช การผลิตพืชผักปลอดภัย

- 5) หลักสูตรการจัดทำแปลงต้นแบบในพื้นที่เกษตรกร (แปลงขยายผล) การลดใช้สารเคมี การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน
- 6) หลักสูตรการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ
- 7) หลักสูตรการสร้างจิตสำนึกการรักสถาบัน/ฝึกกำลังประชาชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและเพิ่มทักษะด้านการเกษตรแบบบูรณาการ
- 8) หลักสูตรการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการรวมกลุ่มตามหลักสหกรณ์
- 9) หลักสูตรถ่ายทอดการผลิตพืชสมุนไพร
- 10) หลักสูตรแปรรูปพืชสมุนไพร
สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 10 หลักสูตร

3.2 กิจกรรม (Activities)

3.2.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงาน มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมดำเนินโครงการ 11 หน่วยงาน ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีการจัดประชุมในพื้นที่ 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 ครั้ง

3.2.2 การดำเนินงานตามกิจกรรมของหน่วยงาน

1) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านพืชปศุสัตว์ ประมง การปรับปรุงบำรุงดิน การจัดทำบัญชีครัวเรือน รวมทั้งการป้องกันไฟป่าและการสร้างจิตสำนึกการรักสถาบัน 30 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน กิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีทางการเกษตร ด้านพืช และการแปรรูป 75 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

3) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแม่ฮ่องสอน กิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรด้านพืช 14 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

4) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดแม่ฮ่องสอน ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ 40,000 ตัว ส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด 20 ราย โดยสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ อาหารปลาพลาสติกครอบบ่อ และจัดทำแปลงเรียนรู้และสาธิตด้านการประมง ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

5) สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ทำการเกษตร และการปรับปรุงบำรุงดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืช 4 ราย ครอบคลุมพื้นที่ 150 ไร่ ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

6) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์แม่ฮ่องสอน ถ่ายทอดองค์ความรู้ กำกับแนะนำด้านการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนและบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ 13 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

7) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านหลักการ อุดมการณ์ และวิธีการของสหกรณ์ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์/สินค้าเกษตรพื้นถิ่น 41 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

8) ศูนย์พัฒนาราชภูรบนพื้นที่สูงจังหวัดแม่ฮ่องสอน ฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพการทำไม้กวาดดอกหญ้าและไม้กวาดทางมะพร้าว 55 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 90 ตามแผนที่กำหนด

3.2.3 การติดตามในพื้นที่ คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ ติดตาม กำกับดูแลการปฏิบัติงาน และขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ และมีการบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวนครั้งในการติดตาม 1 ครั้ง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 ครั้ง

3.3 ผลผลิตของโครงการ (Outputs)

3.3.1 การอบรมถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรได้รับการอบรมความรู้ 251 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ประกอบด้วย การส่งเสริมอาชีพการทำไม้กวาดดอกหญ้าและไม้กวาดทางมะพร้าว 55 ราย ด้านการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 4 ราย การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 20 ราย ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรด้านพืช การผลิตพืชผักปลอดภัย 50 ราย การจัดทำแปลงต้นแบบในพื้นที่เกษตรกร (แปลงขยายผล) 50 ราย การจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ 12 ราย การสร้างจิตสำนึกการรักสถาบัน/ฝึกกำลังประชาชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและเพิ่มทักษะด้านการเกษตรแบบบูรณาการ 30 ราย การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการรวมกลุ่มตามหลักสหกรณ์ 41 ราย ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ 50 ราย และถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปทางการเกษตร 25 ราย (ตารางที่ 1)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 233 ราย

ตารางที่ 1 การได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ปี 2566

รายการ	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
1. การส่งเสริมอาชีพการทำไม้กวาดดอกหญ้าและไม้กวาดทางมะพร้าว	38	55
2. การพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	4	4
3. การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	20	20
4. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรด้านพืช การผลิตพืชผักปลอดภัย	4	4
5. การจัดทำแปลงต้นแบบในพื้นที่เกษตรกร (แปลงขยายผล)	10	10
6. การจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ	12	12
7. การสร้างจิตสำนึกการรักสถาบัน/ฝึกกำลังประชาชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และเพิ่มทักษะด้านการเกษตรแบบบูรณาการ	30	30
8. การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการรวมกลุ่มตามหลักสหกรณ์	40	41
9. การถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่	50	50
10. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปทางการเกษตร	25	25
รวม	233	251

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.2 ระดับความเข้าใจต่อความรู้ที่ได้รับจากโครงการ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจต่อหลักสูตรที่อบรมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 72.11 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.66 (คะแนนเต็ม 5) โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 61.46 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุดในด้านการประมง ร้อยละ 22.45 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ร้อยละ 4.76 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง และร้อยละ 0.68 มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย ในด้านการบัญชีสาเหตุจากเกษตรกรยังไม่เข้าใจวิธีการบันทึกบัญชี (ตารางที่ 2)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 2 ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรต่อการพัฒนาองค์ความรู้ ปี 2566

รายการ	ระดับความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านพืช	69.05	28.57	2.38	-	-	4.67	มากที่สุด
2. ด้านปศุสัตว์	63.64	18.18	18.18	-	-	4.45	มากที่สุด
3. ด้านประมง	84.62	15.38	-	-	-	4.85	มากที่สุด
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	72.22	22.22	5.56	-	-	4.67	มากที่สุด
5. ด้านบัญชี	61.54	23.08	7.69	7.69	-	4.38	มากที่สุด
6. ด้านสหกรณ์	33.33	58.34	8.33	-	-	4.25	มากที่สุด
7. ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	80.00	20.00	-	-	-	4.80	มากที่สุด
8. ด้านการส่งเสริมอาชีพ	92.86	3.57	3.57	-	-	4.89	มากที่สุด
เฉลี่ย	72.11	22.45	4.76	0.68	-	4.66	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.3 การใช้บริการของเกษตรกรจากโครงการ เกษตรกรได้รับการบริการจากโครงการจากหน่วยงานต่าง ๆ ในปี 2566 จำนวน 251 ราย เกินกว่าเป้าหมายที่กำหนด โดยเกษตรกรเข้ารับการส่งเสริมและฝึกอบรม (ตารางที่ 3)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม จำนวน 233 รายต่อปี

ตารางที่ 3 การใช้บริการของเกษตรกรจากโครงการ ปี 2566

รายการ	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
- ฝึกอบรมพัฒนาเพิ่มเติมองค์ความรู้และการส่งเสริมอาชีพ	233	251
รวม	233	251

ที่มา : รายการผลการดำเนินงานของโครงการฯ

3.3.4 การได้รับปัจจัยการผลิต จำนวนเกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิต 97 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย โดยได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านพืช อาทิ พันธุ์ไม้ผล สารชีวภัณฑ์ และແຫນແຕງ ด้านประมง อาทิ พันธุ์ปลาดุก อาหารปลา พลาสติกรองบ่อ ด้านพัฒนาที่ดิน อาทิ ปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ และโดโลไมท์ ด้านบัญชี ได้แก่ สมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน ด้านสหกรณ์ ได้แก่ ด้ายสำหรับทอผ้า และด้านการส่งเสริมอาชีพ ได้แก่ ไม้กวาดดอกหญ้าและไม้กวาดทางมะพร้าว (ตารางที่ 4)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม จำนวน 97 ราย

ตารางที่ 4 การได้รับปัจจัยการผลิต ปี 2566

รายการ	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
1. พืช	19	19
2. ประมง	20	20
3. พัฒนาที่ดิน	20	20
4. บัญชี	13	13
5. สหกรณ์	8	8
6. ส่งเสริมอาชีพ	17	17
รวม	97	97

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.5 ระดับความพึงพอใจต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุดร้อยละ 66.67 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.61 (คะแนนเต็ม 5) รองลงมาร้อยละ 27.59 มีความพึงพอใจระดับปานกลาง และร้อยละ 4.60 มีความพึงพอใจระดับมาก (ตารางที่ 5)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 5 ระดับความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ปี 2566

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านพืช	47.37	47.37	5.26	-	-	4.42	มากที่สุด
2. ด้านประมง	66.67	33.33	-	-	-	4.67	มากที่สุด
3. ด้านพัฒนาที่ดิน	85.19	11.11	3.70	-	-	4.81	มากที่สุด
4. ด้านบัญชี	33.33	44.45	22.22	-	-	4.11	มาก
5. ด้านสหกรณ์	37.50	50.00	12.50	-	-	4.25	มากที่สุด
6. ด้านการส่งเสริมอาชีพ	88.89	11.11	-	-	-	4.89	มากที่สุด
ภาพรวม	66.67	27.59	5.75	-	-	4.61	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4 ผลลัพธ์ของโครงการ (Outcomes)

3.4.1 การนำไปใช้ประโยชน์

1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 78.40 โดยนำไปใช้ประโยชน์ ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ในชีวิตรประจำวันทุกราย ด้านพืช ได้แก่ การผลิตพืชผักปลอดภัย การใช้ชีวภัณฑ์ (ไส้เดือนฝอย แหนแดง) การใช้เชื้อแบคทีเรีย BT ผลิตไม้ผล พืชสมุนไพรและการแปรรูปร้อยละ 95.24 ด้านการส่งเสริมอาชีพ ได้แก่ การทำไม้กวาดดอกหญ้า/ไม้กวาดก้านมะพร้าว ร้อยละ 94.12 ด้านพัฒนาที่ดิน ได้แก่ การปรับพื้นที่และปรับสภาพดิน ร้อยละ 63.64 ด้านสหกรณ์ ได้แก่ ส่งเสริมการรวมกลุ่มสหกรณ์ทอผ้า กลุ่มผลิตและแปรรูปโกโก้ ร้อยละ 66.67 ด้านประมง ได้แก่ การเลี้ยงปลาตักในบ่อพลาสติก ร้อยละ 61.54 ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ การผลิตอาหารและการเลี้ยง ไก่ สุกร ร้อยละ 50.00 ด้านบัญชี ได้แก่ การจดบันทึกบัญชีรายรับ - จ่าย ในครัวเรือน ร้อยละ 50.00 ส่วนร้อยละ 21.60 ที่ไม่ได้ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากไม่มีเงินทุน/วัตถุดิบ ไม่มีเวลา และสูงอายุ (ตารางที่ 6)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

ตารางที่ 6 การนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ปี 2566

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	พืช	ปศุสัตว์	ประมง	พัฒนาที่ดิน	บัญชี	สหกรณ์	เศรษฐกิจพอเพียง	ส่งเสริมอาชีพ	ภาพรวม
ใช้	95.24	50.00	61.54	63.64	50.00	66.67	100.00	94.12	78.40
ไม่ได้ใช้	4.76	50.00	38.46	36.36	50.00	33.33	-	5.88	21.60

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรที่นำปัจจัยการผลิตที่ได้รับสนับสนุนไปใช้ประโยชน์ร้อยละ 93.10 และไม่นำไปใช้ประโยชน์ร้อยละ 6.90 เนื่องจากรายได้ครัวเรือนน้อย ขาดแรงจูงใจ ในการจัดบันทึกบัญชีรับ - จ่ายครัวเรือน (ตารางที่ 7)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

ตารางที่ 7 การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ปี 2566

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	พืช	ประมง	พัฒนาที่ดิน	บัญชี	สหกรณ์	ส่งเสริมอาชีพ	ภาพรวม
ใช้	100.00	100.00	96.30	44.44	100.00	100.00	93.10
ไม่ได้ใช้	-	-	3.70	55.56	-	-	6.90

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.2 ด้านประสิทธิภาพการผลิต (พืชรายได้หลัก สินค้าข้าว) ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีผลผลิตข้าวเฉลี่ย 562.36 กิโลกรัมต่อไร่ หลังเข้าร่วมโครงการมีผลผลิตเฉลี่ย 564.14 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้น 1.79 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.32 จากการเกษตรกรส่วนใหญ่ยังปลูกแบบเดิม มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์น้อย ไม่ต่อเนื่อง

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

3.4.3 ด้านเศรษฐกิจ

1) การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตมาบริโภค

1.1) เกษตรกรร้อยละ 61.25 รายจ่ายในครัวเรือนลดลงจากการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค ปรับเปลี่ยนมาบริโภคสินค้าเกษตรที่ผลิตได้ในครัวเรือน อาทิ ข้าว พืชผักสวนครัว สมุนไพร ไข่ ปลา จากการได้รับองค์ความรู้และปัจจัยการผลิตที่หน่วยงานภาครัฐเข้ามาส่งเสริม และร้อยละ 38.75 ยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลดรายจ่ายในการบริโภค

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

2.2) รายจ่ายในครัวเรือน จากการนำองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 4,010.00 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 40.57 ส่วนใหญ่มาจากด้านประมง จากการบริโภคปลาตุ๋นที่ได้รับแจก เฉลี่ย 2,000.00 บาทต่อ

ครัวเรือนต่อปี รองลงมา ด้านพืช เฉลี่ย 1,450.00 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เป็นการนำผลผลิตที่ปลูกเองในแปลงมาบริโภค อาทิ พืชผักสวนครัว สมุนไพร และพืชผักตามฤดูกาล และด้านปศุสัตว์ จากการบริโภคไก่ ไช้ไก่ ที่เลี้ยงเฉลี่ย 650.00 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 8)

นอกจากนี้ เกษตรกรยังสามารถลดรายจ่ายอื่น ๆ จากการประกอบอาชีพเสริม โดยเกษตรกรมีการนำผลที่ได้จากการอบรมมาใช้จึงเกิดการลดรายได้ ได้แก่ การทอผ้าใช้เอง การทำไม้กวาด และการทำยาหม่อง ยาเหลือง และยากันยุง ส่งผลให้รายจ่ายลดลง 155.31 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 53.96 (ปี 2565 มีรายจ่ายอื่น ๆ 287.81 บาท ปี 2566 รายมีรายจ่าย 132.50 บาทต่อครัวเรือนต่อปี)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5.00

ตารางที่ 8 การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตในครัวเรือนมาบริโภค ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. ด้านพืช	6,316.67	4,866.67	-1,450.00	- 22.96
2. ด้านประมง	2,916.67	916.67	-2,000.00	- 68.57
3. ด้านปศุสัตว์	650.00	90.00	-560.00	- 86.15
รวม	9,883.33	5,873.33	-4,010.00	- 40.57

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ทางการเกษตร

2.1) เกษตรกรมีรายได้ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น พบว่า ร้อยละ 18.75 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิต โดยเป็นรายได้จากการทำการเกษตรแบบเกษตรผสมผสาน มีการใช้สารชีวภัณฑ์ การใช้ปุ๋ยหมัก การทำเกษตรปลอดภัย การเลี้ยงปลานิล เลี้ยงปลานิล และการทำอาชีพเสริม ได้แก่ การทอผ้า รวมถึงในปี 2566 ราคาข้าวปรับสูงขึ้นส่งผลให้ได้รับรายได้เพิ่มขึ้น และร้อยละ 88.75 รายได้ยังไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องจาก ผลผลิตส่วนใหญ่เน้นบริโภคในครัวเรือน รวมถึงผลผลิตที่ได้ไม่แตกต่างจากปีที่ผ่านมา

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

2.2) รายได้ทางการเกษตร จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ เกษตรกรมีรายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 3,669.67 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.19 (ปี 2565 รายได้ 44,814.29 บาท ปี 2566 รายได้ 48,483.81 บาทต่อครัวเรือนต่อปี) สำหรับรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรมากที่สุด เฉลี่ย 2,982.86 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.27 รองลงมาด้าน และด้านประมง 686.67 บาทต่อครัวเรือนต่อปี โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 686.67 เนื่องจากที่ผ่านมาเกษตรกรไม่เคยมีรายได้จากการประมง (ตารางที่ 9)

นอกจากรายได้ดังกล่าวเกษตรกรยังมีรายได้อื่น ๆ จากการประกอบอาชีพเสริม โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ไปส่งเสริมการทอผ้า ส่งผลให้มีรายได้จากการทอผ้าเพิ่มขึ้น 1,337.50 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 411.54 (ปี 2565 รายได้ 325.00 บาท ปี 2566 รายได้ 1,662.50 บาท ต่อครัวเรือนต่อปี)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.19

ตารางที่ 9 การเพิ่มขึ้นของรายได้จากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการประกอบอาชีพการเกษตร ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. ด้านพืช	44,814.29	47,797.14	2,982.86	7.27
2. ด้านประมง	-	686.67	686.67	686.67
รวม	44,814.29	48,483.81	3,669.53	8.19

ที่มา : จากการสำรวจ

3) การลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร

3.1) เกษตรกรลดรายจ่ายทางการเกษตร พบว่า ร้อยละ 23.75 มีรายจ่ายทางการเกษตรลดลงจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในการลดการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ รวมทั้งการใช้สารชีวภัณฑ์ และร้อยละ 76.25 ยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากเกษตรกรมีการใช้น้อยอยู่แล้ว และเกษตรกรบางรายยังใช้ในปริมาณเดิมเพื่อเพิ่มผลผลิตตามความต้องการของตลาด

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

3.2) รายจ่ายทางการเกษตรลดลงจากการนำองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตรเฉลี่ย 2,372.14 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 19.69 โดยส่วนใหญ่มาจากการลดการใช้สารเคมี ทำให้เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรได้ เฉลี่ย 900.00 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ลดการใช้ปุ๋ยเคมี ลดค่าพันธุ์ ลดค่าสารกำจัดศัตรูพืช และนำวัสดุเหลือใช้มาทำปุ๋ยและการผลิตอาหารสัตว์ ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรได้เฉลี่ย 807.14 215.00 215.00 และ 200.00 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ตามลำดับ (ตารางที่ 10)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5

ตารางที่ 10 การลดค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. ลดการใช้ปุ๋ยเคมี	3,535.71	2,728.57	-807.14	-22.83
2. นำวัสดุเหลือใช้มาทำปุ๋ยหมัก	1,450.00	1,250.00	-200.00	-13.79
3. ลดค่าสารกำจัดศัตรูพืช	560.00	345.00	-215.00	-38.39
4. ลดค่าพันธุ์	1,000.00	750.00	-250.00	-25.00
5. ลดการใช้สารเคมี	5,500.00	4,600.00	-900.00	-16.36
รวม	12,045.71	9,673.57	-2,372.14	-19.69

ที่มา : จากการสำรวจ

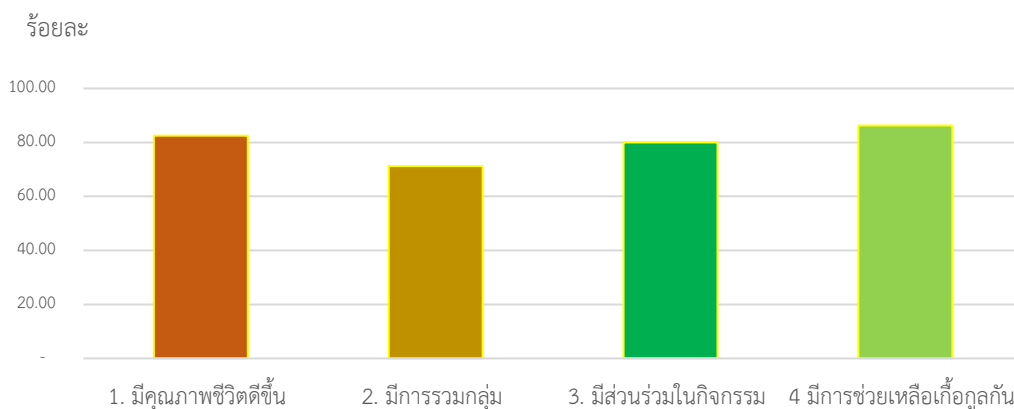
3.4.4 ด้านสังคม เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ร้อยละ 82.5 มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สืบเนื่องจากสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน มีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีรายได้เสริม รวมถึงการมีสุขภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นอกจากนี้เกษตรกรร้อยละ 71.25 มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรม เช่น กลุ่มเกษตรกรทอผ้า กลุ่มเกษตรกรผู้แปรรูปสมุนไพร กลุ่มเกษตรกรจักสาน และร้อยละ 80.00 มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในพื้นที่โครงการ/ชุมชน เช่น ร่วมกันปลูกป่า ฝักระวังไฟฟ้าและการทำแนวกันไฟ และการร่วมกันดำนาลูกข้าวในพื้นที่โครงการ นอกจากนี้ยังมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีความสามัคคี ร้อยละ 86.25 เช่น การแบ่งปันผลผลิตการเกษตรให้กัน การเอื้ออาหารซึ่งกันและกัน และการร่วมกันสอดส่องดูแลรักษาชุมชนในด้านต่าง ๆ (ภาพที่ 2)

สรุปผล คุณภาพชีวิตดีขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การรวมกลุ่ม ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ในชุมชน ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 2 ประโยชน์ที่ได้รับด้านสังคม

3.4.5 ด้านสภาพแวดล้อม/ทรัพยากรการเกษตร พบว่า ร้อยละ 81.48 มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในแปลงเกษตร โดยร้อยละ 62.96 เห็นว่าดินชุ่มชื้นและมีคุณภาพดีขึ้น เกษตรกรใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืชมากขึ้น รองลงมา พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ร้อยละ 25.93 พันธุ์พืชมากขึ้นร้อยละ 14.81 และมีสิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.70 ส่วนร้อยละ 18.52 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเกษตรกรส่วนนี้ทำการเกษตรแบบเดิม บางส่วนมีการใช้ปุ๋ยหมัก/น้ำหมักแต่ในปริมาณน้อยไม่ต่อเนื่อง (ตารางที่ 11)

สรุปผล มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในแปลงเกษตร ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 11 การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. เปลี่ยนแปลง	81.48
1.1 ดินชุ่มชื้น/มีคุณภาพดีขึ้น	62.96
1.2 พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น	25.93
1.3 พันธุ์พืชมากขึ้น	14.81
1.4 สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น	3.70
2. ไม่เปลี่ยนแปลง	18.52

หมายเหตุ : เปลี่ยนแปลงได้มากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.6 ด้านโภชนาการ/สุขภาพ พบว่า คราวเรือนเกษตรร้อยละ 97.50 มีอาหารเพียงพอในการบริโภค 3 มื้อหลัก โดยนำผลผลิตที่ผลิตได้มาบริโภคในครัวเรือน เช่น พืชผักสวนครัว ไข่ ปลา ข้าว และผลไม้ ส่วนที่เหลือร้อยละ 2.50 มีอาหารไม่เพียงพอต่อการบริโภค 3 มื้อ ในบางมื้ออาหาร ในส่วนการมีอาหารบริโภคครบ 5 หมู่ เกษตรกรร้อยละ 78.75 จากการนำผลผลิตมาบริโภคในครัวเรือน เช่น ข้าว โปรตีนและไขมันจาก ปลา ถั่ว งา เกลือแร่จากผักพื้นบ้าน สมุนไพร (ตารางที่ 12)

สรุปผล การบริโภคอาหาร 3 มื้อหลัก ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่ ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

อาหารจากในชุมชนน้อยกว่าร้อยละ 80 ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม

ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 12 การบริโภคอาหารของครัวเรือนเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. การบริโภคอาหาร 3 มื้อหลัก	
1.1 ครบ 3 มื้อ	97.50
1.2 ไม่ครบ 3 มื้อ	2.50
2. การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่	
2.1 ครบ 5 หมู่	78.75
2.2 ไม่ครบ 5 หมู่	21.25
3. อาหารที่ครัวเรือนบริโภคมาจากแหล่งอาหารในชุมชน	
2.1 อาหารมาจากในชุมชนร้อยละ 80 ขึ้นไป	81.25
2.2 อาหารมาจากในชุมชนน้อยกว่าร้อยละ 80	18.75

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.7 ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล

1) การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง พบว่าเกษตรกรผู้ผ่านการฝึกอบรม ร้อยละ 81.63 นำความรู้ / ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง โดยทุกรายน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และการรวมกลุ่มสหกรณ์ทอผ้า กลุ่มผลิตและแปรรูปโกโก้ การทำไม้กวาดดอกหญ้า / ไม้กวาดก้านมะพร้าว ร้อยละ 93.75 ด้านพัฒนาที่ดินการปรับพื้นที่ และปรับสภาพดิน การจัดบันทึกบัญชีรายรับ-จ่ายในครัวเรือน ร้อยละ 85.71 ด้านปศุสัตว์ เช่น การผลิตอาหารและการเลี้ยงไก่ สุกร ร้อยละ 75.00 ด้านการผลิตพืชผักปลอดภัย การใช้ชีวภัณฑ์ ร้อยละ 72.50 และด้านประมง การเลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก ร้อยละ 62.50 ส่วนที่ไม่ได้นำความรู้ / ปัจจัยการผลิตที่มาปฏิบัติต่อเนื่องร้อยละ 18.37 เนื่องจากขาดเงินทุนในการปฏิบัติต่อยอด (ตารางที่ 13)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 13 การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง

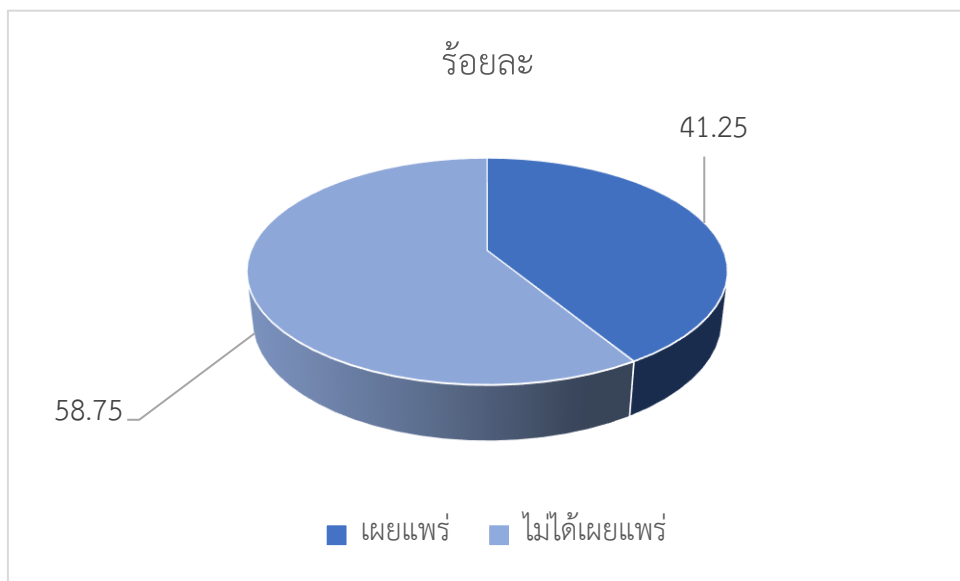
หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ปฏิบัติต่อ	ไม่ปฏิบัติต่อ
1. ด้านพืช	72.50	27.50
2. ด้านปศุสัตว์	75.00	25.00
3. ด้านประมง	62.50	37.50
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	85.71	14.29
5. ด้านบัญชี	85.71	14.29
6. ด้านสหกรณ์	100.00	-
7. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	100.00	-
8. ด้านส่งเสริมอาชีพ	93.75	6.25
ภาพรวม	81.63	18.37

หมายเหตุ : ปฏิบัติได้มากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การถ่ายทอดองค์ความรู้ พบว่า เกษตรกรนำความรู้ไปเผยแพร่ขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่น ร้อยละ 41.25 โดยความรู้ที่นำไปเผยแพร่ต่อ เช่น ความรู้ด้านการทอผ้า การทำไม้กวาดดอกหญ้า การผลิตปุ๋ยหมัก/น้ำหมัก และการใช้สารชีวภัณฑ์ในการผลิตพืชผัก รวมถึงการผลิตพืชผักสมุนไพรและการแปรรูป การเลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก ส่วนร้อยละ 58.75 ไม่ได้นำความรู้ไปเผยแพร่ต่อบุคคลอื่น เนื่องจากเพื่อนบ้านผ่านการฝึกอบรมและมีความรู้เหมือนกัน (ภาพที่ 3)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 3 การเผยแพร่องค์ความรู้

3.5 ความพึงพอใจเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.70 (คะแนนเต็ม 5) โดยพึงพอใจระดับมากที่สุดร้อยละ 73.75 พึงพอใจระดับมากร้อยละ 22.25 และ พึงพอใจระดับปานกลางร้อยละ 4.00 (ตารางที่ 14)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 14 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. หลักสูตรการอบรม	55.00	37.50	7.50	-	-	4.48	มากที่สุด
2. วิทยากร/การถ่ายทอดความรู้	78.75	18.75	2.50	-	-	4.76	มากที่สุด
3. สถานที่จัดอบรม	85.00	12.50	2.50	-	-	4.83	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่	82.50	15.00	2.50	-	-	4.80	มากที่สุด
5. การดำเนินงาน	67.50	27.50	5.00	-	-	4.63	มากที่สุด
ภาพรวม	73.75	22.25	4.00	-	-	4.70	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.6 สรุปผลการติดตามโครงการ

จากผลการติดตามโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน พื้นที่ลุ่มน้ำปาย (ท่าโป่งแดง) ตำบลผาบ่อง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามแบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) สรุปได้ ดังนี้ (ตารางที่ 15)

3.6.1 ปัจจัยนำเข้า จำนวนทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตามจำนวน 4 ตัวชี้วัด

3.6.2 กิจกรรม จำนวนทั้งหมด 3 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.3 ผลผลิต จำนวนทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.4 ผลลัพธ์ จำนวนทั้งหมด 19 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตามจำนวน 6 ตัวชี้วัด

3.6.5 ความพึงพอใจ จำนวน 1 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

สรุปผลการติดตาม โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน พื้นที่ลุ่มน้ำปาย (ท่าโป่งแดง) ตำบลผาบ่อง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผ่านตัวชี้วัด จำนวน 30 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 37 ตัวชี้วัด โครงการประสบความสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 81.08

ตารางที่ 15 สรุปผลการติดตามโครงการ

หน่วย

รายการ	: ตัวชี้วัด	
	จำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด	จำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	5	4
2. กิจกรรม (Activities)	3	3
3. ผลผลิต (Outputs)	5	5
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)	19	11
5. ความพึงพอใจ	5	5
ภาพรวม	37	30

ที่มา : จากการสำรวจ

4 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อค้นพบ

4.1.1 ผลจากการส่งเสริมและฝึกอบรม พบว่า สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนได้มากกว่าการเพิ่มรายได้ รวมถึงด้านประสิทธิภาพการผลิตพืชสำคัญ เช่น ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยังไม่สามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่ได้ตามเป้าหมาย เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังปลูกแบบเดิม มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์น้อย ไม่ต่อเนื่อง รวมถึงในปีที่ผ่านมาพื้นที่ประสบปัญหาน้ำท่วมส่งผลให้ผลผลิตบางส่วนเสียหาย

4.1.2 ด้านการรวมกลุ่ม เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน แต่กลุ่มที่จัดตั้งบางกลุ่มยังไม่เข้มแข็ง จึงมีการบริหารจัดการการผลิตและการตลาดร่วมกันน้อย / ไม่มีการดำเนินการต่อเนื่อง

4.1.3 ชุมชนมีความสามัคคี มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีการเผ่าะวังไฟฟ้า ทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้น สามารถเพิ่มความชุ่มชื้นให้กับดินของป่าต้นน้ำ

4.1.4 ข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน การเดินทางลำบาก ทำให้การประชาสัมพันธ์หลักสูตร / กิจกรรมที่อบรมยังไม่ทั่วถึง เนื่องจากพื้นที่หมู่บ้านของเกษตรกรอยู่ห่างกัน ส่งผลให้เกษตรกรบางส่วนไม่ทราบกำหนดการในการเข้ารับการอบรมความรู้ในหลักสูตร / กิจกรรมที่มีความสนใจ

4.2 ข้อเสนอแนะ

4.2.1 กรมส่งเสริมการเกษตร ควรส่งเสริมการอบรมองค์ความรู้ที่สามารถต่อยอดไปสู่การเพิ่มรายได้ เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชหลักในพื้นที่ เช่น ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ การแปรรูป และการสร้างอาชีพเสริม รวมถึงบูรณาการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในการส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรที่เข้มแข็งเพื่อร่วมกันผลิตสินค้า ตลอดจนเสริมองค์ความรู้ด้านการตลาด และการจัดหาตลาดร่วมกัน

4.2.2 ส่งเสริมการจัดตั้งแปลงต้นแบบ /แปลงขยายผลให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านเป้าหมาย เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าไปศึกษาดูงานผู้ที่ประสบความสำเร็จได้อย่างสะดวก รวมถึงเป็นจุดสาธิต และถ่ายทอดองค์ความรู้ภายในชุมชนได้

4.2.3 ควรบูรณาการการวางแผนการส่งเสริม /ฝึกอบรม ระหว่างหน่วยงานร่วมกัน โดยเน้นการอบรมแบบครบวงจร ตั้งแต่กระบวนการผลิตถึงการตลาดเพื่อให้เกิดผลลัพธ์แก่เกษตรกรอย่างเป็นรูปธรรม และเน้นเกษตรกรที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติเป็นลำดับแรก

โครงการรักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ลุ่มน้ำลี้ จังหวัดอุดรติดก

สาระสำคัญของโครงการ

1. ประเภทโครงการ

พัฒนาด้านการเกษตรส่งเสริมอาชีพ

2. พระราชดำริ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ ๑-๕ มีนาคม ๒๕๕๙ ได้ทรงมีพระราชเสาวนีย์กับหน่วยงานที่เฝ้ารับเสด็จ โดยทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้พสกนิกรที่อยู่อาศัยบนพื้นที่สูงได้ตระหนักถึงความสำคัญของต้นไม้ น้ำ และดิน ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดทำโครงการ "รักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน" เพื่อสนองพระราชเสาวนีย์ในลักษณะการขยายผลการดำเนินงานของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริไปยังชุมชนและหมู่บ้านใกล้เคียงในพื้นที่ลุ่มน้ำ ๑๐ แห่ง

3. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อจัดตั้งถิ่นฐานและพัฒนาชุมชนอย่างเหมาะสมตามแนวพระราชดำริการอยู่ร่วมกันของคน และป่าอย่างสมดุลยั่งยืน
2. เพื่ออนุรักษ์ พัฒนา และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศอย่างยั่งยืน
3. เพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ และการมีงานทำให้กับประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำให้พออยู่พอกิน และพึ่งตนเองได้ มีความมั่นคงด้านอาหารเพื่อก้าวไปสู่การเลือกกินเหลือใช้
4. เพื่อพัฒนาคุณภาพคนในชุมชนพื้นที่ลุ่มน้ำให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีโอกาสเข้าถึงบริการพื้นฐาน ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง มีความมั่นคงปลอดภัยและคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี
5. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำ มุ่งบูรณาการดำเนินงาน อย่างเป็นองค์รวม และสร้างภูมิคุ้มกันรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ผลการดำเนินงานโครงการ ปี 2566

1. หน่วยงาน/กิจกรรมที่เข้าไปดำเนินการ

1. กรมวิชาการเกษตร ถ่ายทอดวิธีขยายเชื้อไตรโคเดอร์มาแปลงต้นแบบ 33 ไร่ และแปลงขยายผล 25 ไร่ จำนวน 58 ราย
2. กรมการข้าว ถ่ายทอดความรู้การผลิตพันธุ์ข้าวพันธุ์ที่เหมาะสมในพื้นที่ ได้แก่ พันธุ์สันป่าตอง 1 พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 และพันธุ์ปทุมธานี 1
3. กรมประมง ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (เลี้ยงปลาในบ่อดิน) และสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ 60 ราย
4. กรมปศุสัตว์ สาธิตการเลี้ยงสัตว์ปีก 100 ตัว ผลิตลูกสัตว์ 1,000 ตัว ปลูกพืชอาหารสัตว์ 20 ไร่ สร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 4 ครั้ง 40 ราย และพัฒนาอาชีพเกษตรกร 3 กลุ่ม จำนวน 30 ราย
5. กรมหม่อนไหม ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านหม่อนไหม ให้แก่ครูและนักเรียน และสนับสนุนวัสดุการเกษตรสำหรับการเลี้ยงไหม
6. กรมพัฒนาที่ดิน สาธิตการทำน้ำหมักชีวภาพ 150 ไร่ และสาธิตการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน 50 ต้น
7. กรมส่งเสริมการเกษตร ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ และส่งเสริมการจัดทำแปลงด้านการเกษตร จำนวน 100 ราย
8. กรมส่งเสริมสหกรณ์ ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพกลุ่มชาวบ้านให้แก่มหาชิกกลุ่มอาชีพทำข้าวกระยาสาทร
9. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ฝึกอบรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 100 ราย

2. แหล่งงบประมาณ

จำนวน 1,928,510 บาท

3. ประชาชนได้รับประโยชน์

ตำบลน้ำพัน อำเภอกำปลา จังหวัดอุดรติดก จำนวน 8 หมู่บ้าน

ผลการติดตามโครงการ ปี 2566

1. การนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร

นำไปใช้ประโยชน์ 91.47%
ไม่นำไปใช้ประโยชน์ 8.53%

2. ด้านประสิทธิภาพการผลิต (พืชไร่หลัก สีนดำข้าว)

ผลผลิต ก่อนโครงการ 450 กก./ไร่
หลังโครงการ 500 กก./ต่อไร่
เพิ่มขึ้น 50 กก./ต่อไร่ คิดเป็น 11.11%

3. ด้านเศรษฐกิจ

1. รายจ่ายในครัวเรือนลดลง 2,798.10 บ./คร./ปี คิดเป็น 51.89%
2. รายได้ทางการเกษตร 11,597.73 บ./คร./ปี คิดเป็น 17.02%
3. รายจ่ายทางการเกษตร 2,347.44 บ./คร./ปี คิดเป็น 43.40%

4. ด้านสังคม

คุณภาพชีวิตดีขึ้น 92% การจ้างงานในชุมชน 76%
ส่วนร่วมในกิจกรรม 86% การรวมกลุ่ม 78%

5. ด้านสภาพแวดล้อม/ทรัพยากรการเกษตร

คุณภาพดินดีขึ้น 87.80%
พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น 70.73%
พันธุ์พืชเพิ่มขึ้น 85.37%
สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น 80.49%

6. ด้านโภชนาการ/สุขภาพ

1. มีอาหารบริโภค 3 มื้อหลัก 100%
2. บริโภคอาหารครบ 5 หมู่ 100%

8. ความพึงพอใจ

ระดับมากที่สุด 4.70/5

7. ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล

1. นำมาปฏิบัติต่อเนื่อง 96%
2. การถ่ายทอดองค์ความรู้ 64%

9. ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

1. กรมการข้าว ควรส่งเสริมและพัฒนาในการยกระดับผลผลิตต่อไร่ของเกษตรกร เนื่องจากผลผลิตข้าวยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำที่สามารถเพิ่มได้
2. กรมประมง ควรส่งเสริมและสนับสนุนองค์ความรู้ในการขยายพันธุ์สัตว์น้ำและพันธุ์สัตว์น้ำที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อสร้างความหลากหลายให้แก่ระบบนิเวศ
- 3.ทุกหน่วยงานควรคัดเลือกเกษตรกรที่มีความพร้อมทั้งด้านความสนใจ/ความเต็มใจเข้าร่วมโครงการ และมีเวลาในการเข้าร่วมโครงการ

สรุปผลการติดตาม ผ่านตัวชี้วัด 33 จาก 35 ตัวชี้วัด หรือคิดเป็นร้อยละ 94.29

สรุปผลการติดตามโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน กลุ่มน้ำสี จังหวัดอุดรดิตถ์

1. สารสำคัญของโครงการ

1.1 พระราชดำริ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในวโรกาสที่เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ 3 – 5 มีนาคม 2549 ได้ทรงมีพระราชเสาวนีย์กับหน่วยงานที่เฝ้ารับเสด็จ โดยทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้พสกนิกรที่อยู่อาศัยบนพื้นที่สูงได้ตระหนักถึงความสำคัญของต้นไม้ น้ำ และดิน ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และให้พสกนิกรเหล่านั้นสามารถดำรงชีพอยู่กับป่าได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดทำโครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” เพื่อสนองพระราชเสาวนีย์ในลักษณะการขยายผลการดำเนินงานของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริไปยังชุมชนและหมู่บ้านใกล้เคียงในพื้นที่ลุ่มน้ำ 10 แห่ง ใน 6 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย น่าน อุดรดิตถ์ และพิษณุโลก

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 เพื่อจัดตั้งถิ่นฐานและพัฒนาชุมชนอย่างเหมาะสมตามแนวพระราชดำริการอยู่ร่วมกันของคน และป่าอย่างสมดุลยั่งยืน

1.2.2 เพื่ออนุรักษ์ พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

1.2.3 เพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ และการมีงานทำให้กับประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำ ให้พออยู่พอกิน และพึ่งตนเองได้ มีความมั่นคงด้านอาหารเพื่อก้าวไปสู่การเหลือกินเหลือใช้

1.2.4 เพื่อพัฒนาคุณภาพคนในชุมชนพื้นที่ลุ่มน้ำให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีโอกาสเข้าถึงบริการพื้นฐาน ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง มีความมั่นคงปลอดภัยและคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

1.2.5 เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำ มุ่งบูรณาการดำเนินงาน อย่างเป็นองค์รวม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

1.3 เป้าหมายของโครงการ พื้นที่ดำเนินการโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดินจังหวัดอุดรดิตถ์ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลน้ำหมัน อำเภอท่าปลา จังหวัดอุดรดิตถ์ 8 หมู่บ้าน

1.3.1 มีการอนุรักษ์ ป่าฟูและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความอุดมสมบูรณ์

1.3.2 มีการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพและส่งเสริมการตลาดอย่างเป็นระบบ

1.3.3 ประชากรในพื้นที่เป้าหมายมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมชุมชน

1.3.4 หน่วยงานภาครัฐสามารถบริหารจัดการโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 งบประมาณ จำนวน 1,928,510 บาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566)

1.5 หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ หน่วยงานบูรณาการ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมหม่อนไหม กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร หน่วยงานนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 11 กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรดิตถ์ และสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2. ระเบียบวิธีการติดตาม

2.1 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

2.1.1 เพื่อติดตามผลได้จากการดำเนินงานด้านการฝึกอบรม ว่ามีการนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ และติดตามผลกระทบระยะสั้นที่เกิดจากการเข้าอบรม

2.1.2 เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และเสนอข้อคิดเห็นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานกิจกรรมการฝึกอบรม

2.2 ขอบเขตการติดตาม

2.2.1 ด้านพื้นที่ ตำบลน้ำหมัน อำเภอท่าปลา จังหวัดอุดรดิตถ์ 8 หมู่บ้าน

2.2.2 ด้านประชากร ประกอบด้วย เกษตรกรผู้เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2.3 ด้านระยะเวลาข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลผลการดำเนินกิจกรรมของโครงการ และข้อมูลผลลัพธ์ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

2.3 วิธีการติดตาม

2.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) สัมภาษณ์ด้วยตัวอย่าง ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการจากหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หน่วยงานละ 1 ราย 11 หน่วยงาน และเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการจากบัญชีรายชื่อเกษตรกรที่ใช้ประโยชน์จากโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 50 ราย

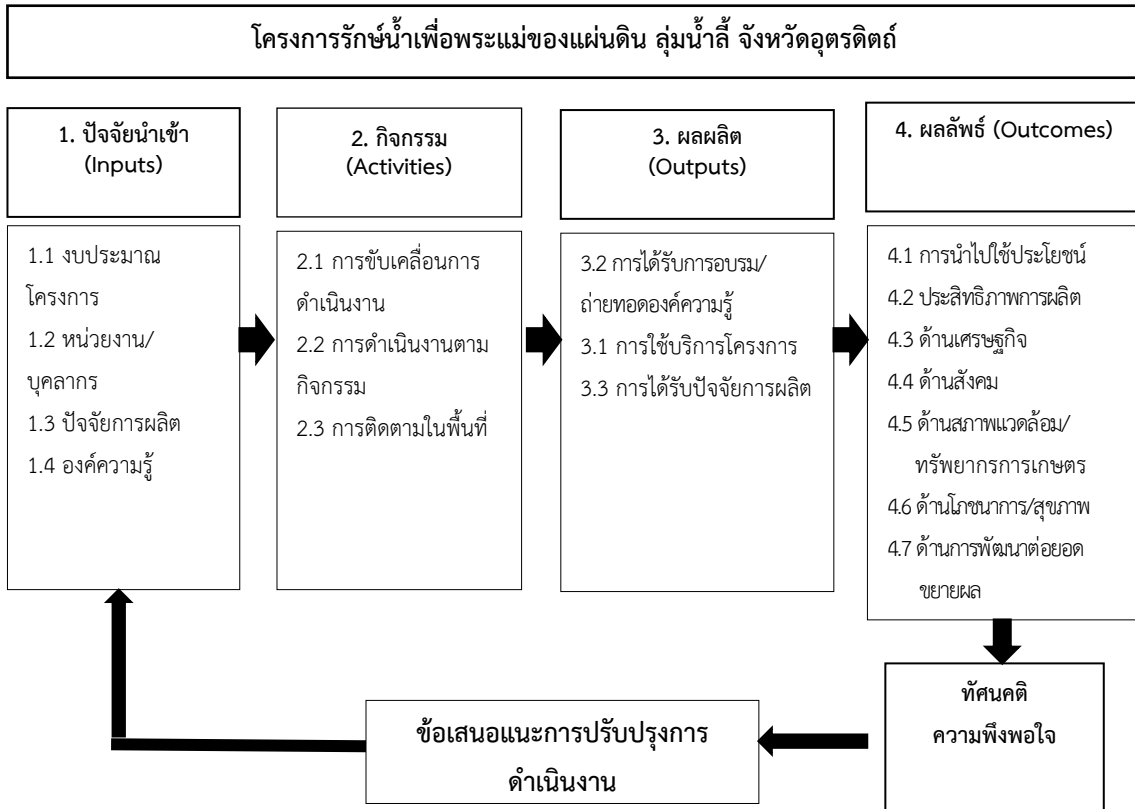
2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโครงการ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ของแต่ละหน่วยงาน และข้อมูลจากเอกสารรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) จากการนำข้อมูลที่เป็นตัวเลขมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายประกอบค่าตัวแปรต่างๆ ซึ่งแสดงด้วยค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าผลรวม เพื่อนำเสนอรายงาน เป็นคำอธิบายประกอบตารางข้อมูล

2) การวัดร้อยละความสำเร็จของโครงการ วัดรายตัวชี้วัดของโครงการ เทียบกับเกณฑ์ การติดตาม ผ่านหรือไม่ผ่าน เกณฑ์การติดตามที่กำหนดไว้ และนับจำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเทียบกับจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมดคิดเป็นค่าร้อยละความสำเร็จของโครงการ

2.3.3 กรอบแนวคิดในการติดตาม ประยุกต์ใช้แบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) (ภาพที่ 1)

ที่มา : จากการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการติดตามโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

3. ผลการติดตาม

ผลการดำเนินงานโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ลุ่มน้ำลี้ จังหวัดอุตรดิตถ์ (ข้อมูลผลการดำเนินงาน ณ 30 กันยายน 2566) มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

3.1.1 งบประมาณ

1) การเบิกจ่ายงบประมาณ หน่วยงานร่วมบูรณาการโครงการเบิกจ่ายงบประมาณรวมจำนวน 1,928,510 บาท ครอบคลุมเป้าหมาย โดยจำแนกผลการเบิกจ่าย ดังนี้ กรมวิชาการเกษตร เบิกจ่าย 142,500 บาท กรมการข้าว เบิกจ่าย 256,000 บาท กรมประมง เบิกจ่าย 41,100 บาท กรมปศุสัตว์ เบิกจ่าย 17,400 บาท กรมหม่อนไหม เบิกจ่าย 13,000 บาท กรมพัฒนาที่ดิน เบิกจ่าย 1,128,750 บาท กรมส่งเสริมการเกษตร เบิกจ่าย 46,500 บาท กรมส่งเสริมสหกรณ์ เบิกจ่าย 13,260 บาท สำนักงานปลัด

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เบิกจ่าย 80,000 บาท กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เบิกจ่าย 90,000 บาท สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรดิตถ์ เบิกจ่าย 50,000 บาท และสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 11 เบิกจ่าย 50,000 บาท

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 100.00

3.1.2 หน่วยงาน/บุคลากร

1) คณะกรรมการ/คณะทำงานโครงการ มีคณะอนุกรรมการโครงการรักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดินจังหวัดอุดรดิตถ์ ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ จำนวน 1 คณะ ประกอบด้วย หน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งมีคณะทำงาน จำนวน 3 คณะ ได้แก่ คณะทำงานด้านอำนวยการโครงการ คณะกรรมการบริหารและกำกับดูแลโครงการ และคณะกรรมการบริหารและกำกับดูแลโครงการระดับจังหวัด ครอบคลุมเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 คณะกรรมการ / 3 คณะทำงาน

3.1.3 ปัจจัยการผลิต

1) ปริมาณปัจจัยการผลิต หน่วยงานสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดินสาริตการทำปุ๋ยน้ำหมักสูตรพระราชทาน 50 ตัน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพาะชำกล้าไม้ จำนวน 5,000 กล้า กรมการข้าวสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีให้แก่เกษตรกร กรมหม่อนไหม สนับสนุนวัสดุสำหรับการเลี้ยงไหมและการดูแลรักษาแปลงหม่อนภายในโรงเรียน กรมประมงสนับสนุนพันธุ์ปลา น้ำจืด กรมปศุสัตว์สนับสนุนไก่พื้นเมือง 40 ตัวพร้อมอาหารไก่พื้นเมือง ครอบคลุมเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ครอบคลุมเป้าหมายของหน่วยงาน

2) ประเภทปัจจัยการผลิต ที่สนับสนุนเกษตรกรครอบคลุมเป้าหมาย ด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 3 ประเภทปัจจัยการผลิต

3.1.4 องค์ความรู้ ฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรจำนวน 12 หลักสูตร ได้แก่

- 1) หลักสูตรการทำน้ำหมักชีวภาพ
- 2) หลักสูตรการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน
- 3) หลักสูตรการผลิตเมล็ดข้าวพันธุ์ดี
- 4) หลักสูตรการขยายเชื้อไตรโคเดอร์มา
- 5) หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่และการจัดทำแปลงด้านการเกษตร

6) หลักสูตรการเลี้ยงปลาในบ่อดิน

7) หลักสูตรการเลี้ยงสัตว์ปีกสู่เกษตรกร

8) หลักสูตรการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพกลุ่มชาวบ้านเพื่อประยุกต์ใช้การรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมในชุมชน

- 9) หลักสูตรการทำน้ำพริกสำเร็จรูป
  - 10) หลักสูตรการแปรรูปเมล็ดมะม่วงหิมพานต์
  - 11) หลักสูตรการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ
  - 12) หลักสูตรการผลิตหม่อนผลสด
  - 13) หลักสูตรการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 13 หลักสูตร

3.2 กิจกรรม (Activities)

3.2.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงาน มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมดำเนินโครงการจำนวน 10 หน่วยงาน ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมหม่อนไหม กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยมีการจัดทำรายงานทุกไตรมาส และมีการจัดประชุมในพื้นที่จำนวน 3 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 3 ครั้ง

3.2.2 การดำเนินงานตามกิจกรรมของหน่วยงาน

- 1) กรมวิชาการเกษตร กิจกรรมการถ่ายทอดวิธีขยายเชื้อไตรโคเดอร์มาแปลงต้นแบบ 33 ไร่ และแปลงขยายผล 25 ไร่ จำนวน 58 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด
- 2) กรมการข้าว กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีที่เหมาะสมในพื้นที่ ได้แก่ พันธุ์สันป่าตอง 1 พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 และพันธุ์ปทุมธานี 1 ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด
- 3) กรมประมง กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (เลี้ยงปลาในบ่อดิน) และสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ 60 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด
- 4) กรมปศุสัตว์ กิจกรรมการสาธิตการเลี้ยงสัตว์ปีก 100 ตัว ผลิตลูกสัตว์ 1,000 ตัว ปลูกพืชอาหารสัตว์ 20 ไร่ สร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 4 ครั้ง 40 ราย และพัฒนาอาชีพเกษตรกร 3 กลุ่ม 30 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด
- 5) กรมหม่อนไหม กิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านหม่อนไหมให้แก่ครูและนักเรียน และสนับสนุนวัสดุการเกษตรสำหรับการเลี้ยงไหม ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด
- 6) กรมพัฒนาที่ดิน กิจกรรมการสาธิตการทำน้ำหมักชีวภาพ 150 ไร่ และสาธิตการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน 50 ตัน ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด
- 7) กรมส่งเสริมการเกษตร กิจกรรมถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ และส่งเสริมการจัดทำแปลงด้านการเกษตร 100 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

8) กรมส่งเสริมสหกรณ์ กิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพกลุ่มชาวบ้านให้แก่สมาชิกกลุ่มอาชีพทำข้าวกระยาสารท ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

9) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กิจกรรมฝึกอบรมการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 100 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดไว้

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 90 ตามแผนที่กำหนด

3.2.3 การติดตามในพื้นที่ คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ มีการติดตาม กำกับดูแลการปฏิบัติงาน และขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ และมีการบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวนครั้งในการติดตามของทุกหน่วยงานอย่างน้อย 1 ครั้ง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 ครั้ง

3.3 ผลผลิตของโครงการ (Outputs)

3.3.1 การอบรมถ่ายทอดความรู้ จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมความรู้จำนวน 353 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ประกอบด้วย ความรู้ทางเทคโนโลยีการเกษตรด้านพืช (เกษตรกรขยายผล) 153 ราย ด้านการประมง 60 ราย ความรู้และเทคโนโลยีด้านการปศุสัตว์ 10 ราย การถ่ายทอดความรู้การติดตามและขยายผลด้านการผลิตข้าว 30 ราย ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ 100 ราย

โดยเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการด้านพืช อาทิ หลักสูตรการทำน้ำหมักชีวภาพ หลักสูตรการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน ด้านปศุสัตว์ อาทิ หลักสูตรการเลี้ยงสัตว์ปีกสู่เกษตรกรด้านการประมง อาทิ หลักสูตรการเลี้ยงปลาในบ่อดิน

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม จำนวน 353 ราย

ตารางที่ 1 การได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ปี 2566

รายการ	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
1. ความรู้ทางเทคโนโลยีการเกษตรด้านพืช (เกษตรกรขยายผล)	153	153
2. ความรู้และเทคโนโลยีด้านการประมง	60	60
3. ความรู้และเทคโนโลยีด้านการปศุสัตว์	10	10
4. ความรู้การติดตามและขยายผลด้านการผลิตข้าว	30	30
5. ถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่	100	100
รวม	353	353

ที่มา : ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.3.2 ระดับความเข้าใจต่อความรู้ที่ได้รับจากโครงการ ภาพรวมเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจ ต่อหลักสูตรที่อบรมในระดับมากที่สุดที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.30 (คะแนนเต็ม 5) โดยส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ ในระดับมากที่สุดในด้านการพัฒนาที่ดินที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.80 รองลงมาคือมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุดในด้านประมงที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.68 และ มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุดในด้านพืชที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.64 (ตารางที่ 2)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 2 ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรต่อการพัฒนาองค์ความรู้ ปี 2566

รายการ	ระดับความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านพืช	64.00	36.00	-	-	-	4.64	มากที่สุด
2. ด้านปศุสัตว์	48.84	37.21	13.95	-	-	4.35	มากที่สุด
3. ด้านประมง	68.18	31.82	-	-	-	4.68	มากที่สุด
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	80.00	20.00	-	-	-	4.80	มากที่สุด
5. ด้านบัญชี	7.14	28.57	42.86	21.43	-	3.17	ปานกลาง
6. ด้านสหกรณ์	18.18	59.09	22.73	-	-	3.95	มาก
7. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	69.70	18.18	12.12	-	-	4.58	มากที่สุด
8. ด้านการตลาด	34.48	48.28	17.24	-	-	4.17	มาก
9. ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ	37.50	62.50	-	-	-	4.38	มากที่สุด
เฉลี่ย	45.29	37.67	14.35	2.69	-	4.30	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.3 การได้รับปัจจัยการผลิต จำนวนเกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิต จำนวน 323 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย โดยได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านพืช อาทิ พันธุ์ไม้ เมล็ดพันธุ์พืช เมล็ดพันธุ์ผัก เมล็ดพันธุ์ข้าว ด้านปศุสัตว์ อาทิ พันธุ์สัตว์ปีก อาหารสัตว์ ด้านประมง อาทิ พันธุ์ปลานิล พันธุ์ปลาตะเพียน พันธุ์ปลาดุก อาหารปลา ด้านพัฒนาที่ดิน อาทิ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และสารเร่ง พด. (ตารางที่ 3)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม จำนวน 323 ราย

ตารางที่ 3 การได้รับปัจจัยการผลิต ปี 2566

รายการ	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
1. พันธุ์พืช	153	153
2. พันธุ์สัตว์น้ำ	60	60
3. พันธุ์สัตว์	10	10
4. พัฒนาที่ดิน	100	100
รวม	323	323

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.4 ระดับความพึงพอใจต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการ ภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 78.26 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.67 (คะแนนเต็ม 5) โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดด้านประมงที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.91 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดด้านพืช และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดด้านสหกรณ์ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.63 (ตารางที่ 4)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 4 ระดับความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ปี 2566

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านพืช	80.95	19.05	-	-	-	4.81	มากที่สุด
2. ด้านปศุสัตว์	57.14	28.57	14.29	-	-	4.43	มากที่สุด
3. ด้านประมง	90.91	9.09	-	-	-	4.91	มากที่สุด
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	63.64	27.27	9.09	-	-	4.55	มากที่สุด
5. ด้านสหกรณ์	75.00	12.50	12.50	-	-	4.63	มากที่สุด
ภาพรวม	78.26	17.39	4.35	-	-	4.67	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4 ผลลัพธ์ของโครงการ (Outcomes)

3.4.1 การนำไปใช้ประโยชน์

1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ภาพรวมเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ ร้อยละ 91.47 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ด้านพืช ได้แก่ การปลูกพืชแบบผสมผสาน การปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และการผลิตเมล็ดพันธุ์ดี ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง ด้านประมง ได้แก่ การเลี้ยงปลานิล ปลาตะเพียน ปลาดุก และร้อยละ 8.53 ไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเกษตรกรบางรายไม่มีเวลาดำเนินการ เกษตรกรบางรายเป็นผู้สูงอายุ (ตารางที่ 5)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

ตารางที่ 5 การนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ปี 2566

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ด้านพืช	ด้านปศุสัตว์	ด้านประมง	ด้านพัฒนาที่ดิน	ด้านการรวมกลุ่ม	ภาพรวม
ใช้	92.00	90.70	95.45	90.00	89.66	91.47
ไม่ได้ใช้	8.00	9.30	4.55	10.00	10.34	8.53

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรทุกรายนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด (ตารางที่ 6)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

ตารางที่ 6 การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ปี 2565

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ด้านพืช	ด้านปศุสัตว์	ด้านประมง	ด้านพัฒนาที่ดิน	ด้านการรวมกลุ่ม	ภาพรวม
ใช้	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
ไม่ได้ใช้	-	-	-	-	-	-

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.2 ด้านประสิทธิภาพการผลิต (พืชรายได้หลัก สินค้าข้าว) ผลผลิตต่อหน่วย ก่อนเข้าร่วมโครงการของเกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ย 450 กิโลกรัมต่อไร่ และหลังเข้าร่วมโครงการมีผลผลิตเฉลี่ย 500 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้น 30 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.67 จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับการส่งเสริมไปปฏิบัติ ในการดูแลรักษาที่ถูกต้อง การปรับปรุงบำรุงดิน และการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสมมากขึ้น

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

3.4.3 ด้านเศรษฐกิจ

1) การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตมาบริโภค

1.1) ร้อยละของเกษตรกรที่ลดรายจ่ายในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรทุกราย มีรายจ่ายในครัวเรือนที่ลดลงจากการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค โดยปรับเปลี่ยนมาบริโภคสินค้าเกษตรที่ผลิตได้ในครัวเรือน อาทิ ข้าว พืชผักสวนครัว ผลไม้ ปลา และไก่ จากองค์ความรู้ และปัจจัยการผลิตที่หน่วยงานภาครัฐเข้ามาส่งเสริม

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

2.2) รายจ่ายในครัวเรือน จากการนำองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ ประโยชน์ เกษตรกรสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 2,798.10 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือ ลดลงร้อยละ 51.89 ส่วนใหญ่มาจากด้านพืช เฉลี่ย 1,356.43 บาทต่อครัวเรือนต่อปี โดยเกษตรกร นำผลผลิตที่ได้เก็บไว้บริโภคเอง อาทิ ข้าว และพืชผักสวนครัว รองลงมาด้านประมงจากการ บริโภคปลาที่เลี้ยงในสระน้ำของตนเอง เฉลี่ย 1,016.67 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และด้านปศุสัตว์จาก การบริโภคไก่ ไช้ไก่ที่เลี้ยงเฉลี่ย 425.00 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 7)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5.00

ตารางที่ 7 การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตในครัวเรือนมาบริโภค ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. ด้านพืช	2,869.76	4,226.19	1,356.43	47.27
2. ด้านปศุสัตว์	925.00	1,350.00	425.00	45.95
3. ด้านประมง	1,597.22	2,613.89	1,016.67	63.65
รวม	5,391.98	8,190.08	2,798.10	51.89

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ทางการเกษตร

2.1) เกษตรกรที่มีรายได้ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น พบว่า ร้อยละ 87.50 มีรายได้ เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิต โดยทำการเกษตรในรูปแบบเกษตรผสมผสาน อาทิ ยางพารา เงาะ ทุเรียน มะนาว พืชผักสวนครัว เลี้ยงไก่พื้นเมือง เลี้ยงปลานิล ปลาตะเพียน ปลาดุก และร้อยละ 12.50 รายได้ยังไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากผลผลิตบางส่วนเก็บไว้ยังไม่ได้อำนาจ และบางส่วนต้องรอระยะเวลา ในการให้ผลผลิต

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

2.2) รายได้ทางการเกษตร จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ เกษตรกรมี รายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 11,597.73 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.02 (ปี 2565 รายได้ 68,140.22 บาท ปี 2566 รายได้ 79,737.95 บาทต่อครัวเรือนต่อปี) สำหรับส่วนใหญ่ รายได้ที่เพิ่มขึ้นมาจาก การจำหน่ายผลผลิตด้านพืชมากที่สุดเฉลี่ย 7,194.39 บาทต่อครัวเรือนต่อปี รองลงมาด้านปศุสัตว์เฉลี่ย 3,183.33 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และด้านประมง 1,220.00 บาทต่อ ครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 8)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

ตารางที่ 8 การเพิ่มขึ้นของรายได้จากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการประกอบอาชีพการเกษตร ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. ด้านพืช	59,740.22	66,934.62	7,194.39	12.04
2. ด้านปศุสัตว์	6,333.33	9,516.67	3,183.33	50.26
3. ด้านประมง	2,066.67	3,286.67	1,220.00	59.03
รวม	68,140.22	79,737.95	11,597.73	17.02

ที่มา : จากการสำรวจ

3) การลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร

3.1) เกษตรกรลดรายจ่ายทางการเกษตร พบว่า ร้อยละ 96.00 มีรายจ่ายทางการเกษตรลดลงจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในการลดการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี โดยปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ รวมทั้งการใช้สารชีวภัณฑ์มากขึ้น และร้อยละ 4.00 ยังไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากเกษตรกรยังไม่ได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ และบางส่วนยังไม่ได้นำปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

3.2) รายจ่ายทางการเกษตร จากการนำองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร เฉลี่ย 2,347.44 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 43.40 โดยส่วนใหญ่เกษตรกรสามารถลดค่าพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์จากการเก็บไว้ใช้ในฤดูกาลผลิตปีต่อไปทำให้เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรได้ เฉลี่ย 1,226.67 บาทต่อครัวเรือนต่อปี รองลงมาจากการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ และผลิตอาหารสัตว์ทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรได้ เฉลี่ย 587.64 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และจากการลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และการใช้ปุ๋ยเคมีทำให้เกษตรกรสามารถค่าใช้จ่ายทางการเกษตรได้ เฉลี่ย 533.13 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 9)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5

ตารางที่ 9 การลดค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. นำวัสดุเหลือใช้มาทำปุ๋ยหมัก/ชีวภาพ	1,363.47	1,951.11	587.64	43.10
2. ลดการใช้สารเคมี	1,051.88	1,585.00	533.13	50.68
3. ลดค่าพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์	2,993.33	4,220.00	1,226.67	40.98
รวม	5,408.68	7,756.11	2,347.44	43.40

ที่มา : จากการสำรวจ

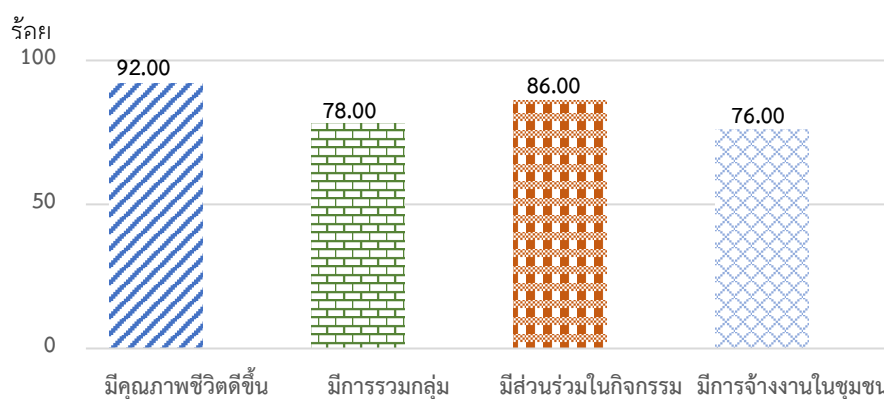
3.4.4 ด้านสังคม เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ร้อยละ 92.00 มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สืบเนื่องจากการมีรายได้เพิ่มขึ้น ลดรายจ่ายในครัวเรือน ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น นอกจากนี้เกษตรกร ร้อยละ 78.00 มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรม อาทิ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืช กลุ่มแม่บ้าน และร้อยละ 86.00 มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในพื้นที่โครงการ/ชุมชน อาทิ ปลูกป่า ดูแลพื้นที่สาธารณะในหมู่บ้าน นอกจากนี้ ยังพบว่า มีการจ้างแรงงานเกษตรที่ได้รับการจ้างงานในชุมชน ร้อยละ 76.00 อาทิ การจ้างปลูก ใสปุ๋ย ฉีดยา เก็บเกี่ยว และตัดหญ้า (ภาพที่ 2)

สรุปผล คุณภาพชีวิตดีขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การรวมกลุ่ม ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การจ้างงานในชุมชน ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 2 ประโยชน์ที่ได้รับด้านสังคม

3.4.5 ด้านสภาพแวดล้อม/ทรัพยากรการเกษตร พบว่า ร้อยละ 82.00 มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในแปลงเกษตร โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.80 เห็นว่า ดินมีความชุ่มชื้นและมีคุณภาพดีขึ้น เนื่องจากเกษตรกรใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืชมากขึ้น ร้อยละ 70.73 พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ร้อยละ 85.37 พันธุ์พืชเพิ่มขึ้น ร้อยละ 80.49 มีสิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น ส่วนร้อยละ 18.00 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเกษตรกรบางรายยังคงมีความเชื่อและทัศนคติในการทำ การเกษตรแบบดั้งเดิมที่มีการใช้สารเคมี และปุ๋ยเคมีเป็นหลัก และใช้ไม่นิยมใช้ปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพ (ตารางที่ 10)

สรุปผล คุณภาพดินดีขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

พันธุ์พืชเพิ่มขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 10 การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. เปลี่ยนแปลง	82.00
1.1 ดินชุ่มชื้น/มีคุณภาพดีขึ้น	87.80
1.2 พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น	70.73
1.3 พันธุ์พืชเพิ่มขึ้น	85.37
1.4 สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น	80.49
1.5 อื่น ๆ	7.32
2. ไม่เปลี่ยนแปลง	18.00

หมายเหตุ : เปลี่ยนแปลงมากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.6 ด้านโภชนาการ/สุขภาพ พบว่า คราวเรือนเกษตรกรทุกครัวเรือน มีอาหารเพียงพอในการบริโภค 3 มื้อหลัก โดยนำผลผลิตที่ผลิตได้มาบริโภคในครัวเรือน อาทิ พืชผักสวนครัว ไข่ไก่ ปลา ข้าว และผลไม้ เกษตรกรทุกรายมีอาหารบริโภคครบ 5 หมู่ จากการนำผลผลิตมาบริโภคในครัวเรือน อาทิ โปรตีนจากไข่ ปลา ไข่ไก่ คาร์โบไฮเดรตจากข้าว เกลือแร่จากพืชผัก วิตามินจาก ผลไม้ และไขมันจากเนื้อสัตว์ (ตารางที่ 11)

สรุปผล การบริโภคอาหาร 3 มื้อหลัก ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่ ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 11 การบริโภคอาหารของครัวเรือนเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. การบริโภคอาหาร 3 มือหลัก	
1.1 ครบ 3 มือ	100
1.2 ไม่ครบ 3 มือ	-
2. การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่	
2.1 ครบ 5 หมู่	100
2.2 ไม่ครบ 5 หมู่	-

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.7 ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล

1) การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 96.00 นำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง โดยร้อยละ 52.00 นำความรู้ทางวิชาการด้านพัฒนาที่ดินมาปฏิบัติต่อเนื่อง อาทิ หลักสูตรการใช้สารชีวภาพ หลักสูตรการทำปุ๋ยน้ำหมักสูตรพระราชทาน ร้อยละ 48.00 นำความรู้ทางวิชาการด้านพืชปฏิบัติต่อเนื่อง อาทิ หลักสูตรการปลูกพืชที่เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ หลักสูตรการปลูกพืชแบบผสมผสาน ร้อยละ 46.00 นำความรู้ทางวิชาการด้านประมงปฏิบัติต่อเนื่อง อาทิ การเลี้ยงปลาในบ่อดิน และร้อยละ 4.00 ไม่ได้นำความรู้/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการมาปฏิบัติต่อเนื่อง เพราะเกษตรกรบางรายมีภาระในแปลงที่เป็นอาชีพหลักของตนเองมาก ทำให้ไม่มีเวลานำความรู้ที่ได้รับมาต่อยอดในการผลิตสินค้าใหม่ ๆ เกษตรกรบางรายเมื่อใช้ปัจจัยการผลิตที่ได้รับมาจนหมดแล้ว ไม่ได้ต่อยอดในการขยายผลทำปัจจัยการผลิตใช้เอง (ตารางที่ 12)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 12 การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง

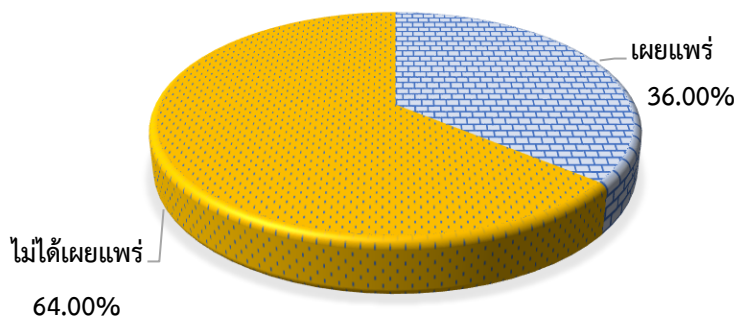
รายการ	หน่วย: ร้อยละ	
	ปฏิบัติต่อ	ไม่ปฏิบัติต่อ
1. ด้านพืช	92.31	7.69
2. ด้านปศุสัตว์	84.00	16.00
3. ด้านประมง	79.31	20.69
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	89.66	10.34
5. ด้านบัญชี	53.33	46.67
6. ด้านสหกรณ์	40.00	60.00
7. ด้านปฏิรูปที่ดิน	70.00	30.00
8. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	71.43	28.57
9. ด้านการตลาด	37.50	62.50
10. ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ	33.33	66.67
ภาพรวม	96.00	4.00

หมายเหตุ : ปฏิบัติได้มากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การถ่ายทอดองค์ความรู้ พบว่า ภาพรวมเกษตรกรที่ผ่านการอบรมได้นำความรู้จากการฝึกอบรมไปเผยแพร่แพร่ขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่น พบว่า ร้อยละ 64.00 นำความรู้ไปเผยแพร่ต่อบุคคลอื่น อาทิ ความรู้ด้านการปลูกไม้ผล การผลิตสารชีวภัณฑ์การผลิตสารชีวภาพ และร้อยละ 36.00 ไม่ได้นำองค์ความรู้ไปเผยแพร่ขยายต่อบุคคลอื่น เนื่องจากมีภาระงานในแปลงค่อนข้างมากทำให้ไม่มีเวลา (ภาพที่ 3)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 3 การเผยแพร่องค์ความรู้

3.5 ความพึงพอใจ

3.5.1 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ความพึงพอใจต่อการดำเนินการโครงการในภาพของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 76.00 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.74 (คะแนนเต็ม 5) รองลงมา ร้อยละ 22.00 พึงพอใจระดับมาก และร้อยละ 2.00 พึงพอใจระดับปานกลาง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

3.5.2 เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากที่สุดร้อยละ 73.60 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.70 (คะแนนเต็ม 5) ร้อยละ 23.20 พึงพอใจระดับมาก และร้อยละ 3.20 พึงพอใจระดับปานกลาง (ตารางที่ 13)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 13 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ

หน่วย : ร้อยละ

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. หลักสูตรการอบรม	68.00	28.00	4.00			4.64	มากที่สุด
2. วิทยากร/การถ่ายทอดความรู้	78.00	20.00	2.00			4.76	มากที่สุด
3. สถานที่จัดอบรม	72.00	22.00	6.00			4.66	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่	74.00	24.00	2.00			4.72	มากที่สุด
5. การดำเนินงาน	76.00	22.00	2.00			4.74	มากที่สุด
เฉลี่ย	73.60	23.20	3.20	-	-	4.70	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.6 สรุปผลการติดตามโครงการ

ผลการติดตามโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน กลุ่มน้ำสี จังหวัดอุตรดิตถ์ ตามแบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 14)

3.6.1 ปัจจัยนำเข้า จำนวนทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.2 กิจกรรม จำนวนทั้งหมด 3 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.3 ผลผลิต จำนวนทั้งหมด 4 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.4 ผลลัพธ์ จำนวนทั้งหมด 21 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตาม 19 ตัวชี้วัด

3.6.5 ความพึงพอใจ จำนวน 2 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

สรุปผลการติดตาม โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดินจังหวัดอุตรดิตถ์ ผ่านตัวชี้วัดจำนวน 33 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 35 ตัวชี้วัด หรือคิดเป็นร้อยละ 94.29

ตารางที่ 14 สรุปผลการติดตามโครงการ

รายการ	จำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด	จำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	5	5
2. กิจกรรม (Activities)	3	3
3. ผลผลิต (Outputs)	4	4
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)	21	19
5. ความพึงพอใจ	2	2
ภาพรวม	35	33

ที่มา : จากการสำรวจ

4. ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1 กรมการข้าว ควรส่งเสริมและพัฒนาในการยกระดับผลผลิตต่อไร่ของเกษตรกร เนื่องจากผลผลิตข้าวยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำที่สามารถเพิ่มได้ โดยการปรับปรุงและพัฒนาพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และกรมชลประทาน ควรพัฒนาแหล่งน้ำเพิ่มเติมให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ โดยเฉพาะการพัฒนาแหล่งน้ำตามธรรมชาติให้สามารถกักเก็บน้ำได้อย่างเพียงพอในช่วงฤดูแล้ง

4.2 กรมประมง ควรส่งเสริมและสนับสนุนองค์ความรู้ในการขยายพันธุ์สัตว์น้ำ และพันธุ์สัตว์น้ำที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อสร้างความหลากหลายให้แก่ระบบนิเวศ

4.3 หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรบูรณาการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการงบประมาณ และช่วงเวลาในการดำเนินโครงการที่สอดคล้องกับกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานในทุกมิติไม่ว่าจะเป็นการใช้จ่ายงบประมาณ และระยะเวลาที่เหมาะสม

4.4 เกษตรกรบางส่วนอยู่ในวัยผู้สูงอายุ เกษตรกรบางรายมีภาระในแปลงค่อนข้างมาก ทำให้ไม่มีความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการทำให้ความรู้และปัจจัยการผลิตที่ได้รับไม่ได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ หรือไม่สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้น ทุกหน่วยงานที่มีการดำเนินโครงการควรคัดเลือกเกษตรกรที่มีความพร้อมทางด้านความสนใจ ด้านความเต็มใจเข้าร่วมโครงการ และเวลาในการเข้าร่วมโครงการได้อย่างแท้จริง

โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน กลุ่มน้ำหมัน ต.กษะทอน อ.ด่านซ้าย จ.เลย

สาระสำคัญของโครงการ

1. ประเภทโครงการ

พัฒนาด้านการเกษตรและส่งเสริมอาชีพ

2. พระราชดำริ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตร โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และเยี่ยมเยียนราษฎรในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ 3-5 มีนาคม 2549 ในวโรกาสดังกล่าวทรงมีพระราชเสาวนีย์กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เฝ้ารับเสด็จ ทรงห่วงใยสภาพป่าต้นน้ำลำธาร และมีพระราชประสงค์ให้ราษฎรที่อาศัยอยู่บน พื้นที่สูง ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ ป่า น้ำ และดิน ในพื้นที่ต้นน้ำอันเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร โดยให้ราษฎรสามารถดำรงอยู่กับป่า ได้อย่างยั่งยืน

3. วัตถุประสงค์โครงการ

- 1) เพื่อจัดตั้งถิ่นฐานและพัฒนาชุมชนอย่างเหมาะสมตามแนวพระราชดำริ การอยู่ร่วมกันของคนและป่าอย่างสมดุลยั่งยืน
- 2) เพื่ออนุรักษ์ พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อรักษาความสมดุล ของระบบนิเวศอย่างยั่งยืน
- 3) เพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพและการมีงานทำให้กับประชาชน ในพื้นที่ลุ่มน้ำให้พออยู่ พอกิน และพึ่งพาตนเองได้ มีความมั่นคงด้านอาหาร เพื่อก้าวไปสู่การเหลือกินเหลือใช้
- 4) เพื่อพัฒนาคุณภาพคนในชุมชนพื้นที่ลุ่มน้ำให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีโอกาสเข้าถึงบริการพื้นฐานชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง มีความมั่นคง ปลอดภัยและคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี
- 5) เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการพัฒนาในพื้นที่ลุ่มน้ำ มุ่งบูรณาการดำเนินงานอย่างเป็นองค์รวม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันรองรับสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงต่างๆ

4. การเชื่อมโยงข้อมูลกับ สำนักงาน กปร.

โครงการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของสำนักงาน กปร.

5. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ

เป็นศูนย์พัฒนาการเกษตรแบบเบ็ดเสร็จ การอยู่ร่วมกันของคนและป่า อย่างสมดุลยั่งยืน

ผลการดำเนินงานโครงการ ปี 2566

1. หน่วยงาน/กิจกรรมที่เข้าไปดำเนินการ

- 1) **สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง** จัดทำแปลงสาธิตไม้ผลบนพื้นที่สูง แปลงสาธิตเรื่องพืชปลอดภัย/อินทรีย์ ทำฟายเชลสน้ำ สนับสนุนเครื่องพรวนดิน 1 เครื่อง เครื่องผลิตกระแสไฟ 1 เครื่อง สนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ ปุ๋ย 40 กระสอบ เคมีเกษตร 30 ชนิด ต้นไม้ 500 ต้น วัสดุทำโรงเรือน 10 หลัง และถ่ายทอดองค์ความรู้/เทคโนโลยี การปลูกพืชบนพื้นที่สูง การตลาดและโลจิสติก และการใช้โดรน
- 2) **สงฆ์วิทยาคม** 3 ไร่ปลูกพืชประสิทธิภาพระบบกระจายน้ำห้วยหมัน ตกถล่อนนอกตำบล จมละ
- 3) **สถานีพัฒนาที่ดินเลย** ถ่ายทอดองค์ความรู้/เทคโนโลยี การลดการใช้สารเคมีทางเกษตร การปรับปรุงบำรุงดิน การใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝก สนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ น้ำหมักชีวภาพ 250 ไร่ เกษตรกร 15 ราย (80คิด/ราย) ปุ๋ยหมัก 75 ไร่ เกษตรกร 15 ราย (700ก/ราย) และถังหมักน้ำหมักชีวภาพ 6 ถัง
- 4) **ศูนย์วิจัยข้าวชุมแพ** สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวไร่ (ข้าวเกลี้ยง) จำนวน 400 กก.ให้แก่เกษตรกร 40 ราย
- 5) **ประมงจังหวัดเลย** สนับสนุนพันธุ์ปลาดุกเทศขาว 75,000 ตัว ให้แก่เกษตรกร รายละ 1,500 ตัว จำนวน 50 ราย และถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในการเลี้ยงปลาในบ่อดิน
- 6) **สง.สาธารณสุขจังหวัดเลย** ถ่ายทอดองค์ความรู้/เทคโนโลยี ในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ บริโภคในครัวเรือนด้วยชุดตรวจสอบภาคสนาม
- 7) **ตรวจบัญชีสหกรณ์เลย** ให้ความรู้ด้านบัญชี จัดฐานเรียนรู้ด้านบัญชี
- 8) **สง.สหกรณ์จังหวัดเลย** ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต ถ่ายทอดองค์ความรู้หลักการ อุดมการณ์ วิธีการสหกรณ์ การจัดตั้งสหกรณ์ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต
- 9) **ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯเลย** ส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้องค์ความรู้ในการฟอกย้อมสีธรรมชาติด้วยพืชพื้นถิ่น
- 10) **ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดเลย** ผลิตพันธุ์ปลาดุกน้ำจืดปล่อยแหล่งน้ำ 10,000 ตัว ปล่อยพันธุ์ปลากินพืช 90,000 ตัว ที่ลำน้ำหมัน ม.1 และโรงเรียนเย็นศิริฯ บ.หมากแข้ง 10,000 ตัว และถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตพันธุ์ปลาดุกน้ำจืด เพื่อผลิตพันธุ์ปลากินพืชปล่อยแหล่งน้ำบริเวณลุ่มน้ำหมัน
- 11) **ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเลย** ถ่ายทอดองค์ความรู้การปลูกและดูแลรักษาไม้ผล การใช้ประโยชน์จากปุ๋ยชีวภาพ การใช้ประโยชน์จากชีวภัณฑ์ สนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ ต้นพันธุ์ไม้ผล 70 ต้น ปุ๋ย(15-15-15) 5 กระสอบ ไอดีโรเตอร์ 20 ถัง ปุ๋ยชีวภาพ 5 ถัง และปุ๋ยชีวภาพ 5 ถัง
- 12) **ม.ราชภัฏเลย** ส่งเสริมกระบวนการปลูกด้วยรูปแบบเกษตรอินทรีย์
- 13) **ที่ทำการปกครองอำเภอด่านซ้าย** ถ่ายทอดองค์ความรู้/เทคโนโลยี การดูแลบำรุงรักษา กล้าไม้/ต้นไม้มักปลูก ดูแลและบำรุงรักษาขณะคาดเมื่อยและฝึกเมืองหนาว การแปรรูปมะเขาคั่วเพื่อสร้างมูลค่า การแปรรูปเสาวรสเพื่อสร้างมูลค่า
- 14) **เกษตรจังหวัดเลย** ถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสมตามศักยภาพพื้นที่ อบรมการบริหารจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน การผลิตชีวภัณฑ์ ป้องกันศัตรูพืช
- 15) **สห.รวมผลจากต้นน้ำหมัน** และจัดทำสรุปผลการติดตามผลผู้บริหาร กษ 2 ครั้ง

2. แหล่งงบประมาณ

งบปกติ กษ. 5,329,050 บาท

4. ปัญหาอุปสรรค

- 1) การรวมกลุ่มของเกษตรกรน้อย
- 2) ขาดการประชาสัมพันธ์โครงการ

3. ประชาชนได้รับประโยชน์

ประกอบด้วย 12 หมู่บ้าน 1 ตำบล

5. แนวทางแก้ไข

- 1) ประชุมสร้างการรับรู้ที่เพิ่มขึ้น
- 2) เพิ่มช่องทางประชาสัมพันธ์

**สรุปผลการติดตามโครงการรักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน กลุ่มน้ำหมัน
ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย**

1. สารสำคัญของโครงการ

1.1 พระราชดำริ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตร โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และเยี่ยมเยียนราษฎรในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ 3-5 มีนาคม 2549 ในวโรกาสดังกล่าวทรงมีพระราชเสาวนีย์กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เฝ้ารับเสด็จ ทรงห่วงใยสภาพป่าต้นน้ำลำธาร และมีพระราชประสงค์ให้ราษฎรที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูง ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ ป่า น้ำ และดินในพื้นที่ต้นน้ำอันเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดทำโครงการรักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน เพื่อสนองพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ข้างต้น ให้เป็นโครงการที่ดำเนินงานแบบบูรณาการทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยระยะที่ 1 มี 6 จังหวัด 10 กลุ่มน้ำ และในระยะที่ 2 ได้เพิ่มพื้นที่ดำเนินการอีก 1 กลุ่มน้ำ คือ กลุ่มน้ำหมัน จังหวัดเลย เพื่อให้ราษฎรสามารถดำรงอยู่กับป่าได้อย่างยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

โครงการ “รักษน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” ระยะที่ 3 (พ.ศ.2560-2564) มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อสนองพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงห่วงใยทรัพยากรธรรมชาติและสภาพป่า ต้นน้ำลำธาร และขยายผลแนวพระราชดำริในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของกลุ่มน้ำต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1.2.1 เพื่อจัดตั้งถิ่นฐานและพัฒนาชุมชนอย่างเหมาะสมตามแนวพระราชดำริ การอยู่ร่วมกันของคนและป่าอย่างสมดุลยั่งยืน

1.2.2 เพื่ออนุรักษ์ พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่กลุ่มน้ำ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

1.2.3 เพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพและการมีงานทำให้กับประชาชนในพื้นที่กลุ่มน้ำให้พออยู่พอกินและพึ่งพาตนเองได้ มีความมั่นคงด้านอาหารเพื่อก้าวไปสู่การเหลือกินเหลือใช้

1.2.4 เพื่อพัฒนาคุณภาพคนในชุมชนพื้นที่กลุ่มน้ำให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีโอกาสเข้าถึงบริการพื้นฐาน ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง มีความมั่นคงปลอดภัยและคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

1.2.5 เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการพัฒนาในพื้นที่กลุ่มน้ำมุ่งบูรณาการดำเนินงานอย่างเป็นองค์รวม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

1.3 เป้าหมายของโครงการ เพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพและส่งเสริมการตลาดอย่างเป็นระบบ และ ประชากรในพื้นที่เป้าหมายมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามความเหมาะสมของสภาวะแวดล้อมชุมชน รวมทั้ง หน่วยงานภาครัฐสามารถบริหารจัดการโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 งบประมาณ จำนวน 7.870 ล้านบาท โดยเป็นงบประมาณในการส่งเสริมและฝึกอบรม ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566) จำนวน 5.329 ล้านบาท

1.5 หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก ร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กองทัพอากาศที่ 3 กองทัพอากาศ ที่ 2 รวม 18 หน่วยงาน โดยการสนับสนุนของสำนักราชเลขาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่แต่ละ โครงการ

2. ระเบียบวิธีการติดตาม

2.1 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

2.1.1 เพื่อติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ระหว่างดำเนินงานโครงการ

2.2.2 เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค สำหรับปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ

2.2 ขอบเขตการติดตาม

2.2.1 พื้นที่เป้าหมาย พื้นที่ลุ่มน้ำหมัน ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

2.2.2 กลุ่มเป้าหมาย

1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

2) เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่รับผิดชอบโครงการ

2.2.3 ระยะเวลาของข้อมูล

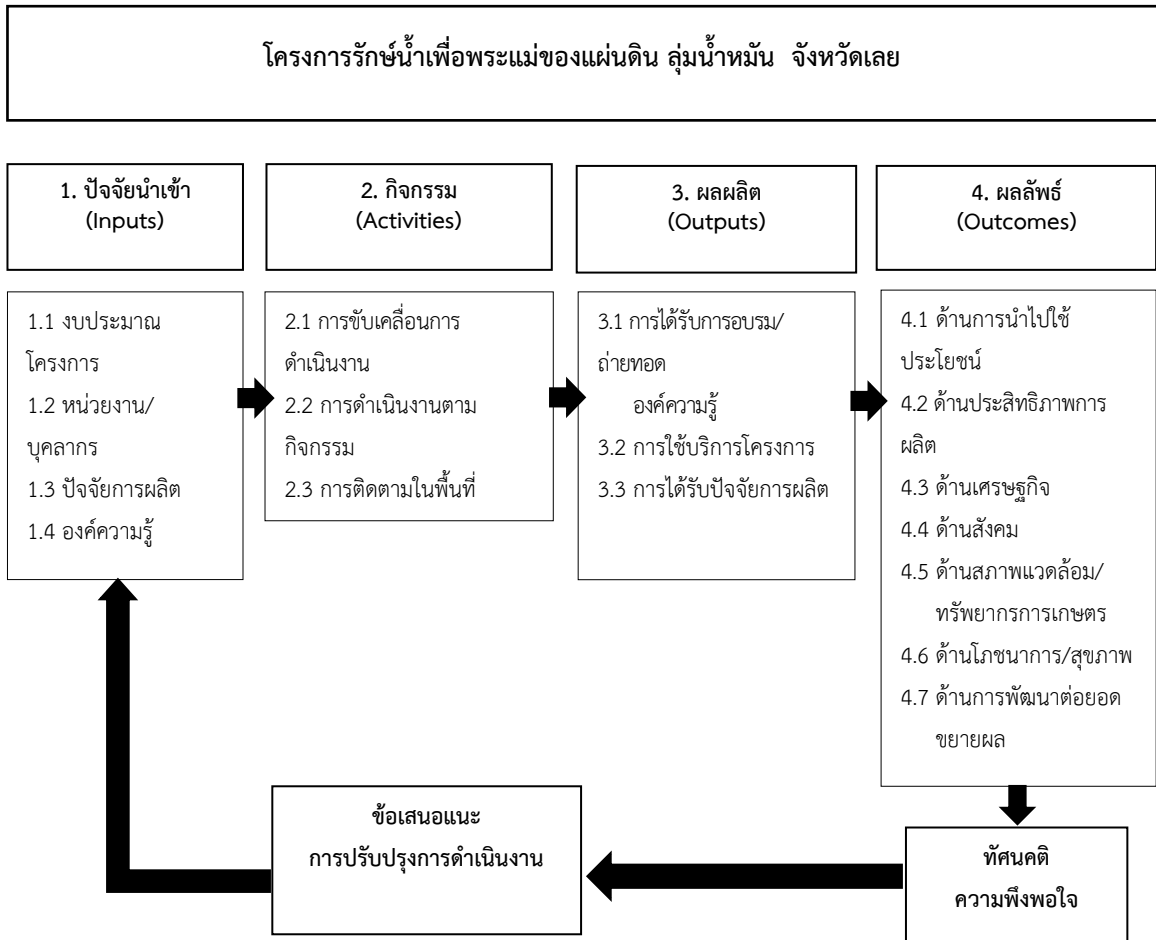
1) ผลการดำเนินงานโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

2) ผลลัพธ์ของโครงการ ในปีเพาะปลูก 2566/67 (พฤษภาคม 2566 - เมษายน

2567)

2.3 วิธีการติดตาม

2.3.1 รูปแบบของการติดตาม การประยุกต์ใช้รูปแบบเชิงตรรกะ (Logic Model) เป็น วิธีการสื่อสารที่เป็นระบบ และเห็นภาพได้ชัดเจน สามารถนำเสนอความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานของแผนงานหรือโครงการ การจัดกิจกรรม ต่าง ๆ และผลงานที่ต้องการให้บรรลุผลสำเร็จตามที่คาดหวังไว้

ที่มา : จากการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการติดตามโครงการ

2.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) สืบค้นด้วยตัวอย่าง ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่หน่วยงาน ที่ผู้รับผิดชอบโครงการ จากหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ตกเป็นตัวอย่างหน่วยงานละ 1 ราย จำนวน 9 หน่วยงาน รวม 9 ราย และเกษตรกรผู้เข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการฯ ปี 2566 จากบัญชีรายชื่อเกษตรกรที่ใช้ประโยชน์ หรือเข้ารับบริการจากโครงการฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 51 ราย

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมจากเอกสารต่าง ๆ และรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ

2.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากการสัมภาษณ์ เอกสารรายงานต่าง ๆ ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ ผลจากการนำความรู้ไปปฏิบัติ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

2) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์ในเชิงตัวเลข และนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบายประกอบตารางค่าทางสถิติโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ค่าเฉลี่ย และร้อยละ

3) การวิเคราะห์ทัศนคติและความพึงพอใจ ใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) เป็นเครื่องมือในการวัดข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อใช้วัดทัศนคติ ความเข้าใจ ความคิดเห็น และความพึงพอใจ ซึ่งวิธีการได้มาของมาตรวัดแบบลิเคิร์ตสเกลเป็นการสอบถามความคิดเห็นได้หลายระดับ เช่น 3 ระดับ หรือ 5 ระดับ ฯลฯ ตัวอย่าง เช่น แบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดให้ 5 เท่ากับมากที่สุด 4 เท่ากับมาก 3 เท่ากับปานกลาง 2 เท่ากับน้อย และ 1 เท่ากับน้อยที่สุด

การกำหนดเกณฑ์คะแนนเป็นช่วง ๆ มีวิธีคำนวณ ดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} = \frac{\text{คะแนนมาก} - \text{คะแนนน้อย}}{\text{จำนวนระดับ}}$$

$$\text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} = \frac{5 - 1}{5}$$

$$\text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} = 0.8$$

โดยที่ คะแนนมาก คือ คะแนนที่กำหนดมากที่สุด คะแนนน้อย คือ คะแนนที่กำหนดน้อยที่สุด จำนวนระดับ คือ ระดับการวัดที่กำหนดไว้ ค่าที่คำนวณได้จากสูตรด้านบน เช่น กรณี 5 ระดับ จะได้ช่วงคะแนนเท่ากับ $(5 - 1) / 5 = 0.80$ นำค่า ช่วงคะแนนดังกล่าวไปกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ระดับคะแนน	การแปลผล
1.00 - 1.80	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1.81 - 2.60	เห็นด้วยน้อย
2.61 - 3.40	เห็นด้วยปานกลาง
3.41 - 4.20	เห็นด้วยมาก
4.21 - 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด

3. ผลการติดตาม

ผลการดำเนินงานโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดินลุ่มน้ำห่มัน ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย (ข้อมูลผลการดำเนินงาน ณ 30 กันยายน 2566) มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

3.1.1 งบประมาณ หน่วยงานร่วมบูรณาการทั้งสิ้น 7,870,825 บาท ผลการเบิกจ่าย 7,231,825 บาท ร้อยละ 91.88 ของเป้าหมาย โดยหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เบิกจ่าย 4,633,050 บาท ร้อยละ 86.94 ของเป้าหมาย ได้แก่ สถานีพัฒนาที่ดิน เบิกจ่าย 1,753,250 บาท ร้อยละ 73.29 จากเป้าหมาย 2,392,250 บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดเลย เบิกจ่าย 19,500 บาท สำนักงานประมง

จังหวัดเลย เบิกจ่าย 36,100 บาท ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดเลย เบิกจ่าย 19,100 บาท ครอบคลุม เป้าหมาย สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดเลย เบิกจ่าย 40,000 บาท ศูนย์วิจัยและพัฒนาการ เกษตรเลย เบิกจ่าย 42,500 บาท สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเลย เบิกจ่าย 6,800 บาท ศูนย์หม่อนไหม เฉลิมพระเกียรติฯ เลย เบิกจ่าย 10,300 บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเลย เบิกจ่าย 57,000 บาท สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) 2,600,000 บาท และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 3 เบิกจ่าย 95,000 บาท ครอบคลุมเป้าหมาย หน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตร ได้แก่ สำนักงาน ทรัพยากรน้ำที่ 3 จำนวน 998,000 บาท ที่ทำการปกครองอำเภอด่านซ้าย 745,200 บาท สำนักงาน สาธารณสุขจังหวัดเลย 48,000 บาท กศน.ด่านซ้าย 3,200 บาท สนง.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์จังหวัดเลย 574,000 บาท และมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 172,675 บาท ครอบคลุมเป้าหมาย

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 100.00

3.1.2 หน่วยงาน/บุคลากร มีคณะกรรมการบริหารและกำกับดูแล โครงการ “รักษน้ำเพื่อพระแม่ ของแผ่นดิน” จังหวัดเลย 1 คณะ และคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงาน โครงการ “รักษน้ำเพื่อพระแม่ของ แผ่นดิน” จังหวัดเลย และคณะทำงานพิจารณาพื้นที่เป้าหมาย เพื่อขยายผลโครงการ “รักษน้ำเพื่อพระแม่ ของแผ่นดิน” จังหวัดเลย รวม 2 คณะ ประกอบด้วยหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ หน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ครอบคลุมเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 คณะกรรมการ / 2 คณะทำงาน

3.1.3 ปัจจัยการผลิต

1) ปริมาณปัจจัยการผลิต หน่วยงานสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรเข้าร่วม โครงการ สถานีพัฒนาที่ดินสนับสนุน ถังหมักน้ำหมักชีวภาพ 6 ถัง น้ำหมักชีวภาพ 1,200 ลิตร ปุ๋ยหมัก 10,500 กิโลกรัม สำนักงานประมงจังหวัดเลยสนับสนุน ปลาตะเพียนขาว 75,000 ตัว ศูนย์วิจัยข้าวชุมแพ สนับสนุน เมล็ดพันธุ์ข้าวไร่ (ชีวเกลี้ยง) 400 กิโลกรัม ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดเลยสนับสนุนผลิต พันธุ์สัตว์น้ำจืดปล่อยแหล่งน้ำ 100,000 ตัว พันธุ์ปลากินพืช 100,000 ตัว และศูนย์วิจัยและพัฒนา การเกษตรเลยสนับสนุน ต้นพันธุ์ไม้ผล (เงาะ ทุเรียน) 70 ต้น ปุ๋ย 15-15-15 จำนวน 5 กระสอบ ไตรโคโรเตอร์มา 20 ถัง ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟต 5 ถัง ปุ๋ยชีวภาพไมคอร์ไรซา 5 ถัง ครอบคลุมเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ครอบคลุมเป้าหมายของหน่วยงาน

2) ประเภทปัจจัยการผลิต ที่สนับสนุนเกษตรกรครอบคลุมเป้าหมาย ด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 3 ประเภทปัจจัยการผลิต เนื่องจาก ปศุสัตว์ไม่มีการดำเนินการในพื้นที่โครงการ (ลุ่มน้ำหมัน)

3.1.4 องค์ความรู้ ฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรจำนวน 11 หลักสูตร ได้แก่

- 1) การจัดทำแปลงสาธิตไม้ผลบนพื้นที่สูง แปลงสาธิตพืชปลอดภัย/อินทรีย์
- 2) การลดใช้สารเคมีทางการเกษตรและการปรับปรุงบำรุงดิน
- 3) การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบริสุทธิ์และเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวไร่

- 4) ความรู้และเทคโนโลยีด้านการเลี้ยงปลาในบ่อดิน
- 5) ความรู้ด้านบัญชี จัดฐานเรียนรู้ด้านบัญชี
- 6) หลักการ อุดมการณ์ วิธีการสหกรณ์ การจัดตั้งสหกรณ์
- 7) การพอกย้อมสีธรรมชาติด้วยพืชพื้นถิ่น
- 8) การผลิตไม้ผลและสร้างเกษตรกรต้นแบบการผลิตไม้ผลผสมผสาน
- 9) การเกษตรที่เหมาะสมตามศักยภาพพื้นที่
- 10) ความรู้ความเข้าใจโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน
- 11) การสร้างป่า สร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 11 หลักสูตร

3.2 กิจกรรม (Activities)

3.2.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงาน มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมดำเนินโครงการจำนวน 11 หน่วยงาน ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมหม่อนไหม กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยมีการจัดประชุมในพื้นที่จำนวน 1 ครั้ง และประชุมติดตามการดำเนินงานโครงการ 2 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 3 ครั้ง

3.2.2 การดำเนินงานตามกิจกรรมของหน่วยงาน

1) สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง จัดทำแปลงสาธิตไม้ผลบนพื้นที่สูง แปลงสาธิตพืชปลอดภัย/อินทรีย์ ทำฝายชะลอน้ำ สนับสนุนเครื่องพรวนดิน 1 เครื่อง เครื่องผลิตกระแสไฟฟ้า 1 เครื่อง สนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ ปุ๋ย 40 กระสอบ เคมีเกษตร 30 ชนิด ต้นไม้ 50 ต้น วัสดุทำโรงเรือนจำนวน 10 หลัง และถ่ายทอดองค์ความรู้/เทคโนโลยี การปลูกพืชบนพื้นที่สูง การตลาดและโลจิสติก และการใช้โดรน แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2) สำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 3 ปรับปรุง เพิ่มประสิทธิภาพระบบกระจายน้ำห้วยน้ำหมัน ต.กกสะทอน อ.ด่านซ้าย จ.เลย

3) สถานีพัฒนาที่ดินเลย ถ่ายทอดองค์ความรู้/เทคโนโลยีการลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร การปรับปรุงบำรุงดิน การใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝก สนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ น้ำหมักชีวภาพ 250 ไร่ ให้แก่เกษตรกร 15 ราย (80 ลิตร/ราย) ปุ๋ยหมัก 75 ไร่ เกษตรกร 15 ราย (700 กก./ราย) และถังหมักน้ำชีวภาพ 6 ถัง แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

4) ศูนย์วิจัยข้าวชุมแพ ถ่ายทอดความรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบริสุทธิ์และเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวไร่ และสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวไร่ (ชีวเกลี้ยง) 400 กก. ให้แก่เกษตรกร 40 ราย แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

5) ประมงจังหวัดเลย ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการเลี้ยงปลาในบ่อดิน และสนับสนุนพันธุ์ปลาตะเพียนขาว 75,000 ตัว ให้แก่เกษตรกร 50 ราย รายละ 1,500 ตัว

6) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลย จัดประชุมโครงการส่งเสริมประสิทธิภาพการเข้าถึงสวัสดิการสังคมอย่างทั่วถึง ให้แก่ อสม.ประจำหมู่บ้าน (12 หมู่บ้าน ประชุมเดือนละ 1 ครั้ง) และถ่ายทอดองค์ความรู้/เทคโนโลยีในการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคในครัวเรือนด้วยชุดตรวจสอบภาคสนาม แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

7) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์เลย ให้ความรู้ด้านบัญชี จัดฐานเรียนรู้ด้านบัญชี แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

8) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเลย ส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต ถ่ายทอดองค์ความรู้หลักการ อุดมการณ์ วิธีการสหกรณ์ การจัดตั้งสหกรณ์ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

9) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯเลย ส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต ในห้องความรู้ในการพอกย้อมสีธรรมชาติด้วยพืชพื้นถิ่น แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

10) ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดเลย ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจืดปล่อยแหล่งน้ำ 10,000 ตัว ปล่อยพันธุ์ปลากินพืช 90,000 ตัว ที่ลำน้ำหมัน ม.1 และโรงเรียนเย็นศิระ บ.หมากแข้ง 10,000 ตัว และถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตพันธุ์สัตว์น้ำจืด เพื่อผลิตพันธุ์ปลากินพืช ปล่อยแหล่งน้ำ บริเวณลุ่มแม่น้ำหมัน ต.กษะทอน อ.ด่านซ้าย จ.เลย แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดไว้

11) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเลย ถ่ายทอดองค์ความรู้/เทคโนโลยีการปลูก และดูแลรักษาไม้ผล การใช้ประโยชน์จากปุ๋ยชีวภาพ การใช้ประโยชน์จากชีวภัณฑ์ สนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ ต้นพันธุ์ไม้ผล 70 ต้น ปุ๋ย (15-15-15) 5 กระสอบ ไตรโคเดอร์มา 20 ถุง ปุ๋ยชีวภาพ 5 ถุง และ ปุ๋ยชีวภาพ 5 ถุง ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดไว้

12) มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ส่งเสริมกระบวนการปลูกพืชด้วยรูปแบบเกษตรอินทรีย์

13) ที่ทำการปกครองอำเภอด่านซ้าย จัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการ 2 รุ่น รุ่นละ 40 คน รวม 80 คน โครงการตามแนวพระราชดำริสร้างป่า - สร้างรายได้ ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำปี 2566 อำเภอด่านซ้าย และจัดหาพันธุ์ไม้เศรษฐกิจให้แก่เกษตรกร (ต้นมะคาเดเมีย) รวมถึงให้ความรู้ด้านการดูแลบำรุงรักษากลิ้งไม้/ต้นไม้ การปลูก ดูแลและบำรุงรักษามะคาเดเมีย และผักเมืองหนาว การแปรรูปมะคาเดเมียเพื่อสร้างมูลค่า การแปรรูปเสาวรส เพื่อสร้างมูลค่า

14) เกษตรจังหวัดเลย ถ่ายทอดความรู้/เทคโนโลยี ด้านการเกษตรที่เหมาะสมตาม ศักยภาพพื้นที่ อบรมการบริหารจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน การผลิตชีวภัณฑ์ป้องกันศัตรูพืช

15) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 3 จัดทำสรุปผลการติดตามประเมินผลเสนอ ผู้บริหาร

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 90 ตามแผนที่กำหนด

3.2.3 การติดตามในพื้นที่ คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ มีการติดตาม กำกับดูแลการปฏิบัติงาน และขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ และมีการบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวนครั้งในการติดตามของทุกหน่วยงานอย่างน้อย 1 ครั้ง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 ครั้ง

3.3 ผลผลิตของโครงการ (Outputs)

3.3.1 การอบรมถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรได้รับการอบรมความรู้ 375 ราย ครบตามเป้าหมาย ประกอบด้วย ความรู้ทางเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม 50 ราย ความรู้และเทคโนโลยีด้านการประมง 50 ราย ด้านบัญชี 50 ราย การถ่ายทอดความรู้เพื่อส่งเสริมการสหกรณ์ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 20 ราย ส่งเสริมงานด้านหม่อนไหม 10 ราย ส่งเสริมการผลิตพืชบนพื้นที่สูง 50 ราย ส่งเสริมการผลิตเสาวรสเพื่อสร้างมูลค่า 50 ราย อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน” 15 ราย ถ่ายทอดความรู้ด้านสร้างป่า - สร้างรายได้ 80 ราย โดยเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกษตรกรสามารถจัดทำบัญชี และวิเคราะห์บัญชีได้ เกษตรกรมีอาหารโปรตีนไว้บริโภคในครัวเรือน มีอาชีพเสริม สามารถลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม จำนวน 375 ราย

ตารางที่ 1 การได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ปี 2566

รายการ	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
1.ความรู้ทางเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม	50	50
2.ความรู้และเทคโนโลยีด้านการประมง	50	50
3.ด้านบัญชี	50	50
4.การถ่ายทอดความรู้เพื่อส่งเสริมการสหกรณ์	20	20
5. การถ่ายทอดความรู้ด้านหม่อนไหม	10	10
6.ความรู้ด้านส่งเสริมการผลิตพืชบนพื้นที่สูง	50	50
7. ส่งเสริมการผลิตเสาวรสเพื่อสร้างมูลค่า	50	50
8. ให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการ “รักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน”	15	15
9.ถ่ายทอดความรู้ด้านสร้างป่า-สร้างรายได้	80	80
รวม	375	375

ที่มา : รายงานผลการดำเนินงานโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ต.กกสะทอน อ.ด่านซ้าย จ.เลย

3.3.2 ระดับความเข้าใจต่อความรู้ที่ได้รับจากโครงการ ภาพรวมเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจต่อหลักสูตรที่อบรมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 39.82 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.23 (คะแนนเต็ม 5) ร้อยละ 39.24 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก และร้อยละ 20.94 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง (ตารางที่ 2)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 2 ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรต่อการพัฒนาองค์ความรู้ ปี 2566

รายการ	ระดับความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านพืช	35.06	44.16	20.78	-	-	4.14	มาก
2. ด้านประมง	38.89	44.44	16.67	-	-	4.22	มาก
3. ด้านพัฒนาที่ดิน	33.80	35.21	30.99	-	-	4.03	มาก
4. ด้านบัญชี	28.57	22.86	48.57	-	-	3.80	มาก
5. ด้านสหกรณ์	22.22	66.67	11.11	-	-	4.56	มากที่สุด
6. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	53.66	36.59	9.75	-	-	4.44	มากที่สุด
7. ด้านการตลาด	57.14	28.57	14.29	-	-	4.43	มากที่สุด
8. ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ	46.34	43.90	9.76	-	-	4.36	มากที่สุด
9. ด้านเทคโนโลยีการผลิตพืชบนพื้นที่สูง	59.09	27.27	13.64	-	-	4.45	มากที่สุด
10. ด้านการแปรรูปผลผลิต	33.33	50.00	16.67	-	-	4.17	มากที่สุด
11. ด้านการพัฒนาอาชีพ	33.33	16.67	50.00	-	-	3.83	มาก
12. ด้านหม่อนไหมพอกย้อมสีพืชพื้นถิ่น	36.36	54.55	9.09	-	-	4.27	มากที่สุด
เฉลี่ย	39.82	39.24	20.94	-	-	4.23	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.3 การใช้บริการของเกษตรกรจากโครงการ เกษตรกรได้รับการบริการจากโครงการจากหน่วยงานต่าง ๆ ในปี 2566 จำนวน 375 ราย ตรงตามเป้าหมายที่กำหนด โดยเกษตรกรได้รับการฝึกอบรมพัฒนาเพิ่มเติมองค์ความรู้และรับแจกปัจจัยการผลิตจากโครงการ 375 ราย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม จำนวน 375 รายต่อปี

ตารางที่ 3 การใช้บริการของเกษตรกรจากโครงการ ปี 2566

รายการ	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
- ฝึกอบรมพัฒนาเพิ่มเติมองค์ความรู้และการส่งเสริมอาชีพและรับแจกปัจจัยการผลิต	375	375
รวม	375	375

ที่มา : รายงานผลการดำเนินงานโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ต.กกสะทอน อ.ด่านซ้าย จ.เลย

3.3.4 การได้รับปัจจัยการผลิต เกษตรกรได้รับปัจจัยการผลิต 150 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย โดยได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านพืช อาทิ พันธุ์ไม้ผล เมล็ดพันธุ์พืช เมล็ดพันธุ์ผัก เมล็ดพันธุ์ข้าว ด้านประมง อาทิ พันธุ์ปลาตะเพียน พันธุ์ปลาดุก อาหารปลา ด้านพัฒนาที่ดิน อาทิ ปุ๋ยหมัก น้ำหมัก ชีวภาพ และสารเร่ง พด. (ตารางที่ 4)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม จำนวน 150 ราย

ตารางที่ 4 การได้รับปัจจัยการผลิต ปี 2566

รายการ	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
1. พันธุ์พืช	85	85
2. พันธุ์สัตว์น้ำ	50	50
3. พัฒนาที่ดิน	15	15
รวม	150	150

ที่มา : รายงานผลการดำเนินงานโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ต.กกสะทอน อ.ด่านซ้าย จ.เลย

3.3.5 ระดับความพึงพอใจต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุดร้อยละ 73.61 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.64 (คะแนนเต็ม 5) รองลงมาร้อยละ 19.55 มีความพึงพอใจระดับมาก และร้อยละ 6.84 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เนื่องจากปริมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร ปัจจัยการผลิตที่แจกน้อยกว่าพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกร เช่น ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และสารเร่ง พด. (ตารางที่ 5)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 5 ระดับความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ปี 2566

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านพืช	72.48	11.01	16.51	-	-	4.36	มากที่สุด
2. ด้านประมง	59.46	37.84	2.70	-	-	4.57	มากที่สุด
3. ด้านพัฒนาที่ดิน	75.00	10.00	15.00	-	-	4.60	มากที่สุด
4. ด้านบัญชี	61.11	38.89	-	-	-	4.67	มากที่สุด
5. ด้านอื่น ๆ	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
ภาพรวม	73.61	19.55	6.84	-	-	4.64	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4 ผลลัพธ์ของโครงการ (Outcomes)

3.4.1 การนำไปใช้ประโยชน์

1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรร้อยละ 88.34 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ด้านพืช ได้แก่ การทำนา การปลูกพืชไร่ ไม้ผล พืชผัก และการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ด้านประมง ได้แก่ การเลี้ยงปลานิลปลาตะเพียน ปลาอุก ส่วนที่ไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 11.66 เนื่องจากเกษตรกรบางรายไม่มีเวลาดำเนินการ (ตารางที่ 6)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

ตารางที่ 6 การนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ปี 2566

หน่วย: ร้อยละ					
รายการ	ด้านพืช	ด้านประมง	ด้านพัฒนาที่ดิน	ด้านการรวมกลุ่ม	ภาพรวม
ใช้	86.67	100	100	66.67	88.34
ไม่ได้ใช้	13.33	-	-	33.33	11.66

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรทุกรายนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด (ตารางที่ 7)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

ตารางที่ 7 การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ปี 2566

หน่วย: ร้อยละ					
รายการ	ด้านพืช	ด้านประมง	ด้านพัฒนาที่ดิน	ด้านการรวมกลุ่ม	ภาพรวม
ใช้	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
ไม่ได้ใช้	-	-	-	-	-

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.2 ด้านประสิทธิภาพการผลิต (พืชรายได้หลัก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์) ผลผลิตต่อหน่วย ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีผลผลิต (ฝัก) เฉลี่ย 956.61 กิโลกรัม ต่อไร่ และหลังเข้าร่วมโครงการมีผลผลิต (ฝัก) เฉลี่ย 1,019.08 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้น 62.47 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.53 จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับการส่งเสริมไปปฏิบัติในการปรับปรุงบำรุงดิน การดูแลรักษาที่ถูกต้องวิธีขึ้น

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

3.4.3 ด้านเศรษฐกิจ

1) การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตมาบริโภค

1.1) เกษตรกรที่ลดรายจ่ายในครัวเรือน พบว่า ร้อยละ 82.35 มีรายจ่ายการซื้อสินค้าอุปโภค บริโภค ในครัวเรือนลดลง จากการปรับเปลี่ยนมาบริโภคสินค้าเกษตรที่ผลิตได้ในครัวเรือน อาทิ ข้าว พืชผักสวนครัว ผลไม้ ปลา จากองค์ความรู้ และปัจจัยการผลิตที่หน่วยงานภาครัฐเข้ามาส่งเสริมในส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 17.65 ยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการลดรายจ่ายในการบริโภค

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

1.2) รายจ่ายในครัวเรือน จากการนำองค์ความรู้จากปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 4,497.12 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 21.63 ส่วนใหญ่มาจากด้านพืช เฉลี่ย 3,847.12 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เป็นการนำผลผลิตที่ปลูกเองในแปลงมาบริโภค อาทิ ข้าว ผักสวนครัว และผลไม้ตามฤดูกาล รองลงมาด้านประมง จากการบริโภคปลาที่เลี้ยงในสระน้ำของตนเอง เฉลี่ย 650 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 8)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5.00

ตารางที่ 8 การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตในครัวเรือนมาบริโภค ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. ด้านพืช	7,490.89	11,338.01	3,847.12	51.36
2. ด้านประมง	13,300	13,950	650	4.89
รวม	20,790.89	25288.01	4,497.12	21.63

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ทางการเกษตร

2.1) เกษตรกรที่มีรายได้ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น พบว่า ร้อยละ 83.20 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิต โดยทำการเกษตรในรูปแบบเกษตรผสมผสาน เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ไม้ผล ไม้ยืนต้น มะคาเดเมีย ผักปลอดภัย ผักอินทรีย์ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 16.80 รายได้ยังไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องจาก ผลผลิตยังไม่ได้จำหน่ายมากนักอยู่ระหว่างการเพาะปลูก ดูแลรักษา

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

2.2) รายได้ทางการเกษตร จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ เกษตรกรมีรายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 14,556.76 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.91 (ปี 2565 รายได้ 183,963.71 บาท ปี 2566 รายได้ 198,520.47 บาทต่อครัวเรือนต่อปี) สำหรับรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิตด้านพืช เฉลี่ย 14,228.14 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.76 รองลงมาด้านประมง เฉลี่ย 328.62 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 9)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

ตารางที่ 9 การเพิ่มขึ้นของรายได้จากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการประกอบอาชีพการเกษตร ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. ด้านพืช	183,363.71	197,591.84	14,228.14	7.76
2. ด้านประมง	12,798.32	14,849.16	328.62	0.15
รวม	183,963.71	198,520.47	14,556.76	7.91

ที่มา : จากการสำรวจ

3) การลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร

3.1) เกษตรกรที่ลดรายจ่ายทางการเกษตร พบว่า ร้อยละ 19.61 มีรายจ่ายทางการเกษตรที่ลดลงจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ โดยผลิตน้ำหมักชีวภาพ สารชีวภัณฑ์ไตรโคเรเตอร์มา เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี ในส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 80.39 ยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากเกษตรกรต้องการเพิ่มปริมาณผลผลิตเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

3.2) รายจ่ายทางการเกษตร จากการนำองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร เฉลี่ย 5,403.81 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 34.71 โดยส่วนใหญ่มาจากการลดการใช้ปุ๋ยเคมี ทำให้เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรได้เฉลี่ย 4,450.50 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และเกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายจากการลดใช้สารเคมีได้เฉลี่ย 953.31 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 10)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5

ตารางที่ 10 การลดค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. ลดการใช้ปุ๋ยเคมี	14,018.50	9,568	(4,450.50)	31.75
2. ลดการใช้สารเคมี	1,550.52	597.21	(953.31)	61.48
รวม	15,569.02	10,165.21	(5,403.81)	34.71

ที่มา : จากการสำรวจ

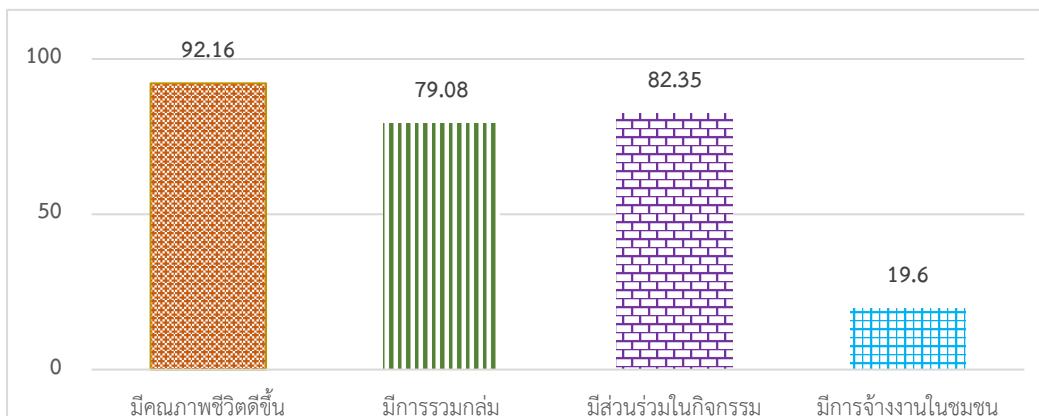
3.4.4 ด้านสังคม เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ร้อยละ 92.16 มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สืบเนื่องจากการมีรายได้เพิ่มขึ้น ลดรายจ่ายในครัวเรือน ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น นอกจากนี้ เกษตรกรร้อยละ 79.08 มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรม เช่น ร่วมกันสอดส่อง ดูแลรักษาชุมชน แบ่งปัน ผลผลิต เอื้ออาทรกันในด้านต่าง ๆ และเกษตรกรร้อยละ 82.35 มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในพื้นที่ โครงการ/ชุมชน เช่น ร่วมกันดำนาปลูกข้าวในพื้นที่โครงการ ดูแลรักษาพัฒนาแปลงเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังพบว่า มีแรงงานเกษตรที่ได้รับการจ้างงานในชุมชนเพียงร้อยละ 19.60 เช่น จ้างไถ ปลูก ใสปุ๋ย ตัดหญ้า ฉีดยา เก็บเกี่ยว และขนย้ายผลผลิต (ภาพที่ 2)

สรุปผล คุณภาพชีวิตดีขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การรวมกลุ่ม ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การจ้างงานในชุมชน ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 2 ประโยชน์ที่ได้รับด้านสังคม

3.4.5 ด้านสภาพแวดล้อม/ทรัพยากรการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 92.48 มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในแปลงเกษตร โดยร้อยละ 94.12 ดินมีคุณภาพดีขึ้น ร้อยละ 87.56 พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ร้อยละ 86.57 พันธุ์พืชมากขึ้น ร้อยละ 81.25 สิ่งมีชีวิตในดิน และส่วนที่เหลือร้อยละ 7.52 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเกษตรกรส่วนนี้ทำการเกษตรแบบเดิม (ทั่วไป) คือ ยังใช้ปุ๋ยเคมีเป็นหลัก และใช้ปุ๋ยหมัก/น้ำหมักในปริมาณน้อย (ตารางที่ 11)

สรุปผล คุณภาพดินดีขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

พันธุ์พืชเพิ่มขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 11 การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร

รายการ	ร้อยละ	ร้อยละ
1. เปลี่ยนแปลง		92.48
1.1 ดินชุ่มชื้น/มีคุณภาพดีขึ้น	85.59	
1.2 พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น	81.25	
1.3 พันธุ์พืชมากขึ้น	82.79	
1.4 สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น	80.02	
2. ไม่เปลี่ยนแปลง		7.52

หมายเหตุ : เปลี่ยนแปลงได้มากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.6 ด้านโภชนาการ/สุขภาพ พบว่า คราวเรือนเกษตรกรทุกราย มีอาหารเพียงพอในการบริโภค 3 มื้อหลัก โดยนำผลผลิตที่ผลิตได้มาบริโภคในครัวเรือน เช่น ข้าว ผักสวนครัว ปลา ผลไม้ และไก่ไข่ ในส่วนการมีอาหารบริโภคครบ 5 หมู่ เกษตรกรร้อยละ 98.04 มีอาหารบริโภครบจากการนำผลผลิตมาบริโภคในครัวเรือน เช่น โปรตีนจากเนื้อสัตว์ ไข่ ไก่ ปลา คาร์โบไฮเดรตจาก ข้าว วิตามินและเกลือแร่จาก พืชผักผลไม้ และไขมันจากสัตว์ (ตารางที่ 12)

สรุปผล การบริโภคอาหาร 3 มื้อหลัก ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่ ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 12 การบริโภคอาหารของครัวเรือนเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. การบริโภคอาหาร 3 มือหลัก	
1.1 ครบ 3 มือ	100
1.2 ไม่ครบ 3 มือ	-
2. การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่	
2.1 ครบ 5 หมู่	98.04
2.2 ไม่ครบ 5 หมู่	1.96

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.7 ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล

1) การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 77.67 นำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง โดยร้อยละ 89.13 นำความรู้การบำรุงและดูแลรักษาต้นไม้ผลอย่างเหมาะสมสำหรับพื้นที่สูงปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 88.79 นำความรู้ทางด้านพัฒนาที่ดินมาปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เช่น อนุรักษ์ดินและน้ำ การทำน้ำหมักชีวภาพ และการทำปุ๋ยหมัก พด. ร้อยละ 88.78 นำความรู้ทางด้านเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และร้อยละ 20.07 ไม่ได้ นำความรู้/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการมาปฏิบัติต่อเนื่อง สาเหตุจากใช้ปัจจัยการผลิตที่ได้รับหมดไปโดยไม่มี การต่อยอด (ตารางที่ 13)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

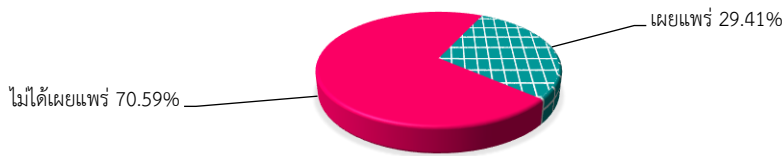
ตารางที่ 13 การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง

รายการ	หน่วย: ร้อยละ	
	ปฏิบัติต่อ	ไม่ปฏิบัติต่อ
1. ด้านพืช	89.13	10.87
2. ด้านประมง	80.14	19.86
3. ด้านพัฒนาที่ดิน	88.79	11.21
4. ด้านบัญชี	36.58	63.42
5. ด้านสหกรณ์	72.18	27.82
6. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	88.78	11.22
7. ด้านการตลาด	80.27	19.73
8. ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ	85.49	14.51
ภาพรวม	77.67	22.33

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การถ่ายทอดองค์ความรู้ พบว่า การนำความรู้จากการฝึกอบรมไปเผยแพร่แพร่ขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่น ในภาพรวมเกษตรกรที่ผ่านการอบรม ร้อยละ 29.41 นำความรู้ไปเผยแพร่ต่อบุคคลอื่น เช่น ความรู้ด้านการปลูกไม้ผล การปลูกผักอินทรีย์ การผลิตปุ๋ยและสารชีวภาพ ซึ่งในส่วนของเกษตรกรที่ได้รับการเผยแพร่ 48 ราย มีเกษตรกรที่ได้รับการเผยแพร่นำไปปฏิบัติตามแล้ว 43 ราย ที่เหลือร้อยละ 70.59 ไม่ได้นำองค์ความรู้ไปเผยแพร่ขยายต่อบุคคลอื่น เนื่องจากมีภาระงานในแปลงเกษตรของตนเองค่อนข้างมาก จึงไม่มีเวลานำไปปฏิบัติประกอบกับเกษตรกรบางรายมีอายุมาก (ภาพที่ 3)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 3 การเผยแพร่องค์ความรู้

3.5 ความพึงพอใจ

3.5.1 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ในภาพรวมของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากที่สุด ร้อยละ 66.67 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.65 (คะแนนเต็ม 5) รองลงมา ร้อยละ 31.37 พึงพอใจระดับมาก และร้อยละ 1.96 พึงพอใจปานกลาง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

3.5.2 เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากที่สุดร้อยละ 49.41 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.39 (คะแนนเต็ม 5) รองลงมา ร้อยละ 40.78 พึงพอใจระดับมาก และร้อยละ 9.81 พึงพอใจปานกลาง (ตารางที่ 14)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 14 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ

หน่วย : ร้อยละ

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. หลักสูตรการอบรม	52.95	37.25	9.80	-	-	4.43	มากที่สุด
2. วิทยากร/การถ่ายทอดความรู้	39.22	52.94	7.84	-	-	4.31	มากที่สุด
3. สถานที่จัดอบรม	47.06	47.06	5.88	-	-	4.41	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่	54.90	27.45	17.65	-	-	4.37	มากที่สุด
5. การดำเนินงาน	52.94	39.22	7.84	-	-	4.45	มากที่สุด
เฉลี่ย	49.41	40.78	9.81	-	-	4.39	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.6 สรุปผลการติดตามโครงการ

จากผลการติดตามโครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดินลุ่มน้ำหมีน ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ตามแบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 15)

3.6.1 ปัจจัยนำเข้า จำนวนทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตาม 4 ตัวชี้วัด

3.6.2 กิจกรรม จำนวนทั้งหมด 3 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.3 ผลผลิต จำนวนทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.4 ผลลัพธ์ จำนวนทั้งหมด 23 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตาม 20 ตัวชี้วัด

3.6.5 ความพึงพอใจ จำนวน 2 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

สรุปผลการติดตาม โครงการรักษาน้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดินลุ่มน้ำหมีน ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ผ่านตัวชี้วัด 30 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 36 ตัวชี้วัด โครงการประสบความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ 84.21

ตารางที่ 15 สรุปผลการติดตามโครงการ

หน่วย: ตัวชี้วัด

รายการ	จำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด	จำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	5	4
2. กิจกรรม (Activities)	3	3
3. ผลผลิต (Outputs)	5	5
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)	21	16
5. ความพึงพอใจ	2	2
ภาพรวม	36	30

ที่มา : จากการสำรวจ

4. ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1 ควรมีการประชุมคณะทำงานในพื้นที่แบบบูรณาการมากกว่า 1 ครั้งเพื่อสร้างความเข้าใจ การปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสื่อสารแผนการปฏิบัติงานให้ประชาชนในพื้นที่ทราบ

4.2 ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์โครงการในพื้นที่ให้มากขึ้นเพื่อให้เกษตรกรตระหนักถึงการอนุรักษ์ดิน รักษาต้นน้ำ ปลู่ป่า เพื่อรักษาระบบนิเวศน์

4.3 ขยายการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อให้น้ำใช้ทำการเกษตรตลอดทั้งปี และมีแหล่งผลิตอาหาร เช่น ปลา ลดค่าใช้จ่ายการบริโภคในครัวเรือน

4.4 ควรสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรให้มากขึ้น เพื่อรวบรวมผลผลิต ไปจำหน่ายและซื้อปัจจัยในราคาถูกลง ลดต้นทุนและเพิ่มรายได้

4.5 ควรจัดการรถยนต์โดยสารสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนมีการเดินทางสะดวก ในการเดินทางไปค้าขาย หาหมอ โรงเรียน ฯลฯ เพื่อลดค่าใช้จ่ายการคมนาคมขนส่ง และเพิ่มโอกาสทางสังคม

4.6 ส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อย ให้ผลตอบแทนสูง ให้มีรายได้ตลอดทั้งปี

4.7 สนับสนุนและผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์กลางการเรียนรู้ทางการเกษตรแบบครบวงจรในพื้นที่

โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ บ้านกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

สาระสำคัญของโครงการ

1. ประเภทโครงการ

พัฒนาด้านการเกษตรส่งเสริมอาชีพ

2. พระราชดำริ

เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2548 ได้มีราษฎรถวายฎีกาขอความช่วยเหลือ เรื่องการประกอบอาชีพ สืบเนื่องจากราษฎรในพื้นที่ประสบปัญหาความยากจน ไม่มีอาชีพที่แน่นอน ราษฎรในวัยทำงานต้องไปทำงานในเมืองใหญ่ ทอดทิ้งลูกไว้กับพ่อแม่ ซึ่งเป็นผู้สูงอายุให้ดูแลครอบครัว ประกอบกับในพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่ปลูกข้าว โดยจะมีผลผลิตส่งนํ้าจากลำเสียวใหญ่ มีน้ำตลอดปี แต่ไม่สามารถนํ้ามาทำการเกษตรได้ เนื่องจากสภาพน้ำเค็ม สภาพดินเสื่อมโทรมต้องการปรับปรุงบำรุงดิน อีกทั้งในการทำการเกษตรของเกษตรกรยังคงขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ ขาดแหล่งอาหารเพื่อการดำรงชีวิต ขาดแคลนที่ดินในการทำมาหากิน พระองค์ท่านได้เล็งเห็นปัญหาสำคัญเหล่านี้ จึงทรงมีพระราชดำริที่จะให้จัดตั้งฟาร์มตัวอย่างฯ ขึ้นในพื้นที่บ้านกำพี้ และบริเวณใกล้เคียง

3. วัตถุประสงค์โครงการ

- 3.1 เพื่อเป็นแหล่งจ้างแรงงานในชุมชน
- 3.2 เพื่อเป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัยสำหรับชุมชน
- 3.3 เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน
- 3.4 เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4. การเชื่อมโยงข้อมูลกับสำนักงาน กปร.

โครงการเชื่อมโยงฐานข้อมูล กปร.

5. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ

เป็นแหล่งเรียนรู้ จ้างงาน แหล่งผลิตอาหารปลอดภัย และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน ทำให้เกษตรกรมีรายได้และสามารถเรียนรู้ในการพัฒนาและประกอบอาชีพ

ผลการดำเนินงานโครงการ

1. หน่วยงาน/กิจกรรมที่เข้าไปดำเนินการ

- 1) กรมพัฒนาที่ดิน สนับสนุนปุ๋ยหมัก พด. 40 ตัน น้ำหมักชีวภาพ 500 ลิตร ปุ๋ยพืชสด 50 ไร่
- 2) กรมส่งเสริมการเกษตร ได้สนับสนุนพันธุ์พริก มะละกอ และมะเขือเปราะ เพื่อใช้ในฟาร์มตัวอย่าง
- 3) กรมวิชาการเกษตร สนับสนุนงาดำพันธุ์อุบลฯ 3 จำนวน 15 กิโลกรัม ท่อนพันธุ์อ้อยคั้นน้ำจำนวน 300 ลำ แม่พันธุ์เหินแดง 10 กิโลกรัม ต้นหมากจำนวน 50 ต้น มะม่วงจำนวน 50 ต้น
- 4) กรมประมง สนับสนุนพันธุ์ปลาน้ำจืด 1,000 ตัว อาหารปลาน้ำจืด 5 กระสอบ พันธุ์ปลาจุกจำนวน 3,000 ตัว อาหารปลาจุกจำนวน 9 กระสอบ อาหารปลากินพืชจำนวน 5 กระสอบ ปุ๋ยมูลสัตว์จำนวน 4 กระสอบ ปลาไนขนาด 5-7 ซม.จำนวน 7,000 ตัว ปลาไนขนาด 200 กรัม จำนวน 2,100 ตัว แหนแดงจำนวน 40 กิโลกรัม หอยขมจำนวน 15 กิโลกรัม
- 5) กรมหม่อนไหม สนับสนุน ปุ๋ยคอกจำนวน 20 กระสอบ ฟางแห้งอัดก้อนจำนวน 6 ก้อน ต้นไม้ย้อมสีจำนวน 10 ต้น จัดอบรมเกษตรกรการปักกลายผ้าไหม เกษตรกรเข้าร่วม 15 ราย
- 6) กรมการข้าว สนับสนุน เมล็ดพันธุ์ข้าว กข. 18 จำนวน 360 กิโลกรัม ปุ๋ยเคมีจำนวน 2 กระสอบ จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพร้อมแปลงสาธิตกิจกรรมเรียนรู้เกษตรกรเข้าร่วม 35 ราย
- 7) สำนักปลัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ร่วมบูรณาการกับกรมการข้าวในโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในแปลงสาธิต
- 8) กรมปศุสัตว์ ให้คำแนะนำในการเลี้ยงสัตว์ และดูแลสุขภาพสัตว์ในฟาร์มตัวอย่างฯ
- 9) กรมชลประทาน ติดตามงานเกี่ยวกับการจัดตั้งงบประมาณสร้างท่อส่งน้ำมายังฟาร์มตัวอย่างฯ และติดตั้งท่อส่งน้ำโรงสูบน้ำพระราชดำรินำมายังฟาร์มตัวอย่างฯ

2. งบประมาณ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 378,500 บาท

3. ประชาชนที่ได้รับประโยชน์

ราษฎรตำบลกำพี้ 15 หมู่บ้าน และเกษตรกรนอกพื้นที่ที่มาศึกษาดูงาน ในปี 2566 จำนวน 1,057 คน

ผลการติดตามโครงการ

ประสบผลสำเร็จ 83.33%

1. การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์

นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ 97.62% ไม่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ 2.38%

นำปัจจัยไปใช้ประโยชน์ 42.86 ไม่นำปัจจัยไปใช้ประโยชน์ 57.14

2. ด้านประสิทธิภาพการผลิต (ข้าวนาปี)

ผลผลิต ก่อนโครงการ 334 กก./ไร่
หลังโครงการ 324 กก./ไร่
ลดลง 9.8 กก./ไร่ คิดเป็น 1.98 %

3. ด้านเศรษฐกิจ

1. รายจ่ายในครัวเรือน ลดลง 1,368 บาท/คร./ปี
2. รายได้ทางการเกษตร เพิ่มขึ้น 2,505 บาท/คร./ปี
3. รายจ่ายทางการเกษตร ลดลง 527 บาท/คร./ปี

4. ด้านสังคม

1. คุณภาพชีวิตดีขึ้น 94.44 %
2. มีการรวมกลุ่ม 97.22 %
3. มีส่วนร่วมกิจกรรมโครงการ 97.22 %
4. มีการจ้างงานในชุมชนเพิ่มขึ้น 61.11 %

5. ด้านสภาพแวดล้อม/ทรัพยากรการเกษตร

1. ดินมีคุณภาพดีขึ้น 83.33 %
2. พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น 53.33 %
3. พันธุ์พืชมากขึ้น 83.33 %
4. สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น 80.56 %

6. ด้านโภชนาการ/สุขภาพ

1. มีอาหารบริโภค 3 มื้อหลัก 100 %
2. บริโภคอาหารครบ 5 หมู่ 86.11 %

7. ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล

1. เผยแพร่ความรู้ขยายผลต่อ 47.22 %
2. นำมาปฏิบัติต่อเนื่อง 55.55 %

8. ความพึงพอใจ

ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรระดับมากที่สุด 4.84 / 5

ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ระดับมาก 4.03 / 5

9. ข้อค้นพบ

1. สภาพพื้นที่เป็นนาดอนดินทรายผลผลิตต่อไร่ (ข้าว) ลดลงจากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย
2. ราคาปัจจัยการผลิตในท้องตลาดเพิ่มขึ้น
3. ไม่มีการต่อยอดหลังจากได้รับการสนับสนุน

10. ข้อเสนอแนะ

1. ส่งเสริมพันธุ์ข้าวทนแล้ง ส่งเสริมระบบชลประทานให้ทั่วถึง
2. เกษตรกรควรหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์เพิ่มขึ้น
3. ควรคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่ให้ความสนใจ

สรุปผลการติดตามโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ บ้านกำพี้ ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

1.สาระสำคัญของโครงการ

1.1 พระราชดำริ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ทรงเสด็จเยี่ยมเยียนสมาชิกกลุ่มทอผ้าไหมบ้านกำพี้ เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2548 ได้มีราษฎรถวายฎีกาขอความช่วยเหลือ เรื่องการประกอบอาชีพ สืบเนื่องจากราษฎรในพื้นที่ประสบปัญหาความยากจน ไม่มีอาชีพที่แน่นอน ราษฎรในวัยทำงานต้องไปทำงานในเมืองใหญ่ ทอดทิ้งลูกไว้กับพ่อแม่ ซึ่งเป็นผู้สูงอายุให้ดูแลครอบครัว ประกอบกับในพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่ปลูกข้าว โดยจะมีคลองส่งน้ำจากลำเสียวใหญ่ มีน้ำตลอดปี แต่ไม่สามารถนำน้ำมาทำการเกษตรได้ เนื่องจากสภาพน้ำเค็ม สภาพดินเสื่อมโทรมต้องการปรับปรุงบำรุงดิน อีกทั้งในการทำเกษตรของเกษตรกรยังขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ ขาดแหล่งอาหารเพื่อการดำรงชีวิต ขาดแคลนที่ดินในการทำมาหากิน พระองค์ท่านได้เล็งเห็นปัญหาสำคัญเหล่านี้ จึงทรงมีพระราชดำริที่จะให้จัดตั้งฟาร์มตัวอย่างฯ ขึ้นในพื้นที่บ้านกำพี้ และบริเวณใกล้เคียง

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อเป็นแหล่งจ้างแรงงานในชุมชน
- 2) เพื่อเป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัย
- 3) เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน
- 4) เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.3 เป้าหมายของโครงการ

1) พื้นที่ดำเนินการโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าโคกแสวง ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่จำนวน 157 ไร่ โดยเริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2549

2) โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ ได้รับราษฎรตามพระราชเสาวนีย์ และราษฎรในพื้นที่เข้าทำงานที่โครงการ ได้แก่ ราษฎรบ้านกำพี้ บ้านแดงน้อย บ้านเหล่ากา บ้านเจริญศิลป์ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ย 30,000 บาท/คน/ปี

3) ราษฎรในโครงการฯ และในหมู่บ้านใกล้เคียง ได้บริโภคอาหารที่ปลอดภัยจากสารพิษ

4) ราษฎรในโครงการฯ นอกจากมีรายได้แล้ว ยังสามารถนำความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติงานออกไปประกอบอาชีพส่วนตัว และเปิดโอกาสให้คนอื่นได้เข้ามาทำงานมีรายได้ มีความรู้สามารถนำไปประกอบอาชีพต่อไป

5) เป็นแหล่งศึกษาดูงานและฝึกอบรม ซึ่งมีราษฎรเข้ารับการฝึกอบรมที่โครงการฯ อยู่ตลอดเวลา

1.4 งบประมาณ จำนวน 378,500 บาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566)

1.5 หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ

หน่วยงานบูรณาการ และได้รับงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 8 หน่วยงาน ได้แก่ สถานีพัฒนาที่ดินมหาสารคาม (กรมพัฒนาที่ดิน) สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม (กรมส่งเสริมการเกษตร) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม (กรมวิชาการเกษตร) สำนักงานประมงจังหวัดมหาสารคาม ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดมหาสารคาม (กรมประมง) หน่วยส่งเสริมหม่อนไหมมหาสารคาม (กรมหม่อนไหม) ศูนย์วิจัยข้าวขอนแก่น (กรมการข้าว) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมหาสารคาม (สำนักปลัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์) และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณในปี 2566 เพื่อดำเนินงานในโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ ได้แก่ หน่วยงาน กรมปศุสัตว์ โดยปศุสัตว์อำเภอบรบือ และสำนักงานปศุสัตว์เขต 4 ได้ติดตามงานด้านกิจกรรมปศุสัตว์แต่ละสัปดาห์ ให้คำแนะนำในการเลี้ยงสัตว์ และดูแลสุขภาพสัตว์ในฟาร์มตัวอย่างฯ กรมชลประทาน โดยโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเสียวใหญ่ สำนักงานชลประทานที่ 6 ติดตามงานเกี่ยวกับการจัดตั้งงบประมาณสร้างท่อส่งน้ำมายังฟาร์มตัวอย่างฯ และติดตั้งท่อส่งน้ำโรงสูบน้ำพระราชดำริมายังฟาร์มตัวอย่างฯ ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 7 จังหวัดมหาสารคาม ได้สนับสนุนพันธุ์พริก มะละกอ และมะเขือเปราะ เพื่อใช้ในฟาร์มตัวอย่างฯ สำนักงานหม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เขต 3 ขอนแก่น ลงพื้นที่ติดตามงานด้านกิจกรรมหม่อนไหมภายในฟาร์มตัวอย่างฯ และสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 4 และคณะกรรมการบริหารสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 4 ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมกิจกรรมพืชไร่ ไม้ผลในฟาร์มตัวอย่างฯ

2. ระเบียบวิธีการติดตาม

2.1 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

เพื่อติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงานโครงการ เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค สำหรับปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ

2.2 ขอบเขตการติดตาม

1) ด้านพื้นที่ โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ บ้านกำพี้ ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

2) ด้านประชากร ประกอบด้วย เกษตรกรผู้เข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการฯ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี 2566

2.3 ด้านระยะเวลาข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลผลการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และข้อมูลผลผลิต ผลลัพธ์ ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปีเพาะปลูก 2566/67

2.4 วิธีการติดตาม

1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) สํารวจด้วยตัวอย่าง ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ จากหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ตกเป็นตัวอย่าง หน่วยงานละ 1 ราย รวม 8 ราย และเกษตรกรผู้เข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการฯ ปี 2566 จากบัญชีรายชื่อเกษตรกรที่ใช้ประโยชน์ หรือเข้ารับบริการจากโครงการฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 36 ราย

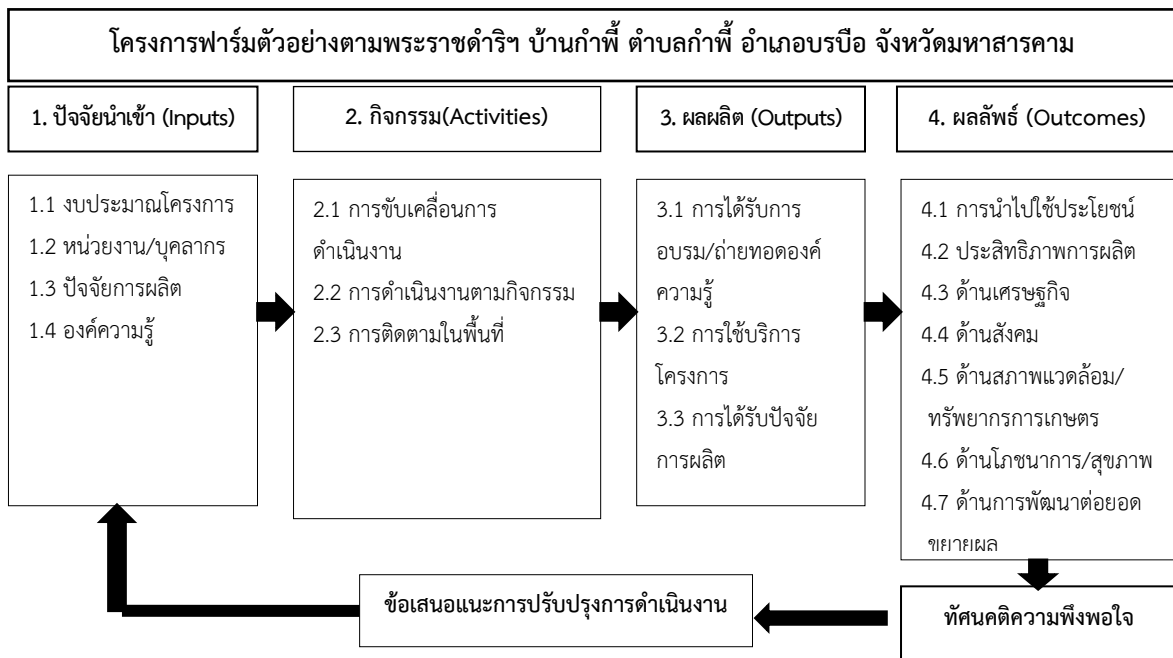
1.2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโครงการ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ของแต่ละหน่วยงาน และข้อมูลจากเอกสารรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) จากการนำข้อมูลที่เป็นตัวเลขมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายประกอบค่าตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งแสดงด้วยค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าผลรวม เพื่อนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบายประกอบตารางข้อมูล

2.2) การวัดร้อยละความสำเร็จของโครงการ วัดรายตัวชี้วัดของโครงการ เทียบกับเกณฑ์การติดตาม ผ่านหรือไม่ผ่าน เกณฑ์การติดตามที่กำหนดไว้ และนับจำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเทียบกับจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมดคิดเป็นค่าร้อยละความสำเร็จของโครงการ

กรอบแนวคิดในการติดตาม ประยุกต์ใช้แบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) ดังภาพที่ 1

ที่มา : จากการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการติดตามโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

3. ผลการติดตาม

ผลการดำเนินงานโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ บ้านกำพี้ ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม (ข้อมูลผลการดำเนินงาน ณ 30 กันยายน 2566) มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

1) งบประมาณ หน่วยงานร่วมบูรณาการโครงการเบิกจ่ายงบประมาณรวม 378,500 บาท ครอบคลุมเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 100.00

2) หน่วยงาน/บุคลากร มีคณะอนุกรรมการ โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ บ้านกำพี้ ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ 1 คณะ ประกอบด้วย หน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งมีคณะทำงาน 3 คณะ ได้แก่ คณะทำงานด้านอำนวยการ คณะทำงานด้านวิชาการ และคณะทำงานด้านขยายผล

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 คณะกรรมการ / 3 คณะทำงาน

3) ปัจจัยการผลิต หน่วยงานสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อใช้ในโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ เพื่อใช้ในแปลงเรียนรู้ และแปลงสาธิตพื้นที่โครงการฯ ในปี 2566 สถานีพัฒนาที่ดินมหาสารคาม (กรมพัฒนาที่ดิน) สนับสนุนปุ๋ยหมัก พด. 40 ตัน น้ำหมักชีวภาพ 500 ลิตร ปุ๋ยพืชสด 50 ไร่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม (กรมวิชาการเกษตร) สนับสนุนงาดำพันธุ์อุบลฯ 3 จำนวน 15 กิโลกรัม ท่อนพันธุ์อ้อยคั้นน้ำ 300 ลำ พันธุ์แห่นาง 10 กิโลกรัม หมาก 50 ตัน มะม่วง 50 ตัน สำนักงานประมงจังหวัดมหาสารคาม (กรมประมง) สนับสนุนพันธุ์กบ 1,000 ตัว อาหารกบ 5 กระสอบ พันธุ์ปลาตุ๊ก 3,000 ตัว อาหารปลาตุ๊ก 9 กระสอบ อาหารปลากินพืช 5 กระสอบ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดมหาสารคาม (กรมประมง) สนับสนุน ปุ๋ยมูลสัตว์ 4 กระสอบ ปลานิลขนาด 5-7 ซม. 7,000 ตัว ปลานิลขนาด 200 กรัม 2,100 ตัว แห่นาง 40 กิโลกรัม หอยขม 15 กิโลกรัม หน่วยส่งเสริมหม่อนไหมมหาสารคาม (กรมหม่อนไหม) สนับสนุน ปุ๋ยคอกจำนวน 20 กระสอบ ฟางแห้งอัดก้อน 6 ก้อน ต้นไม้ย้อมสี 10 ตัน ศูนย์วิจัยข้าวขอนแก่น (กรมการข้าว) สนับสนุน เมล็ดพันธุ์ข้าว กข.18 จำนวน 360 กิโลกรัม ปุ๋ยเคมี 2 กระสอบ ครอบคลุมเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ครอบคลุมเป้าหมายของหน่วยงาน

ประเภทปัจจัยการผลิต ที่สนับสนุนเกษตรกรครอบคลุมเป้าหมาย ด้านพืช ประมง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 2 ประเภทปัจจัยการผลิต

4) องค์ความรู้ ฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรภายในโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ และรอบ ๆ โครงการฟาร์มตัวอย่างฯ 16 รายการ ได้แก่

4.1) การสาธิตถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน

4.2) การดูแลรักษาพืช แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแปลง

- 4.3) สาธิตแปลงการผลิตอ้อยคั้นน้ำพันธุ์สุพรรณบุรี 50
- 4.4) สาธิตการผลิตแห่นาง
- 4.5) สาธิตแปลงผลิตข้าวโพดหลังนา
- 4.6) สาธิตเทคโนโลยีการผลิตหมากพลู
- 4.7) สาธิตเทคโนโลยีการผลิตไม้ผล
- 4.8) สาธิตการเลี้ยงกบในกระชังบก
- 4.9) สาธิตการเลี้ยงปลาตกในกระชังบก
- 4.10) สาธิตการขยายพันธุ์อาหารธรรมชาติ (ไข่ม้วนและแห่นาง) ใช้ทดแทนอาหาร

สำเร็จรูป

- 4.11) สาธิตการเลี้ยงหอยขมแบบถุงแขวน ทดลองเลี้ยง
- 4.12) อบรมหลักสูตรการปักผ้าไหม/ออกแบบลวดลาย
- 4.13) สาธิตแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ กข.6 กข.12 กข.18
- 4.14) ถ่ายทอดองค์ความรู้พื้นที่ปลูกข้าวตามชั้นความเหมาะสม
- 4.15) สาธิตเทคโนโลยีการปลูกข้าว
- 4.16) ถ่ายทอดองค์ความรู้โรคข้าวที่สำคัญในนาข้าว
สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 16 รายการ

3.2 กิจกรรม (Activities)

1) การขับเคลื่อนการดำเนินงาน มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมดำเนินโครงการ 8 หน่วยงาน 7 กรม ได้แก่ สถานีพัฒนาที่ดินมหาสารคาม (กรมพัฒนาที่ดิน) สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม (กรมส่งเสริมการเกษตร) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม (กรมวิชาการเกษตร) สำนักงานประมงจังหวัด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดมหาสารคาม (กรมประมง) หน่วยส่งเสริมหม่อนไหมมหาสารคาม (กรมหม่อนไหม) ศูนย์วิจัยข้าวขอนแก่น (กรมการข้าว) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมหาสารคาม (สำนักปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) โดยมีการจัดประชุมในพื้นที่ 4 ครั้ง ในทุกไตรมาส ครอบคลุมเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 4 ครั้ง

2) การดำเนินงานตามกิจกรรมของหน่วยงาน

2.1) กรมพัฒนาที่ดิน ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านพัฒนาที่ดิน สาธิตจัดทำปุ๋ยหมัก พด. 40 ตัน สาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสด 50 ไร่ การจัดทำน้ำหมักชีวภาพ 500 ลิตร ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.2) กรมส่งเสริมการเกษตร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแปลงเรียนรู้การดูแลรักษาพืช ในแปลงทฤษฎีใหม่ 5 ไร่ ภายในฟาร์มตัวอย่างฯ ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.3) กรมวิชาการเกษตร ถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีทางการเกษตรด้านพืช เกษตรกรขยายผล 10 ราย 10 ไร่ ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.4) กรมประมง สาธิตการเลี้ยงปลาในบ่อดิน การเลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์ การเลี้ยงกบ ในบ่อซีเมนต์ การเลี้ยงปลาในกระชังบก การเลี้ยงกบในกระชังบก การขยายพันธุ์อาหารธรรมชาติ (ไข่ฝำและแหนแดง) และการเลี้ยงหอยขมแบบถุงแขวน ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.5) กรมหม่อนไหม ฝึกอบรมการออกแบบลวดลายผ้าปักไหมแก่เกษตรกร 15 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.6) กรมการข้าว จัดทำแปลงเรียนรู้และสาธิตการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว กข.18 พื้นที่ 1 ไร่ ปลูกโดยวิธีการปักดำ ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องข้าวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่แก่เกษตรกร 50 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.7) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมบูรณาการกับศูนย์วิจัยข้าวขอนแก่น ในการจัดทำแปลงเรียนรู้ และสาธิตการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว กข.18 ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องข้าวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่แก่เกษตรกร 50 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดไว้

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 90 ตามแผนที่กำหนด

3) การติดตามในพื้นที่ คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ มีการติดตาม กำกับดูแลการปฏิบัติงาน และขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ในพื้นที่ และมีการบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวนครั้งในการติดตามของทุกหน่วยงาน เฉลี่ย 2 ครั้ง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 2 ครั้ง

3.3 ผลผลิตของโครงการ (Outputs)

1) อบรมเกษตรกร 75 ราย ครบตามเป้าหมาย ประกอบด้วย ฝึกอบรมการออกแบบลวดลาย ผ้าปักไหม (เกษตรกรขยายผล) 15 ราย ถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยีทางการเกษตร ด้านพืช (เกษตรกรขยายผล) 10 ราย และโครงการต่อยอดเมล็ดพันธุ์ข้าว จัดทำแปลงเรียนรู้และสาธิต การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว กข.18 พื้นที่ 1 ไร่ ปลูกโดยวิธีปักดำ และถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องข้าวที่เหมาะสม กับสภาพพื้นที่แก่เกษตรกร 50 ราย และติดตามให้คำแนะนำ โดยเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาที่ดิน การดูแลรักษาพืชในแปลงเรียนรู้ทฤษฎีใหม่ เทคโนโลยีการผลิตพืช เป็นต้น และนำ องค์ความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช การเลี้ยงปลาในกระชังบก การเลี้ยงกบ ในกระชังบก การทำอาหารปลาเพื่อลดต้นทุน การขยายพันธุ์อาหารธรรมชาติ (ไข่ฝำและแหนแดง) การเลี้ยงหอยขมแบบถุงแขวน (ตารางที่ 1)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 75 ราย

ตารางที่ 1 การได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ปี 2566

รายการ	จำนวนราย
1. อบรมหลักสูตรการออกแบบลวดลายผ้าไหม (เกษตรกรขยายผล)	15
2. ถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ และเทคโนโลยีทางการเกษตรด้านพืช (เกษตรกรขยายผล)	10
3. โครงการต่อยอดเมล็ดพันธุ์ข้าว จัดทำแปลงสาธิตการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว กข.18	50
รวม	75

ที่มา : ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2) ระดับความเข้าใจต่อความรู้ที่ได้รับจากโครงการ ภาพรวมเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจต่อหลักสูตรที่อบรมในระดับมาก ร้อยละ 49.05 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.44 (คะแนนเต็ม 5) โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.24 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุดในด้านพืช เกี่ยวกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว รองลงมา ร้อยละ 93.33 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ในการฝึกอบรมการออกแบบลวดลายผ้าปักไหม ของกรมหม่อนไหม (ตารางที่ 2)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 1 ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรต่อการพัฒนาองค์ความรู้ ปี 2566

รายการ	ระดับความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านพืช	95.24	4.76	-	-	-	4.95	มากที่สุด
2. ด้านหม่อนไหม	-	93.33	6.67	-	-	3.93	มาก
เฉลี่ย	47.62	49.05	3.33	-	-	4.44	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

3) การใช้บริการของเกษตรกรจากโครงการ จำนวนเกษตรกรที่เข้าเยี่ยมชม/อบรม/ศึกษาดูงาน และหน่วยงานที่สนับสนุนโครงการฟาร์มตัวอย่าง ในปี 2566 จำนวน 1,057 ราย ซึ่งไม่มีการกำหนดเป้าหมายของผู้เข้าใช้บริการโครงการฯ โดยเกษตรกรที่เข้ามาจะมาเพื่อเข้ารับบริการฝึกอบรมพัฒนาเพิ่มเติมองค์ความรู้และการส่งเสริมอาชีพ ศึกษาดูงานที่จุดเรียนรู้/แปลงสาธิต (ตารางที่ 3)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ตามข้อมูลของโครงการ

ตารางที่ 2 การใช้บริการของเกษตรกรจากโครงการ ปี 2566

รายการ	ราย
1. ผู้เข้าเยี่ยมชม	380
2. ศึกษาดูงานที่จุดเรียนรู้/แปลงสาธิต	677
รวม	1,057

ที่มา : รายการผลการดำเนินงานโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ บ้านกำแพง ตำบลกำแพง อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

4) การได้รับปัจจัยการผลิต เกษตรกรได้รับแจกปัจจัยการผลิตจากการเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการที่หน่วยงานจัดให้มีการฝึกอบรม ถ่ายทอดความรู้ จากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการต่อยอดเมล็ดพันธุ์ข้าว การจัดทำแปลงเรียนรู้และสาธิตการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว กข.18 และได้แจกเมล็ดพันธุ์ข้าวให้กับเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ 19 ราย ในส่วนของเกษตรกรที่ไม่ได้รับปัจจัย เนื่องจากเกษตรกรเข้าร่วมการอบรมถ่ายทอดความรู้อย่างเดียวไม่ได้ร่วมในแปลงเรียนรู้ และแปลงสาธิตในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว จากกรมการข้าว และเกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรมของกรมหม่อนไหม หลักสูตรการออกแบบลวดลายผ้าปักไหม ได้รับอุปกรณ์การอบรม 15 ราย (

ตารางที่ 3)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม จำนวน 34 ราย

ตารางที่ 3 การได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ปี 2566

รายการ	ราย
1. เมล็ดพันธุ์พืช	19
2. อุปกรณ์ออกแบบลวดลายผ้าปักไหม	15
รวม	34

ที่มา : รายการผลการดำเนินงานของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

5) ระดับความพึงพอใจต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการ ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุนในระดับมากที่สุด ร้อยละ 65.24 ที่ค่าคะแนน 4.60 (คะแนนเต็ม 5) ระดับมาก ร้อยละ 30.00 และระดับปานกลาง ร้อยละ 4.76 จำแนกเป็น ด้านพืชอยู่ในระดับมากที่สุดร้อยละ 90.48 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.81 รองลงมา ร้อยละ 9.52 มีความพึงพอใจระดับปานกลาง เนื่องจากเกษตรกรสามารถนำไปต่อยอดขยายผลได้ ส่วนด้านหม่อนไหม มีความพึงพอใจระดับมาก ร้อยละ 60.00 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.40 มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ร้อยละ 40.00 เนื่องจากการแจกอุปกรณ์ในการฝึกอบรมเรียนรู้ ยังไม่มีการนำไปต่อยอด (ตารางที่ 4)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 4 ระดับความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ปี 2566

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านพืช	90.48	-	9.52	-	-	4.81	มากที่สุด
2. ด้านหม่อนไหม	40.00	60.00	-	-	-	4.40	มาก
ภาพรวม	65.24	30.00	4.76	-	-	4.60	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4 ผลลัพธ์ของโครงการ (Outcomes)

1) การนำไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ ร้อยละ 97.62 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ด้านพืช ได้แก่ การต่อยอดขยายพันธุ์ข้าว กข.18 ที่เหมาะสมในระดับพื้นที่ และด้านพืชหลังนา การใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรด้านพืช การปลูกพืชผักสวนครัว และร้อยละ 2.38 ไม่ได้ นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเกษตรกรบางรายไม่มีเวลาดำเนินการ เกษตรกรส่วนใหญ่อายุมาก (

ตารางที่ 5)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

ตารางที่ 5 ร้อยละของการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ปี 2566

รายการ	ใช้	ไม่ได้ใช้
1. ด้านพืช	95.24	4.76
2. ด้านหม่อนไหม	100.00	-
ภาพรวม	97.62	2.38

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ ในภาพรวมเกษตรกรนำไปใช้อยู่ที่ ร้อยละ 42.86 และไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 57.14 โดยแยกเป็น ด้านพืชที่เกษตรกรนำไปใช้ประโยชน์ต่อยอด ร้อยละ 85.71 และไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 14.29 ในด้านหม่อนไหมเกษตรกรไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อยอด เนื่องจากปัจจัยที่แจก เป็นอุปสรรคในการฝึกอบรมเรียนรู้ยังไม่มี การต่อยอด (ตารางที่ 7)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

ตารางที่ 6 ร้อยละของการนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ปี 2566

รายการ	ใช้	ไม่ได้ใช้
1. ด้านพืช	85.71	14.29
2. ด้านหม่อนไหม	-	100.00
ภาพรวม	42.86	57.14

ที่มา : จากการสำรวจ

3) ด้านประสิทธิภาพการผลิต (พืชรายได้หลัก สิ้นค้าข้าว) ผลผลิตต่อหน่วย ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ย 334.32 กิโลกรัมต่อไร่ และหลังเข้าร่วมโครงการมีผลผลิตเฉลี่ย 324.49 กิโลกรัมต่อไร่ ลดลง 9.8 กิโลกรัมต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 1.98 เนื่องจากในปีเพาะปลูก 2566/67 ฝนมาล่าช้า ปริมาณน้ำไม่เพียงพอในช่วงข้าวกำลังแตกกอ ทำให้ต้นข้าวไม่สมบูรณ์ ส่งผลให้ผลผลิตลดลง

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

4) ด้านเศรษฐกิจ

4.1) เกษตรกรที่ลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตมาบริโภค พบว่า ร้อยละ 83.33 มีรายจ่ายในครัวเรือนที่ลดลงจากการซื้อสินค้าอุปโภค บริโภค ปรับเปลี่ยนมาบริโภคสินค้าเกษตรที่ผลิตได้ในครัวเรือน อาทิ ข้าว พืชผักสวนครัว ผลไม้ ปลา ไก่ ไข่ไก่จากองค์ความรู้ และปัจจัยการผลิตที่หน่วยงานภาครัฐเข้ามาส่งเสริม ในส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 16.67 ยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการลดรายจ่ายในการบริโภค

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

4.2) รายจ่ายในครัวเรือน เกษตรกรสามารถลดรายจ่ายได้ ร้อยละ 55.19 จากการนำองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 1,368.34 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ส่วนใหญ่มาจากด้านพืช เฉลี่ย 1,870 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เป็นการนำผลผลิตที่ปลูกเองในแปลงมาบริโภค อาทิ ข้าว พืชผักสวนครัว และพืชผักตามฤดูกาล รองลงมาด้านหม่อนไหม เกษตรกรนำผลผลิต (ผ้าไหม) มาให้เป็นเครื่องนุ่งห่มเพื่อลดรายจ่ายในการซื้อเครื่องนุ่งห่ม และนำผลพลอยได้ เช่น ดักแด้ บริโภคในครัวเรือน เฉลี่ย 866.67 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 8)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5.00

ตารางที่ 8 การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตในครัวเรือนมาบริโภค ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. ด้านพืช	2,975.56	1,105.56	-1,870.00	-62.85
2. ด้านหม่อนไหม	1,983.33	1,116.67	-866.67	-43.70
รวม	2,479.45	1,111.12	-1,368.34	-55.19

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3) เกษตรกรมีรายได้ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น พบว่า ร้อยละ 80.56 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการที่เกษตรกรได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากหน่วยงานทางภาครัฐ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน การปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การเลี้ยงปลา ซึ่งเหลือจากการบริโภคในครัวเรือน และนำไปจำหน่ายในตลาดนัดชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียง ส่วนที่เหลือร้อยละ 19.44 รายได้ยังไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากผลผลิตยังไม่ได้จำหน่ายมากนักอยู่ระหว่างการเพาะปลูก ดูแลรักษา

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

4.4) รายได้ทางการเกษตร ในภาพรวมรายได้ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 11.60 สำหรับรายได้ที่เพิ่มขึ้นเกิดจากด้านหม่อนไหม จากการจำหน่ายผลผลิตผ้าไหมในปี 2566 เฉลี่ย 15,276.50 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 60.81 เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2565 ซึ่งมีรายได้อยู่ที่ 9,500 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ในส่วนด้านพืช ลดลงร้อยละ 2.27 เนื่องจากผลผลิตทางการเกษตรลดลง จากสภาพภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวย ปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอ ฝนมาล่าช้า เกษตรกรมีรายได้ในครัวเรือนลดลงเฉลี่ย 765.63 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ซึ่งในปี 2566 รายได้อยู่ที่ 32,921.88 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี 2565 รายได้อยู่ที่ 33,687.50 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 9)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

ตารางที่ 7 การเพิ่มขึ้นของรายได้จากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการประกอบอาชีพการเกษตร ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. ด้านพืช	33,687.50	32,921.88	-765.63	-2.27
2. ด้านหม่อนไหม	9,500.00	15,276.50	5,776.50	60.81
รวม	21,593.75	24,099.19	2,505.44	11.60

ที่มา : จากการสำรวจ

4.5) เกษตรกรลดรายจ่ายทางการเกษตร พบว่า ร้อยละ 77.77 มีรายจ่ายทางการเกษตรที่ลดลงจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในการลดการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และน้ำหมักชีวภาพ รวมทั้งการใช้สารชีวภัณฑ์ ในส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 22.23 ยังไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากเกษตรกรเน้นการเพิ่มผลผลิต และรูปทรงผลผลิตให้เป็นที่ต้องการของตลาด จึงยังมีการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีภัณฑ์

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

4.6) รายจ่ายทางการเกษตร จากการนำองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตรด้านพืชในกิจกรรมการใช้ปุ๋ยเคมี เฉลี่ย 1,314.12 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดจ้อยละ 20.53 โดยส่วนใหญ่มาจากการนำวัสดุเหลือใช้มาทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ ในปี 2566 เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรได้ เฉลี่ย 5,085.88 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2565 ซึ่งอยู่ที่ 6,400 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ในส่วนด้านหม่อนไหม การใช้สารเคมีในการย้อมสีเส้นไหม เป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรจากการใช้สารเคมี เฉลี่ย 86.67 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือร้อยละ 28.89 (ตารางที่ 10)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดจ้อยละ 5

ตารางที่ 8 การลดค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร ปี 2566

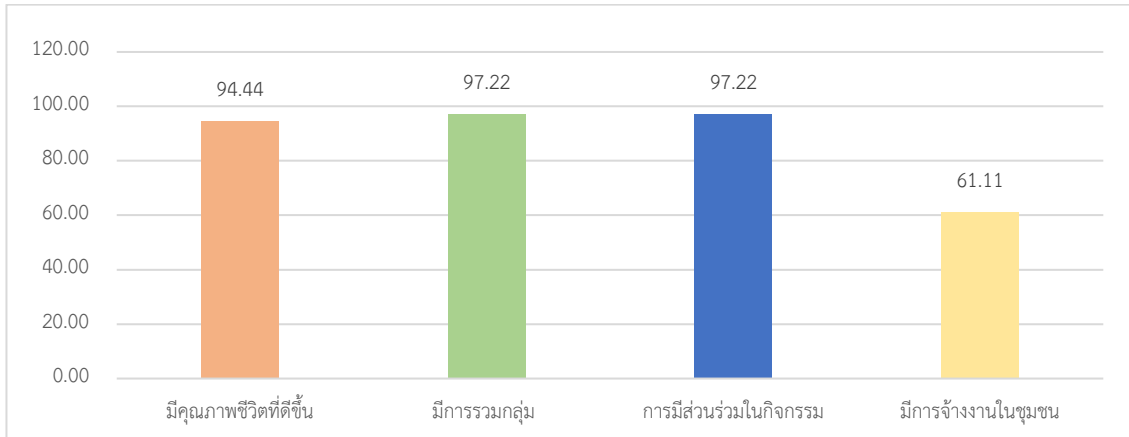
หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. กิจกรรมการใช้ปุ๋ยเคมี	6,400.00	5,085.88	-1,314.12	-20.53
2. กิจกรรมการใช้สารเคมีในการย้อมเส้นไหม	300	560	86.67	28.89
รวม	3,350.00	2,822.94	-527.06	-15.73

ที่มา : จากการสำรวจ

5) ด้านสังคม เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ร้อยละ 94.44 มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สืบเนื่องจากการมีรายได้เพิ่มขึ้น ลดรายจ่ายในครัวเรือน ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น นอกจากนี้เกษตรกร ร้อยละ 97.22 มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรม เช่น กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ทอผ้าไหม และเกษตรกรร้อยละ 97.22 มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในพื้นที่โครงการ/ชุมชน เช่น ร่วมกันดำนาปลูกข้าว เก็บเกี่ยวผลผลิต ในแปลงเรียนรู้ และแปลงสาธิตการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ดูแลรักษาพัฒนาแปลงเรียนรู้แปลงสาธิต นอกจากนี้ยังพบว่า มีแรงงานเกษตรที่ได้รับการจ้างงานในชุมชน ร้อยละ 61.11 เช่น จ้างไถ ปลูก เก็บเกี่ยว การใช้แรงงานในการทำเกษตรส่วนใหญ่เกษตรกรทำเอง ไม่ค่อยจ้างแรงงาน (ภาพที่ 2)

สรุปผล คุณภาพชีวิตดีขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00
 การรวมกลุ่ม ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00
 การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00
 การจ้างงานในชุมชน ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 2 ประโยชน์ที่ได้รับด้านสังคม

6) ด้านสภาพแวดล้อม/ทรัพยากรการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 83.33 มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในแปลงเกษตร โดยร้อยละ 83.33 ดินชุ่มชื้นและมีคุณภาพดีขึ้น ร้อยละ 53.33 พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกษตรกรใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืชมากขึ้น ร้อยละ 83.33 พันธุ์พืชมากขึ้น ร้อยละ 80.56 มีสิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น และส่วนที่เหลือร้อยละ 16.67 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเกษตรกรส่วนนี้ทำการเกษตรแบบเดิม (ทั่วไป) คือ ยังใช้ปุ๋ยเคมีเป็นหลัก และใช้ปุ๋ยหมัก/น้ำหมักในปริมาณน้อย (ตารางที่ 11)

สรุปผล คุณภาพดินดีขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00
 พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00
 พันธุ์พืชเพิ่มขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00
 สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 9 การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. เปลี่ยนแปลง	83.33
1.1 ดินชุ่มชื้น/มีคุณภาพดีขึ้น	83.33
1.2 พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น	53.33
1.3 พันธุ์พืชมากขึ้น	83.33
1.4 สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น	80.56
2. ไม่เปลี่ยนแปลง	16.67

หมายเหตุ : เปลี่ยนแปลงมากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

7) ด้านโภชนาการ/สุขภาพ พบว่า ทุกครัวเรือนมีอาหารบริโภคเพียงพอใน 3 มื้อหลัก โดยนำผลผลิตที่ผลิตได้มาบริโภคในครัวเรือน เช่น พืชผักสวนครัว ไข่ไก่ ปลา ข้าว และผลไม้ ในส่วนการบริโภคอาหารครบ 5 หมู่ ร้อยละ 86.11 บริโภคครบ 5 หมู่ จากการนำผลผลิตมาบริโภคในครัวเรือน เช่น โปรตีนจาก ไข่ ปลา ไข่ไก่ คาร์โบไฮเดรตจาก ข้าว เกลือแร่จากพืชผัก วิตามินจาก ผลไม้ และไขมันจากเนื้อสัตว์ ส่วนที่เหลือร้อยละ 13.89 บริโภคไม่ครบ 5 หมู่ เนื่องจากการทำงานทางด้านเกษตรบางครั้งไม่สามารถจัดหาอาหารได้ครบ และเกษตรกรส่วนใหญ่อายุมากการจัดการด้านอาหารให้ครบ 5 หมู่ยังเป็นปัญหา (ตารางที่ 12)

สรุปผล การบริโภคอาหาร 3 มื้อหลัก ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่ ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 10 การบริโภคอาหารของครัวเรือนเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. การบริโภคอาหาร 3 มื้อหลัก	
1.1 ครบ 3 มื้อ	100.00
1.2 ไม่ครบ 3 มื้อ	-
2. การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่	
2.1 ครบ 5 หมู่	86.11
2.2 ไม่ครบ 5 หมู่	13.89

ที่มา : จากการสำรวจ

8) ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล พบว่า เกษตรกรร้อยละ 55.55 นำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง และร้อยละ 44.45 ไม่ได้นำไปปฏิบัติต่อ โดยด้านพืช เกษตรกรได้นำความรู้ทางวิชาการและปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง ร้อยละ 95.24 และไม่ได้นำไปปฏิบัติต่อเนื่อง ร้อยละ 4.76 ด้านหม่อนไหมนำไปปฏิบัติต่อเนื่อง ร้อยละ 6.67 เช่น หลักสูตรการออกแบบลวดลายปักผ้าไหม และเกษตรกรร้อยละ 93.37 ไม่ได้นำความรู้/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการมาปฏิบัติต่อเนื่อง สาเหตุจากปัจจัยการผลิตที่ได้รับใช้หมดไปโดยไม่มีมการต่อยอด (ตารางที่ 13)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 11 การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง

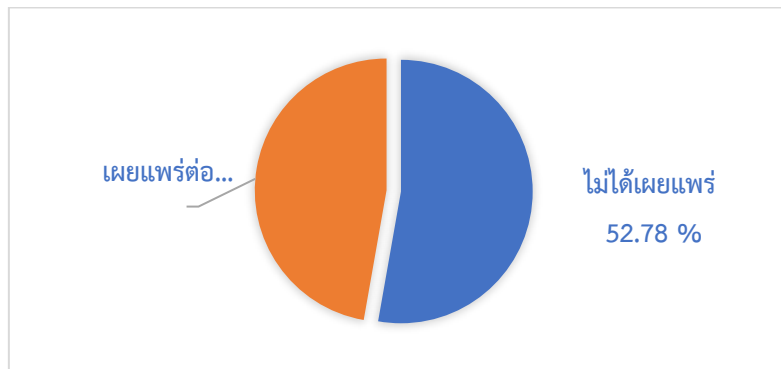
รายการ	หน่วย: ร้อยละ	
	ปฏิบัติต่อ	ไม่ปฏิบัติต่อ
1. ด้านพืช	95.24	4.76
2. ด้านหม่อนไหม	6.67	93.37
ภาพรวม	55.55	44.45

หมายเหตุ : ปฏิบัติมากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

การถ่ายทอดองค์ความรู้ พบว่า การนำความรู้จากการฝึกอบรมไปเผยแพร่ขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่น ในภาพรวมเกษตรกรที่ผ่านการอบรม ร้อยละ 47.22 นำความรู้ไปเผยแพร่ต่อบุคคลอื่น เช่น ความรู้ด้านการผลิตต่อยอดเมล็ดพันธุ์ข้าว กข.18 การออกแบบลวดลายผ้าปักไหมที่เหลือร้อยละ 52.78 ไม่ได้นำองค์ความรู้ไปเผยแพร่ขยายต่อบุคคลอื่น เนื่องจากไม่มีเวลา มีภาระงานในแปลงเกษตรของตนเองค่อนข้างมาก และเกษตรกรบางรายมีอายุมาก (ภาพที่ 3)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 3 การเผยแพร่องค์ความรู้

3.5 ความพึงพอใจ

1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากที่สุด ร้อยละ 41.67 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.03 (คะแนนเต็ม 5) รองลงมา ร้อยละ 33.33 พึงพอใจระดับมากที่สุด และร้อยละ 22.22 พึงพอใจปานกลาง (ตารางที่ 12)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 12 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1) ด้านการศึกษาทดลองภายในศูนย์/ โครงการ (งานวิจัย)	25.00	37.50	37.50	-	-	3.88	มาก
2) ด้านการถ่ายทอดความรู้ (งานสาธิต)	25.00	50.00	25.00	-	-	4.00	มาก
3) ด้านการพัฒนาส่งเสริมอาชีพ (อบรม/ แจกปัจจัยการผลิต)	25.00	37.50	37.50	-	-	3.88	มาก
4) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	25.00	37.50	25.00	-	12.50	3.63	มาก
5) ด้านการอนุรักษ์ปรับปรุงดิน	37.50	37.50	25.00	-	-	4.13	มาก
6) ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ	25.00	50.00	12.50	-	12.50	3.75	มาก
7) ด้านรูปแบบการสาธิตและเกษตรเชิง ท่องเที่ยว	37.50	37.50	25.00	-	-	4.13	มาก
8) ด้านการตลาดหรือจัดการผลผลิตของ ศูนย์/โครงการ	62.50	37.50	-	-	-	4.63	มากที่สุด
9) ด้านการบริหารจัดการศูนย์/โครงการใน ภาพรวม	37.50	50.00	12.50	-	-	4.25	มาก
เฉลี่ย	33.33	41.67	22.22	-	2.78	4.03	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

2) เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากที่สุด ร้อยละ 86.11 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.84 (คะแนนเต็ม 5) รองลงมา ร้อยละ 12.22 พึงพอใจระดับมากที่สุด และร้อยละ 1.67 พึงพอใจปานกลาง (ตารางที่ 15)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 15 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. หลักสูตรการอบรม	94.44	5.56	-	-	-	4.94	มากที่สุด
2. วิทยากร/การถ่ายทอดความรู้	91.67	8.33	-	-	-	4.92	มากที่สุด
3. สถานที่จัดอบรม	91.67	8.33	-	-	-	4.92	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่	94.44	5.56	-	-	-	4.94	มากที่สุด
5. การดำเนินงาน	58.33	33.33	8.33	-	-	4.36	มาก
เฉลี่ย	86.11	12.22	1.67	-	-	4.84	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.6 สรุปผลการติดตามโครงการ

จากผลการติดตามโครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ บ้านกำพี้ ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ตามแบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) สรุปได้ดังนี้

ปัจจัยนำเข้า จำนวนทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

กิจกรรม จำนวนทั้งหมด 3 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

ผลผลิต จำนวนทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

ผลลัพธ์ จำนวนทั้งหมด 21 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตามจำนวน 15 ตัวชี้วัด

ความพึงพอใจ จำนวน 2 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

สรุปผลการติดตาม โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ บ้านกำพี้ ตำบลกำพี้ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผ่านตัวชี้วัด 30 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 36 ตัวชี้วัด โครงการประสบความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ 83.33 (

ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 สรุปผลการติดตามโครงการ

รายการ	จำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด	จำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	5	5
2. กิจกรรม (Activities)	3	3
3. ผลผลิต (Outputs)	5	5
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)	21	15
5. ความพึงพอใจ	2	2
ภาพรวม	36	30

ที่มา : จากการสำรวจ

4. ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1 1) ผลผลิตต่อหน่วยของพืชหลัก สิ้นค้าข้าว ยังอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถปรับปรุงให้เพิ่มขึ้นได้ โดยกรมการข้าวควรปรับปรุงในเรื่องของพันธุ์ข้าวที่สามารถทนแล้งได้ดี กรมชลประทานควรสนับสนุนระบบน้ำชลประทานให้ทั่วถึง ขุดลอกคูคลอง แหล่งน้ำธรรมชาติให้สามารถกักเก็บน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพียงพอในช่วงฤดูแล้งและฝนทิ้งช่วง รวมทั้งจะส่งผลให้เกิดความหลากหลายทางพันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้นในระบบนิเวศด้วย

4.2 การลดรายจ่ายทางการเกษตรของเกษตรกร ในส่วนของปัจจัยการผลิตยังไม่สามารถลดได้ เนื่องจากปัจจัยการผลิตมีราคาเพิ่มสูงขึ้นแม้เกษตรกรใช้ในปริมาณเท่าเดิม ควรณรงค์และสนับสนุนให้เกษตรกรหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์เพิ่มขึ้น

4.3 เกษตรกรบางส่วนไม่มีความพร้อมในการประกอบกิจกรรมตามที่ได้รับการสนับสนุนด้านองค์ความรู้และปัจจัยการผลิต ทำให้ปัจจัยการผลิตที่ได้รับถูกใช้หมดไปโดยไม่มี การต่อยอด ดังนั้นหน่วยงานในพื้นที่จึงควรบูรณาการร่วมกันเพื่อสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรที่มีความสนใจในการดำเนินกิจกรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย หรือกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการเข้าร่วมกิจกรรมให้ชัดเจน อีกทั้งควรคำนึงถึงความพร้อมของเกษตรกรและพื้นที่ทำการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรนำปัจจัยที่ได้รับสนับสนุนไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่และต่อยอดในกิจกรรมอื่น ๆ ได้ รวมทั้งสามารถนำองค์ความรู้ไปเผยแพร่ต่อได้

4.4 โครงการฟาร์มตัวอย่างฯ มีแปลงสาธิตที่มีประสิทธิภาพ มีความหลากหลายทั้งทางด้านพืช สัตว์ ประมง เป็นศูนย์กลางสาธิตการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน จึงควรส่งเสริมประชาสัมพันธ์โครงการให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย ทั้งจากแปลงสาธิตและเกษตรกรต้นแบบที่มีศักยภาพในแต่ละด้าน

4.5 งบประมาณโครงการของหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับควรสอดคล้องกับช่วงเวลาการทำการกิจกรรมการเพาะปลูกของเกษตรกร เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

โครงการเพิ่มศักยภาพพระบขงานเกษตรภายใต้แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฉลิมพระเกียรติฯ บ้านโรงเลื่อย ต.ละหานทราย อ.ละหานทราย จ.บุรีรัมย์

สาระสำคัญของโครงการ

ประเภทของโครงการ

พัฒนาอาชีพด้านการเกษตร

พระราชดำริ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงริเริ่มงาน พัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารมาตั้งแต่ พ.ศ.2523 ได้กำหนดเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาไว้ว่า “เด็กและเยาวชนมีโภชนาการดี สุขภาพแข็งแรง ใฝ่เรียนรู้ ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน มีความรู้ และทักษะทางวิชาการและการอาชีพ เพื่อเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต รักและหวงแหน ทรัพยากรธรรมชาติ ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย และมีส่วนร่วมในการพัฒนา ชุมชนและประเทศชาติได้”

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อสนับสนุนโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารในการพัฒนานักเรียนให้มีทักษะด้านการเกษตร มีโภชนาการที่ดี มีสุขภาพแข็งแรง สามารถลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก นำไปสู่การพึ่งพาตนเอง รักและหวงแหน ทรัพยากรธรรมชาติ ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติได้
- 2) เพื่อขยายการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ ครอบคลุมและชุมชนเกิดการพัฒนาช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนานักเรียนและโรงเรียนไปพร้อมๆ กัน
- 3) เพื่อผลักดันให้สถานศึกษาพัฒนาเป็นศูนย์บริการความรู้ให้แก่ผู้ปกครองและชุมชน เพิ่มขีดความสามารถ ในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี

สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ

การพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร เพื่อขยายผลจากโรงเรียนสู่ชุมชน

ผลการดำเนินงานโครงการปี 2566

หน่วยงาน/กิจกรรมที่เข้าไปดำเนินการ

สำนักงานปฎิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลัก กำกับดูแลการบริหารงานโครงการฯ พร้อมทั้งจัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ เรื่อง การขยายพันธุ์พืช (ตอนกิ่ง ทาบกิ่ง) ให้กับนักเรียนจำนวน 36 ราย และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับโรงเรียนและนักเรียน เพื่อจัดทำระบบงานเกษตร ในการสนับสนุนอาหารกลางวันให้แก่นักเรียน ประกอบด้วย - ดินตอมะม่วง 50 ตัน

- พันธุ์มะม่วงกิ่งใหญ่ (ใช้ในการทาบกิ่ง) 3 ตัน
- ขุยมะพร้าว 1 ตุง
- แกลบดำ 2 กระสอบ
- พืทมอส 2 กระสอบ
- สารเร่งราก 1 ขวด
- กรรไกรตัดกิ่ง 5 ด้าม
- เทปพันกิ่งไม้ กิ่งทาบ 5 ม้วน
- เชือกฟาง 1 ม้วน
- คัตเตอร์ 10 ด้าม
- ลูกเพาะชำ 0.5 กิโลกรัม
- สายน้ำหยด 1 ม้วน
- ถาดเพาะชำ 50 อัน
- ลูกเพาะชำคละขนาด 3 กิโลกรัม

แหล่งงบประมาณ

งบประมาณของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ 14,000 บาท

โรงเรียนได้รับประโยชน์

พื้นที่ดำเนินการอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน 63 ไร่

ผลการติดตามโครงการ ปี 2566

ประสบความสำเร็จ 96%

1.การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตใช้ประโยชน์

- 1.นำองค์ความรู้ด้านพืชไปใช้ประโยชน์ 100%
- 2.การนำปัจจัยการผลิตด้านพืชไปใช้ประโยชน์ 100%

4.ด้านสังคม

- 1.การรวมกลุ่มทำกิจกรรมทางการเกษตร 100%
- 2.การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในโรงเรียน 100%
- 3.คุณภาพชีวิตที่ดี 100%

7.ความพึงพอใจ

ระดับมากที่สุด 4.30 /5

2.ด้านประสิทธิภาพการผลิต (สินค้าพืชผัก)

ผลผลิต ก่อนปี 2565 ปริมาณผลผลิต 3,356 กิโลกรัม
หลัง ปี 2566 ปริมาณผลผลิต 4,057 กิโลกรัม
ผลผลิตเพิ่มขึ้น 701 กิโลกรัม คิดเป็น 20.89%

5.ด้านโภชนาการ/สุขภาพ

การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่ 100%

8.ข้อค้นพบ

- 1.งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมของโครงการฯ น้อย
- 2.ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.ด้านเศรษฐกิจ

- 1.รายจ่ายในการจัดซื้อผักประกอบอาหารกลางวันของโรงเรียน ยังไม่เปลี่ยนแปลง
- 2.รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของโรงเรียน เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.97%

6.ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล

- 1.การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปปฏิบัติต่อเนื่อง 100%
- 2.การนำความรู้ไปเผยแพร่ขยายผล 100%

9.ข้อเสนอแนะ

- 1.องค์ความรู้เพิ่มเติม เช่น การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ การเพาะเห็ดฟาง การผลิตปุ๋ยอัดเม็ด (ปุ๋ยอินทรีย์) และการผลิตอาหารสัตว์จากพืช
- 2.บูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่

**สรุปผลการติดตามโครงการเพิ่มศักยภาพระบบงานเกษตรภายใต้แผนพัฒนาเด็ก
และเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฉลิมพระเกียรติฯ บ้านโรงเดี่ยว
ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์**

1. สารสำคัญของโครงการ

1.1 พระราชดำริ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเริ่มงานพัฒนา เด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารมาตั้งแต่ พ.ศ.2523 และได้ทรงงานอย่างต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลา มากกว่า 30 ปี ได้กำหนดเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาไว้ว่า “เด็กและเยาวชนมีโภชนาการดี สุขภาพแข็งแรง ใฝ่เรียนรู้ ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน มีความรู้ และทักษะทางวิชาการและการอาชีพ เพื่อเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต รักและหวงแหน ทรัพยากรธรรมชาติ ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย และมีส่วนร่วมในการพัฒนา ชุมชนและประเทศชาติได้” ปัจจุบันสำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ร่วมกับสถานศึกษาในโครงการ ตามพระราชดำริทุกสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้จัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2560 - 2569) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) ที่น้อมนำหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาเด็กและเยาวชน และบังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม จึงได้จัดทำโครงการเพิ่มศักยภาพระบบงานเกษตรภายใต้แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร โดยยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง เชื่อมโยงกลไกระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง องค์กรบริหารส่วนตำบล สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชน ระบบงานเครือข่ายชุมชนโรงเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตร ลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก นำไปสู่การพึ่งพาตนเอง เสริมสร้างความมั่นคง ด้านอาหาร ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1) เพื่อสนับสนุนโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารในการพัฒนานักเรียน ให้มีทักษะด้านการเกษตร มีโภชนาการที่ดี มีสุขภาพแข็งแรง สามารถลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก นำไปสู่การพึ่งพาตนเอง รักและหวงแหน ทรัพยากรธรรมชาติ ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติได้

2) เพื่อขยายการพัฒนาจากโรงเรียนสู่ชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ ครอบครัวและชุมชนเกิดการพัฒนา ช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนานักเรียนและโรงเรียนไปพร้อม ๆ กัน

3) เพื่อผลักดันให้สถานศึกษาพัฒนาเป็นศูนย์บริการความรู้ให้แก่ผู้ปกครองและชุมชน เพิ่มขีดความสามารถ ในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี

1.3 เป้าหมายของโครงการ

พื้นที่ดำเนินการ คือ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ชมรม 9 สมาคมจีนแห่งประเทศไทย เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542 ตั้งอยู่บ้านละหานทราย หมู่ที่ 1 ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ มีพื้นที่ดำเนินการอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 63 ไร่

1.4 งบประมาณ จำนวน 14,000 บาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566)

1.5 หน่วยงานที่ดำเนินการ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์

2. ระเบียบวิธีการติดตาม

2.1 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

1) เพื่อติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงานโครงการ

2) เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค สำหรับปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ

2.2 ขอบเขตการติดตาม

1) ด้านพื้นที่ คือ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ชมรม 9 สมาคมจีนแห่งประเทศไทย เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542 ตั้งอยู่บ้านละหานทราย หมู่ที่ 1 ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ มีพื้นที่ดำเนินการอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 63 ไร่

2) ด้านประชากรกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ ที่รับผิดชอบโครงการฯ ครู และนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฉลิมพระเกียรติฯ บ้านโรงเลื่อย ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ในเขตปฏิรูปที่ดินที่เข้าร่วมโครงการ

3) ด้านระยะเวลาของข้อมูล คือ ข้อมูลในปีงบประมาณ 2566

2.3 วิธีการติดตาม

1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ข้อคำถามในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ทั้งคำถามปลายเปิด (Opened End Question) ซึ่งเป็นคำถาม ที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้ตอบคำถามอย่างอิสระ และคำถามปลายปิด (Closed End Question) เพื่อให้ผู้ตอบสามารถเลือกตอบเฉพาะคำตอบที่ต้องการ ดังนี้

(1) เจ้าหน้าที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ ที่รับผิดชอบโครงการฯ 1 ราย

(2) ครูของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฉลิมพระเกียรติฯ บ้านโรงเลื่อย ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ 1 ราย

(3) นักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฉลิมพระเกียรติฯ บ้านโรงเลื่อย ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่เข้าร่วมโครงการฯ ในปี 2566 โดยการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั้งหมด 36 ราย (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์, 2566) ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 18 ราย

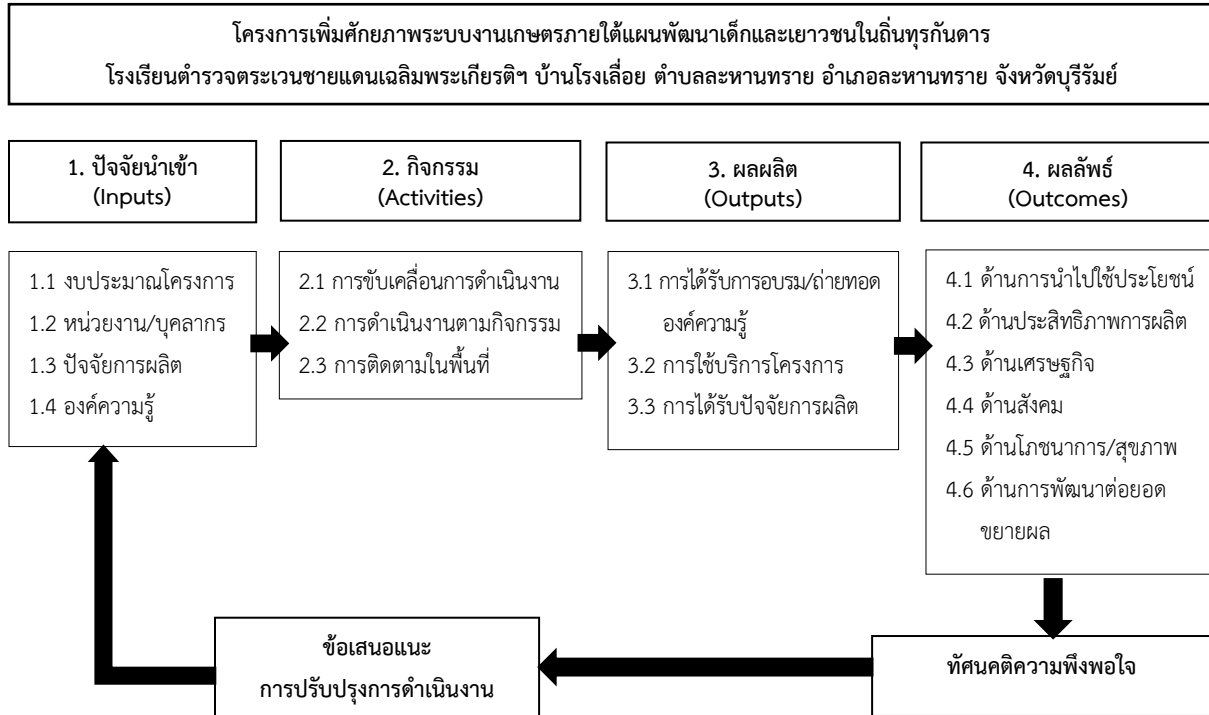
1.2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโครงการรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ของแต่ละหน่วยงาน และข้อมูลจากเอกสารรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) จากการนำข้อมูลที่เป็นตัวเลข มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายประกอบค่าตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งแสดงด้วยค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าผลรวม เพื่อนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบาย ประกอบตารางข้อมูล

2.2) การวัดร้อยละความสำเร็จของโครงการ วัดรายตัวชี้วัดของโครงการ เทียบกับเกณฑ์การติดตาม ผ่านหรือไม่ผ่าน เกณฑ์การติดตามที่กำหนดไว้ และนับจำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเทียบกับจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมดคิดเป็นค่าร้อยละความสำเร็จของโครงการ

3) กรอบแนวคิดในการติดตาม ประยุกต์ใช้แบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) เป็นวิธีการสื่อสารที่เป็นระบบ และเห็นภาพได้ชัดเจน สามารถนำเสนอความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานของแผนงานหรือโครงการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ และผลงานที่ต้องการให้บรรลุผลสำเร็จตามที่คาดหวังไว้

ที่มา : จากการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการติดตามโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2567

4) ประเด็นและตัวชี้วัดในการติดตาม

ประเด็นการติดตาม	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)		
1.1 งบประมาณ	- ร้อยละงบประมาณที่เบิกจ่าย	ร้อยละ 100
1.2 หน่วยงาน/บุคลากร	- จำนวนหน่วยงาน/บุคลากร	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด
1.3 ปัจจัยการผลิต	- ปริมาณปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด
1.4 องค์ความรู้	- จำนวนหลักสูตร องค์ความรู้ที่ถ่ายทอด	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด
2. กิจกรรม (Activities)		
2.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงาน	- จำนวนครั้งในการจัดประชุมการดำเนินงาน โครงการ ฯ	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด
2.2 การดำเนินงานตามกิจกรรม ของหน่วยงาน	- ร้อยละของกิจกรรมที่แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด (การอบรม การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การพัฒนา แหล่งน้ำ และการพัฒนาพื้นที่)	ร้อยละ 90
2.3 การติดตามในพื้นที่	- จำนวนครั้งของการติดตามงานในพื้นที่	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด

ประเด็นการติดตาม	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
3. ผลผลิต (Outputs)		
3.1 การอบรม	- จำนวนของนักเรียนที่ได้รับการอบรมด้านต่าง ๆ - ระดับความรู้ความเข้าใจของนักเรียนต่อความรู้ที่ได้รับ	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด ระดับมากขึ้นไป
3.2 การใช้บริการโครงการ	- จำนวนของนักเรียนที่เข้าใช้บริการโครงการ	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด
3.3 การได้รับปัจจัยการผลิต	- จำนวนนักเรียนที่ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต - ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด ระดับมากขึ้นไป
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)		
4.1 ด้านการนำไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละของนักเรียนที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ในด้านต่าง ๆ - ร้อยละของนักเรียนที่นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
4.2 ด้านประสิทธิภาพการผลิต	- ผลผลิต (พืชรายได้หลัก)	เพิ่มขึ้นร้อยละ 5
4.3 ด้านเศรษฐกิจ	- รายจ่ายในโรงเรียน - รายได้ทางการเกษตร	ลดลงร้อยละ 5 เพิ่มขึ้นร้อยละ 5
4.4 ด้านสังคม	- ร้อยละของนักเรียนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น - ร้อยละของนักเรียนที่มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมทางการเกษตร - ร้อยละของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในพื้นที่โครงการ	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
4.5 ด้านโภชนาการ/สุขภาพ	- ร้อยละของนักเรียนที่บริโภคอาหารครบ 5 หมู่	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
4.6 ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล	- ร้อยละของนักเรียนที่มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง - ร้อยละของนักเรียนที่มีการเผยแพร่ขยายผลสู่บุคคลอื่น ๆ	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
5. ความพึงพอใจ		
ความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการ	- ระดับความพึงพอใจของครู/โรงเรียนต่อการดำเนินงานโครงการ - ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานโครงการ	ระดับมากขึ้นไป ระดับมากขึ้นไป

หมายเหตุ : คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หมายถึง ความรู้สึกมีความสุขอันมาจากความเป็นอยู่ที่ดี สภาพแวดล้อมที่ดี มีความผูกพันที่ดีทั้งในครอบครัวและสังคม (องค์การอนามัยโลก The WHOQOLGroup, 1994)

ที่มา : จากการศึกษา

3. ผลการติดตาม

ผลการดำเนินงานโครงการเพิ่มศักยภาพระบบงานเกษตรภายใต้แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฉลิมพระเกียรติฯ บ้านโรงเลื่อย ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (ข้อมูลผลการดำเนินงาน ณ 30 กันยายน 2566) มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

1) งบประมาณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ จัดสรรงบประมาณ ปี พ.ศ. 2566 เพื่อดำเนินงานโครงการ เป็นเงิน 14,000 บาท เบิกจ่ายงบประมาณครบตามเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 100.00

2) บุคลากร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ มีการจัดสรรและแบ่งเวลาของเจ้าหน้าที่เพื่อให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในโครงการฯ

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม ครบตามแผนเป้าหมายของหน่วยงาน

3) ปัจจัยการผลิต สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ สนับสนุนปัจจัยการผลิต ด้านพืช ให้กับโรงเรียนและนักเรียน ในปี 2566 เพื่อจัดทำระบบงานเกษตรในการสนับสนุนอาหารกลางวันให้นักเรียนในโรงเรียน ประกอบด้วย ต้นตอมะม่วง 50 ต้น พันธุ์มะม่วงกิ่งใหญ่ (ใช้ในการทาบกิ่ง) 3 ต้น ขุยมะพร้าว 1 ถุง แกลบดำ 2 กระสอบ พีทมอส 2 กระสอบ สารเร่งรอก 1 ขวด กรรไกรตัดกิ่ง 5 ด้าม เทปพันกิ่งไม้/กิ่งทาบ 5 ม้วน เชือกฟาง 1 ม้วน คัตเตอร์ 10 อัน ถุงเพาะชำ 0.5 กิโลกรัม สายน้ำหยด 1 ม้วน ภาชนะชำ 50 อัน และถุงเพาะชำละขนาด 3 กิโลกรัม

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม ครบตามเป้าหมายของหน่วยงาน

4) องค์ความรู้ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ จัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียน 5 หลักสูตร ประกอบด้วย (1) หลักสูตรการเรียนรู้ถึงทรัพยากรในชุมชน (2) หลักสูตรการฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม (3) หลักสูตรการฝึกเป็นผู้นำเสนอ (4) หลักสูตรการฝึกตอนกิ่ง และ (5) หลักสูตรการฝึกทาบกิ่ง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม ดำเนินการฝึกอบรมนักเรียน เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการเรียนรู้ระบบงานเกษตร

3.2 กิจกรรม (Activities)

1) การขับเคลื่อนการดำเนินงาน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ มีการวางแผนการประชุมเพื่อติดตามโครงการที่ชัดเจน โดยมีการจัดประชุม 2 ครั้ง/ปี ครบตามเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม 2 ครั้ง/ปี

2) การดำเนินงานตามกิจกรรมของหน่วยงาน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ มีแผนถ่ายทอดความรู้ 1 เรื่อง คือ การขยายพันธุ์พืช (ตองกิ่ง ทาบกิ่ง) ให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่ 2 โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฉลิมพระเกียรติฯ บ้านโรงเลื่อย ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยดำเนินการจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 90 ตามแผนที่กำหนด

3) การติดตามในพื้นที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ มีการติดตาม กำกับดูแลการปฏิบัติงาน และขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 1 ครั้ง/ปี

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 ครั้ง/ปี

3.3 ผลผลิตของโครงการ (Outputs)

1) การอบรมถ่ายทอดความรู้ ปี 2566 นักเรียนได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ เรื่องการขยายพันธุ์พืช (ตองกิ่ง ทาบกิ่ง) 36 ราย จากเป้าหมาย 30 ราย เกินกว่าเป้าหมายที่กำหนด

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม 30 ราย

2) ระดับความรู้ความเข้าใจต่อความรู้ที่ได้รับจากโครงการ ภาพรวมนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจต่อหลักสูตรที่อบรมในระดับมาก ร้อยละ 61.11 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.83 (คะแนนเต็ม 5) โดยส่วนใหญ่ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ร้อยละ 61.11 รองลงมา คือ ระดับปานกลาง ร้อยละ 27.78 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 11.11 (ตารางที่ 1)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 1 ระดับความรู้ความเข้าใจของนักเรียนต่อการพัฒนาองค์ความรู้ ปี 2566

รายการ	ระดับความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ด้านพืช	11.11	61.11	27.78	-	-	3.83	มาก
เฉลี่ย	11.11	61.11	27.78	-	-	3.83	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

3) การใช้บริการโครงการ นักเรียนได้รับการบริการจากโครงการ ปี 2566 จำนวน 36 ราย คิดเป็นร้อยละ 120 จากเป้าหมาย 30 ราย โดยนักเรียนได้เข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาเพิ่มเติมองค์ความรู้และการส่งเสริมอาชีพ พร้อมทั้งได้รับแจกปัจจัยการผลิตจากโครงการ

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม 30 ราย

4) การได้รับปัจจัยการผลิต นักเรียนที่ได้รับปัจจัยการผลิต ในปี 2566 จำนวน 36 ราย คิดเป็นร้อยละ 120 จากเป้าหมาย 30 ราย โดยนักเรียนได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้และลงมือปฏิบัติในเรื่องการขยายพันธุ์พืช (ตอนกิ่ง ทาบกิ่ง) เมื่ออบรมครบหลักสูตร นักเรียนจะนำต้นมะม่วงที่ได้จากการทาบกิ่งนำกลับไปปลูกที่บ้าน

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม จำนวน 30 ราย

5) ระดับความพึงพอใจต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิต (ต้นมะม่วงที่ได้จากการทาบกิ่ง) ที่ได้รับการสนับสนุนในระดับมาก ร้อยละ 44.45 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.89 (คะแนนเต็ม 5) ระดับปานกลาง ร้อยละ 33.33 และระดับมากที่สุด ร้อยละ 22.22 (ตารางที่ 2)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับสนับสนุน ปี 2566

รายการ	ระดับความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ต้นมะม่วงสำหรับทาบกิ่ง	22.22	44.45	33.33	-	-	3.89	มาก
เฉลี่ย	22.22	44.45	33.33	-	-	3.89	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4 ผลลัพธ์ของโครงการ (Outcomes)

1) ด้านการนำไปใช้ประโยชน์

1.1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ นักเรียนทุกรายนำความรู้ที่ได้รับเรื่องการขยายพันธุ์พืช (ตอนกิ่ง ทาบกิ่ง) ไปใช้ประโยชน์

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

1.2) การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ นักเรียนทุกรายนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับ (ต้นมะม่วงที่ได้จากการทาบกิ่ง) ไปใช้ประโยชน์ แต่มีนักเรียนบางส่วนที่ปัจจัยการผลิตที่ได้รับเกิดความเสียหาย เช่น ต้นมะม่วงที่นำไปปลูกตาย สาเหตุเกิดจากวิธีการทาบกิ่ง ยังไม่สมบูรณ์

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

2) ด้านประสิทธิภาพการผลิต พืชผักที่ปลูกภายในโรงเรียน เพื่อนำมาประกอบอาหารกลางวันให้กับนักเรียน ได้แก่ ผักบุ้ง กวางตุ้ง คะน้า ฟักทอง ฟักแฟง ถั่วฝักยาว แตงกวา บวบหอม มะเขือ น้ำเต้า ฯลฯ โดยปี 2565 มีปริมาณผลผลิต 3,356 กิโลกรัม และปี 2566 มีปริมาณผลผลิต 4,057 กิโลกรัม ผลผลิตเพิ่มขึ้น 701 กิโลกรัม หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.89 เนื่องจากมีนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับประสบการณ์ในการดูแลรักษาที่ถูกต้อง และการนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาต่อยอด รวมถึงการได้รับแจกปัจจัยการผลิตเป็นพืชผักต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบอาหารกลางวัน ทำให้มีปริมาณผลผลิตเพิ่มมากขึ้น

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.00

3) ด้านเศรษฐกิจ

3.1) รายจ่ายในการจัดซื้อพืชผักมาประกอบอาหารกลางวันของโรงเรียน พบว่า โครงการอาหารกลางวันจัดซื้อวัตถุดิบในการนำไปประกอบอาหารกลางวันส่วนใหญ่จากท้องตลาด และราคาซื้อขายเป็นไปตามกลไกตลาด สำหรับวัตถุดิบบางส่วนที่โรงเรียนสามารถผลิตเอง เช่น พืชผักต่าง ๆ โรงเรียนจะจำหน่ายให้กับสหกรณ์โรงเรียนในราคา กิโลกรัมละ 20 บาท จากนั้นสหกรณ์โรงเรียนจะจำหน่ายวัตถุดิบ (พืชผัก) ต่อให้กับโครงการอาหารกลางวัน โดยโรงเรียนจะนำรายได้เข้ากองทุนผักของโรงเรียน ซึ่งทางกองทุนผักจะนำรายได้ส่วนนี้ไปซื้อปัจจัยการผลิต ในการปลูกผักมาให้ นักเรียนปลูกในรอบต่อไป ทำให้รายจ่ายในโรงเรียนจากการนำผลผลิตทางการเกษตรมาบริโภคยังไม่เปลี่ยนแปลง

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5.00

3.2) รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของโรงเรียน พบว่า รายได้ทั้งหมดจากการจำหน่ายผลผลิตจะถูกเก็บรวบรวมไว้ที่กองทุนผักของโรงเรียน ซึ่งแหล่งที่มาของรายได้ ประกอบด้วย การจำหน่ายผลผลิตให้กับสหกรณ์โรงเรียนในราคา กิโลกรัมละ 20 บาท โดยสหกรณ์โรงเรียนจะจำหน่ายผลผลิตต่อให้กับโครงการอาหารกลางวัน และ การจำหน่ายผลผลิตภายในโรงเรียนให้กับผู้ปกครองของนักเรียน ส่วนที่เหลือแจกจ่ายให้กับนักเรียนนำกลับไปบริโภคในครัวเรือน โดยในปี 2566 รายได้จากการจำหน่าย ผลผลิตพืชผัก 81,140.00 บาท เพิ่มขึ้นจากปี 2565 ที่มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตพืชผักเฉลี่ย 69,969.00 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.97

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.00

4) ด้านสังคม นักเรียนทุกรายมีการรวมกลุ่มกันปลูกผักในโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน ได้แก่ ปลูกข้าว ปลูกพืชในแปลงเรียนรู้ ดูแลรักษาพัฒนาแปลงเรียนรู้ และร่วมกันดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะ จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนทำให้นักเรียนทุกรายมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีสุขภาพที่แข็งแรง พึ่งพาตนเองได้ และมีผลผลิตทางการเกษตร เพื่อสนับสนุนอาหารกลางวันของโรงเรียน

สรุปผล การรวมกลุ่ม ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

การมีส่วนร่วม ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

คุณภาพชีวิตที่ดี ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

5) ด้านโภชนาการ/สุขภาพ นักเรียนทุกรายมีอาหารกลางวันบริโภคเต็มอ้อมในทุกมื้อ และได้รับสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่ และพืชผักที่โรงเรียนนำมาประกอบอาหารกลางวันเป็นผักปลอดสารพิษ

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

6) ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล

6.1) การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง พบว่า นักเรียนทุกรายนำความรู้เรื่องการขยายพันธุ์พืช (ทาบกิ่ง ตอนกิ่ง) และปัจจัยการผลิต (ต้นมะม่วงที่ได้จากการทาบกิ่ง) ไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนอกจากการเรียนหนังสือแล้ว นักเรียนยังได้รับการฝึกทักษะด้านอาชีพเพิ่มขึ้นด้วย

สรุปผล การนำความรู้ไปปฏิบัติ ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

6.2) การเผยแพร่องค์ความรู้ พบว่า นักเรียนทุกรายมีการนำความรู้จากการฝึกอบรมไปเผยแพร่ขยายผลสู่บุคคลอื่น ๆ ได้แก่ ครอบครัว และคนในชุมชน

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

3.5 ความพึงพอใจ

1) ครูผู้รับผิดชอบโครงการ พบว่า ครูผู้รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเต็ม 5.00

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

2) นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ภาพรวมนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน โครงการในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.30 (คะแนนเต็ม 5) โดยนักเรียนมีความพึงพอใจต่อวิทยากร/การถ่ายทอด ความรู้สูงสุด ค่าคะแนน เฉลี่ย 4.50 รองลงมา คือ ความพึงพอใจต่อเจ้าหน้าที่โครงการ ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.44 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน โครงการ ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.22 ความพึงพอใจต่อหลักสูตรการอบรม และสถานที่จัดอบรม ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน 4.17 (ตารางที่ 3)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด โดยเกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานโครงการ ปี 2566

รายการ	ระดับความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. หลักสูตรการอบรม	22.22	72.22	5.56	-	-	4.17	มาก
2. วิทยากร/ถ่ายทอดความรู้	50.00	50.00	-	-	-	4.50	มากที่สุด
3. สถานที่จัดอบรม	38.89	44.44	11.11	5.56	-	4.17	มาก
4. เจ้าหน้าที่โครงการ	11.11	83.33	5.56	-	-	4.06	มาก
5. การดำเนินงานโครงการ	22.22	66.67	11.11	-	-	4.11	มาก
เฉลี่ย	28.89	63.33	6.67	1.11	-	4.20	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

3.6 สรุปผลการติดตามโครงการ

ผลการติดตามโครงการเพิ่มศักยภาพระบบงานเกษตรภายใต้แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฉลิมพระเกียรติฯ บ้านโรงเลื่อย ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ตามแบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 4)

- 1) ปัจจัยนำเข้า จำนวนทั้งหมด 4 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด
- 2) กิจกรรม จำนวนทั้งหมด 3 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด
- 3) ผลผลิต จำนวนทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด
- 4) ผลลัพธ์ จำนวนทั้งหมด 11 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตามจำนวน 10 ตัวชี้วัด ยกเว้นตัวชี้วัดรายจ่ายในการจัดซื้อพืชผักมาประกอบอาหารกลางวันของโรงเรียน
- 5) ความพึงพอใจ จำนวนทั้งหมด 2 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

สรุปผลการติดตาม โครงการเพิ่มศักยภาพระบบงานเกษตรภายใต้แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเฉลิมพระเกียรติฯ บ้านโรงเลื่อย ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 24 ตัวชี้วัด จากตัวชี้วัดทั้งหมด 25 ตัวชี้วัด ทำให้โครงการฯ ประสบความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ 96.00

ตารางที่ 4 สรุปผลการติดตามโครงการ

รายการ	จำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด	จำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	4	4
2. กิจกรรม (Activities)	3	3
3. ผลผลิต (Outputs)	5	5
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)	11	10
5. ความพึงพอใจ	2	2
ภาพรวม	25	24

ที่มา : จากการสำรวจ

4. ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ มีงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมของโครงการฯ น้อย ส่งผลให้ในแต่ละปีดำเนินการอบรมและฝึกปฏิบัติได้เพียง 1 - 2 หลักสูตร ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของครูและนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ

4.2 ปัจจุบันยังไม่มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทางสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ มีการสอบถามความต้องการองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตกับทางโรงเรียนโดยตรง ก่อนดำเนินการในทุกปี เพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์มากที่สุด จึงควรมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่ เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรเพิ่มมากขึ้น

4.3 นักเรียนที่เข้ารับการอบรมต้องการองค์ความรู้เพิ่มเติม ประกอบด้วย การปลูกผักไฮโดรโปนิคส์ การเพาะเห็ดฟาง การผลิตปุ๋ยอัดเม็ด (ปุ๋ยอินทรีย์) และการผลิตอาหารสัตว์จากพืช รวมถึงการไปศึกษาดูงานด้านการเกษตรที่มีการผลิตแบบครบวงจร

โครงการนำร่องการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรโดยน้อมนำแนวพระราชดำริ ปรับใช้ในพื้นที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

สาระสำคัญของโครงการ

1. ประเภทโครงการ

พัฒนาการเกษตรส่งเสริมอาชีพ

2. พระราชดำริ

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำโครงการนำร่องการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร ในพื้นที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี เพื่อเป็นการขยายผลการเรียนรู้ เกี่ยวกับแนวพระราชดำริ และพระราชกรณียกิจด้านการพัฒนามาผ่านโครงการอื่นเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในพื้นที่ต่างๆ แก่เกษตรกร ผู้ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ซึ่งได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและฝึกการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการให้ความรู้เชิงบูรณาการผสมผสานการเรียนรู้จากพื้นที่จริง อีกทั้งเป็นการจุดประกายความคิดที่สามารถนำผลสำเร็จของโครงการฯ ไปประยุกต์ปฏิบัติได้จริง ทั้งต่อการศึกษาและการดำรงชีวิตให้บังเกิดความมั่นคงและยั่งยืนในสังคมสืบต่อไป

3. วัตถุประสงค์โครงการ

เพื่อน้อมนำแนวพระราชดำริไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร และพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้เกษตรกรได้ปรับตัวและได้รับการบรรเทาผลกระทบจากปัญหาอุทกภัย เพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพด้านการเกษตร และความมั่นคงด้านอาหารให้กับเกษตรกร เพื่อสร้างการรับรู้การตระหนักถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม และความเสียหายจากภัยพิบัติและการปรับตัว รวมทั้งการจัดการรับมือผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลง

4. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ

เพื่อให้เกษตรกรได้ปรับตัวและได้รับการบรรเทาผลกระทบจากปัญหาอุทกภัย

ผลการดำเนินงานโครงการ ปี 2566

1. หน่วยงาน/กิจกรรมที่เข้าไปดำเนินการ

- 1) กษ. จัดทำแปลงสาธิตเทคโนโลยีด้านข้าวเพื่อลดต้นทุนการผลิต 2 แปลง และถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้แก่เกษตรกร 30 ราย
- 2) ปม. เสริมสร้างองค์ความรู้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ(ปลาตะเพียน) 14 บ่อ และส่งเสริมการผลิตด้านประมงตามโครงการอื่นเนื่องมาจากพระราชดำริ 30 ราย
- 3) ปศ. ให้ความรู้โรคระบาดสัตว์ที่อาจเกิดขึ้นช่วงระหว่างน้ำท่วม 20 ราย ส่งเสริมการสร้างคลังอาหารสัตว์ช่วงน้ำท่วม 5,000 กก. และส่งเสริมการผลิตด้านปศุสัตว์ (ไก่ไข่) 100 ตัว
- 4) กวก. ส่งเสริมการปลูกพริกพริกขี้หนู โดยจัดทำแปลงสาธิต 4 แปลง และอบรมการปลูกพริกและเทคโนโลยีการผลิตพริกปลอดสารพิษ 30 ราย
- 5) พต. ส่งเสริมและสนับสนุนน้ำหมักชีวภาพ สาธิต พต. เพื่อปรับปรุงโครงสร้างดิน 30 ราย และสาธิตการผลิตน้ำหมักชีวภาพ สาธิตการทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยหมักมูลไส้เดือน 30 ราย รวมทั้งเก็บตัวอย่างดินแปลงสาธิตก่อนการปลูกข้าว 2 แปลง
- 6) ตส. สอนแนะนำการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน 2 กลุ่ม สอนแนะนำการจัดทำบัญชีฟาร์ม 2 ราย และการจัดทำบัญชีต้นทุนกล้าเศรษฐกิจพอเพียง 54 ราย
- 7) กสท. ส่งเสริมการปลูกผักแบบพลอยน้ำ การผลิตพืชผักปลอดภัย และพัฒนาด้านระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ 30 ราย ส่งเสริมการปลูกพืชผักแบบยกแคร่ และการผลิตพืชผักปลอดภัยให้แก่นักเรียน 20 ราย อบรมให้ความรู้การผลิตพืชตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 10 ราย อบรมและศึกษาดูงาน(การเลี้ยงจิ้งหรีด) 10 ราย
- 8) กสส. เสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มให้กับเกษตรกรและนักเรียน 40 ราย
- 9) มม. สนับสนุนพันธุ์หมอน ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการปลูกหมอนเลี้ยงไหม และส่งเสริมสาธิตการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหมอนไหม 40 ราย
- 10) สป.กษ. อบรมถ่ายทอดองค์ความรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร(เทมเป้) 15 ราย และสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรให้มีอาหารทานครบ 3 มื้อ 5 ราย
- 11) สศก. จัดเก็บข้อมูลต้นทุนการผลิตแปลงสาธิตเทคโนโลยีด้านข้าว 2 แปลง รวบรวมผลการดำเนินงาน และจัดทำสรุปผลการติดตามเสนอผู้บริหาร กษ. 2 ครั้ง

2. แหล่งงบประมาณ

งบปกติ กษ. 556.085 บาท

3. ประชาชนได้รับประโยชน์

ประกอบด้วย 2 ตำบล ได้แก่ ต.พุดซา และ ต.หนองเมือง

4. ปัญหา/อุปสรรค

การรวมกลุ่มของเกษตรกรน้อย

5. แนวทางแก้ไข

สร้างการรับรู้เรื่องการรวมกลุ่มที่เพิ่มขึ้น

ผลการติดตามโครงการ ปี 2566

1. การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์

นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ 88 %
ไม่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ 12 %
นำปัจจัยไปใช้ประโยชน์ 100 %

2. ด้านประสิทธิภาพการผลิต (สินค้าข้าว)

ผลผลิต ก่อนโครงการ 758 กก./ไร่
หลังโครงการ 789 กก./ไร่
เพิ่มขึ้น 31 กก./ไร่ คิดเป็น 4.09 %

3. ด้านเศรษฐกิจ

- 1) รายได้ทางการเกษตร เพิ่มขึ้น 10,106 บ./คร./ปี
- 2) รายจ่ายการบริโภคลดลง 2,926 บ./คร./ปี
- 3) รายจ่ายทางการเกษตรลดลง 721 บ./คร./ปี

ประสบความสำเร็จ

86%

4. ด้านสังคม

- 1) คุณภาพชีวิตดีขึ้น 74 %
- 2) มีการรวมกลุ่ม 29 %
- 3) มีส่วนร่วมกิจกรรมโครงการ 66 %

5. ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล

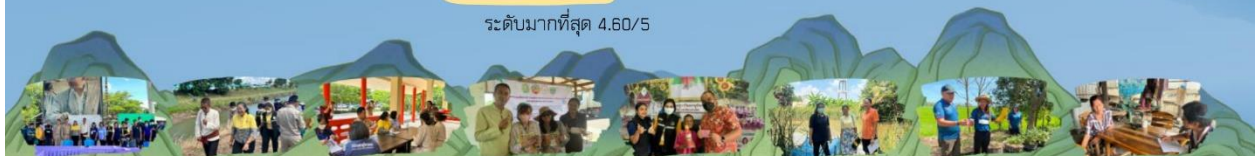
นำมาปฏิบัติต่อเนื่อง 82 %

6. ความพึงพอใจ

ระดับมากที่สุด 4.60/5

7. ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

- 1) กสส. กวก. ปม. ปศ. ควรบูรณาการร่วมกันในการส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่ม
- 2) เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อยอด และขยายผล ทุกหน่วยงานควรคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีความสนใจ และคำนึงถึงความพร้อมของเกษตรกรและพื้นที่ทำการเกษตรด้วย
- 3) กษ. ควรพิจารณาคัดเลือกแปลงสาธิต ให้เหมาะสมกับพื้นที่
- 4) กวก. ควรดูแลให้คำแนะนำเกษตรกรแปลงสาธิตอย่างใกล้ชิด
- 5) ปม. ควรดูแลให้คำแนะนำการเลี้ยงกบและปลาตก แก่คุณครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด เนื่องจากยังขาดประสบการณ์ในการเลี้ยง
- 6) ปศ. ควรดูแลให้ความรู้การผลิตอาหารไก่ไข่ แก่คุณครูและนักเรียน เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตไข่ไก่

สรุปผลการติดตามโครงการนำร่องการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร โดยน้อมนำแนวพระราชดำริ ปรับใช้ในพื้นที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

1. สารสำคัญของโครงการ

1.1 **ที่มา** สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำโครงการนำร่องการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร โดยน้อมนำแนวพระราชดำริปรับใช้ในพื้นที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อน้อมนำแนวพระราชดำริใช้ในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร และพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น เพื่อให้เกษตรกรสามารถปรับตัว และได้รับการบรรเทาความเดือดร้อนจากผลกระทบปัญหาอุทกภัย รวมทั้งสามารถสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารให้กับเกษตรกรได้อย่างเพียงพอและยั่งยืน และเป็นการขยายผลการเรียนรู้ เกี่ยวกับแนวพระราชดำริ และพระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาผ่านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ต่าง ๆ แก่เกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและฝึกการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการให้ความรู้เชิงบูรณาการผสมผสานการเรียนรู้จากพื้นที่จริง อีกทั้งจะเป็นการจุดประกายความคิดที่สามารถนำผลสำเร็จของโครงการฯ ไปประยุกต์ปฏิบัติได้จริงทั้งต่อการศึกษาและการดำรงชีวิตให้บังเกิดความมั่นคงและยั่งยืน ในสังคมสืบต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 เพื่อน้อมนำแนวพระราชดำริไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร และพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

1.2.2 เพื่อให้เกษตรกรได้ปรับตัวและได้รับการบรรเทาผลกระทบจากปัญหาอุทกภัย

1.2.3 เพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพด้านการเกษตรและความมั่นคงด้านอาหารให้กับเกษตรกร

1.2.4 เพื่อสร้างการรับรู้ การตระหนักถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและความเสียหายจากภัยพิบัติ และการปรับตัว รวมทั้งการจัดการรับมือผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลง

1.3 **เป้าหมายของโครงการ** เกษตรกร นักเรียน ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไปที่สนใจ ในพื้นที่ตำบลหนองเมือง และตำบลพูกา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

1.4 **งบประมาณ** จำนวน 556,085 บาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566)

1.5 **หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ** หน่วยงานบูรณาการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 11 หน่วยงาน ได้แก่ กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมหม่อนไหม สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2. ระเบียบวิธีการติดตาม

2.1 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

2.1.1 เพื่อติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงานโครงการ

2.1.2 เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค สำหรับปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ

2.2 ขอบเขตการติดตาม

2.2.1 ด้านพื้นที่ ตำบลพุกา และตำบลหนองเมือง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

2.2.2 ด้านประชากร ประกอบด้วย เกษตรกรผู้เข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการฯ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2.3 ด้านระยะเวลาข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลผลการดำเนินกิจกรรมของโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และข้อมูลผลผลิต ผลลัพธ์ ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปีเพาะปลูก 2566/67

2.3 วิธีการติดตาม

2.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) สํารวจด้วยตัวอย่าง ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ จากหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ตกเป็นตัวอย่างหน่วยงานละ 1 ราย จำนวน 11 หน่วยงาน รวม 11 ราย และเกษตรกรผู้เข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการฯ ปี 2566 จากบัญชีรายชื่อเกษตรกรที่ใช้ประโยชน์ หรือเข้ารับบริการจากโครงการฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 155 ราย

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโครงการ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการฯ ของแต่ละหน่วยงาน และข้อมูลจากเอกสารรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

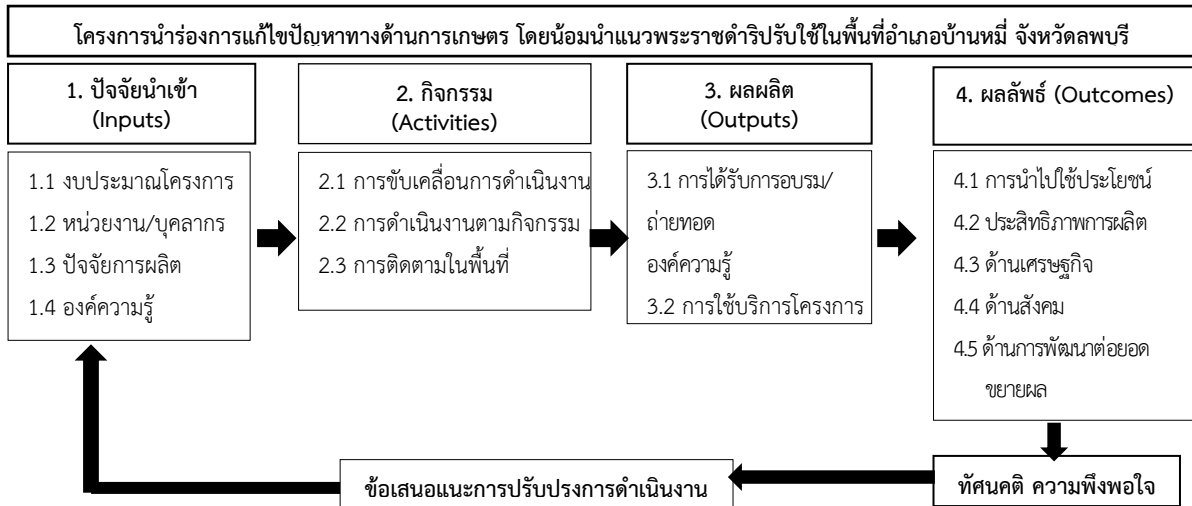
1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) จากการนำข้อมูลที่เป็นตัวเลขมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายประกอบค่าตัวแปรต่างๆ ซึ่งแสดงด้วยค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าผลรวม เพื่อนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบายประกอบตารางข้อมูล

2) การวัดร้อยละความสำเร็จของโครงการ วัดรายตัวชี้วัดของโครงการ เทียบกับเกณฑ์การติดตาม ผ่านหรือไม่ผ่าน เกณฑ์การติดตามที่กำหนดไว้ และนับจำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเทียบกับจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมดคิดเป็นค่าร้อยละความสำเร็จของโครงการ

2.3.3 กรอบแนวคิดในการติดตาม ประยุกต์ใช้แบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model)

(ภาพที่ 1)

ที่มา : จากการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการติดตามโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

3. ผลการติดตาม

ผลการดำเนินงานโครงการนำร่องการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร โดยน้อมนำแนวพระราชดำริปรับใช้ในพื้นที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี (ข้อมูลผลการดำเนินงาน ณ 30 กันยายน 2566) มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

3.1.1 งบประมาณ หน่วยงานร่วมบูรณาการโครงการเบิกจ่ายงบประมาณ 556,084 บาท ครอบคลุมเป้าหมาย โดยกรมการข้าว เบิกจ่าย 37,215 บาท กรมประมง เบิกจ่าย 122,780 บาท กรมปศุสัตว์ เบิกจ่าย 20,000 บาท กรมวิชาการเกษตร เบิกจ่าย 67,680 บาท กรมพัฒนาที่ดิน เบิกจ่าย 100,000 บาท กรมส่งเสริมการเกษตร เบิกจ่าย 139,999 บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดลพบุรี เบิกจ่าย 21,170 บาท และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เบิกจ่าย 47,240 บาท ทั้งนี้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมหม่อนไหม ดำเนินการโดยไม่ใช้งบประมาณ

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 100.00

3.1.2 หน่วยงาน/บุคลากร คณะกรรมการ/คณะทำงานโครงการ มีคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการ “นำร่อง” การแก้ปัญหาด้านการเกษตรโดยน้อมนำแนวพระราชดำริปรับใช้ในพื้นที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ จำนวน 1 คณะ ประกอบด้วยหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ครอบคลุมเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 คณะทำงาน

3.1.3 ปัจจัยการผลิต

1) ปัจจัยการผลิต หน่วยงานสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ครอบคลุมเป้าหมาย โดยกรมประมงสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ 71,300 ตัว อาหารสัตว์น้ำ 950 กิโลกรัม กรมปศุสัตว์สนับสนุนไก่ไข่ 100 ตัว อาหารสัตว์ (หญ้าแห้ง) 5,000 กิโลกรัม กรมวิชาการเกษตรสนับสนุน ต้นพริก 150 กระถาง กรมพัฒนาที่ดินสนับสนุนกากน้ำตาล 1,000 กิโลกรัม ชี้เค้กอ้อย 22,500 กิโลกรัม มูลวัว 7,500 กิโลกรัม ฟอพันธ์ุ - แม่พันธุ์ไข่เดือน 5 กิโลกรัม ถังพลาสติกขนาด 120 ลิตร 33 ใบ พร้อม สาริตการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์สนับสนุนสมุดบัญชีวิสาหกิจชุมชน 20 เล่ม สมุด บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ 3 เล่ม กรมส่งเสริมการเกษตรสนับสนุนต้นกล้าพืชผักสวนครัว 22 ถาด เมล็ดพันธุ์พืชผัก 80 ชุด กระถาง 400 ใบ ดินผสม 51 กระสอบ แกลบดิบ 50 กระสอบ ปุ๋ยคอก 32 กระสอบ ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด 10 กระสอบ เชื้อ BT 7 กระปุก เชื้อ BS 7 กระปุก แผ่นกักตักกาเหือง 70 แผ่น กรมหม่อนไหมสนับสนุนต้นพันธุ์หม่อนไหม 260 ต้น ปุ๋ยเคมี 2 กระสอบ ปุ๋ยอินทรีย์ 3 กระสอบ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผักสวนครัวพร้อมวัสดุปลูก 11 ชุด สนับสนุนไก่พันธุ์ไข่รายละ 5 ตัว พร้อมอาหารไก่ไข่ 1 กระสอบ

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ครอบคลุมเป้าหมายของหน่วยงาน

2) ประเภทปัจจัยการผลิต ที่สนับสนุนเกษตรกรครอบคลุมเป้าหมาย ด้านพืช ประมง และปศุสัตว์

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 3 ประเภทปัจจัยการผลิต

3.1.4 องค์ความรู้ ฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรจำนวน 17 หลักสูตร ได้แก่

- 1) การสาธิตเทคโนโลยีด้านข้าวเพื่อลดต้นทุนการผลิต
- 2) การเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว
- 3) การเลี้ยงปลาในบ่อดิน การสร้างแหล่งอาหาร และธรรมชาติในบ่อดิน
- 4) การเลี้ยงกบกระชังในบ่อดิน
- 5) การเลี้ยงปลาในบ่อดิน
- 6) การเลี้ยงโคเนื้อ
- 7) การเลี้ยงไก่ไข่
- 8) การปลูกพริกและเทคโนโลยีการผลิตพริกปลอดสารพิษ
- 9) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 10) การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน
- 11) การจัดทำบัญชีฟาร์ม
- 12) การจัดทำบัญชีต้นทุนครัวเรือน
- 13) การให้ความรู้การผลิตพืชตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 14) การบริหารจัดการกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ
- 15) การสหกรณ์ในโรงเรียน

16) องค์ความรู้สำหรับการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและการแปรรูปหม่อนไหม

17) การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร(เทมเป้)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 17 หลักสูตร

3.2 กิจกรรม (Activities)

3.2.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงาน มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมดำเนินโครงการจำนวน 11 หน่วยงาน ได้แก่ กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมพัฒนาที่ดิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยมีการจัดประชุมในพื้นที่จำนวน 10 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 10 ครั้ง

3.2.2 การดำเนินงานตามกิจกรรมของหน่วยงาน

1) กรมการข้าว กิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตเทคโนโลยีด้านข้าวเพื่อลดต้นทุนการผลิต 2 แปลงแปลงละ 5 ไร่ (ตำบลพุดา 1 แปลง ตำบลหนองเมือง 1 แปลง) และถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้แก่เกษตรกรในตำบลพุดา 30 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2) กรมประมง กิจกรรมเสริมสร้างองค์ความรู้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ปลาตะเพียน) 14 บ่อ และส่งเสริมการผลิตด้านประมงตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 30 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

3) กรมปศุสัตว์ กิจกรรมบริหารจัดการด้านปศุสัตว์ช่วงน้ำท่วม โดยให้ความรู้โรคระบาดสัตว์ที่อาจเกิดในช่วงระหว่างน้ำท่วม 20 ราย และส่งเสริมการสร้างคลังอาหารสัตว์ช่วงน้ำท่วม 5,000 กก. อีกทั้งส่งเสริมการผลิตด้านปศุสัตว์(ไก่ไข่) ให้กับโรงเรียนวัดหนองเมือง และแปลงเกษตรกรต้นแบบ โดยสนับสนุนไก่ไข่ 100 ตัว ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

4) กรมวิชาการเกษตร กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพริกพริกขี้หนู โดยจัดทำแปลงสาธิต 4 แปลง และอบรมการปลูกพริกและเทคโนโลยีการผลิตพริกปลอดสารพิษ 30 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

5) กรมพัฒนาที่ดิน กิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนสารเร่ง พด. ต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างและสภาพดินให้มีความสมบูรณ์และเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน 30 ราย สนับสนุนน้ำหมักชีวภาพ สารเร่ง พด. ต่าง ๆ และสาธิตการผลิตน้ำหมักชีวภาพ พด. 2 สาธิตการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยหมักมูลไส้เดือนให้แก่นักเรียนโรงเรียนวัดหนองเมือง 30 ราย พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างดินแปลงสาธิตเทคโนโลยีด้านข้าวมาก่อนการปลูกข้าว 2 แปลง ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

6) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กิจกรรมสอนแนะนำการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน 2 กลุ่ม สอนแนะนำการจัดทำบัญชีฟาร์มให้แก่ครูผู้สอน 2 ราย และการจัดทำบัญชีต้นกล้าเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ นักเรียนโรงเรียนวัดหนองเมือง 54 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

7) กรมส่งเสริมการเกษตร กิจกรรมส่งเสริมการปลูกผักแบบแพลายน้ำ การผลิตพืชผักปลอดภัย และพัฒนาต้นแบบระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ในพื้นที่ตำบลพุดา โดยอบรมให้ความรู้การผลิตพืชตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสาธิตระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ 30 ราย สนับสนุนวัสดุทางการเกษตรให้แก่จุดสาธิตและเกษตรกร 30 ราย สนับสนุนชุดปลูกพืชผักแบบแพลายน้ำเพื่อเป็นต้นแบบในพื้นที่และส่งมอบให้องค์การบริหารส่วนตำบลพุดา 1 ชุด สนับสนุนระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อเป็นต้นแบบในพื้นที่ 1 ชุด ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชผักแบบยกแคร่ และการผลิตพืชผักปลอดภัย ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในพื้นที่ตำบลหนองเมือง โดยอบรมให้ความรู้การผลิตพืชตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่ครูและนักเรียนโรงเรียนวัดหนองเมือง 20 ราย สนับสนุนวัสดุทางการเกษตร ให้แก่จุดสาธิตต้นแบบในโรงเรียน 1 ชุด จัดทำต้นแบบการปลูกพืชผักแบบยกแคร่ จำนวน 5 ชุด และส่งมอบให้โรงเรียนวัดหนองเมือง ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด ส่วนกิจกรรมส่งเสริมองค์ความรู้และพัฒนาอาชีพภาคการเกษตรในพื้นที่ตำบลหนองเมือง โดยอบรมให้ความรู้การผลิตพืชตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 10 ราย ส่งเสริมอาชีพทางเลือกโดยจัดอบรมและศึกษาดูงานเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเลี้ยงจิ้งหรีด 10 ราย จัดทำแหล่งเรียนรู้ปลูกพืชผักปลอดภัย 1 แปลง พร้อมทั้งสนับสนุนวัสดุทางการเกษตรให้แก่จุดสาธิต และเกษตรกร 10 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

8) กรมส่งเสริมสหกรณ์ กิจกรรม เสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มให้กับเกษตรกรในตำบลพุดา 1 แห่ง เกษตรกร 20 ราย และโรงเรียนวัดหนองเมือง 1 แห่ง นักเรียน 20 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

9) กรมหม่อนไหม กิจกรรมต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในพื้นที่ตำบลพุดา อำเภอบ้านหมี่ โดยสนับสนุนพันธุ์หม่อนถ่ายถอดองค์ความรู้ด้านการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม 20 ราย กิจกรรมขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในพื้นที่ตำบลหนองเมือง โดยสนับสนุนพันธุ์หม่อน ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และส่งเสริมสาธิตการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหมให้นักเรียนโรงเรียนวัดหนองเมือง 20 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

10) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กิจกรรมเสริมสร้างองค์ความรู้การผลิตทางการเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารและสร้างอาชีพ โดยอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร (เทมเป้) 15 ราย และสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรให้มีอาหารทานครบ 3 มื้อ (อิ่ม 3 มื้อ) จำนวน 5 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดไว้

11) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กิจกรรมติดตามความก้าวหน้าโครงการฯ โดยจัดเก็บข้อมูลต้นทุนการผลิตแปลงสาธิตเทคโนโลยีด้านข้าว 2 แปลง และติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่รวมทั้งจัดทำสรุปผลการติดตามเสนอผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2 ครั้ง ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดไว้

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 90 ตามแผนที่กำหนด

3.2.3 การติดตามในพื้นที่ คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ มีการติดตาม กำกับดูแลการปฏิบัติงาน และขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ และมีการบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวนครั้งในการติดตามของทุกหน่วยงานเฉลี่ย 9 ครั้ง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 2 ครั้ง

3.3 ผลผลิตของโครงการ (Outputs)

3.3.1 การอบรมถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรที่ได้รับการอบรมความรู้ 441 ราย ร้อยละ 98.66 ของเป้าหมายทั้งหมด 447 ราย ประกอบด้วย ความรู้ทางเทคโนโลยีการเกษตรด้านพืช 110 ราย ด้านประมง 62 ราย ด้านพัฒนาที่ดิน 60 ราย ด้านปศุสัตว์ 58 ราย ด้านบัญชี 56 ราย ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม 50 ราย ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว 30 ราย และด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร 15 ราย โดยเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการด้านพืช เช่น หลักสูตรการผลิตพืชตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การปลูกหม่อน การปลูกพริกและเทคโนโลยีการผลิตพริกปลอดสารพิษ ด้านประมง เช่น หลักสูตรการเลี้ยงปลาในบ่อดิน การสร้างแหล่งอาหารและธรรมชาติในบ่อดิน การเลี้ยงกบกระชังในบ่อดิน และการเลี้ยงปลาในบ่อดิน ด้านการพัฒนาที่ดิน เช่น การปรับปรุงบำรุงดิน และด้านปศุสัตว์ เช่น การเลี้ยงโคนเนื้อ และไก่ไข่

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม จำนวน 441 ราย

ตารางที่ 1 การได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ปี 2566

รายการ	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
1. ความรู้ทางเทคโนโลยีการเกษตรด้านพืช	110	110
2. ความรู้ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	30	30
3. ความรู้และเทคโนโลยีด้านการประมง	62	62
4. ความรู้และเทคโนโลยีด้านการปศุสัตว์	58	58
5. ความรู้และเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน	60	60
6. ความรู้ด้านการจัดทำบัญชี	62	56
7. ความรู้และเทคโนโลยีด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	15	15
8. ความรู้การบริหารจัดการกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ	50	50
รวม	447	441

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.2 ระดับความเข้าใจต่อความรู้ที่ได้รับจากโครงการ ภาพรวมเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจต่อหลักสูตรที่อบรมในระดับมาก ร้อยละ 50.28 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.08 (คะแนนเต็ม 5) ร้อยละ 28.72 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด และร้อยละ 21.00 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง (ตารางที่ 2) สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 2 ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรต่อการพัฒนาองค์ความรู้ ปี 2566

รายการ	ระดับความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านพืช	46.81	42.55	10.64	-	-	4.36	มากที่สุด
2. ด้านประมง	35.71	28.58	35.71	-	-	4.00	มาก
3. ด้านปศุสัตว์	43.75	56.25	-	-	-	4.44	มากที่สุด
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	40.00	50.00	10.00	-	-	4.30	มากที่สุด
5. ด้านบัญชี	31.82	59.09	9.09	-	-	4.23	มาก
6. ด้านการรวมกลุ่ม	-	50.00	50.00	-	-	3.50	มาก
7. ด้านการพัฒนาระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์	-	60.00	40.00	-	-	3.60	มาก
8. ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	30.00	20.00	50.00	-	-	3.80	มาก
9. ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	59.09	36.36	4.55	-	-	4.55	มากที่สุด
10. ด้านการส่งเสริมอาชีพทางเลือก	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
เฉลี่ย	28.72	50.28	21.00	-	-	4.08	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.3 การใช้บริการของเกษตรกรจากโครงการ จำนวนเกษตรกรได้รับการบริการจากโครงการและจากหน่วยงานต่าง ๆ ในปี 2566 จำนวน 507 ราย เกินกว่าเป้าหมายที่กำหนด โดยเกษตรกรเข้ามาใช้บริการ ศึกษาดูงานที่จุดเรียนรู้/แปลงสาธิต 59 ราย และได้รับแจกปัจจัยการผลิตจากโครงการฯ 7 ราย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม จำนวน 447 รายต่อปี

ตารางที่ 3 การใช้บริการของเกษตรกรจากโครงการ ปี 2566

รายการ	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
1. ฝึกอบรมพัฒนาเพิ่มเติมองค์ความรู้และการส่งเสริมอาชีพ	447	441
2. ศึกษาดูงานที่จุดเรียนรู้/แปลงสาธิต	-	59
3. รับแจกปัจจัยการผลิตจากโครงการฯ	-	7
รวม	447	507

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.4 การได้รับปัจจัยการผลิต จำนวนเกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิต จำนวน 112 ราย เกินเป้าหมาย โดยได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านพืช เช่น เมล็ดพันธุ์ผักสวนครัว ต้นกล้าพริก ต้นกล้ามะเขือ ด้านประมง เช่น พันธุ์ปลาตะเพียน อาหารปลา ด้านปศุสัตว์ เช่น ไก่ไข่ อาหารสัตว์ ด้านพัฒนาที่ดิน เช่น สารเร่ง พด. กากน้ำตาล ชีวภัณฑ์ และมูลวัว (ตารางที่ 4)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม จำนวน 105 ราย

ตารางที่ 4 การได้รับปัจจัยการผลิต ปี 2566

รายการ	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
1. พันธุ์พืช	54	54
2. พันธุ์สัตว์น้ำ	14	14
3. พันธุ์สัตว์	7	14
4. พัฒนาที่ดิน	30	30
รวม	105	112

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.5 ระดับความพึงพอใจต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุดร้อยละ 73.44 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.72 (คะแนนเต็ม 5) รองลงมาร้อยละ 25.00 มีความพึงพอใจระดับมาก และร้อยละ 1.56 มีความพึงพอใจระดับปานกลาง เนื่องจากปริมาณอาหารปลาที่ได้รับไม่เหมาะสมกับจำนวนปลาที่ได้รับการสนับสนุน ทำให้ปลาโตไม่ได้ขนาด นอกจากนี้ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับเกิดความเสียหายเนื่องจากยังไม่มีความรู้ในการเลี้ยง เช่น กบและปลาตุ๊ก (ตารางที่ 5)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 5 ระดับความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ปี 2566

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุดที่สุด		
1. ด้านพืช	66.67	33.33	-	-	-	4.67	มากที่สุด
2. ด้านประมง	66.66	16.67	16.67	-	-	4.50	มากที่สุด
3. ด้านปศุสัตว์	77.78	22.22	-	-	-	4.78	มากที่สุด
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	70.00	30.00	-	-	-	4.70	มากที่สุด
5. ด้านบัญชี	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
6. ด้านการรวมกลุ่ม	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
7. ด้านการพัฒนาระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์	-	100.00	-	-	-	4.00	มาก
8. ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	83.33	16.67	-	-	-	4.83	มากที่สุด
ภาพรวม	73.44	25.00	1.56	-	-	4.72	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4 ผลลัพธ์ของโครงการ (Outcomes)

3.4.1 การนำไปใช้ประโยชน์

1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ ร้อยละ 87.93 และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ด้านพืช ได้แก่ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การปลูกพริก และการปลูกพืชตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงโคเนื้อ และไก่ไข่ ด้านประมง ได้แก่ การเลี้ยงปลากินพืชในบ่อดิน ด้านการพัฒนาที่ดิน ได้แก่ การผลิตน้ำหมักชีวภาพ การผลิตปุ๋ยหมัก และร้อยละ 12.07 ไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ ด้านการส่งเสริมอาชีพทางเลือก (จิ้งหรีด) เนื่องจากเกษตรกรยังไม่มีเวลาส่วนด้านการรวมกลุ่ม เนื่องจากเกษตรกรมีการรวมกลุ่มน้อย ส่วนในด้านการพัฒนาระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ แต่ยังไม่ได้นำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์เนื่องจากไม่มีเงินลงทุน (ตารางที่ 6)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

ตารางที่ 6 การนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ปี 2566

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ด้าน										
	พืช	ประมง	ปศุสัตว์	พัฒนาที่ดิน	บัญชี	รวมกลุ่ม	ระบบ สูบน้ำ	แปรรูป	เศรษฐกิจ พอเพียง	ส่งเสริม อาชีพฯ	ภาพรวม
ใช้	97.87	100.00	100.00	100.00	100.00	18.75	20.00	90.00	100.00	-	87.93
ไม่ได้ใช้	2.13	-	-	-	-	81.25	80.00	10.00	-	100.00	12.07

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรที่ทุกรายนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

3.4.2 ด้านประสิทธิภาพการผลิต (พืชรายได้หลัก สินค้าข้าว) ผลผลิตต่อหน่วย ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ย 758 กิโลกรัมต่อไร่ และหลังเข้าร่วมโครงการมีผลผลิตเฉลี่ย 789 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้น 31 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.09 จากการนำความรู้ที่ได้รับการส่งเสริมไปปฏิบัติในการปรับปรุงบำรุงดิน เช่น ใช้ความรู้การทำน้ำหมักไปใช้ประโยชน์ในนาข้าวทำให้สภาพดินดีขึ้น และนำความรู้ที่ได้จากการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ทำให้เกษตรกรบางรายเลือกใช้พันธุ์ข้าวที่ซื้อจากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวทำให้ข้าวดีลดลงและผลผลิตเพิ่มขึ้น อีกทั้งเกษตรกรมีการดูแลรักษาที่ถูกต้องมากขึ้น แต่ทั้งนี้เกษตรกรให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าปริมาณผลผลิตข้าวขึ้นกับสถานการณ์น้ำและสภาพอากาศเป็นสำคัญ

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

3.4.3 ด้านเศรษฐกิจ

1) การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตมาบริโภค

1.1) เกษตรกรลดรายจ่ายในครัวเรือน พบว่า ร้อยละ 83.72 มีรายจ่ายในครัวเรือนที่ลดลงจากการซื้อสินค้าอุปโภค บริโภค ปรับเปลี่ยนมาบริโภคสินค้าเกษตรที่ผลิตได้ในครัวเรือน เช่น ข้าว พืชผักสวนครัว ไข่ไก่ และปลา นอกจากนี้เกษตรกรบางรายยังมีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร(เหมแป้) ไว้บริโภคเองในครัวเรือน ซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตที่หน่วยงานภาครัฐเข้ามาส่งเสริม ซึ่งในส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 16.28 ยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลดรายจ่ายในการบริโภค

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

1.2) รายจ่ายในครัวเรือน จากการนำความรู้ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 2,925.83 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 53.33 ส่วนใหญ่มาจากด้านปศุสัตว์ จากการบริโภคไข่ไก่ที่เลี้ยงไว้บริโภคในครัวเรือนเฉลี่ย 1,603.33 บาทต่อครัวเรือนต่อปี รองลงมาด้านประมง จากการบริโภคปลาที่เลี้ยงไว้เฉลี่ย 980.00 บาทต่อครัวเรือนต่อปี

และด้านพืช จากการปลูกพืชผักไว้บริโภคในครัวเรือน และบางรายปลูกข้าวบริโภคเองเฉลี่ย 342.50 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 7)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5.00

ตารางที่ 7 การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตในครัวเรือนมาบริโภค ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. ด้านพืช	1,226.67	884.17	-342.50	-27.92
2. ด้านประมง	1,900.00	920.00	-980.00	-51.58
3. ด้านปศุสัตว์	2,360.00	756.67	-1,603.33	-67.94
รวม	5,486.67	2,560.84	-2,925.83	-53.33

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ทางการเกษตร

2.1) เกษตรกรที่มีรายได้ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น พบว่า เกษตรกรร้อยละ 80.00 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิต ข้าว พืชผักสวนครัว ไข่ไก่ และปลา ส่วนที่เหลือร้อยละ 20.00 รายได้ยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจาก ผลผลิตมีปริมาณไม่มากส่วนใหญ่เกษตรกรบริโภคเองภายในครัวเรือน

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

2.2) รายได้ทางการเกษตร จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ เกษตรกรมีรายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 10,106.17 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 25.40 (ปี 2565 มีรายได้ 39,793.26 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ปี 2566 มีรายได้ 49,899.43 บาทต่อครัวเรือนต่อปี) สำหรับรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากด้านปศุสัตว์เฉลี่ย 785.46 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.67 จากการจำหน่ายไข่ไก่ รองลงมาด้านพืช เกษตรกรมีรายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 8,960.71 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 25.71 จากการจำหน่ายพืชผักสวนครัว และข้าว เนื่องจากเกษตรกรบางรายนำความรู้เรื่องน้ำหมักไปใช้ประโยชน์ในนาข้าว ประกอบกับราคาข้าวในปี 2566 ปรับตัวสูงขึ้น ส่วนในด้านประมง เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 360 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.00 เนื่องจากปลาที่ได้รับการสนับสนุนบางบ่อได้รับความเสียหายจากการถูกปลาใหญ่และตัวเงินตัวทองกิน จึงทำให้ปลาเหลือน้อยเกษตรกรจึงบริโภคเองในครัวเรือน (ตารางที่ 8)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

ตารางที่ 8 การเพิ่มขึ้นของรายได้จากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการประกอบอาชีพการเกษตร ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. ด้านพืช	34,847.81	43,808.52	8,960.71	25.71
2. ด้านประมง	2,000.00	2,360.00	360.00	18.00
3. ด้านปศุสัตว์	2,945.45	3,730.91	785.46	26.67
รวม	39,793.26	49,899.43	10,106.17	25.40

ที่มา : จากการสำรวจ

3) การลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร

3.1) เกษตรกรลดรายจ่ายทางการเกษตร พบว่า ร้อยละ 87.09 มีรายจ่ายทางการเกษตรที่ลดลงจากการได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการ เช่น พันธุ์ปลา ไก่ไข่ เมล็ดพันธุ์ผัก รวมทั้งองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ ทำให้ลดการใช้ปุ๋ยเคมีได้บางส่วน ในส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 12.91 ยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากเกษตรกรเน้นการเพิ่มผลผลิต

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

3.2) รายจ่ายทางการเกษตร จากการนำองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตรเฉลี่ย 721.11 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 15.54 โดยส่วนใหญ่จากการเก็บพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ไว้ใช้ในฤดูกาลผลิตปีต่อไป ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรได้เฉลี่ย 435 บาทต่อครัวเรือนต่อปี รองลงมาเกษตรกรยังลดค่าใช้จ่ายจากการลดการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีกำจัดศัตรูพืช 131.94 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ซึ่งเกษตรกรบางรายสามารถลดค่าใช้จ่ายจากการนำวัสดุเหลือใช้มาทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ ทำให้เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรได้เฉลี่ย 154.17 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 9)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5

ตารางที่ 9 การลดค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. นำวัสดุเหลือใช้มาทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ	2,426.67	2,272.50	-154.17	-6.35
2. ลดการใช้สารเคมี	761.20	629.26	-131.94	-17.33
3. ลดค่าพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์	1,451.38	696.38	-435.00	-29.97
รวม	4,639.25	3,598.14	-721.11	-15.54

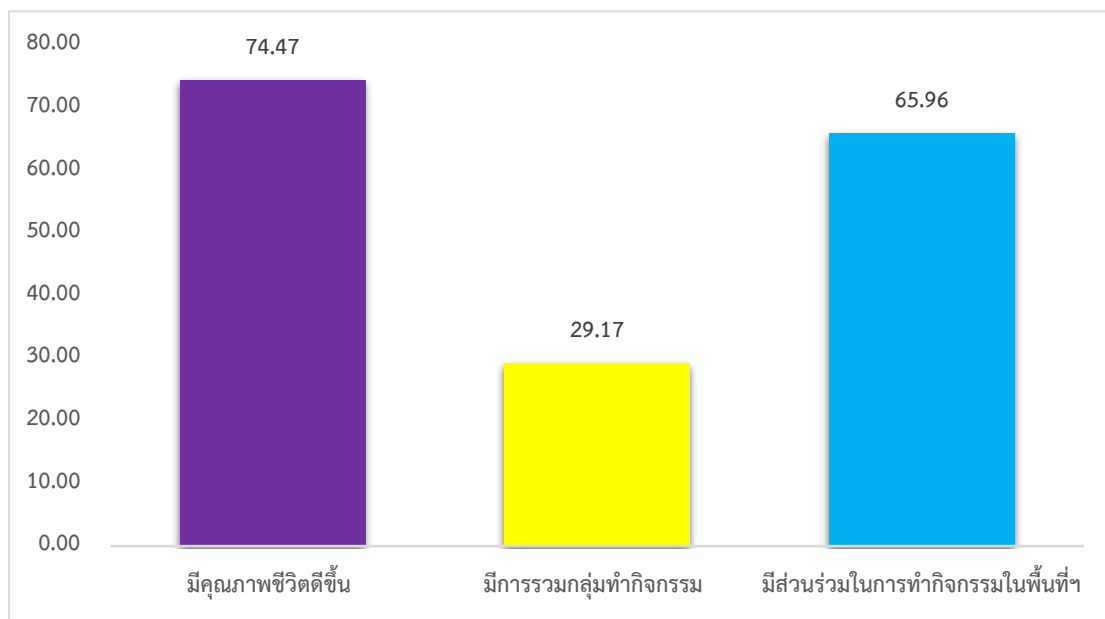
ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.4 ด้านสังคม เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการร้อยละ 74.47 มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สืบเนื่องจากการลดรายจ่ายในครัวเรือน มีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น นอกจากนี้ เกษตรกรร้อยละ 29.17 มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรม เช่น กลุ่มเพาะพันธุ์ปลา กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโค และ เกษตรกรร้อยละ 65.96 มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในพื้นที่โครงการ/ชุมชน เช่น ร่วมกันดูแลสัตว์ สัตว์น้ำ ร่วมกันดูแลพื้นที่สาธารณะของหมู่บ้าน (ภาพที่ 2)

สรุปผล คุณภาพชีวิตดีขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การรวมกลุ่ม ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 2 ประโยชน์ที่ได้รับด้านสังคม

3.4.7 ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล

1) การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 82.43 นำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง โดยทุกรายนำความรู้ทางวิชาการด้านประมง ปศุสัตว์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติต่อเนื่อง เช่น การเลี้ยงปลาในบ่อดิน การเลี้ยงโคเนื้อ ไก่ไข่ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร (เหมเป้) ร้อยละ 93.33 นำความรู้ทางวิชาการด้านพืชมาปฏิบัติต่อเนื่อง เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การปลูกพืชผัก การปลูกหม่อน และร้อยละ 90.48 นำความรู้ทางวิชาการด้านการพัฒนาที่ดินมาปฏิบัติต่อเนื่อง ส่วนเกษตรกรร้อยละ 17.57 ยังไม่ได้ นำความรู้/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการมาปฏิบัติต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมอาชีพทางเลือก (จิ้งหรีด) เนื่องจากเกษตรกรยังไม่มีเวลา ด้านการรวมกลุ่มเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่

ยังไม่มีการรวมกลุ่ม และในด้านการพัฒนาระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์เนื่องจากเกษตรกรไม่มีเงินทุน (ตารางที่ 10)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 10 การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ปฏิบัติต่อ	ไม่ปฏิบัติต่อ
1. ด้านพืช	93.33	6.67
2. ด้านประมง	100.00	-
3. ด้านปศุสัตว์	100.00	-
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	90.48	9.52
5. ด้านบัญชี	80.95	19.05
6. ด้านการรวมกลุ่ม	18.75	81.25
7. ด้านการพัฒนาระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์	25.00	75.00
8. ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	100.00	-
9. ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	100.00	-
10. ด้านการส่งเสริมอาชีพทางเลือก	-	100.00
ภาพรวม	82.43	17.57

ที่มา : จากการสำรวจ

3.5 ความพึงพอใจ

3.5.1 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ภาพรวมของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากร้อยละ 43.75 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.73 (คะแนนเต็ม 5) ร้อยละ 33.75 พึงพอใจระดับปานกลาง ร้อยละ 17.50 พึงพอใจระดับมากที่สุด และร้อยละ 5.00 พึงพอใจระดับน้อย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

3.5.2 เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากที่สุดร้อยละ 65.37 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.60 (คะแนนเต็ม 5) ร้อยละ 29.02 พึงพอใจระดับมาก และร้อยละ 5.61 พึงพอใจระดับปานกลาง (ตารางที่ 11)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 11 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ

หน่วย : ร้อยละ

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. หลักสูตรการอบรม	50.00	50.00	-	-	-	4.50	มากที่สุด
2. วิทยากร/การถ่ายทอดความรู้	82.93	17.07	-	-	-	4.83	มากที่สุด
3. สถานที่จัดอบรม	65.85	21.95	12.20	-	-	4.54	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่	75.61	18.29	6.10	-	-	4.70	มากที่สุด
5. การดำเนินงาน	52.44	37.80	9.76	-	-	4.43	มากที่สุด
เฉลี่ย	65.37	29.02	5.61	-	-	4.60	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.6 สรุปผลการติดตามโครงการ

จากผลการติดตามโครงการนำร่องการแก้ไขปัญหาทางด้านการเกษตร โดยน้อมนำแนวพระราชดำริปรับใช้ในพื้นที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ตามแบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 13)

3.6.1 ปัจจัยนำเข้า จำนวนทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.2 กิจกรรม จำนวนทั้งหมด 3 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.3 ผลผลิต จำนวนทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.4 ผลลัพธ์ จำนวนทั้งหมด 13 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตาม 9 ตัวชี้วัด

3.6.5 ความพึงพอใจ จำนวน 2 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

สรุปผลการติดตาม โครงการนำร่องการแก้ไขปัญหาทางด้านการเกษตร โดยน้อมนำแนวพระราชดำริปรับใช้ในพื้นที่อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ผ่านตัวชี้วัด จำนวน 24 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 28 ตัวชี้วัด โครงการประสบความสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 85.71

ตารางที่ 12 สรุปผลการติดตามโครงการ

รายการ	จำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด	จำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	5	5
2. กิจกรรม (Activities)	3	3
3. ผลผลิต (Outputs)	5	5
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)	13	9
5. ความพึงพอใจ	2	2
ภาพรวม	28	24

ที่มา : จากการสำรวจ

4. ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1 เกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่ต่างคนต่างผลิต มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมทางการเกษตรน้อย และมีส่วนร่วมกิจกรรมในพื้นที่โครงการ/ชุมชนน้อย ดังนั้น กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง และกรมปศุสัตว์ ควรบูรณาการร่วมกันในการส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่เกิดการรวมกลุ่ม กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ และเกิดการพัฒนาของสถาบันเกษตรกรและชุมชน รวมถึงติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

4.2 เกษตรกรบางส่วนไม่มีความพร้อมในการประกอบกิจกรรมตามที่ได้รับ การสนับสนุนปัจจัยการผลิตทำให้ปัจจัยการผลิตที่ได้รับถูกใช้หมดไปโดยไม่มีการต่อยอด จึงควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรที่มีความ สนใจในการดำเนินกิจกรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย หรือกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการเข้าร่วมกิจกรรมให้ชัดเจน อีกทั้งควรคำนึงถึงความพร้อมของเกษตรกร และพื้นที่ทำการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรนำปัจจัยที่ได้รับสนับสนุนไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ และต่อยอดในกิจกรรมอื่น ๆ ได้

4.3 การจัดทำแปลงสาธิตเทคโนโลยีด้านข้าวเพื่อลดต้นทุนการผลิต ในพื้นที่ตำบลพุดา ได้รับผลกระทบจากฝนที่ตกหนัก ไม่สามารถระบายน้ำออกจากแปลงนาได้ทัน เกิดน้ำท่วมขังเป็นระยะเวลานาน ทำให้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่หว่านไว้เกิดความเสียหาย ไม่สามารถเจริญเติบโตต่อได้ ดังนั้นการ เลือกแปลงสาธิตหน่วยงานจึงจำเป็นต้องเลือกพื้นที่ในการดำเนินการให้เหมาะสม

4.4 การจัดทำแปลงสาธิตการปลูกพริกพลิกชีวิต ในพื้นที่ตำบลพุดา พบปัญหาโรคแมลง และสภาพอากาศที่ไม่เอื้ออำนวย ทำให้พริกยืนต้นตาย หรือไม่ให้ผลผลิต ในช่วงแรกกรมวิชาการเกษตรควรเข้ามาดูแลให้คำแนะนำกับเกษตรกรอย่างใกล้ชิด

4.5 โรงเรียนวัดหนองเมือง เป็นแปลงสาธิตที่อยู่ในโครงการขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ตำบลหนองเมือง สามารถนำผลผลิตที่ได้จากโครงการฯ มาเป็นอาหารกลางวันให้กับนักเรียน และนำผลผลิตที่เหลือนำมาจำหน่ายให้กับผู้ปกครองและคนในชุมชน เพื่อนำมาเป็นทุนในการผลิตรอบต่อไป ซึ่งในด้านประมงพบปัญหาการเลี้ยงปลาตุ๊กและกบ เนื่องจากยังขาดประสบการณ์ในการเลี้ยง กรมประมงควรเข้ามาดูแลและให้คำแนะนำที่ถูกต้อง ส่วนในด้านปศุสัตว์พบปัญหาอาหารไก่ไข่มีราคาสูง ต้องการให้กรมปศุสัตว์เข้ามาให้ความรู้การผลิตอาหารไก่ไข่เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิต

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช

สาระสำคัญของโครงการ

1. ประเภทโครงการ

โครงการพัฒนา

2. พระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร พระราชทานพระราชดำริ อย่างต่อเนื่องจำนวน 13 ครั้ง ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมบูรณาการ ดำเนินการ “โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ขึ้นในปี พ.ศ. 2535 เพื่อแก้ไขปัญหา 4 น้ำ 3 รส (น้ำเค็ม - น้ำเปรี้ยว น้ำท่วม-น้ำแล้ง) โดยก่อสร้างประตูระบายน้ำอุทกวิภาชประสิทธิ์ ป้องกันไม่ให้น้ำเค็มรุกเข้าในพื้นที่ และได้มีการจัดทำแผนการพัฒนา/แผนแม่บทโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ มาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันอยู่ในช่วงของการพัฒนาดตามแผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ ปี 2565-2570

3. วิสัยทัศน์ของแผนพัฒนา

“พื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังเป็นแหล่งอาหารปลอดภัย อุดมสมบูรณ์ มีระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมสมดุล สิ่งมีความหลากหลายอย่างพอเพียง ยั่งยืน”

4. เป้าประสงค์ของแผนพัฒนา

- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการฟื้นฟูให้มีความสมดุลเพิ่มมากขึ้น
- ความหลากหลายของประชาชนเพิ่มขึ้น
- ประชาชนมีอาชีพที่มั่นคง และมีรายได้ของครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น

ผลการดำเนินงานโครงการ ปี 2566

1. หน่วยงาน/กิจกรรมที่เข้าไปดำเนินการ

- 1) **ปช.** โดยศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ อบรมอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ 180 ราย
- 2) **กข.** จัดทำแปลงสาธิตและอนุรักษ์พันธุ์ข้าวพื้นเมือง 2 ไร่
- 3) **ปม.** พันธุ์สัตว์น้ำ 1.5 ล้านตัว ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการประมง 80 ราย จุดเรียนรู้และสาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (การเลี้ยงปลากะตักในบ่อดิน) 1 แห่ง
- 4) **ปศ.** สาธิตการเลี้ยงแพะ 30 ตัว สาธิตการเลี้ยงสัตว์ปีก 50 ตัว และสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 240 ราย
- 5) **กวก.** ถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการด้านพืช และเทคโนโลยีทางเกษตรด้านพืช 88 ราย จัดทำแปลงเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางเกษตรด้านพืช 258 ไร่
- 6) **มม.** ฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตรการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม 10 ราย และจัดทำแปลงสาธิตหม่อนไหมผลสดและหม่อนใบ 3 ไร่
- 7) **พ.ด.** จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 1,000 ไร่ สาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสด 500 ไร่ สาธิตการทำปุ๋ยหมัก พด. 140 ไร่ สาธิตการปรับปรุงดินเปรี้ยวเพื่อปลูกข้าว 500 ไร่ สาธิตการปรับปรุงดินเปรี้ยวเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน 100 ไร่ และสาธิตการปรับปรุงพื้นที่บ่อกุ้งร้างในเขตน้ำเค็มเพื่อฟื้นฟู 100 ไร่
- 8) **ส.ป.ก.** อบรมเกษตรกร หลักสูตร การเกษตรผสมผสาน 30 ราย หลักสูตร ส่งเสริมการปลูกทุเรียน 30 ราย หลักสูตร การเลี้ยงสัตว์น้ำ 25 ราย หลักสูตร การจัดการตลาดออนไลน์ 15 ราย และสนับสนุนเกษตรกรตัวอย่าง ศูนย์เรียนรู้ด้านโคนม การเลี้ยงแพะ การเลี้ยงสัตว์น้ำและด้านเกษตรผสมผสาน
- 9) **กตส.** อบรม/สอนเกษตรกรจัดทำบัญชี 297 ราย
- 10) **กสส.** ส่งเสริมการอนุรักษ์พันธุ์ข้าวพื้นเมืองลุ่มน้ำปากพนัง 15 ราย ส่งเสริมการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่นลุ่มน้ำปากพนัง (ตาลโตนด สมุนไพร กระจุจ) 135 ราย ส่งเสริมการปลูกพืชอายุสั้นเพื่อสร้างรายได้เสริม 123 ราย พัฒนาคุณภาพไม้ผลเพื่อเป็นต้นแบบ (ส้มโอทับทิมสยาม มังคุด) 40 ราย 2 กลุ่ม สนับสนุนกลุ่มเกษตรกรต้นแบบด้านการเกษตรตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร (ข้าว ไม้ผล ปาล์มน้ำมัน พืชผัก) 200 ราย การถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตร การเกษตรแบบผสมผสาน 120 ราย ส่งเสริมป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน 2 ศูนย์ ส่งเสริมการขยายพันธุ์และอนุรักษ์พืชลุ่มน้ำปากพนัง 2 ศูนย์
- 11) **กสส.** แนะนำส่งเสริมกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่โครงการให้เกิดการรวมกลุ่ม 1 แห่ง 12 ครั้ง และแนะนำส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่โครงการให้ื่อนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต 1 แห่ง ดำเนินการ 12 ครั้ง
- 12) **สป.กข.** อบรมให้ความรู้เกษตรกร 2 ครั้ง
- 13) **สศก.** ติดตามผลการดำเนินงาน

2. งบประมาณ

งบปกติ กข. 12.91 ล้านบาท

3. ประชาชนได้รับประโยชน์

พื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

4. ปัญหา/อุปสรรค

1) การรวมกลุ่มน้อย

2) ต้นทุนการผลิตสูง

5. แนวทางแก้ไข

1) สนับสนุนการรวมกลุ่ม

2) ถ่ายทอดเทคโนโลยีลดต้นทุนการผลิต

1. การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์

- นำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ 97.37 % ไม่ใช้ 2.62 %
- นำปัจจัยไปใช้ประโยชน์ 100%

2. ด้านประสิทธิภาพการผลิต

- หลังเข้าร่วมโครงการผลผลิตเพิ่มขึ้น 8.32 %

3. ด้านเศรษฐกิจ

- รายได้ทางการเกษตรลดลงเฉลี่ย 6,425.51 บาท/ครัวเรือน/ปี
- รายจ่ายการบริโภคลดลงเฉลี่ย 474.47 บาท/ครัวเรือน/ปี
- รายจ่ายทางการเกษตรลดลงเฉลี่ย 966.11 บาท/ครัวเรือน/ปี

ผลการติดตามโครงการ ปี 2566

ประสบผลสำเร็จ 65.63 %

4. ด้านสังคม

- คุณภาพชีวิตดีขึ้น 83.33 %
- มีการรวมกลุ่ม 58.33 %
- มีส่วนร่วมกิจกรรมโครงการ/ชุมชน 81.25 %
- มีการจ้างงานในชุมชนเพิ่มขึ้น 76.04

5. ด้านสภาพแวดล้อม/ทรัพยากรการเกษตร

- คุณภาพชีวิตดีขึ้น 83.33 %
- มีการรวมกลุ่ม 58.33 %
- มีส่วนร่วมกิจกรรมโครงการ/ชุมชน 81.25 %
- มีการจ้างงานในชุมชนเพิ่มขึ้น 76.04 %

6. ด้านโภชนาการ/สุขภาพ

- มีอาหารบริโภค 3 มีเอหลัก 100 %
- บริโภคอาหารครบ 5 หมู่ 100 %

7. ด้านการพัฒนาต่อขยายผล

- เผยแพร่ขยายผลต่อ 45.16 %
- นำมาปฏิบัติต่อเนื่อง 97.65 %

8. ความพึงพอใจ

- มากที่สุด 4.47/5

9. ข้อค้นพบ

- การบูรณาการดำเนินโครงการในพื้นที่ค่อนข้างน้อย
- เกษตรกรร้อยละ 48.96 ลดรายจ่ายจากการบริโภคอาหารที่ผลิตในฟาร์ม
- การรวมกลุ่มทำการเกษตรน้อย

10. ข้อเสนอแนะ

- จัดทำโครงการแบบบูรณาการโดยยึดเป้าหมายเกษตรกรในพื้นที่ร่วมกัน
- สนับสนุนให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง
- สนับสนุนการรวมกลุ่ม

สรุปผลการติดตามโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. สาระสำคัญของโครงการ

1.1 พระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงทราบถึงความเดือดร้อนของประชาชน ความขัดแย้งอย่างรุนแรงในพื้นที่ ทรงศึกษา ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างลึกซึ้ง วิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของปัญหา ทั้งปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง น้ำเสีย ดินเปรี้ยว การขาดแคลนน้ำจัดการรुक้าของน้ำเค็ม ระบบนิเวศเสียสมดุล ความขัดแย้งอย่างรุนแรงของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังจึงได้พระราชทานพระราชดำริ อย่างต่อเนื่อง 13 ครั้ง ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมบูรณาการดำเนินการ “โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ขึ้นในปี พ.ศ. 2535 โดยให้หาแนวทางแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนครอบคลุมทุกด้าน โดยเฉพาะปัญหา 4 น้ำ 3 รส (น้ำเค็ม - น้ำเปรี้ยว น้ำท่วม-น้ำแล้ง) ในพื้นที่ โดยก่อสร้างประตูระบายน้ำ อุทกวิทยาประสิทธิป้องกันไม่ให้น้ำเค็มรุกคืบในพื้นที่ และได้มีการจัดทำแผนการพัฒนา/แผนแม่บท โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ ปากพนังฯ มาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันอยู่ในช่วงของการพัฒนามตามแผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ ปี 2565 – 2570

1.2 เป้าประสงค์ของ แผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ พ.ศ. 2565 – 2570

- 1) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการฟื้นฟูให้มีความสมดุลเพิ่มมากขึ้น
- 2) ความผาสุกของประชาชนเพิ่มขึ้น
- 3) ประชาชนมีอาชีพที่มั่นคง และมีรายได้ของครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น

1.3 เป้าหมายของโครงการ พื้นที่ของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งประกอบด้วย 10 อำเภอ 73 ตำบล ประกอบด้วย อำเภอปากพนัง อำเภอหัวไทร อำเภอเชียรใหญ่ อำเภอชะอวด อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอร่อนพิบูลย์ อำเภอจุฬาภรณ์ อำเภอพระพรหม อำเภอลานสกา อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช (เฉพาะตำบลท่าเรือ ตำบลท่าไร่ และตำบลบางจาก) และจังหวัดสงขลา ในเขตอำเภอระโนด (เฉพาะตำบลบ้านขาว และตำบลคลองแดน) รวมทั้งจังหวัดพัทลุง ในเขตอำเภอควนขนุน (เฉพาะตำบลแหลมโดนด) และอำเภอป่าพะยอม (เฉพาะตำบลลานข่อย)

1.4 งบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 14.29 ล้านบาท

1.5 หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 13 หน่วยงาน ได้แก่ กรมชลประทาน กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2. ระเบียบวิธีการติดตาม

2.1 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

1) เพื่อติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงานโครงการ

2) เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค สำหรับปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ

2.2 ขอบเขตการติดตาม

1) ด้านพื้นที่ของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งประกอบด้วย 10 อำเภอ 73 ตำบล

2) ด้านประชากร ประกอบด้วย เกษตรกรผู้เข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3) ด้านระยะเวลาข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลผลการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และข้อมูลผลผลิต ผลลัพธ์ ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปีเพาะปลูก 2566/67

2.3 วิธีการติดตาม

1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) สืบค้นด้วยตัวอย่าง จากโครงการ/กิจกรรม หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ หน่วยงานละ 1 ราย จำนวน 12 หน่วยงาน รวม 12 ราย และเกษตรกรผู้เข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการฯ ปี 2566 จากบัญชีรายชื่อเกษตรกรที่ใช้ประโยชน์ หรือเข้ารับบริการจากโครงการฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 96 ราย

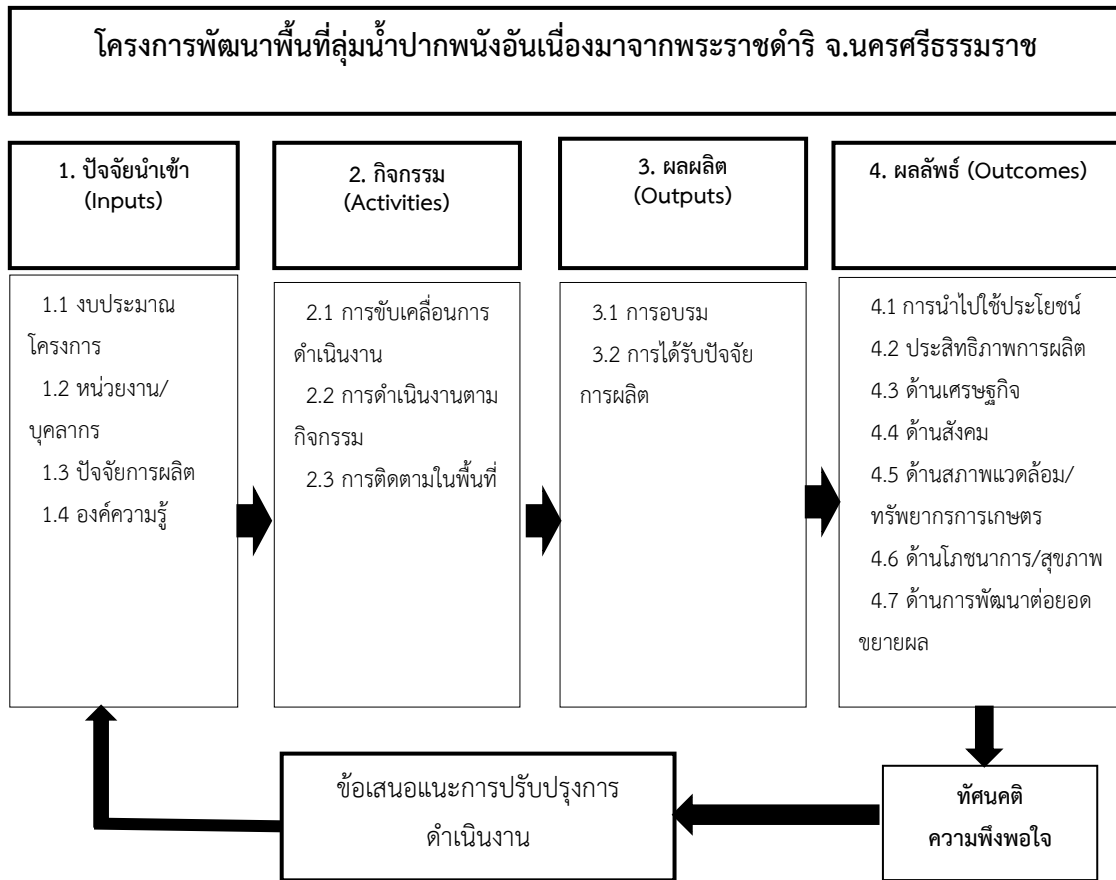
1.2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโครงการ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ของแต่ละหน่วยงาน และข้อมูลจากเอกสารรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) จากการนำข้อมูลที่เป็นตัวเลขมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายประกอบค่าตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งแสดงด้วยค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าผลรวม เพื่อนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบายประกอบตารางข้อมูล

2.2) การวัดร้อยละความสำเร็จของโครงการ วัดรายตัวชี้วัดของโครงการ เทียบกับเกณฑ์การติดตาม ผ่านหรือไม่ผ่าน เกณฑ์การติดตามที่กำหนดไว้ และนับจำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเทียบกับจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมดคิดเป็นค่าร้อยละความสำเร็จของโครงการ

3) กรอบแนวคิดในการติดตาม ประยุกต์ใช้แบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) (ภาพที่ 1)

ที่มา : จากการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการติดตามโครงการ ปังงบประมาณ พ.ศ. 2567

3. ผลการติดตาม

ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช (ข้อมูลผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 30 กันยายน 2566) มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

1) งบประมาณ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ร่วมบูรณาการโครงการเบิกจ่ายงบประมาณรวม 12.9053 ล้านบาท ร้อยละ 90.30 ของเป้าหมาย 14.0919 ล้านบาท โดยกรมชลประทาน เบิกจ่าย 0.5000 ล้านบาท กรมการข้าว เบิกจ่าย 0.0193 ล้านบาท ร้อยละ 96.50 กรมประมง เบิกจ่าย 0.3303 ล้านบาท ร้อยละ 99.82 กรมปศุสัตว์ เบิกจ่าย 0.3021 ล้านบาท กรมวิชาการเกษตร เบิกจ่าย 0.9076 ล้านบาท ร้อยละ 99.99 กรมหม่อนไหม เบิกจ่าย 0.0177 ล้านบาท กรมพัฒนาที่ดิน เบิกจ่าย 8.8201 ล้านบาท ร้อยละ 86.42 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เบิกจ่าย 0.9359 ล้านบาท กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เบิกจ่าย 0.1129 ล้านบาท กรมส่งเสริมการเกษตร เบิกจ่าย 0.5050 ล้านบาท

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เบิกจ่าย 0.0087 ล้านบาท และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เบิกจ่าย 0.2650 ล้านบาท และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เบิกจ่าย 0.2000 ล้านบาท

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 100.00

2) หน่วยงาน/บุคลากร มีคณะกรรมการ/คณะทำงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ คณะอนุกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ คณะอนุกรรมการพัฒนาอาชีพโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ มีหน้าที่ดำเนินโครงการและจัดทำแผนพัฒนาอาชีพและดำเนินงานโครงการ รวมทั้ง กำกับ ประสาน และติดตามการดำเนินงานพัฒนาอาชีพโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ และคณะอนุกรรมการพัฒนาอาชีพโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาอาชีพ ตามแผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ พ.ศ.2565 - 2570 คณะอนุกรรมการประสานการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ และศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ มีกรมชลประทานเป็นหน่วยงานแกนกลางสนับสนุนการดำเนินงาน

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 คณะกรรมการ 3 อนุกรรมการ 1 คณะทำงาน และ 1 ศูนย์

3) ปัจจัยการผลิต

3.1) ปริมาณปัจจัยการผลิต จากการศึกษาเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร โดยปัจจัยการผลิตที่เกษตรกรได้รับจากหน่วยงานต่าง ๆ แตกต่างกันไป อาจได้รับการจัดสรรเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและการจัดสรรของแต่ละหน่วยงาน ทั้งนี้ปัจจัยการผลิตที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดสรรให้เกษตรกรเฉลี่ยต่อรายแยกตามหน่วยงาน ดังนี้

- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครศรีธรรมราช กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีก สนับสนุนไก่ไข่สาว 5 ตัวต่อราย อาหารสำเร็จรูปรายละ 6 กิโลกรัมต่อราย แร่ธาตุ 6 ก้อนต่อราย และข้าวโพด 2 กิโลกรัมต่อราย กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ สนับสนุนถังหมัก 2 ใบต่อราย แร่ธาตุ 2 ก้อนต่อราย และอาหารสำเร็จรูป 2 กิโลกรัมต่อราย

- สำนักงานประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเลี้ยงสัตว์น้ำ สนับสนุนลูกพันธุ์ปลาจุก จำนวน 200 ตัวต่อราย

- สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 7 กิจกรรมพัฒนาการผลิตพืชคุณภาพและปลอดภัย รวมทั้งการจัดทำแปลงต้นแบบปาล์มน้ำมันฯ สนับสนุนปุ๋ยสูตรต่าง ๆ 6 กระสอบต่อราย คอปเปอร์ไฮดรอกไซด์ 1 กิโลกรัมต่อราย ซีเซอโรไรท์ 1 กระสอบต่อราย และโบเรท 1 กระสอบต่อราย

- สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช กิจกรรมสาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสด มีการไถพรวนปรับสภาพดินและสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ปอเทือง จำนวน 5 กิโลกรัมต่อไร่ต่อราย กิจกรรมสาธิตการทำปุ๋ยหมัก สนับสนุนขุยมะพร้าว 1 ตันต่อไร่ต่อคน และมูลสัตว์

- สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช สนับสนุนปุ๋ยหมัก 4 กระสอบต่อราย

- สำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์นครศรีธรรมราช สนับสนุนสมุดบัญชีต้นทุน ประกอบอาชีพ

- สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ข้าวพันธุ์พื้นเมืองลุ่มน้ำปากพนัง สนับสนุนปุ๋ย 108 กิโลกรัมต่อราย กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่นลุ่มน้ำปากพนัง (ตาลโตนด สมุนไพร กระจูด) สนับสนุนปุ๋ยอินทรีย์ วาณิชเงา กาวลาเท็กซ์ และผ้าฝ้าย กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชอายุสั้นเพื่อสร้างรายได้เสริม สนับสนุนเชื้อปีที่ของ 14.50 ของต่อกลุ่มกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพไม้ผลเพื่อเป็นต้นแบบ (ส้มโอ มังคุด) สนับสนุนเชื้อบิวเวอเรียน ปุ๋ยเคมี และหัวจ่ายน้ำมินิสปริงเกอร์

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามครบตามเป้าหมายที่กำหนด

3.2) ประเภทปัจจัยการผลิต ที่สนับสนุนเกษตรกรครบตามเป้าหมายด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 3 ประเภทปัจจัยการผลิต

4) องค์ความรู้ หน่วยงานต่าง ๆ ได้ฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร 19 หลักสูตร ได้แก่

- (1) อาชีพเสริมเพิ่มรายได้
- (2) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
- (3) การเลี้ยงสัตว์ปีก
- (4) การเลี้ยงโคเนื้อ
- (5) การพัฒนาการผลิตพืชคุณภาพและปลอดภัย
- (6) การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม
- (7) การทำปุ๋ยหมักและปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยวเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน
- (8) การปลูกทุเรียน
- (9) การทำเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง
- (10) การตลาดออนไลน์ (การบริหารจัดการสินค้าชุมชนทางออนไลน์)
- (11) การเลี้ยงสัตว์น้ำ (ทำอาหารปลา)
- (12) สอนแนะนำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพและวิเคราะห์บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ
- (13) การอนุรักษ์ข้าวพันธุ์พื้นเมืองลุ่มน้ำปากพนัง
- (14) การอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่นลุ่มน้ำปากพนัง (ตาลโตนด สมุนไพร กระจูด)
- (15) การปลูกพืชอายุสั้นเพื่อสร้างรายได้เสริม
- (16) การพัฒนาคุณภาพไม้ผลเพื่อเป็นต้นแบบ (ส้มโอ มังคุด)
- (17) การถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรหลักสูตรเกษตรผสมผสาน

(18) ส่งเสริมการสหกรณ์ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

(19) การพัฒนาองค์ความรู้ผ่านระบบ อิเล็กทรอนิกส์ เทคนิคด้านการตลาดนำการผลิตสินค้าเกษตร (E-commerce) ให้เกษตรกร

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 19 หลักสูตร

3.2 กิจกรรม (Activities)

1) การขับเคลื่อนการดำเนินงาน มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมบูรณาการดำเนินโครงการ 13 หน่วยงาน และมีการจัดประชุมคณะทำงาน/คณะอนุกรรมการในพื้นที่

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามงานในพื้นที่ (ข้อมูลโครงการ)

2) การดำเนินงานตามกิจกรรมของหน่วยงาน

2.1) กรมชลประทาน โดยศูนย์อำนวยการและประสานการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ อบรมอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ 180 ราย แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.2) กรมการข้าว จัดทำแปลงสาธิตและอนุรักษ์พันธุ์ข้าวพื้นเมือง 2 ไร่ แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.3) กรมประมง ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ 1.5 ล้านตัว ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการประมง 80 ราย และสร้างจุดเรียนรู้และสาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (การเลี้ยงปลากระดี่ในบ่อดิน) 1 แห่ง แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.4) กรมปศุสัตว์ กิสาธิตการเลี้ยงแพะ 30 ตัว การเลี้ยงสัตว์ปีก 50 ตัว และสร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 240 ราย แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.5) กรมวิชาการเกษตร ถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการด้านพืช และเทคโนโลยีทางเกษตรด้านพืช 88 ราย และจัดทำแปลงเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรด้านพืช 258 ไร่ แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.6) กรมหม่อนไหม ผูกอบรมเกษตรกร หลักสูตรการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม 10 ราย และจัดทำแปลงสาธิตหม่อนไหมผลสดและหม่อนใบ 3 ไร่ แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.7) กรมพัฒนาที่ดิน จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 1,000 ไร่ สาธิตการใช้ปุ๋ยพืชสด 500 ไร่ การทำปุ๋ยหมัก พด. 140 ไร่ การปรับปรุงดินเปรี้ยวเพื่อปลูกข้าว 500 ไร่ การปรับปรุงดินเปรี้ยวเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน 100 ไร่ และการปรับปรุงพื้นที่บ่อกักน้ำในเขตน้ำเค็มเพื่อฟื้นฟู 100 ไร่ แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.8) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อบรมการทำเกษตรผสมผสาน 30 ราย ส่งเสริมการปลูกทุเรียน 30 ราย การเลี้ยงสัตว์น้ำ 25 ราย การจัดการตลาดออนไลน์ 15 ราย และสนับสนุน

เกษตรกรตัวอย่าง ศูนย์เรียนรู้ด้านโคเนื้อ 1 ราย ด้านการเลี้ยงแพะ 1 ราย ด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ 1 ราย และด้านเกษตรผสมผสาน 1 ราย แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.9) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อบรม/สอนเกษตรกรจัดทำบัญชี กำกับ/แนะนำการจัดทำบัญชี และติดตามการจัดทำบัญชี 297 ราย แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.10) กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมการอนุรักษ์พันธุ์ข้าวพื้นเมืองลุ่มน้ำปากพนัง สนับสนุนเกษตรกรเพื่อเป็นเกษตรกรต้นแบบ 15 ราย ส่งเสริมการอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น ลุ่มน้ำปากพนัง (ตาลโตนด สมุนไพร กระจุต) ถ่ายทอดความรู้การอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น 120 ราย สนับสนุนเกษตรกรเพื่อเป็นเกษตรกรต้นแบบ 15 ราย ส่งเสริมการปลูกพืชอายุสั้นเพื่อสร้างรายได้เสริม ถ่ายทอดความรู้การปลูกพืชอายุสั้นที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง 120 ราย สนับสนุนเกษตรกรต้นแบบการผลิตพืชอายุสั้นเพื่อเป็นรายได้เสริม 3 กลุ่ม การพัฒนาคุณภาพไม้ผลเพื่อเป็นต้นแบบ (ส้มโอทับทิมสยาม มังคุด) ถ่ายทอดความรู้การผลิตไม้ผลคุณภาพ 40 ราย สนับสนุนเกษตรกรเพื่อเป็นเกษตรกรต้นแบบ 2 กลุ่ม กลุ่มเกษตรกรต้นแบบด้านการเกษตรตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร (ข้าว ไม้ผล ปาล์มน้ำมัน พืชผัก) ด้านโรงเรียนเกษตรกรข้าว 50 ราย เกษตรกรผัก 80 ราย เกษตรกรไม้ผล 20 ราย และเกษตรกรปาล์มน้ำมัน 50 ราย ถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรแบบผสมผสาน 120 ราย ส่งเสริมป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์การฝึกอบรมของศูนย์ปฏิบัติการ 2 ศูนย์ และส่งเสริมการขยายพันธุ์และอนุรักษ์พืชลุ่มน้ำปากพนัง สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์การฝึกอบรมของศูนย์ปฏิบัติการ 2 ศูนย์ แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.11) กรมส่งเสริมสหกรณ์ แนะนำ ส่งเสริมกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่โครงการให้เกิดการรวมกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือ และพัฒนาการประกอบอาชีพเกษตรกรโดยนำรูปแบบการบริหารจัดการสหกรณ์ ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่ม 1 แห่ง 12 ครั้ง แนะนำ ส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่โครงการให้ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต 1 แห่ง 12 ครั้ง จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อร่วมกันจัดทำ/ทบทวนแผนกลยุทธ์การพัฒนาสหกรณ์ รวมทั้งการนำโครงการตามแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาสหกรณ์ในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กลุ่มเกษตรกรโรงสีข้าวชุมชน ตำบลป่าระกำ) 20 ราย และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพ ส่งเสริมการรวมกลุ่มให้เข้มแข็ง พัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนของชุมชน (กลุ่มอนุรักษ์ไก่อครีวชัย) โดยใช้รูปแบบการสหกรณ์ 20 ราย แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.12) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประชุมคณะทำงานเพื่อพิจารณากรอบแนวทางและคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย/เกษตรกรเป้าหมาย 1 ครั้ง ประชุมคณะทำงานเพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการฯ รายไตรมาส 1 ครั้ง อบรมให้ความรู้เกษตรกร 2 ครั้ง จัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน เพื่อสำรวจศักยภาพและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย และจัดทำ

แผนบูรณาการสำหรับงบประมาณ 2567 จำนวน 1 ครั้ง และประชาสัมพันธ์กิจกรรมโครงการฯ และ ข้อมูลข่าวสารงานโครงการแบบบูรณาการ ทั้งทางสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อสังคมออนไลน์และอื่น ๆ 2 ครั้ง แล้วเสร็จ ตามแผนที่กำหนด

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 90 ตามแผนที่กำหนด

3) การติดตามในพื้นที่ มีคณะทำงานพัฒนาอาชีพตามแผนพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังฯ ปี 2565 – 2570 โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครศรีธรรมราชในฐานะเลขานุการฯ ทำหน้าที่ ติดตาม กำกับดูแลการปฏิบัติงาน และขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ โดยมีการประชุมคณะทำงานและติดตามผลการดำเนินงาน ไตรมาสละ 1 ครั้ง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 4 ครั้ง

3.3 ผลผลิตของโครงการ (Outputs)

1) อบรมถ่ายทอดความรู้เกษตรกร 1,279 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ประกอบด้วย หลักสูตร อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ 180 ราย การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 60 ราย การเลี้ยง สัตว์ปีก 70 ราย การเลี้ยงโคเนื้อ 30 ราย การพัฒนาการผลิตพืชคุณภาพและปลอดภัย 40 ราย การแปรรูป ผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม 10 ราย การทำปุ๋ยหมักและปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยวเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน 9 ราย การปลูกทุเรียน 30 ราย การทำเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง 30 ราย การตลาดออนไลน์ (การบริหาร จัดการสินค้าชุมชนทางออนไลน์) 15 ราย การเลี้ยงสัตว์น้ำ (ทำอาหารปลา) 25 ราย สอนแนะบัญชี ต้นทุนประกอบอาชีพและวิเคราะห์บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ 297 ราย การอนุรักษ์ข้าวพันธุ์พื้นเมือง ลุ่มน้ำปากพนัง 15 ราย การอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่นลุ่มน้ำปากพนัง (ตาลโตนด สมุนไพร กระเจ็ด) 120 ราย การปลูกพืชอายุสั้นเพื่อสร้างรายได้เสริม 120 ราย การพัฒนาคุณภาพไม้ผลเพื่อเป็น ต้นแบบ (ส้มโอ มังคุด) 40 ราย ถ่ายทอดความรู้เกษตรกรผสมผสาน 120 ราย ส่งเสริมการตลาดตาม โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 20 ราย และการพัฒนาองค์ความรู้ผ่านระบบ อิเล็กทรอนิกส์ เทคนิคด้านการตลาดนำการผลิตสินค้าเกษตร (E-commerce) ให้เกษตรกร 48 ราย (ตารางที่ 1)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามครบตามเป้าหมายของหน่วยงาน

ตารางที่ 1 การได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ปี 2566

หน่วย : ราย

รายการ	เป้าหมาย	ผล
1. อาชีพเสริมเพิ่มรายได้	180	180
2. การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	60	60
3. การเลี้ยงสัตว์ปีก	70	70
4. การเลี้ยงโคเนื้อ	30	30
5. การพัฒนาการผลิตพืชคุณภาพและปลอดภัย	40	40
6. การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากหม่อนไหม	10	10
7. การทำปุ๋ยหมักและปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยวเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน	9	9
8. การปลูกทุเรียน	30	32
9. การทำเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง	30	30
10. การตลาดออนไลน์ (การบริหารจัดการสินค้าชุมชนทางออนไลน์)	15	23
11. การเลี้ยงสัตว์น้ำ (ทำอาหารปลา)	25	25
12. สอนแนะนำผู้ถือหุ้นประกอบอาชีพและวิเคราะห์บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ	297	297
13. การอนุรักษ์ข้าวพันธุ์พื้นเมืองลุ่มน้ำปากพนัง	15	15
14. การอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่นลุ่มน้ำปากพนัง (ตาลโตนด สมุนไพร กระเจ็ด)	120	120
15. การปลูกพืชอายุสั้นเพื่อสร้างรายได้เสริม	120	120
16. การพัฒนาคุณภาพไม้ผลเพื่อเป็นต้นแบบ (ส้มโอ มังคุด)	40	40
17. การถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตรหลักสูตรเกษตรผสมผสาน	120	120
18. ส่งเสริมการสหกรณ์ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	20	20
19. การพัฒนาองค์ความรู้ผ่านระบบ อิเล็กทรอนิกส์ เทคนิคด้านการตลาดนำการผลิตสินค้า เกษตร (E-commerce) ให้เกษตรกร	48	48
รวม	1,279	1,279

ที่มา : ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2) ระดับความเข้าใจต่อความรู้ที่ได้รับจากโครงการ ภาพรวมเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจต่อหลักสูตรที่อบรมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 52.04 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.47 (คะแนนเต็ม 5) โดยเฉพาะในด้านสหกรณ์และด้านการแปรรูปผลผลิต ร้อยละ 42.84 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านประมง และร้อยละ 5.11 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง โดยเฉพาะในด้านบัญชี (ตารางที่ 2)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 2 ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรต่อการพัฒนาองค์ความรู้ ปี 2566

รายการ	ระดับความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านพืช	41.03	51.28	7.69	-	-	4.33	มากที่สุด
2. ด้านปศุสัตว์	25.00	75.00	-	-	-	4.25	มากที่สุด
3. ด้านประมง	14.29	85.71	-	-	-	4.14	มาก
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	70.00	30.00	-	-	-	4.70	มากที่สุด
5. ด้านบัญชี	25.00	50.00	25.00	-	-	4.00	มาก
6. ด้านสหกรณ์	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
7. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	73.08	26.92	-	-	-	4.73	มากที่สุด
8. ด้านการตลาด	20.00	66.67	13.33	-	-	4.07	มาก
9. ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ	-	-	-	-	-	-	-
10. ด้านแปรรูปผลิตภัณฑ์	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	52.04	42.84	5.11	-	-	4.47	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3) การใช้บริการจากโครงการ จำนวนเกษตรกรได้รับการบริการจากโครงการ จากหน่วยงานต่าง ๆ ในปี 2566 จำนวน 1,733 ราย ตามเป้าหมายที่กำหนด โดยเกษตรกรเข้ามาใช้บริการศูนย์ฯ ในการฝึกอบรมพัฒนาเพิ่มเติมองค์ความรู้และการส่งเสริมอาชีพ ศึกษาดูงานที่จุดเรียนรู้/แปลงสาธิต และรับแจกปัจจัยการผลิตจากโครงการ (ตารางที่ 3)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามครบตามเป้าหมายของหน่วยงาน

ตารางที่ 3 การใช้บริการของเกษตรกรจากโครงการ ปี 2566

รายการ	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
1. ฝึกอบรมพัฒนาเพิ่มเติมองค์ความรู้และการส่งเสริมอาชีพ	1,279	1,279
2. ศึกษาดูงานที่จุดเรียนรู้/แปลงสาธิต	295	295
3. รับแจกปัจจัยการผลิตจากโครงการ	159	159
รวม	1,733	1,733

ที่มา : ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

4) การได้รับปัจจัยการผลิต จำนวนเกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิต 159 ราย ครบตามเป้าหมาย โดยได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านพืช อาทิ พันธุ์ไม้ผล เมล็ดพันธุ์พืช เมล็ดพันธุ์ผัก เมล็ดพันธุ์ข้าว ด้านปศุสัตว์ อาทิ พันธุ์สัตว์ปีก อาหารสัตว์ ด้านแปรรูป อาทิ อุปกรณ์ตกแต่ง (ตารางที่ 4)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามครบตามเป้าหมายของหน่วยงาน

ตารางที่ 4 การได้รับปัจจัยการผลิต ปี 2566

รายการ	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
1. ด้านพืช	24	24
2. ด้านปศุสัตว์	120	120
3. ด้านแปรรูป	15	15
รวม	159	159

ที่มา : ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

5) ระดับความพึงพอใจต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 43.77 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.24 (คะแนนเต็ม 5) เกษตรกรเห็นว่าปัจจัยการผลิตที่ได้รับช่วยให้ลดต้นทุน ด้านการเกษตรได้ และปัจจัยการผลิตที่ได้รับมีคุณภาพดี สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง ร้อยละ 36.07 พึงพอใจระดับมาก และร้อยละ 20.16 พึงพอใจระดับปานกลาง (ตารางที่ 5)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 5 ระดับความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ปี 2566

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านพืช	50.00	50.00	-	-	-	4.50	มากที่สุด
2. ด้านปศุสัตว์	40.00	20.00	40.00	-	-	4.00	มาก
3. ด้านประมง	-	33.33	66.67	-	-	3.33	ปานกลาง
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	39.29	46.43	14.29	-	-	4.25	มากที่สุด
5. ด้านบัญชี	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
6. ด้านอุปกรณ์ตกแต่ง เพิ่มมูลค่า	33.33	66.67	-	-	-	4.33	มากที่สุด
ภาพรวม	43.77	36.07	20.16	-	-	4.24	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4 ผลลัพธ์ของโครงการ (Outcomes)

1) การนำไปใช้ประโยชน์

1.1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรร้อยละ 97.38 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะด้านปศุสัตว์ ด้านประมง ด้านพัฒนาที่ดิน ด้านบัญชี ด้านสหกรณ์ด้านเศรษฐกิจพอเพียง และด้านแปรรูปผลผลิต นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด และร้อยละ 2.62 ไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเกษตรกรบางรายไม่มีเวลาดำเนินการ (ตารางที่ 6)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

ตารางที่ 6 การนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ปี 2566

รายการ	หน่วย: ร้อยละ	
	ใช้	ไม่ได้ใช้
1. ด้านพืช	89.74	10.26
2. ด้านปศุสัตว์	100.00	-
3. ด้านประมง	100.00	-
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	100.00	-
5. ด้านบัญชี	100.00	-
6. ด้านสหกรณ์	100.00	-
7. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	100.00	-
8. ด้านการตลาด	86.67	13.33
9. ด้านแปรรูปผลผลิต	100.00	-
ภาพรวม	97.38	2.62

ที่มา : จากการสำรวจ

1.2) การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรทุกรายนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด (ตารางที่ 7)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60.00

ตารางที่ 7 การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ปี 2566

รายการ	หน่วย: ร้อยละ	
	ใช้	ไม่ได้ใช้
1. ด้านพืช	100.00	-
2. ด้านปศุสัตว์	100.00	-
3. ด้านประมง	100.00	-
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	100.00	-
5. ด้านบัญชี	100.00	-
6. ด้านเพิ่มมูลค่า	100.00	-
ภาพรวม	100.00	-

ที่มา : จากการสำรวจ

2) ด้านประสิทธิภาพการผลิต ผลผลิตหลังเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.32 หรือเพิ่มขึ้น 1,223.95 กิโลกรัมต่อปี โดยก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ย 14,703.02 กิโลกรัมต่อปี และหลังเข้าร่วมโครงการมีผลผลิตเฉลี่ย 15,926.97 กิโลกรัมต่อปี มีผลผลิตเพิ่มขึ้นเนื่องจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับการส่งเสริมไปปฏิบัติในการปรับปรุงบำรุงดิน การดูแลรักษาที่ถูกต้องวิธีขึ้น โดยเฉพาะด้านพืช เช่น ปาล์มน้ำมัน ทุเรียน ส้มโอ และพืชผัก

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

3) ด้านเศรษฐกิจ

3.1) การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตมาบริโภค

(1) การลดรายจ่ายในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 48.96 มีรายจ่ายในครัวเรือนที่ลดลงจากการซื้อสินค้าอุปโภค บริโภค ปรับเปลี่ยนมาบริโภคสินค้าเกษตรที่ผลิตได้ในครัวเรือน อาทิ ข้าว พืชผักสวนครัว ผลไม้ ปลา ไก่ ไข่ไก่ จากองค์ความรู้และปัจจัยการผลิตที่หน่วยงานภาครัฐเข้ามาส่งเสริม ในส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 51.04 ยังไม่เปลี่ยนแปลง

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60.00

(2) รายจ่ายในครัวเรือน จากการนำองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 474.47 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 13.68 ส่วนใหญ่มาจากด้านประมง เฉลี่ย 351.04 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เป็นการนำผลผลิตในแปลงมาบริโภค รองลงมาด้านพืช เฉลี่ย 196.16 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และด้านปศุสัตว์ จากการบริโภค ไก่ ไข่ไก่ เป็ด และไข่เป็ดที่เลี้ยงเฉลี่ย 135.60 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 8)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5.00

ตารางที่ 8 การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตในครัวเรือนมาบริโภค ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)
1. ด้านพืช	1,726.73	1,530.57	-196.16	-11.36
2. ด้านปศุสัตว์	146.54	10.94	-135.60	-92.54
3. ด้านประมง	1,304.17	953.13	-351.04	-26.92
4. ด้านแปรรูป	291.67	500.00	208.33	71.43
รวม	3,469.10	2,994.64	-474.47	-13.68

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2) การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ทางการเกษตร

(1) เกษตรกรที่มีรายได้ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น พบว่า ร้อยละ 57.95 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิต เกษตรกรร้อยละ 35.23 รายได้ลดลงเนื่องจากเนื่องจากราคาค่าผลผลิตลดลง รวมทั้งสภาพภูมิอากาศแปรปรวนทำให้ได้ผลผลิตน้อย ส่วนที่เหลือร้อยละ 6.82 รายได้ไม่เปลี่ยนแปลง

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60.00

(2) รายได้ทางการเกษตร ในภาพรวมเกษตรกรมีรายได้ในครัวเรือนลดลงเฉลี่ย 6,425.51 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 4.82 (ปี 2565 รายได้ 133,440.69 บาท ปี 2566 รายได้ 127,015.18 บาทต่อครัวเรือนต่อปี) เนื่องจากสภาพภูมิอากาศแปรปรวน และราคาค่าผลผลิตสินค้าเกษตรสำคัญลดลง รวมทั้งเกษตรกรบางส่วนมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ไปทำการเกษตรอย่างอื่นซึ่งอยู่ช่วงยังไม่ให้ผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะด้านพืชลดลงเฉลี่ย 7,834.84 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ด้านการแปรรูปลดลงเฉลี่ย 456.25 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ในขณะที่รายได้ในครัวเรือนด้านปศุสัตว์เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 957.36 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และด้านประมงเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 908.22 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 9)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

ตารางที่ 9 การเพิ่มขึ้นของรายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)
1. ด้านพืช	123,556.95	115,722.10	- 7,834.84	- 6.34
2. ด้านปศุสัตว์	3,348.89	4,306.25	957.36	28.59
3. ด้านประมง	3,727.56	4,635.78	908.22	24.36
4. ด้านการแปรรูป	2,807.29	2,351.04	- 456.25	- 16.25
รวม	133,440.69	127,015.18	- 6,425.51	- 4.82

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3) การลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร

(1) เกษตรกรที่ลดรายจ่ายทางการเกษตร พบว่า ร้อยละ 45.83 มีรายจ่ายทางการเกษตรที่ลดลงจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในการลดการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ รวมทั้งการใช้สารชีวภัณฑ์ ร้อยละ 30.21 รายจ่ายทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเนื่องจากเกษตรกรมุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิต และรูปทรงผลผลิตให้เป็นที่ต้องการของตลาด จึงจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาตามไปด้วย และร้อยละ 23.96 รายจ่ายทางการเกษตรยังคงเหมือนเดิม

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60.00

(2) ค่าใช้จ่ายทางการเกษตร จากการนำองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ ประโยชน์ เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร เฉลี่ย 966.11 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือคิดเป็น ร้อยละ 2.77 (ปี 2565 ค่าใช้จ่าย 34,856.47 บาท ปี 2566 ค่าใช้จ่าย 33,890.35 บาทต่อครัวเรือนต่อปี) โดยส่วนใหญ่มาจากการที่เกษตรกรลดการใช้ปุ๋ยเคมี เฉลี่ย 2,541.11 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และ เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมี กำจัดศัตรูพืช เฉลี่ย 1,168.66 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 10)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5

ตารางที่ 10 การลดค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)
1) ค่าปุ๋ยเคมี	24,660.36	22,119.25	-2,541.11	-10.30
2) ค่าปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ	1,356.98	1,469.79	112.81	8.31
3) ค่าสารกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช	332.84	420.21	87.36	26.25
4) ค่าพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์	3,030.55	5,331.91	2,301.35	75.94
5) การใช้สารเคมี	3,358.32	2,189.67	-1,168.66	-34.80
6) ค่าอาหารสัตว์	1,974.44	2,216.56	242.13	12.26
7. อื่น ๆ เช่น ค่าวัสดุ ค่าน้ำมัน เชื้อเพลิง ค่าเตรียมดิน	142.97	142.97	-	-
รวม	34,856.47	33,890.35	-966.11	-2.77

ที่มา : จากการสำรวจ

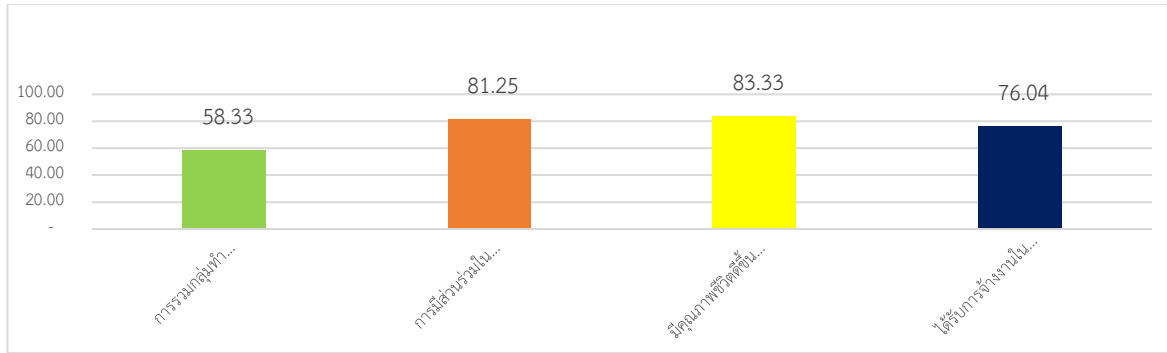
4) ด้านสังคม เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ร้อยละ 83.33 มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สืบเนื่องจากการมี อาหารไว้บริโภค ลดรายจ่าย รายได้เพิ่มขึ้น สุขภาพดี มีเวลาอยู่ร่วมกันในครอบครัว นอกจากนี้เกษตรกรร้อยละ 81.25 มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในพื้นที่โครงการ/ชุมชน เช่น การดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะ การปล่อยปลาและอนุรักษ์สัตว์น้ำ ปลูกต้นไม้เพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน เกษตรกร ร้อยละ 76.04 เห็นว่ามีการจ้างแรงงานในชุมชนเพิ่มขึ้น เช่น จ้างไถ ปลูก ใส่ปุ๋ย ตัดหญ้า ฉีดยา เก็บเกี่ยว และขนย้ายผลผลิต และเกษตรกรร้อยละ 58.33 มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมทางการเกษตร เช่น กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน กลุ่มเลี้ยงสัตว์น้ำ (ภาพที่ 2)

สรุปผล คุณภาพชีวิตดีขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การรวมกลุ่ม ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ร้อยละ

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 2 ประโยชน์ที่ได้รับด้านสังคม

5) ด้านสภาพแวดล้อม/ทรัพยากรการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 63.54 มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในแปลงเกษตร โดยร้อยละ 54.17 มีสิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น ร้อยละ 52.08 ดินชุ่มชื้นและมีคุณภาพดีขึ้น ร้อยละ 22.92 พันธุ์พืชมากขึ้น และร้อยละ 7.29 พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น และส่วนที่เหลือร้อยละ 36.46 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเกษตรกรส่วนนี้ทำการเกษตรแบบเดิม (ทั่วไป) คือ ยังใช้ปุ๋ยเคมีเป็นหลัก และใช้ปุ๋ยหมัก/น้ำหมักในปริมาณน้อย (ตารางที่ 11)

สรุปผล คุณภาพดินดีขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

พันธุ์พืชเพิ่มขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 11 การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. เปลี่ยนแปลง	63.54
1.1 ดินชุ่มชื้น/มีคุณภาพดีขึ้น	52.08
1.2 พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น	7.29
1.3 พันธุ์พืชมากขึ้น	22.92
1.4 สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น	54.17
2. ไม่เปลี่ยนแปลง	36.46

หมายเหตุ : เปลี่ยนแปลงได้มากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

6) ด้านโภชนาการ/สุขภาพ พบว่า ครั้วเรื้อนเกษตรกรทุกราย มีอาหารเพียงพอในการบริโภค 3 มื้อหลัก โดยนำผลผลิตที่ผลิตได้มาบริโภคในครั้วเรื้อน เช่น พืชผักสวนครั้ว ไข่ไก่ ปลา ข้าว และผลไม้ และมีอาหารบริโภครอบ 5 หมู่ จากการนำผลผลิตมาบริโภคในครั้วเรื้อน เช่น โปรตีนจาก ไข่ ปลา ไข่ไก่ คาร์โบไฮเดรตจากข้าว เกลือแร่จากพืชผัก วิตามินจากผลไม้ และไขมันจาก เนื้อสัตว์ (ตารางที่ 12)

สรุปผล การบริโภคอาหาร 3 มื้อหลัก ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การบริโภครอบ 5 หมู่ ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 12 การบริโภคอาหารของครั้วเรื้อนเกษตรกร

รายการ	ร้อยละ
1. การบริโภคอาหาร 3 มื้อหลัก	
1.1 ครบ 3 มื้อ	100.00
1.2 ไม่ครบ 3 มื้อ	-
2. การบริโภครอบ 5 หมู่	
2.1 ครบ 5 หมู่	100.00
2.2 ไม่ครบ 5 หมู่	-

ที่มา : จากการสำรวจ

7) ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล

7.1) การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง พบว่า ร้อยละ 97.65 นำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง โดยเกษตรกรทุกรายนำความรู้ทางวิชาการมาปฏิบัติต่อเนื่อง ด้านปศุสัตว์ ประมง พัฒนาที่ดิน บัญชี สหกรณ์ เศรษฐกิจพอเพียง และการแปรรูป ร้อยละ 94.23 นำความรู้ทางวิชาการด้านพืชปฏิบัติต่อเนื่อง และร้อยละ 84.62 นำความรู้ทางวิชาการด้านการตลาดปฏิบัติต่อเนื่อง และเกษตรกรร้อยละ 2.35 ไม่ได้นำความรู้/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการมาปฏิบัติต่อเนื่อง สาเหตุจากไม่มีวัสดุดิบ (ตารางที่ 13)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 60.00

ตารางที่ 13 การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง

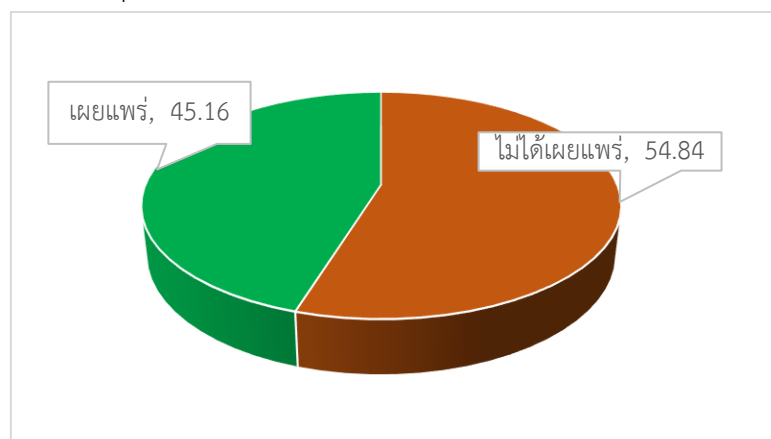
หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ปฏิบัติต่อ	ไม่ปฏิบัติต่อ
1. ด้านพืช	94.23	5.77
2. ด้านปศุสัตว์	100.00	-
3. ด้านประมง	100.00	-
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	100.00	-
5. ด้านบัญชี	100.00	-
6. ด้านสหกรณ์	100.00	-
7. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	100.00	-
8. ด้านการตลาด	84.62	15.38
9. ด้านการแปรรูป	100.00	-
ภาพรวม	97.65	2.35

หมายเหตุ : ปฏิบัติได้มากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

7.2) การถ่ายทอดองค์ความรู้ พบว่า การนำความรู้จากการฝึกอบรมไปเผยแพร่แพร่ขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่น ในภาพรวมเกษตรกร ร้อยละ 45.16 นำความรู้ไปเผยแพร่ต่อบุคคลอื่น เช่น ความรู้ด้านการทำนา การดูแลบำรุงรักษาส้มโอ ทุเรียน และมะนาว การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช การทำอาหารสัตว์เลี้ยง การผลิตสารชีวภาพ การทำเกษตรผสมผสาน และการทำจักรสาน และร้อยละ 54.84 ไม่ได้นำองค์ความรู้ไปเผยแพร่ขยายต่อบุคคลอื่น เนื่องจากไม่มีเวลา มีภาระงานในแปลงเกษตรของตนเองค่อนข้างมาก และมีเจ้าหน้าที่เข้ามาให้ความรู้อยู่ตลอด และเกษตรกร (ภาพที่ 3)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 60.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 3 การเผยแพร่องค์ความรู้

3.5 ความพึงพอใจ

1) เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 50.00 ที่ค่าคะแนน 4.48 พึงพอใจระดับมากที่สุด ร้อยละ 48.96 และพึงพอใจระดับปานกลาง ร้อยละ 1.04

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

2) เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 51.32 ที่ค่าคะแนน 4.47 พึงพอใจระดับมาก ร้อยละ 44.10 และพึงพอใจปานกลาง ร้อยละ 4.58 (ตารางที่ 14)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 14 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. หลักสูตรการอบรม	45.83	45.83	8.34	-	-	4.38	มากที่สุด
2. วิทยากร/การถ่ายทอดความรู้	51.39	41.67	6.94	-	-	4.44	มากที่สุด
3. สถานที่จัดอบรม	58.33	36.11	5.56	-	-	4.53	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่	48.96	50.00	1.04	-	-	4.48	มากที่สุด
5. การดำเนินงาน	52.08	46.88	1.04	-	-	4.51	มากที่สุด
เฉลี่ย	51.32	44.10	4.58	-	-	4.47	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.6 สรุปผลการติดตามโครงการ

จากผลการติดตามโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามแบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 15)

1) ปัจจัยนำเข้า จำนวนทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตามจำนวน 4 ตัวชี้วัด

2) กิจกรรม จำนวนทั้งหมด 3 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3) ผลผลิต จำนวนทั้งหมด 4 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

4) ผลลัพธ์ จำนวนทั้งหมด 18 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตามจำนวน 9 ตัวชี้วัด

5) ความพึงพอใจ จำนวน 2 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

สรุปผลการติดตาม โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผ่านตัวชี้วัด จำนวน 21 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 32 ตัวชี้วัด โครงการประสบความสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 65.63

ตารางที่ 15 สรุปผลการติดตามโครงการ

รายการ	จำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด	จำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	5	4
2. กิจกรรม (Activities)	3	3
3. ผลผลิต (Outputs)	4	4
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)	18	8
5. ความพึงพอใจ	2	2
ภาพรวม	32	21

ที่มา : จากการสำรวจ

4. ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1 การบูรณาการการดำเนินโครงการในพื้นที่ค่อนข้างน้อย ดังนั้นจึงควรมีการดำเนินโครงการแบบบูรณาการโดยยึดพื้นที่เป้าหมายเกษตรกรร่วมกันในการดำเนินการตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ

4.2 เกษตรกรที่ลดรายจ่ายจากการบริโภคอาหารในฟาร์ม อยู่ที่ร้อยละ 48.96 จึงควรสนับสนุนให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงให้มากขึ้น โดยการผลิตอาหารไว้บริโภคในครัวเรือน

4.3 เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมการเกษตรค่อนข้างน้อยอยู่ที่ร้อยละ 58.33 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรสนับสนุนให้เกษตรกรร่วมกลุ่มในการทำการเกษตรให้มากขึ้น

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสงขลาและพัทลุง

สาระสำคัญของโครงการ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงทราบถึงความเดือดร้อนของประชาชน และความขัดแย้งอย่างรุนแรงในพื้นที่ทรงศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างลึกซึ้ง วิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของปัญหา จึงได้พระราชทานพระราชดำริ ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมบูรณาการดำเนินการ "โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ" ขึ้นในปี พ.ศ. 2535 โดยให้หาแนวทางแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชนให้ครอบคลุมทุกด้านโดยเฉพาะปัญหา 4 น้ำ 3 รส (น้ำเค็ม น้ำเปรี้ยว น้ำท่วม น้ำแล้ง) ตลอดจนการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- อนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับภูมิสังคม
- บริหารจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำ และเพิ่มผลผลิตของน้ำทิ้งระบบ ตลอดจนฟื้นฟูคุณภาพน้ำ
- เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรดินโดยส่งเสริมและพัฒนางานองค์ความรู้การปรับปรุงดินให้เหมาะสม
- พัฒนาและส่งเสริมอาชีพของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอย่างเป็นระบบครบวงจร เพื่อให้เกิดความมั่นคง
- ขับเคลื่อนการบริหารดำเนินการแบบองค์รวมอย่างบูรณาการให้เกิดเอกภาพและมีประสิทธิภาพ
- เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน
- ขยายผลองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ พัฒนาต่อยอดแบบความสำเร็จ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

เป้าหมายของโครงการ

- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการฟื้นฟูให้มีความสมดุลเพิ่มมากขึ้น
- ความผาสุกของประชาชนเพิ่มขึ้น
- ประชาชนมีอาชีพมั่นคง และมีรายได้ของครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น

ผลการดำเนินงานโครงการ

หน่วยงาน/กิจกรรมที่เข้าไปดำเนินการ

กรมวิชาการเกษตร กิจกรรมขยายผลแปลงต้นแบบเกษตรกร สนับสนุนปัจจัยการผลิต

กรมประมง กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สนับสนุนปัจจัยการผลิต กิจกรรมพัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่

กรมปศุสัตว์ กิจกรรมสร้างกระบวนการรับรู้จัดเวทีการมีส่วนร่วมพัฒนาอาชีพเกษตรกร สนับสนุนปัจจัยการผลิต

กรมพัฒนาที่ดิน กิจกรรมการอบรมหมอดินอาสา ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยวดินเค็ม ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงดิน จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่มดอน-สูง

กรมส่งเสริมการเกษตร กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร หลักสูตรการอนุรักษ์และเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น หลักสูตรพืชอายุสั้นที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ส่งเสริมการปลูกพืชอายุสั้นเพื่อสร้างรายได้เสริม และหลักสูตรการทำเกษตรแบบผสมผสาน สนับสนุนเกษตรกรเพื่อเป็นเกษตรกรต้นแบบ กลุ่มเกษตรกรต้นแบบ ด้านการเกษตรตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กลุ่มที่ 1 จัดทำบัญชีไม่ได้อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

กลุ่มที่ 2 ทำบัญชีได้ สนับสนุนการวิเคราะห์บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ติดตามการจัดทำบัญชีโดยครูบัญชี และสร้างเกษตรกรตัวอย่าง

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กิจกรรมการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ และติดตามกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตส้มโอทับทิมสยามในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ กิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และความรู้ด้านการตลาด ช่องทางการจำหน่ายออนไลน์

การยางแห่งประเทศไทย กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้เกษตรกรชาวสวนยาง สนับสนุนปัจจัยการผลิต

ประสบความสำเร็จ

82.35 %

ระดับความพึงพอใจ

ระดับความพึงพอใจของเกษตรกร ระดับมากที่สุด 4.59

ระดับความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ระดับมาก 3.97

ผลการติดตามโครงการ

ไม่น้อยกว่าความรู้ไปปฏิบัติ 5.24 %

นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ 94.76 %

นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ 100 %

ข้อค้นพบ

- เกษตรกรบางส่วนไม่มีความพร้อมในการประกอบกิจกรรมตามที่ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิต ทำให้ปัจจัยการผลิตที่ได้รับถูกใช้หมดไปโดยไม่มีการต่อยอด
- การลดรายจ่ายทางการเกษตรของเกษตรกร ยังไม่สามารถลดรายจ่ายในส่วนของปัจจัยการผลิตได้ เนื่องจากปัจจัยการผลิตมีราคาเพิ่มสูงขึ้น

ด้านเศรษฐกิจ

- รายจ่ายในครัวเรือน ลดลง เฉลี่ย 1,097.24 บาท/ครัวเรือน/ปี
- รายได้ทางการเกษตร เพิ่มขึ้น เฉลี่ย 10,056.42 บาท/ครัวเรือน/ปี
- รายจ่ายทางการเกษตร ลดลง 3,005.97 บาท/ครัวเรือน/ปี

ด้านประสิทธิภาพการผลิต พืชรายได้หลัก สินค้าข้าว)

- ก่อนโครงการ ผลผลิตเฉลี่ย 450 กิโลกรัมต่อไร่
- หลังโครงการ ผลผลิตเฉลี่ย 500 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้น 50 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้น 14.29 %

ด้านพัฒนาต่อยอดขยายผล

- เผยแพร่ความรู้ 52.85 %
- นำมาปฏิบัติต่อเนื่อง 90.87 %

ข้อเสนอแนะ

- สนับสนุนและส่งเสริมการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพเสริม
- เพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่โครงการ
- ควรมีการสอบถามความต้องการ และความเหมาะสมของพื้นที่ก่อนมีการดำเนินการ
- ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น เพื่อลดต้นทุนการผลิต

ด้านโภชนาการ/สุขภาพ

มีอาหารบริโภค 3 มื้อหลัก 99.19%
บริโภคอาหารครบ 5 หมู่ 99.19 %

ด้านสภาพแวดล้อม/ทรัพยากรการเกษตร

- ดินชุ่มชื้น/มีคุณภาพดีขึ้น 82.11 %
- พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น 7.32 %
- พันธุ์พืชมากขึ้น 3.25 %
- สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น 80.49 %

ด้านสังคม

- มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น 86.18 %
- มีการรวมกลุ่ม 34.96 %
- มีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการ 82.93 %

**สรุปผลการติดตามโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
จังหวัดสงขลาและพัทลุง ปีงบประมาณ 2566**

1. สารสำคัญของโครงการ

1.1 พระราชดำริ

ในอดีตพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง มีความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นเมืองท่าที่สำคัญและเป็น
อู่ข้าวอู่น้ำที่สำคัญของภาคใต้ เมื่อเวลาผ่านไปประชากรเพิ่มมากขึ้น ทำให้ลุ่มน้ำปากพนังมีความเสื่อมโทรม
ทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศน์เสียสมดุลอย่างรุนแรง เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วง
ฤดูแล้ง เนื่องจากน้ำเค็มรุกล้ำเข้าไปในแม่น้ำปากพนัง ทำให้ดินเป็นกรดและเกิดปัญหาน้ำเปรี้ยว ราษฎร
ไม่สามารถใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรได้ กลายเป็นปัญหาความขัดแย้งที่รุนแรงขึ้น สร้างความเสียหาย
ให้แก่พื้นที่เพาะปลูก และพื้นที่ชุมชนเมืองเป็นบริเวณกว้าง

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ทรงทราบถึง
ความเดือดร้อนของประชาชน และความขัดแย้งอย่างรุนแรงในพื้นที่ ทรงศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างลึกซึ้ง
วิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของปัญหา ทั้งปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง น้ำเสีย ดินเปรี้ยว การขาดแคลนน้ำจืด การรุก
ล้ำของน้ำเค็ม ระบบนิเวศน์เสียสมดุล ความขัดแย้งอย่างรุนแรงของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จึงได้
พระราชทานพระราชดำริ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมบูรณาการดำเนินการ “โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ
ปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ขึ้นในปี พ.ศ. 2535 โดยให้หาแนวทางแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อน
ของประชาชนให้ครอบคลุมทุกด้าน โดยเฉพาะปัญหา 4 น้ำ 3 รส (น้ำเค็ม น้ำเปรี้ยว น้ำท่วม น้ำแล้ง)
ตลอดจนการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) อนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับภูมิสังคม
- 2) บริหารจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำ และเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ
ตลอดจนฟื้นฟูคุณภาพน้ำ
- 3) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรดิน โดยส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้
การปรับปรุงดินให้เหมาะสมกับลักษณะการใช้ประโยชน์
- 4) พัฒนาและส่งเสริมอาชีพของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอย่างเป็นระบบครบวงจร
เพื่อให้เกิดความมั่นคง
- 5) ขับเคลื่อนการบริหารดำเนินการแบบองค์รวมอย่างบูรณาการให้เกิดเอกภาพและมี
ประสิทธิภาพ
- 6) เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน
- 7) ขยายผลองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ พัฒนาต่อยอดแบบความสำเร็จ และเผยแพร่
ประชาสัมพันธ์

1.3 เป้าหมายของโครงการ

- 1) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการฟื้นฟูให้มีความสมดุลเพิ่มมากขึ้น
- 2) ความผาสุกของประชาชนเพิ่มขึ้น
- 3) ประชาชนมีอาชีพมั่นคง และมีรายได้ของครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น

1.4 งบประมาณ จำนวน 805,510 บาท (งบประมาณปี 2566)

1.5 หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ หน่วยงานบูรณาการ และได้รับงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 15 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพัทลุง (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัดสงขลา (กรมส่งเสริมการเกษตร) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง (กรมวิชาการเกษตร) สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา สำนักงานประมงจังหวัดพัทลุง (กรมประมง) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสงขลา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพัทลุง (กรมปศุสัตว์) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สงขลา สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์พัทลุง (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์) สถานีพัฒนาที่ดินสงขลา สถานีพัฒนาที่ดินพัทลุง (กรมพัฒนาที่ดิน) การยางแห่งประเทศไทย จังหวัดพัทลุง (การยางแห่งประเทศไทย)

2. ระเบียบวิธีการติดตาม

2.1 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

- 1) เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานโครงการ
- 2) เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค สำหรับปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ

2.2 ขอบเขตการติดตาม

- 1) ด้านพื้นที่ เป็นพื้นที่ของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ในจังหวัดสงขลา คืออำเภอระโนด ประกอบด้วย ตำบลบ้านขาว และตำบลคลองแดน จังหวัดพัทลุง คืออำเภอควนขนุน ตำบลแหลมไทร และอำเภอป่าพะยอม ตำบลลานข่อย
- 2) ด้านประชากร ประกอบด้วยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และเข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรม และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในปี 2566
- 3) ด้านระยะเวลาข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลผลการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และข้อมูลผลผลิต ผลลัพธ์ ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปีเพาะปลูก 2566/67

2.3 วิธีการติดตาม

1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถาม โดยสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 123 ราย และเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ของจังหวัดสงขลาและพัทลุง จำนวน 15 หน่วยงาน

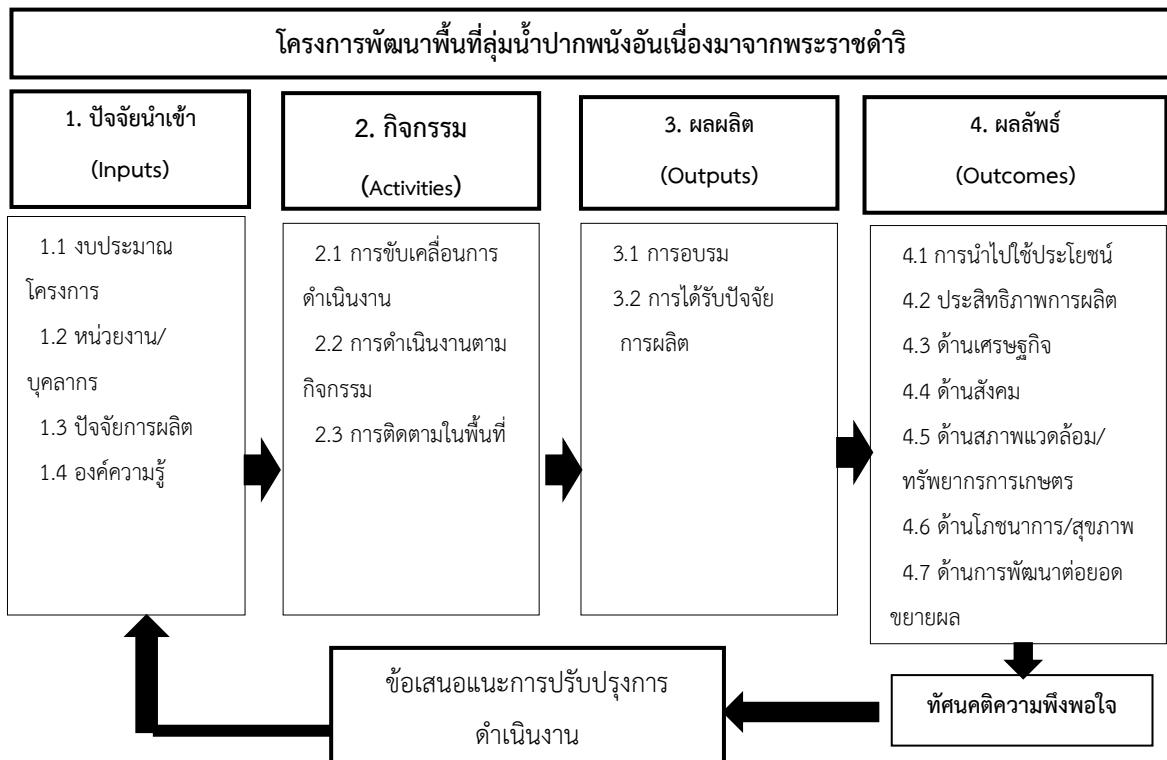
1.2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโครงการ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ของแต่ละหน่วยงาน และข้อมูลจากเอกสารรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) จากการนำข้อมูลที่เป็นตัวเลขมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายประกอบค่าตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งแสดงด้วยค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าผลรวม เพื่อนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบายประกอบตารางข้อมูล

2.2) การวัดร้อยละความสำเร็จของโครงการ วัดรายตัวชี้วัดของโครงการเทียบกับเกณฑ์การติดตามผ่านหรือไม่ผ่าน เกณฑ์การติดตามที่กำหนดไว้ และนับจำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเทียบกับจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมดคิดเป็นค่าร้อยละความสำเร็จของโครงการ

3) กรอบแนวคิดในการติดตาม ประยุกต์ใช้แบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) (ภาพที่ 1)

ที่มา : จากการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการติดตามโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

3. ผลการติดตาม

ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัด สงขลาและพัทลุง (ข้อมูลผลการดำเนินงาน ณ 30 กันยายน 2566) มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

1) งบประมาณ หน่วยงานร่วมบูรณาการโครงการเบิกจ่ายงบประมาณรวม 805,510 บาท ร้อยละ 98.93 ของเป้าหมาย 814,220 บาท

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 100.00

2) หน่วยงาน/บุคลากร มีคณะอนุกรรมการบริหารการดำเนินโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ 1 คณะ ประกอบด้วย หน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งมีคณะทำงาน จำนวน 3 คณะ ได้แก่ คณะทำงานด้านอำนวยการ คณะทำงานด้านวิชาการ และ คณะทำงานด้านขยายผล ครบตามเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 คณะกรรมการ / 3 คณะทำงาน

3) ปัจจัยการผลิต

3.1) ปริมาณปัจจัยการผลิต กรมประมงสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ ได้แก่ พันธุ์ปลานิล 15,000 ตัว พันธุ์ปลาดุก 6,400 ตัว และอาหารปลา 20 กระสอบ กรมปศุสัตว์สนับสนุนพันธุ์เปิดเทศ 50 ตัว และวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตรสนับสนุนการจัดทำแปลงต้นแบบ กรมพัฒนาที่ดินสนับสนุน การปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยว ดินเค็ม 10 ไร่ พันธุ์และป้องกันการทำลายของดิน 42 ไร่ กรมส่งเสริม การเกษตรสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวพื้นเมือง 1,250 กิโลกรัม ต้นพันธุ์พริกชี้หู 2,500 ต้น ปุ๋ยหมัก 250 กิโลกรัม มูลวัว 1,500 กิโลกรัม มูลไก่ 1,500 กิโลกรัม มูลสุกร 500 กิโลกรัม และกากน้ำตาล 500 กิโลกรัม การยางแห่งประเทศไทยสนับสนุนพันธุ์โกโก้ 180 ตัว อาหารไก่ 30 กระสอบ และถังให้น้ำไก่ 30 ใบ

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ครบตามเป้าหมายของหน่วยงาน

3.2) ประเภทปัจจัยการผลิต ที่สนับสนุนเกษตรกรครบตามเป้าหมาย ด้านพืช ปศุสัตว์ และ ประมง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 3 ประเภทปัจจัยการผลิต

4) องค์ความรู้ ฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรจำนวน 18 หลักสูตร ได้แก่

4.1) การอนุรักษ์และการเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น

4.2) การถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องพืชอายุสั้น

4.3) การถ่ายทอดความรู้เรื่องการปลูกข้าวพื้นเมืองเพื่อการอนุรักษ์ การบริโภคและ

การขยายพันธุ์

4.4) การถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านอาชีพ

4.5) พืชอายุสั้นที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

- 4.6) การทำการเกษตรแบบผสมผสาน
- 4.7) การเพาะและการแปรรูปเห็ดฟาง
- 4.8) การเพาะและการแปรรูปเห็ดครง
- 4.9) การแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และการตลาด ช่องทางการจำหน่าย

ออนไลน์

- 4.10) หลักสูตรโรงเรียนเกษตรกร
  - 4.11) เทคโนโลยีด้านการประมง
  - 4.12) การส่งเสริมพัฒนาอาชีพปศุสัตว์
  - 4.13) เทคโนโลยีด้านการเกษตร
  - 4.14) จัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน/ต้นทุนอาชีพ
  - 4.15) การอบรมหมอดินอาสา
  - 4.16) การประกอบอาชีพเสริมในสวนยาง (การเลี้ยงไก่ไข่ในสวนยาง)
  - 4.17) การผลิตและขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา
  - 4.18) การทำและการใช้ประโยชน์ปุ๋ยพืชสด
- สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 18 หลักสูตร

3.2 กิจกรรม (Activities)

1) การขับเคลื่อนการดำเนินงาน มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วม ดำเนินโครงการจำนวน 15 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน และการยางแห่งประเทศไทย โดยมีการจัดประชุมในพื้นที่จำนวน 4 ครั้ง ในทุกไตรมาส ครบตามเป้าหมาย สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 4 ครั้ง

2) การดำเนินงานตามกิจกรรมของหน่วยงาน

2.1) กรมวิชาการเกษตร ขยายผลแปลงต้นแบบเกษตรกร 8 ไร่ สนับสนุนปัจจัยการผลิต 8 ราย แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.2) กรมประมง ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 20 ราย ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านประมง 30 ราย สนับสนุนปัจจัยการผลิต 30 ราย พัฒนาเกษตรกรทฤษฎีใหม่ 5 ราย แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.3) กรมปศุสัตว์ สร้างกระบวนการรับรู้จัดเวทีการมีส่วนร่วม 40 ราย พัฒนาอาชีพเกษตรกร 10 ราย สนับสนุนปัจจัยการผลิต 10 ราย แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.4) กรมพัฒนาที่ดิน อบรมหมอดินอาสา 9 ราย ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยว ดินเค็ม 10 ไร่ ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงดิน 30 ไร่ และจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม-ดอน-สูง 42 ไร่ แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.5) กรมส่งเสริมการเกษตร ถ่ายทอดความรู้การอนุรักษ์และเพิ่มมูลค่าพืชท้องถิ่น 80 ราย สนับสนุนเกษตรกรเพื่อเป็นเกษตรกรต้นแบบ 20 ราย ถ่ายทอดความรู้ด้านพืชอายุสั้นที่เหมาะสมในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง 80 ราย ส่งเสริมการปลูกพืชอายุสั้นเพื่อสร้างรายได้เสริม 1 กลุ่ม เกษตรกรต้นแบบ 1 ราย กลุ่มเกษตรกรต้นแบบด้านการเกษตรตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร 160 ราย ถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร 40 ราย และถ่ายทอดองค์ความรู้การทำเกษตรแบบผสมผสาน 40 ราย แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.6) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กลุ่มที่ 1 จัดทำบัญชีไม่ได้ อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ 70 ราย กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีโดยครูบัญชี 70 ราย ติดตามการจัดทำบัญชี 70 ราย กลุ่มที่ 2 จัดทำบัญชีได้ สอนแนะนำการวิเคราะห์บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีโดยครูบัญชี และติดตามการจัดทำบัญชีโดยครูบัญชี 10 ราย รวมทั้งสร้างเกษตรกรตัวอย่าง 1 ราย แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดไว้

2.7) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่และติดตาม 40 ราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตส้มโอทับทิมสยามในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ 10 ราย กิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และความรู้ด้านการตลาด ช่องทางการจำหน่ายออนไลน์ 30 ราย แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดไว้

2.8) การยางแห่งประเทศไทย ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้เกษตรกรชาวสวนยาง พร้อมทั้งสนับสนุนปัจจัยการผลิต 30 ราย แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดไว้

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 90 ตามแผนที่กำหนด

3) การติดตามในพื้นที่ คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ มีการติดตาม กำกับดูแลการปฏิบัติงาน และขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ และมีการบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวนครั้งในการติดตามของทุกหน่วยงานเฉลี่ย 2 ครั้ง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 2 ครั้ง

3.3 ผลผลิตของโครงการ (Outputs)

1) อบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร 679 ราย ครบตามเป้าหมาย ประกอบด้วย การถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านประมง 30 ราย สร้างกระบวนการรับรู้จัดเวทีการมีส่วนร่วมการพัฒนาอาชีพ 50 ราย อบรมหมอดินอาสา 9 ราย การถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร 400 ราย อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ และสอนแนะนำการวิเคราะห์บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ 80 ราย กิจกรรมการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ให้กับเกษตรกร 40 ราย กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตส้มโอทับทิมสยามในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ 10 ราย กิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และความรู้ด้านการตลาด ช่องทางการจำหน่ายออนไลน์ 30 ราย และกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้เกษตรกรชาวสวนยาง 30 ราย โดยเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการด้านพืช อาทิ การเพาะและการแปรรูปเห็ดนางฟ้า การเพาะและการแปรรูปเห็ดแครง การผลิตและขยาย

เชื้อราไตรโคเดอร์มา ด้านปศุสัตว์ ได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ อาทิ การเลี้ยงไก่ไข่ในสวนยาง ด้านประมง อาทิ ได้รับความรู้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำ (ตารางที่ 1)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม จำนวน 679 ราย

ตารางที่ 1 การได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ปี 2566

รายการ	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
1.ความรู้ทางเทคโนโลยีการเกษตรด้านพืช (เกษตรกรขยายผล)	480	480
2.ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน	9	9
3.ความรู้และเทคโนโลยีด้านการประมง	30	30
4.สร้างกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้านปศุสัตว์	80	80
5.ความรู้ด้านการจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ	80	80
รวม	679	679

ที่มา : ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2) ระดับความเข้าใจต่อความรู้ที่ได้รับจากโครงการ ภาพรวมเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจต่อหลักสูตรที่อบรมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 59.58 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.41 (คะแนนเต็ม 5) ร้อยละ 23.57 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ร้อยละ 13.66 ความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง และร้อยละ 3.19 มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อยในด้านปศุสัตว์ (ตารางที่ 2)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 2 ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรต่อการพัฒนาองค์ความรู้ ปี 2566

รายการ	ระดับความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านพืช	63.49	31.75	4.76	-	-	4.59	มากที่สุด
2. ด้านปศุสัตว์	62.50	12.50	18.75	6.25	-	4.31	มากที่สุด
3. ด้านประมง	44.44	27.78	16.67	11.11	-	4.06	มาก
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5. ด้านบัญชี	60.00	26.67	13.33	-	-	4.47	มากที่สุด
6. ด้านการตลาด	28.57	42.86	28.57	-	-	4.00	มาก
เฉลี่ย	59.58	23.57	13.66	3.19		4.41	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3) การใช้บริการของเกษตรกรจากโครงการ เกษตรกรได้รับการบริการจากโครงการ จากหน่วยงานต่าง ๆ ในปี 2566 จำนวน 1,733 ราย ตามเป้าหมายที่กำหนด โดยเกษตรกรเข้ามาใช้บริการ ศูนย์ฯ ในการฝึกอบรมพัฒนาเพิ่มเติมองค์ความรู้และการส่งเสริมอาชีพ ศึกษาดูงานที่จุดเรียนรู้/แปลงสาธิต และรับแจกปัจจัยการผลิตจากโครงการ (ตารางที่ 3)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามครบตามเป้าหมายของหน่วยงาน

ตารางที่ 3 การใช้บริการของเกษตรกรจากโครงการ ปี 2566

รายการ	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
1. ฝึกอบรมพัฒนาเพิ่มเติมองค์ความรู้และการส่งเสริมอาชีพ	1,279	1,279
2. ศึกษาดูงานที่จุดเรียนรู้/แปลงสาธิต	295	295
3. รับแจกปัจจัยการผลิตจากโครงการ	159	159
รวม	1,733	1,733

ที่มา : ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

4) การได้รับปัจจัยการผลิต เกษตรกรได้รับปัจจัยการผลิต 217 ราย ครบตามเป้าหมาย โดยได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านพืช อาทิ เมล็ดพันธุ์พืช เมล็ดพันธุ์ผัก เมล็ดพันธุ์ข้าว ด้านปศุสัตว์ อาทิ พันธุ์สัตว์ปีก อาหารสัตว์ ด้านประมง อาทิ พันธุ์ปลาตก พันธุ์ปลานิล อาหารปลา ด้านพัฒนาที่ดิน อาทิ ปุ๋ยหมัก มูลสัตว์ น้ำหมักชีวภาพ และสารเร่ง พด. (ตารางที่ 4)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามครบตามเป้าหมายของหน่วยงาน

ตารางที่ 4 การได้รับปัจจัยการผลิต ปี 2566

รายการ	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
1. ด้านพืช	93	93
2. ด้านปศุสัตว์	40	40
3. ด้านประมง	50	50
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	34	34
รวม	217	217

ที่มา : รายการผลการดำเนินงานของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสงขลา และพัทลุง

5) ระดับความพึงพอใจต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 70.44 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.54 (คะแนนเต็ม 5) ร้อยละ 15.28 มีความพึงพอใจระดับมาก ร้อยละ 13.11 มีความพึงพอใจระดับปานกลาง และร้อยละ 1.18 มีความพึงพอใจระดับน้อย เนื่องจากปริมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร ปัจจัยการผลิตที่แจกน้อย (ตารางที่ 5)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 5 ระดับความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ปี 2566

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านพืช	72.73	22.73	4.55	-	-	4.68	มากที่สุด
2. ด้านปศุสัตว์	70.59	5.88	17.65	5.88	-	4.41	มากที่สุด
3. ด้านประมง	55.56	27.78	16.67	-	-	4.39	มากที่สุด
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.ด้านบัญชี	53.33	20.00	26.67	-	-	4.21	มากที่สุด
ภาพรวม	70.44	15.28	13.11	1.18	-	4.54	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4 ผลลัพธ์ของโครงการ (Outcomes)

1) การนำไปใช้ประโยชน์

1.1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรร้อยละ 94.76 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ด้านพืช ได้แก่ การปลูกและดูแลรักษาพืช การเพาะเห็ด ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ เป็ด แพะ ด้านประมง ได้แก่ การเลี้ยงปลานิล ปลาดุก ด้านพัฒนาที่ดิน ได้แก่ การแก้ปัญหา ดินเปรี้ยว ดินเค็ม ด้านบัญชี ได้แก่ การทำบัญชีครัวเรือน และร้อยละ 5.24 ไม่ได้ นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเกษตรกรบางรายไม่มีเวลาดำเนินการ (ตารางที่ 6)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

ตารางที่ 6 การนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ปี 2566

รายการ	หน่วย: ร้อยละ						ภาพรวม
	ด้านพืช	ด้านปศุสัตว์	ด้านประมง	ด้านพัฒนาที่ดิน	ด้านบัญชี	ด้านการตลาด	
ใช้	95.24	100.00	100.00	100.00	73.33	100.00	94.76
ไม่ได้ใช้	4.76	-	-	-	26.67	-	5.24

ที่มา : จากการสำรวจ

1.2) การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรที่ได้รับแจกปัจจัยการผลิตทุกรายนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

2) ด้านประสิทธิภาพการผลิต (พืชรายได้หลัก สิ้นค้าข้าว) ผลผลิตต่อหน่วย ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ย 450 กิโลกรัมต่อไร่ และหลังเข้าร่วมโครงการมีผลผลิตเฉลี่ย 500 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้น 50 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.29 จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับการส่งเสริมไปปฏิบัติในการปรับปรุงบำรุงดิน การดูแลรักษาที่ถูกต้องวิธีขึ้น

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

3) ด้านเศรษฐกิจ

3.1) การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตมาบริโภค

(1) เกษตรกรที่ลดรายจ่ายในครัวเรือน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 93.49 มีรายจ่ายในครัวเรือนที่ลดลงจากการซื้อสินค้าอุปโภค บริโภค ปรับเปลี่ยนมาบริโภคสินค้าเกษตรที่ผลิตได้ในครัวเรือน อาทิ ข้าว พืชผักสวนครัว ผลไม้ ปลา ไก่ ไข่ไก่ จากองค์ความรู้และปัจจัยการผลิตที่หน่วยงานภาครัฐเข้ามาส่งเสริม ส่วนที่เหลือร้อยละ 6.51 ยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการลดรายจ่ายในการบริโภค

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60.00

(2) รายจ่ายในครัวเรือน จากการนำองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 1,097.24 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 15.65 ส่วนใหญ่มาจากด้านพืชลดลง เฉลี่ย 884.40 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เป็นการนำผลผลิตที่ปลูกเองในแปลงมาบริโภค อาทิ พืชผักสวนครัว และพืชผักตามฤดูกาล รองลงมาด้านประมง จากการบริโภคปลาที่เลี้ยงในสระน้ำของตนเอง ลดลงเฉลี่ย 143.90 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และด้านปศุสัตว์ จากการบริโภคไก่ ไข่ไก่ เป็ด และไข่เป็ดที่เลี้ยง ลดลงเฉลี่ย 68.94 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 7)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5.00

ตารางที่ 7 การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตในครัวเรือนมาบริโภค ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. ด้านพืช	4,583.74	5,468.14	884.40	16.17
2. ด้านปศุสัตว์	527.40	596.34	68.94	11.56
3. ด้านประมง	802.44	946.34	143.90	15.21
รวม	5,913.58	7,010.82	1,097.24	15.65

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2) การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ทางการเกษตร

(1) เกษตรกรที่มีรายได้ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น พบว่า ร้อยละ 64.23 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิต และผลิตภัณฑ์จากการแปรรูป ยางพารา ปาล์มน้ำมัน พืชผักสวนครัว เลี้ยงไก่พื้นเมือง ไก่ไข่ โคเนื้อ เป็ดไข่ เลี้ยงปลานิล ปลาตุ๊ก และปลาตุ๊กร้า ส่วนที่เหลือร้อยละ 35.77 รายได้ยังไม่เปลี่ยนแปลง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60.00

(2) รายได้ทางการเกษตร จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ เกษตรกรมีรายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 10,056.48 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.59 ปี 2565 รายได้ 107,028.38 บาท ปี 2566 รายได้ 117,084.86 บาทต่อครัวเรือนต่อปี สำหรับรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิตด้านพืชมากที่สุด เฉลี่ย 9,684.55 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.21 รองลงมาด้านการแปรรูป เฉลี่ย 292.68 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และด้านประมง เฉลี่ย 170.41 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ส่วนในด้านปศุสัตว์เกษตรกรมีรายได้ครัวเรือนลดลงเฉลี่ย 90.96 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลง ร้อยละ 2.40 เนื่องจากราคาปศุสัตว์ในท้องตลาดลดลง (ตารางที่ 8)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

ตารางที่ 8 การเพิ่มขึ้นของรายได้จากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการประกอบอาชีพการเกษตร ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. ด้านพืช	95,520.98	105,205.33	9,684.55	9.21
2. ด้านปศุสัตว์	3,882.68	3,791.72	-90.96	-2.40
3. ด้านประมง	7,031.22	7,201.63	170.41	2.37
4. ด้านการแปรรูป	593.50	886.18	292.68	33.03
รวม	107,028.38	117,084.86	10,056.48	8.59

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3) การลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร

(1) เกษตรกรที่ลดรายจ่ายทางการเกษตร พบว่า ร้อยละ 56.10 มีรายจ่ายทางการเกษตรลดลงจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในการลดการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ รวมทั้งการใช้สารชีวภัณฑ์ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 43.90 ยังไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากเกษตรกรยังผลิตแบบเดิม ๆ ยังไม่ปรับเปลี่ยน

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60.00

(2) รายจ่ายทางการเกษตร จากการนำองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร เฉลี่ย 3,005.97 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 11.43 โดยส่วนใหญ่มาจากการลดการใช้ปุ๋ยเคมี เฉลี่ย 2,702.07 บาทต่อครัวเรือนต่อปี รองลงมาเกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายจากการเก็บพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ไว้ใช้ในฤดูกาลผลิตต่อไป ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรได้ เฉลี่ย 174.15 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และลดค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมีต่าง ๆ เฉลี่ย 129.76 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 9)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5

ตารางที่ 9 การลดค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. ลดการใช้ปุ๋ยเคมี	23,815.40	21,113.33	-2,702.07	-11.35
2. ลดการใช้สารเคมี	474.39	344.63	-129.76	-27.35
3. ลดค่าพันธุ์พืช/สัตว์จากการขยายพันธุ์เอง	2,016.83	1,842.68	-174.15	-8.63
รวม	26,306.62	23,300.65	-3,005.97	-11.43

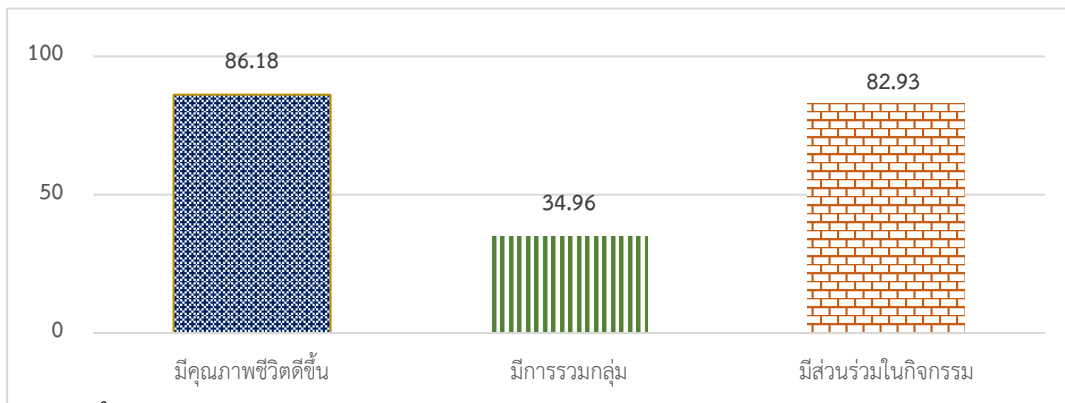
ที่มา : จากการสำรวจ

4) ด้านสังคม เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ร้อยละ 86.18 มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สืบเนื่องจากการมีรายได้เพิ่มขึ้น ลดรายจ่ายในครัวเรือน มีอาหารบริโภค ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น นอกจากนี้เกษตรกรร้อยละ 82.93 มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในพื้นที่โครงการ/ชุมชน เช่น การดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะ การปล่อยปลาและอนุรักษ์สัตว์น้ำ นอกจากนี้เกษตรกร และร้อยละ 34.96 มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรม เช่น กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ กลุ่มปลูกพืช กลุ่มเลี้ยงสัตว์ และกลุ่มทำปุ๋ย (ภาพที่ 2)

สรุปผล คุณภาพชีวิตดีขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การรวมกลุ่ม ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 60.00

การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 2 ประโยชน์ที่ได้รับด้านสังคม

5) ด้านสภาพแวดล้อม/ทรัพยากรการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 82.11 มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในแปลงเกษตร โดยร้อยละ 82.11 ดินชุ่มชื้นและมีคุณภาพดีขึ้น ร้อยละ 80.49 มีสิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น ร้อยละ 7.32 พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น และร้อยละ 3.25 พันธุ์พืชมากขึ้น และร้อยละ 17.89 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเกษตรกรส่วนนี้ทำการเกษตรแบบเดิม ๆ คือ ยังมีการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีต่าง ๆ และมีการใช้ปุ๋ยหมัก/น้ำหมักในปริมาณน้อย (ตารางที่ 10)

สรุปผล คุณภาพดินดีขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00
 พันธุ์พืชเพิ่มขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00
 สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 10 การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. เปลี่ยนแปลง	82.11
1.1 ดินชุ่มชื้น/มีคุณภาพดีขึ้น	82.11
1.2 พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น	7.32
1.3 พันธุ์พืชมากขึ้น	3.25
1.4 สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น	80.49
2. ไม่เปลี่ยนแปลง	17.89

หมายเหตุ : เปลี่ยนแปลงได้มากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

6) ด้านโภชนาการ/สุขภาพ พบว่า ครั้วเรือนเกษตรร้อยละ 99.19 มีอาหารเพียงพอในการบริโภค 3 มื้อหลัก โดยนำผลผลิตที่ผลิตได้มาบริโภคในครัวเรือน เช่น พืชผักสวนครัว ไข่ไก่ ปลา ข้าว และผลไม้ ส่วนที่เหลือร้อยละ 0.81 มีอาหารไม่เพียงพอต่อการบริโภค 3 มื้อ เนื่องจากเป็นคนชราและอาศัยอยู่เพียงลำพัง ในส่วนการมีอาหารบริโภคครบ 5 หมู่ เกษตรกรร้อยละ 99.19 มีอาหารบริโภคครบจากการนำผลผลิตมาบริโภคในครัวเรือน เช่น โปรตีนจาก ไข่ ปลา ไข่ไก่ คาร์โบไฮเดรตจาก ข้าว เกลือแร่ จาก พืชผัก วิตามินจาก ผลไม้ และไขมันจาก เนื้อสัตว์ ส่วนที่เหลือร้อยละ 0.81 มีการบริโภคอาหารไม่ครบ 5 หมู่ เนื่องจากเป็นคนชราขาดคนดูแลอย่างใกล้ชิด (ตารางที่ 11)

สรุปผล การบริโภคอาหาร 3 มื้อหลัก ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่ ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 11 การบริโภคอาหารของครัวเรือนเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. การบริโภคอาหาร 3 มื้อหลัก	
1.1 ครบ 3 มื้อ	99.19
1.2 ไม่ครบ 3 มื้อ	0.81
2. การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่	
2.1 ครบ 5 หมู่	99.19
2.2 ไม่ครบ 5 หมู่	0.81

ที่มา : จากการสำรวจ

7) ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล

7.1) การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 90.87 นำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง โดยทุกรายนำความรู้ทางวิชาการด้านประมง ด้านพัฒนาที่ดิน ด้านเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการตลาดมาปฏิบัติ ร้อยละ 89.55 นำความรู้ทางวิชาการด้านพืชมาปฏิบัติ ร้อยละ 88.24 นำความรู้ทางวิชาการด้านปศุสัตว์มาปฏิบัติ และร้อยละ 58.33 นำความรู้ทางวิชาการด้านบัญชีมาปฏิบัติ ส่วนที่เหลือร้อยละ 9.13 ไม่ได้นำความรู้/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการมาปฏิบัติต่อเนื่อง สาเหตุจากปัจจัยการผลิตที่ได้รับใช้หมดไปโดยไม่มี การต่อยอด (ตารางที่ 12)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 60.00

ตารางที่ 12 การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง

หน่วย: ร้อยละ

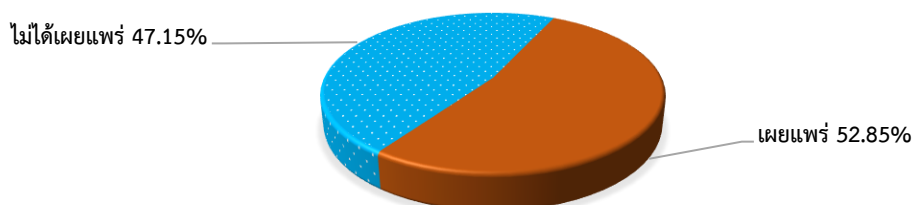
รายการ	ปฏิบัติต่อ	ไม่ปฏิบัติต่อ
1. ด้านพืช	89.55	10.45
2. ด้านปศุสัตว์	88.24	11.76
3. ด้านประมง	100.00	0.00
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	100.00	0.00
5. ด้านบัญชี	58.33	41.67
8. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	100.00	0.00
9. ด้านการตลาด	100.00	0.00
ภาพรวม	90.87	9.13

หมายเหตุ : ปฏิบัติได้มากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

7.2) การถ่ายทอดองค์ความรู้ พบว่า การนำความรู้จากการฝึกอบรมไปเผยแพร่ขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่น ในภาพรวมเกษตรกรที่ผ่านการอบรม ร้อยละ 52.85 นำความรู้ไปเผยแพร่ต่อบุคคลอื่น เช่น ความรู้ด้านการปลูกพืช การเพาะเห็ด การเลี้ยงเป็ด การทำปุ๋ยหมัก การเลี้ยงปลา ที่เหลือร้อยละ 47.15 ไม่ได้นำองค์ความรู้ไปเผยแพร่ขยายต่อบุคคลอื่น เนื่องจากไม่มีเวลา มีภาระงานในแปลงเกษตรของตนเองค่อนข้างมาก และเกษตรกรบางรายมีอายุมาก (ภาพที่ 3)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 60.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 3 การเผยแพร่องค์ความรู้

3.5 ความพึงพอใจ

1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ในภาพรวมของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 50.00 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.97 (คะแนนเต็ม 5) รองลงมา ร้อยละ 23.33 พึงพอใจระดับมากที่สุด และร้อยละ 20.51 พึงพอใจปานกลาง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

2) เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากที่สุด ร้อยละ 64.71 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.59 (คะแนนเต็ม 5) รองลงมา ร้อยละ 31.59 พึงพอใจระดับมาก ร้อยละ 3.52 พึงพอใจปานกลาง และ ร้อยละ 0.85 พึงพอใจระดับน้อย (ตารางที่ 13)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 13 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. หลักสูตรการอบรม	59.83	31.62	7.69	0.85	-	4.47	มากที่สุด
2. วิทยากร/การถ่ายทอดความรู้	63.25	35.04	1.71	-	-	4.58	มากที่สุด
3. สถานที่จัดอบรม	57.63	40.68	1.69	-	-	4.56	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่	71.54	25.20	3.25	-	-	4.68	มากที่สุด
5. การดำเนินงาน	71.31	25.41	3.28	-	-	4.68	มากที่สุด
เฉลี่ย	64.71	31.59	3.52	0.85	-	4.59	มากที่สุด

ที่มา:จากการสำรวจ

3.6 สรุปผลการติดตามโครงการ

จากผลการติดตามโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสงขลาและพัทลุง ตามแบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 14)

3.6.1 ปัจจัยนำเข้า จำนวนทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตาม 4 ตัวชี้วัด

3.6.2 กิจกรรม จำนวนทั้งหมด 3 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.3 ผลผลิต จำนวนทั้งหมด 4 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.4 ผลลัพธ์ จำนวนทั้งหมด 20 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตาม 15 ตัวชี้วัด

3.6.5 ความพึงพอใจ จำนวน 2 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

สรุปผลการติดตาม โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสงขลาและพัทลุง ผ่านตัวชี้วัด จำนวน 28 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 34 ตัวชี้วัด โครงการประสบความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ 82.35

ตารางที่ 14 สรุปผลการติดตามโครงการ

หน่วย: ตัวชีวิต

รายการ	จำนวนตัวชีวิตทั้งหมด	จำนวนตัวชีวิตที่ผ่านเกณฑ์
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	5	4
2. กิจกรรม (Activities)	3	3
3. ผลผลิต (Outputs)	4	4
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)	20	15
5. ความพึงพอใจ	2	2
ภาพรวม	34	28

ที่มา : จากการสำรวจ

4. ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1 การลดรายจ่ายทางการเกษตรของเกษตรกร ยังไม่สามารถลดรายจ่ายในส่วนของปัจจัยการผลิตได้ เนื่องจากปัจจัยการผลิตมีราคาเพิ่มสูงขึ้น ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น เพื่อลดต้นทุนการผลิต

4.2 องค์กรความรู้ กิจกรรมและปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนให้แก่เกษตรกรในโครงการไม่ตรงกับความต้องการ และไม่เหมาะสมกับพื้นที่ ควรมีการสอบถามความต้องการ และความเหมาะสมของพื้นที่ก่อนมีการดำเนินการ

4.3 เกษตรกรบางส่วนไม่มีความพร้อมในการประกอบกิจกรรมตามที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ทำให้ปัจจัยการผลิตที่ได้รับถูกใช้หมดไปโดยไม่มีการต่อยอด จึงควรสนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรที่มีความ สนใจในการดำเนินกิจกรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง อีกทั้งควรคำนึงถึงความพร้อมของเกษตรกรและพื้นที่ทำการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรนำปัจจัยที่ได้รับสนับสนุนไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่และต่อยอดในกิจกรรมอื่น ๆ ได้

4.4 สนับสนุนและส่งเสริมการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพเสริม เพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่โครงการ

โครงการพัฒนาชุมชนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและอุทยานแห่งชาติ จังหวัดกาญจนบุรี

ผลการดำเนินงานโครงการ

1. หน่วยงาน/กิจกรรมที่เข้าไปดำเนินการ

- 1) กรมวิชาการเกษตร กิจกรรมการดูแลรักษาพัฒนาแปลงต้นแบบการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้นผสมผสาน จำนวน 2 แปลง และการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร จำนวน 10 ราย
- 2) กรมการข้าว กิจกรรมจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตข้าวผลผลิตสูงและเหมาะสมกับพื้นที่ จำนวน 1 แปลง และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าว จำนวน 2 ครั้ง
- 3) กรมประมง กิจกรรมสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ อาหารสัตว์น้ำ อุปกรณ์ในการเลี้ยงสัตว์น้ำและถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการประมง จำนวน 30 ราย
- 4) กรมปศุสัตว์ กิจกรรมสนับสนุนพันธุ์สัตว์ปีก และถ่ายทอดความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์ปีก การปรับระบบการป้องกัน และการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม จำนวน 9 ราย
- 5) กรมหม่อนไหม กิจกรรมส่งเสริมการเตรียมการเส้นไหม และกอผ้าไหม
- 6) กรมพัฒนาที่ดิน กิจกรรมสนับสนุนสารปรับปรุงบำรุงดิน (ไดโลไนท์) จำนวน 5 ตัน สาธิตการใช้ปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน จำนวน 10 ตัน
- 7) กรมส่งเสริมการเกษตร กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ด้านการปลูกผักสวนครัว และสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก จำนวน 80 ราย และส่งเสริมทักษะการทำภาคแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม จำนวน 40 ราย
- 8) กรมส่งเสริมสหกรณ์ กิจกรรมถ่ายทอดความรู้ส่งเสริมและพัฒนากิจการสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ จำนวน 40 ราย
- 9) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กิจกรรมถ่ายทอดความรู้การจัดทำบัญชีครัวเรือน สมาชิกวิสาหกิจชุมชน จำนวน 5 ราย
- 10) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กิจกรรมดำเนินการติดตามประสานงาน ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ

2. แหล่งงบประมาณ ขบปกติ กช.718,950 บาท

3. ประชาชนได้รับประโยชน์ ประกอบด้วย ชุมชนบ้านสาละวะ - ชุมชนบ้านไร่ใต้

4. ปัญหา/อุปสรรค

- 1) การประชาสัมพันธ์โครงการล่วงหน้า
- 2) การส่งเสริมแปลงสาธิต/จุดเรียนรู้ อย่างเป็นรูปธรรม

5. แนวทางแก้ไข

- 1) วางแผนก่อนลงพื้นที่ล่วงหน้า 2 - 3 วัน
- 2) ส่งเสริมสนับสนุน และให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง

สาระสำคัญของโครงการ

1. ประเภทโครงการ

พัฒนาด้านการคมนาคม และสาธารณสุข

2. พระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลศรีนครหลวงศรีนครินทร์ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินี ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่ละเลยคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน จึงทรงมีพระราชดำริให้ก่อตั้งโครงการพัฒนาชุมชนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและอุทยานแห่งชาติ จังหวัดกาญจนบุรี ขึ้นเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2563

3. วัตถุประสงค์โครงการ

- 1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการบำรุงรักษา อนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลได้เข้าถึงสิทธิพื้นฐานที่พึงได้รับ
- 3) สนับสนุนการสืบถอดวิถีวัฒนธรรมของชุมชน
- 4) ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่อยู่ภายใต้กฎระเบียบ รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

4. การเชื่อมโยงข้อมูลกับ สำนักงาน กปส.

โครงการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของสำนักงาน กปส.

5. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ

เป็นศูนย์พัฒนาการเกษตรแบบเบ็ดเสร็จ สร้างความมั่นคงทางอาหารตามแนวชายแดน

ผลการติดตามโครงการ ปี 2566

1. การนำความรู้อปไปใช้ประโยชน์

- 1) นำความรู้อปไปใช้ประโยชน์ 84.38%
- 2) ไม่นำความรู้อปไปใช้ประโยชน์ 15.62%
- 3) นำไปใช้ประโยชน์ 98.28%

89.66%

ประสบความสำเร็จ

2. ด้านประสิทธิภาพการผลิต (สินค้าข้าว)

ผลผลิต ก่อนโครงการ 333 กก./ไร่
หลังโครงการ 378 กก./ไร่
เพิ่มขึ้น 45 กก./ไร่ คิดเป็น 13.51%

3. ด้านเศรษฐกิจ

- 1) รายได้ทางการเกษตร เพิ่มขึ้น 18,039.28 บาท/ครัวเรือน/ปี
- 2) รายจ่ายการบริโภค ลดลง 2,800 บาท/ครัวเรือน/ปี
- 3) รายจ่ายทางการเกษตร ลดลง 3,130 บาท/ครัวเรือน/ปี

4. ด้านสังคม

- 1) มีการรวมกลุ่ม 82.86%
- 2) มีส่วนร่วมกิจกรรมโครงการ 97.14%
- 3) คุณภาพชีวิตดีขึ้น 91.43%
- 4) มีการจ้างงานในชุมชนเพิ่มขึ้น 68.57%

5. ด้านสิ่งแวดล้อม

- 1) ดินมีคุณภาพดีขึ้น 64.29%
- 2) มีความหลากหลายทางชีวภาพ 17.85%
- 3) อื่นๆ (ถิ่นอาศัยสมบูรณ์ แข็งแรง ไม้เหี่ยว) 14.29%
- 4) ไม่มีทัศนสารเคมีเปลี่ยนแปลง 3.57%

6. ด้านโภชนาการ/สุขภาพ

- 1) มีอาหารบริโภค 3 มื้อหลัก 91.43%
- 2) มีอาหารบริโภคครบ 5 หมู่ 68.75%

7. ด้านพัฒนาต่อออก

- 1) แผนพร่ความรู้ขยายผลต่อ 85.29%
- 2) นำมาปฏิบัติต่อห้อง 85.19%

8. ความพึงพอใจ

ระดับมากที่สุด 4.45/5

9. ข้อค้นพบ

- 1) ขาดการประชาสัมพันธ์โครงการให้เกษตรกรรับทราบล่วงหน้าก่อนดำเนินการ
- 2) เกษตรกรบางรายไม่เข้าใจวิธีการในการขอรับปัจจัยการผลิตต่างๆ

10. ข้อเสนอแนะ

- 1) การพัฒนาพื้นที่ตามความต้องการของประชาชน
- 2) จัดวิธีดำเนินการฝึกชีวิตของประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก
- 3) อาจทำให้มีความต้องการรับปัจจัย/ความรู้กับเกษตรกรล่วงหน้า
- 4) ส่งเสริมให้ครัวเรือนอย่างต่อเนื่องทั้งแปลงสาธิต และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ

สรุปผลการติดตามโครงการพัฒนาชุมชนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และอุทยานแห่งชาติ จังหวัดกาญจนบุรี

1. สารสำคัญของโครงการ

1.1 พระราชดำริ

โครงการพัฒนาชุมชนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและอุทยานแห่งชาติ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ทรงมีพระราชปณิธานสืบสาน รักษา ต่อยอด พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เรื่องการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชน โดยเฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชายแดนที่ความเจริญยังไม่ถึง ทำให้ประชาชนมีความยากลำบากในการดำรงชีวิต ซึ่งชุมชนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และอุทยานแห่งชาติ จังหวัดกาญจนบุรี โดยชุมชนที่เริ่มต้นดำเนินโครงการ คือ ชุมชนบ้านสาละวะ และชุมชนบ้านไล่โว่ ซึ่งตั้งอยู่ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวกะเหรี่ยง และเป็นชุมชนที่อยู่ในพื้นที่มาก่อนที่จะมีการประกาศให้เป็นพื้นที่มรดกโลก ที่ติดกับชายแดนประเทศเมียนมาร์ และประสบปัญหานานัปการ ไม่ว่าจะเป็นด้านคมนาคม สาธารณสุข สาธารณูปโภค การศึกษา และเศรษฐกิจ ชุมชนชายแดนนี้จึงถือว่ามีความสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศ สมควรมีการบูรณาการ การพัฒนาชุมชนระหว่างหน่วยงานภาครัฐและชุมชน เพื่อให้ได้รับการพัฒนาอนุรักษ์อย่างยั่งยืน ให้คนอยู่กับป่าอย่างสมดุล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยไม่ละเลย คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน จึงทรงมีพระราชดำริให้ก่อตั้งโครงการพัฒนาชุมชนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และอุทยานแห่งชาติจังหวัดกาญจนบุรี ขึ้นเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2563

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการบำรุงรักษา อนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

2) ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลได้เข้าถึงสิทธิพื้นฐานที่พึงได้รับ

3) สนับสนุนการสืบทอดวิถีวัฒนธรรมของชุมชน

4) ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่อยู่ภายใต้กฎระเบียบ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1.3 เป้าหมายของโครงการ

พื้นที่การดำเนินการโครงการ คือ ชุมชนบ้านสาละวะ - ชุมชนบ้านโลโว ซึ่งตั้งอยู่ตำบลโลโว อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

1.4 งบประมาณ จำนวน 718,950 บาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566)

1.5 หน่วยงานที่เริ่มดำเนินการ

หน่วยงานบูรณาการ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 10 หน่วยงาน ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์กรมหม่อนไหม กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรด้านตะวันตก องค์การบริหารส่วนตำบลโลโว และสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2. ระเบียบวิธีการติดตาม

2.1 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

2.1.1 เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินโครงการของเกษตรกรที่ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สร้างอาชีพ สามารถลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน

2.1.2 เพื่อบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการให้พัฒนา ส่งเสริม และแก้ไขปัญหา ร่วมกัน ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงานโครงการ

2.1.3 เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค สำหรับปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ

2.2 ขอบเขตการติดตาม

2.2.1 ด้านพื้นที่ ชุมชนบ้านสาละวะ และชุมชนบ้านโลโว ซึ่งตั้งอยู่ตำบลโลโว อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

2.2.2 ด้านประชากร เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจังหวัดกาญจนบุรี

2.2.3 ด้านระยะเวลาข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลผลการดำเนินกิจกรรมโครงการฯ ช่วงปีงบประมาณ 2566 (ตุลาคม 2565 - กันยายน 2566) และข้อมูลผลผลิต ผลลัพธ์ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปีเพาะปลูก 2566/67

2.3 วิธีการติดตาม

2.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) สํารวจด้วยตัวอย่าง ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการจากหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานละ 1 ราย 10 หน่วยงาน รวม 10 ราย และเกษตรกรผู้เข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการฯ ปี 2566 จากบัญชีรายชื่อเกษตรกรที่ใช้ประโยชน์ หรือเข้ารับบริการจากโครงการฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 35 ราย

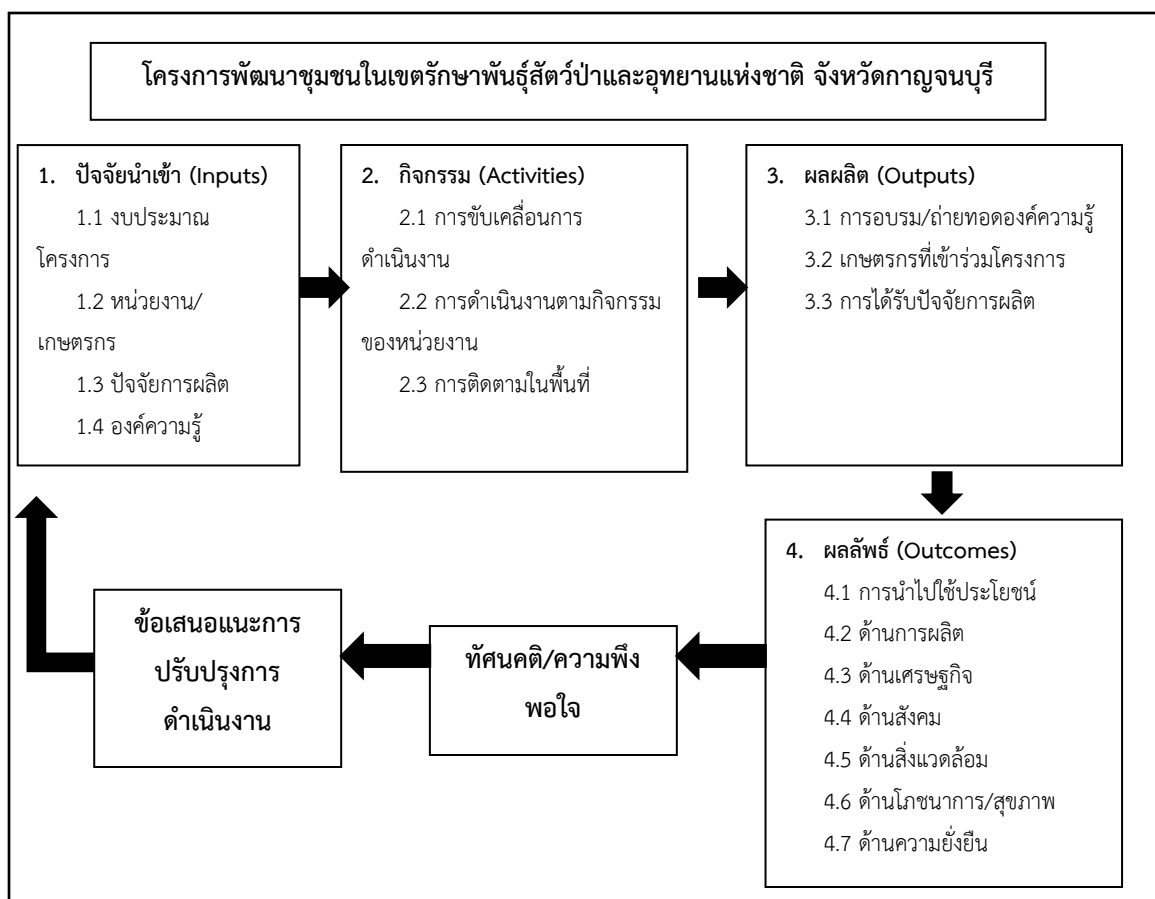
2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโครงการรายงาน ความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ของแต่ละหน่วยงาน และข้อมูลจากเอกสารรายงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) จากการนำข้อมูลที่เป็นตัวเลขมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายประกอบค่าตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งแสดงด้วยค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าผลรวม เพื่อนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบายประกอบตารางข้อมูล

2) การวัดร้อยละความสำเร็จของโครงการ วัดรายตัวชี้วัดของโครงการ เทียบกับเกณฑ์การติดตามผ่านหรือไม่ผ่านเกณฑ์การติดตามที่กำหนดไว้ และนับจำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเทียบกับจำนวนตัวชี้วัด ทั้งหมดคิดเป็นค่าร้อยละความสำเร็จของโครงการ

2.3.3 กรอบแนวคิดในการติดตาม ประยุกต์ใช้แบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) (ภาพที่ 1)

ที่มา : จากการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการติดตามโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

3. ผลการติดตาม

ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาชุมชนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและอุทยานแห่งชาติ จังหวัดกาญจนบุรี (ข้อมูลผลการดำเนินงาน ณ 30 กันยายน 2566) มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

3.1.1 งบประมาณ เบิกจ่ายงบประมาณ 718,950 บาท ครบตามเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 100.00

3.1.2 หน่วยงาน/บุคลากร คณะกรรมการ/คณะทำงานโครงการ มีคณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาชุมชนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและอุทยานแห่งชาติ จังหวัดกาญจนบุรี ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ 1 คณะ ประกอบด้วย หน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตร รวมทั้งมีคณะทำงาน 3 คณะ ได้แก่ คณะทำงานด้านเศรษฐกิจ คณะทำงานด้านวิชาการ และคณะทำงานด้านขยายผล ครบตามเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 คณะกรรมการ/ 3 คณะทำงาน

3.1.3 ปัจจัยการผลิต

1) ปัจจัยการผลิต สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการครบตามเป้าหมาย กรมวิชาการเกษตร สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ฝัก 80 ครั้วเรือน กรมการข้าว สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว กข 79 นาแปลงรวม 1 แปลง กรมประมงสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ อาหารสัตว์ และอุปกรณ์ 30 ครั้วเรือน กรมปศุสัตว์ สนับสนุนสัตว์ปีก 9 ครั้วเรือน กรมพัฒนาที่ดิน สนับสนุนสารปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์) 5 ตัน สาธิตการใช้ปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน 10 ตัน

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัดที่เกณฑ์การติดตาม ครบตามเป้าหมายของหน่วยงาน

2) ประเภทปัจจัยการผลิต ที่สนับสนุนเกษตรกรครบตามเป้าหมาย ด้านพืช ด้านปศุสัตว์ และด้านประมง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 3 ประเภท ปัจจัยการผลิต

3.1.4 องค์ความรู้ ฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร 9 หลักสูตร ได้แก่

- 1) หลักสูตรการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ และการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช
- 2) หลักสูตรการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในบ่อรายครั้วเรือน
- 3) หลักสูตรการเลี้ยงสัตว์ปีก การปรับระบบการป้องกัน และการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม
- 4) หลักสูตรการทำกาแฟคุณภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
- 5) หลักสูตรการเตรียมเส้นไหม และทอผ้าไหม
- 6) หลักสูตรเทคโนโลยีการผลิตข้าว
- 7) หลักสูตรระบบการให้น้ำพืชในแปลงไม้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ
- 8) หลักสูตรแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการรวมกลุ่มให้เข้มแข็ง พัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนของชุมชน

9) หลักสูตรการจัดทำบัญชีครั้วเรือน

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 9 หลักสูตร

3.2 กิจกรรม (Activities)

3.2.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงาน มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมดำเนินโครงการจำนวน 10 หน่วยงาน ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมหม่อนไหม กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีการจัดประชุมในพื้นที่จำนวน 4 ครั้ง ในทุกไตรมาส ครบตามเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 4 ครั้ง

3.2.2 การดำเนินงานตามกิจกรรมของหน่วยงาน

1) กรมวิชาการเกษตร คู่มือรักษาพัฒนาแปลงต้นแบบการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นผสมผสาน 2 แปลง และการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการเกษตร 10 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2) กรมการข้าว จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตข้าวผลผลิตสูงและเหมาะสมกับพื้นที่ 1 แปลง และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าว 2 ครั้ง ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

3) กรมประมง สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ อาหารสัตว์น้ำ อุปกรณ์ในการเลี้ยงสัตว์น้ำและถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการประมง 30 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

4) กรมปศุสัตว์ สนับสนุนพันธุ์สัตว์ปีก และถ่ายทอดความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์ปีก การปรับระบบการป้องกัน และการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม 9 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

5) กรมหม่อนไหม ส่งเสริมการเตรียมการเส้นไหม และทอผ้าไหม ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

6) กรมพัฒนาที่ดิน กิจกรรมสนับสนุนสารปรับปรุงบำรุงดิน (โดโลไมท์) 5 ตัน สาธิตการใช้ปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน 10 ตัน ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

7) กรมส่งเสริมการเกษตร กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ด้านการปลูกผักสวนครัว และสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก 80 ราย และส่งเสริมทักษะการทำกาแฟคุณภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม 40 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

8) กรมส่งเสริมสหกรณ์ ส่งเสริมและพัฒนากิจการสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง ตามศักยภาพ 40 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

9) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ถ่ายทอดความรู้การจัดทำบัญชีครัวเรือนสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 5 ราย ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดไว้

10) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กิจกรรมดำเนินการติดตาม ประสานงาน ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดไว้

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 90 ตามแผนที่กำหนด

3.2.3 การติดตามในพื้นที่ คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ มีการติดตาม กำกับดูแลการปฏิบัติงาน และขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ และมีการบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวนครั้งในการติดตามของทุกหน่วยงานเฉลี่ย 1 ครั้ง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 ครั้ง

3.3 ผลผลิตของโครงการ (Outputs)

3.3.1 การอบรมถ่ายทอดความรู้ พบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจต่อองค์ความรู้ที่ได้รับการพัฒนาในระดับมากที่สุด ร้อยละ 52.56 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.39 (คะแนนเต็ม 5) ร้อยละ 35.13 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก ร้อยละ 11.14 มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง และร้อยละ 1.17 มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย ในด้านบัญชี เนื่องจากเกษตรกรยังไม่เข้าใจ ไม่มีเวลาในการบันทึก และมีรายจ่ายมากกว่ารายรับ โดยเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการด้านพืช อาทิ หลักสูตรเทคโนโลยีการผลิตข้าว หลักสูตรระบบการให้น้ำพืชในแปลงไม้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ หลักสูตรการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ และการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช หลักสูตรการทำกาแฟคุณภาพเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ด้านปศุสัตว์ ได้รับการถ่ายทอดความรู้หลักสูตรการเลี้ยงสัตว์ปีก การปรับระบบการป้องกัน และการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม และด้านประมง หลักสูตรการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในบ่อรายครัวเรือน พร้อมทั้งแนะนำการเลี้ยงสัตว์น้ำ (ตารางที่ 1) สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 1 ระดับความเข้าใจต่อองค์ความรู้ที่ได้รับการพัฒนา

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ด้านพืช	60.61	33.33	6.06	-	-	4.55	มากที่สุด
ด้านปศุสัตว์	52.00	48.00	-	-	-	4.52	มากที่สุด
ด้านประมง	61.53	34.62	3.85	-	-	4.58	มากที่สุด
ด้านพัฒนาที่ดิน	47.62	38.09	14.29	-	-	4.33	มากที่สุด
ด้านบัญชี	-	47.37	42.11	10.52	-	3.37	ปานกลาง
ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	60.00	30.00	10.00	-	-	4.50	มากที่สุด
ด้านการตลาด	31.25	50.00	18.75	-	-	4.13	มาก
ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ	60.00	40.00	-	-	-	4.60	มาก
ด้านอื่น ๆ	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	52.56	35.13	11.14	1.17	-	4.39	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.2 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรจากโครงการได้รับการบริการจากโครงการ และจากหน่วยงานต่าง ๆ ในปี 2566 จำนวน 611 ราย โดยเกษตรกรเข้ามารับการฝึกอบรมพัฒนาเพิ่มเติม องค์ความรู้และการส่งเสริมอาชีพ ศึกษาดูงานที่แหล่งเรียนรู้/แปลงสาธิต และรับแจกปัจจัยการผลิตจากโครงการ (ตารางที่ 2)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม จำนวน 547 ราย

ตารางที่ 2 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

หลักสูตร	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
ฝึกอบรมพัฒนาเพิ่มเติมองค์ความรู้และการส่งเสริมอาชีพ	253 ราย	285 ราย
ศึกษาดูงานที่แหล่งเรียนรู้/แปลงสาธิต	209 ราย	241 ราย
รับแจกปัจจัยการผลิตจากโครงการ	85 ราย	85 ราย
รวม	547 ราย	611 ราย

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.3 ระดับความพึงพอใจต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 54.45 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.40 (คะแนนเต็ม 5) ร้อยละ 30.72 มีความพึงพอใจระดับมาก และ ร้อยละ 14.83 มีความพึงพอใจระดับปานกลาง เนื่องจากปริมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร และปัจจัยการผลิตที่ได้รับเกิดความเสียหาย (ตารางที่ 3)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 3 ระดับความพึงพอใจต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ด้านพืช	48.27	44.83	6.90	-	-	4.41	มากที่สุด
ด้านปศุสัตว์	-	75.00	25.00	-	-	3.75	มาก
ด้านประมง	57.90	36.84	5.26	-	-	4.53	มากที่สุด
ด้านพัฒนาที่ดิน	58.33	41.67	-	-	-	4.58	มากที่สุด
ด้านบัญชี	16.66	16.66	66.68	-	-	3.50	มาก
ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
ด้านอื่น ๆ	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	54.45	30.72	14.83	-	-	4.40	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4 ผลลัพธ์ของโครงการ (Outcomes)

3.4.1 ด้านการนำไปใช้ประโยชน์

1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรร้อยละ 84.38 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ด้านพืช ได้แก่ การปลูกพืชผัก ใน - นอกโรงเรือน การพัฒนาแปลงไม้ผลเดิม การทำนารวม ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ การให้คำแนะนำการเลี้ยงสัตว์ปีก ด้านประมง ได้แก่ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในบ่อ รายครัวเรือน ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง การปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ได้แก่ การสร้างฝายระบบไฟฟ้า และด้านอื่น ๆ ได้แก่ ให้ความรู้เรื่องการทำน้ายาล้างจาน และสบู่ ใช้ในครัวเรือน ร้อยละ 15.62 ไม่ได้ นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากเกษตรกรบางรายไม่มีเวลาดำเนินการ ขาดความรู้ความเข้าใจ (ตารางที่ 4)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

ตารางที่ 4 การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ด้าน									ภาพรวม
	พืช	ปศุสัตว์	ประมง	พัฒนาที่ดิน	บัญชี	ศก.พอเพียง	ตลาด	พัฒนาแหล่งน้ำ	อื่นๆ	
ใช้	93.94	100.00	100.00	90.48	-	100.00	75.00	100.00	100.00	84.38
ไม่ใช้	6.06	-	-	9.52	100.00	-	25.00	-	-	15.62

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรที่ได้รับแจกปัจจัยการผลิต ร้อยละ 98.28 นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 1.72 ไม่ได้ นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากรอช่วงฤดูการผลิต และปัจจัยที่ได้รับเสียหาย (ตารางที่ 5)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

ตารางที่ 5 การปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ด้านพืช	ด้านปศุสัตว์	ด้านประมง	ด้านพัฒนาที่ดิน	ด้านบัญชี	ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	ด้านอื่น ๆ	ภาพรวม
ใช้	89.66	100.00	100.00	100.00	-	100.00	100.00	98.28
ไม่ใช้	10.34	-	-	-	100.00	-	-	1.72

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.2 ด้านประสิทธิภาพการผลิต (พืชรายได้หลัก ข้าว) ผลผลิตต่อหน่วย ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรรมมีผลผลิตเฉลี่ย 333 กิโลกรัมต่อไร่ และหลังเข้าร่วมโครงการมีผลผลิตเฉลี่ย 378 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้น 45 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.51 จากการนำองค์ความรู้ และได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ดี และการส่งเสริมไปปฏิบัติในการปรับปรุงบำรุงดิน การดูแลรักษาที่ถูกต้องวิธีขึ้น
สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

3.4.3 ด้านเศรษฐกิจ

1) การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ทางการเกษตร

1.1) เกษตรกรมีรายได้ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 85.29 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิต โดยทำการเกษตรในรูปแบบเกษตรผสมผสาน เช่น ทูเรียน กาแฟ หนากบูก เาะ กล้วย มะพร้าว มะม่วงหิมพานต์ พืชสมุนไพร พืชผักสวนครัว เลี้ยงไก่พื้นเมือง ไก่ไข่ โคเนื้อ เป็ดเลี้ยงปลานิล ปลาตุ๊ก กบ ส่วนที่เหลือร้อยละ 14.71 รายได้ยังไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องจาก ผลผลิตยังไม่ได้จำหน่าย และอยู่ระหว่างเริ่มการเพาะปลูกดูแลรักษาซึ่งยังไม่มีผลผลิต

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

1.2) รายได้ทางการเกษตร จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติเกษตรกร มีรายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 18,039.28 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 43.10 สำหรับรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายด้านปศุสัตว์มากที่สุด เฉลี่ย 12,500 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 50.00 ด้านพืชเฉลี่ย 5,489.28 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และด้านปศุสัตว์ 50.00 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 6)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

ตารางที่ 6 รายได้ทางการเกษตร

รายการ	หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี			
	รายได้ (ก่อนเข้าร่วมโครงการ)	รายได้ (หลังเข้าร่วมโครงการ)	การเปลี่ยนแปลง (+เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
ด้านพืช	16,457.55	21,946.83	5,489.28	33.35
ด้านปศุสัตว์	25,000.00	37,500.00	12,500.00	50.00
ด้านประมง	400.00	450.00	50.00	12.50
รวม	41,857.55	59,896.83	18,039.28	43.10

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร

2.1) เกษตรกรลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร พบว่า ร้อยละ 85.29 มีรายจ่ายทางการเกษตรลดลง เนื่องจากเกษตรกรนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ และปรับเปลี่ยนการทำเกษตรโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ และการใช้สารชีวภัณฑ์ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 14.71 ยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากเกษตรกรยังคงทำเกษตรกรรมแบบวิถีเดิม โดยไม่ได้เน้นการเพิ่มผลผลิต และผลิตตามความต้องการของตลาด

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

2.2) ค่าใช้จ่ายทางการเกษตร จากการนำองค์ความรู้ และปัจจัยการผลิตที่ได้รับสนับสนุนไปใช้ประโยชน์ ทั้งด้านพืช ด้านปศุสัตว์ และด้านประมง ทำให้เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร เฉลี่ย 3,130 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 5.48 ส่วนใหญ่ค่าใช้จ่ายลดลงมาจากด้านปศุสัตว์มากที่สุด โดยเกษตรกรได้รับพันธุ์สัตว์ปีก อุปกรณ์ในการสร้างและปรับปรุงคอกสัตว์ปีกให้กับเกษตรกร มีการขยายพันธุ์สัตว์ไว้ใช้ในครัวเรือนตนเอง ทำให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนค่าใช้จ่ายทางการเกษตร โดยเฉลี่ย 100 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 100.00 รองลงมาด้านประมง เฉลี่ย 150 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 7)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5.00

ตารางที่ 7 ค่าใช้จ่ายทางการเกษตร

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ค่าใช้จ่าย (ก่อนเข้าร่วมโครงการ)	ค่าใช้จ่าย (หลังเข้าร่วมโครงการ)	การเปลี่ยนแปลง (+เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
ด้านพืช	56,790.00	53,910.00	-2,880.00	5.07
ด้านปศุสัตว์	100.00	-	-100.00	100.00
ด้านประมง	200.00	50.00	-150.00	75.00
รวม	57,090.00	53,960.00	-3,130.00	5.48

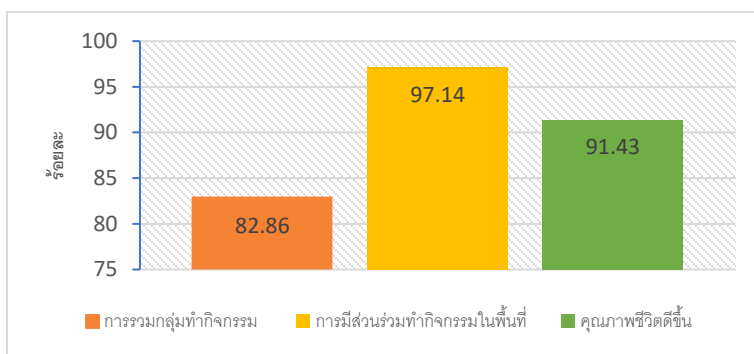
ที่มา : จากการสำรวจ

3) การลดรายจ่ายในการบริโภคในครัวเรือน พบว่า จากการนำองค์ความรู้ และปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 2,800 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 8.00 โดยการนำผลผลิตที่ปลูกเองในแปลงมาบริโภค อาทิ พืชผักสวนครัว ไม้ผล ปลา ไก่ ไข่ไก่ และไข่เป็ด

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5.00

3.4.4 ด้านสังคม เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำกิจกรรม เช่น กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักใน - นอกโรงเรือน กลุ่มทอผ้า กลุ่มเกษตรกรนาแปลงรวม ร้อยละ 82.86 การมีส่วนร่วมทำกิจกรรมในพื้นที่โครงการ/ชุมชน เช่น ปลูกพืชในแปลงเรียนรู้ ลงแขกปลูก/เกี่ยวข้าวแปลงนารวม และร่วมกันปลูกป่าในพื้นที่โครงการ ร้อยละ 97.14 จากการรวมกลุ่มและร่วมทำกิจกรรมในพื้นที่ ทำให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สืบเนื่องจากการมีรายได้เพิ่มขึ้น ลดรายจ่ายในครัวเรือน ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ร้อยละ 91.43 นอกจากนี้ยังพบว่า มีแรงงานเกษตรที่ได้รับการจ้างงาน ในชุมชน ร้อยละ 68.57 เช่น จ้างไถ ฝนไร่ และขนย้ายผลผลิต (ภาพที่ 2)

สรุปผล การรวมกลุ่มทำกิจกรรมทางการเกษตร ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00
 การมีส่วนร่วมทำกิจกรรมในพื้นที่ ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00
 คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ภาพที่ 2 ด้านสังคม

3.4.5 ด้านสิ่งแวดล้อม

1) เกษตรกรลดการใช้สารเคมี พบว่า เกษตรกรทุกราย ไม่ใช้สารเคมีในการทำการเกษตร โดยยังทำเกษตรแบบเดิม เนื่องจากสภาพแวดล้อมเป็นชุมชนที่มีการอนุรักษ์ป่า และตั้งอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรด้านตะวันตก ซึ่งการทำเกษตรของกลุ่มเกษตรกรไม่เน้นปริมาณ หรือผลตอบแทนจากผลิตผล

สรุปผล ลดการใช้สารเคมี ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

2) การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในพื้นที่ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 62.86 มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น โดยร้อยละ 64.29 ดินมีคุณภาพดีขึ้น ร้อยละ 17.85 มีความหลากหลายของพันธุ์พืชเพิ่มขึ้น ร้อยละ 14.29 อื่น ๆ ต้นไม้สภาพสมบูรณ์ แข็งแรง ไม่เหี่ยวเฉา และร้อยละ 3.57 ไม่มีกลิ่นสารเคมีในแปลงเกษตรกร ส่วนที่เหลือร้อยละ 37.14 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเกษตรกรทำการเกษตรแบบเดิม คือ ไม่ได้ใช้สารเคมีทำการเกษตรเป็นหลัก และใช้ปุ๋ยหมัก/น้ำหมักในปริมาณน้อย (ตารางที่ 8)

สรุปผล การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในพื้นที่ ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 8 การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

รายการ	ร้อยละ
1. เปลี่ยนแปลง	62.86
1.1 ดินมีคุณภาพดีขึ้น	64.29
1.2 สิ่งมีชีวิตในดินมีปริมาณเพิ่มขึ้น (ไส้เดือน)	-
1.3 มีปริมาณพันธุ์สัตว์เพิ่มขึ้นในแหล่งน้ำธรรมชาติ	-
1.4 มีความหลากหลายของพันธุ์พืช	17.85
1.5 ไม่มีกลิ่นสารเคมีในแปลงเกษตร	3.57
1.6 อื่น (ต้นไม้สภาพสมบูรณ์ แข็งแรง ไม่เหี่ยว)	14.29
2. ไม่เปลี่ยนแปลง	37.14

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.6 ด้านโภชนาการ/สุขภาพ พบว่า คราวเรือนเกษตรกรร้อยละ 91.43 บริโภคอาหารครบ 3 มื้อหลัก โดยนำผลผลิตที่ผลิตได้มาบริโภคในครัวเรือน เช่น พืชผักสวนครัว ไข่ไก่ ปลา ข้าว และผลไม้ ส่วนที่เหลือร้อยละ 8.57 บริโภคอาหารไม่ครบ 3 มื้อหลัก เนื่องจากปกติทานอาหาร 2 มื้ออาหาร คือ ช่วงบ่าย – ช่วงเย็น ในส่วนการบริโภคอาหารครบ 5 หมู่ เกษตรกรร้อยละ 68.57 มีอาหารบริโภคครบ 5 หมู่ใน 1 มื้อจากการนำผลผลิตในครัวเรือนมาบริโภค เช่น โปรตีนจาก ไข่ ปลา ไข่ไก่ คาร์โบไฮเดรตจาก ข้าว เกลือแร่จากพืชผัก วิตามินจาก ผลไม้ และไขมันจาก เนื้อสัตว์ ส่วนที่เหลือร้อยละ 31.43 การบริโภคอาหารไม่ครบ 5 หมู่ เนื่องจาก เกษตรกรบางรายไม่เข้าถึงแหล่งโปรตีน โดยเลือกบริโภคอาหารเท่าที่มีในครัวเรือน ไม่ได้ออกไปซื้อมาบริโภค ประกอบกับในพื้นที่ยังมีแหล่งจำหน่ายน้อยมาก และมีเกษตรกรบางรายไม่ได้รับปัจจัยจากหน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินงาน (ตารางที่ 9)

สรุปผล การบริโภคอาหาร 3 มื้อหลัก ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่ ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 9 การบริโภคอาหารของครัวเรือนเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. การบริโภคอาหาร 3 มื้อหลัก	
1.1 ครบ 3 มื้อ	91.43
1.2 ไม่ครบ 3 มื้อ	8.57
2. การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่	
2.1 ครบ 5 หมู่	68.57
2.2 ไม่ครบ 5 หมู่	31.43

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.7 ด้านความยั่งยืน

1) การดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องของเกษตรกร โดยการนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 85.19 นำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อ โดยทุกราย นำความรู้ทางวิชาการด้านพืช ด้านประมง และด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การปลูกผักใน - นอกโรงเรือน การพัฒนาแปลงไม้ผลไม้ยืนต้น การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาร้อยละ 94.12 ด้านปศุสัตว์ การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีก การปรับระบบการป้องกัน และการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสม ร้อยละ 92.86 ด้านพัฒนาที่ดิน เช่น การสาธิตใช้ปุ๋ยหมัก ปูนโดโลไมท์ เพื่อแก้ปัญหาดินเป็นกรด ร้อยละ 75.00 ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ร้อยละ 66.67 ด้านอื่น ๆ การทอผ้า และ ร้อยละ 33.33 ด้านการตลาด และเกษตรกรร้อยละ 14.81 ไม่ได้นำความรู้/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการไปปฏิบัติต่อ เนื่องจากปัจจัยการผลิตที่ได้รับบางส่วนปลูกแล้วหมดไปโดยไม่มี การต่อยอด และ ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรที่จะนำไปพัฒนาต่อ (ตารางที่ 10)

สรุปผลผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

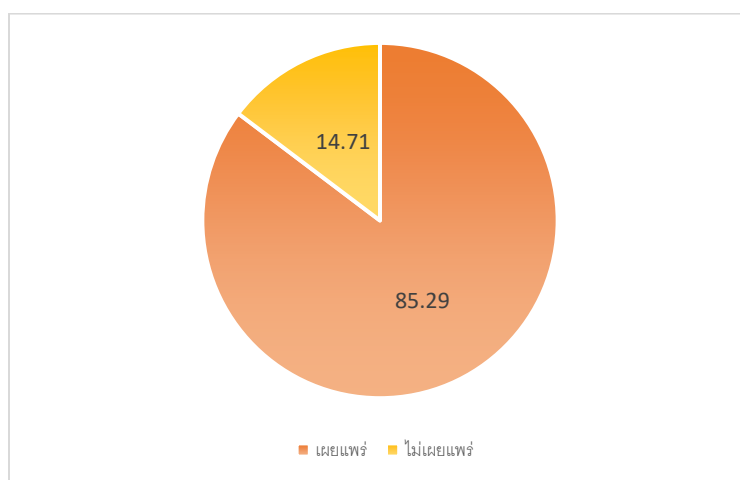
ตารางที่ 10 การดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องของเกษตรกร

รายการ	ปฏิบัติต่อ	ไม่ปฏิบัติต่อ
ด้านพืช	100.00	-
ด้านปศุสัตว์	94.12	5.88
ด้านประมง	100.00	-
ด้านพัฒนาที่ดิน	92.86	7.14
ด้านบัญชี	-	100.00
ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	100.00	-
ด้านการตลาด	33.33	66.67
ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ	75.00	25.00
ด้านอื่นๆ	66.67	33.33
ภาพรวม	85.19	14.81

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การนำความรู้ไปเผยแพร่/ขยายผล พบว่า การนำความรู้จากการฝึกอบรมไปเผยแพร่ขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่น ในภาพรวมเกษตรกรที่ผ่านการอบรม ร้อยละ 85.29 นำความรู้ไปเผยแพร่ต่อบุคคลอื่น เช่น ความรู้ด้านการปลูกผักอินทรีย์ การทำนา การเลี้ยงสัตว์ การทำนหมักชีวภาพ/ปุ๋ยหมัก และการทำสวนผลไม้ ซึ่งในส่วนของเกษตรกรที่ได้รับการเผยแพร่ 23 ราย มีเกษตรกรที่ได้รับการเผยแพร่ นำไปปฏิบัติตามแล้ว 13 ราย ที่เหลือร้อยละ 14.71 ไม่ได้นำองค์ความรู้ไปเผยแพร่ขยายต่อบุคคลอื่น เนื่องจากเกษตรกรไม่มีเวลา และเกษตรกร บางรายเมื่อได้เข้ารับอบรมบางครั้งจำไม่ได้ (ภาพที่ 3)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ภาพที่ 3 ด้านความยั่งยืน

3.5 ความพึงพอใจ

3.5.1 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 62.50 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.88 (คะแนนเต็ม 5) เนื่องจากในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นชาวกระเหรี่ยง เรื่องของภาษา และการสื่อสารยังเป็นอุปสรรค และพื้นที่ค่อนข้างห่างไกล ไม่มีสัญญาณโทรศัพท์มือถือ การประสานงาน หรือติดต่อเกษตรกรจึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก รวมถึงวิถีการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม ท้องถิ่นของเกษตรกรที่ยังดำเนินชีวิตประจำวันแบบดั้งเดิม พึงพอใจปานกลาง ร้อยละ 25.00 และพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 12.50

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

3.5.2 เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากที่สุด ร้อยละ 48.82 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.45 (คะแนนเต็ม 5) ร้อยละ 47.68 พึงพอใจระดับมาก และร้อยละ 3.50 พึงพอใจปานกลาง (ตารางที่ 11)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 11 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
. หลักสูตรการอบรม	50.00	47.06	2.94	-	-	4.47	มากที่สุด
. วิทยากร/การถ่ายทอดความรู้	47.06	50.00	2.94	-	-	4.44	มากที่สุด
. สถานที่จัดอบรม	47.06	47.06	5.88	-	-	4.41	มากที่สุด
. เจ้าหน้าที่ในการดำเนินงาน	48.57	48.57	2.86	-	-	4.46	มากที่สุด
. การดำเนินงานโครงการ	51.43	45.71	2.86	-	-	4.49	มากที่สุด
เฉลี่ย	48.82	47.68	3.50	-	-	4.45	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.6 สรุปผลการติดตามโครงการ

จากผลการติดตามสรุปผลการติดตามโครงการพัฒนาชุมชนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและอุทยานแห่งชาติ จังหวัดกาญจนบุรี ตามแบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 12)

3.6.1 ปัจจัยนำเข้า จำนวนทั้งหมด 4 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.2 กิจกรรม จำนวนทั้งหมด 3 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.3 ผลผลิต จำนวนทั้งหมด 3 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.4 ผลลัพธ์ จำนวนทั้งหมด 17 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตามจำนวน 15 ตัวชี้วัด

3.6.5 ความพึงพอใจ จำนวน 2 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตามจำนวน 1 ตัวชี้วัด

สรุปผลการติดตาม โครงการพัฒนาชุมชนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและอุทยานแห่งชาติ จังหวัดกาญจนบุรี ผ่านตัวชี้วัด 29 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 26 ตัวชี้วัด โครงการประสบความสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 89.66

ตารางที่ 12 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ

รายการ	จำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด	จำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์
ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	4	4
กิจกรรม (Activities)	3	3
ผลผลิต (Outputs)	3	3
ผลลัพธ์ (Outcomes)	17	15
ความพึงพอใจ	2	1
ภาพรวม	29	26

ที่มา : จากการสำรวจ

4. ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการให้เกษตรกรรับทราบล่วงหน้าก่อนมีการเข้าดำเนินการต่าง ๆ ในพื้นที่เพื่อให้เกษตรกรเตรียมตัวก่อน 2 – 3 วัน ในการวางแผนก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

4.2 ควรให้หน่วยงานที่เข้ามาส่งเสริมด้านแปลงสาธิต/จุดเรียนรู้/ฐานเรียนรู้ มีความหลากหลายทั้งทางด้านพืช ด้านปศุสัตว์ และด้านประมง ให้ส่งเสริมพัฒนาแปลงให้เห็นผลชัดเจน เนื่องจากเกษตรกรยังไม่มีความเข้าใจในองค์ความรู้เพื่อจำไปใช้ปฏิบัติในแปลงของตนเองทั้งจากแปลงสาธิตและเกษตรกรต้นแบบ อาทิ แปลงต้นแบบการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้นผสมผสาน แหล่งเรียนรู้การปลูกผักสวนครัว แปลงผลิตข้าว ผลผลิตสูง

4.3 ขอให้หน่วยงานที่มาเข้าร่วมดำเนินงานโครงการในด้านหลักสูตรที่ใช้ในการอบรม/ปัจจัยการผลิตที่แจกขอให้มีการสอบถามความต้องการรับปัจจัยการผลิตต่างๆ กับเกษตรกรล่วงหน้า เพื่อให้เกษตรกรได้นำปัจจัยที่ได้รับสนับสนุนไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และต่อยอดในกิจกรรมอื่น ๆ ได้ อีกทั้งควรคำนึงถึงความพร้อมของเกษตรกรและพื้นที่ทำการเกษตรอีกด้วย

4.4 ขอให้หน่วยงานมีการขับเคลื่อนส่งเสริมสนับสนุนในด้านความต่อเนื่องของการดำเนินโครงการควรมาส่งเสริมให้ความรู้อย่างต่อเนื่องให้เกษตรกรมีความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมขึ้น โดยให้มีการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer/Young Smart Farmer เพื่อให้เป็นผู้นำ และคนกลางในการสื่อสารกับเกษตรกรในพื้นที่(ชาวกระเหรี่ยง)โดยตรง เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ต่อไป

โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดยโสธร

สาระสำคัญของ โครงการ

1) ประเภทโครงการ

โครงการพัฒนาแบบบูรณาการ และโครงการพัฒนาด้านอื่นๆ

2) พระราชดำริ

เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2543 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พร้อมด้วย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมราชาภิเษก ทรงเสด็จพระราชดำเนิน ทรงเยี่ยมราษฎรผู้ประสบอุทกภัยซ้ำซาก ณ ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ทรงมีพระราชเสาวนีย์ 5 เรื่อง โดย เรื่องแรก ให้ดูแลเรื่องปากท้องของราษฎรให้อยู่ดีกินดีขึ้น สองให้กำกับดูแลเรื่องการจัดตั้งวัดให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย เพื่อเป็นศูนย์พัฒนาจิตใจของราษฎร ในพื้นที่โครงการสามให้มีการพัฒนาและปรับปรุงขุดลอกหนองอึ่ง เพื่อเป็นแหล่งน้ำทำการเกษตร และแหล่งขยายพันธุ์ปลา สี่ให้พัฒนาปรับปรุงพื้นที่ สภาพดิน โดยปลูกต้นไม้และหญ้าแฝก เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และห้าให้ฟื้นฟูสภาพป่าโดยรอบหนองอึ่งเพื่อให้คนอาศัยอยู่กับป่าได้อย่างเกื้อกูลกัน

3) วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่โครงการฯ และพื้นที่ขยายผลให้ดีขึ้น
2. เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โครงการฯ และพื้นที่ขยายผล
3. ให้มีความอุดมสมบูรณ์และมีหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มขึ้น
4. เพื่อพัฒนาให้เป็นศูนย์เรียนรู้สู่การพัฒนาตามแนวพระราชดำริที่มีศักยภาพสูงในพื้นที่จังหวัดยโสธรและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

4.การเชื่อมโยงข้อมูลกับ สำนักงาน กปส.

โครงการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของสำนักงาน กปส. และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดยโสธร อำนาจการโครงการ

5.สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ

เป็นพี่เลี้ยงนำราษฎรชาติ เป็นพี่พี่ป่า สร้างความมั่นคงทางอาหาร อาชีพเกษตรกรรม เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดี และความเข้มแข็งของสังคม

ผลการดำเนินงาน โครงการ ปี 2566

แหล่งงบประมาณ : กปส. 3,862,238 บาท คิดเป็นร้อยละ 92.70%

1) หน่วยงาน/กิจกรรมที่เข้าไปดำเนินการ

- ▶ **กษ.ยส.** โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในโรงเรียน (ศูนย์ฯ โรงเรียน) จำนวน 17 โรงเรียน ครูและนักเรียน 100 ราย
- ▶ **ปม.ยส.** โครงการส่งเสริมอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (กบและปลาอุกในกระชังบ่บ) จำนวน 15 หมู่บ้าน รวม 100 ราย
- ▶ **พด.ยส.** โครงการผลิตปุ๋ยหมักเพื่อสนับสนุนแปลงปลูกป่า จำนวน 50 ราย พื้นที่รวม 150 ไร่

- ▶ **กษ.ยส.** โครงการผลิตเห็ดเศรษฐกิจเพื่อความมั่นคงทางอาหาร จำนวน 3 หมู่บ้าน รวม 30 ราย
- ▶ **ศพ.ยส.** โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยแผนดิน จำนวน 30 ราย
- ▶ **ปศ.ยส.** โครงการส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่และเป็ดเทศ จำนวน 20 ราย

2) ประชาชนได้รับประโยชน์

มีพื้นที่ข้อมูลพื้นฐาน ตำบลค้อเหนือ รวม 12 หมู่บ้าน

3) ปัญหา/อุปสรรค

- น้ำท่วมซ้ำซากในฤดูฝน ชากแกลนน้ำในฤดูแล้ง
- ดินและน้ำขาดอุดมสมบูรณ์
- สินค้าเกษตรขาดการรับรองมาตรฐาน และขาดการส่งเสริมด้านการตลาด

4) แนวทางแก้ไข

- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพพัฒนาการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน
- อนุรักษ์ พี่นพี่ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผลการติดตาม โครงการ ปี 2566

- ▶ **1) การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตใช้ประโยชน์** ผู้ที่ได้รับการพัฒนาทางความรู้ ร้อยละ 100 %
- ▶ **2) ด้านประสิทธิภาพการผลิต (พืชรายได้หลัก สินค้าข้าว)**
ผลผลิต ก่อนโครงการ 343 กก./ไร่
หลังโครงการ 346 กก./ไร่
เพิ่มขึ้น 3 กก./ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.87 %
- ▶ **3) ด้านเศรษฐกิจ**
1) รายได้ทางการเกษตร เพิ่มขึ้น 794.00 บ./คส./ปี
2) รายจ่ายการบริโภค ลดลง 5,752.73 บ./คส./ปี
3) รายจ่ายทางการเกษตร ลดลง 2,247.00 บ./คส./ปี
- ▶ **4) ด้านสังคม**
1) คุณภาพชีวิตดีขึ้น 100%
2) มีกิจกรรมกลุ่ม 85.41%
3) มีส่วนร่วมกิจกรรมโครงการ 100%
4) มีการจ้างงานในชุมชนเพิ่มขึ้น 58.44%

5) ด้านสภาพแวดล้อม/ทรัพยากรการเกษตร

- 1) ดินชุ่มชื้นมีคุณภาพดีขึ้น 89.47%
- 2) พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น 81.45%
- 3) ความหลากหลายพันธุ์พืชมากขึ้น 80.26%
- 4) ส่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น 73.68%

6) ด้านโภชนาการ/สุขภาพ

- 1) มีอาหารบริโภค 3 มื้อหลัก 94.74
- 2) บริโภคอาหารครบ 5 หมู่ 80.22

7) ด้านการพัฒนาต่อขยายผล

- 1) เผยแพร่ความรู้ขยายผลต่อ 29.87%
- 2) นำมาปฏิบัติต่อเนื่อง 93.43%

8) ความพึงพอใจ

ระดับมากที่สุด 4.90/5

ประสพผลสำเร็จ :

78.94%

9) ข้อค้นพบ

เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุขาดประสบการณ์ในการรวมกลุ่มและบริหารจัดการกลุ่ม ขาดการต่อยอดสู่การผลิตเพื่อประกอบอาชีพ ตลอดจนปัญหาภัยธรรมชาติที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

10) ข้อเสนอแนะ

1. ส่งเสริมการรวมกลุ่มและต่อยอดสินค้าเกษตร
2. ส่งเสริมการสร้างโครงสร้างพื้นฐานการเกษตร (พัฒนาแหล่งน้ำ)
3. ส่งเสริมการสร้างขุวเกษตร

สรุปผลการติดตามโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดยโสธร

1. สารสำคัญของโครงการ

1.1 พระราชดำริ เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2543 สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พร้อมด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎรผู้ประสบอุทกภัยข้าชาก ณ โรงเรียนบ้านค้ำน้ำสร้าง ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในการนี้ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ ทรงมีพระราชเสาวนีย์ 2 เรื่อง โดยเรื่องแรก ให้ดูแลเรื่องปากท้องของราษฎรให้อยู่ดีกินดีขึ้น และเรื่องที่สองให้กำกับดูแลเรื่องกาจัดตั้งวัดให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย เพื่อเป็นศูนย์พัฒนาจิตใจของราษฎรในพื้นที่โครงการ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริ 3 ประการ เพื่อให้มีการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่เพื่อช่วยเหลือราษฎร โดยประการแรก ให้พัฒนาชุดลอกหนองอึ่ง เพื่อเป็นแหล่งน้ำทำการเกษตรและแหล่งขยายพันธุ์ปลา ประการที่สอง ให้พัฒนาปรับปรุงพื้นที่ สภาพดิน โดยปลูกต้นไม้และหญ้าแฝก เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และประการสุดท้าย ให้ฟื้นฟูสภาพป่าโดยรอบหนองอึ่ง เพื่อให้คนอาศัยอยู่กับป่าได้อย่างเกื้อกูลกัน จังหวัดยโสธรจึงเริ่มดำเนินการโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริขึ้น และกำหนดขอบเขตพื้นที่โดยยึดเอาเขตพื้นที่น้ำท่วม ปี พ.ศ. 2532 ซึ่งเป็นปีที่เกิดอุทกภัยรุนแรงที่สุดเมื่อเทียบจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ครอบคลุมหมู่บ้านในท้องที่ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร 7 หมู่บ้าน และมอบหมายงานให้แก่หน่วยงานของจังหวัดเร่งรัดดำเนินการทันทีตั้งแต่ปี 2544 จนถึงปัจจุบัน

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่โครงการฯ และพื้นที่ขยายผลให้ดีขึ้น
- 2) เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โครงการฯ และพื้นที่ขยายผล ให้มีความอุดมสมบูรณ์ และมีความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มมากขึ้น
- 3) เพื่อพัฒนาให้เป็นศูนย์เรียนรู้ สู่การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ที่มีศักยภาพสูงในพื้นที่จังหวัดยโสธร และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

1.3 เป้าหมายของโครงการ พื้นที่ดำเนินการโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดยโสธร ณ บ้านแจ่งน้อย หมู่ที่ 12 ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร มีพื้นที่ข้อมูลพื้นฐาน ตำบลค้อเหนือ อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมืองยโสธร มีหมู่บ้านอยู่ในการปกครอง 15 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านค้อเหนือ หมู่ที่ 2 บ้านค้อใต้ หมู่ที่ 3 บ้านสำโรง หมู่ที่ 4 บ้านดอนกลาง หมู่ที่ 5 บ้านกล้วย หมู่ที่ 6 บ้านดอนยาง หมู่ที่ 7 บ้านเหมือดแอ่ หมู่ที่ 8 บ้านดอนกลอย หมู่ที่ 9 บ้านโนนหัน หมู่ที่ 10 บ้านท่าเยี่ยม หมู่ที่ 11 บ้านค้ำน้ำสร้าง หมู่ที่ 12 บ้านแจ่งน้อย หมู่ที่ 13 บ้านหนองหัว หมู่ที่ 14 บ้านค้อใต้ และหมู่ที่ 15 บ้านค้ำน้ำสร้าง

พื้นที่ขยายผล ขยายผลตำบลค้อวัง อำเภอค้อวัง และตำบลตาดทอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ตำบลค้อวัง อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอค้อวัง ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของตัวจังหวัดยโสธร ห่างจากจังหวัดยโสธร ประมาณ 76 กิโลเมตร มีพื้นที่รวมทั้งหมดประมาณ 15 ตารางกิโลเมตร หรือ 9,375 ไร่ มีหมู่บ้านอยู่ในการปกครอง 11 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านค้อวัง หมู่ที่ 2 บ้านดงมะหรี หมู่ที่ 3 บ้านหมากมาย หมู่ที่ 4 บ้านเหล่าน้อย หมู่ที่ 5 บ้านผิ่ววน หมู่ที่ 6 บ้านเปาะ หมู่ที่ 7 บ้านสันติสุข หมู่ที่ 8 บ้านเหล่าน้อย หมู่ที่ 9 บ้านเปาะ หมู่ที่ 10 บ้านดงมะหรี และหมู่ที่ 11 บ้านลำควน ตำบลตาดทอง มีหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่ทั้งหมด 13 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านตาดทอง หมู่ที่ 2 บ้านคอนสาย หมู่ที่ 3 บ้านดอนมะยาง หมู่ที่ 4 บ้านหนองแฝก หมู่ที่ 5 บ้านสะเดา หมู่ที่ 6 บ้านสะเดา หมู่ที่ 7 บ้านดอนแฮด หมู่ที่ 8 บ้านศาลาแดง หมู่ที่ 9 บ้านตาดทอง หมู่ที่ 10 บ้าน กม. 3 หมู่ที่ 11 บ้านตาดทอง หมู่ที่ 12 บ้านประชาสรรค์ หมู่ที่ 13 บ้านสะเดา

1.4 งบประมาณ จำนวน 4,166,385 บาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566)

1.5 หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ หน่วยงานบูรณาการ 10 หน่วยงาน ประกอบด้วย สังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 6 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยโสธร สำนักงาน เกษตรจังหวัดยโสธร สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยโสธร สำนักงานประมงจังหวัดยโสธร สถานีพัฒนาที่ดิน ยโสธร ศูนย์วิจัยและพัฒนาเกษตรยโสธร และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร หน่วยงานนอกกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ 4 หน่วยงาน ได้แก่ กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมทหารราบที่ 16 และ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดยโสธร

2. ระเบียบวิธีการติดตาม

2.1 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

2.1.1 เพื่อติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่ เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงานโครงการ

2.1.2 เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค สำหรับปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ

2.2 ขอบเขตการติดตาม

2.2.1 ด้านพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอิ่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบล ค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร หมู่บ้านบริเวณรอบโครงการ ฯ 16 หมู่บ้าน และหมู่บ้าน ใกล้เคียง

2.2.2 ด้านประชากร ประกอบด้วย เกษตรกรผู้เข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ ฯ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2.3 ด้านระยะเวลาข้อมูล ประกอบด้วย การติดตามผลการดำเนินงานระหว่าง การดำเนินงานของโครงการ ใช้ข้อมูลช่วงมีการดำเนินโครงการ ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2566 ถึงวันที่ 30 เมษายน 2567 รวมระยะเวลา 1 ปี

2.3 วิธีการติดตาม

2.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) สํารวจด้วยตัวอย่าง ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ จากหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ตกเป็นตัวอย่าง หน่วยงานละ 1 ราย จำนวน 6 หน่วยงาน รวม 6 ราย และเกษตรกรผู้เข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการ ฯ ปี 2566 จากบัญชีรายชื่อเกษตรกรที่ใช้ประโยชน์ หรือเข้ารับบริการจากโครงการ ฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 120 ราย

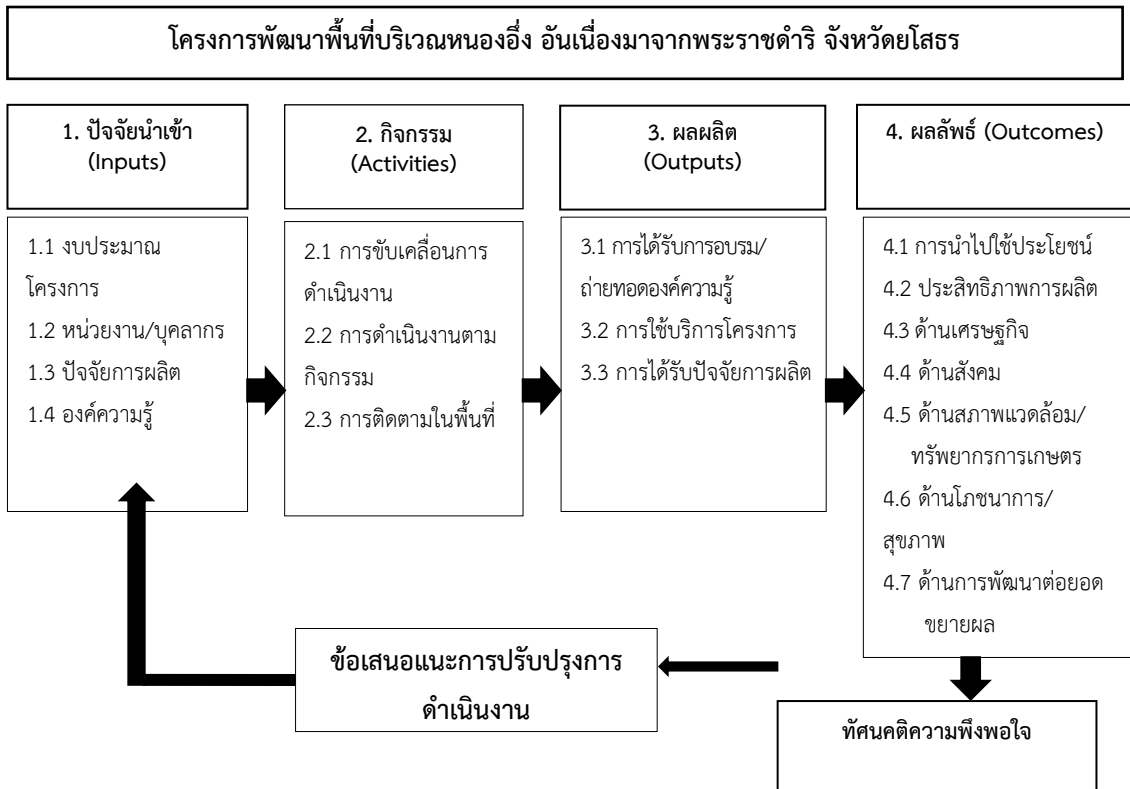
2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโครงการ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงาน ฯ ของแต่ละหน่วยงาน และข้อมูลจากเอกสารรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) จากการนำข้อมูลที่เป็นตัวเลขมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายประกอบค่าตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งแสดงด้วยค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าผลรวม เพื่อนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบายประกอบตารางข้อมูล

2) การวัดร้อยละความสำเร็จของโครงการ วัดรายตัวชี้วัดของโครงการ เทียบกับเกณฑ์การติดตาม ผ่านหรือไม่ผ่านเกณฑ์การติดตามที่กำหนดไว้ และนับจำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเทียบกับจำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด คิดเป็นค่าร้อยละความสำเร็จของโครงการ

2.3.3 กรอบแนวคิดในการติดตาม ประยุกต์ใช้แบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) (ภาพที่ 1)

ที่มา : จากการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการติดตามโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

3. ผลการติดตาม

ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดยโสธร (ข้อมูลผลการดำเนินงาน ณ 30 กันยายน 2566) มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

3.1.1 งบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณ จังหวัดยโสธร ได้รับงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) หน่วยงานร่วมบูรณาการโครงการ เบิกจ่ายงบประมาณรวม จำนวน 4,166,385 บาท ร้อยละ 92.70 ของเป้าหมาย 3,862,238 บาท

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 100

3.1.2 หน่วยงาน/บุคลากร จังหวัดยโสธรแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดยโสธร ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ 1 คณะ และแต่งตั้งคณะทำงานโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดยโสธร ประกอบด้วย หน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อบูรณาการทุกภาคส่วนสนับสนุนและขับเคลื่อนการปฏิบัติ เสนอแนะ และแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานร่วมกัน จัดทำแผนงาน/โครงการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดยโสธรทราบ

เป็นประจำทุกเดือนภายในวันที่ 5 ของทุกเดือนถัดไป และดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดยโสธร และผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธร มอบหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 คณะกรรมการ และคณะทำงาน 1 คณะ

3.1.3 ปัจจัยการผลิต

1) หน่วยงานสนับสนุนสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมบูรณาการพัฒนากา เกษตรในพื้นที่ รวม 6 หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยโสธร สำนักงาน เกษตรจังหวัดยโสธร สำนักงานประมงจังหวัดยโสธร สถานีพัฒนาที่ดินยโสธร สำนักงานปศุสัตว์ยโสธร ศูนย์วิจัยและพัฒนาเกษตรยโสธร มีกิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิตครบตามเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ครบตามเป้าหมายของหน่วยงาน

2) ประเภทปัจจัยการผลิต สนับสนุนเกษตรกรครบตามเป้าหมาย ด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 3 ประเภทปัจจัยการผลิต

3.1.4 องค์ความรู้ ฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกร จำนวน 8 หลักสูตร ได้แก่ หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมบูรณาการรวม 6 หน่วยงาน ประกอบด้วยสำนักงาน เกษตรและสหกรณ์จังหวัดยโสธร สำนักงานเกษตรจังหวัดยโสธร สำนักงานประมงจังหวัดยโสธรสถานี พัฒนาที่ดินยโสธร สำนักงานปศุสัตว์ยโสธร ศูนย์วิจัยและพัฒนาเกษตรยโสธร จัดกิจกรรมพัฒนา องค์ ความรู้ด้านการเกษตร รวม 8 หลักสูตร

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 8 หลักสูตร

3.2 กิจกรรม (Activities)

3.2.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงาน คณะทำงานโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอั้ง อัน เนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดยโสธร มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดยโสธรทราบเป็นประจำทุกเดือน รายงานภายในวันที่ 5 ของเดือน ถัดไป รวบรวมโดยฝ่ายเลขานุการ และคณะทำงานฯ ได้มีการประชุมเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน จำนวน 2 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2566 เพื่อพิจารณาเสนอขอรับการสนับสนุน งบประมาณโครงการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ครั้งที่ 2 วันที่ 25 กันยายน 2566 เพื่อรายงานผลการดำเนินงานโครงการประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2566 และพิจารณาโครงการของหน่วยงานที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ โครงการฯ ประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2567

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 2 ครั้ง เกณฑ์กำหนด 1 ครั้ง

3.2.2 การดำเนินงานตามกิจกรรมของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการส่งเสริมของหน่วยงานแต่ละหน่วยงานมีลักษณะกิจกรรมของเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต 2) การอบรมให้ความรู้ด้านต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการ 4 ประการ ประกอบด้วย 1) พัฒนาการและเสริมสร้างอาชีพเกษตรกร 2) สร้างความมั่นคงทางอาหาร 3) พื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4) สร้างศูนย์เรียนรู้ให้แก่ชุมชน รวม 6 โครงการ มีรายละเอียดการดำเนินงาน

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 100 ตามแผนที่กำหนด

3.2.3 การติดตามในพื้นที่ คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการฯ มีการติดตาม กำกับดูแล การปฏิบัติงาน และขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ และมีการบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และให้หน่วยงานที่ร่วม บูรณาการรายงานผลการดำเนินงานทุกวันที่ 5 ของเดือนถัดไป และมีการสรุปผลการดำเนินการ ประจำปี 1 ครั้ง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 ครั้ง

3.3 ผลผลิตของโครงการ (Outputs)

3.3.1 การอบรมถ่ายทอดความรู้ จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมความรู้ 331 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ประกอบด้วย องค์ความรู้ด้านพืช 31 ราย ด้านปศุสัตว์ 20 ราย ด้านประมง 100 ราย ด้านการส่งเสริมอาชีพ 130 ราย และด้านการฟื้นฟูพื้นที่ป่า 50 ราย โดยองค์ความรู้ด้านพืช การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตด้วยแทนแดง ด้านปศุสัตว์ การเลี้ยงไก่ไข่ และการเลี้ยงเป็ดเทศ ด้านประมง การเลี้ยงกบในกระชังบก และการเลี้ยงปลาอุกกลมผสมในกระชังบก ด้านการส่งเสริมอาชีพ อบรมเชิง ปฏิบัติการเพาะเห็ดนางฟ้า การผลิตเห็ดเศรษฐกิจเพื่อความมั่นคงด้านอาหาร และด้านการพัฒนาที่ดิน การอบรมการผลิตปุ๋ยหมักเพื่อสนับสนุนแปลงปลูกป่า

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม จำนวน 331 ราย

3.3.2 ระดับความเข้าใจต่อความรู้ที่ได้รับจากโครงการ ภาพรวมเกษตรกรมีความรู้ความ เข้าใจต่อหลักสูตรที่อบรมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 84.98 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25 (คะแนนเต็ม 5) โดยหลักสูตรที่มีค่าคะแนนสูงสุด คือ การเลี้ยงปลาอุกกลมผสมในกระชังบก มีค่าคะแนน 4.46 รองลงมา การเลี้ยงเป็ดเทศ การผลิตเห็ดเศรษฐกิจเพื่อความมั่นคงด้านอาหาร การเลี้ยงไก่ไข่ การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตด้วยแทนแดง อบรมเชิงปฏิบัติการเพาะเห็ดนางฟ้า อบรมเชิงปฏิบัติการเพาะเห็ด นางฟ้า อบรมการเลี้ยงกบในกระชังบก ซึ่งผู้ที่เข้ารับการอบรมเห็นว่าสามารถเป็นแหล่งอาหาร และ สามารถสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนได้ (ตารางที่ 1)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 1 ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรต่อการพัฒนาองค์ความรู้ ปี 2566

รายการ	ระดับความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1) การอบรมเชิงปฏิบัติการเพาะเห็ดนางฟ้า	42.86	35.71	21.43	-	-	4.21	มากที่สุด
2) การอบรมการผลิตเห็ดเศรษฐกิจเพื่อ ความมั่นคงด้านอาหาร	39.29	46.43	14.29	-	-	4.25	มากที่สุด
3) การอบรมการเลี้ยงกบในกระชังบก	33.33	44.44	22.22	-	-	4.11	มาก
4) การอบรมการเลี้ยงปลาตุ๊กตาส้มในกระชังบก	50.00	46.43	3.57	-	-	4.46	มากที่สุด
6) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยแหนแดง	37.04	48.15	14.81	-	-	4.22	มากที่สุด
7) อบรมการเลี้ยงไก่ไข่	39.29	46.43	14.29	-	-	4.25	มากที่สุด
8) อบรมการเลี้ยงเป็ดเทศ	40.74	48.15	11.11	-	-	4.30	มากที่สุด
5) การอบรมการผลิตปุ๋ยหมักเพื่อสนับสนุน แปลงปลูกป่า	37.04	44.44	18.52	-	-	4.19	มาก
ค่าเฉลี่ย	39.95	45.02	15.03	-	-	4.25	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.3 การใช้บริการของเกษตรกรจากโครงการ จำนวนเกษตรกรได้รับการบริการจากโครงการจากหน่วยงานต่าง ๆ ในปี 2566 จำนวน 662 ราย เกินกว่าเป้าหมายที่กำหนด โดยเกษตรกรเข้ามาใช้บริการในการฝึกอบรมพัฒนาองค์ความรู้และการส่งเสริมอาชีพ และรับแจกปัจจัยการผลิตจากโครงการ

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม จำนวน 662 ราย

3.3.4 การได้รับปัจจัยการผลิต เกษตรกรได้รับปัจจัยการผลิต 331 ราย และ 15 โรงเรียน ครบตามเป้าหมาย โดยได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ประกอบด้วย ก้อนเชื้อเห็ดพร้อมเปิดออกดอก ไก่พันธุ์ไข่พร้อมออกไข่ เมล็ดพันธุ์ผัก พันธุ์เป็ดเทศ อุปกรณ์การเลี้ยงและพันธุ์กบ อุปกรณ์การเลี้ยงและพันธุ์ปลาตุ๊ก วัสดุการเลี้ยงและพันธุ์แหนแดง และวัสดุการทำปุ๋ยหมัก

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 331 ราย และ 15 โรงเรียน

3.3.5 ระดับความพึงพอใจต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุดร้อยละ 89.62 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.48 (คะแนนเต็ม 5) เนื่องจากเกษตรกรเห็นว่าปัจจัยการผลิตที่ได้รับมีคุณภาพ และสามารถลดค่าใช้จ่ายด้านอาหารของครัวเรือน เป็นวัตถุดิบอาหารกลางวันสำหรับโรงเรียน และสร้างรายได้ ปัจจัยการผลิตที่เกษตรกรได้รับประกอบด้วย ก้อนเชื้อเห็ดพร้อมเปิดออกดอก ไก่พันธุ์ไข่พร้อมออกไข่ เมล็ดพันธุ์ผัก พันธุ์เป็ดเทศ อุปกรณ์การเลี้ยงและพันธุ์กบ อุปกรณ์การเลี้ยงและพันธุ์ปลาตุ๊ก วัสดุการเลี้ยงและพันธุ์แหนแดง และวัสดุการทำปุ๋ยหมัก (ตารางที่ 2)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ปี 2566

รายการ	ระดับความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1) ปัจจัยการผลิตเห็นนางฟ้า	57.14	35.71	7.14	-	-	4.50	มากที่สุด
2) ปัจจัยการผลิตในการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่	55.17	44.83	0.00	-	-	4.55	มากที่สุด
3) ปัจจัยการผลิตในการปลูกผักกางมุ้งอินทรีย์	33.33	55.56	11.11	-	-	4.22	มากที่สุด
4) ปัจจัยการผลิตในการผลิตเห็ดเศรษฐกิจ	53.57	46.43	0.00	-	-	4.54	มากที่สุด
5) ปัจจัยการผลิตในการเลี้ยงกบในกระชังบก	57.14	39.29	3.57	-	-	4.54	มากที่สุด
6) ปัจจัยการผลิตในการเลี้ยงปลาตุ๊กตา	44.83	55.17	0.00	-	-	4.45	มากที่สุด
7) ปัจจัยการผลิตในการผลิตแหนแดง	46.43	53.57	0.00	-	-	4.46	มากที่สุด
8) ปัจจัยการผลิตในการเลี้ยงไก่ไข่	58.62	37.93	3.45	-	-	4.55	มากที่สุด
9) ปัจจัยการผลิตในการเลี้ยงเป็ดเทศ	55.17	44.83	0.00	-	-	4.55	มากที่สุด
10) ปัจจัยการผลิตปุ๋ยหมัก	51.72	41.38	6.90	-	-	4.45	มากที่สุด
เฉลี่ย	51.31	45.47	3.22	-	-	4.48	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4 ผลลัพธ์ของโครงการ (Outcomes)

3.4.1 การนำไปใช้ประโยชน์

1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรทุกรายที่ได้รับการอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยนำเรื่องการเลี้ยงปลาตุ๊กตาผสมในกระชังบก การเลี้ยงเป็ดเทศ การผลิตเห็ดเศรษฐกิจ เพื่อความมั่นคงด้านอาหาร การเลี้ยงไก่ไข่ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยแหนแดง การเพาะเห็ดนางฟ้า การเลี้ยงกบในกระชังบก เนื่องจากเป็นความรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ อีกทั้งยังสร้างความมั่นคงทางอาหารให้แก่ชุมชนได้ เพราะมีการวางรากฐานความรู้ให้ครูและนักเรียน รวมทั้งชุมชนเป้าหมายเกษตรกรในพื้นที่ สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เกษตรกรนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ร้อยละ 100

2) การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรที่ได้รับแจกปัจจัยการผลิตทุกราย นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด เนื่องจากโครงการที่มีการสร้างองค์ความรู้และแจกปัจจัยการผลิตทุกโครงการเป้าหมายหลัก คือ การสร้างความมั่นคงทางอาหาร และสร้างอาชีพทางการเกษตร ประกอบกับสอดคล้องกับวิถีชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามเกษตรกรนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 100.00

3.4.2 ด้านประสิทธิภาพการผลิต (พืชรายได้หลัก สิ้นค้าข้าว) ผลผลิตต่อหน่วย เมื่อเปรียบเทียบผลผลิตต่อหน่วยในปีเพาะปลูก 2565 และปีเพาะปลูก 2566 พบว่า ในปีเพาะปลูก 2565 เกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ย 343 กิโลกรัมต่อไร่ และในปีเพาะปลูก 2566 เกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ย 346 กิโลกรัมต่อไร่ เพิ่มขึ้น 3 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.87 ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นที่ไม่มากนักเนื่องจากในพื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาน้ำท่วมทั้งปีเพาะปลูก 2565 และ ปีเพาะปลูก 2566

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

3.4.3 ด้านเศรษฐกิจ

1) การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตมาบริโภค

1.1) เกษตรกรที่ลดรายจ่ายในครัวเรือน พบว่า ร้อยละ 81.82 มีรายจ่ายในครัวเรือนที่ลดลงจากการซื้อสินค้าอุปโภค บริโภค ปรับเปลี่ยนมาบริโภคสินค้าเกษตรที่ผลิตได้ในครัวเรือน อาทิ ข้าว พืชผักสวนครัว ปลา ไก่ ไข่ไก่ และการเก็บอาหารป่า จากองค์ความรู้ และปัจจัยการผลิตที่หน่วยงานภาครัฐเข้ามาส่งเสริม ในส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 18.12 ยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการลดรายจ่ายในการบริโภค

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

1.2) รายจ่ายในครัวเรือน จากการนำองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 5,752.73 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลงร้อยละ 25.01 ส่วนให้มาจากด้านปศุสัตว์ เฉลี่ย 2,539.52 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เป็นการนำผลผลิตที่ได้จากการเลี้ยงปศุสัตว์ในแปลงมาบริโภค อาทิ ไข่ไก่ เป็ดเทศ รองลงมาด้านพืช เป็นการนำผลผลิตที่ได้จากการปลูกผักมาบริโภคในครัวเรือนเฉลี่ย 1,552.14 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ด้านประมง จากการบริโภคปลาตก และกบ เฉลี่ย 1,118.57 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และด้านอาหารป่า เป็นการอาหารป่าที่ได้จากการฟันฟืนป่า เช่น เห็ดป่าตามฤดูกาลไข่มดแดง หน่อไม้ เฉลี่ย 542.50 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 3)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5.00

ตารางที่ 3 การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตในครัวเรือนมาบริโภค ปี 2566

หน่วย: บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/-ลดลง)	ร้อยละ
1. ด้านพืช	6,570.25	5,018.11	-1,552.14	-23.62
2. ด้านปศุสัตว์	8,350.58	5,811.06	-2,539.52	-30.41
3. ด้านประมง	5,594.78	4,476.21	-1,118.57	-19.99
4. ด้านของป่า	2,490.00	1,947.50	-542.50	-21.79
รวม	23,005.61	17,252.88	-5,752.73	-25.01

ที่มา: จากการสำรวจ

2) การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ทางการเกษตร

2.1) เกษตรกรที่มีรายได้ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น พบว่า ร้อยละ 50.00 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิต ส่วนใหญ่จะเป็นสาขาพืช โดยเฉพาะข้าวนาปีรายได้ที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากราคาสินค้าสูงกว่าปีที่ผ่านมาเล็กน้อย ส่วนที่เหลือร้อยละ 46.06 รายได้ยังไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากผลผลิตยังไม่ได้จำหน่ายส่วนใหญ่ผลิตเพื่อการบริโภค และอีก 3.94 รายได้ลดลงเนื่องจากการจำหน่ายปศุสัตว์ โดยเฉพาะโคเนื้อที่มีราคาที่ลดลง

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

2.2) รายได้ทางการเกษตร จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ เกษตรกรมีรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเฉลี่ย 794 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.74 (ปี 2565 รายได้ 44,601 บาทปี 2566 รายได้ 45,395 บาทต่อครัวเรือนต่อปี) สำหรับรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิตด้านพืชมากที่สุด เฉลี่ย 27,082 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.86 รองลงมาด้านของป่า เฉลี่ย 5,047 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และด้านประมง 2,275 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ในขณะที่ด้านปศุสัตว์ลดลงร้อยละ 8.53 (ตารางที่ 4)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

ตารางที่ 4 การเพิ่มขึ้นของรายได้จากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการประกอบอาชีพการเกษตร ปี 2566

หน่วย: บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/-ลดลง)	ร้อยละ
1. ด้านพืช	25,827.00	27,082.00	1,255.00	4.86
2. ด้านปศุสัตว์	12,036.00	11,009.00	-1,027.00	-8.53
3. ด้านประมง	2,128.00	2,257.00	129.00	6.06
4. ด้านของป่า	4,610.00	5,047.00	437.00	9.48
รวม	44,601.00	45,395.00	794.00	1.78

ที่มา: จากการสำรวจ

3) การลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร

3.1) เกษตรกรที่ลดรายจ่ายทางการเกษตร พบว่า ร้อยละ 31.27 มีรายจ่ายทางการเกษตรที่ลดลงจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในการลดการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี ปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ รวมทั้งการใช้สารชีวภัณฑ์ และร้อยละ 68.83 ยังไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากเกษตรกรใช้ปัจจัยการผลิตคงที่

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

3.2) รายจ่ายทางการเกษตร จากการนำองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ ประโยชน์ เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร เฉลี่ย 2,247 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือลดลง ร้อยละ 8.24 โดยส่วนใหญ่มาจากการนำวัสดุเหลือใช้มาทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ และการผลิตอาหาร สัตว์ ทำให้เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรได้ เฉลี่ย 6,328 บาทต่อครัวเรือนต่อปี รองลงมาเกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรได้เฉลี่ย 1,233 บาทต่อครัวเรือนต่อปี จากการ ลดใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ปุ๋ยเคมี และจากการเก็บพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ไว้ใช้ในฤดูกาลผลิตต่อไป ทำให้ ลดค่าใช้จ่ายในการทำเกษตรได้ เฉลี่ย 100 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 5)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5

ตารางที่ 5 การลดค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร ปี 2566

หน่วย: บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/-ลดลง)	ร้อยละ
1. นำวัสดุเหลือใช้มาทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ	7,374.00	6,328.00	-1,046.00	-14.18
2. ลดการใช้สารเคมี	1,667.00	1,233.00	-434.00	-26.03
3. ลดค่าพันธุ์พืช/สัตว์จากการขยายพันธุ์เอง	867.00	100.00	-767.00	-88.47
รวม	27,256.05	34,427.05	-2,247.00	-8.24

ที่มา: จากการสำรวจ

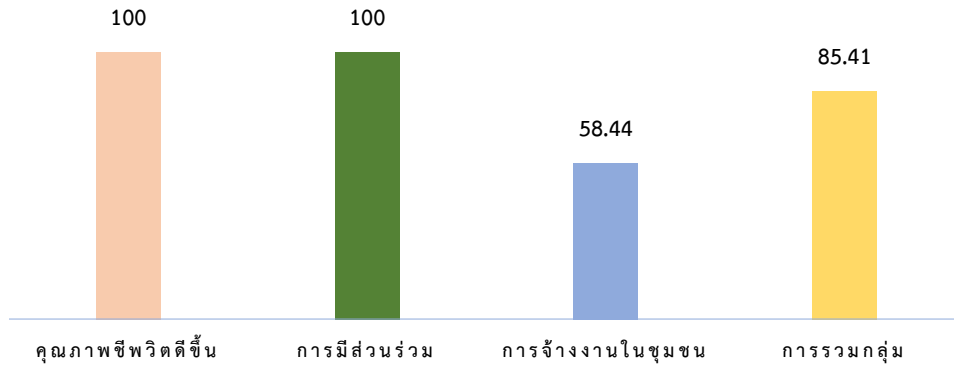
3.4.4 ด้านสังคม เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ทุกรายมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สืบเนื่องจากการมีรายได้เพิ่มขึ้น ลดรายจ่ายในครัวเรือน ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น นอกจากนี้เกษตรกร ร้อยละ 85.41 มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรม เช่น กลุ่มเกษตรกรผู้เพาะเห็ด กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดเทศ กลุ่มเกษตรกรผู้ไก่ไข่ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลากระชังปลา และทุกรายมีส่วนร่วมในการ ทำกิจกรรมในพื้นที่โครงการ/ชุมชน เช่น กิจกรรมการปลูกป่าชุมชน ดูแลรักษาพัฒนาแปลงเรียนรู้ ยังมี เกษตรกรที่ได้รับการจ้างงานในชุมชน ร้อยละ 58.44 เช่น มีจ้างงานภาคเกษตรในพื้นที่ สำหรับการจ้าง งานในพื้นที่น้อยเนื่องจากในพื้นที่เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและลงแขกช่วยกันทำงานเกษตร (ภาพที่ 2)

สรุปผล คุณภาพชีวิตดีขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การรวมกลุ่ม ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การจ้างงานในชุมชน ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 2 ร้อยละของประโยชน์ที่ได้รับด้านสังคม

3.4.5 ด้านสภาพแวดล้อม/ทรัพยากรการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 96.48 มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในแปลงเกษตร โดยร้อยละ 89.47 ดินชุ่มชื้นและมีคุณภาพดีขึ้นเป็นเกษตรกรที่ได้นำความรู้ในการพัฒนาดินด้วยปุ๋ยหมักและการเติมสารอินทรีย์วัตถุในดิน น้ำหมักชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืชมากขึ้นร้อยละ 81.45 พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น วัตถุประสงค์หลัก คือ การฟื้นฟูพื้นที่ป่า และแหล่งน้ำธรรมชาติจึงได้มีการพัฒนาแหล่งน้ำและนำสัตว์น้ำไปปล่อยตามแหล่งน้ำธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 80.26 พันธุ์พืชมีความหลากหลายมากขึ้น ร้อยละ 73.68 มีสิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น มีแหล่งอาหารมากขึ้นทั้งในรูปแบบของ สัตว์น้ำ จากแหล่งน้ำธรรมชาติ ของป่า และการผลิตอาหารใช้บริโภคเองในครัวเรือน และอื่นๆร้อยละ 2.87 สำหรับร้อยละ 3.95 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมเนื่องจากเกษตรกรส่วนนี้ทำการเกษตรแบบเดิม คือ ยังใช้ปุ๋ยเคมีเป็นหลักและใช้ปุ๋ยหมัก/น้ำหมักในปริมาณน้อย (ตารางที่ 6)

สรุปผล คุณภาพดินดีขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

พันธุ์พืชเพิ่มขึ้น ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 6 การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. เปลี่ยนแปลง	96.05
1.1 ดินชุ่มชื้น/มีคุณภาพดีขึ้น	89.47
1.2 พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น	81.45
1.3 ความหลากหลายพันธุ์พืชมากขึ้น	80.26
1.4 สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น	73.68
1.5 อื่น ๆ	2.87
2. ไม่เปลี่ยนแปลง	3.95

หมายเหตุ: เปลี่ยนแปลงได้มากกว่า 1 ด้าน

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.6 ด้านโภชนาการ/สุขภาพ พบว่า ครั้วเรือนเกษตรกร ร้อยละ 94.74 มีอาหารเพียงพอในการบริโภค 3 มื้อหลัก โดยนำผลผลิตที่ผลิตได้มาบริโภคในครั้วเรือน เช่น พืชผักสวนครั้ว ไข่ไก่ ไข่เนื้อ ปลา ข้าว และอาหารที่เป็นของป่า ส่วนที่เหลือร้อยละ 5.26 มีอาหารไม่เพียงพอต่อการบริโภค 3 มื้อ เนื่องจากมีสมาชิกในครั้วเรือนจำนวนมาก ไม่เพียงพอในบางมื้ออาหาร และในส่วนของมีอาหารบริโภคครบ 5 หมู่ เกษตรกร ร้อยละ 80.22 มีอาหารบริโภคครบจากการนำผลผลิตมาบริโภคในครั้วเรือน เช่น โปรตีน จากไข่ ปลาจากแหล่งน้ำธรรมชาติ(หนองอึ่ง) และจากการผลิตเองในครั้วเรือนการเลี้ยงปลา กระชังบก เป็ดเทศ ไข่ไก่ คาร์โบไฮเดรต จากข้าว เกลือแร่ จากพืชผัก วิตามิน ไขมัน จากเนื้อสัตว์ รวมถึงการเพาะเห็ด และการบริโภคอาหารป่า (ตารางที่ 7)

สรุปผล การบริโภคอาหาร 3 มื้อหลัก ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่ ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 7 การบริโภคอาหารของครั้วเรือนเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. การบริโภคอาหาร 3 มื้อหลัก	
1.1 ครบ 3 มื้อ	94.74
1.2 ไม่ครบ 3 มื้อ	5.26
2. การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่	
2.1 ครบ 5 หมู่	80.22
2.2 ไม่ครบ 5 หมู่	19.78

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.7 ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล

1) การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 93.43 นำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยร้อยละ 85.53 นำความรู้ทางวิชาการด้านเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติต่อเนื่อง ซึ่งเกษตรกรสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ทั้ง การลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และการทำการเกษตร รองลงมาร้อยละ 72.37 นำความรู้ทางวิชาการด้านปศุสัตว์มาปฏิบัติต่อเนื่อง เช่น การเลี้ยงเป็ดเทศ และไก่ไข่ ซึ่งเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาจะจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดเทศ และกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ รวมถึงมีการเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพต่อเนื่อง ร้อยละ 69.74 นำความรู้ทางวิชาการด้านพืชปฏิบัติต่อเนื่อง เช่น หลักสูตรการผลิตผักอินทรีย์ การทำการเกษตรแบบผสมผสาน ร้อยละ 65.78 นำความรู้ทางวิชาการด้านประมงปฏิบัติต่อเนื่อง การพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวเป็นการฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่คือหนองอึ่ง ร้อยละ 64.47 ไม่ได้ นำความรู้/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากการพัฒนาด้านพัฒนาที่ดินมาปฏิบัติต่อเนื่อง เช่น การทำปุ๋ยหมัก การทำน้ำหมักชีวภาพ โครงการมาปฏิบัติต่อเนื่อง สาเหตุจากปัจจัยการผลิตที่ได้รับใช้หมดไปโดยไม่มี การต่อยอด (ตารางที่ 8)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 8 ร้อยละของการนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง

รายการ	ปฏิบัติต่อ	ไม่ปฏิบัติต่อ
1. ด้านพืช	69.74	10.53
2. ด้านปศุสัตว์	72.37	13.16
3. ด้านประมง	65.78	10.53
4. ด้านพัฒนาที่ดิน	64.47	11.84
5. ด้านบัญชี	26.32	19.74
6. ด้านสหกรณ์	34.21	11.84
7. ด้านปฏิรูปที่ดิน	19.21	6.58
8. ด้านเศรษฐกิจพอเพียง	85.53	13.26
9. ด้านการตลาด	28.95	11.65
10. ด้านพัฒนาแหล่งน้ำ	16.78	5.65
ภาพรวม	93.43	6.57

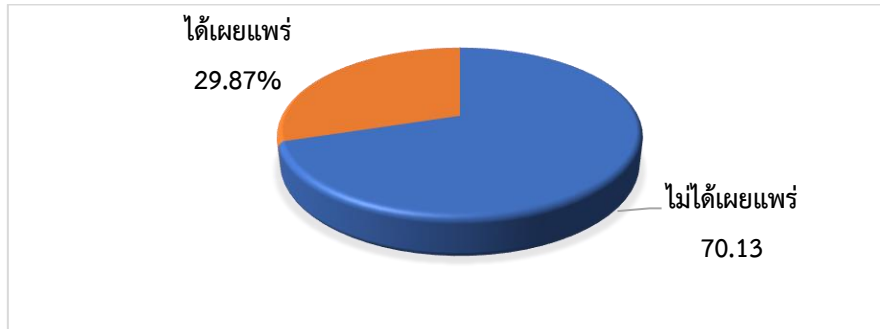
หมายเหตุ: ปฏิบัติได้มากกว่า 1 ด้าน

ที่มา: จากการสำรวจ

2) การนำความรู้จากการฝึกอบรมไปเผยแพร่ขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่น ในภาพรวม ร้อยละ 29.87 นำความรู้ไปเผยแพร่ต่อบุคคลอื่น เช่น การพัฒนาความรู้จากโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในโรงเรียน (ศูนย์ฯ โรงเรียน) ทั้งกิจกรรมเพาะเห็ดนางฟ้า การเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ การปลูกผักกางมุ้งอินทรีย์ รวมถึงโครงการส่งเสริมอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ กิจกรรมการเลี้ยงปลาตก กบใน

กระซังบก และด้านปศุสัตว์ ที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้าเกษตรเป็นต้น ที่เหลือร้อยละ 70.13 ไม่ได้ นำองค์ความรู้ไปเผยแพร่ขยายต่อบุคคลอื่น เกษตรกรส่วนใหญ่เนื่องจากไม่มีเวลาและไม่ได้จัดทำเป็น ศูนย์เรียนรู้ทำให้ไม่มีโอกาสได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ ประกอบกับเกษตรกรไม่มีประสบการณ์และเทคนิค ในการเผยแพร่ความรู้ รวมถึงการมีภาระงานในแปลงเกษตรของตนเองค่อนข้างมาก และเกษตรกรบาง ราย มีอายุมาก ส่งผลต่อการขาดทักษะในการถ่ายทอด (ภาพที่ 3)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 3 การเผยแพร่องค์ความรู้

3.5 ความพึงพอใจ

3.5.1 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ในภาพรวมของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการมี ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมาก ร้อยละ 85.26 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.26 (คะแนน เต็ม 5) ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 50.94 รองลงมา ร้อยละ 37.74 พึงพอใจระดับมากที่สุด และร้อยละ 11.32 พึงพอใจระดับปานกลาง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

3.5.2 เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน โครงการในระดับมากที่สุด ร้อยละ 91.43 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.90 (คะแนนเต็ม 5) รองลงมา ร้อยละ 6.75 พึงพอใจระดับมาก และร้อยละ 1.82 พึงพอใจระดับปานกลางซึ่งเกษตรกรให้ความพึงพอใจใน การทำงานเจ้าหน้าที่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 93.51 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.92 (คะแนนเต็ม 5) คือ เจ้าหน้าที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เข้าถึงได้ง่ายและสามารถตอบข้อสงสัย ตรงตามความต้องการของเกษตรกร รองลงมาเกษตรกรให้ความพึงพอใจหลักสูตรการอบรมในระดับ มากที่สุด ร้อยละ 92.21 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.91 (คะแนนเต็ม 5) คือ หลักสูตรสามารถนำมาใช้ได้ เหมาะสมกับวิถีชีวิตของเกษตรกรในชุมชนได้ สามารถสร้างอาหารและอาชีพให้กับเกษตรกรได้ (ตารางที่ 9)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 9 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. หลักสูตรการอบรม	92.21	6.49	1.3	-	-	4.91	มากที่สุด
2. วิทยากร/การถ่ายทอดความรู้	90.91	9.09	-	-	-	4.91	มากที่สุด
3. สถานที่จัดอบรม	89.61	6.49	3.9	-	-	4.86	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่	93.51	5.19	1.3	-	-	4.92	มากที่สุด
5. การดำเนินงาน	90.91	6.49	2.6	-	-	4.88	มากที่สุด
เฉลี่ย	91.43	6.75	1.82	-	-	4.90	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.6 สรุปผลการติดตามโครงการ

จากผลการติดตามโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดยโสธร ตามแบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 10)

3.6.1 ปัจจัยนำเข้า จำนวนทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตาม 4 ตัว

3.6.2 กิจกรรม จำนวนทั้งหมด 3 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.3 ผลผลิต จำนวนทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.4 ผลลัพธ์ จำนวนทั้งหมด 23 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตาม 16 ตัวชี้วัด

3.6.5 ความพึงพอใจ จำนวน 2 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

สรุปผลการติดตาม โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดยโสธร ผ่านตัวชี้วัด 30 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 38 ตัวชี้วัด โครงการประสบความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ 78.94

ตารางที่ 10 สรุปผลการติดตามโครงการ

รายการ	จำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด	จำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	5	4
2. กิจกรรม (Activities)	3	3
3. ผลผลิต (Outputs)	5	5
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)	23	16
5. ความพึงพอใจ	2	2
ภาพรวม	38	30

ที่มา: จากการสำรวจ

4. ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อค้นพบ

- 1) เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุ ส่งผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาในบางด้าน เช่น ด้านการรวมกลุ่ม การทำบัญชี รวมถึงการเป็นต้นแบบ และการถ่ายทอด
- 2) ปัญหาภัยธรรมชาติ ทั้งน้ำท่วม ภัยแล้ง และการเปลี่ยนแปลงของอากาศ ส่งผลต่อการพัฒนาการเกษตรทั้งด้านพืช และประมง
- 3) เกษตรกรขาดประสบการณ์ในการรวมกลุ่มและบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ขาดการจัดทำบัญชี ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ หรือคนกลางช่วยดำเนินการ
- 4) เกษตรกรบางส่วนไม่มีพร้อมในการทำกิจกรรมทางการเกษตรในส่วนที่ได้รับปัจจัยการผลิตเพื่อที่จะพัฒนาต่อยอดสู่การผลิตเพื่อประกอบอาชีพ แต่เมื่อปัจจัยการผลิตที่รับการสนับสนุนหมดไปก็ไม่ได้ดำเนินการต่อ

4.2 ข้อเสนอแนะ

- 1) การส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรควรมีส่งเสริมอย่างต่อเนื่องในกิจกรรมเดิม และขยายเครือข่าย เพื่อการต่อยอดสู่การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อผลิตสินค้าที่เข้มแข็ง ต่อยอดสู่การผลิตให้ได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาด ส่งเสริมสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น พัฒนาสู่กลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรที่เข้มแข็ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ ควรบูรณาการในการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มหรือขยายผลกลุ่มที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นต้นแบบ อีกทั้งเร่งสร้างมาตรฐานสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า ตลอดจนจัดหาตลาดรองรับ
- 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร ในพื้นที่หนองอึ่งและพื้นที่ใกล้เคียงเป็นพื้นที่ลุ่มจะได้รับผลกระทบน้ำท่วมในฤดูฝน และภัยแล้งจัดในฤดูแล้ง การส่งเสริมการผลิตพืชหลังนา และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำเพื่อการเกษตร ด้วยการใชระบบโซลาร์เซลล์ ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพลังงาน ควรมีการบูรณาการในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านนี้
- 3) การส่งเสริมโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในโรงเรียน ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง และขยายเครือข่าย เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานความรู้ด้านการเกษตรสู่การสร้างยุคเกษตรต่อไป

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ

บ้านป่าคา จังหวัดกำแพงเพชร

สาระสำคัญของโครงการ

1. ประเภทโครงการ : โครงการพัฒนาแบบบูรณาการ
2. พระราชดำริ

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
วันที่ 31 ตุลาคม 2551 พระราชทานแนวพระราชดำริ
"ให้ดำเนินโครงการพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ
บ้านป่าคา เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ โดยมุ่งส่งเสริมอาชีพ
ด้านการเกษตร ยกกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่
ตลอดจนสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้..."

3. วัตถุประสงค์โครงการ

- 1) การจ้างแรงงาน ราษฎรได้ค่าตอบแทนในการทำงาน เพื่อเป็นการหยุดยั้งผลล้นของราษฎรในพื้นที่ในการทำลายป่า
- 2) การถ่ายทอดเทคโนโลยี ซึ่งเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ทำกินของตนเอง
- 3) เกิดผลผลิตทางการเกษตร เป็นแหล่งอาหารในพื้นที่
- 4) การเกิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

ผลการติดตามโครงการ ปี 2566

1. การนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร
นำไปใช้ประโยชน์ 70%
ไม่นำไปใช้ประโยชน์ 30%

2. ด้านประสิทธิภาพการผลิต
ผลผลิตเพิ่มขึ้น 1.8%

3. ด้านเศรษฐกิจ
รายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย ลดลง 33.3%
รายได้การเกษตร เฉลี่ย เพิ่มขึ้น 1.6%
ค่าใช้จ่ายการเกษตรเพิ่มขึ้น เฉลี่ย เพิ่มขึ้น 12.7%

4. ด้านสังคม
คุณภาพชีวิตดีขึ้น 68% การจ้างงานในชุมชน 83%
ส่วนร่วมในกิจกรรม 83%

5. ด้านสภาพแวดล้อม/ทรัพยากรการเกษตร
คุณภาพดินดีขึ้น 60%
สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น 23%

6. ด้านโภชนาการ/สุขภาพ
มีอาหารบริโภค 3 มื้อหลัก 100%
บริโภคอาหารครบ 5 หมู่ 100%

7. ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล
นำมาปฏิบัติต่อเนื่อง 63%
การถ่ายทอดองค์ความรู้ 33%

8. ความพึงพอใจ
ระดับมากที่สุด 4.69/5

ผลการดำเนินงานโครงการ ปี 2566

- 1) สำนักงานประมงจังหวัดกำแพงเพชร (ป.ม.) อบรมถ่ายทอดความรู้ส่งเสริมการเลี้ยงปลาดุกในกระชังบ่อ เกษตรกร 20 ราย พร้อมส่งเสริม พันธุ์ปลาดุก 8,000 ตัว และอาหารปลาดุก 200 กิโลกรัม
- 2) สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร (กสจ.)
  - จัดทำแปลงเรียนรู้การปลูกกาแฟพันธุ์โรบัสต้า 1 แปลง
  - อบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการเลี้ยงชันโรง
  - นำร่องการจัดการขยะด้วยการสาธิตการทำถังขยะเปียกในครัวเรือน
  - ถ่ายทอดความรู้และสาธิตการทำกับดักมอดกาแฟ
  - สาธิตการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสานในแปลงปลูกพืชของสถานีฯ
  - ส่งเสริมการเลี้ยงแพนแกง
  - จัดทำแปลงเรียนรู้การปลูกอ้อยคั้นน้ำ และการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับ ยูบีที SMART FARMER จ.กำแพงเพชร
- 3) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกำแพงเพชร (ปศ.) ฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้การเลี้ยงปศุสัตว์แก่เกษตรกร เกษตรกร 10 ราย และสนับสนุนไก่พื้นเมือง 50 ตัว
- 4) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดกำแพงเพชร (ป.น.) ผลิตและปล่อยพันธุ์ปลาคะพงน้ำจืด 100,000 ตัว เพื่อเพิ่มผลผลิตทรัพยากรประมงในแหล่งน้ำธรรมชาติ
- 5) สำนักงานพัฒนาที่ดินกำแพงเพชร (ผด.) สำรวจและจัดทำสำมะโนการเกษตรบนพื้นที่สูง
- 6) สหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร (กสพ.)
  - ส่งเสริมและพัฒนาระบบการบริหารจัดการสหกรณ์ในชุมชนเกษตรกรพื้นที่สูงบ้านป่าคา เป้าหมาย เกษตรกรจำนวน 30 ราย
  - ส่งเสริมการเตรียมการจัดตั้งสหกรณ์ในโรงเรียน จำนวน 2 แห่ง
- 7) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ตาก (ม.ม.) คู่มือศึกษาแปลงหม่อนในโครงการ
- 8) สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 จ.พิษณุโลก (ทวท.) ดำเนินการแปลงต้นแบบ/แปลงสาธิต ในพื้นที่โครงการ
- 9) ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกำแพงเพชร (กข) ดำเนินการแปลงทดสอบพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่
- 10) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร (ส.น.ก.) โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันโรงเรียนบ้านหนองแดน สาขาบ้านโล๊ะ-โคะ
- 11) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดตาก (เกษตรที่สูง) (กสท.) ดำเนินการแปลงสาธิตเทคโนโลยีการผลิตอะโวคาโดพันธุ์ดี

2. แหล่งงบประมาณ
1,907,400 บาท

3. ประชาชนได้รับประโยชน์
เกษตรกร บ้านโล๊ะ-โคะ หมู่ที่ 10 ตำบลโกสัมพีนธ์ อำเภอโกสัมพีนคร และเกษตรกร บ้านป่าคา หมู่ที่ 8 ตำบลปึงน้ำร้อน อำเภอคลองลาน

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

1. เพิ่มช่องทางการประสานขอรับการช่วยเหลือระหว่างเจ้าหน้าที่และเกษตรกร โดยมีผู้นำชุมชนเป็นตัวกลาง
2. ในการจัดอบรมแบบมีการปฏิบัติจริง มีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ
3. เกษตรกรมีความสนใจในเรื่องการบริหารจัดการพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเนื่องจากพื้นที่มีจำกัด การปลูกพืชสมุนไพรเพื่อใช้เป็นยา การส่งเสริมป้องกันภัยการผลิต อาทิ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ อาหารเลี้ยงสัตว์ และอุปกรณ์
4. ควรมีการเน้นย้ำประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรในพื้นที่เข้ามาใช้บริการ/ เยี่ยมชมโครงการฯ เนื่องจากสถานี ตั้งอยู่ห่างจากพื้นที่ชุมชนและไม่ใช้เส้นทางสัญจรหลัก
5. ควรบูรณาการการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการ งบประมาณ และช่วงเวลาในการดำเนินโครงการที่สอดคล้องกับกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่

สรุปผลการติดตามโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา จังหวัดกำแพงเพชร

1. สารสำคัญของโครงการ

1.1 พระราชดำริ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง วันที่ 31 ตุลาคม 2551 พระราชทานแนวพระราชดำริ “ให้ดำเนินงานโครงการพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ โดยมุ่งส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร ยกกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้...” โดยแรกเริ่มจากพระราชดำริที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงมีพระราชดำริ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชร่วมกับจังหวัดกำแพงเพชร กองทัพอากาศที่ 3 และหน่วยงานอื่น ๆ อีก 12 หน่วยงาน ได้แก่ กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กระทรวงสาธารณสุข กรมอนุรักษ์และพัฒนาพลังงานทดแทน กรมทางหลวงชนบท องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เข้าร่วมบูรณาการในการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนงานสถานีฯ ในลักษณะการสร้างการมีส่วนร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐและราษฎรชาวไทยภูเขาบ้านป่าคา สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านป่าคา จึงได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2551 เป็นต้นมา

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 การจ้างแรงงาน ราษฎรได้ค่าตอบแทนในการทำงาน เพื่อเป็นการหยุดยั้งพลังของราษฎรในพื้นที่ในการทำลายป่า

1.2.2 การถ่ายทอดเทคโนโลยี ซึ่งเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ทำกินของตนเอง

1.2.3 เกิดผลผลิตทางการเกษตร เป็นแหล่งอาหารในพื้นที่

1.2.4 การเกิดพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

1.3 เป้าหมายของโครงการ พื้นที่การดำเนินการโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา

1.3.1 พื้นที่จัดตั้งสถานีพัฒนาเกษตรที่สูง เนื้อที่ 1,325 ไร่

1.3.2 พื้นที่โครงการทั้งหมด 18,530 ไร่ ประกอบด้วย 2 หมู่บ้าน ได้แก่

บ้านโละโคะ หมู่ที่ 10 ตำบลโกสัมพีนคร อำเภอโกสัมพีนคร

บ้านป่าคา หมู่ที่ 8 ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอลองลาน

1.4 งบประมาณ จำนวน 1.427 ล้านบาท (ปีงบประมาณ พ.ศ.2566)

1.5 หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ หน่วยงานบูรณาการ ที่ดำเนินงานโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 11 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานประมง จังหวัดกำแพงเพชร (กรมประมง) สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร (กรมส่งเสริมการเกษตร) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกำแพงเพชร (กรมปศุสัตว์) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดกำแพงเพชร (กรมประมง) สำนักงานพัฒนาที่ดินกำแพงเพชร (กรมพัฒนาที่ดิน) และสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร (กรมส่งเสริมสหกรณ์) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ตาก (กรมหม่อนไหม) สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 จ.พิษณุโลก (กรมวิชาการเกษตร) ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกำแพงเพชร (กรมการข้าว) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดตาก (เกษตรที่สูง) (กรมส่งเสริมการเกษตร)

2. ระเบียบวิธีการติดตาม

2.1 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านป่าคา จังหวัดกำแพงเพชร ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานโครงการ และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค สำหรับปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ

2.2 ขอบเขตการติดตาม

2.2.1 ด้านพื้นที่ ครอบคลุมพื้นที่การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านป่าคา ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

2.2.2 ด้านประชากร ประกอบด้วย เกษตรกรผู้เข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการฯ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2.3 ด้านระยะเวลาข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลผลการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และข้อมูลผลผลิต ผลลัพธ์ ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปีเพาะปลูก 2566/67

2.3 วิธีการติดตาม

2.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) สํารวจตัวอย่าง ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ จากหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มีการดำเนินโครงการ หน่วยงานละ 1 ราย จำนวน 11 หน่วยงาน รวม 11 ราย และเกษตรกรผู้เข้ารับบริการ/เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการฯ ปี 2566 จากบัญชีรายชื่อเกษตรกรที่ใช้ประโยชน์ หรือเข้ารับบริการจากโครงการฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 30 ราย

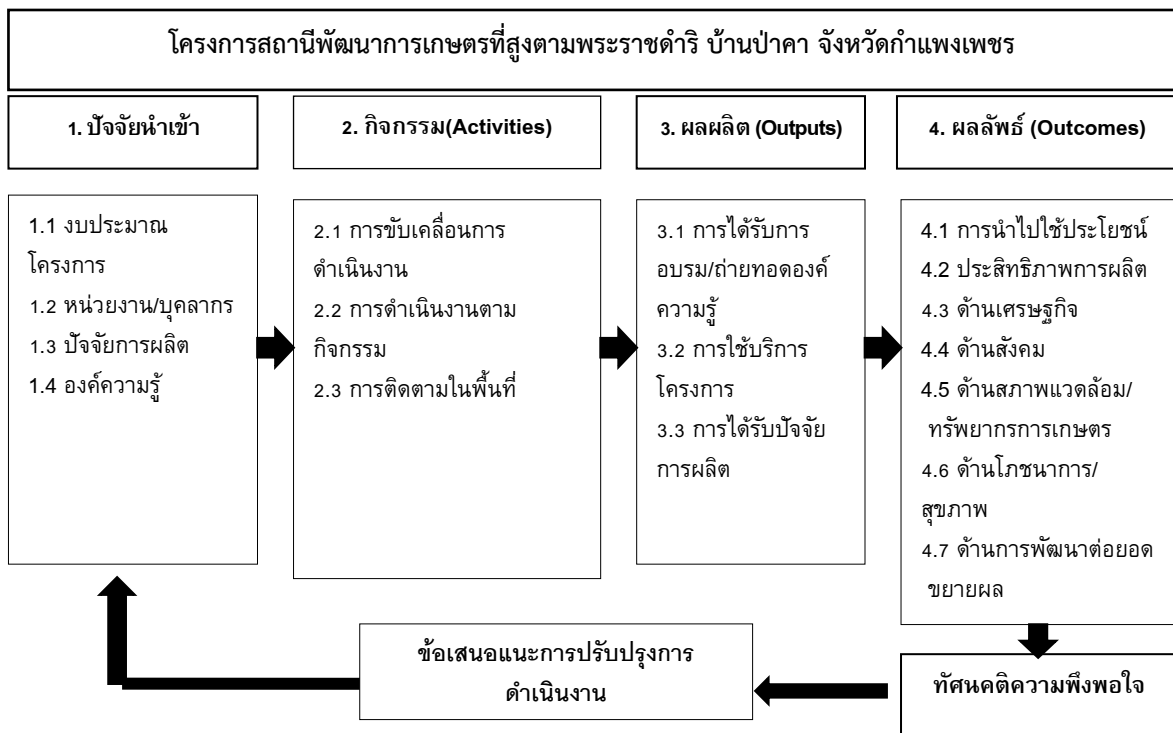
2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโครงการ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานฯ ของแต่ละหน่วยงาน และข้อมูลจาก เอกสารรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data Analysis) จากการนำข้อมูล ที่เป็นตัวเลขมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบาย ประกอบค่าตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งแสดงด้วยค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าผลรวม เพื่อนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบายประกอบตารางข้อมูล

2) การวัดร้อยละความสำเร็จของโครงการ วัดรายตัวชี้วัดของโครงการ เทียบกับเกณฑ์ การติดตาม ผ่านหรือไม่ผ่าน เกณฑ์การติดตามที่กำหนดไว้ และนับจำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเทียบกับจำนวน ตัวชี้วัดทั้งหมดคิดเป็นค่าร้อยละความสำเร็จของโครงการ

2.3.3 กรอบแนวคิดในการติดตาม ประยุกต์ใช้แบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) (ภาพที่ 1)

ที่มา : จากการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการติดตามโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2567

3. ผลการติดตาม

ผลการติดตามโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านป่าคา จังหวัดกำแพงเพชร (ข้อมูลผลการดำเนินงาน ณ 30 กันยายน 2566) มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

3.1.1 งบประมาณ หน่วยงานร่วมบูรณาการโครงการเบิกจากงบประมาณครบตาม เป้าหมาย 1,907,395 บาท

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 100.00

3.1.2 หน่วยงาน/บุคลากร มีคณะกรรมการสนับสนุนโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคา ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ 1 คณะ ประกอบด้วย หน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ 1) วางแผนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ และการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ สิ่งแวดล้อมให้กับราษฎรชาวไทยภูเขาในพื้นที่เป้าหมายตามพระราชดำริ 2) ประสานและบูรณาการ แผนงาน/โครงการ และงบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่และชุมชนชาวไทยภูเขาตามโครงการฯ และ 3) กำกับ ดูแล และติดตามผลการดำเนินงานพัฒนาพื้นที่และชุมชนชาวไทยภูเขาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และมีความสอดคล้องตามพระราชดำริในโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงฯ ตลอดจนการแก้ไขปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานในพื้นที่

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 คณะกรรมการ

3.1.3 ปัจจัยการผลิต

1) ปริมาณปัจจัยการผลิต หน่วยงานสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ กรมประมงสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ ได้แก่ พันธุ์ปลาดุก จำนวน 8,000 ตัว พร้อมด้วยอาหารปลา ดุก 200 กิโลกรัม กรมปศุสัตว์ สนับสนุนไก่พื้นเมือง 50 ตัว ครบตามเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ครบตามเป้าหมายของหน่วยงาน

2) ประเภทปัจจัยการผลิต ที่สนับสนุนเกษตรกรครบตามเป้าหมาย ปศุสัตว์ และ ประมง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 2 ประเภทปัจจัยการผลิต

3.1.4 องค์ความรู้ ฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร นักเรียน เจ้าหน้าที่ และประชาชน ที่สนใจ รวม 14 หลักสูตร ได้แก่

1) ฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรจำนวน 3 หลักสูตร ได้แก่

1.1) กิจกรรมฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้การเลี้ยงปลาดุกแก่เกษตรกร พร้อมปัจจัยการผลิต

1.2) การเลี้ยงปลาดุกในกระชังบ่ก พร้อมพันธุ์ปลาดุก และอาหารปลาดุก

1.3) กิจกรรมต่อยอดการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการสหกรณ์
ในชุมชนเกษตรพื้นที่สูงบ้านป่าคา เกษตรกรในพื้นที่โครงการ จำนวน 30 ราย

2) ฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรจำนวน 3 หลักสูตร ได้แก่

2.1) กิจกรรมส่งเสริมการเตรียมการจัดตั้งสหกรณ์ในโรงเรียน

2.2) โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันโรงเรียนบ้านหนองแดน สาขาบ้านโละโคะ

3) ฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่และผู้สนใจ ณ แปลงสาธิตในโครงการฯ

8 หลักสูตร ได้แก่

3.1) ถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโครงการเกษตรเพื่อ
อาหารกลางวันโรงเรียนบ้านหนองแดน สาขาบ้านโละโคะ

3.2) แปลงสาธิตเทคโนโลยีการผลิตอะโวคาโดพันธุ์ดี

3.3) ส่งเสริมการปลูกกาแฟพันธุ์โรบัสต้า เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้า
สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา
90 พรรษา 12 สิงหาคม 2565

3.4) ส่งเสริมการสาธิตการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสานในแปลงปลูกพืช
ของสถานีฯ

3.5) ส่งเสริมการเลี้ยงแพะแดง

3.6) การจัดทำแปลงเรียนรู้การปลูกอ้อยคั้นน้ำ ร่วมกับ Young smart farmer
จ.กำแพงเพชร

3.7) ส่งเสริมการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ร่วมกับ Young smart farmer
จ.กำแพงเพชร

3.8) สาธิตการทำ/การใช้ปุ๋ยหมัก พด.1

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 14 หลักสูตร

3.2 กิจกรรม (Activities)

3.2.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงาน มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วม
ดำเนินโครงการจำนวน 11 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานประมงจังหวัดกำแพงเพชร (กรมประมง)
สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร (กรมส่งเสริมการเกษตร) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกำแพงเพชร
(กรมปศุสัตว์) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดกำแพงเพชร (กรมประมง) สำนักงานพัฒนา
ที่ดินกำแพงเพชร (กรมพัฒนาที่ดิน) สหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร (กรมส่งเสริมสหกรณ์) ศูนย์หม่อนไหม
เฉลิมพระเกียรติฯ ตาก (กรมหม่อนไหม) สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 จ.พิษณุโลก
(กรมวิชาการเกษตร) ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกำแพงเพชร (กรมการข้าว) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์
จังหวัดกำแพงเพชร (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

การเกษตรจังหวัดตาก (เกษตรที่สูง) (กรมส่งเสริมการเกษตร) (กรมชลประทาน) โดยมีการจัดประชุมในพื้นที่จำนวน 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 ครั้ง

3.2.2 การดำเนินงานตามกิจกรรมของหน่วยงาน

1) สำนักงานประมงจังหวัดกำแพงเพชร อบรมถ่ายทอดความรู้ส่งเสริมการเลี้ยงปลาในกระชังบ่อ 20 ราย พร้อมส่งเสริมพันธุ์ปลาดุก 8,000 ตัว และอาหารปลาดุก 200 กิโลกรัม ดำเนินการเสร็จตามแผนที่กำหนด

2) สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร ดำเนินการโดยไม่ขอจัดสรรงบประมาณแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด ดังนี้

2.1) ส่งเสริมการปลูกกาแฟพันธุ์โรบัสต้า เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 90 พรรษา 12 สิงหาคม 2565 โดยจัดทำแปลงเรียนรู้ 1 แปลง

2.2) อบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการเลี้ยงชันโรงให้แก่เจ้าหน้าที่สถานีเกษตรอำเภอ/นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร และเกษตรกรที่สนใจ

2.3) ส่งเสริมการนำร่องการจัดการขยะด้วยการสาธิตการกำจัดขยะเปียกในครัวเรือน

2.4) ส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้และสาธิตการทำกับดักมอดคาแพ

2.5) ส่งเสริมการสาธิตการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสานในแปลงปลูกพืชของสถานีฯ

2.6) ส่งเสริมการเลี้ยงแหนแดง

2.7) การจัดทำแปลงเรียนรู้การปลูกอ้อยคั้นน้ำ ร่วมกับ Young smart farmer จ.กำแพงเพชร

2.8) ส่งเสริมการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ร่วมกับ Young smart farmer จ.กำแพงเพชร

3) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกำแพงเพชร

กิจกรรมฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้การเลี้ยงปศุสัตว์แก่เกษตรกร เป้าหมายเกษตรกร 10 ราย และกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีกสู่เกษตรกร (ไก่พื้นเมือง) สนับสนุนไก่พื้นเมือง 50 ตัว ดำเนินการเสร็จตามแผนที่กำหนด

4) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดกำแพงเพชร ผลิตและปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ 100,000 ตัว (ปลาดุกเพียนน้ำตัก) เพื่อเพิ่มผลผลิตทรัพยากรประมงในแหล่งน้ำธรรมชาติเสร็จตามแผนที่กำหนด

5) สถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชร ดำเนินการสำรวจและจัดทำสำมะโนการเกษตรบนพื้นที่สูง และสาธิตการทำ/การใช้ปุ๋ยหมัก พด.1 เสร็จตามแผนที่กำหนด

6) สหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพ ส่งเสริมการรวมกลุ่มให้เข้มแข็ง โดยใช้รูปแบบสหกรณ์ในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ป่าคา) สนับสนุนการดำเนินโครงการตามแนวพระราชดำริ (สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ บ้านป่าคา) ประกอบด้วย กิจกรรมต่อยอดการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการสหกรณ์ในชุมชนเกษตรพื้นที่สูงบ้านป่าคา เป้าหมายเกษตรกรในพื้นที่โครงการจำนวน 30 ราย และ กิจกรรมส่งเสริมการเตรียมการจัดตั้งสหกรณ์ในโรงเรียน 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองแดน สาขาบ้านโล๊ะโคะ ต.โกสัมพี และโรงเรียนบ้านคลองมดแดง สาขาป่าคา ต.โป่งน้ำร้อน เสร็จตามแผนที่กำหนด

7) ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ ตาก ดูแลรักษาแปลงหม่อนในโครงการดำเนินการเสร็จตามแผนที่กำหนด

8) สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 จ.พิษณุโลก ดำเนินการแปลงต้นแบบ/แปลงสาธิต ในพื้นที่โครงการ ดำเนินการเสร็จตามแผนที่กำหนด

9) ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกำแพงเพชร ดำเนินการแปลงทดสอบพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่ ดำเนินการเสร็จตามแผนที่กำหนด

10) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันโรงเรียนบ้านหนองแดน สาขาบ้านโล๊ะโคะ ฝึกอบรมหลักการเศรษฐกิจพอเพียง การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ การทำเกษตรปลอดสารพิษ การทำเกษตรอินทรีย์ ฝึกอบรมการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์ ฝึกอบรมการผลิตปุ๋ยหมักไม่กลับกอง การผลิตน้ำหมักสมุนไพร ๗ รส การผลิตฮอโมนไข่ การผลิตจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง การผลิตน้ำหมักสมุนไพรไล่แมลง และฝึกอบรมการเพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้าและฝึกปฏิบัติการผลิตก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้า ดำเนินการเสร็จตามแผนที่กำหนด

11) ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดตาก (เกษตรที่สูง) ดำเนินการแปลงสาธิตเทคโนโลยีการผลิตอะโวคาโดพันธุ์ดี ดำเนินการเสร็จตามแผนที่กำหนด

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามร้อยละ 90

3.2.3 การติดตามในพื้นที่ หน่วยงานที่ดำเนินเคลื่อนโครงการฯ ในพื้นที่ มีการติดตามกำกับดูแลการปฏิบัติงาน และขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ และมีการบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวนครั้งในการติดตามของทุกหน่วยงานเฉลี่ย 1-2 ครั้ง

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 ครั้ง

3.3 ผลผลิตของโครงการ (Outputs)

3.3.1 เกษตรกรได้รับการอบรมความรู้ 60 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ประกอบด้วย ความรู้ด้านประมง ส่งเสริมการเลี้ยงปลาในกระชังบัก 20 ราย ฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้การเลี้ยงปลุสสัตว์ (ไก่พื้นเมือง) 10 ราย กิจกรรมต่อยอดการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการสหกรณ์ในชุมชนเกษตรพื้นที่สูงบ้านป่าคา จำนวน 30 ราย โดยเกษตรกรได้รับความรู้ทางวิชาการด้านการเลี้ยงปลาในกระชังบัก การเลี้ยงไก่พื้นเมือง และการบริหารจัดการสหกรณ์

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม จำนวน 60 ราย

ตารางที่ 1 การได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้ ปี 2566

รายการ	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
1. ส่งเสริมการเลี้ยงปลาในกระชังบัก	20	20
2. ฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้การเลี้ยงปลุสสัตว์	10	10
3. ต่อยอดการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการสหกรณ์ในชุมชนเกษตรพื้นที่สูงบ้านป่าคา	30	30
รวม	60	60

ที่มา: กรมประมง (2566), กรมปศุสัตว์ (2566), กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2566)

3.3.2 ระดับความเข้าใจต่อความรู้ที่ได้รับจากโครงการ ภาพรวมเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจต่อหลักสูตรที่อบรมในระดับมากที่สุด ร้อยละ 73.33 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.47 (คะแนนเต็ม 5) ร้อยละ 13.33 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 6.67 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก และร้อยละ 6.67 ระดับน้อย ซึ่งพบเฉพาะในด้านสหกรณ์ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมาก ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นหลัก (ตารางที่ 2)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 2 ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรต่อการพัฒนาองค์ความรู้ ปี 2566

รายการ	ระดับความเข้าใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านประมง	90.00	-	10.00	-	-	4.80	มากที่สุด
2. ด้านปศุสัตว์	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
3. ด้านสหกรณ์	30.00	20.00	30.00	20.00	-	3.60	มาก
เฉลี่ย	73.33	6.67	13.33	6.67	-	4.47	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3.3 การได้รับปัจจัยการผลิต เกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิต 30 ราย ครบตามเป้าหมาย โดยได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านประมง 20 ราย และปัจจัยการผลิตด้านปศุสัตว์ 10 ราย (ตารางที่ 3)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม จำนวน 30 ราย

ตารางที่ 3 การได้รับปัจจัยการผลิต ปี 2566

รายการ	เป้าหมาย (ราย)	ผล (ราย)
1. พันธุ์สัตว์น้ำ	20	20
2. พันธุ์สัตว์	10	10
รวม	30	30

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3.4 ระดับความพึงพอใจต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากโครงการ ภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 90.00 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.90 (คะแนนเต็ม 5) โดยทุกรายมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดด้านปศุสัตว์ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดด้านประมง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.80 (ตารางที่ 4)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 4 ระดับความพึงพอใจต่อปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ปี 2566

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ด้านปศุสัตว์	100.00	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
2. ด้านประมง	80.00	20.00	-	-	-	4.80	มากที่สุด
ภาพรวม	90.00	10.00	-	-	-	4.90	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4 ผลลัพธ์ของโครงการ (Outcomes)

3.4.1 การนำไปใช้ประโยชน์

1) เกษตรกร ร้อยละ 70.00 มีการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยด้านปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง ด้านประมง ได้แก่ การเลี้ยงปลาตูก และร้อยละ 30.00 ไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมด้านสหกรณ์ไปใช้ประโยชน์ จากการอบรมเกษตรกรเห็นประโยชน์ของการรวมกลุ่มและดำเนินงานในรูปแบบสหกรณ์ แต่ไม่ได้นำไปปรับใช้เนื่องจากเกษตรกรให้ความเห็นว่าตนเองไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ ขาดผู้นำที่จะรวมกลุ่ม และผู้มีความรู้ที่จะดำเนินการในรูปแบบสหกรณ์ (ตารางที่ 5)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

ตารางที่ 5 การนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ปี 2566

หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ด้านปศุสัตว์	ด้านประมง	ด้านสหกรณ์	ภาพรวม
ใช้	100.00	100.00	10.00	70.00
ไม่ได้ใช้	-	-	90.00	30.00

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรทุกรายนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

3.4.2 ด้านประสิทธิภาพการผลิต (พืชรายได้หลัก) พืชรายได้หลักเกษตรกร ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ผัก ไม้ดอก และไม้ผล เมื่อเปรียบเทียบผลผลิตก่อนเข้าร่วมโครงการของเกษตรกรมีผลผลิตเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.80 เกษตรกรมีการดูแลรักษาพืชที่ถูกต้องวิธี การปรับปรุงบำรุงดิน และการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสมมากแต่เนื่องจากในปี 2566 เกษตรกรผู้ปลูกพืชไร่ประสบกับภาวะฝนแล้ง ส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่ลดลง และในรายที่ปลูกดอกดาวเรืองประสบกับฝนตกในช่วงเก็บเกี่ยวส่งผลให้ไม่สามารถจำหน่ายในผลผลิตที่เสียหายได้ ทำให้ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

3.4.3 ด้านเศรษฐกิจ

1) การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตมาบริโภค

1.1) เกษตรกรลดรายจ่ายในครัวเรือน พบว่า ทุกรายมีรายจ่ายในครัวเรือนที่ลดลงจากการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค โดยปรับเปลี่ยนมาบริโภคสินค้าเกษตรที่ผลิตได้ในครัวเรือน อาทิ ข้าว พืชผักสวนครัว ผลไม้ ปลา และไก่ จากองค์ความรู้ และปัจจัยการผลิตที่หน่วยงานภาครัฐเข้ามาส่งเสริม

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

2.2) รายจ่ายในครัวเรือน จากการนำองค์ความรู้ ปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ ประโยชน์ เกษตรกรสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 1,596.43 บาทต่อครัวเรือนต่อปี หรือ ลดลงร้อยละ 33.28 โดยด้านปุ๋ยสัตว์ เฉลี่ย 1,442.86 บาทต่อครัวเรือนต่อปี จากการลดค่าใช้จ่ายในการซื้อเนื้อไก่บริโภคซึ่งได้มาจากการส่งเสริมปัจจัยการผลิตของโครงการ รวมไปถึงเกษตรกรเลี้ยงไก่พื้นเมืองและไก่ไข่สำหรับบริโภคในครัวเรือน รองลงมาด้านประมงจากการบริโภคปลาที่เลี้ยงในสระน้ำของตนเอง เฉลี่ย 1,750.00 บาทต่อครัวเรือนต่อปี (ตารางที่ 6)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5.00

ตารางที่ 6 การลดรายจ่ายในครัวเรือนจากการนำผลผลิตในครัวเรือนมาบริโภค ปี 2566

หน่วย : บาท/ครัวเรือน/ปี

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. ด้านปุ๋ยสัตว์	4,842.86	3,400.00	-1,442.86	-29.79
2. ด้านประมง	4,750.00	3,000.00	-1,750.00	-36.84
เฉลี่ย	4,796.43	3,200.00	-1,596.43	-33.28

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้ทางการเกษตร

2.1) เกษตรกรมีรายได้ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น พบว่า ร้อยละ 83.33 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลผลิต โดยทำการเกษตรในรูปแบบเกษตรผสมผสาน อาทิ พืชไร่ พืชสวน ไม้ดอก และ พืชผักสวนครัว ส่วนที่เหลือร้อยละ 16.67 รายได้ยังไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากผลผลิตลดลงจากภัยแล้ง บางส่วนฝนตกช่วงเก็บเกี่ยว และบางส่วนต้องรอรระยะเวลาในการให้ผลผลิต

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

2.2) รายได้ทางการเกษตร จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1,039.24 บาทต่อคนต่อปี หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.59 (ปี 2565 รายได้ 65,288.46 บาทต่อคนต่อปี 2566 รายได้ 66,327.70 บาทต่อครัวเรือนต่อปี)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม เพิ่มขึ้นร้อยละ 5

3) การลดค่าใช้จ่ายทางการเกษตร

3.1) ร้อยละของเกษตรกรที่ลดรายจ่ายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรทั้งหมด ร้อยละ 100.00 มีรายจ่ายทางการเกษตรเพิ่มขึ้นจากราคาสารเคมีทางการเกษตรและปุ๋ยเคมีที่สูงขึ้น แม้ว่าจะมีการนำองค์ความรู้ที่ได้รับปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ รวมทั้งการใช้สารชีวภัณฑ์มากขึ้น แต่เกษตรกรยังใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีในการทำเกษตรแบบเดิม เพราะมีความเชื่อว่าถ้าไม่ใช้ผลผลิตจะลดลง และเกษตรกรบางรายให้เหตุผลว่าต้องใช้สารเคมีตามโรคพืชและแมลงที่เจอ

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.00

3.2) รายจ่ายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายทางการเกษตรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 12.68 เนื่องจากราคาสารเคมีทางการเกษตรและปุ๋ยเคมีที่สูงขึ้น (ตารางที่ 7)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ลดลงร้อยละ 5

ตารางที่ 7 ค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกร ปี 2566

รายการ	ปี 2565	ปี 2566	การเปลี่ยนแปลง (+ เพิ่มขึ้น/- ลดลง)	ร้อยละ
1. ค่าปุ๋ยเคมี เฉลี่ย	10,206.25	12,431.25	2,225.00	21.80
2. ค่าสารกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช	1,791.67	2,050.00	258.33	14.42
3. ค่าพันธุ์พืช เฉลี่ย	8,375.00	8,475.00	100.00	1.19
เฉลี่ยรวม	20,372.92	22,956.25	2,583.25	12.68

ที่มา : จากการสำรวจ

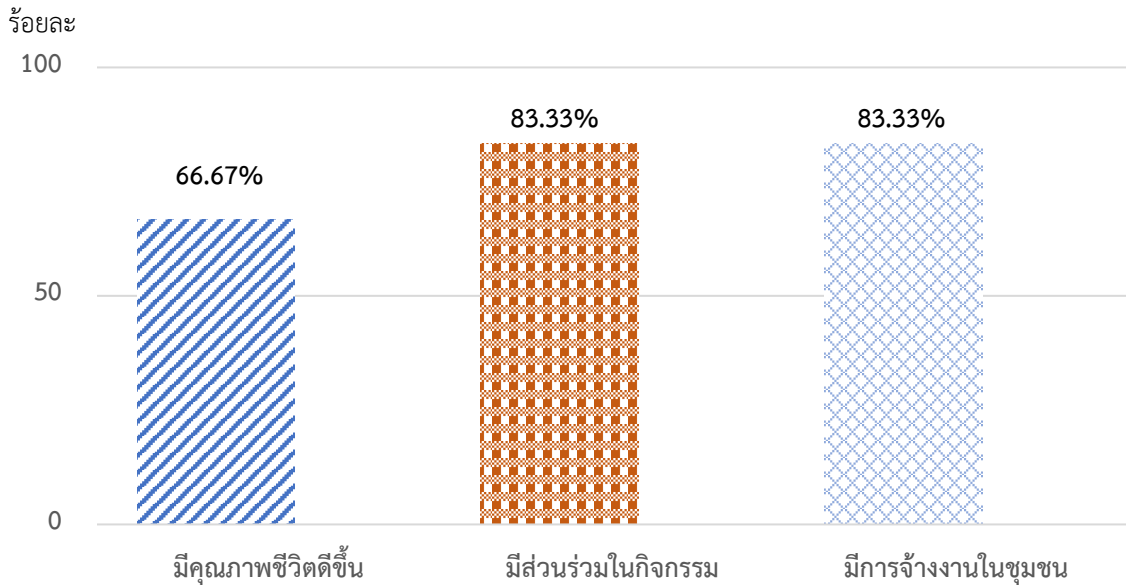
3.4.4 ด้านสังคม เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ร้อยละ 66.67 มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สืบเนื่องจากการมีรายได้เพิ่มขึ้น ลดรายจ่ายในครัวเรือน ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น และเกษตรกรร้อยละ 83.33 มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในพื้นที่โครงการ/ชุมชน อาทิ กิจกรรมการปลูกป่า กิจกรรมทำแนวกันไฟป่า กิจกรรมการดูแลพื้นที่สาธารณะในหมู่บ้าน ลงแขกเกี่ยวข้าว ถิ่นแรงหักข้าวโพด นอกจากนี้ยังพบว่า มีการจ้างงานในชุมชน ร้อยละ 83.33 อาทิ การจ้างปลูก ใสปุ๋ย ฉีดยา เก็บเกี่ยว และตัดหญ้า รวมไปถึงมีการจ้างงานเกษตรกรในพื้นที่เป็นลูกจ้างในโครงการฯ เพื่อทำภารกิจต่าง ๆ ทั้งนี้ เกษตรกรยังไม่มีกรรวมกลุ่มทำกิจกรรมด้านการเกษตร เนื่องจากวิถีของเกษตรกรปลูกพืชหมุนเวียนสลับกันไปแล้วแต่ความสะดวก เกษตรกรจึงมีแผนการผลิตไม่เหมือนกัน รวมไปถึงพื้นที่ที่อยู่อาศัยและแปลงเกษตรห่างไกลกัน (ภาพที่ 2)

สรุปผล คุณภาพชีวิตดีขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การรวมกลุ่ม ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การมีส่วนร่วมในกิจกรรม ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การจ้างงานในชุมชน ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 2 ประโยชน์ที่ได้รับด้านสังคม

3.4.5 ด้านสภาพแวดล้อม/ทรัพยากรการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 66.67 มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในแปลงเกษตร โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.00 ดินมีความชุ่มชื้นและมีคุณภาพดีขึ้น เนื่องจากเกษตรกรใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืชมากขึ้น ร้อยละ 23.33 มีสิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น และร้อยละ 16.67 เกษตรกรให้ความเห็นว่าหลังจากการใช้สารชีวภัณฑ์ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์และสาร พด. ในแปลงแล้วหน้าดินนุ่มขึ้นจากเดิมที่หน้าดินแข็ง เวลาใส่ปุ๋ยแล้วดูดซับปุ๋ยได้ดีขึ้น ในด้านปริมาณพันธุ์สัตว์น้ำเนื่องจากพื้นที่จำกัดไม่สามารถขุดสระเลี้ยงปลา และในด้านปริมาณพันธุ์พืชในแปลงเกษตรของเกษตรกรยังไม่มีเปลี่ยนแปลงเมื่อเปรียบเทียบในช่วงปีเนื่องจากเกษตรกรปลูกพืชหมุนเวียนไปเรื่อย ๆ และร้อยละ 33.33 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเกษตรกรบางรายยังคงทำการเกษตรแบบดั้งเดิมที่มีมีการใช้สารเคมี และปุ๋ยเคมีเป็นหลัก และไม่นิยมใช้ปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพ (ตารางที่ 8)

สรุปผล คุณภาพดินดีขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

พันธุ์พืชเพิ่มขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 8 การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมในแปลงเกษตร

รายการ	ร้อยละ
1. เปลี่ยนแปลง	66.67
1.1 ดินชุ่มชื้น/มีคุณภาพดีขึ้น	60.00
1.2 พันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น	-
1.3 พันธุ์พืชเพิ่มขึ้น	-
1.4 สิ่งมีชีวิตในดินเพิ่มขึ้น	23.33
1.5 อื่น ๆ	16.67
2. ไม่เปลี่ยนแปลง	33.33

หมายเหตุ : เปลี่ยนแปลงได้มากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4.6 ด้านโภชนาการ/สุขภาพ พบว่า ครั้วเรือนเกษตรทุกราย มีอาหารเพียงพอในการบริโภค 3 มื้อหลัก โดยนำผลผลิตที่ผลิตได้มาบริโภคในครั้วเรือน อาทิ พืชผักสวนครัว ไข่ไก่ ปลา ข้าว และผลไม้ รวมทั้งมีอาหารบริโภคครบ 5 หมู่ จากการนำผลผลิตมาบริโภคในครั้วเรือน อาทิ โปรตีนจาก ไข่ไก่ ปลา ไข่ไก่ คาร์โบไฮเดรตจากข้าว เกลือแร่จากพืชผัก วิตามินจาก ผลไม้ และไขมันจาก เนื้อสัตว์

สรุปผล การบริโภคอาหาร 3 มื้อหลัก ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

การบริโภคอาหารครบ 5 หมู่ ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

3.4.7 ด้านการพัฒนาต่อยอดขยายผล

1) การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง พบว่า ภาพรวมเกษตรกร ร้อยละ 63.33 นำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง โดย เกษตรกรที่ได้รับสนับสนุนพันธุ์ไก่พื้นเมืองทั้งหมดยังเลี้ยงอยู่อย่างต่อเนื่อง รองลงมาเกษตรกรที่ได้รับสนับสนุนพันธุ์ปลาดุกยังคงเลี้ยงเพื่อบริโภคในครั้วเรือน และเกษตรกรที่เหลือคิดเป็นร้อยละ 36.67 ไม่ได้นำความรู้/ปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากโครงการมาปฏิบัติต่อเนื่อง เพราะเกษตรกรบางรายมีภาระในแปลงที่เป็นอาชีพหลักของตนเองมาก ทำให้ไม่มีเวลานำความรู้ที่ได้รับมาต่อยอด เกษตรกรบางรายเมื่อใช้ปัจจัยการผลิตที่ได้รับมาจนหมดแล้วไม่ได้ต่อยอดในการขยายผล (ตารางที่ 9)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 9 การนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติต่อเนื่อง

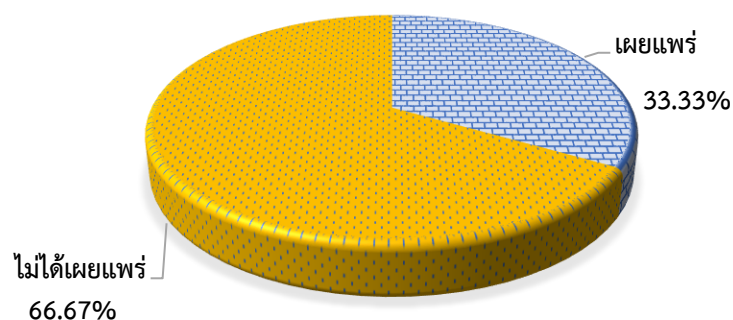
หน่วย: ร้อยละ

รายการ	ปฏิบัติต่อ	ไม่ปฏิบัติต่อ
1. เกษตรกรที่ได้รับสนับสนุนความรู้และปัจจัยด้านปศุสัตว์	100.00	-
2. เกษตรกรที่ได้รับสนับสนุนความรู้และปัจจัยด้านประมง	90.00	10.00
3. เกษตรกรที่ได้รับสนับสนุนความรู้ด้านสหกรณ์	-	100.00
ภาพรวมเกษตรกร	63.33	36.67

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การถ่ายทอดองค์ความรู้ พบว่า ร้อยละ 33.33 นำความรู้ไปเผยแพร่ต่อในด้าน การเลี้ยงไก่พื้นเมือง การเลี้ยงปลา และด้านสหกรณ์ให้คนในครัวเรือน และร้อยละ 66.67 ไม่ได้นำองค์ความรู้ไปเผยแพร่ขยายต่อบุคคลอื่น เนื่องจากมีภาระงานในแปลงเกษตรของตนเองค่อนข้างมากทำให้ไม่มีเวลา และเพื่อนเกษตรกรก็ไปอบรมด้วยกันอยู่แล้ว (ภาพที่ 3)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 80.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 3 การเผยแพร่องค์ความรู้

3.5 ความพึงพอใจ

3.5.1 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

ความพึงพอใจต่อการดำเนินการโครงการในภาพของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบมีความพึงพอใจ ในระดับมาก ร้อยละ 51.85 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.19 (คะแนนเต็ม 5) รองลงมา ร้อยละ 33.33 พึงพอใจระดับมากที่สุด และร้อยละ 14.81 พึงพอใจระดับปานกลาง โดยอุปสรรคในการดำเนินโครงการ ได้แก่ พื้นที่โครงการฯ เป็นพื้นที่ห่างไกลอยู่ในเขตอุทยานเส้นทางสัญจรทางเดียว ทางลาดชันและชำรุดในฤดูฝนต้องใช้รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อในการเดินทางเท่านั้น ไม่มีไฟฟ้า สัญญาณโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต ทั้งเกษตรกรในพื้นที่เป็นชนเผ่าทำให้ลำบากในการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่และเกษตรกร

ประกอบกับที่อยู่อาศัยและพื้นที่เกษตรของเกษตรกรอยู่ห่างไกลกัน ในการจัดการอบรมหรือกิจกรรม ต้องวางแผนให้ไม่ตรงกับช่วงเกษตรกรทำการเพาะปลูก หรือหลีกเลี่ยงโดยการจัดกิจกรรมในช่วงเย็น

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

3.5.2 เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในระดับมากที่สุดร้อยละ 74.67 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.69 (คะแนนเต็ม 5) ร้อยละ 21.33 พึงพอใจระดับมาก และร้อยละ 2.00 พึงพอใจระดับปานกลาง และระดับน้อย (ตารางที่ 10)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 10 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการ

หน่วย : ร้อยละ

ด้าน	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน (เต็ม 5)	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. หลักสูตรการอบรม	56.67	33.33	10.00	-	-	4.47	มากที่สุด
2. วิทยากร/การถ่ายทอดความรู้	73.33	26.67	-	-	-	4.73	มากที่สุด
3. สถานที่จัดอบรม	76.67	13.33	-	10.00	-	4.57	มากที่สุด
4. เจ้าหน้าที่	90.00	10.00	-	-	-	4.90	มากที่สุด
5. การดำเนินงาน	76.67	23.33	-	-	-	4.77	มากที่สุด
เฉลี่ย	74.67	21.33	2.00	2.00	-	4.69	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.6 สรุปผลการติดตามโครงการ

ผลการติดตามโครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านป่าคา จังหวัดกำแพงเพชร ตามแบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 11)

3.6.1 ปัจจัยนำเข้า จำนวนทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตาม 4 ตัวชี้วัด

3.6.2 กิจกรรม จำนวนทั้งหมด 3 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.3 ผลผลิต จำนวนทั้งหมด 4 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

3.6.4 ผลลัพธ์ จำนวนทั้งหมด 21 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตาม 8 ตัวชี้วัด

3.6.5 ความพึงพอใจ จำนวน 2 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

สรุปผลการติดตาม โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านป่าคา จังหวัดกำแพงเพชร ผ่านตัวชี้วัด จำนวน 33 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 35 ตัวชี้วัด หรือคิดเป็นร้อยละ 94.29

ตารางที่ 11 สรุปผลการติดตามโครงการ

หน่วย: ตัวชี้วัด

รายการ	จำนวนตัวชี้วัดทั้งหมด	จำนวนตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	5	4
2. กิจกรรม (Activities)	3	3
3. ผลผลิต (Outputs)	4	4
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)	21	8
5. ความพึงพอใจ	2	2
ภาพรวม	35	21

ที่มา : จากการสำรวจ

4. ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1 จากการติดตามเกษตรกรให้ความเห็นว่าหลังจากเข้ารับการอบรม เมื่อนำไปปฏิบัติจริงในแปลงเกษตรของตนพบปัญหาแล้วไม่รู้ว่าจะไปสอบถามเจ้าหน้าที่ได้ทางไหน ควรเพิ่มช่องทางการประสานขอบริการข้อมูลระหว่างเจ้าหน้าที่และเกษตรกร โดยมีผู้นำชุมชนเป็นตัวกลาง

4.2 เกษตรกรมีความต้องการให้จัดอบรมแบบมีการปฏิบัติจริง มีพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ รวมถึงต้องการให้หน่วยงานที่เข้ามาส่งเสริมเข้ามาติดตามโครงการบ่อย ๆ

4.3 เกษตรกรในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ หากกิจกรรมที่เข้าไปส่งเสริมไม่ตรงกับความสนใจ หรือความต้องการจะไม่ให้ความร่วมมือ จากการสัมภาษณ์เกษตรกรหัวข้อการส่งเสริมความรู้ที่เกษตรกรมีความสนใจในเรื่องการบริหารจัดการพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเนื่องจากพื้นที่มีจำกัด การปลูกพืชสมุนไพรเพื่อใช้เป็นยา การส่งเสริมปัจจัยการผลิตด้านต่าง ๆ อาทิ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ อาหารเลี้ยงสัตว์ และอุปกรณ์

4.4 แปลงสาธิตด้านต่าง ๆ ในสถานีฯ มีความหลากหลาย และมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านการปรับปรุงบำรุงดิน การทำปุ๋ยหมัก สารชีวภัณฑ์ การใช้กับดักแมลงโดยไม่ใช้สารเคมี การปลูกพืชแบบผสมผสาน ควรมีการเน้นย้ำประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรในพื้นที่เข้ามาใช้บริการ/ เยี่ยมชมโครงการฯ เนื่องจากสถานีตั้งอยู่ห่างจากพื้นที่ชุมชนและไม่ใช้เส้นทางสัญจรหลัก

4.5 หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรบูรณาการทำงานร่วมกันในการบริหารจัดการ งบประมาณ และช่วงเวลาในการดำเนินโครงการที่สอดคล้องกับกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานในทุกมิติไม่ว่าจะเป็นการใช้จ่ายงบประมาณ และระยะเวลาที่เหมาะสม

โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

สาระสำคัญของโครงการ

1. ประเภทโครงการ

ให้บริการในการแก้ไขปัญหาทางเกษตรร่วมกันของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2. พระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

3. วัตถุประสงค์โครงการ

- เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวันคล้ายวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- เพื่อให้เกษตรกรที่มีปัญหาด้านเกษตรในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงการบริการทางวิชาการ และได้รับการแก้ไขปัญหาด้านเกษตรอย่างครบวงจรในคราวเดียวกัน
- เพื่อบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิชาการ หน่วยงานส่งเสริม และศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในการให้บริการในการแก้ไขปัญหาทางเกษตรร่วมกัน

4. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ

เกษตรกรที่มีปัญหาด้านเกษตรในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงการบริการทางวิชาการ และได้รับการแก้ไขปัญหาด้านเกษตรอย่างครบวงจรในคราวเดียวกัน

ผลการดำเนินงานโครงการ ปี 2566

1. หน่วยงาน/กิจกรรมที่เข้าไปดำเนินการ

- 1) กสก. เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการจัดคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ฯ บูรณาการหน่วยงานร่วมให้บริการในงานคลินิกเกษตร และให้บริการคลินิกส่งเสริมการเกษตรให้แก่เกษตรกร 29,447 ราย
- 2) กวก. ให้คำปรึกษาด้านพืช โรคและแมลง แก่เกษตรกร 21,748 ราย
- 3) กข. ให้คำปรึกษาด้านข้าวแก่เกษตรกร 15,834 ราย
- 4) ปศ. ให้คำปรึกษาด้านปศุสัตว์แก่เกษตรกร 17,440 ราย
- 5) ปม. ให้คำปรึกษาด้านสัตว์น้ำแก่เกษตรกร 12,705 ราย
- 6) กสส. ให้คำปรึกษาด้านสหกรณ์แก่เกษตรกร 25,196 ราย
- 7) ตส. ให้คำปรึกษาด้านบัญชีแก่เกษตรกร 11,301 ราย
- 8) ส.ป.ก. ให้คำปรึกษาด้านที่ดินในเขต ส.ป.ก. แก่เกษตรกร 8,702 ราย
- 9) มม. ให้คำปรึกษาด้านการปลูกหม่อน/เลี้ยงไหมแก่เกษตรกร 12,257 ราย
- 10) พต. ให้คำปรึกษาการปรับปรุงบำรุงดินแก่เกษตรกร 22,770 ราย
- 11) ขป. ให้คำปรึกษาการบริหารจัดการน้ำแก่เกษตรกร 2,318 ราย
- 12) สศก. รวบรวมผลการดำเนินงาน และจัดทำสรุปผลการติดตามเสนอผู้บริหาร กข. 4 ครั้ง

2. แหล่งงบประมาณ

กข. 20,003,100 บาท

3. ประชาชนได้รับประโยชน์

77 จังหวัด

ผลการติดตามโครงการ ปี 2566

1. ประชาชนที่มารับบริการเข้ารับบริการคลินิกเกษตร

เกษตรกรทุกรายได้รับความรู้ คำแนะนำ เช่น โรคและแมลงศัตรูพืช การปรับปรุงดิน การดูแลพืช แต่ได้รับปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ปลา พันธุ์พืชผัก ผักสวนครัว สารชีวภัณฑ์ เวชภัณฑ์ น้ำหมัก

3. การนำปัจจัยไปใช้ประโยชน์

เกษตรกร 92% นำปัจจัยไปใช้ประโยชน์ เช่น ปุ๋ย ปลา พันธุ์พืชผัก ผักสวนครัว สารชีวภัณฑ์ เวชภัณฑ์ น้ำหมัก

5 ข้อค้นพบ

- 1) เกษตรกรทุกรายเห็นว่าควรจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ อีกโดยจัดรูปแบบเดิม แต่เพิ่มกิจกรรมบนเวที
- 2) เกษตรกร 51% จะมาปรึกษาปัญหาด้านการเกษตร และ 49% มาปรึกษาเรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช หากมีการจัดงานในครั้งต่อไป
- 3) ในการเข้ารับบริการบางคลินิกและบางช่วงเวลามีความแออัด ทำให้เกษตรกรได้รับบริการไม่ทั่วถึง

ประสบ
ผลสำเร็จ
94%

2. การนำความรู้/คำแนะนำไปใช้ประโยชน์

เกษตรกร 77% นำความรู้และคำแนะนำไปใช้ประโยชน์ในเรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช การปรับปรุงบำรุงดิน การเลี้ยงสัตว์/สัตว์น้ำ การบริหารจัดการน้ำ กฎหมายที่ดิน ส.ป.ก. เป็นต้น

4. ความพึงพอใจในการเข้ารับบริการ

เกษตรกร 68% มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.61

6. ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรเพิ่มกิจกรรมการเสวนาบนเวทีกลาง
- 2) ควรให้หน่วยงานที่มาร่วมในงานเพิ่มกิจกรรมการสาธิตที่ใช้สั้น ๆ
- 3) ควรมีการแจกบัตรคิวในการขอรับบริการเพื่อลดความแออัด

สรุปผลการติดตามโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

1. สารสำคัญของโครงการ

1.1 พระราชดำริ เนื่องในวโรกาสอันเป็นมิ่งมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระชนมายุครบ 50 พรรษา ในพุทธศักราช 2545 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความปลื้มปิติ และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้ และด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สุดที่จะพรรณนา ทุกครั้งที่เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนพสกนิกรในถิ่นทุรกันดาร โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ด้วยทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้ความเป็นอยู่ของพสกนิกรเหล่านั้นดีขึ้น พระราชกรณียกิจดังกล่าว เป็นความประทับใจแก่ปวงชนชาวไทยมาโดยตลอด ในวโรกาสดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เห็นควรจัดทำโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือของงานวิจัย พัฒนา และงานบริการวิชาการเกษตร ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่เป้าหมายที่มีศักยภาพการผลิตในรูปแบบบูรณาการ ซึ่งเป็นกลไกของชุมชนในการรณรงค์ฟื้นฟูเกษตรกร และแก้ไขปัญหาาร่วมกันในรูปแบบกิจกรรมให้บริการเคลื่อนที่ และกิจกรรมเสริมสร้างความรู้เพื่อแสดงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระราชานุญาต จัดทำโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ถวาย และขอรับพระมหากรุณาธิคุณให้โครงการอยู่ในพระราชานุเคราะห์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

การจัดตั้งคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ เป็นวิธีการดำเนินงานอย่างหนึ่งที่สามารถทำให้การบริการทางวิชาการ และการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์บรรลุผลสำเร็จตามภารกิจที่รับผิดชอบ โดยเป็นการปฏิบัติงานในเชิงรุกที่ทำให้เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายที่มีปัญหา ให้ได้รับบริการทางการเกษตรอย่างรวดเร็ว ท้วถึง และครบถ้วน เช่น การวิเคราะห์ดิน การวินิจฉัยโรคพืช โรคสัตว์ โรคสัตว์น้ำ และการให้วัคซีนป้องกันโรค รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีและฝึกอบรมความรู้ การเกษตรของหน่วยงานต่าง ๆ ในแต่ละสาขา ทั้งด้านพืช สัตว์ ประมง ดิน และน้ำ ฯลฯ พร้อมด้วยอุปกรณ์ และเครื่องมือทางวิชาการด้านต่าง ๆ มาให้บริการในคลินิกเกษตร โดยสามารถเคลื่อนที่เข้าไปได้ถึงในระดับตำบล เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้ารับบริการทางเกษตรได้อย่างถูกต้องครบถ้วนทุกด้านในคราวเดียวกัน

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1) เพื่อให้เกษตรกรที่มีปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่ห่างไกล สามารถเข้าถึงการบริการทางวิชาการ และได้รับการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอย่างครบวงจรในคราวเดียวกัน

2) เพื่อบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิชาการ หน่วยงานส่งเสริม และศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในการให้บริการ และแก้ไขปัญหาทางการเกษตรร่วมกัน

1.3 เป้าหมายของโครงการ ดำเนินการในพื้นที่ 77 จังหวัด เกษตรกรจังหวัดละ 400 ราย รวมเกษตรกรทั้งสิ้น 30,800 ราย

1.4 งบประมาณ จำนวน 20.0724 ล้านบาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566)

1.5 หน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินโครงการ โดยร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมชลประทาน กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมหม่อนไหม สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2. ระเบียบวิธีการติดตาม

2.1 วัตถุประสงค์ของการติดตาม

เพื่อติดตามผลได้ และผลลัพธ์ที่เกษตรกรได้รับหลังจากเข้ารับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ พร้อมปัญหา อุปสรรคในการดำเนินโครงการ เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อการให้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ในปีต่อไป

2.2 ขอบเขตการติดตาม

1) พื้นที่เป้าหมาย เป็นจุดพื้นที่ที่ได้จัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ไปแล้วในปี 2566 ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 4 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ จำนวน 77 จังหวัด

2) ประชากรเป้าหมาย เป็นเกษตรกรที่ได้เข้ารับบริการจากการจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ และเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตรในระดับจังหวัด

3) ระยะเวลา ข้อมูลผลได้ เป็นข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการในปี 2566 ส่วนข้อมูลผลลัพธ์ เป็นข้อมูลของเกษตรกรที่เกิดขึ้นหลังเข้ารับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ปี 2566

2.3 วิธีการติดตาม

1) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการติดตามประเมินผลโครงการฯ เป็นการติดตามผลการดำเนินงานและการพัฒนาต่อเนื่อง (Follow up) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยศูนย์ประเมินผล และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 - 12 ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ในช่วงไตรมาสที่ 1 - 2 (ธันวาคม 2566 - มกราคม 2567) จากผู้รับบริการคลินิกเกษตรฯ ทั้งแบบเบ็ดเสร็จและแบบต่อเนื่อง จากการจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในปี 2566 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ซึ่งในแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวได้กำหนดเป็นคำถามปิด (Closed -end - Questions) เพื่อให้ผู้ตอบสามารถเลือกตอบเฉพาะคำตอบที่ต้องการ และคำถามเปิด (Opened - end - Questions) ซึ่งเป็นคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้ตอบคำถามอย่างอิสระ

2) แหล่งข้อมูล การติดตามประเมินผลครั้งนี้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง ดังนี้

2.1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถาม โดยสัมภาษณ์เกษตรกรกรกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ ในปี 2566 และเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดขนาดตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

(1) การกำหนดขนาดตัวอย่าง

(1.1) จังหวัดตัวอย่าง เนื่องจากมีเกษตรกรที่เข้ารับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ในจังหวัดต่าง ๆ รวม 77 จังหวัด การกำหนดขนาดจังหวัดตัวอย่างโดยใช้กฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) (Nueman, 1991) กำหนดขนาดตัวอย่างที่ร้อยละ 35 ได้จำนวนจังหวัดตัวอย่างทั้งหมด 27 จังหวัด แบ่งตามสัดส่วนของแต่ละภาค และความสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับ

(1.2) เกษตรกรตัวอย่าง กำหนดขนาดตัวอย่างเกษตรกรโดยประยุกต์ใช้กฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) ซึ่งเป็นการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในลักษณะของอัตราส่วนที่คิดเป็นร้อยละ ดังนี้ (Neuman, 1991)

ประชากรน้อยกว่า 1,000 จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่า ร้อยละ 30

ประชากรเท่ากับ 1,001 - 10,000 จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10

ประชากรเท่ากับ 10,001 - 150,000 จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่า ร้อยละ 5

ประชากรมากกว่า 150,000 จำนวนตัวอย่างไม่น้อยกว่า ร้อยละ 0.025

เนื่องจากเกษตรกรที่เข้ารับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ฯ สามารถเข้ารับบริการมากกว่า 1 คลินิก ในการประเมินผลครั้งนี้จึงคำนวณจากเกษตรกรที่เข้ารับบริการคลินิกเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการดำเนินโครงการ โดยในปี 2566 มีเกษตรกรเข้ารับบริการจำนวน 185,317 ราย จึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ ร้อยละ 0.29 ได้จำนวนเกษตรกรตัวอย่างทั้งหมด 540 ราย และแบ่งตามสัดส่วนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในแต่ละภาค

(2) แผนการสุ่มตัวอย่าง

(2.1) จังหวัดตัวอย่าง สุ่มจังหวัดตัวอย่างโดยแบ่งตามสัดส่วนจังหวัดในแต่ละภาค ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายแบบไม่ทดแทน (Simple random Sampling without replacement) ได้จังหวัดตัวอย่างทั้งหมด 27 จังหวัด ภาคเหนือ 6 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 11 จังหวัด ภาคกลาง 6 จังหวัด และภาคใต้ 4 จังหวัด

(2.2) ตัวอย่างเกษตรกรที่เข้ารับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ ทำการสุ่มจากบัญชีรายชื่อเกษตรกรที่เข้ารับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายแบบไม่ทดแทน (Simple random Sampling without replacement) ได้ตัวอย่างเกษตรกรทั้งหมด 540 ราย ภาคเหนือ 120 ราย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 220 ราย ภาคกลาง 120 ราย และภาคใต้ 80 ราย

(2.3) เจ้าหน้าที่เกษตรจังหวัดและอำเภอที่รับผิดชอบโครงการ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ในจังหวัดที่ตกเป็นตัวอย่าง จังหวัดละ 2 ราย รวมทั้งสิ้น 54 ราย

2.2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากรายงานผลการดำเนินการจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ผ่านระบบการรายงานผลการดำเนินงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ของกรมส่งเสริมการเกษตร และข้อมูลจากเอกสารรายงานต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1) การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลที่รวบรวมมาได้ทั้งหมด เช่น แบบสัมภาษณ์ที่เป็นคำถามปลายเปิด ข้อความจากเอกสารรายงาน หรือข้อมูลจากการสังเกต นำมาวิเคราะห์ตามเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

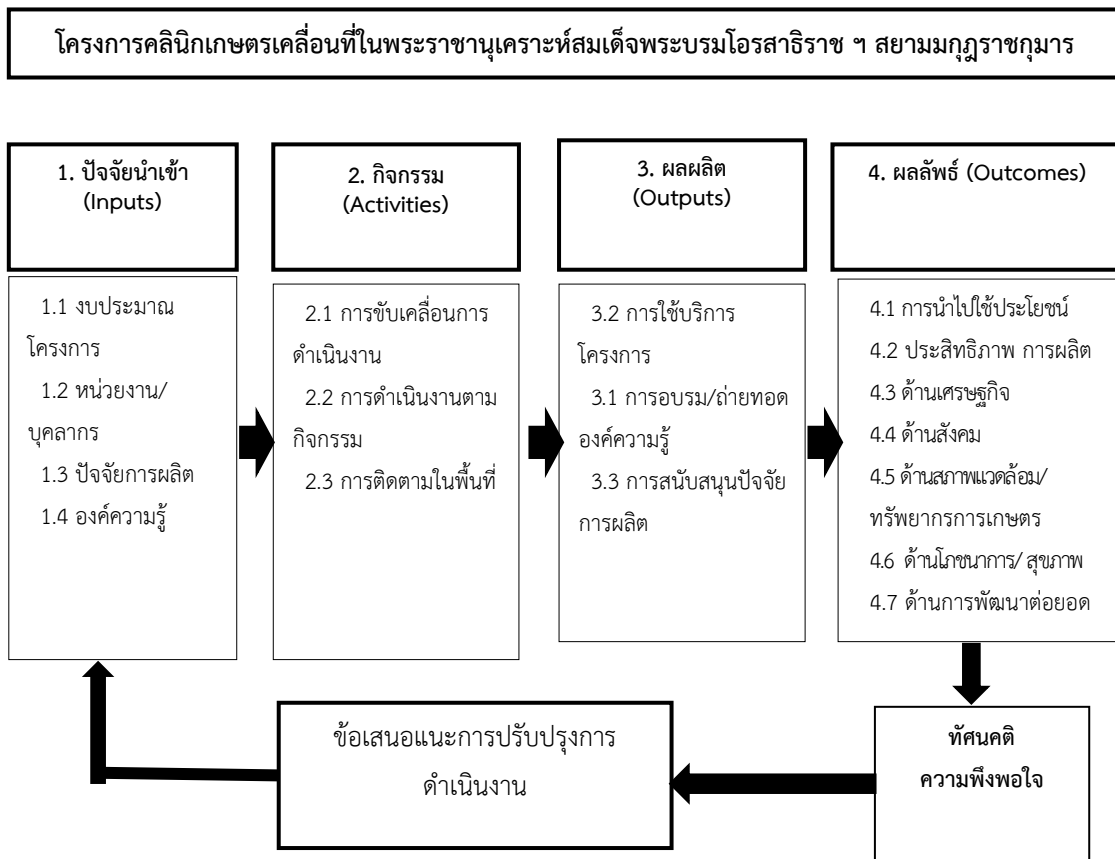
3.2) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

(1) การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่ออธิบายประกอบค่าตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งแสดงด้วยค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าผลรวม เพื่อนำเสนอรายงานเป็นคำอธิบายประกอบตารางข้อมูล

(2) การวัดทัศนคติโดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจ ความรู้ความเข้าใจ โดยแบ่งเป็นช่วงระดับค่าคะแนนสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าคะแนน	ค่าเฉลี่ย	ความหมายผลการประเมิน
1	1.00 - 1.80	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง/น้อยที่สุด
2	1.81 - 2.60	ไม่เห็นด้วย/น้อย
3	2.61 - 3.40	ไม่แน่ใจ/ปานกลาง
4	3.41 - 4.20	เห็นด้วย/มาก
5	4.21 - 5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง/มากที่สุด

4) กรอบแนวคิดในการติดตาม ประยุกต์ใช้แบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) (ภาพที่ 1)

ที่มา : จากการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการติดตามโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

5) ประเด็นและตัวชี้วัดโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ

ประเด็นการติดตาม	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การติดตาม
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)		
1.1 งบประมาณ	- ร้อยละงบประมาณที่เบิกจ่าย	ร้อยละ 100
1.2 หน่วยงาน/บุคลากร	- จำนวนคณะกรรมการ/คณะทำงานโครงการ	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด
1.3 พื้นที่โครงการ	- จำนวนพื้นที่โครงการ	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด
1.4 เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	- จำนวนเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด
2. กิจกรรม (Activities)		
2.1 การขับเคลื่อนการดำเนินงาน	- จำนวนครั้งในการจัดประชุมการดำเนินงานโครงการ ฯ	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด
2.2 การดำเนินงานตามกิจกรรม	- ร้อยละของกิจกรรมที่แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด (การจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่)	ร้อยละ 90
2.3 การประชาสัมพันธ์โครงการ	- จำนวนครั้งในการประชาสัมพันธ์โครงการ - จำนวนสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์โครงการ	ใช้ข้อมูลที่โครงการกำหนด ไม่น้อยกว่า 3 สื่อ
3. ผลผลิต (Outputs)		
3.1 การใช้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ	- ร้อยละของเกษตรกรที่เข้าใช้บริการคลินิกฯ	ร้อยละ 80
3.2 การได้รับความรู้	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับความรู้	ร้อยละ 50
3.3 การได้รับคำแนะนำ	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับคำแนะนำ	ร้อยละ 50
3.4 การได้รับปัจจัยการผลิต	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับปัจจัยการผลิต	ร้อยละ 50
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)		
ด้านการนำไปใช้ประโยชน์	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำความรู้/คำแนะนำไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ 50
	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์	ร้อยละ 50
	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากการเข้ารับบริการคลินิกเกษตร	ร้อยละ 50
	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากการเข้าชมนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ	ร้อยละ 50
5. ความพึงพอใจ		
ความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการ	- ระดับความพึงพอใจต่อการบริการคลินิกเกษตรของเกษตรกร	ระดับมากขึ้นไป
	- ระดับความพึงพอใจต่อนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ	ระดับมากขึ้นไป

ที่มา : จากการศึกษา

3. ผลการติดตาม

จากการติดตามเกษตรกรที่เข้ารับบริการในการจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไตรมาส 4 ปี 2566 พบว่า ผู้เข้ารับบริการคลินิกเกษตร ส่วนใหญ่ร้อยละ 63.17 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 36.83 เป็นเพศชาย สำหรับช่วงอายุของเกษตรกร ที่มารับบริการร้อยละ 40.88 มีช่วงอายุอยู่ที่ 51 – 60 ปี ร้อยละ 27.81 อายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 23.94 ช่วงอายุ 41 – 50 ปี และร้อยละ 7.37 มีช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี ไปจนถึง 40 ปี สำหรับด้านการศึกษา ร้อยละ 52.30 จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 29.28 จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา และร้อยละ 18.42 ไม่ได้เข้ารับการศึกษา การศึกษาระดับอาชีวศึกษา/อนุปริญญา ปริญญาตรี และสูงกว่า ปริญญาตรี ในส่วนของการประกอบอาชีพหลัก ส่วนใหญ่ร้อยละ 78.08 ประกอบอาชีพภาคการเกษตร เป็นอาชีพหลัก โดยร้อยละ 48.11 ทำนา ร้อยละ 17.45 ทำไร่ ร้อยละ 17.22 ปลูกไม้ยืนต้น และอีก ร้อยละ 17.22 ปลูกไม้ผล ทำเกษตรผสมผสาน ปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์ ประมง และรับจ้างในการเกษตร รองลงมา ร้อยละ 16.39 ประกอบอาชีพนอกการเกษตร โดยร้อยละ 65.17 ค้าขาย รับจ้างนอกภาคเกษตร งานบริการ และประกอบธุรกิจส่วนตัว และร้อยละ 34.83 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/มีเงินเดือนประจำ ส่วนอีกร้อยละ 5.52 ไม่ได้ประกอบอาชีพ ซึ่งจะเป็นผู้สูงอายุ นักเรียน เป็นต้น (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้ารับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ปี 2566
หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				เฉลี่ย
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	
1. เพศ					
1.1 ชาย	28.46	44.13	79.71	46.25	36.83
1.2 หญิง	71.54	55.87	20.29	53.75	63.17
2. อายุ					
2.1 อายุต่ำกว่า 30 ปี	3.08	0.47	2.50	-	1.47
2.2 อายุ 31 - 40 ปี	5.38	4.23	9.17	6.25	5.89
2.3 อายุ 41 - 50 ปี	23.85	25.35	17.50	30.00	23.94
2.4 อายุ 51 - 60 ปี	38.46	47.42	32.50	40.00	40.88
2.5 อายุมากกว่า 60 ปี	29.23	22.54	38.33	23.75	27.81
3. ระดับการศึกษา					
3.1 ไม่ได้เรียน/ไม่จบประถมศึกษา	3.85	0.47	6.67	-	2.58
3.2 ประถมศึกษา	56.92	47.89	50.00	60.00	52.30
3.3 มัธยมศึกษา	33.08	37.09	14.17	25.00	29.28
3.4 อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	3.85	9.39	12.50	12.50	9.21
3.5 ปริญญาตรี	2.31	5.16	15.00	2.50	6.26
3.6 สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	1.67	-	0.37

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	ภาค				เฉลี่ย
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	
4. การประกอบอาชีพ					
4.1 ภาคการเกษตร	76.15	86.85	60.83	83.75	78.08
1) ทำนา	33.33	79.46	32.88	-	48.11
2) ทำไร่	52.53	9.19	6.85	-	17.45
3) ปลูกผัก	-	2.16	8.22	-	2.36
4) ไม้ผล	5.05	1.62	21.92	1.49	5.90
5) ไม้ยืนต้น	1.01	2.16	13.70	86.57	17.22
6) เลี้ยงสัตว์	3.03	1.08	-	-	1.18
7) ประมง	-	-	-	-	0.24
8) ทำเกษตรผสมผสาน	2.02	4.32	5.48	10.45	4.95
9) รับจ้างในการเกษตร	3.03	-	9.59	1.49	2.59
4.2 นอกภาคเกษตร	11.54	12.21	31.67	12.50	16.39
1) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	6.67	61.538	52.63	6.67	34.83
2) ค้าขาย/รับจ้าง/บริการ/	93.33	0.939	47.37	93.33	65.17
4.3 ไม่ได้ประกอบอาชีพ	12.31	0.94	7.50	3.75	5.52
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ในด้านผลการดำเนินงานโครงการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร (ข้อมูลผลการดำเนินงาน ณ 30 กันยายน 2566) มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

1) งบประมาณ

การเบิกจ่ายงบประมาณของหน่วยงานร่วมบูรณาการที่ได้รับงบประมาณในการดำเนินโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น จำนวน 19,955,700 บาท ร้อยละ 99.76 ของเป้าหมาย 20,003,100 บาท จำแนกเป็นกรมส่งเสริมการเกษตร เบิกจ่าย 8,845,000 บาท กรมการข้าว เบิกจ่าย 883,500 บาท กรมปศุสัตว์ เบิกจ่าย 2,702,400 บาท สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เบิกจ่าย 1,264,700 บาท สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เบิกจ่าย 696,600 บาท ครบตามเป้าหมาย กรมวิชาการเกษตร เบิกจ่าย 2,865,300 บาท ร้อยละ 99.99 ของ 2,865,500 บาท กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เบิกจ่าย 921,000 บาท ร้อยละ 99.68 ของ 924,000 บาท กรมส่งเสริมสหกรณ์ เบิกจ่าย 697,200 บาท ร้อยละ 99.50 ของ

700,700 บาท กรมประมง เบิกจ่าย 919,900 บาท ร้อยละ 98.84 ของ 930,700 บาท และกรมหม่อนไหม เบิกจ่าย 460,100 บาท ร้อยละ 93.90 ของ 490,000 บาท (ตารางที่ 2)

สรุปผล ไม่ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 100.00

ตารางที่ 2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

หน่วยงาน	งบประมาณ (ล้านบาท)		
	ได้รับ	เบิกจ่าย	ร้อยละ
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	8.5450	8.5450	100.00
2. กรมวิชาการเกษตร	2.8655	2.8653	99.99
3. กรมปศุสัตว์	2.7024	2.7024	100.00
4. กรมประมง	0.9307	0.9199	98.84
5. กรมการข้าว	0.8835	0.8835	100.00
6. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	0.9240	0.9210	99.68
7. กรมส่งเสริมสหกรณ์	0.7007	0.6972	99.50
8. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	1.2647	1.2647	100.00
9. กรมหม่อนไหม	0.4900	0.4601	93.90
10. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	0.6966	0.6966	100.00
รวม	20.0031	19.9557	99.76

ที่มา : จากรายงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามเชิงนโยบาย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566

2) หน่วยงาน/บุคลากร

คณะกรรมการ/คณะทำงานโครงการ มีคณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร จำนวน 1 คณะ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการของหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นกรรมการและเลขานุการ รวมทั้งมีคณะกรรมการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด เป็นกรรมการ และเกษตรจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ จำนวน 1 คณะ ครบตามเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 2 คณะกรรมการ

3) พื้นที่โครงการ

ดำเนินการจัดคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ครบทั้ง 77 จังหวัด

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ตามเกณฑ์ที่กำหนด 77 จังหวัด

4) เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

มีเกษตรกรมาเข้ารับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ที่จัดโดยทุกหน่วยงานทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งสิ้น 185,317 ราย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ตามเกณฑ์ที่โครงการกำหนด

3.2 กิจกรรม (Activities)

1) การขับเคลื่อนการดำเนินงาน มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมดำเนินโครงการ 12 หน่วยงาน ซึ่งมี 10 หน่วยงานที่ได้รับงบประมาณ คือ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมการข้าว กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมหม่อนไหม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และอีก 2 หน่วยงานที่ไม่ได้รับงบประมาณ คือ กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน โดยมีการจัดประชุมในพื้นที่ทุกจังหวัดเพื่อกำหนดจุดจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ จำนวน 1 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม 1 ครั้ง

2) การดำเนินงานตามกิจกรรมของหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณภายใต้โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ดำเนินการจัดงานคลินิกเกษตร 315 ครั้ง ครบทั้ง 77 จังหวัด (ข้อมูลจากการรายงานผ่านระบบประเมินผลและติดตามเชิงนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566) ดังนี้

2.1) กรมส่งเสริมการเกษตร จัดกิจกรรมคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ 315 ครั้ง ดำเนินการได้เกินจากแผนที่กำหนด 7 ครั้ง

2.2) กรมการข้าว จัดกิจกรรมคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ 308 ครั้ง ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.3) กรมประมง จัดกิจกรรมคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ 307 ครั้ง ดำเนินการได้ต่ำกว่าแผนที่กำหนด 1 ครั้ง

2.4) กรมปศุสัตว์ จัดกิจกรรมคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ 308 ครั้ง ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.5) กรมวิชาการเกษตร จัดกิจกรรมคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ 308 ครั้ง ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.6) กรมหม่อนไหม จัดกิจกรรมคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ 171 ครั้ง ดำเนินการได้เกินกว่าแผนที่กำหนด 31 ครั้ง

2.7) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จัดกิจกรรมคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ 288 ครั้ง ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

2.8) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จัดกิจกรรมคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ 307 ครั้ง ดำเนินการได้ต่ำกว่าแผนที่กำหนด 1 ครั้ง

2.9) กรมส่งเสริมสหกรณ์ จัดกิจกรรมคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ 307 ครั้ง ดำเนินการได้ต่ำกว่าแผนที่กำหนด 1 ครั้ง

2.10) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จัดกิจกรรมคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ 27 ครั้ง ดำเนินการได้เกินกว่าแผนที่กำหนด กิจกรรมรวบรวมผลการดำเนินงาน และจัดทำสรุปผลการติดตามเสนอผู้บริหารผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 4 ครั้ง ดำเนินการแล้วเสร็จตามแผนที่กำหนดไว้

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 90 ตามแผนที่กำหนด

3) การประชาสัมพันธ์โครงการ

ดำเนินการประชาสัมพันธ์ 1 – 2 ครั้ง ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น ผ่านการประชุมหัวหน้าส่วนราชการ เสียงตามสาย ผ่านการประชุมหมู่บ้าน แผ่นป้ายไว้นิล ก่อนการจัดงาน ซึ่งพบว่า เกษตรกรรับทราบข่าวการจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ผ่านสื่อบุคคลมากที่สุด ร้อยละ 96.87 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 52.85 และสื่อสิ่งพิมพ์ ร้อยละ 3.13 (ตารางที่ 3)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตามอย่างน้อย 1 ครั้ง และไม่น้อยกว่า 3 สื่อ

ตารางที่ 3 การรับทราบข่าวการจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ของเกษตรกร ปี 2566

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				เฉลี่ย
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	
1. สื่อบุคคล	90.77	61.03	96.67	98.75	96.87
1.1 เจ้าหน้าที่	20.34	40.77	46.55	17.72	35.55
1.2 ผู้นำชุมชน	90.68	83.85	55.17	83.54	80.42
1.3 เพื่อนบ้าน	7.63	0.77	11.21	8.86	11.41
1.4 อื่น ๆ	-	0.77	-	-	0.19
2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์	76.92	45.54	10.83	28.75	52.85
2.1 วิทยุ	-	7.22	61.54	-	2.44
2.2 เสียงตามสาย	99.00	95.88	-	78.26	95.12
2.3 อินเทอร์เน็ต	-	2.06	53.85	-	0.70
2.4 LINE/FACEBOOK	7.00	19.59	-	26.09	13.59
3. สื่อสิ่งพิมพ์	-	6.57	-	-	3.13
3.1 เอกสาร/แผ่นพับ	-	78.57	-	-	82.35
3.2 ไปสเตอร์	-	28.57	-	-	23.53

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3 ผลผลิตของโครงการ (Outputs)

1) การใช้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ หน่วยงานในสังกัดและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มาร่วมบูรณาการ ในการจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ปี 2566 มีเกษตรกรมาเข้ารับบริการทั้งสิ้น 185,317 ราย ได้รับการแก้ไขปัญหาในทันที 183,446 ราย ร้อยละ 98.99 (เกษตรกร 1 รายสามารถเข้ารับบริการได้มากกว่า 1 คลินิก) (ตารางที่ 4) ดังนี้

1.1) คลินิกส่งเสริมการเกษตร โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการให้คำปรึกษา แนะนำการป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช การใช้แมลงศัตรูธรรมชาติ (ตัวห้ำ ตัวเบียน) เชื้อจุลินทรีย์และสารชีวภัณฑ์ต่าง ๆ การผลิตและขยายพันธุ์พืช การสนับสนุนพืชพันธุ์ดี การเลี้ยงผึ้ง ชันโรง และจิ้งหรีด การปลูกพืชบนพื้นที่สูง การซ่อมและการบำรุงรักษาเครื่องยนต์เบื้องต้น เป็นต้น มีเกษตรกรเข้ารับบริการ 29,447 ราย

1.2) คลินิกพืช โดยกรมวิชาการเกษตร ดำเนินการให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัย และให้บริการด้านโรคแมลง ศัตรูพืช วัชพืช การเก็บเกี่ยวพืช การผลิตเมล็ดพันธุ์ การคัดเลือกพันธุ์ การทดสอบความงอก การขาดธาตุอาหารพืช สารพิษตกค้าง วัตถุประสงค์ทางการเกษตร พร้อมทั้งแจกเอกสารความรู้ เมล็ดพันธุ์พืช ต้นกล้า สารชีวภัณฑ์ เป็นต้น มีเกษตรกรเข้ารับบริการ 21,748 ราย

1.3) คลินิกดิน โดยกรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัย และให้บริการด้านวิเคราะห์ตรวจสอบดินและปุ๋ย พร้อมทั้งแจกเอกสารความรู้ ปุ๋ยหมัก น้ำหมัก สาร พด. เป็นต้น มีเกษตรกรเข้ารับบริการ 22,770 ราย

1.4) คลินิกปศุสัตว์ โดยกรมปศุสัตว์ ดำเนินการให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยโรค และการตรวจรักษา พยาบาลสัตว์ การให้วัคซีน ทำหมันสัตว์ การผสมเทียม การควบคุมโรคระบาดสัตว์ และการเลี้ยงสัตว์ พร้อมทั้งมีการแจกเอกสารความรู้ วัคซีน เวชภัณฑ์ เกลือแร่ เป็นต้น มีเกษตรกรเข้ารับบริการ 17,440 ราย

1.5) คลินิกประมง โดยกรมประมง ดำเนินการให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัย และรักษาโรคสัตว์น้ำ การควบคุมโรคระบาดในสัตว์น้ำ การตรวจคุณภาพน้ำ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ พร้อมทั้งแจกเอกสารความรู้ ปลาสวยงาม เป็นต้น มีเกษตรกรเข้ารับบริการ 12,705 ราย

1.6) คลินิกข้าว โดยกรมการข้าว ดำเนินการให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยโรคที่เกิดในข้าว การป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูข้าว การกำจัดวัชพืชในนาข้าว การลดต้นทุนการผลิตข้าว การใช้ข้าวพันธุ์ดี การตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว การบริการตรวจรับรอง GAP ข้าว การแปรรูปและการใช้ประโยชน์จากข้าว พร้อมทั้งแจกเอกสาร และผลผลิตที่ได้จากการแปรรูปข้าว เช่น ไอศกรีม ชา มีเกษตรกรเข้ารับบริการ 15,834 ราย

1.7) คลินิกบัญชี โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ดำเนินการให้คำปรึกษา แนะนำการจัดทำบัญชีฟาร์ม บัญชีครัวเรือน พร้อมทั้งแจกเอกสารความรู้ สมุดบัญชีครัวเรือน ปากกา ฤกษ์ผ้า เป็นต้น มีเกษตรกรเข้ารับบริการ 11,301 ราย

1.8) คลินิกสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ ดำเนินการให้คำปรึกษา แนะนำการจัดตั้งสหกรณ์ การบริหารงานในสหกรณ์ และให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ เกี่ยวกับสหกรณ์ พร้อมทั้งแจกเอกสารความรู้ ฤกษ์ผ้า เป็นต้น มีเกษตรกรเข้ารับบริการ 25,196 ราย

1.9) คลินิกกฎหมาย โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดำเนินการให้คำปรึกษา แนะนำ ประสานความรู้ด้านกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พร้อมทั้งแจกเอกสารความรู้ กล้าไม้ เป็นต้น เกษตรกรเข้ารับบริการ 8,702 ราย

1.10) คลินิกหม่อนไหม โดยกรมหม่อนไหม ดำเนินการให้คำปรึกษา แนะนำการปลูกหม่อน เลี้ยงไหม พันธุ์หม่อนที่ควรปลูก การตัดแต่งกิ่งและการดูแลรักษาแปลงหม่อน การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูหม่อน การดูแลรักษาผลหม่อนสุก และการทำชาใบหม่อน พร้อมทั้งแจกเอกสารความรู้ กิ่งพันธุ์หม่อน นำผลิตภัณฑ์แปรรูปจากหม่อนมาให้ชมและชิม เป็นต้น มีเกษตรกรเข้ารับบริการ 12,257 ราย

1.11) คลินิกชลประทาน โดยกรมชลประทาน ดำเนินการให้คำปรึกษา แนะนำการบริหารจัดการน้ำ การพัฒนาแหล่งน้ำ และการให้น้ำแก่พืช มีเกษตรกรเข้ารับบริการ 2,318 ราย

1.12) คลินิกอื่น ๆ โดยหน่วยงานภาครัฐทั้งในสังกัดและนอกสังกัดของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งภาคเอกชนในพื้นที่ดำเนินการให้บริการ ให้คำปรึกษา จัดแสดงนิทรรศการ รวมทั้งจัดจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร เช่น คลินิกยางพารา คลินิกฝนหลวง คลินิกเศรษฐกิจการเกษตร คลินิกสาธารณสุข บริษัทเอกชน ธ.ก.ส. สถานศึกษา ฯลฯ มีเกษตรกรเข้ารับบริการ 5,599 ราย

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การเข้าใช้บริการคลินิกของเกษตรกร ร้อยละ 80.00

ตารางที่ 4 การเข้ารับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ปี 2566

รายการ	จำนวนเกษตรกร (ราย)		
	มารับบริการ	ได้รับคำแนะนำ	ร้อยละ
1. คลินิกส่งเสริมการเกษตร	29,447	29,033	98.59
2. คลินิกพืช	21,748	20,866	95.94
3. คลินิกดิน	22,770	22,769	99.99
4. คลินิกปศุสัตว์	17,440	17,132	98.23
5. คลินิกประมง	12,705	12,650	99.57
6. คลินิกข้าว	15,834	15,834	100.00
7. คลินิกบัญชี	11,301	11,278	99.80
8. คลินิกสหกรณ์	25,196	25,021	99.31
9. คลินิกกฎหมาย	8,702	8,698	99.95
10. คลินิกหม่อนไหม	12,257	12,254	99.98
11.. คลินิกชลประทาน	2,318	2,312	99.74
12. คลินิกอื่น ๆ (หน่วยงานในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เอกชน)	5,599	5,599	100.00
รวม	185,317	183,446	98.99

หมายเหตุ : เกษตรกร 1 ราย สามารถเข้ารับบริการได้มากกว่า 1 คลินิก

ที่มา : ระบบข้อมูลโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ กรมส่งเสริมการเกษตร (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566)

จากการสำรวจเกษตรกรตัวอย่างที่เข้ารับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ พบว่า เกษตรกรให้ความสนใจในการเข้ารับบริการใน 3 ลำดับแรก คือ คลินิกส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 97.05 เนื่องจากมีการให้บริการที่หลากหลายทั้งด้านสารชีวภัณฑ์ การเลี้ยงผึ้ง/แมลงเครื่องจักรกล คลินิกพืช ร้อยละ 76.61 และคลินิกดิน ร้อยละ 72.93 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ความสนใจของเกษตรกรในการเข้ารับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ปี 2566

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				เฉลี่ย
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	
1. คลินิกพืช	75.38	47.42	80.83	50.00	76.61
2. คลินิกดิน	70.77	43.66	80.83	55.00	72.93
3. คลินิกปศุสัตว์	35.38	34.74	37.50	38.75	48.07
4. คลินิกประมง	36.15	33.80	60.00	28.75	51.57
5. คลินิกข้าว	17.69	29.11	29.17	30.00	40.33
6. คลินิกชลประทาน	10.00	13.62	12.50	13.75	18.42
7. คลินิกบัญชี	26.15	12.68	41.67	33.75	32.97
8. คลินิกสหกรณ์	38.46	15.02	60.00	43.75	42.54
9. คลินิกกฎหมายที่ดิน ส.ป.ก.	13.08	19.25	19.17	16.25	23.39
10. คลินิกหม่อนไหม	20.77	19.25	7.50	3.75	24.68
11. คลินิกยางพารา	6.15	12.68	2.50	32.50	17.50
12. คลินิกส่งเสริมการเกษตร	63.08	83.57	88.33	50.00	97.05
13. คลินิกอื่น ๆ	41.54	49.77	96.67	12.50	80.66

ที่มา : จากการสำรวจ

2) วัตถุประสงค์ในการมางานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 94.66 เข้ามาชมงานทั่วไป ร้อยละ 85.82 มาขอรับปัจจัยการผลิต ร้อยละ 78.27 มาขอเอกสารความรู้ และร้อยละ 36.46 มาปรึกษาปัญหาในการทำการเกษตร ส่งผลให้เกษตรกรทุกรายได้รับความรู้จากการเข้ารับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ซึ่งเกษตรกร 1 ราย ได้มีความรู้ได้มากกว่า 1 เรื่อง โดย 3 ลำดับแรก ได้มีความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน ร้อยละ 50.46 เรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช ร้อยละ 45.67 และการใช้น้ำหมัก/ปุ๋ยหมัก ร้อยละ 33.52 และได้รับคำแนะนำมากกว่า 1 เรื่อง โดยได้รับคำแนะนำมากเป็น 3 ลำดับแรก ได้รับคำแนะนำเรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน ร้อยละ 36.65 เรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช ร้อยละ 32.60 และการใช้น้ำหมัก/ปุ๋ยหมัก ร้อยละ 19.34 รวมทั้งได้รับแจกปัจจัยการผลิตมากกว่า 1 ชนิด โดย 3 ลำดับแรก คือ ได้รับปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และสารเร่ง พด. ร้อยละ 57.27 เมล็ดพันธุ์ผัก/พืชไร่ (ถั่วเขียว ถั่วลิสง) ร้อยละ 50.09 และต้นพันธุ์พืชผัก/ผักสวนครัว ร้อยละ 48.25 (ตารางที่ 6)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การได้รับความรู้ ร้อยละ 50.00 ได้รับคำแนะนำ ร้อยละ 50.00 และได้รับแจกปัจจัยการผลิต ร้อยละ 50.00

ตารางที่ 6 ผลได้จากการเข้ารับบริการในการจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ของ
เกษตรกร ปี 2566

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				เฉลี่ย
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	
1. วัตถุประสงค์ของการมารับบริการ					
1.1 ชมงานทั่วไป	83.08	58.69	100.00	98.75	94.66
1.2 ขอเอกสารความรู้เกี่ยวกับการเกษตร	76.92	40.85	88.33	90.00	78.27
1.3 ขอรับของแจกหรือปัจจัยการผลิต	93.85	46.01	95.00	85.00	85.82
1.4 ปรึกษาปัญหาในการทำเกษตร	18.46	59.15	24.17	23.75	36.46
2. ได้รับความรู้จากการมารับบริการ					
2.1 โรคและแมลงศัตรูพืช	38.46	26.29	48.33	36.25	45.67
2.2 การปรับปรุงบำรุงดิน	53.85	26.76	54.17	35.00	50.46
2.3 การเลี้ยงสัตว์	14.62	13.15	13.33	18.75	21.36
2.4 การเลี้ยงสัตว์น้ำ	14.62	11.27	27.50	11.25	18.60
2.5 การบริหารจัดการน้ำ	2.31	3.76	8.33	8.75	5.89
2.6 กฎหมายที่ดิน ส.ป.ก.	7.69	7.98	15.00	3.75	10.68
2.7 กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์	12.31	4.23	27.50	16.25	16.21
2.8 การลดค่าใช้จ่ายการผลิต	10.00	12.21	21.67	11.25	15.65
2.9 การใช้สารชีวภัณฑ์	7.69	7.51	7.50	2.50	13.26
2.10 การใช้น้ำหมัก/ปุ๋ยหมัก	29.23	19.25	28.33	22.50	33.52
2.11 อื่น ๆ (การดูแลสุขภาพ ลดรายจ่าย ในครัวเรือน)	3.85	-	0.83	1.25	12.29
3. ได้รับคำแนะนำจากการใช้บริการคลินิก					
3.1 โรคและแมลงศัตรูพืช	17.69	21.13	38.33	27.50	32.60
3.2 การปรับปรุงบำรุงดิน	31.54	16.43	40.83	37.50	36.65
3.3 การเลี้ยงสัตว์	9.23	10.33	8.33	12.50	14.18
3.4 การเลี้ยงสัตว์น้ำ	3.08	9.86	15.00	10.00	11.42
3.5 การบริหารจัดการน้ำ	1.54	2.35	3.33	-	2.21
3.6 กฎหมายที่ดิน ส.ป.ก.	3.85	6.10	15.83	-	7.92
3.7 กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์	2.31	4.23	22.50	10.00	9.58
3.8 การลดค่าใช้จ่ายการผลิต	1.54	7.04	15.00	3.75	9.21
3.9 การใช้สารชีวภัณฑ์	1.54	5.16	4.17	1.25	6.26
3.10 การใช้น้ำหมัก/ปุ๋ยหมัก	13.08	12.21	15.00	7.50	19.34
3.11 อื่น ๆ (การดูแลสุขภาพ ลดรายจ่าย ในครัวเรือน)	-	-	-	2.50	0.37

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	ภาค				เฉลี่ย
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	
4. ปัจจัยการผลิตที่ได้รับแจ้งจากการ					
เข้ารับบริการคลินิก					
4.1 เมล็ดพันธุ์ผัก/พืชไร่	56.92	28.64	52.50	22.50	50.09
4.2 ต้นพันธุ์พืชผัก/ผักสวนครัว	44.62	25.35	55.00	38.75	48.25
4.3 ต้นพันธุ์ไม้ผล/ไม้ยืนต้น	60.77	13.62	35.00	12.50	34.25
4.4 น้ำหมัก/ปุ๋ยหมัก/สารเร่ง พด.	56.92	31.92	67.50	53.75	57.27
4.5 แหนแดง	10.00	5.16	1.67	12.50	7.00
4.6 เวชภัณฑ์สัตว์	6.15	8.92	0.83	6.25	11.97
4.7 อื่น ๆ (สารชีวภัณฑ์ พันธุ์ปลา)	26.92	18.78	7.50	38.75	21.18

หมายเหตุ : เกษตรกรมีวัตถุประสงค์และได้รับความรู้ คำแนะนำ และปัจจัยการผลิตได้มากกว่า 1 เรื่องหรือ 1 ชนิด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.4 ผลลัพธ์ของโครงการ (Outcomes)

1) การนำไปใช้ประโยชน์

1.1) การนำความรู้คำแนะนำไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 77.37 มีการนำความรู้เรื่องโรคและแมลงศัตรูพืช การปรับปรุงบำรุงดิน การเลี้ยงสัตว์/สัตว์น้ำ การบริหารจัดการน้ำ กฎหมายที่ดิน ส.ป.ก. ไปใช้เป็นต้น และร้อยละ 22.63 ไม่นำไปใช้ โดยให้เหตุผลว่าไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรเป็นหลัก (ตารางที่ 7)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50.00

ตารางที่ 7 การนำความรู้/คำแนะนำจากการเข้ารับบริการคลินิกเกษตรกรเคลื่อนที่ ฯ ปี 2566 ไปใช้ประโยชน์

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				เฉลี่ย
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	
โรคและแมลงศัตรูพืช					
- ใช้	95.24	94.68	47.37	76.00	80.28
- ไม่ใช่	4.76	5.32	52.63	24.00	19.72
การปรับปรุงบำรุงดิน					
- ใช้	93.15	97.89	79.71	79.31	89.85
- ไม่ใช่	6.85	2.11	20.29	20.69	10.15
การเลี้ยงสัตว์					
- ใช้	68.18	91.53	40.00	71.43	77.27
- ไม่ใช่	31.82	8.47	60.00	28.57	22.73

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	ภาค				เฉลี่ย
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	
การเลี้ยงสัตว์น้ำ					
- ไข่	57.89	84.85	41.67	100.00	67.47
- ไม่ใช่	42.11	15.15	58.33	-	32.53
การบริหารจัดการน้ำ					
- ไข่	20.00	37.50	81.82	-	54.17
- ไม่ใช่	80.00	62.50	18.18	-	45.83
กฎหมายที่ดิน ส.ป.ก.					
- ไข่	50.00	90.00	5.56	100.00	52.00
- ไม่ใช่	50.00	10.00	94.44	-	48.00
กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์					
- ไข่	53.33	68.75	35.29	44.44	47.30
- ไม่ใช่	46.67	31.25	64.71	55.56	52.70
การลดค่าใช้จ่ายการผลิต					
- ไข่	94.44	90.00	45.83	100.00	78.57
- ไม่ใช่	5.56	10.00	54.17	-	21.18
การใช้สารชีวภัณฑ์					
- ไข่	77.78	90.20	42.11	100.00	78.82
- ไม่ใช่	22.22	9.80	57.89	-	21.18
การใช้น้ำหมัก/ปุ๋ยหมัก					
- ไข่	72.92	97.70	64.86	68.00	81.73
- ไม่ใช่	27.08	2.30	35.14	32.00	18.27
อื่น ๆ (การดูแลสุขภาพ ลดรายจ่ายในครัวเรือน)					
- ไข่	40.00	100.00	-	62.50	70.83
- ไม่ใช่	60	-	100.00	37.50	29.17
รวม					
- ไข่	78.57	92.2	52.73	74.8	77.37
- ไม่ใช่	21.43	7.8	47.25	25.2	22.63

ที่มา : จากการสำรวจ

1.2) การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรที่ได้รับแจกปัจจัยการผลิตจากการเข้ารับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ร้อยละ 95.21 นำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์แล้ว โดยเฉพาะพันธุ์ปลาและแหนแดงมีการนำไปใช้แล้วทุกราย รองลงมา เป็นเวชภัณฑ์สัตว์ ร้อยละ 96.43 ต้นพันธุ์พืชผัก/ผักสวนครัว ร้อยละ 94.65 เมล็ดพันธุ์ผัก/ข้าว/ถั่ว ต่าง ๆ ร้อยละ 93.87 นำหมัก/ปุ๋ยหมัก/สารเร่ง พด. ร้อยละ 89.32 และอื่น ๆ เช่น สารชีวภัณฑ์ น้ำยาอเนกประสงค์ สบู่ ร้อยละ 86.92 ในส่วนที่ยังไม่ได้นำไปใช้ ร้อยละ 7.49 ให้เหตุผลว่ายังไม่ถึงช่วงเวลาที่จะนำไปใช้ ยังไม่มีเวลาว่าง เป็นต้น (ตารางที่ 8)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50.00

ตารางที่ 8 การนำปัจจัยการผลิตที่ได้รับจากการเข้ารับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ฯ ปี 2566 ไปใช้ประโยชน์

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				เฉลี่ย
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	
เมล็ดพันธุ์ผัก/ข้าว					
- ใช้	95.95	98.15	86.89	83.33	93.87
- ไม่ใช่	4.05	1.85	13.11	16.67	6.13
ต้นพันธุ์พืชผัก/ผักสวนครัว					
- ใช้	96.55	98.89	85.51	100.00	94.65
- ไม่ใช่	3.45	1.11	14.49	-	5.35
ต้นพันธุ์ไม้ผล/ไม้ยืนต้น					
- ใช้	94.94	98.18	86.05	90.00	93.58
- ไม่ใช่	5.06	1.82	13.95	10.00	6.42
น้ำหมัก/ปุ๋ยหมัก/สารเร่ง พด.					
- ใช้	89.47	98.20	81.71	80.00	89.32
- ไม่ใช่	10.53	1.80	18.29	20.00	10.68
แหนแดง/พันธุ์ปลา					
- ใช้	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- ไม่ใช่	-	-	-	-	-
เวชภัณฑ์สัตว์					
- ใช้	100.00	100.00	100.00	60.00	96.43
- ไม่ใช่	-	-	-	40.00	3.57
อื่น ๆ (สารชีวภัณฑ์ สบู่ น้ำยาอเนกประสงค์)					
- ใช้	90.48	97.96	80.00	63.64	86.92
- ไม่ใช่	9.52	2.04	20.00	36.36	13.08
รวม					
- ใช้	94.19	98.5	84.67	83.33	92.51
- ไม่ใช่	5.81	1.5	15.33	16.67	7.49

ที่มา : จากการสำรวจ

1.3) ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้ารับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ พบว่า เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการเข้ารับบริการในคลินิกต่าง ๆ ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 67.71 และได้รับประโยชน์ระดับปานกลางถึงมาก ร้อยละ 32.29

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 50.00

1.4) ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าชมนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ เกษตรกรทุกราย ได้รับประโยชน์ โดยพบว่า เกษตรกรมีการนำความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ร้อยละ 78.92 โดยร้อยละ 99.24 นำไปปรับใช้ในการลดรายจ่ายในครัวเรือน และร้อยละ 11.83 ปรับใช้ในการเพิ่มรายได้ในครัวเรือน นำพระบรมราโชวาทไปปรับใช้ ร้อยละ 57.23 และนำความรู้ไปใช้เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพเสริม ร้อยละ 11.45 (ตารางที่ 9)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ร้อยละ 50.00

ตารางที่ 9 ประโยชน์ที่ได้รับจากการชมนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติฯ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				เฉลี่ย
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	
1) นำพระบรมราโชวาทไปปรับใช้	53.03	39.37	66.22	29.82	57.23
2) ทำเป็นอาชีพเสริม	6.06	16.54	4.05	10.53	11.45
3) นำความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไป ประยุกต์ใช้	89.39	43.31	75.68	64.91	78.92
ส่งผลให้					
3.1) ลดรายจ่ายในครัวเรือน	100.00	98.18	100.00	97.30	99.24
3.2) เพิ่มรายได้ในครัวเรือน	10.17	12.73	14.29	10.81	11.83

หมายเหตุ : เกษตรกรได้รับประโยชน์มากกว่า 1 เรื่อง

ที่มา : จากการสำรวจ

3.5 ความพึงพอใจ

ในการจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ช่วงไตรมาส 4 นอกจากให้บริการคลินิกเกษตรในด้านต่าง ๆ แล้ว ยังมีการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ซึ่งได้สอบถามความพึงพอใจของเกษตรกรในด้านต่าง ๆ พบว่า

1) เกษตรกรที่เข้ารับบริการในการจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดร้อยละ 68.31 ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.61 รองลงมาร้อยละ 26.58 พึงพอใจระดับมาก และร้อยละ 5.11 พึงพอใจน้อยที่สุดถึงปานกลาง (ตารางที่ 10)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 10 ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการเข้ารับบริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ปี 2566

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				เฉลี่ย
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	
ระดับความพึงพอใจในภาพรวม					
น้อยที่สุด	0.10	1.85	0.19	-	0.78
น้อย	-	0.16	1.11	0.84	0.43
ปานกลาง	3.46	3.38	6.67	1.97	3.89
มาก	24.90	26.12	24.26	34.18	26.58
มากที่สุด	71.54	68.50	67.78	63.01	68.31
ค่าคะแนน	4.68	4.59	4.58	4.59	4.61
แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
1) การประชาสัมพันธ์					
น้อยที่สุด	-	-	0.83	-	0.18
น้อย	-	0.46	-	-	0.18
ปานกลาง	5.39	3.29	10.00	-	4.80
มาก	28.46	28.64	30.83	37.97	30.44
มากที่สุด	66.15	67.61	58.33	62.03	64.39
ค่าคะแนน	4.61	4.63	4.46	4.62	4.59
แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ	ภาค				เฉลี่ย
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	
2) ความรวดเร็วในการให้บริการ					
น้อยที่สุด	-	-	-	-	-
น้อย	-	-	0.83	1.27	0.37
ปานกลาง	5.38	5.17	5.00	2.53	4.80
มาก	23.85	32.39	25.00	26.58	27.86
มากที่สุด	70.77	62.44	69.17	69.62	66.97
ค่าคะแนน	4.65	4.57	4.63	4.65	4.61
แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
3) ความเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่					
น้อยที่สุด	-	-	-	-	-
น้อย	-	-	0.84	1.27	0.37
ปานกลาง	3.85	1.88	3.33	2.53	2.77
มาก	24.62	26.76	27.50	30.38	26.94
มากที่สุด	71.53	71.36	68.33	65.82	69.92
ค่าคะแนน	4.68	4.69	4.63	4.61	4.66
แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
4) การได้รับความรู้/คำแนะนำที่สามารถนำไปแก้ปัญหาได้					
น้อยที่สุด	-	0.47	-	-	0.18
น้อย	-	-	-	1.27	0.18
ปานกลาง	5.38	5.16	5.83	2.53	4.98
มาก	33.08	31.92	36.67	27.85	32.66
มากที่สุด	61.54	62.44	57.50	68.35	61.99
ค่าคะแนน	4.56	4.56	4.52	4.63	4.56
แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
5) ความเหมาะสมของสถานที่จัดงาน					
น้อยที่สุด	-	-	-	-	-
น้อย	-	-	-	-	-
ปานกลาง	1.54	1.88	5.83	1.27	2.58
มาก	13.85	19.25	15.00	27.85	18.27
มากที่สุด	84.62	78.87	79.17	70.89	79.15
ค่าคะแนน	4.83	4.77	4.73	4.70	4.77
แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ					เฉลี่ย
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	
6) ระยะเวลาการจัดงาน					
น้อยที่สุด	0.77	-	-	-	0.18
น้อย	-	0.47	1.67	1.27	0.74
ปานกลาง	2.31	2.82	5.00	1.27	2.95
มาก	23.85	22.54	13.33	39.24	23.25
มากที่สุด	73.08	74.18	80.00	58.23	72.88
ค่าคะแนน	4.68	4.70	4.72	4.54	4.68
แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
7) ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้ารับบริการคลินิก					
น้อยที่สุด	-	-	-	-	-
น้อย	-	-	-	-	-
ปานกลาง	3.08	1.88	5.00	2.53	2.95
มาก	30.00	28.64	28.33	31.65	29.34
มากที่สุด	66.92	69.48	66.67	65.82	67.71
ค่าคะแนน	4.64	4.68	4.62	4.63	4.65
แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
8) การอำนวยความสะดวก					
น้อยที่สุด	-	-	-	-	-
น้อย	-	0.47	-	-	0.18
ปานกลาง	0.77	6.10	4.17	-	3.51
มาก	21.54	24.88	19.17	32.91	23.99
มากที่สุด	77.69	68.54	76.67	67.09	72.32
ค่าคะแนน	4.77	4.62	4.73	4.67	4.68
แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
9) การตรวจคัดกรองโควิด					
น้อยที่สุด	-	17.80	0.83	-	6.76
น้อย	-	-	6.67	2.53	1.93
ปานกลาง	2.34	2.09	15.83	5.06	5.79
มาก	24.22	19.37	22.50	53.16	26.45
มากที่สุด	73.44	60.73	54.17	39.24	59.07
ค่าคะแนน	4.71	4.05	4.23	4.29	4.29
แปลผล	มากที่สุด	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

2) เกษตรกรให้ความสนใจเข้าชมนิทรรศการ ร้อยละ 61.84 และไม่ได้เข้าชม ร้อยละ 38.52 โดยให้เหตุผลว่ามีผู้ให้ความสนใจมากจึงไม่สามารถเข้าไปชมนิทรรศการได้ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 การเข้าชมนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				เฉลี่ย
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	
1. เข้าชม	50.77	64.32	61.67	72.15	61.48
2. ไม่ได้เข้าชม	49.23	35.68	38.33	27.85	38.52
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

2.2) ความพึงพอใจต่อการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในภาพรวม เกษตรกรร้อยละ 73.33 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.81 ร้อยละ 14.83 มีความพึงพอใจระดับมาก และร้อยละ 1.84 มีความพึงพอใจระดับน้อยถึงปานกลาง (ตารางที่ 12)

สรุปผล ผ่านตัวชี้วัด ที่เกณฑ์การติดตาม ระดับมากขึ้นไป

ตารางที่ 12 ระดับความพึงพอใจที่มีต่อการจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ภาค				เฉลี่ย
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	
ระดับความพึงพอใจในภาพรวม					
น้อยที่สุด	-	-	-	-	-
น้อย	-	0.18	-	-	0.07
ปานกลาง	3.79	2.21	0.34	0.38	1.76
มาก	19.32	12.92	8.45	21.54	14.83
มากที่สุด	76.89	84.69	91.22	78.08	83.33
ค่าคะแนน	4.73	4.82	4.91	4.78	4.81
แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการ	ภาค				เฉลี่ย
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	
1) รูปแบบการจัดนิทรรศการ					
น้อยที่สุด	-	-	-	-	-
น้อย	-	-	-	-	-
ปานกลาง	3.03	2.21	-	1.54	1.76
มาก	21.21	13.97	6.76	24.62	15.84
มากที่สุด	75.76	83.82	93.24	73.85	82.40
ค่าคะแนน	4.73	4.82	4.93	4.72	4.81
แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
2) เนื้อหาสาระ					
น้อยที่สุด	-	-	-	-	-
น้อย	-	-	-	-	-
ปานกลาง	4.55	1.49	-	-	1.47
มาก	13.64	11.19	6.76	27.69	13.86
มากที่สุด	81.82	87.31	93.24	72.31	84.66
ค่าคะแนน	4.77	4.86	4.93	4.72	4.83
แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
3) ความน่าสนใจของ					
นิทรรศการ					
น้อยที่สุด	-	-	-	-	-
น้อย	-	-	-	-	-
ปานกลาง	3.03	4.41	-	-	2.35
มาก	24.24	12.50	12.16	10.77	14.37
มากที่สุด	72.73	83.09	87.84	89.23	83.28
ค่าคะแนน	4.70	4.79	4.88	4.89	4.81
แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด
4) การให้บริการของเจ้าหน้าที่ประจำจุดนิทรรศการ					
น้อยที่สุด	-	-	-	-	-
น้อย	-	0.74	-	-	0.29
ปานกลาง	4.55	0.74	1.35	-	1.47
มาก	18.18	13.97	8.11	23.08	15.25
มากที่สุด	77.27	84.56	90.54	76.92	82.99
ค่าคะแนน	4.73	4.82	4.89	4.77	4.81
แปลผล	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

3.6 สรุปผลการติดตามโครงการ

จากผลการติดตามโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ตามแบบจำลองเชิงตรรกะ (Logic Model) ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กิจกรรม (Activities) ผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 13)

- 1) ปัจจัยนำเข้า จำนวนทั้งหมด 4 ตัวชี้วัด มีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์การติดตามจำนวน 3 ตัวชี้วัด
- 2) กิจกรรม จำนวนทั้งหมด 4 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด
- 3) ผลผลิต จำนวนทั้งหมด 4 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด
- 4) ผลลัพธ์ จำนวนทั้งหมด 4 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด
- 5) ความพึงพอใจ จำนวน 2 ตัวชี้วัด ทุกตัวชี้วัดผ่านเกณฑ์การติดตามทั้งหมด

สรุปผลการติดตาม โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ผ่านตัวชี้วัด จำนวน 17 ตัวชี้วัด จากทั้งหมด 18 ตัวชี้วัด โครงการประสบความสำเร็จคิดเป็นร้อยละ 94.44

ตารางที่ 13 สรุปผลการติดตามโครงการ

รายการ	จำนวนตัวชี้วัด		ร้อยละ
	ทั้งหมด	ผ่านเกณฑ์	
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	4	3	75.00
2. กิจกรรม (Activities)	4	4	100.00
3. ผลผลิต (Outputs)	4	4	100.00
4. ผลลัพธ์ (Outcomes)	4	4	100.00
5. ความพึงพอใจ	2	2	100.00
ภาพรวม	18	17	94.44

ที่มา : จากการสำรวจ

4. ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อค้นพบ

1) เกษตรกรทุกรายต้องการให้มีการจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ต่ออีก โดยร้อยละ 85.95 เห็นว่าให้จัดในรูปแบบเดิม และร้อยละ 14.05 ให้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดงานโดยเพิ่มกิจกรรมการเสวนา การสาธิตบนเวทีกลาง เป็นต้น (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ความต้องการให้จัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่อีก

หน่วย : ร้อยละ

ความต้องการให้จัดคลินิก	ภาค				เฉลี่ย
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	
1) ต้องการให้จัดอีก	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
ต้องการเหมือนครั้งนี้	81.40	90.14	85.83	82.28	85.95
ต้องการโดยให้ปรับปรุง/เพิ่มเติม	18.60	9.86	14.17	17.72	14.05
2) ไม่ต้องการ					

ที่มา : จากการสำรวจ

2) หากมีการจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ครั้งต่อไป เกษตรกรร้อยละ 50.82 จะมาปรึกษาปัญหาด้านการทำการเกษตรมาปรึกษา ร้อยละ 48.63 จะปรึกษาปัญหาด้านโรคและแมลงศัตรูพืช และร้อยละ 21.86 จะปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับโรคสัตว์ ราคาปัจจัยการผลิต เอกสารสิทธิ์ที่ดิน ส.ป.ก. แหล่งน้ำ และตลาด เป็นต้น (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ปัญหาที่จะนำมาปรึกษาในการเข้ารับบริการคลินิกเกษตรในครั้งต่อไป

หน่วย : ร้อยละ

ปัญหาที่จะนำมาปรึกษา	ภาค				เฉลี่ย
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	
1) มี	30.16	50.71	21.01	16.46	34.21
1.1) ปัญหาด้านการทำเกษตร	47.37	31.78	32.00	23.08	50.82
1.2) ปัญหาด้านโรคและแมลงศัตรูพืช	36.84	29.91	52.00	69.23	48.63
1.3) ปัญหาด้านโรคสัตว์	5.26	4.67	-	-	4.37
1.4) ปัญหาด้านอื่น ๆ (ราคาปัจจัย เอกสารสิทธิ์ ตลาด)	23.68	8.41	44.00	23.08	17.49
2) ไม่มี	69.84	49.29	78.99	83.54	65.79
รวม					

ที่มา : จากการสำรวจ

3) การเลือกสถานที่จัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ปี 2566 จะเน้นสถานที่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก ลานจัดงาน ที่จอดรถ และเกษตรกรเดินทางมาได้สะดวก เป็นต้น พบว่า ร้อยละ 32.27 จัดงานบริเวณที่ทำการ อบต. หรือเทศบาล ร้อยละ 28.86 จัดในสถานศึกษา ร้อยละ 28.26 จัดบริเวณที่ว่าการอำเภอ และร้อยละ 10.61 จัดที่บริเวณวัด อาคารอเนกประสงค์ สวนสาธารณะ เป็นต้น (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 สถานที่จัดงานในการให้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ปี 2566

หน่วย : ร้อยละ

สถานที่จัดงาน	ภาค				เฉลี่ย
	เหนือ	ตะวันออกเฉียงเหนือ	กลาง	ใต้	
1. วัด	-	-	16.67	-	4.17
2. สถานศึกษา	33.33	45.45	16.67	20.00	28.86
3. บริเวณ อบต./เทศบาล	50.00	9.09	50.00	20.00	32.27
4. บริเวณที่ว่าการอำเภอ	-	36.36	16.67	60.00	28.26
5. อื่น ๆ เช่น อาคารอเนกประสงค์ สวนสาธารณะ	16.67	9.09	-	-	6.44
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ที่มา : จากการสำรวจ

4) ในการจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ จะมีกลุ่มเกษตรกรในชุมชน นำผลผลิต และผลิตภัณฑ์มาจำหน่าย รวมทั้งมีร้านค้าธงฟ้านำสินค้าราคาถูกมาจำหน่ายด้วย พบว่าเกษตรกรร้อยละ 41.23 มีการซื้อสินค้าภายในงาน โดยมีมูลค่าที่ซื้อเฉลี่ยรายละ 273.11 บาท และร้อยละ 58.77 ไม่ซื้อ ให้เหตุผลว่า สินค้าหมดก่อน สินค้าไม่ตรงตามต้องการ เป็นต้น

4.2 ข้อเสนอแนะ

- 1) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรเพิ่มกิจกรรมการเสวนา โดยให้เกษตรกรในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จมาแล้วแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เวทีกลาง
- 2) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรเพิ่มกิจกรรมการสาธิตหรือฝึกปฏิบัติที่ใช้ระยะเวลาสั้น ๆ โดยให้หน่วยงานที่มาร่วมให้บริการคลินิกเกษตรหมุนเวียนกันมาทำกิจกรรม
- 3) หน่วยงานที่มาร่วมในการจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ ฯ ควรมีการแจกบัตรคิวในการขอรับบริการเพื่อลดความแออัด
- 4) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรมีการประสานกับกระทรวงพาณิชย์ในการนำสินค้าธงฟ้ามาจำหน่ายให้กับเกษตรกร

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทร 0 2579 8267 โทรสาร 0 2579 8267
www.eva.oae.go.th

